CIHM/ICMH
Microfiche
Series.

CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

© 1985

Technical and Bibliographic Notes/Notes techniques et bibliographiques

The Institute has attempted to obtain the best original copy available for filming. Features of this copy which may be bibliographically unique, which may alter any of the images in the reproduction, or which may significantly change the usual method of filming, are checked below.

- ☐ Coloured covers/ Couverture de couleur
- ☐ Covers damaged/ Couverture endommagée
- ☐ Covers restored and/or laminated/ Couverture restaurée et/ou pelliculée
- ☐ Cover title missing/ Le titre de couverture manque
- ☐ Coloured maps/ Cartes géographiques en couleur
- ☐ Coloured ink (i.e. other than blue or black)/ Encre de couleur (i.e. autre que bleue ou noire)
- ☐ Coloured plates and/or illustrations/ Planches et/ou illustrations en couleur
- ☐ Bound with other material/ Relié avec d'autres documents
- ☐ Tight binding may cause shadows or distortion along interior margin/ La reliure serrée peut causer de l'ombre ou de la distorsion le long de la marge intérieure
- ☐ Blank leaves added during restoration may appear within the text. Whenever possible, these have been omitted from filming/ Il se peut que certaines pages blanches ajoutées lors d'une restauration apparaissent dans le texte, mais, lorsque cela était possible, ces pages n'ont pas été filmées.
- ☐ Additional comments:/ Commentaires supplémentaires:

L'Institut a microfilmé le meilleur exemplaire qu'il lui a été possible de se procurer. Les détails de cet exemplaire qui sont peut-être uniques du point de vue bibliographique, qui peuvent modifier une image reproduite, ou qui peuvent exiger une modification dans la méthode normale de filmage sont indiqués ci-dessous.

- ☐ Coloured pages/ Pages de couleur
- ☐ Pages damaged/ Pages endommagées
- ☐ Pages restored and/or laminated/ Pages restaurées et/ou pelliculées
- ☑ Pages discoloured, stained or foxed/ Pages décolorées, tachetées ou piquées
- ☐ Pages detached/ Pages détachées
- ☑ Showthrough/ Transparence
- ☐ Quality of print varies/ Qualité inégale de l'impression
- ☐ Includes supplementary material/ Comprend du matériel supplémentaire
- ☐ Only edition available/ Seule édition disponible
- ☐ Pages wholly or partially obscured by errata slips, tissues, etc., have been refilmed to ensure the best possible image/ Les pages totalement ou partiellement obscurcies par un feuillet d'errata, une pelure, etc., ont été filmées à nouveau de façon à obtenir la meilleure image possible.

This item is filmed at the reduction ratio checked below/
Ce document est filmé au taux de réduction indiqué ci-dessous.

10X	12X	14X	16X	18X	20X	22X	24X	26X	28X	30X	32X
				✓							

PILLING'S ESKIMO PP. 96

OLD TESTAMENT STORIES PP 1-342

NEW TESTAMENT STORIES PP 343-520

IN THE ESKIMO LANGUAGE OF LABRADOR.

UNIPKAUTSIT

52git maggoertordlugit Bibelemit.

Illiniarvingnut kittorngarênullo illingajut.

Biblische Geschichten.

STOLPEN,
Gustav Winterib nênilauktangit.
1878.

I. Testamentetokab unipĸausingit.

Nr.		Pag.
1.	Sillaĸsûb pingortitauninganik . . .	1.
2.	Kattangnermik idluinermut	5.
3.	Kainib toĸĸotsininganik nukkaminik.	9.
4.	Ullitornivaksoarmik	12.
5.	Nuvogusermik Babeleme	18.
6.	Abrab annerijauninganik, kaikojauninganiglo	20.
7.	Abrab okperninganik idluartomik; tuksiutsininganiglo	24.
8.	Sodomab Gomorrablo; asserortauningnænnik	27.
9.	Isaab inûlerninganik; Ismaêlib ajæktortauninganik	31.
10.	Isaab tunnergutautitauninganik . .	34.
11.	Sarab inôjungnainiganik illuvertauninganiglo	36.
12.	Isaab nullianingninganik	38.
13.	Abrahab toĸĸunganik. Isaab erningingnik	43.
14.	Jakob ĸemâninganik Haranemut; nullianingninganiglo tagvane; utterninganiglo Kanaanemut	48.
15.	Rahelib Isaablo toĸĸonigingnik. Jôsefemik	57.
16.	Jôsefib ôktortauninganik sâlaĸarninga-	

Nr.		Pag.
	niglo; parngnanersimavingmut pititauninganik; aulatsijungortitauninganiglo	61.
17.	Jôsefib ĸattangutingita ingergarningænnik Egiptenemut; tâpsomalo illinganinganik tâpkonunga	69.
18.	Jôsefib nangminerminik illitarijautitsininganik ĸattangutiminut	72.
19.	Jakob ingerganinganik Egiptenemut .	79.
	Hiobemik	84.
20.	Môsesib inûlerninganik inugoijauninganiglo Faraub iglungane; ĸemâninganiglo tagvangat	99.
21.	Kappianartunik tellimaujortunik . .	107.
22.	Passamik (aularviksiorvingmik); Israêlitit aularningænnik Egiptenemit . .	116.
23.	Israêlitit ingerganingænnik inuĸajuitokut; oĸarnerlôtjeĸattarninganik Môsesemit; sâlaĸarningænnik Amalekiterinik; Jetrub attanertuininganik .	122.
24.	Perĸojat hailigit tunnijauningænnik ĸaĸĸame Sinaime	128.
25.	Perkojanik malligaksaniglo sunatuinarnik. Tuppermik kattimaviojomik .	136.
26.	Oĸarnerlûtjijomik. Israêlitit oĸaloĸiningænnik; ubvalônêt: ikliguktut illuvinginik	142.
27.	Nautsertoriartortuksat tillijauningænnik Kanaanemut; unipkârningænniglo	146.
28.	Kôrakunik kippalijoĸsôjunik. Immermik akkerartornelingmik Kadeseme. Aronib toĸĸunganik. Kuglugitjanik ikkomatut âniatitsijunik	150.

Nr.		Pag.
29.	Bileamemik	158.
30.	Môsesib toĸĸunganik	164.
31.	Jôsuab piniarnerilauĸtanginik. Rahabemik. Jordanib aviktauninganik. Jerichub asserortauninganik . . .	169.
32.	Israêlitit ĸemainingænnik Jehôvamik; piulijauĸattarningænniglo idluarsaijunut. Rutemik Moabitereojomik . . .	179. 188.
33.	Elimik. Samuelemiglo	193.
34.	Israêlitit attanekaromaningænnik. Saulib mingoartauninganik attanermut. Samuelib idluarsainermik ipperaininganik . . . . . ! .	202.
35.	Dâvidib mingoartauninganik Samuelemut attanermut; illoerearninganiglo Gôliatemik	211.
36.	Dâvidib unangmijauninganik ĸemâninganiglo	217.
37.	Saulib toĸĸunganik; Dâvidib attaningortitauninganik	223.
38.	Dâvidib ajortullininganik, ĸaĸĸialerninganiglo	231.
39.	Absalomib pikablarneĸartitsininganik.	236.
40.	Inugiartoĸsuit kittitauningænnik. Dâvidib uvlungita kingorlinginik . .	245.
41.	Salomob attaniotininganik sillatojoĸsôninganiglo; tempeleliorninganik, toĸĸunganiglo	251.
42.	Attanioviub aviktauninganik. Rehabeamik, attanermik Jûdame; Jerôbeamiglo attanermik Israêleme . . .	264.
43.	Nellautaijomik Eliasemik; attanermiglo Ahabemik	271.

Nr.		Pag.
45.	Nellautaijub Elisab piniarninginik tattamnartullininginiglo	281.
46.	Israêlitit attaniovingata asserortauninganik; aularutsauninginiglo Assiriamut	290.
47.	Nellautaijomik Jônasemik. (2 Attanît 14, 25).	293.
48.	Jûdakut attaniovingænnik. Attanernik kingorlerpânik Jûdame	299.
49.	Nellautaijunik	308.
50.	Jerusalemib serĸomitauninganik; Jûdakut aularudsauningænnik Babilonemut	311.
51.	Nellautaijomik Danielemik	316.
52.	Jûdit utterningænnik Babilonemit. Jerusalemib Tempeliblo igloliortauninganik	325.
	Testamentetoĸab illaksangit; ubvalo: unipkautsit Jûdinik, Jarine 400 dine Kristusib inûlerningata sivorngane .	334.

II. Testamentitâb unipĸausingit.

Nr.		Pag.
1.	Engelib Gabrielib tillijauninganik Zachariasemut Mariamullo . . .	343.
2.	Jêsusib Kristusib inûlerninganik .	348.
3.	Illisimajut tuksiarveĸariartorningænnik nutarârsumik Jêsusemik . . .	352.
4.	Jêsusib nukapiangôninganik . . .	355.
5.	Johannesib saĸĸerninganik ajoĸertuininganiglo; Jêsusib baptitauninganik Johannesemut; ôĸtorluktauninganiglo Sâtanasemut	357.
6.	Johannesib Baptiterijub oĸautesarninganik Jêsusemik. Jêsusib annerosungninganik illiniartime sivorlinginik; tattamnartullininganik sivorlerpâmik Kaname Galilêamêtome	361.
7.	Jêsuse Arnarlo Samâriamiok Jakob immeĸtarvingane	365.
8.	Jêsusib ingerganinganik Galilêame. Pêtrusib mingeriarninganik. Stateremiglo	368.
9.	Jêsusib oĸâlaninganik ĸaĸĸame . .	372.
10.	Kristusib tattamnartullininginik .	376.
11.	Inôsuktub Nainemiub tupaktitauninganik. Arnamik auĸatsainartomik.	

Nr.		Pag.
	Jairusib panninganik	381.
12.	Apostelimink Kristusib tilliklerninganik. 5000 dit nerrititauningænnik. Immiub kângagut Jêsusib pissungninganik	383.
13.	Jêsusib mingoartauninganik arnamut ajortullijomut. Arnamik Kanaanemiomik	387.
14.	Johannesib baptiterijub niaĸoêrtauninganik	391.
15.	Adsiujunik sunatuinarnik, Gûdib nâlegauvia pivlugo	393.
16.	Adsiujunik sunatuinarnik sulle . .	397.
17.	Saukamik tammarsimajomik. Kênaujamik tamaijaumajomik. Ernermik assiomajomik	400.
18.	Angumik akluitomik. Laa rusemiglo aklujomik	403.
19.	Jêsuse Sorrutsit illanârijangat. Inuosuktoĸ akluitoĸ. Zachêuse Zoellnereojok	405.
20.	Samariamiok nâpkigosuktoĸ; Kivgarlo nâpkigosujuitoĸ	408.
21.	Piojoringinermik	411.
22.	Kristusib ânanausijauninganik ĸaĸĸame Taboreme	413.
23.	Jêsusib Betaniamêkattarninganik .	415.
24.	Jêsusib attanertut itterninganik Jerusalemut	421.
25.	Adiujomik perorsêvilerijunik Weineliksatalingmik. Attanersub erningata nullianilerninganik	425.

Nr.		Pag.
26.	Jêsusib nellautaininga Jerusalemib asserortaujomârninganik	428.
27.	Adsiujomik uigasungnik tellimaujortunik. Erkartuiviksoarmik kingorlerpâmik	432.
28.	Jêsusib illiniartime ittiganginik ubvarninganik. Illijininganik Kommunionemik	436.
29.	Jêsusib sorsungninganik Getsêmaneme.	440.
30.	Jêsusib pititauninganik Jûdasemut, pijauninganiglo. Missiarutigijauninganik Pêtrusemut	443.
31.	Jêsusib kiglisiniartauninganik Kaifasemut; tokkotaksaunerartauninganiglo. Jûdasib naggatekarninganik ochuanadlartomik.	446.
32.	Jêsuse Pilatusib Herôdesiblo sângangne	449.
33.	Kristusib niakosertauninganik; mittautigijauninganiglo; pititauninganiglo tokkomut	452.
34.	Jêsusib Kristusib kikkiatortauninganik kejungmut senningajolingmut. Tokkoninganiglo	455.
35.	Nâlekab Jêsusib illuvertauninganik	459.
36.	Jêsusib Kristusib makkininganik tokkungajunit	461.
37	Jêsusib sakkertininganik Emauseliartungnut	465.
38.	Jêsusib sakkerninganik Tômasemut, Apostelillo illanginut Tiberiasib tessersoangata senniane.	468.

Nr.		Pag.
39.	Jêsusib Kristusib killaliarninganik. Mattiasib Apostelingortitauninganik	472.
40.	Anernerub ajunginerub kovijauninganik Apostelinut Pentekosteme .	475.
41.	Ananiasib Safirablo tuavitomik tokkonigingnik	478.
42.	Stefanusemik	480.
43.	Saulusib unangmiklerninganik Okpertunik. Sâmariamiut sâgiarningi-nik. Pimaklertib sâgiarninganik . .	483.
44.	Saulusib sâgiarninganik	486.
45.	Korneliusib sâgiarninganik . . .	489.
46.	Jakôbusib tokkotauninganik. Pêtrusib piulijauninganik parngnanaersima-vingmit	493.
47.	Paulusib Barnabasiblo Ikoniamêni-gingnik	496.
48.	Lîdiamik; Parngnanaersimaviublo angajokânganik Filippeme	499.
49.	Paulusib okâlaringanik Atêneme .	503.
50.	Paulusib kellaksortauninganik Zesa-rêame	506.
51.	Paulusib umiaktorninganik nangia-nartomik. Tattamnartitsininganik Maltame; tikkininganiglo Rômamut.	512.
52.	Aglait hailigit siamartitauningænnik Apostelinut.	517.

I.

Sillaĸsûb pingortitauninganit ullitornivaksoaĸ tikkidlugo.

1. Sillaĸsûb pingortitauninganik.

Nelliunerit pigiarniargænne Gûdib ĸilaĸ nunalo pingortipak. Gûdiblo sillaĸsoaĸ pingortipâ oĸausermigut, sorlo Joh. Kap. 1, 3 aglaksimangmat: tamaitaĸsuit tâpsomunga pingortitaumavut; tâpsoma assiagut pingortitaumajoĸangilaĸ pingortissimajomik.

Tâpsoma illûnamassiatik pingortilauĸpait, takkuksaujut kissêtaungitoĸ, takkuksaungitulletauĸ, Engeligasæksuillo kittiksaungitut, pitsartujoĸsuillo kilangmêtut pingortilauĸpait.

Nelliunerit pikârtinagit, tamna îlauĸpoĸ, Gûdeovorlo issoĸangitomit issoĸangitomut.

Oĸartoĸarporle aglangne hailigine: igvit

Nâlegaĸ sivorngane nuna tunganeĸtâlauĸpet, aggakpîllo ĸilait sennagivait. Img. 102, 26.

Nuna sunataĸarane illumajaulauĸpoĸ imaksoarmut; ittinermelo târtôĸalauĸpoĸ.

Tagva Gûdib anerningata akkarlune imaksuit ĸollangiarpait pingortitsilune, oĸarlunelo: ĸaumalerle! ĸaumalerpoĸ tagva.

Gûdiblo ĸaumaneĸ avitipâ târmit; ĸaumanerlo uvlormik taiva, târnerlo unnuarmik tailugo.

Taimak uvlut sivorlerpângat saĸĸerpoĸ.

Uvlub aipangane Gûdib aulangitoĸ ĸolliptingnêtoĸ pingortipâ, taivâlo ĸilangmik; imaksuillo aulangitub attanêtut avitipait imaĸsoarnit aulangitub ĸollânêtunit.

Uvluk pingajuangne Gûde oĸarpoĸ: imaksuit ĸilaub attânêtut kattersorlit ingmigolilutik, ipterilingajoĸ takkuksauĸovlugo.

Ipterilingajoĸ taivâ nunamik imaĸsuillo ingmigolingajut imarbingmik taivait.

Gûdelo oĸarpoĸ: nunab iviksukat, perortullo sunatuinait napârtullo paungaĸarpaktut nuitiligit! taimailerporlo.

Uvlut sittamangænne Gûdib ĸaumajuksat ĸilangme pingortipait, nunamêtunut nellunaikutaksauĸovlugit; nelliunernik uvluniglo Jâriniglo ĸaujititsilutik tâpkonunga; piluartomik ĸaumajoĸ angijoĸ, tagva seĸĸineĸ, attannioterĸovlugo uvlormik; mikkijorlo tagva taĸĸeĸ attannioterĸovlugo unnuarmik; taimaktauĸ uvloritjat.

Uvlut tellimangænne Gûdib pingortipait arverit, imaksiutillo sunatuinait, aulajullo imarbik-

soarme; tingmitjallotauĸ esaroggit, nuname tingerkovlugit.

Saimartipaillo oĸarlune: kinguvâksaĸarluselo unnuksivalliatitse, imarmiglo imarbingme nâjimatitse; tingmitsallo unnuksivallialît nuname.

Uvlut 6ingænne Gûde oĸarpoĸ: nunab saĸĸertiligit nergjutit, pissuktillo nujuartut nujuitullo, attunit ingmikut adsiliksaulutik; pâmgortullo sunatuinait; taimailerporlo.

Tagva Gûde oĸarpoĸ: inungnik adsiptingnik sennalauĸta, attaniojuksaujunik mingeritjanut imarbingmêtunut, tingmitjanullo nergjutinullo, nunamullo illûnanut. Gûdiblo Nâlekab inuk aggangminut sennalugo ivjomit pingortipâ, ingminik adsilivlune; tarneĸartipâlo ômajomik, kingangagut supporlugo.

Gûdiblo pingortitane tamaitaksuit ullernaigivait, ahâglo ânanaudlalauĸput.

Taimak uvlunne 6ine ĸilaĸ nunalo kattimgajoĸotingillo illûnaita pingortitaumavut; uvlut 7ingænnele Gûde merngoerserpoĸ sullinerilauktaminit tamainit; uvlorlo tamanna saimartipâ ivjornaitilâllo.

Gûdelo Nâlegaĸ perorsêvingmik (Paradîsemik) pingortitsivoĸ nuname Edeneme unanêtome, perorserĸojilunelo tagvane napârtunik sunatuinarnik takkorannidlartunik nerkiksatalingnik mamaĸtunik; napârtorlo inôgutelik perorsêviub ĸerkanêtipâ, napârtorlo ajungitomik ajortomiglo illitarsititsijoĸ.

Nunamillo Edenemit kôksoaĸ pivoĸ, immertitsijoĸ perorsêvingmik ominga.

Gûdiblo inuĸ (Adame) perorsêvingmut ômunga pitipâ, sennajauĸovlugo udsertortauĸovlugolo tâpsomunga.

Gûdible ômajut tamaita sennajarêramigit, inungmut pitipait, atserartauĸovlugit tapsomunga; ĸanorle inûb ômajut sunatuinait (inungnâlauktut taipsomane) taijomalerpagit, taimak atteĸartuksaulauĸput.

Inûblo ômajut tamaita nujuartut nujuitullo, tingmitjallo attunit atteĸartipait; kissianele inungmut ikkajortiksaĸangilaĸ najorninganêtsainartomik.

Gûdelo Nâlegaĸ oĸarpoĸ: nâmangilaĸ, innuĸ attausênaungmat; ikkajortiksanganik najorninganêtomik sennajomavunga.

Tagva Nâlekab Adame sinniktipâ ittijomik, tullimângitalo illangat tiguvâ, tâpsomangallo arnaĸ senalugo pingortipa, âlâllo tâpsomunga.

Tagva Adame oĸarpoĸ: tagga sauniojut saunimnit pimajut, uviniojorlo uvinimnit pimmajoĸ.

Gûdiblo saimartipaĸ oĸarlune: „kinguvâksaĸarlutik unnuksivallialeritik nunamik nâjilerĸovluse! attannioleritse aulatsijôluselo ômajunut illûnainut nunamêtunut, ahâk! tunnitsivigivaptik perortunik sunatuinarnik, napârtullo paunganginik, nerkiksauĸovlugit illiptingnut.“ —

Omajullotauĸ nerrijuksauvut iviksukanik perortuniglo sunatuinarnik.

Ajorneĸalaungimat taipomane sulle, idluineĸalaungimallônêt, taimaimat Inûk sivarlerpâĸ

ivjornaitôlauĸpuk; tammarmik annorâĸalaungilâk ĸangusugatiglo; inôtsiarlutiglo ungavuk pingortitimingnut.

Ebr. 11, 3. Okpernermut illitarksivogut: sillaĸsoaĸ Gûdib oĸausinganut pingortisimangmat; takkuksaujut tamaita pingortitaumangmatta sunaungitomit.

Img. 19, 2—4. Kilait Gûdib opinarninga unipkautigivât, aulangitublo aggangita piniarningit oĸautigivait.

Uvlut illangata assiminut oĸautigivâ unnuablo assiminut aĸpautigiva.

Oĸarneĸangilaĸ oĸauseĸaranelo nippinganik tussarviolungitomik.

2. Mose 35, 2. Uvlut 6 it nâlugit sennajuksauvose, uvlulle 7 ingat hailigeôjuksauvoĸ illipsingnut; Sabbateongmat Nâlekab merngoêrservinga.

---

2. Kattangnermik idluinermut.

Angajoĸâvuk Paradîsemêdlutik inôseĸ alauĸpuk ânanâmik piloringnadlartomiglo; Gûde Pingortititik ungagilugo nâleklugolo pinasuarpuk, perkojaĸ, tâpsomangat pilauĸtatik malligomavlugo.

Gûdible Adame perĸolugolo oĸautilaukpâ: „nerrijuksauvotit napârtunit tamainit perorsêvingmêtunit; napârtomille ajungitomik ajortomiglo illitarsititsijomit nerrijuksaungilatit; uvlut nelliennelônêt ômangat nerriguvit, toĸĸojuksauvotit.“

Sâtanasible kiglinganit inuartôjub annerudsilune ômisuklunelo pinnasuarpoĸ, inûk nalenginermut uivêrilugiglo kattaktitsomavlugik ajornermut. Taimaimat ĸuglugiarmut pullavoĸ.

Kuglugiarle pingitsertornersaulaukpoĸ nergjutinit illûnainit naternamêtunit; tâmna arnamut oĸarpoĸ: illa Gûde taimak illiptingnut oĸalauralloarĸâ? napârtunit perorsêvingmêtunit sunatuinarnit nerrijuksaunginaptik?

Arnab tagva ĸuglugiaĸ oĸautivâ: napârtut perorsêvingmêtut paunganginik nerrivakpoguk; kissianele napârtub perorsêviub kerkanêtub paungangit pivlugit Gûde oĸalauĸpoĸ: ômangat nerriniaratik, aktornagolônêt, toĸĸoĸônnatik.

Tagva ĸuglugiaĸ arnamut oĸarpoĸ: tainaingilaĸ illa, toĸĸoniangilatik! Gûdelo nellunginame, uvlut nellianne illiptik ômangat nerriguptik, ijitik uititauniarmanik, Gûdetullo îlerniaraptik, ajungitomiglo ajortomiglo illissimavlutik.

Arnab tagva napârtoĸ takkunaramiuk, ômangat nerrijominarasugallugo takkominarasugivâ, napârtoĸ una kuvianarasugallugo, sillatotitsijomik oĸautaungmat; tagva paungangita illangat tiguvâ nerrilâllo, illangalo tunniva uiminut, tâmnalo nerrigivoĸ.

Tagva tammarmik ijîgik uititaulerpuk, annorâĸanginermingniglo tukkisilerlutik; Feigeliksablo millukattanginik kattititsivuk, sailitaksamingnik sennalutik.

Taimailauĸpuk uvlub unnulerningane niglalerninganelo. Tussarpuglo Gûdib Nâlekab agvertartub perorsêvingme nippinganik.

Adamelo nulliangalo erĸsilutik ergutsivuk napârtut perorsêvingmêtut akkorngænnut, Gûdib kênangata sângane saĸĸeromanatik.

Tagva Nâlekab Jehôvab Adame nipliutivâ oĸarlune: nanekêt? Adame oĸarpoĸ: nippît tussarapko perorsêvingme, sivôravunga, annorâkanginamalo ijerasualauĸpunga.

Gûdib oĸautivâ: kia oĸautilaukâtit annorâĸanginernik? napârtomit taipsomangat nerrilaungilatît? inerterutigilauktamnit, taipsomangat nerrijuksaunginavit?

Tagva Adame kiovoĸ: arnab aipauĸolauktavît uvamnut napârtub taipsoma paungangita illangænnik tunitjivigivânga, nerrilauĸpungalo.

Tagva Gûdib arnak oĸautivâ: sog taimailiorlauĸît? arnarle oĸarpoĸ: ĸuglugitjab taimak uivêringmanga, nerrilauĸpunga.

Tagva Gûdib Nâlekab ĸuglugiaĸ oĸautivâ: taimailiolauravit, nergjutinit illûnainit ominarnerpângovotit! nârnut pâmgortuksauvotit, ivjorlo nerkigilugo inotillutit; ômisuktigêngnermiglo pititsijomavunga illingnut arnamullo, kinguvâksarnut kinguvâksanginullo; arnablo kinguvâksangata niaĸoit tulleromârpâ, igvillo kingmingagut kêjomârpet.

Arnamullo oĸarpoĸ: singaileruvit ânernartomik ikpigititsomârpagit; âniadlarlutit ernisugomârpotit, uivîllo pijomajanga malligaksarivát, tâmnalo nalegaksarivát.

Adamemullo oĸarpoĸ: nulliet nâleklugo napârtomit nerrilauravit, nuna tagva ôminarsijaule

pivlutit; dorniniglo disteliniglo perortoĸaromârpoĸ. Kênavît kidsijârningane nerkiksarnik pinnasuartuksauvotit inotillutit; igvit ablatsaujomârĸartinak sennajauvingnut. Ivjogavit, ivjungortuksaugivotit.

Gûdelo Nâlegaĸ Adamib nulliangalo annorâksagingnik sennavoĸ, attitilugiglo makkoninga, aularĸolugiglo perorsêvingmit ânanâvaksoarmit; uttilermerĸonnagiglo tagvunga, Gûdib ittervia udsertortauĸovâ Kerubimut ikkomatunitomik saviksoalijartomut, apkosineĸ napârtomut innôgutelingmut attortauĸonnago.

Taimaĸ Paradîse sivorlerpâk assiolerpoĸ ajornermut, Kristusible âniaminut toĸĸominullo kejungme senningajolingme angmalaurivâ, kikkiaktortauĸattiminut taipsomane Karfreitageme oĸarlune: ahamarik oĸaupagit: uvlome aiparilârpagit Paradîseme.

Joh. 8, 44. Sâtanase inuartovoĸ pigiarninganit, miksekârnermêtsainalaungitorlo, miksekârneĸ tapsomanêngimat; saglonermik oĸalagune, nangminerijaminik oĸâlavok. saglotojoksôgame, sæglonerublo atâtagivâ.

1. Joh. 3, 8. Idluitullijoĸ Sâtanasemit pivoĸ, pigiarninganit Sâtanase idluitullingmat. Tamanna pivlugo Gûdib erninga saĸĸersimavoĸ, asseroerĸovlugo Sâtanasib piniarninginik.

Jakôbus 1, 13—15. Nelliat ôktortaulerune oĸarniarane: Gûdemut ôktortaulerpunga; Gûde ôktorlukteunginame; ôktorniangilaĸ attautsemiglonêt.

Inugle ôktortaulerpoĸ, ikligunerminut kajumiksartauvlunelo uêrisartaugame. Kingorngane ikligunek salaĸarpât, ajortullinermik saĸĸertitsivok; ajortullinerle attortaupât, tokkomik saĸĸertitsivoĸ.

3. Kainib toĸĸotsininganik nukkaminik.

Adamib nulliane Evamik atserarpâ, tamanna pivlugo anânaungmet inôjunut illûnamassianginut.

Angajokâkput ernekalauĸpuk maggungnik, Kainemik Abelemiglo; Kain perorsêvilêrijiovoĸ, Abeſe mianersijeolauĸpoĸ.

Uvlut illangænne Kaine tunnergutiminik, perorsêviub perortutsianginit âtsilerame, Nâlekab sânganut, Abeletauĸ tunnergutiksamik saugakotime erniangoĸârtunginit âtsigivoĸ.

Gûdible Abelib tunnergutâ ĸuviaginersarivâ Kainib tunnergutânit. Abel tunnergutiminik ĸaitsingmat okpernekut, Kainele ajortomit pingmat; taimaimat ningalerpoĸ angijomik, ningarningalo tækkuksaulerpoĸ kênangane.

Tagva Nâlegaĸ Kainemut oĸarpoĸ: sôg ningarosukît? sôgle tautuit ablatsângortitauvâ? imaingilâĸ? ajungitulliguvit, tava unganarpotit; idluitulliguville, tava idluinerub ĸannidlarpâtit; igville nâletsennago pît, attaniolerille tamattomunga.

Pijoĸalauĸporlo tagva, uvlut illangænne Kainio nukkane Abele oĸarĸattigingmago; imailerporlo: Kainib ningaumajâdlarlune nukkane annaulerdlugo toĸĸopâ. Tagva Nâlekab Kaine saĸĸervigilugo oĸautivâ: nukkait Abele nanêkâ? kiovorle, nellovunga! nukkara udsertoraksarivigô?

Gûdible oĸautivâ: sumik pinnialauĸêt? nukkavît aunga nipliadlarpoĸ uvamnut nunamit; mânnamillo ômigijauvotit nuname, aitangavlune nukkavît aunga aggangnit pingmago.

Perorsêvilêriguvit, nâmaktomik tunnitsivioniangilatit nunamit. Saksârtotut ĸemâjotullo illingajuksauvotit nuname.

Kainele oĸarpoĸ Nâlekamut: idluitullinerilauktara angiluadlarmat, issumagijaujungnaerungnangilaĸ; uvamnik naipitsijub toĸĸolârpânga!

Nâlekable oĸautivâ: aukak! nellunailivâlo Kaine toĸĸotauĸonnago kimut naipitinganut.

Taimak Kaine Nâlekab kênanganit aularpoĸ, nullianelo kittornganelo illagilugit, nunaĸalerlune Nôdeme, Edenib ungatâne, tagvane iglugasangnik igloliorpoĸ. Taimailingalaukpoĸ Adame Jârekalaungmat 130 nik. Evale ama ernermik ernivoĸ, atserarpâlo Setemik, oĸarlune: assiojilauĸtara pivlugo akkillertauvunga. Setelo ajortomit pingilaĸ Kainetut, tâpsomalo kinguvângit; Gûde miksesĸârtoĸ kivgartorasuarmatsuk, Gûdib kittornganginnik taijauvut, Kainible kinguvângit, Gûdemit allivavalliatuinartut piungipallialutiglo pijut, inuit ĸittornganginnik taijauvut.

Tapkoa illangat, Lamechemik attelik, tetti-

tosartoĸsôvlune inualauĸpoĸ inungnik maggungnik, nertotijuteĸarlunelo tamattominga aglât oĸarlune: angumik toĸĸotsilauĸpunga, ikkigijamniĸ; inuosuktomiglo soggorijamnik. Kainemik tokkotsijoĸ 7 êrtorlune akkiniartaujuksauvoĸ Lamechemigle toĸĸotsijoĸ 77 êrtorlune akkiniartauniarpoĸ.

Lameche erneĸalauĸpoĸ pingasunik, tâpkoa piloringningat pivlugo tussaumajautsialauĸtut; imaiput:

Jabal; ômangat tuppernik igloĸartut, nergjutiniglo nujuitunik mianersijut pivut.

Jubal tamna sivorlerpaulauĸpoĸ aggiarusijartunit nipjausijartunillo tamainit.

Tubalkainelo, illissimalauĸtoĸ kannutjerinermik, kikkitjerinermiglo sunatuinarnik.

Enose Setib erninga inôtillugo, Nâlekab attinga oĸautigijautainalerpoĸ.

Nelliutome taipsomane erĸaumanarnerpângolauĸtoĸ Henocheovoĸ; tâmna Gûde aiparilugo inolauĸpoĸ Jârit 300 dit nâlugit; taimaimat Gûdib nunamit ingminut pitipâ, tækkojaujungnaertilugo.

---

1. Joh. 3, 11. 12. Tamedsa oĸaudjaunivut pigiarninganit tussalauĸtasse: nagliktigêktuksaugapta. Kaine mallingnago, taimna ajortomit pingmat, nukkane toĸĸopâ; sunalo pivlugo toĸĸolaukpaûĸ? pinniarningit ajormatta, nukkangatalo piniarningit idluarmatta.

1. Joh. 3, 15. Kattangutiminik ômisuktoĸ, tamna innuartôvoĸ; ĸaujimavosselo inuartoĸ inôseĸarungnangimat illumine.

1. Petr. 3, 12. Nâleĸab ijikita idluartut tækkunârpait, siutikitalo tuksiarningit tussarpait; Nâlekable kênangata torârpait idluitullijut.

Jerem. 17, 9. Inûb ômattinga nellangaitoĸsôlarmelo ĸunnujoksôvoĸ, ĸia tâmna illitarimarikauĸ?

---

4. Ullitornivaksoarmik.

Innuit sivorlerpât atsuilinersaulauĸput, innôsingallo akkunêrnersaulauĸpoĸ inuit mânna inôjut inôsingænnit. Tagva Adame innôlauĸpoĸ Jârinnik 930 nik, toĸĸogamelo Setib kinguvângit malliktigêt 9 ôlauĸput; Kainib kinguvângit kingorlerêt 10 ôlauĸput. — Sete innôlauĸpoĸ Jarinik 912 nik; Enos 905 nik, Kenan 910 nik; Mahaleleel 895 nik; Jared 962 nik; Metusala 969 nik; Lamech 777 nik; Noa 950 nik.

Inuille unnuksivallialermatta nuname, siamartermattalo, tagva Gûdib ĸittorngangit, tamedsa Setib kinguvângit, Kainiblo kinguvângit illannarêlerput akkullerêlerlutiglo, issumaningniglo nellît nulliarivait.

Tâpkonangat kinguvarêktoĸalerpoĸ uivêtoĸsoarnik, pitsartujoĸsoarniglo, angutausertunniglo, tappatojoĸsoarniglo; illa asserorneĸ pivalliatsainarpoĸ illûnane, okpinginerlo taimak angitigivoĸ, appersortoĸarkassangimat Gûdemik.

Nâlegarle inuit uivêtoĸsôninginnik tækkogame, ômattingitale issumangit pinasuarningillo idluitoĸsôngmatta sorêratik, tagva ĸaĸĸialerpoĸ pingortitsinerminik inungnik nuname oĸarlunelo: inuit annernimnut pitlartaujomaerput uviniôgamik; pêjaromavakka nunamit nergjutillo illûnaita, pâmgortullo tingmitjallo ĸilaub attânêtut illagilugit.

Noale nâpkigijauneĸsilerpoĸ Gûdib sângane, angutaulaurame idluartomik inônasuarlune nelliunermine, oĸâlavlune Nâlekab attinganik.

Inuille kammangilet tamattominga; nerrilutigle immilarmiglo nullianiglutiglo uinilarmiglo uvloĸ tâmna tikkilugo Noab ittervia umiaĸsoarmut; illa ullitornivaksoaĸ tikkerĸârtinnago tamaita nungudlugit. Matth. 24, 38. 39.

Noa Jâreĸarêrame 500 dinnik, ernetâlerpoĸ pingasunik, Sememik, Hamemik, Jafetemiglo.

Tâmna Noa Gûdib Nâlekab saĸĸervigivâ oĸautilâllo: uviniggit illûnamassiatik naggatiksangat nelliutivoĸ nunale tættæmat uivêtoĸsônermik; ahâk asseroromavakka nuna illagilugo.

Umiaĸsoarmik sennalerit, taĸĸamanelo iglunnik sennalutit; ahâk ullitornivaksoaĸ tiĸĸerkojomavara nunamut, igville umiaĸsoarmut itertuksauvotit, ernitillo, nulliallo, ernivît nulliangillo illagilugit; umiaĸsoarmullo ittertitserĸovagit ômajunik sunatuinarnik aiparêngnik, attausîngnik, angumiglo arnamiglo, nuname nungutauĸonnagit; nerĸiksanniglo sunatuituinarnik ĸamungartitsijuksauvotit; nerĸiksaĸalerĸovluse, igvit illatillo ômajullo illûnamassiatik illalliulugit.

Noa Gûdib nippinganik nâleklune taimailiorpoĸ; Jârekardlune 600 dinnik, Gûdib perĸojininga malliklugo umiaĸsoarmut itterpoĸ, nulliangalo illangillo ômajullo illûnamassiatik illagilugit; ullitornivaksûblo immangit tagva tikkilerput Adamib tokkungata kingorngane Jâreme 726 me.

Uvlune tamakkonane ittinerub puailavingit illûnatik aitangalerput, ĸilaub mattungit illûnatik angmalerput, sillaluĸalarmelo nuname uvlut 40 git, unnuallo 40 git nâlugit, immaksuillo angijorolermatta, umiaĸsoaĸ tapkoa ĸânginne poktavoĸ; taimak angitigijomik immaĸsuit pivalliavut nuname, ĸaĸĸat kingiktônerpâttauĸ aglât ulludjaulermatta tallertitut 15 titut ittitigijomik.

Taimak illûnamassiatik ômajomik annerneĸartut nuname nungutauvut; Noakut kissimik najortingillo umiaĸsoarmêtut amiakôvut; nunale immaĸsoarmut ulludsaumalauĸpoĸ uvlunik 150 nik.

Tagvâ Gûdib Noa issumagilerpâ illagijangillo umiaĸsoarme, aĸĸunaĸsoaĸarĸojilunelo nunamut, immaĸsoarlo tinnivallialerpoĸ tâva; taĸĸillo 7 ingata uvlungita 17 ingænne umiaĸsoaĸ ikkarilerpoĸ ĸaĸĸame Ararateme.

Noa sulle uttaĸĸivoĸ uvlunik 40 nik; tagvale igalâĸ umiaĸsoarmêtoĸ makperpâ, tulluĸamiglo annititsivoĸ, tâmna tingitsainarpoĸ sivumut uttimullo, nuna imairutilerĸârinnago.

Mattoma kingorngagut Taubemik annititsivok; tâmnale miviksaminik naipitsinginame, umiaĸsoarmut utterivoĸ.

Sulle uvlunik 7 nik assinginnik uttaĸĸerkârmilune ama Taubemik umiaksoarmit annititsivoĸ; tâmna uttilerivoĸ, ahâglo napârtub orksuliub millukattangita illangat neksarpâ kingmiarlugo.

Sulle uvlunnik 7 nik assinginnik uttaĸĸerkârmilune ama Taubemik umiaksoarmit annititsinivoĸ, tâmnale utterungnaerpoĸ Noa Jâreĸartillugo 60 nik taĸĸiub sivorliub, tagva Septemberib uvlungita sivorlerpângænne nuna imairutivoĸ.

Tagva Noab umiaksûb kânga pêrpâ, tækkolunelo nuna ipterilermat. Gûdiblo Noa oĸautivâ: umiaksoarmit annilerit, igvit nulliallo, ernitillo nulliangillo, ômajullo illûnatik najortattit; aulatitse unnuksileritselo nuname.

Tagva Noa illagijangillo ômajullo illûnamassiatik annilerput umiaksoarmit.

Noale saimaneksilaurame Nâlekab sângane, Altaremik sennavoĸ, kaitsilunelo tunnergumik ôtaksamik kujalitiksamik, illijilune Altârib kânganut.

Nalekablo tunnergutib tippitsiaringninga naimaleramiuk, ômamine oĸarpoĸ: mattoma kingorngane nuna ôminarneraromaerpara inuit pitjutigilugit; inûb ômattingata kajungilârningit ajortoksôngmatta sorrusioninganit.

Mânnamit nunaĸarningane tamât karngasoinerlo kattersoiviglo, itje kiaglo, aujaĸ okkiorlo, uvloĸ unnuarlo sorainiatsangilát.

Gûdiblo Noa saimartipâ angervigivâlo illa-

gitsainaromavlugo, ajagutamiglo ânanaundlartomik illijivoĸ nuvujanut oĸarlunelo: tagga angernerijama nellunaikutanga pivlunga pivluselo; nuvujanik ingerartitsiniavuma nunab ĸollâgut, tagva ajagutaĸotiga takkuksauniarpoĸ nuvujane; tagva angernera erkaumajomavara pivlunga pivluselo, uviniggillo illûnaita pivlugit, mattoma kingorngane ullitornevaksoaĸarniarungnaermat uviniggit illûnatik asserortautiksangannik.

Matth. 24, 38. 39. Sorlo uvlunne taipkonane ullitornivaksûb sivorngagut îlaungmat: nerrivut immilutiglo; nullianiktullo uiniktullo, ullitornivaksoaĸ tikkerkârtinnago tamaita nungudlugit; taimaitsomârpoĸtauĸ Inûb erningata tikkiviksangane.

1. Joh. 2, 17. Sillaĸsoaĸ nungujomârpoĸ allianarningillo, Gûdible pijomajanganik pinniartoĸ, issoĸangitomut îtsomârpoĸ.

Img. 103, 17. 18. Nâlekab saimaveĸarninga soraijuipoĸ issoĸangitomit issoĸangitomut sivôragijinginut; idluarningalo ĸittorngat ĸittornganginut.

Tâpkonane angersimaninganik nâlektune, erĸaumajunelo perĸojanginik, tâpkoa malliklugit agvertaromavlutik.

Noab kinguvângit Abraha tikkidlugo.

Noa	inolauĸpoĸ	Jârinik	950	ginnik.
Sem	”	”	600	dinnik.
Arpagsad	”	”	438	ginnik.
Sala	”	”	433	”
Eber	”	”	464	”
Peleg	”	”	239	”
Regu	”	”	239	”
Serug	”	”	230	”
Nahor	”	”	148	”
Tara	”	”	205	”
Abraha	”	”	175	”

II.

Ullitornivaksoarmit Mosese tikkilugo.

5. Nuvogusermik Babeleme.

Gûdib taipsomane Nôakunik saimartitsininga malliklugo inuit Jârine hundertine unnuksilerlutik tausendeoĸattalerêrivut.

Taipsomane sillaĸsoarmiut illûnatik oĸautsinik adsigêktunik attulauĸput.

Taununga ingergaleramik, nunatsiamik ĸaĸĸaĸangitomik nunaĸsoarme Sinearemêtomik naipitsivut, nunaĸalerlutik tagvane.

Piojorilutik issumaksarsiorput iglolioromavlutik iglugasaksoarnik, igloĸsuillo akkorngænne nuvugoseĸsoalioromavlutik aktoajomik ĸilangmut; erĸaumajautsainaromagamik inoniaromârtunut, siamartitaujomanatiglo nunanut sunatuinarnut.

Nalekable tapkoa issumangit nâmagingilait; tamanna pivlugo oĸarpoĸ: ahâk! inugasaksuit

ukkoa adsigêkput, adsigêktomiglo ᴏᴋausesᴋarput ingmingnut; piojorilutik erᴋaumajauniksamingnik sennanasuarput, noᴋᴋarniaratiglo; attê aᴋᴋarta kannunga, ᴏᴋausingillo adsigêgungnêrtilugit soᴋᴋoserniarlavut, ᴏᴋarᴋattigêngnermingnik tussâᴋonnagit.

Taimak Gûdib inuit tagvangat siamartipait nunanut illûnainut, igloliorungnaertilugit iglugasæksoarnik; taimaimat iglugasæksuit atserartauvut Babelemik imaipoᴋ; illaᴋemanermik; Nâlekab tagvane inuit ᴏᴋausingit adsigêgungnaertilaungmagit siamartilaungmagillo.

Hamib kinguvângit aungalerlutik nunaᴋalerput Asiame, nunane ânêtune; illangit nûlerput Afrikamut kiælingmut, tagvane sekkerngub ônarningane kernersilerlutik, Gûdemiglo puigorsarailutik.

Jafetib kinguvângit avungalerput Asiame nunakalerlutik avane, Europamelo.

Semib kinguvângit nûlungilát, inulervingmingnêtualerpulle Araratib avatâne erkâne.

Hamible erngutanga, tagva Nimrod, tâmna attanniojoᴋsôlerpoᴋ sôngojomik nuname; ômajoksiorteôvlune pitsartujoᴋ sôjomik Nâlekab sângane.

Tâpsoma attanniovinga atserartauvoᴋ Babelemik; igloliorporletauk Ninivemik, assinginniglo iglugasaᴋsoarnik angijunik nuname Assîriame.

Img. 33, 13—15. Nalegaᴋ ᴋenâvok ᴋilang-

mit, tautukpaillo inuit illûnamassiatik ĸittorngangit.

Iksivautaĸsoarminit aulajuitomit illûnaita tækkonârpait nuname nunaĸartut.

Tâpsoma illûnatik ômattingit sennavait; piniarningit illûnamassiatik kammagivait.

Sal. okâl. 19, 21. Kajusimaneĸarpoĸ unuktunik inûb ômattingane; Nâlekable kajusimaninga sokkosijuitsainarpoĸ.

Luk. 16, 15. Inungnut nertortaujomajut Gûdib maĸĸojugivait.

---

6. Abrab annerijauninganik kaikojauninganiglo.

Gûde, ômattinik illitarĸsijok, ullitornivaksûb kingornganeluassiaĸ, nellautailaukpoĸ imak inub ômattinga pivlugo: „ajortoĸsôngmat sorrusioninganit“ tamannalo nellautsisarailerpoĸ Hamib Jafetiblo kinguvânginnut; sillatojorigamik, sillaitoksôlerput; illa seĸĸinek, taĸĸerlo uvloritjallo tuksiarvigilugillo kivgartorvigituinangilait Gûdetut, kissianeletauĸ Gûdib issokangitub ânanauninga mumikpât innub nungujuksab, tingmitjallo, nergjutillo, pâmgortullo adsiluanginut; aglât Semib kinguvângit puigorput Gudemik ômartomik.

Tagva Gûde illapsugosuklune Semib kinguvânginit angumik annerosulerpoĸ; ingmigoliti-

pâlo, tâpsoma kinguvânginit sillaksoarmiut piuliklertiksangat pijuksaujomârmat. Angut tâmna Abrauvok.

Abrab atâtanga Tara inôvok Ureme Kaldêamêtome. Tâmna Abra pinnago ernekalaukpok sulle maggungnik: Nahoremik, Haranemiglo. Haranele tokkovok atâtame tokkungata sivorngane sulle, kemailune ernernik Lotemik.

Tagva Tarab Gûdemut kajungertitauvlune ernine Abra, nulliangalo Sarai, Lotelo ingminut pitipait, aularutivaillo Kaldêamit nunamut Kanaanemut; kanningitomêtomut nûtsomavlutik: tikkipullo Haranemut Mesopotâmiamut, nunakalerlutik tagvane.

Tara Jarekarlune 205nik tokkovok Haranem.

Tagva Nâlekab Abra sakkervigilugo okautivâ: nunangnit, illangnillo, atâtavillo iglunganit aularit, nunamut unertutigijomârtamnut illingnut; inugasaksoangortitsomavagit, saimartilutillo, attîllo angijorortitsomavara saimartitsijungortitsomalutillo; illikullo kinguvarêt nuname illûnamassiatik saimartitaujomârput imaipok: kinguvângita illanganit piuliklertiksak Jêsuse Kristuse pijuksaujomârmat.

Gûdib angersimaningit tamakkoa okperilugit Abra Jârekarlune 75 nik Lote illagilugo Haranemit aularpok, illanne perkutinnelo Harane me pilauktattik neksarlugit, nunamut Kanaanemut ingergalutik, tagvûnarlutiglo tikkiput Sichememut, Môremullo napârtolingmut; taipsomanele Kanaaniterit nunakalaukput tagvane.

Tagva Nâlekab Abra sakkervigivâ, okautilâllo: kinguvâtit nunamik tamattominga tunnitsivigijomârpakka. Tagva Abra kujalinermut Altâremik sennavok tagvane, Nâlekamut sakkertigilauktaminut.

Ama aularivok kakkamut, iglugasaksuit Bêtelib killianêtomut; tagvane ama Altâremik sennavok, Nâlekab attinga okâlatigilugo.

Kângnartoksoakalermalle ovane Kanaaneme, attersârpok Egiptenemut, tagvane tujormiangolune; Gûdiblo ovane illagivâ, sapputilâllo, inugasaksuit takkorngartát akkornganêdlune, piulilâllo nangianartomit angijomit; Egiptenemiullo attanningata ajungitullivigivâ, pillitsivigilâllo nergjutinik unuktunik, kivganiglo angutinik, arneniglo kannilârtaukolâllo nunab taipsoma kiglinga tikkidlugo.

Taimak Abra utterivok Kanaanemut, nunakalermilune Bêtelib kannitangane, Altâremik sennavigilauktangane, Nâlekab attinga okâlatigilugo tagvane. —

Abrale akluidlalaukpok nergjutinik, Silberemiglo Goldemiglo.

Loteletauk saugakuttekarivok, nergjutiniglo tupperniglo; nunalo nâmalaungilak unurninginut, tammarmik nergjutekotingit unuluadlarmatta, agviartigêngmattalo iviksukattalingme; taimaimat Abrab kivgangit, Lotiblo kivgangit mianersijut nergjutinik akkerartartigêkattarput.

Tagva Abrab Lote okarkattigilugo okautivâ: nagliktara, akkerartortigêniaranuk, kivgavullo akkerartortigêniaratik kattangutigêkamnuk.

Nuna illunât illingnut illingangilâĸ? nagliktara! nunaĸattigêgungnêrlauluk! saumingmut issumaĸaruvit, tallerpingmut pinialârpunga: tallerpingmullonêt issumaĸaruvit, saumingmut pinialârpunga.

Tagva Lotib Jordanib erĸâ illunât takkosarlugo ullernaigitsiarpâ, Siddimib naternanga ânanavaksôngmat immiliksôlarmelo, Sodomib Gomorrablo nunangak annerivâ nunagijomavlugo; Abrale Kanaaneme nunaĸalerivoĸ.

Lotele Abramit avingmat, Nâlegaĸ Abramut oĸarpoĸ: uitalerit ĸemmergolugolo nuna illûnât; nuna takkojat tunnijomavara illingnut kinguvâksarnullo sokkoserniangitomik; kinguvâksatillo unuksivalliatitsomavakka sanniktitut nuname. Taimaimat opallungaerit, nunalo tukkimut sennimullo ingergavigilugo; tunnijomagapko illingnut.

Tagva Abra parngnailerpoĸ, illanne perkutinnelo illûnaita neksarlugit aularpoĸ nuna sunatuinakkut ingergavigilugo, tikkiporlo Mamremut napârtolingmut, Hebronib ĸannitanganêtomut, tagvanelo Altâremik sennavoĸ Nâlekamut.

Ebr. 11, 8. Okpernermut Abraha nâlelauĸpoĸ, nunamut kingormgutijaksariniartaminut aularkojaulerame; aularpoĸ namut ainermik nellogalloarlune.

Img. 143, 10. Ajoĸertulaunga ĸuviagijarnik piniarĸovlunga; Gûdigigapkit! annernerpît ajungitub tessiorlinga apĸome manniktome.

Matt. 5, 5. 9. Piloridlarput ĸennuêtut, nuna pigileramitsuk. Piloridlarput ullapirsaijut, Gûdib kittornganginnik taijaujomârmatta.

---

7. Abrab okperninganik idluartomik, tuksiutsininganiglo.

Abra Jârekarmat 99nik, Nâlekab saĸĸervigivâ, oĸautilâllo: uvanga Gudeôvunga ajugaĸangitoĸ, saĸĸamme arvertarit, idluitaililutillo; angerĸattigijomavagit, unuksivalliatitsomalarpillo.

Tamanna pivlugo Abramik atteĸarungnêrtuksauvotit mânnamit, Abrahamigle atteĸartuksauvotit, atâtangortitsomagapkit nunaĸattigêksoarnut unuktunut; nulliallo Saraimik takjaksarijungnêrniarpát, Saramigle mânnamit taijaksarivát.

Gûdiblo kippineĸ attortauĸolerpâ angernerilauktangita nellunaikut angænnut.

Ama Nâlekab Abraha saĸĸervigivâ Mamreme napârtolingme, iksivatillugo iglorme pângane, uvlub kiangonerpângoningane.

Uitaleramele ahâk, angutit pingasut ĸaijut takkovait; tujormiônasugigamigillo akpangerpoĸ pagreartorvigilugit, okkolurelo tâpkoa sânginne oĸarpoĸ: Nâlegaĸ! ijiĸpît sângangne saimaneĸsilauruma, kivgat ĸângerniarnagotôĸ; immermik

ĸaitsijoĸarniarpoĸ illipsingnut, ittikapse ubvautiksangænnik; napârtublo ôma attâne kikkalauritsetôĸ.

Tuavilune iglominut itterpoĸ Saramullo oĸarlune: tuavitit, sennaugaĸ immermut akkulugo sennalugolo ĸaĸĸôjaliorit! tuktuvârsungmiglo aiklerlune kivgaminullo tuavilune nerĸiksaliortitaukovâ; butteremiglo immungmiglo pititsivoĸ tapkoa sânginnut; tapkoalo nerrivut.

Tagva Nâlegak oĸarpok: aggâgo tikkitsomârivunga illingnut, nelliutome tamattomane; tagva taipsomane Sara erneĸaromârpoĸ.

Tamanna Sarab ĸammane tuppiub upkuanganêdlune tussarpâ ĸungavlunelo.

Nâlegarle oĸarpoĸ: sôg Sara ĸungalauĸâ? Nâlekamut ajornartoĸarĸâ? — Sarale missiarpoĸ oĸarlunelo: ĸungalaungilanga; Nâlegarle oĸarpoĸ: taimaingilaĸ! ĸungalauĸpotit.

Tagva angutit nikkovilerput, Sodomamut ingeranialerlutik, Abrahablo ĸannilarpait.

Nâlegarlo oĸarpoĸ: ĸannoĸ angigutsijungnarĸêk Abrahamut piniaromârtamnik? ĸaujimagama tâpsoma ĸittornganne iglomioĸattinnelo kingunermine perĸojomârmagit, Nâlekab apkotingit agvertarvigilugit idluartullerĸovlugit; Nâlegaĸ Abrahamut tikkerĸojerkovlugo angernerilauĸtaminik.

Nâlekablo Abraha nellojungnaitipâ, Sodomiut pitlaromagamigit idluitullininglt angijoĸsuit pivlugit; angutigle (Engeleojuk) tunnulerpuk Sodomemut ailutik, Lote piulijartorlugo;

Abrahale nokkarpok Nâlekab sângane, tuksiarutjilunelo kennuvok: Nâlegak! idluartut idluitullo adsigêktilugit asseroromavigît?

Iglugasaksoarne tâpkonane idluartokarajarpât 50 nik, tapkoatauk tokkotsomavigît idluitut illagilugit? taimailiorungnatsangilatit, sillaksoarmiunik erkartuijôjotit! illa taimak erkartuiniangilatit.

Nâlegak okarpok: idluartut 50 git nagvâlerupkit, tagva tapkoa 50 git pivlugit iglugasaksuit issumagijungnêrvigijomavakka asserornagillo.

Abraha ama kiolune okarivok: ahâk, illerasunanga okaromavunga Nâlekamut, ivjotuinaugalloartunga argsatuinaulungalo; 45 gituinaukpattale asseroromavigît 5 inik ikkinersaungmatta.

Nâlegak okarpok: tâpkonane 45 git nagvâlerupkit, asseroromangilakka.

Abraha ama kennulune okarpok: ningarniarnaktôk Nâlegak, ama okâlamigama sulle: 40-karpallônêt? 30 karpallônêt? 20 karpallônêt? 10-karpallônêt?

Nâlegak tagva okarpok: 10 tuinaukpattalônêt asseroromangilakka.

Tava okarkattigêjarêramik Nâlegak aularpok, Abrahalo utterivok tupperminut.

Taimak Abraha Jehôvamut illingalaukpok illanâtut illanârijaminut sorlo; tâmna Jehôva Jesuseôvok Piulijivut, Abrahab ijiminut takkolauktanga, kuviasûtigilauktangalo, sorlo Jesuse nangimek Joh. kap. 8, 56 Judinut okalaung-

mat imâk: Abraha atâtase ĸuviasulerpoĸ, uvluksamnik takkojuksaugame; takkogamiuglo ĸuviasulerpoĸ.

Rôm. 4, 18. Abraha okpilauĸpoĸ nerriugijaksaĸarĸôrane; nellojunut unuktovaĸsoarnut atâtaulerkovlugo.

Kollarlunginame Gûdib angersimaninganik okpinginermut, okpernermele pitsatulerdlune Gûde nertorpâ.

Okperviklunelo, sumik Gûde angerune, taimaititsijungnarmattauk.

Jakôb. 2, 23. Abrahab Gûde okperivâ, tamanna pivlugo idluarsititaulerpoĸ, Gûdiblo illanânganik taijauvlune.

Abraha tuksiutjilune merngortulaungilak; Apostele Pauluselo aglangmine ĸaiblaivoĸ Koloss. 4, 2, imâk: sokkosijuiluse tuksiaritse, taimailiorluselo pigâritse ĸujaliluse.

---

8. Sodomab Gomorrablo; asserortauningænnik.

Unnulertillugo tâpkoa Engelîk Abrahamêlauĸtuk Sodomamut tikkipuk.

Lotib takkogamigik ingergajônasugilugik

illanâĸarlune pagreartorpak ĸenuvigilugiglo sinniktarviojomavlune.

Angerpuglo Sodomamiulle inûlaukput uivêtoĸsôjunik, asserortaujuksaniglo, ajorningit unuktovaksuit Gûdemut, ĸilangmêtomut nipliadlarmatta; tamanna pivlugo Nâlegak kajusimamarikpok asseroromavlugit.

Sodomamiulle tujormijaĸartomik Lotemut ittersimajungnik tussaramik, Lotib iglungata sillatâne attautsemut kattilerput, unnuarlo nâkassaklugo pinasuarput idluitullinermik, uivêsârnermiglo, Lotekut tujormijâklo (Engelîk) sujuktitsomavlugit; sorêromangimattalo Engelîk uivêtut ukkoa takpêtimarilerpait, taimak Lotib iglungata upkoanga nagvârtaujungnatsangimat tâpkonunga.

Angutiglo Lotemut oĸarpuk: ovane illaĸaruvit, aularĸokit iglugasaksoarnit ukkonangat, ĸaggudlartut nippingit angidlarmatta, tamanna pivlugo Nâlekab tillivâtiguk asserortauĸovlugit.

Tagva Lotib ningauksângne pannîngme uiksâgik ĸaiĸolugik oĸautivak tamattominga; tâpkoale okperinago ijoridlarpak.

Kaulermalle Engelîk Lote tuavik.vak okautilâllo: parngnaisâlerit, nulliallo pannîkiglo magguk neksarlugit piulisârit illingnik, igvittauĸ asserortauĸattauĸonnak.

Noĸĸangalermalle sulle, perĸutine piulinasuarlugit, angutik Lote nulliangalo pannîgiglo aggangittigut tiguvait, tessiorlugillo aulartipait, iglugasaksuillo ungatænnut ĸemakpait.

Tagva Nâlekab engelinga ᴏᴋarpoᴋ: inôtsît piuliuk, ᴋeviarnaglo noᴋᴋarniarnaglonêt tamattoma erkâne illûnâne; ᴋemâlerit ᴋaᴋᴋamut taipsomunga nungutauᴋonnak.

Lotele ᴋennulune ᴏᴋarpoᴋ Engelemut: taimainiarnangatôᴋ nâlegaᴋ! ahâk kivgat nâpkigijauniksarsilaungmat ijikpît sângangne, inôsera piulijomagangne, tagva iglugasangnut ᴋannitomêtunut ᴋemâlaulangatôᴋ; ᴋaᴋᴋamut taipsomunga ᴋanningiluartomut piulijartorungnanginama tuavi, ᴋannoêtomut tikkitauguma toᴋᴋonajarpunga.

Tagva Nâlekab oᴋautivâ: ahâk tamattomingataᴜᴋ ᴋippilungilagit, pivlutit iglugasait ukkoa mumigomangilakka; kissianele tuavilutit piulijauviksarsilerit tagvane, piniarungnanginama sumik tikkerᴋârtinnak taipkonunga.

Lotelo Zoaremut tikkitualermat, sekkinek nuilerpoᴋ.

Tagva Nâlegaᴋ tagvainaᴋ sillaluᴋojivoᴋ orᴋsorumik ikkomamiglo ᴋilangmit Sodomamut Gomorramullo; illa iglugasaksuit sittamait angijut, naᴋsâlungme ânanâvaksôjome Siddimemik taijaujomêlauktut: Sodoma Gomorralo, Zeboimelo Adamalo, tapkoa erᴋâllo illûnât mumiklugit Nâlekab nungumarikpait; iglugasaksuillo innigilauᴋtanganne tesseᴋsoaᴋalerpoᴋ mânna taijaujomik tesseᴋsoarmik toᴋᴋungajomik (ômajoᴋatsanginat immangane) ubvalo tesseksoarmik tarrioliksoarmik, tarrioᴋadlarmat tagvane attoraksaungitomigle ᴋassililuadlarmat; sullelo mânna erkâ illûnât takkominaidlarpok, erᴋaijutiksauvorlo,

ĸannoĸ Gudib idluinerit maĸĸojungnarnerillo pitlarutigingmagit.

Lotible nullianga ĸeviarame, nappajororpoĸ tarriomik, sorlo Nâlegaĸ oĸalaungmattut.

Lotele Zoaremit aularivoĸ, pannîngne illagilugik, ĸaĸĸaliarlutiglo, tagvane ĸairosungmêtualerput; Zoareme noĸĸanganiarlutik erĸsileramik.

(Lotemit Moæbiterit Amoniterillo pivut.)

Abrahale ĸaungmat uvlararsôtillugo sulle siaklerlune Lote pivlugo makkipoĸ, tagvunga Nalekamut sângavigilauktaminut ailune.

Sodomab Gomorrablo nunangak takkunarpâ, ahâglo, iserluksoaĸ nunamit ĸongmuarpoĸ, iserluktut kiaksautemit angijoâlungmit pijotut.

Hes. 16, 49. 50. Ahâk tagga Sodomab idluitullinerilauktangit: pingijaidlalaukput; ajoĸsarasugilaungilello, ullapirsautekalaukpullo nangminek panningillo; aklujulle ajoĸsartullo ikkajulaungilait.

Piojorilaukpulle maĸĸojungnartullilauĸlutiglo sâmne; tamanna pivlugo pêjalauĸpakkatauĸ nautsertorapkit.

Img. 73, 19. Gûdeĸangitut tagvainaĸ nungutauvut! sutairput naggateĸarlutiglo ĸappianadlartomik.

2 Petr. 2, 6. Gûdib iglugasaksuit Sodôma Gomorralo argjaênautilaukpait pitlalauramigit

asserorlugit; erĸaræksangortidlugit idluitullijunut kingorngæne pijomârtunut.

9. Isaab inulerninganik; Ismaêlib ajæktortauninganik.

Mattoma kingorngane Abraha Manremit napârtolingmit aularpoĸ, seĸĸinerdlît nunangænnut ingergavlune, nunaĸalerlune Gerareme, Filisterit nunangænne, Egiptenib senniane.

Gûdiblo Abraha illagivâ, sapputivâlo: Abimêlechiblo, Filisterit attanningata ômattinga sangutingmago Abrahamut; attannek ajungitomik kissianik pititsivoĸ Abrahamut, Abrahalo terliklune nunakarpoĸ Gerareme.

Abrahab erninga, Hagaremit pijoĸ, Ismaêlemik atteĸartok, inulilauĸpoĸ Abraha Jâreĸartillugo 86 nik.

Nâlekable Sara puigutsangilâ, nelliunerle nelliusimalermat, piniarpok okautsine okausemauktane Abrahamut malliklugit; Sara nâpkigivâ, ernermiglo ernivok Abraha Jârekartillugo 100 dinnik.

Uvlut 8 ôningane Abrahab ernine tâmna kippiva, perkojaunine Gûdemut malliklugo, taivâlo Isaangmik, imaipoĸ: „ijortoĸarniartomik“ Sarale oĸalaungmat: illûnatik tamattominga tussartut ijorosûtiginiarpânga.

Sorrusiarsuglo aglissilerpok amâmagungnailarmelo; Abrahalo uvlorme tâpsomane Isaab amâmagungnaititauvingane nerrimaraksoarmik âĸiksoilerpok, ĸuviasuklunelo iglomioĸattine illûnaita illagilugit.

Ismaêlele taipsomane Jareĸalaukpok 14 nik.

Sarale Ismaêlib ingminiĸ erniangokârtojorijub mittautekarkattarninganik tuĸĸisigame, uiminut Abrahamut oĸarpok: kivgaĸ tâmna erningalo aulartikik uvaptingnit, erningalle ernera kingormgujiĸattigijaksaringimago.

Okautsille tamakkoa Abrahab nâmagitsangilait, ernine Ismaêle pivlugo; Gûdible oĸautivâ: annûniarnak oĸautsaunît pivlugo; Sarab oĸausingit illingnut nalegit; kinguvâksarnik taijaĸ Isaangmit pijomârmat; Ismaêletauk inugasaksoangortitsomagivara, igvit ĸittorngarigangne.

Tagva Abraha uvlarorlune ĸaĸĸojamik publaujamiglo immalingmik tigusivoĸ tunnijilunelo Hagaremut, nukappiarlo illagilugo aularĸovâ; tagva ingergalerlune inuĸajuitokut tammalerpoĸ.

Publaujame immeĸarungnêrmat, puailaviĸangimallo immalingmik tagvane, nukappiaĸ napârtub attânut innartipâ, ailunelo karkjub tupvingatut ĸanningitigijomut, ôma nellânut ingilerpoĸ oĸarame: nukappiab toĸĸolerninga takkolugo sapperpunga; nipliadlarlunelo ĸeavoĸ angijomik.

Tagva Gûdib nukappiab ĸeadlartub nippinga tussarpâ; Gûdiblo engelingata ĸilangmit Hagar nipliavigivâ, oĸautilâllo: Hagar suvît:

sivûraniarnak! nikkovilerit, nukappiarlo illingnut pititsuk, aggangnullo tessioruk, tâmna inugasaksoangortitsomagapko.

Gûdiblo ijîgik uitimagik, Hagarib immeĸtarvik takkovâ, ĸallujartorlunelo publaujarminut nukappiâĸ immertipâ.

Gûdiblo nukappiak illagivâ sunaĸajuitome Faranemik attelingme, pittiktarnermiglo illissimatsialerpoĸ; inumariôleramelo anânanga nulliaksamik tâpsomunga aiklerpoĸ Egiptenemit, tâmna ernernik 12 nik ernivok attanniôlerlauktunnik inugasaksoarnut Ismaêliterinik taijaujunut; tâpkonangat Araberit Türkillo pivut sulle uvlome.

Sal. okal. 22, 10. Mittauteĸartoĸ annitileruk, tagva aivaneĸarungnainiarpoĸ akkerartornerlo, oĸarnerlôtigijaunerlo sorêrpuk.

Img. 27, 10. Atâtama anânamalo ĸemalaukpânga, Nâlekable illelliorpânga.

Kap. 27, 7. 8. Nâlegak nippiga tussaruk nipliaraiguma saimarviginga tussarlungalo.

Omattima oĸausernik erĸaitipâtit: kênara ĸenneraksarivasse; tamanna pivlugo uvangatauĸ, Nâlegak kênait ĸennerpara.

---

10. Isaab tunnergutautitauninganik.

Pijoĸalauĸtut tamakkoa tamaita oĸautigijaumajut kingorngatigut Isaak nukappiangôlune inumariôkassalerame, Gûdib Abraha ôktorpa oĸautilugolo: Isaak ernetuat nagligijallo neksarlugo ailerit nunamut Morîamut, taikanelo tunnergutautileruk ôtaksangortilugo ĸaĸĸat illangata kângane, oĸautigijomârtamne illingnut.

Kaĸĸaĸ tâmna Abrahab tunnergutautitsivigijanga ernerminik kingorngane ingmigolingalune Morîamik taijaulertoĸ; tâmnauvoĸ Salomonib tempelingat tungavigilertanga Jarit hunderteôĸattartut kingorngænne.

Tagva Abraha Gûdib perĸojininga nâleklugo uvlarorlune siuteĸortojoĸotine iksivaviktarpâ, kivgâglo magguk erninelo illauĸovait, ĸejungnik ĸoplorsimajunik ikkomamiglo neksarlune.

Uvluk pingajuangne ĸaĸĸaĸ aiviginiartane ĸanningitomit takkogamiuk, kivgâk noĸĸarĸovak, ikkomaksalle tunnergutemut ôtaksamut ernerme tuinganut illivait, nangminerle ikkoma savingmiglo akjarsivoĸ.

Taimak tâpkoa magguk pissuĸattigêlerpuk.

Isaarlo okarpoĸ: Atâtak! ahâk: tagga ikkoma ĸejuillo, saugarle tunnergutiksaĸ ôtaksaĸ nanêka?

Abrahab kiovâ: Ernîk! Gûdib saugaĸ unertôtigijomârpâ tunnergutiksamut ôtaksamut. Taimaglo nippeĸaratik sivumualerpuk.

Gûdib oĸautigijanganut tikkinamik, Abrahab Altare sennavâ tagvane, ĸejuillo illivait kânganut, erninelo Isaak ĸellaksorlugo ĸejuit kânginnut illivâ, aggannelo issakpait, savik tigulugo ernine toĸĸotsomavlugo.

Tagva Nâlekab engelingata ĸilangmit nipliarvigivâ: Abraha! Abraha! nukappiaĸ aggangnut aktorniarnago pît, ânertinagolo! mânnalo ĸaujimavunga nâletsiarnernik Gûdemik, ernetuallo ivleringinangne pivlunga.

Abrahab tagva ĸeviarame, tuktungajoĸ angusalloĸ nakjuminut nâmajoĸ okpit akkornganne takkovâ, aivigivâlo, pêrlugolo toĸĸopâ tunnergutautilugo ôtaksamut ernine simmerlugo.

Abrahablo nuna tamanna atserarpâ: „Nâlekab tautugvinganik imaipoĸ:“ Nâlegaĸ ikkajorpoĸ.

Nâlekablo engelingata aipanganik Abraha nipliavigivâ ĸilangmit oĸarlunelo: attera tailugo angermarilauĸpunga, Nâlegaĸ oĸarpoĸ: taimailiolauravit ernetuat ivlerilaunginangne, tagva kinguvâksattit saimartitsomavakka, unnuksivalliatitsomalugillo uvloritjattitut ĸilangmêtutitut, kinguvâksarnullo inuĸattigêksuit illûnatik nunamêtut saimartaujomârput, tamanna pivlugo nippiga nalelaurangne.

Abraha tagva uttilerivoĸ kivgângminut uttaĸĸijungnut, illagilugiglo tikkilerivut Bersabamut, nunaĸarlutik tagvane.

5. Mose 13, 3. 4. Nalekab Gûdipse ôktorpâse, tukkisijomangmasse: illipse ômamut illûnanut, tarnemullo illûnanut nagligingmangapsiuk.

Illipsele Nâlekamik Gûdipsingnik malliktuksauvose nâlektuksauluselo, perĸojaniniglo kammatsiartuksauvose, nippingalo naleklugo, tamnalo kivgartorvigilugo ungagilugolo.

Ebr. 11, 17—19. Okpernermut Abraha tunnerguserpoĸ Isaarmik ôktortaulerame, ernetuarlo tunnivâ, angerviomagalloarlune, oĸautigijaujok imâk: ĸinguvaksarniĸ taijaĸ Isaarmit pijomârpoĸ.

Issumavlunelo: Gûde tuppaktitsungnarivoĸ toĸĸungajunnit, tamanna pivlugo adsigêgutiksarællugo ama tigulerivâ.

Jakôbuse 1, 12. Piloridlorpoĸ angut ôktortaunermik ĸennuersârtoĸ; ôktugaudlarame tagva niaĸôtemik ômanartomik pijomârpoĸ, Gûdib angerutigijanganik nagliktiminut.

---

11. Sarab inôjungnaininganik illuvertauninganiglo.

Sara Jâreĸalauĸpok 127 nik, toĸĸovorlo Hebroneme, nuname Kanaaneme, iglugasaksuit anginerpângine.

Abrahablo nulliame toĸĸunga oggurati-

giva ĸugviorutigilâllo uvlut illangit nâlugit, ômamut tamânut nagligilauramiuk.

Patriarche tamna Jarit 60it nâlugit Kanaaneme inôlauralloarlune, sullele nangminek nunaĸotekangimarikpoĸ tagvane, tujormiatut itsainarlune kissiane nûĸattarsôngovoĸ, nergjutekotime unnuktoĸsuit nerriviksangit iviksukattâlît kenneriartorlugit.

Taimaimat pinasualerpoĸ mânna nunaĸotiksarsijomavlune toĸĸungajokotime illuvertauviksanganik Hebronib ĸannitanganêtomik; nunablo taipsoma inungit Hetiterit oĸarĸattigivait tuksiarvigivaillo nunakullungmik ĸairosuĸartomik illuvertauviksamik angertaujomavlune.

Tagva Hetiterit angajoĸângita oĸautivât: pillitsomavaptigit nunamik ĸennuarijarnik.

Abrahale pillitaujomangimat tagva, Hetiterit angajoĸângat Efrone angerpok, Abrahablo tunnitsivigivâ Silberinik kênaujanik (Sekelinik) 400dinik; pissiaksablo akkinga tamanna namagijaulerpoĸ illûnainut.

Taimaglo Efronib perorsêviĸotinga ĸaĸĸojaksataliksak ĸairosuglo maggolimajok, Makpêlamik attelik Mamrib nellânêtoĸ perĸutautitauvuk Abrahamut, napârtut perorsêvingmêtut illalliudlugit.

Abrahablo Sara nulliarilauktane illijartorpâ ĸairosungmut Makpêlamut.

Abraha taipsomane, nullianga Sara toĸĸolermat, Jareĸalaukpoĸ 137nik.

Ebr. 11, 11. 12. Okpernermut Sara pitsartutitaulerpok singailerlune ernivlunelo, erniviksanga annigorsimajarêralloartillugo; okpernartônasugigamiuk tamattominga angilauktok.

Taimaimattauĸ timemit attausênarmit tokkungakassaktomit unnuktoĸsuit erniangovut, sorlo uvlorítjattitut ĸilangmêtutitut siorĸattitullo immab kiglinganêtutitut kittiksaungitutitut.

V. 9. Okpernermut Abraha tujormiangolauĸpok nuname angerutaumajome pijaksaringitamine sorlo, tuppênakarlune, Isaarlo Jakolo illagilugik, kingormgujikattaujuk angerutigijaumajomik tamattominga.

---

12. Isaab nullianingninganik.

Mattoma kingorngane Abraha inutoĸaulerame, Jaringit unnuktoĸsôlermatta kivagame inutokaunerpângænnut pimaklerteojomut perkutiminut tamainut oĸarpoĸ imâk:

Nalekab ĸilangmut nunamullo Gudiojub sângane angerviginga: nulliaksarsilerĸonnak ernimnut, Kanaaniterit paninginnit, nunaĸattigijamnit.

Inulervimnulle illamnullo ingergalerit taikangat nulliaksamik ernimnut Isaarmut aiklerĸovlutit.

Kivgab kiolugo oĸautivâ: arnablo malligo-

mangippanga nunamut mattomunga, ĸannoĸ tagvâ?

Abrahab ôĸautivâ: Nâlekab ĸilaub Gûdingata Engeline sivunikut tillilârpâ, taikane nulliaksarsijungnarĸovlutit ernimnut.

Arnable malligomangipattit, tâva angernît pivlugo passijauniangilatit; kissianele ernera taikungartitaksaringilát.

Tagva kivgaĸ Eliesere parngnailune Kamelinnik tellimaujortunnik, kivganniglo perĸutinniglo sunatuinarnik, Nâlekame perĸutinginnit pijunnik, Isaab nulliaksangata pilliutautiksanginnik neksarkassiutjilune aularpoĸ, ingergalunelo Mesopotâmiamut, Nahorib iglugasaksoanginut, Haranemik attelingnut, illagijauvlune sapputijauvlunelo Gûdib Engeleĸotinginut.

Uvlut unnuktokassait ingergalaukârdlune iglugasaksuit taipkoa ĸannitangænnut tikkikame unnulertillugo, Kamelit immektarviub senniane kikkarĸovait, tuksiarlunelo oĸarpoĸ: Nâlegaĸ! Gûdeojotit angajokâmnut Abrahamut, takkunâlaungminga uvlome, nâpkiningnîllo saĸĸijârtilauruk angajokâmnut Abrahamut.

Ahâk! mâne immektarviub senniane nangerpunga, tagva uigasuit illangænnik ĸaijoĸalerpát ĸallujartorlune, tâpsomungalo okaruma: immeĸtautit mannileruk immertilaungmingalo! tâmnalo oĸarpát: immilaurit! Kameleĸotitittauk immertitsomagivakka! illa tâmnaule anerimajat, nulliaksauĸovlugo kivgarnut Isaangmut.

Oĸâlajarêrĸârtinnago sulle, ahâk Rebekka,

Betuelib panninga ĸailerpoĸ; inusuktoĸ tâmna kênatsiariklune uigasôlauĸpok sulle, immeĸtautinelo tuimikpâ, attersârlunelo immeĸtarvingmut; immeĸtautinelo ullipkinamiuk, majoralerivok.

Elieserib tagva tuavilune pagrearpâ tuksiarvigivâlo oĸarlune immiluârsungmik immilangatôĸ!

Tâpsomalo oĸautivâ: immilaurit nâlegara! Kameleĸotitittauk immertitsomagivakka.

Aĸpangerlunelo ĸallusijartorpoĸ Kamelinnut illûnainut, immerugungnêrĸârtinnagit.

Angutib takkunarlugo tattaminiarivâ; Kamelillo immerêrmatta ĸetterdlermik Golde, tallermiutaksaglo magguk tigulugit tunnivait tâpsoma agganginnut, apperilugolo: ômât! kia pannigivâtit?

Tâpsoma kiovâ: Betuelib pa ĝivânga, Nahorib erningata; iviĸarpoktauk nerĸaksaĸalarmelo unnuktunnik igluptingne, sinniktarviksaĸarporlo namaktomik.

Angutib tagva okkolunelo Gûde tuksiarvigivâ oĸarlunelo: Nâlegaĸ nertortaule, tâpsoma nâpkiningnine miksesĸârninelo allalaungimagik angajoĸâmnit; Nâlekab nangminesĸ tessiolaungmanga apĸome angajoĸâma nukangat iglunganut.

Uigasugle aĸpangerlune angeralerpok, pijoĸalauktut tamaita unipkautigijartorlugit illaminut.

Tagva Laban Rebekkab anninga annilerpoĸ, ingergajut tâpkoa immeĸtarviub sennianê-

tut sulle itterĸojomavlugit sinniktartitsomalugillo iglomine, uvloklilermat.

Oĸautivâlo: ittersâlaurit uvaptingnut saimartitaujotit Nâlekamut; sôg sillame kikkarĸît? iglo idluarsitilaukpara, inniksarsio'aukpungalo Kameleĸotingnuttauĸ.

Ittertipaillo, immerniglo tâpsoma ingergaĸattingitalo angutit ittigangita ubvautiksangænnik kaitsivigivait, nerkiksamiglo âkiksoivok, nererĸovlugit.

Tâmnale oĸarpoĸ: nerrijomangilanga, perĸojaunimnik oĸarĸârnanga. Kiovât: attê okalerit!

Tâmna oĸarpoĸ: Abrahab kivgarivanga; Nâlekablo ĸilangmêtub angajokâra saimartilauĸpâ angijomik, perĸuteĸartilauĸpâlo unnudlartunnik, Silberemiglo Goldemiglo.

Tamakkolo tamaita tappilugit ernermiktauĸ tunnitsivigilauĸpâ inutoĸauningane; ernerlo tâmna perĸutiminik tamainik tunnitsivigilauĸpâ.

Tâpsomalo angajokâma tillilauĸpânga ovunga, nulliaksarsijartortuksaugama angajoĸâma erninganut.

Illipsele mânna illannâkarnermik nertornarnermiglo saĸĸertitsijomagupse angajoĸâmnut tagva ĸaujitissinga tamattominga; taimaingipalle ĸaujitissingatauĸ, tallerbingmut saumingmullonêt nûlerkovlunga.

Tagva Laban Betuelelo kiolutik okarpuk: tamanna Nâlekamit pivok; tagga Rebekka sâng-

nêpoĸ, nek aruk ingergaĸattigilugolo, angajokavît erninganut nulliaksaulerkovlugo Nâlekab okausingit malliklugit.

Tagva Elieserib okautsit tamakkoa tussaramigit, ĸuviasulerpoĸ okkolerlunelo Nâlegaĸ tuksiarvigivâ ĸujalivigivalo; mânnalo tâmna ingergaĸattingillo angutit nerrivut immerlutiglo, sinniktalarmiglo tagvane.

Kaulermingmalle makkilerput, Elieserelo oĸarpoĸ: aularĸolersingatôĸ angajokâmnut, noĸĸarĸongilersingalo mulluluarĸonanga.

Tagva Rebekka apperivât: angut tâmna ingergaĸattigijomaviûk? Tâmna kiovoĸ: ahaila! ingergaĸattigijomavara.

Rebekkalo saimartilugo okautivât: igvit ĸattangutigigaptigit illingnit pijomârtoĸarle tausendeôĸattartunik.

Taimak ingergalerput, tikkilutiglo sekkinerdlît nunangænnut, Isaakib nunagijanganut.

Elieserele pijoĸalauĸtunik, piniarnerilauĸtaminiglo tamainik unipkârpoĸ Isaangmut.

Isaakible nulliaksane Rebekka illeliorpâ ittertipâlo anânagilauĸtame Sarab tuppinganut; nulliarilugolo nagligidlarpâ.

Taimak Isaaĸ mannigortaulerpoĸ anâname toĸĸunga pivlugo.

Sal. okal. 3, 5. 6. Nalegaĸ tettigiuk ômamut illûnanut, sillatunîllo tettiginago pît.

Tâmnale erĸaumatsainaruk apĸotingne tamaine, tagva nâmaktomik tessiorniarpâtit.

Kap. 31, 30. Pinarnarneĸarnek ânanaunekarnerlo sunaungilâk; arnarle Nâlekamik sivûrajok, nertoraksauvoĸ.

Jesai. 65, 24. Imaitsomârpoĸ: nipliarkârtinnagit kiojomavunga; oĸartillugit sulle, tussaromavunga.

---

13. Abrahab toĸĸunganik. Isaab ernigingnik.

Abraha îtomariklune merngortorlunelo toĸĸovoĸ Jârekarlune 175nik, ernikitalo Isaakib Ismaeliblo illijartorpak ĸairosungmut maggolimajomut, Makpêlamik attelingmut, Sarab illuvertauvigimajanganût Mamrib nellanêtomut.

Abrahable toĸĸungat kingorngane Gûdib Isaaĸ saĸĸervigivâ saimartipâlo; Isaarle Jarit 20git nâvlugit aipaĸarêralloarame, sullele kittorngaĸangilaĸ, nulliangale Rebbekka kittorngisuimat.

Tagva Isaakib Nâlegaĸ kennuvigivâ nulliane kittorngisuitok pivlugo; Nâlekablo tussarpâ, tuksiakipalo, Rebekkalo ernilerpok maggoliavinernik, adsigêngitungnik.

Pêrĸârtok aupalângajôvlune merĸoĸarpoĸ

kissiktut, tautualo illusingillo nukkangatut îlaungilât; atserarpâlo Esauemik, imaipok: „merkolingmik“ nukkangalo Jakomik.

Isaarle taipsomane Jarekalaukpok 60 nik.

Nukapitsagle tâpkoa inumarioleramik, Esaue ômajoksiorteolerpok, angutausertôvlunelo Nimrodetut.

Jakole pairksijungôlerpok nergjutinnik, uimajaranelo nûkattangilak tuppermit.

Isaable Esaue uimajârtok nagliginersarivâ Jakomit, nerkiksarsikattarame tâpsoma pilauktanginnit.

Rebekkable Jako uimajângitok nagligivâ, tamna anânaminêtsainarlune ungadlarmat tâpsomunga.

Imailingalaukporle: uvlut illangænne Jako nerkiksaliorame Linsenik aupalluktanik, Esaue ômajoksiorvingminit merngortorlune angeralerpok, nukkane Jako nerkiksaliortok takkogamiuk okautivâ: nerkiksak aupalluktak nerrilaulago merngortudlarama kâdlarlungalo.

Jakoble okautivâ: erniangokârnît pissiarerkârlugo uvlome piguma kissiane.

Esauib kiova: ahâk! tokkojuksauvunga, erniangokârnera suksarivigo? angervigivâlo; taimaglo erniangokârnine nachogilugo niorvgutigivâ Jakomut.

Tagva Jakob kakkôjamik nerkiksamiglo taipsominga tunnitsivigivâ; tâmnalo nerrivok immilarmelo, nikkovilerlunelo annivok kammangitotut sumik.

Kuksalainek tamanna: erniangoĸârnerub niorvgutigijaumaninga Isaakib îtub nâmaginginamiuk, îtoleramelo, ijigiglo takpêlermanik, sokkutsianelo toĸĸoniarasugigame, Esaue ĸaiĸovâ, oĸautilâllo: ernîk! kiovâle: atâtaga manêpunga.

Oĸautivâlo: ahâk! îtolerpunga, toĸĸoviksaralo nellovara, ailerit ômajoĸsiorlutillo piksamnik, nerĸiksaliorlutillo nâmagijamnik, nerrerĸovlunga, igvillo tarninnut saimartitaulerĸovlutit toĸĸoĸârtinnanga.

Rebekkable oĸautsit tamakkoa tussarpait.

Tagva Esaue ômajoĸsiorlune assinêtillugo, Jako ĸaiĸosârpâ, nellojungnaitipâlo tussaumalauktaminik tamainik, tuktungajokullungniglo maggungnik aiklerĸojivok kattimgajunnit, toĸĸopaglo, nerkiksaliorlunelo îtub pijomadlartanganik pijarêramiuglo Jako attitipâ Esauib annorânginnik ânanaunerpânik, aggangillo immuserpait tuktungajuk kissigingnut, ĸongasingalo merĸoĸangitoĸ kongaseruserdlugo.

Nerĸiksarlo pijarêlauktane, ĸaĸĸôjamik illaĸarlune ernerme Jakob agganginnut illivâ, tâpsomunga âtaulerĸovlugo atâtamut îtomut.

Tagva Jakob atâtane ittervigivâ nipliavlunelo: atâtaga! tâpsoma kiovâ: manêpunga ernîk, kinauvît?

Jakoble kiovâ: Esauiovunga ernererĸârtât, pinialaukpunga okautsitit malliklugit; makkilaurit iksivalutillo nerrilaurit nerĸiksamnik, saimartitauĸovlunga tarningnut.

Tagva Isaab tapsitorpâ oĸautilâllo: nippît

Jakob nippingatut îpoĸ, aggaktille Esauib aggangititut îput; illitaringilâllo. Ama apperivâ: Esauiovît? kiovâ: ahaila tamnauvunga.

Tagva Jsaaĸ nerrivok immerlunelo; nerrijarêramelo Jakomut oĸarpoĸ! ernîk maungarlaurit kunniklungalo!

Tagva sâvigilugolo kunnikpâ.

Tagva annorângita tippingat naigamiuk, ômajoĸsiortib annôrângititut, saimartipâ oĸarlunelo: Gûdib ĸilaup missuksoanginnik, nunablo orĸsuanik ĸaĸĸôjaksaniglo Weineliksaniglo unnuktunik tunnitsivigilitit. Inuĸattigêksuit kivgartoraksarivâtit, inuillo ittigangnut pâmaktuksauvut.

Illingnik oĸarnerlujijut oĸarnerlujiviojomârput: illingniglo saimartitsijut, saimartitaujomârput. —

Isaakib saimartitsinine pijarêramiuk, Jakolo annitainaluassialertillugo, angajoa Esaue ômajoĸsiorvingminit tikkipoĸ; nerkiksamik âĸiksoivok, âtsilarmelo tamattominga atâtaminut oĸautivâlo: atâtaga: makkilaurit nerrilutillo ernerpît pilauktanganit!

Tagva Isaak angijomik koaksârpok oĸarlunelo: imna ômajoksiorte ĸaitsilauktok uvamnut nanêkâ? ĸailauktanganik nerrilauĸpunga tikkerĸârtinnak, saimartilauĸparalo; saimartitaumaningalo soĸĸoserniatsangilak.

Esauib oĸautsit tamakkoa tussaramigit, angijomik arosudlarlune nipliadlarpoĸ; atâtaga uvangatauk saimartilaungatôk! tâmnale oĸarpoĸ:

nukket pingitsertorlune ĸailauĸpoĸ, saimanartorlo pêjarpâ illingnit.

Tava Esaue ĸeadlarpok angijomik oĸarlunelo: atâtaga! saimanermik attausênarmik peĸarkît? uvangatauĸ saimartilaungatôĸ!

Tagva atâtangata mannigorasuarlugo oĸarpoĸ: ahâk! iglokaromârpotittauĸ ajoĸsarnangitomik nuname; ĸilaublo missuksoanginik, pângat pijunnik ajoĸsaromângilatit; sakkutit attorlugit nerĸiksarsioromârpotit, nukkello kivgartorlugo. Pijomârtomele igvittauĸ attanniojomârpotit, tâmna nalegungnêrlugo.

Tagva Esauib Jako ômigilerpâ, saimanek atâtanganit pingitsertorlune aĸsârnigarilauktanga pitjutigilugo, issumalugvigivâlo oĸarlune: ĸillamik nelliutsomârpok atâtama kiksarutiksanga, nukkara Jako toĸĸotsomagapko.

Tamanna pivlugo Rebekkab Jako ĸemâĸovâ anniminut Labanemut Haranemêtomut.

Jakole ĸemâvingmine tukkisiĸattartuksauvoĸ: ĸannoĸ kiksarnartoĸsôngmat, pinniarniptingne nellagôngikupta.

Esauele Jâreĸalerlune 40 nik — Isaak Jareĸartillugo 100 dinnik — nullianilerpoĸ Kanaaniterinik maggungnik, tâpkoale arnâk tamnarmik kiksarnartoĸartitsivuk unnuktunnik Isaarmut Rebekkamullo.

Esauib kinguvângit Edomitereôvut Beduineôvullo nunaĸartut Arâbiame sulle.

Rom. 12, 19. Nangminek akkigiarniarasse nagliktakka! ningarasungnerle tokkosiuk, aglaksimangmat: kiglungnek pijara, akkiniaromavunga, Nâlegak окarpoк.

Ebr. 12, 16. 17. Assiniartoкarniarane, Gûdemut issumaкangitoкarкonnagolônêt Esauetutitomik; tâpsoma nerкiksaк attausênaк pivlugo erniangoкârnine niorvgutigigamiuk. Kaujimagapse, kingorngane saimaudsaunek kingormgutijomaganiuk, perкojaujungnaermat; (atâtame) issumanga ablatsângortilugo sapperame, кeavlune taimailingatinasuardlugo.

1 Joh. 2, 10. 11. Kattangutiminik nagliktoк кaumajomêtsainarpok sinnaunganeкarminane.

Kattangutiminigle ômisuktoк, tâmna tâкtomêpoк, agvertarlunelo tâktome, namullo ainermik nellovlune, tâktub ijîgik takpêtilaungmagik.

---

14. Jakob кemâninganik Haranemut; nullianingninganiglo tagvane; utterninganiglo Kanaanemut.

Jako atâtaminik îtomik tautungitomik angajungminiglo Esauemik pingitsertorlune uivêriklilaurame, ômigijaudlarpok angijomik tâpsomunga, кemâjariaкarlunelo tuavilune inulervingminit.

Rebekkale Isaarmut ᴏᴋalaukpoᴋ: inôsera arriulerpara Hetiterik — Esauib nulliâgik — najortavuk pivlugik; Jakotauᴋ Hetitereojomik nullianikune Esauetut, inôsera suksarivigô?

Tagva Isaab ernine Jako sorêrutiksamut ᴋaiᴋovâ ᴏᴋautilâllo angijomik: „nullianingniarnak Kanaanib panninginit! ingergalerille Mesopotâmiamut, taikanelo nullianilerit Labanib panninginit.“

„Gûdiblo ajugaᴋangitub saimarlitit unnuksitilerlitillo, inugasaksoangolerᴋovlutit unnuktunnik; Abrahab saimartauninga pitiliuᴋ illingnut kinguvângnullo, nunamik ôminga perkutekarᴋovlutit Gûdib angerutigijanganik Abrahamut.“

Tagva Jako aularpoᴋ Berʂabamit, ingergalerlunelo sunaᴋajuitokut Haranemut Mesopotamiamêtomut torârlune.

Unnulermallo maungatuinaᴋ sinniktaromavlune, ujarᴋamik tigusivoᴋ, illijilunelo akkitigilugo; sinnileramelo sinnektômavoᴋ, ahâglo: majûtinnik napârtitaumajunik nuname takkovoᴋ, issuallo aktoavoᴋ ᴋilangmut, Gûdiblo Engelingit majoartut aᴋᴋartullo takkovait.

Kânganele Nâlegaᴋ nangerpoᴋ ᴏᴋarlunelo: Abrahab Isaablo Gûdigivânga; nuna innangavigijat tunnijomavara illingnut kinguvângnullo. Kinguvâttillo nunab sanningititut unnuktigijomârput; siamartitaujomârpullo paunga taunungalo avunga aungalo; illikullo kinguvarêt illûnámassiatik saimartitaujomârput. Ahâglo! illagijomavagit sapputijomavagillo, namullonêt

ingergaruvit; uttertitsomavagillo nunamut mattomunga; allarniatsangilagit piniarĸârtinnanga oĸautigijamnik tamainik.

Jakole sinningminit tuppalerame oĸarpoĸ: ivjornaitoksâdlarmêk nuna tamanna! Gûdib iglunga ovanêpoĸ illa! ĸilaublo upkuanga, uvangalo tamanna ĸaujilaungitara.

Jakoblo uvlarârsôtillugo sulle makkilune ujarak akkitigilauĸtane tiguvâ, nellunaikutangortilugolo illivâ, orĸsumiglo ĸovisivigivâ; taivâlo Bêtelemik (tukkinga: Gûdib iglunganik.)

Jakolo akkunit ingergalauĸârlune taunungarlune, Haranib ĸannitanganut tikkilerpoĸ.

Tagvane immeĸtarvikarpoĸ, saugaĸalarmelo avatâne kattimgajunik pingasuinik immertitaksaujunik.

Sorlo taipsomane Elieserib Rebekka naipilaungmago immeĸtarvingme, taimak Jakobtauĸ Rahel ovane naipipâ.

Jakob Rahele Labanib panninga, saugangillo pairijangit takkogamigit, aĸpangerlune ujarâluk immeĸtarviub pânganit aksakâriartorpâ, saukallo immertipait.

Rahelelo kunnikpâ ĸugviorlune, nellojungnêrtipâlo kinaunerminik, illagingmago, Rebekkablo erneringmago.

Tagva Rahelib aĸpangerlune atâtane unipkautigijartorpâ tamattominga.

Labanible najarme erninganik Jakomik tussarame, aĸpangerlune pagrearsârpâ, erĸilugolo

kunnikpâ, ittertipâlo iglominut; Jakoblo Laban unipkautivâ tamainik illinganerilauktaminik atâtame iglungane.

Labanele oĸarpoĸ: attê! saunerivarma uvinigilarmalo! taĸĸerlo attauseĸ nâlugo tagvanêlaungmat, Labanib nergjuteĸotinginnik pairksilune, Labanib okautivâ: omât! ĸattangutearsugigalloarapkit akkeĸangitomik kivgartortuksauvît uvamnîk?

Oĸalaurittôĸ! sumik akkillertaujomavêt uvamnut?

Labanele panneĸalauĸpoĸ maggungnik, angajukleĸ Lêamik atteĸarpoĸ, nukardlerlo Rahelemik.

Jakoble Rahele erdligiluarpâ; oĸarporlo: Rahel, pannît pivlugo Jarinnik 7 nik kivgartoromavagit! Labanelo angerpoĸ.

Jarille tâpkoa sivituningit uvlatuinartitut îlaukput tapsomunga, taimak angitigijomik nagligivâ; nângmattale nullianigomagamelo Rahelemik kivgartorutigilauktaminik Jarinnik 7 nik, tagva Labanib uivêrilugo Leamik tunnitsivigivâ; Jakolo ama Jarinnik 7 nik, sulle kivgartortuksaulerivok Rahel pivlugo.

Lea kivgaĸalaukpoĸ Silpamik, Rahelelo Bilhamik; arnenit tapkonangat erniangomajoĸalaukpok Mesopotamiame ernernik 11 nik; attingit imaiput: Ruben, Simeon, Levi, Juda, Dan, Naftali, Gad, Asser, Isaschar, Sebulon, Josefelo. — Benjamin erniangolerpoĸ ingergartillugit Kanaanmut.

Jako Jarinnik 14nik kivgartorêrame Labanemut, sulle tâpsomunga kivgartorpoĸ Jârinnik 6nik nergjutit pivlugit, Gûdiblo illagivâ, saimartipâlo, perkuteĸartilugolo unnuktovaksoarnik, saukanniglo, kamelinniglo, siutekortojuniglo, kivganiglo angutinik arneniglo.

Labanible ningaune ômigivâ akluidlarninga pivlugo, kênangalo ikpeksatut ikpeksânetullo îtsungnailerpok.

Tagva Nâlekab Jako sakkervigivâ oĸautilâllo; uttilerit atâtavît nunanganut, illangnullo, illagijomavagit.

Tagva Jakob Rahel Lealo naternamut ĸaiĸovak, oĸarĸattigilugiglo; kajuseĸattigêlerpullo, Labanemit nellagôngitomit ĸemâjomavlutik.

Uvlullo illangit kingornangænne Labane assinuarpoĸ, saugakotine iviksukattalingmêtut taipsomane ĸanningitome sallijartorlugit.

Tagva Jakob sakkine Labane Siriamioĸ terliarlugo perĸutine tamaita, nergjutekotinnelo tamaita tuavilune kattitipait, tapkoalo illannelo kittorngannelo illûnamassiatik neksarlugit aularpok, Labane apsimatillugo; kôksoarlo Eufratemik attelik ikkarpâ, ĸaĸĸalingmut Gileademut torârlune. Reheliblo atâtame Gûdingoakotingit tigliklugit neksarpait.

Uvlugle pingajuangne, [Labane Jakob ĸemâninganik oĸautsaulerame, unangmivâ, ĸemâjut tumingit tupjarlugit; uvlunnik 7nik ingerga-

laurame кannitanganut tikkilerpoĸ. Gûdible Labane sinnektômanekut saĸĸervigivâ oĸautilugolo: udjertolerit, Jakomut oĸausesaĸarĸonnak assinginnik, illannaĸartunnik kissênik.

Tagva Labane Jakolo oĸarĸattigêklutiglo angerkattigêlerpuk кaĸĸame Gileademe, ullapirsaijigêlerlutiglo; nerriĸattigêjarêramiglo sinniktarput кaĸĸame tagvane.

Kaulermallo Labane uvlarârsôtillugo makkipoĸ, pannîngnelo ĸittorngangillo kunnikpait saimartilugillo; aularivoĸ tagva nunaminut Haranemut uttilermilune.

Jakoletauk tagvangat aularivoĸ sivumuarlune, ômattimine siaklerlune sivûralunelo Esaue pivlugo.

Nalekable Jako nekkoksitipâ; Gûdible Engelingita kattimgajut magguit pagrearpait; takkogamigillo ĸuviasuklune oĸarpoĸ: „tagga Gûdib kattimgajokotingit“ nunalo Mahanaimik taivâ.

Manna kivgame illangit tillivait angajungminut Esauemut, nellojungnêrtitauĸovlugo tikkilârnerminik.

Esaue tamattominga tussarame, angutit 400 dit sakkolijartut illagilugit pagreartorpâ.

Taimaimat Jako sivôralerpoĸ, ingergaĸattinelo inuit saukallo, tuktuvaillo, kamelillo magguililugit avitipait oĸarlunelo: Esauib kattimg-

ajut attautsît angupagit, ullimârpagillo saviksoarmut, aipaingit tagva kemâjungnarniarput.

Jakole ômattime kappiasungningane tuksiarpok: „Nâlegaĸ! atâtama Abrahab Gûdinga! atâtamalo Isaakib Gûdinga oĸalauktotit uvamnut: nunagilauĸtarnut inulervingnullo uttilerit, ajungitullivigijomavagit, uvanga pijaksaungiluarpunga nâpkiningnernik nertornarnerniglo, tamainik, kivgat taimak piniarvigigangne; taipsomane kôk Jordan ikkârapko, ajaupiaĸ una kissiat perkutigilaukpara, mânnale kattimgajungnik maggoinik perkuteĸarpunga; piulinga angajungma Esauib agganginnit, oĸalauravit: kinguvâtit unnuksititsomavakka sanniktitut immarbiub kiglinganêtutitut kittiksaungitutitut.“

Pilliutiksanniglo angajuminut Esauemut aijuksanik âĸiksoivoĸ, kivgannelo perĸovait oĸautilugit: angajuma apperikpasse oĸartuksauvose: tamakkoa kivgavît Jakob aiĸovait nâlekaminut Esauemut.

Jako issumalerame: pilliutinnut sivunamnê tunnut saimartitsomavara, kingorngagullo takkojomavara, tagva illelliorniarpallukpânga.

Unnulermallo Jakob najortine [illegible]majokotinelo perkutinelo illûnaita kôb Ja[illegible]ianut ikkârtipait, nangminerle inut [illegible]

Tagva unnuarme ang[illegible] pâv[illegible] uvlogatâlerlugo; angutible takkolune Jako sâlagilugo ajorame, sibvianga aktorpâ, sibviangalo uniortauvoĸ iniminit aglât.

Uvlarârsûlermalle angutib oĸautivâ: aula[illegible]

langa uvlogatâlermat! Jakole kiovâ: allarniangilagit, saimartitaukârnanga illingnut.

Saimartipâ tagva ᴏᴋautilugolo: mânnamit Jakomik atteᴋarungnailutit, Israêlemik atteᴋartuksauvotit (imaipoᴋ Gûdib salagijinga;) Gûdemut inungnullo pânilauravit, sâlaᴋarlutillo.

Jakoblo nuna tamanna Pnielemik taivâ ᴏᴋarlune: Gûdib kênanga takkolaukpara, tarnigalo nekkoᴋsititaumarikpoᴋ.

Seᴋᴋineᴋ nuilertillugo Pnielemit aularlune Jakob uidlune, angajune Esaue tikkitoᴋ, angutit 400 dit illagilugit takkovâ; tagva 7 ertorlune okkulâvigivâ nunamut; Esauble akpangervigiva, erkisimiarlugolo kunnikpâ, tammarmiglo kugviorpuk.

Jakoblo arnangita kittorngangitalo okkulâvigivâttauk Esaue.

Pilliutit Jakob illingatilauktangit angajungminut, tâpoma pijomangigalloarpait; Jakoble ᴋennuvigivâ ᴏᴋautilugo: angajuga omât! saimartauniksarsilauruma sângne, pilliutikka tigulaukit aggamnit; ᴋuviasukpunga kênet takkogapko; Gûdib nâmaktomik pillitsivigilaungmanga, ajoksangilanga perkutinnik.

Taimak innaksortauvlune Esaue angerpok, pilliutit tamakkoa Jakob ᴋaitangit pigilugit perᴋutiminut illautipait.

Taimak Esaue uttilerivoᴋ nunaminut ᴋaᴋᴋalingmut Seiremik attelingmut; tagvanêdlunelo.

— Esauemit Edomiterit pivut —

Jakole sukkailune sivumuarpoĸ, nunamut Kanaanmut torârlune, tikkerĸârlunelo Suchotemut; Jârit illangit tagvanelauĸârlune iviksuk/ttalingme, nûlerivok tikkilunelo Sichememut Kanaanemêtomut; ovane nunaĸotiksaminik pissilerpoĸ Hemoriterinnit, tagvane nunakartunnit, kênaujannut 100 dinnut akkilerlugo.

(Sorlo atâtatsianga Abraha pinialaungmattut sivorngane.)

Tagvane altaremik sennavoĸ ĸujalinermut, ikkajortaunine sapputijauninelo nangianartunit unnuktunit, tessiortauninelo ĸannoetitaunane tamaunga tikkilune pitjutigilugit; Israêliblo Gûdirngat ajugakangitub attinga nipliavigivâ.

Img. 50, 15. Kannoetoĸarnerub uvlungane nipiiaviginga, tagva piulijomavagit, igvillo nakorijaksarivarma.

1 Petr. 5, 7. Siardlernisse tamaita tâpsomunga pitissigik, tâpsoma issumagitsainarmasse.

Hosea 12, 5. Jakob Engele pâlaukpâ, sâlaĸarlunelo; ĸugviudlarlune tuksiarvigigamiuk.

Img. 50, 23. Kujalinermik tunnijijub, tâpsoma nakorivânga, tamannalo apĸutauvok, Gûdib piuliklerninganik saĸĸertitserĸovlunga tâpsomunga.

---

15. Rahelib Isaablo tokkonigingnik Jôsefemik.

Gûdiblo Jako Sichememe sakkervigivâ lokautilâllo: parngnailerit, Bêtelemullo ingergalerit, taikane Altaremik Gûdemut sakkertingnut taipsomane angajungnit Esauemit kemâgavit sennakovagit.

Jakolo taimailiorpok, sorlo Nâlekab perkolaungmago. Tagvangallo aularivok sivumuarlune; Efratele kaglilermatsuk, Rahelib erniviksanga nelliutivok, ernilerporlo Benjaminemik.

Tagvame Rahel tokkovok, illuvertauvorlo apkome Efratemut torârtome; mânna Betlehemik taijaujok.

Jakole nellunaikutamik napârtitsivok illuvingata kângane; tagvangallo aularmilune ingergalerivok tikkilunelo atâtaminut Mamremut.

Isaarlo Jârekalaukpok 180 nik; nukkekarungnaêrlunelo tokkovok; ernikitalo Esauib Jakoblo illijartorpâk kairosungmut Makpêlamut.

Jakole nuname Kanaanme atâtame Isaab tujormiovigilauktangane nunakalerpok; Jôsefele taipsomane Jârekalaukpok 17 nik, nergjutinik mianersitainalerame kattangatinne illagilugit; pijaksaungitokalaurangat tâpkonane, okautigijartorpâ atâtaminut.

Israêlible Jôsefe erdliginersarivâ kittornga-

minit tamainit, annorâritsiartipâlo; tamanna pivlugo ĸattangutingita omigivât oĸausesĸaromangilâllo illannârnartunnik tâpsomunga.

Tagva Josefe sinnektômavok, tamat^mingalo ĸattangutinne unipkautivait imâk: sinnektomanerilauĸtamnik tussalauritse: illagêkluta perorsêvingmêĸorpogut, ivîllo ĸaĸĸôjaksaggit kipperkôrpavut, kippijakkale ingminik makkilerput nangerlutiglo, kippijapsele illumalugit kippijakka okkovigivait.

Tagva ĸattangutingita ningarosulerlutik oĸautivât: igvit attannerijomârpittigît? nâlegaksarivittigît? omigivalliavâllo.

Ama assianik unipkautivait imâk: sinnektômalauĸpunga: seĸĸerngub, taĸĸiblo uvloritjallo okkulâvigivânga. Atâtangatale suaĸlugo oĸautivâ: uvanga anânavîllo kattangutivîllo tuksiariartorvigijaksarivâtît? — atâtangatale okautsit tamakkoa omamiutarivait.

Mattoma kingorngagut ĸattangutingit ĸanningituliarmatta atâtamik nergjutekotingit iviksukattalingnut pitalitsiartunnut Sichemib ungatanêtunnut tessiorlugit, Jakob Jôsefe tillivâ, kattangutiminik nellipsaiĸovlugo.

Jôsefiblo ĸattangutine Dôtaneme naipipait; tâpkoale kaijoĸ, ungasiktomêtillugo sulle takkoganitsuk, oĸarĸattigêlerput: ahâk sinnektomavaktoĸ tamaungalerpoĸ, attê toĸĸolavut una, itters^ngmullo egilavut, oĸautigilârlugolo ômajoâlungmut nerrijauvoĸ, tagva takkuksaujomârput sinnektômaningita sunauningit.

Rubenible angajuklionerpângata innerterlugit oĸautivait: aungmik ĸovisiniarase, ittersâlungmulle egissiuk, aggapsingnulle pijauniarane; issumalerporle ittersâlungmit kingorngane amujomavlugo piulilugolo atâtanganut uttertitsomavlugo ama.

Josefib kattangutine tikkingmagit, tagvainaĸ aksorornermut tiguvât, annorâtsiangalo pêrlugo ittersâlungmut ittijomut immeĸangitomut ningitipât, ĸeaningalo tuksiarningalo kammaginagik ĸemakpât.

Pijoĸalauĸpoĸ tagva, Ruben tapkonanêĸattautinnago, Ismaeliterit niuverniartit Gileademit pijut, tagvûnarlutik Egipteneliartut takkogamigit, tagva Josefe ittersâlungmit amuvât, niorvgutigivâllo tâpkonunga kênaujannut 20 ginnut; tâpkoale neksarpât Egiptenemut.

Rubenible ittersâluk tikkinamiuk, Jôsefelo naipinago annorâne allikpa, ĸoaĸsâdlarlunelo ĸattangutine tikkinivait ârosudlarlune: „inuosuktok taikanêtsungnêrmat, namungniarkîk?“

„Tagva tuktungajut illangat angusalluk toĸĸopât, Jôsefiblo annorârilauktanga ânanâĸ tigulugo missukpât aunganut; tillikliutigilâllo atâtamingnut oĸautsaukolâllo: tâmna nagvârpavut, nautsertoruk, ernerpît annorârilaungmangâgo.“

„Jakob annorâĸ aulik una tagvainaĸ illitarilerpâ, annorânelo alliklugo nipliadlarpok angijomik:“ tamedsa ernerma annorânga illa, ômajoâlub nerrilaukpâ, kêsuktoksôjub Jôsefe alliktolaukpa; pôksaijarlo attilugo akkunit ernine erdliginerpârijane arosûtigivâ.

Erningita panningitalo illûnatik tikkilugo mannigorasuaralloarpât, kissianele mannigortaujomatsangilaĸ, nipliarĸattarlune: kiksarneĸarlunga pertauniangitomik illuviksamnut pititauniarpunga, ernera aiparilugo.

Taimak atâtangata ĸeagiva angijomik.

Oĸaluktok 5, 7. Sinnektômaneĸartome unnuktunik, tagvane sullingineĸarpoĸ oĸautsiniglo unnuktunik; igville Gûde sivûragiuk.

Jerem. 10, 23. Nâlegak ĸaujimavunga, inuk pitsartunerminut sullitsangiinat, nelliellonêllo nangmineĸ âĸiksoijungnangilak, ĸannoĸ agvertaromanerminik, ainerminiglo apĸome.

Jerem. ogguar. 3, 27. Pivianartoksôvoĸ angutemut, nangmaut attorlugo illiniarpago inuosungnermine.

Img. 133, 1. Ahâk ânanaudlarmêk takkoranidlarmêglo, ĸattangutigêt issumaĸaĸattigêklutik iglomioĸattigêĸpatta.

16. Jôsefib ôktortauninganik sâlakarninganiglo; parngnanersimavingmut pititauninganik; aulatsijungortitauninganiglo.

Jôsefe Ismaeliterinnut Egiptenemut âtauvoĸ, pissiarijauvorlo Potifaremut, attaniub Faraub pimaklertoĸotinganut.

Gûdiblo Jôsefe illagiva Egipteneme, piloriktipâlo tamaine piniarninginne.

Potifarib tamanna takkogamiuk, Jôsefe ivleridlarpâ, pimaklertungortipâlo iglominut perkutinginullo illûnainut.

Taimanganit Nâlekab Potifare ajungitullivigiva perkutinginne tamaine, iglomêtune perorsêvingmêtunnelo; Potifarelo assianik kammangilak, nerrituinarlune immilermelo kissiane.

Taimak Jôsefe kippalôgalloarlune inôtsiarpok, anânangatullo kênatsiarilaukpoĸtauĸ.

Potifarele nulliakalaukpok uivêtomik; tâpsoma Josefe uivêrinasuarpâ ajortullikattigêngnermut; tâpsomale ĸunnulune innerterpâ oĸautilugolo: „ahâk! angajoĸâma sumiglonêt iglomêtomik innertingilânga, perkutinnelo tamaita aggamnut pitilaukpait. Kannoĸ uvanga taimak angijomik idluitullijuksauvîk, ajortullilungalo Gûdemut?“

„Arnable kajungertinasuarlugo noĸĸangilak;

tâpsomale naletsángilâ; tagva ningarosuklune, Josefe passiva ajortullijomajotut, iglomiokattiminut uiminullo; Josefib anorâne tâpsomunga kemalaungmago, tuavilune kemâsâramiuk.

Potifarib nulliame okausingit tussaramigit okperigamigillo, ningalerpok angijomik, Jôsefelo parngnanêrsimavingmut pitipâ, attanniub parngnanêrsortangita inningænnut.

Gûdible tagvanetauk illagivâ nâmagijautipâlo parngnanêrsimaviub angajokânganut; angajokâblo aglât parngnanêrsortaujut illûnaita Jôsefib pairksininganut perkovait, pinniaraksallo tamaita tapsomûna pinniartaukovait.

Nâlekablo Jôsefe ajungitullivigivâ, piniarningillo illûnaita idluarsitipait.

Nelliutome tamattomane Egiptenemiut attanningata kivgâgik, inmiksaliortit angajokângat, kakkôjaliortillo angajokângat idluitullilaungmannik attannermut, parngnanêrsimavingmut pititauvuk, Jôsefelo perkojauvok pairilugik.

Jôsefible illutsine malliklugo uvlângotillugo nellipsaramigik, kiksartillugik naipipak.

Apperijaugamiglo Jôsefemut: sôg uvlome kiksarpitik? kiovuk: sinnektômalaukpoguk, mânelo najortekangilagnk nellautaijomik, tukkinganik okartomik.

Tagva Jôsefib kiovât: Gûde kissime nellautaijotôvok taimaitunik; unipkautitingale makkoninga.

Tagva immiksaliortit angajokângata unipkautivâ imâk: sinnektômalauĸpunga tautuĸorlunga sorlo napârtomik Weineliksamik, akkeroĸartomik pingasunnik; tungojoĸtaulerlunelo perolauĸpoĸ nuvogalâĸalarmelo; paungangillo innersimalerput; Faraublo ermgusiarsunga aggamnut tiguvara, paungallo tigulugit iptêjarpakka ermgusiarsungmut, ermgusiarsuglo tunnivara Faraub agganginnut.

Jôsefib okautivâ: tamedsa tukkinga: akkerĸut pingasut, uvlôvut pingasut; uvlut pingasut nâkpatta, Faraub issumagijomârpâtit uttertilutillo kivgartorvigilauktarnut, tunnijerkovlutit ama ermgusiarsungmik tâpsoma agganginnut, taipsomanetut immiksalliorteôlaravit.

Erĸaumalaungmingale piloridlaruvit, erĸaumajautilaungalo Faraub sângane, tâpsomunga iglomit ômangat annititaulermikovlunga.

Terliatauvlunga Ebrêerit nunangaennit aulartitaulaurama, taimaktauĸ idluitullinanga sumiglonêt ovane parngnanêrsimavingmut pititaulauĸpunga.

Kaĸĸôjaliortit angajoĸângata nellautainerub idluarninga tussaramiuk, ĸuviasuklune Jôsefemut unipkârpoĸ: uvangatauĸ sinnektômalaurivunga imâk: amârgaujannik ĸaĸortanik pingasunik kakkakpunga niaĸumne amârgaujalle kollerpângænne kaĸĸôjatsiakalauĸpoĸ sunatuinarnik Faraub piksanginnik, tingmitjallo amârgaujamêtunnik nerrivut.

Jôsefe kiovoĸ: tukkinga imaipoĸ: amârgaujat pingasut uvlôvut pingasut, uvlut pingasut

nâkpatta, Faraub issumagijomârpâtit ĸejungmut napârtitaumajomut ĸimitaukovlutit; tingmitjallo uvinît ɳerĸigijomârpât.

Taimailerporlo, sorlo Jôsefib nellautainerilaungmago; uvlut pingasut nângmatta Faraub inulervingminik uvloksiorame, parngnanêrsortaumajuk issumagivak; immiksaliortit angajoĸângat pitinivâ ama kivgartorvigilauĸtanganut, ĸaĸĸôjaliortille angajoĸângat ĸimitauĸova kejungmut napârtitaumajomut.

Immiksaliortit angajoĸângatale Jôsefe erĸaumajungnêrlugo puigormarikpâ; tâmnalo parnanêrsimavingmêtuksaulaukpoĸ sulle Jârinnik maggungnik. Gûdible parngnanêrsortaumajokulluk, puigolaungilâ; piulijauningata Stundinga ĸaglilerpoĸ.

Jarik magguk nângmannik Farao sinnektômaneĸalauĸpoĸ: kôksûb Nîlib sikjangane sorlo nangerĸôrlune, takkovoĸ tuktuvatsianik ĸoinijunik 7nik ĸaĸĸijunik kôksoarmit, iviksukattalingmut nerrijartortunik.

Tâpkoa kingorngattigut tuktuvait 7it assingit kôksoarmit ĸaĸĸijut takkogivait, takkominaitut salludlartullo.

Takkominaitut salludlartullo tuktuvatsiat ĸoinijut nerrivait. Faraolo tuppalerpok.

Ama sinnilermigame sinnektômalerivoĸ: ĸaĸĸôjaksataggit 7it iviksoarme attautseme perortut, illuitut silliktullo takkovait.

Kingorngane ĸaĸĸôjaksataggit amitut ĸunnulingajullo nuilertut takkogivait.

Kaĸĸôjaksataggillo piungitut ĸaĸĸôjaksataggit 7 it silliktut êvait.

Uvlângolermalle Farao issumamine uimajâlerpoĸ, tilliklerlunelo nellautainerluktut illisimajullo illûnaita ĸaiĸovait, sinnektômanerilauĸtame tukkinganik nellojungnêrtitaujomavlune tâpkonunga.

Sappermarikpulle, attauserlonêt nellojungnêrtitsijungnangilaĸ tamattominga Faraomut. Faraolo siaklilerpok angijomik.

Tagva imiksaliortit angajoĸângata Jôsefe puigortaumariktoĸ erĸarpâ, attannerlo Farao oĸautivâ: uvlome idluinera erĸaumavara sângne attannîk!

Taipsomane Farao ningarmat kivgane pivlugik, uvangalo ĸaĸĸôjaliortillo angajoĸângat parngnanêrsimavingmut pitilunnuk, tamamnuk unnuarme attautseme sinnektômalauĸpoguk.

Taipsomane inuosuktok angut Ebrêereôjoĸ uvaptingnêlaukpoĸ; tâpsomalo nellojungnêrtilauĸpâtiguk sinnektômanerilauktapta tukkinganik; nellautsimarilauĸporlo sorlo oĸarsimalaurame.

Tagva Farao tuavilune tilliklerpoĸ, Jôsefe parngnanêrsimavingmit aijartorlugo; tâmnalo umgijarĸârlune annorârsimatsiaĸârlunelo attanniub sânganut âtaulerpoĸ; tâpsomalo oĸautiva: sinnektômalauĸpunga; pitaĸangilarle sinnektômanerilauĸtama tukkinganik nellojungnêrtitsijo-

mik uvamnut. Tussalauĸpungale illingnik, taimaitomik sappinginavigôg.

Jôsefible attannek kiolugo oĸautivâ: uvanga kissima taimailiorungnatsangitunga, Gûdele ajungitunik ĸissênik nellautailârpok Faraomut.

Tagva Faraub sinnektômanerilauktane unipkautigivait Jôsefemut; Jôsefiblo tussarêramigit kiovâ: Faraub sinnektomanigik tammarmik adsigêkpuk. Gûdib Farao tamakkungnûna nellojungnêrtitsomavâ piniarlârtaminik.

Tuktuvatsiat 7 it ĸaĸĸôjaksatagillo ânanaudlartut Jareôvut akluinartut 7 it; tuktuvaillo 7 it salluktut takkominaitullo, ĸaĸĸôjaksataggillo amitut ĸunnulingajullo Jareôvut 7 it aklunartut ajoĸsarnartullo; ahâk Jareĸarniarpoĸ 7 nik akluinartunnik Egipteneme illûnane; tamakkoalo kângerpatta malliktokaromârpoĸ Jarinnik 7 nik kângnartovaksoalingnik, sivorngane adseĸalaungitunik, tagva puigoromârput aglat akluinartoĸalauĸtomik, kangnartoksoak oĸumailuaromârmat.

Farao aipanganik sinnektômalaungmat tukkeĸarpoĸ: soĸĸoserungnangitomik tuavilune taimailiorniarmat.

Mânna Faraub angumik sillatutsiartomik illisimajomiglo ĸennerasuarle, tâmna aulatsilerkovlugo nunamik illûnane. Pimaklertokarkojikovlugolo nuname, Jarit akluinartut nelliuningænne nerkiĸsat tamaita tellimangit kattersorlugit nuname illûnane, ĸaĸĸojaksat ĸematulliotijaulerĸovlugit Faraub ĸematullivinginut, nunakattigêt perlerkonnagit kângnartoksoarme ĸaijomârtome.

Oĸautsit tamakkoa Faraub kivangitalo idluarivait, oĸarporlo: nane angumik taimaitomik Gûdib annerninganik illumiutaĸartomik illiktut îtomik nagvârungnarpita? ahâk aulatsijungortipagit iglumnêtunut tamainut, nunamullo illûnânut; inukotima illûnamassiatik nâlegaksarivâtit; attannersûb iksivautanganik kissianik pinnersaujomavunga illingnit.

Ketterdlerminelo aggangminit pêrlugo pitipâ Jôsefib agganginut, ĸetterdlermilerlugit, Seidemiglo ĸaĸĸortamik annorâĸartipâ, ĸongasinganullo ĸellaumgujârsungnik Goldinik illijilune; ĸamutîngmelo attorpaktame aipagingne ĸemuksertauĸova, sivornganetokarĸojilunelo ĸaggudlartomik: okkoleritse! ahâk! tagga nunab atâtanga.

Faraublo Jôsefe oĸautivâ: uvanga Faraôvunga! igvit perĸojingikuvit, nelliellonêt Egipteneme illûnane issumaminik aggangminik ittikaminiglonêt aulajaijuksaungilaĸ; tunnitjivigivâlo Asnatemik, ajoĸertuijub panninganik nulliaksanganik. Tapsomangat erneĸalauĸpoĸ maggungnik: Manassemik Efraimemiglo, inulilauĸtungnik Jarit kângnartovaksoalît pigialerĸârtinnagit.

Jôsefe tagva aularpoĸ nunab Egiptenib illûnangagut ĸemuksikut aksalloalikut ingergavigilugo, nerkiksat kattersortauĸovlugit, ĸaĸĸôjaksallo kematulliotijaukovlugit kematullivingnut nuname illûnane igloliortaukojanginut; taimak ĸaĸĸôjaksat unnuktovaksôlerput siorĸattitut immab kiglinganêtutitut, kittilugit ajornarpok; taimaimat ôktutit unnurningit kittitsungnaêrpait, kittiksaungimatta.

Jarit akluinartut 7 it nângmatta, tagva Jarit ajoĸsarnartut 7 it pigialerput, sorlo Jôsefe sivorngane nellautailaungmat; kângnartoĸsoarlo nunanut tamainut avatanêtunut illingalerpoĸ pivallialunelo, Egipteneme illûnâne ĸaĸĸôjaksaĸaralloartillugo.

Tagva nunaĸattigêt avatânêtut Egiptenemut tikkilerput ĸaĸĸôjaksanik pissijartorlutik Jôsefemit; ajoĸsarneĸ kângnerlo pivalliatsainarmannik nunane illûnaine.

Jôsefele taipsomane angajoĸângortitauvlune Egiptenemiunut Jarekalauĸpoĸ 30 ginnik.

Mark. 14, 38. Pigârluselo tuksiaritse, ôktortaulungnermut perĸonnase; annerneĸ pijomagalloarpoĸ, uvinigle sangêpoĸ.

1. Kor. 6, 18 — 20. Assiniarneĸ ullorsagissiuk. Inûb idluitullininġit illûnatik timingata avatânêput, assiniartorle ajortullivok timiminik asseruidlarlune.

Kaujimangilasselônêt annernerub ajunginerub illupsingnêtub timise iglogingmagit? tâmna Gûdemit pivasse, illipsingniglo nangmineringilasse.

Aklitudlartomik pissiangomagapse taimaimat Gûde nertorsiuk timipsingne tarnipsingnelo, Gûdib tamakkoa perĸutigingmagit.

Img. 91, 1, 2. Kotsingnerpâb sapputsiningata attânêtoĸ ajugaĸangitublo tachalininganêtsainartoĸ; tâmna Nâlekamut oĸarpoĸ: sungertûtiga, serngnigijiksaĸautiga, Gûdiga nerriugijara.

17. Jôsefib ĸattangutingita ingergarningannik Egiptenemut; tâpsomalo illinganinganik tâpkonunga.

Nuname Kanaanemetauĸ ĸaĸĸôjaksanik perortoĸalaungimat, tagva Jarit aklunartut sivorlerpângæmne kângnek missiginalerêrpok aglât.

Jakole tussarame, Egipteneme pissiviksaungmat ĸaĸĸôjaksannik, erniminut oĸarpoĸ: sôg siaklerluse issumajarkiste? attersâritse Egiptenemut, ĸaĸĸôjaksarsijartorluse nerĸiksaptingnik, perlilerĸonnata.

Tagva ĸattangutigêt 10it attersârput Egiptenemut, Benjaminele atâtab illauĸongila tâpkonunga oĸarlune: ĸannoetomut tikkitaunajarasugigapko.

Jôsefiblo attanniovlune nuname Egipteneme, ĸaĸĸôjaksat pimaklertoĸotimigut niuviangotipait inungnut illûnainut.

Kattangutingitalo tikkinamitsuk, sânganut pamakterput, nunamiut taipkoa illuserivaktangat malliklugo.

Tâpsomale takkunaramigit, tagvainak illitarilerpait, takkorngartatulle illingavlune tâpkonunga kuksanartomik oĸarvigivait oĸarlune: nakit pivisê? kiovât: nunamit Kanaanmit, nerĸiksarsijartoromavluta ovane.

Illitaringilâllo; Jôsefele sinnektômanerilauĸtaminik erĸailerpoĸ.

Oĸautivaillo: nautsertorteôvose, nuna ĸemmergoriartorlugo, naukut tikkitaujungnarmangât.

Tâpkoa kiovât: aukak attanneĸ! nautsertorteolungimarikpogut; uvagut uivêlungilagut; ĸattangutigêkpogut, angutib attautsib erningit, nukardlerpâĸ atâtaptingnêpoĸ sulle, attauserlo illavut saĸĸijârungnêrpoĸ.

Jôsefib oĸautivait: illa taimaipoĸ, sorlo oĸalaurama: nautsertorteovose! tamanna pivlugo ôktoromavapse okpernartunnik oĸausesĸarmangâpse; illapse illangat tillissiuk, ĸattangutisse nukardlerpak aijartorlugo, illipsele parngnanêrsimavingmêniarpose. Parngnanêrsortauĸattigêktipaillo uvlunik pingasunik.

Uvluk pingajuangne ama ĸaiĸolugit oĸautivait: Gûde sivuragigapĸo imailioritse: illa attauseĸ ĸellaksarsimavlune parngnanêrsimavingmêtuarle, illipsele aularitse, pissiarilauktasse angergautilugit; nukasselo uvamnut tikkiutissiuk, tagva oĸausisse okperijomavakka, tokkojuksauĸonasse.

Tagva kappiasudlarlutik ingmingnut oĸarkattigêlerput: „tamedsa illa pitlartaujutigijavut nukavut pitjutigilugo, tarningat kappiaktoadlarninga takkogaptigo, tuksiarvigingmatigut angijomik, uvagullo tussaromalaungilavut; tamanna pivlugo kappianartomut tamattomunga tikkitaulerpogut mânna.

Nellovulle Jôsefib tukkisimmagit; tussâje-

ĸarlune kissiane oĸâlavigingmagit; allarpaillo ĸugvioriartorlune sagvangitomut, kingorngane ama aivigivait oĸâlavigilugillo; Simeonelo tigujauĸolugo ĸellaksortauĸova takkoænne, âtauĸolâllo parngnanêrsimavingmut, assingille 9it ĸaĸĸôjaksanik taĸĸoaksaniglo apĸome tunnitjiviokolugit angergarĸovait.

Uvlormele sivorlerpâme sinniktarvingmut tikkinamik, illangatalo pône ĸellarudsâramiuk, siutеĸortojoĸotine nerrititsomavlugo, kênaujaĸotine pôb illuanut illimajut nagvârpait; ĸattangutinelo tamattominga oĸautingmagit, tagva illûnatik ĸoaĸsângalerput oĸarlutiglo: sôg Gûdib taimailiorvigilaukpâtigût?

Atâtamingnut Jakomut tikkinamik, pijoĸalauktunik tamainik, illiortauviolauĸtamingnik unipkautivât, Simeonelo Benjaminelo pivlugiktauĸ. Pôtiglo ĸaĸĸôjaĸsataggit nâvinamigit, illûnatik ĸenaujaĸotitik neksalauktatik pôt illuænnut illimajut nagvârpait.

Tamattominga takkogamik, illûnamassiatik atâtangallo ĸoaĸsâdlarput angijomik, îtorlo Jako kappiasudlarlune ârosulerpoĸ: ĸittorngamnik aĸsârvigivapsinga: Jôsefe saĸĸijârungnêrpok! Simeone saĸĸijarungnêrpoĸ! Benjamine neksaromavasse, okumaitunut tamainut tikkitauvunga.

Ernera una illagiluse attersârĸattaujuksaungilaĸ, tâmna apĸome ĸannoetomut tikkitaulerpat, ingergaĸattigiluse, tâva kiksartidlarlunga taiksaungitomik nujakka ĸaggortat ukkoa illuvermut pitinajarpasse.

Sal. okal. 21, 30. Illisimanerlonêt, sillatunerlonêt, kajusimanerlonêt sullitsangilât Nâlegak, akkerartorlugo.

Kap. 10, 9. Passijaksaunane inôjok ussornarnarlune innôvok; mumiksimajorle apkotimine, sakkertitaujomârpok.

Rôm. 8, 28. Kaujimavogut, Gûdemik nagligosuktut kanoelinganerit tamaita idluarkutigingmagit.

---

18. Jôsefib nangminerminik illitarijautitsininganik kattangutiminut.

Kângnartoksoak nuname Kanaame missiginarpalliavok, okumailivalliavlunelo, kakkôjallo Egiptenemit aijaulauktut nungutaulerput.

Tagva Jakob ernine okautivait: attersârmitise ama nerkiksarsioriartorluse uvaptingnut.

Judable kiovâ: angutib taipsoma angijomik okaudjulaukpâtigut okarlune: kênara takkoniangilasse, kattangutisse nukardlerpâk neksarupsiuk kissiane.

Taimaimat kattangutivut illaukogungne, attersârniarpogut kissiane; illaukolungikungnele attersârniangilagut.

Tagva Jako kunnudlaralloarlune angerpoĸ oĸarlunelo: taimaituksaukpát, taimailerle! pilliutiksaniglo nunab perortunginik ânanânik neksaritse taununga angumut taipsomunga, mingoarutiksamik, igupsat orĸsuænniglo, tauvluĸutiksanniglo, Mirreniglo, Datteliniglo, Mandeliniglo. Kênaujanniglo taipkoninga illimalauktunnik pôpsingnut, kênaujanniglo nutânik pissiniutiksanik neksarĸassiutjileritse, tammartoĸarpallailaungmat.

Taimaktauk nukase neksarlugo ingergaleritse taununga, angumut taipsomunga tikkilermiĸovluse.

Gûdible ajugaĸangitub nâpkigijautilise angutib taipsoma sângane; tâpsoma illautiligik ĸattangutisse Simeon Benjaminelo illipsingnut; uvangale ĸittorngaminik aĸsârtaumariktotun îtuksauvunga.

Tagva pilliutiksat kênaujallo maggoertorlugit neksarlugit Benjaminelo illagilugo aularput ingergalutiglo Egiptenemut; Jôsefelo tikkinamitsuk, pâmagvigivât tuksiarvigilugolo, mannimivigivâllo pilliutinnik neksalauĸtamingnik.

Tâpsomale takkogamigit illannârnadlarlune salutilugillo apperivait: atâtase îtoĸ ĸannoengitsiarĸâ? Benjaminelo takkogamiuk apperivoĸ ama: nukasse una? oĸautigilauĸtasse uvamnut? ernîk! Gûdib saimarlitit! nellojungnêrtinagit kinaunerminik sappikassakpoĸ, nukane naglingnermut illungertûtigigamiuk; iglominullo aisâlerpoĸ, sagvangitomêdlune ĸugvioromavlune.

Ermikamelo saĸĸerivoĸ ama, nerĸiksalior-

temut oĸarlune: nerĸiksavut pijarêrtaule. Nerreĸattigêĸpulle; Egipteneniulle Ebrêerillo illagêngneĸarpangimatta, tamanna pivlugo illusingat malliklugo Jôsefe ingmigut sâkarpoĸ, kattangutingillotauk ingmikut sâkarivut; ingerĸovaillo tuglerêklutik angajuklerpânganit nukardlerpângat tikkidlugo. Tamanna tattanminiarutigivât angijomik. Nerkiksamiglo âtsiviolerput, Benjaminele tellimaertortomik unnunersanik pivok.

Jôsefible pimaklertoĸotine angigutsilune perĸolauĸpâ oĸautilugolo: angutit pôngit illulikit nerkiksannik, attunillo kênaujaĸotinginik illijilerit pôngita illulingita kânginut.

Ermguseralo Silbere illiuk nukardlerpâb pônganut, kênaujallo ĸaĸĸôjaksat akkigilauĸtangit tappilugit.

Pimaklerte taimailiorpoĸ, sorlo oĸautsaulaurame.

Kaungmat uvlarârsukut aulatainarmatta, ĸannitomêtillugillo sulle, Jôsefe pimaklertoĸotine oĸautivâ: atte! tuavilutit angutit tâpkoa malligasuakit, angugungnelo oĸautikit: sôg ajungnomik akkiniarpise idluitonut?

Tagva ĸattangutigêt ĸoaĸsâdlarlutik takkonautilerput, tukkisinginamik tâpsoma okausinginik.

Tâmnale oĸalerivoĸ ama: kaujimagalloarpose pijomajamnik; imaingilâk? nâlekama ermgusiarsunga tiglilauĸtasse neksarpasse, ĸenneraŝuartara illipsingne. Idluitullilauĸpose.

Kiovât: angajoĸâvut, sog taimaitunik oĸau-

seĸarkît? tamanna ungasigle kivgarnit taimailiorluta; nelliptingne ermgusiarsuk nagvârtaupet, tâmna tokkojuksauvok, uvagullo illûnata kivgaujomavogut nâlegarnut.

Tagva tuavilutik attunit pôtik illivait nunamut, tâpsomalo ĸenneriarlune illûnaine ermgusiarsuk nagvârpâ Benjaminib pôngane.

Kakkilâdlarlutik tagva annorâtik allikpait, iglugasaksoarnullo ĸemaktainartamingnut uttermilutik.

Jôsefib sânganut sajuklutik saĸĸeramik pamaklutiglo, suadlarpait oĸaudjulugillo: sôg taimailiolauĸîse? ĸaujimangilase, angumut taimaitomut uvaptun îtomut, nellonartoĸangimat?

Tagva Juda oĸarpoĸ: attannîk! ĸannoĸ oĸartuksauvita? ĸannorlonêt oĸauseĸariaĸarĸita? ĸannorlonêt passijaksaunginivut kigligiutigilugo? Gûdib kivgavit idluiningit nagvâlaukpait. Ahâk tagga! uvagut tâmnalo ermgusermik nagvârtauvik illingnut attanneĸ kivgaulerpogut.

Jôsefe kiovoĸ: tamanna ungasigle uvamnit! tâmnale ermgusermik nagvârviojok kivgarivara, illipsele ullapirsauteĸarluse atâtapsingnut aileritse.

Tagva Judab sângeriartorlugo ĸennuvigiva okautsinut unnuktunut, taimailiorĸonnago, oĸautivâlo: angergarlunga tikkikuma atâtamnut nukavut una illaginago, tagva imaitsomârpok: takkogune nukapiak illaginginaptigo, tokkonajarpok, uvagullo kivgavît atâtapta nujangit kaggatat kiksartidlarlugo, angijomik illuvermut pitinajarpavut.

Uvanga kivgát akkisartorteôgama nukappiamut ômunga, atâtamnut oĸalaurama: tamna uttertingiĸupko illingnut, inôsera nâlugo passijaujutigijomavara.

Tamanna pivlugo uvanga tamânêtsainarlanga nukapiaĸ innangerdlugo, illingnut kivgaulerĸovlunga, nukapiarle majorarĸolauruk ĸattangutine illagilugit.

Kannorle uvanga atâtamnut majorarungnarĸîk, nukapiaĸ, aiparingikupko? atâtama tikkitauninga kiksarnermut angijovaksoarmut takkojaksarinajarpara.

Tagva Jôsefe nunojungnarungnêrpoĸ; Egiptenemiut illûnaita annerĸovait, najorteĸangilarlo tagvane takkorngartamik attautsemiglonêt, Jôsefib ĸattangutine nellojungnêrtinamigit kinaunerminik.

Kugviudlarlune angijomik nipliavoĸ, Ebrêerit oĸausingit attorlugit: Josefeôvunga! atâtaga inôva sulle? ĸattangutingitalo kiolugo sappermarikpât, taimak angitigijomik ĸoaĸsâlaukput.

Jôsefele taimak angitigijomik ĸeavoĸ, Egiptenemiut sennerkotut Faraublo kivgangita tussarmatsuk aglât.

Ama oĸautivait: ĸannituinaritse uvamnut: Josefeôvunga ĸattangutisse! niorvgutigilauktasse Egiptenemut!

Mânna kappiasuĸojomangilapse niorvgutigilaurapsinga; inôsisse pivlugit Gûdib sivunapsigut tamaunga tillilaukpânga.

Jaringnik maggungnik mânna kângnartoĸ-

soaĸalaukpoĸ, sullelo Jarit tellimat nâlugit taimaitsomârpoĸ; taimaimat illipse tamaunga tillilaungilapsinga, Gûdible, inôsisse piulijaulerĸovlugit piuliklernermut angijoĸsôjonnut. Tamanna pivlugo tuavidlaleritse mânna majorarluse atâtamnut oĸautijartorlugolo: tamattominga ernerpît Jôsefib oĸautsauĸovâtit: Gûdib attanningortilaukpânga nunamut Egiptenemut illûnânut; attersâlaurit uvamnut mulludlarniarnaglo.

Ananaunera illûnat Egipteneme pigijara oĸautigissiuk atâtamnut, takkolauĸtasselo tamaita; tuavidlarluse atâtaga illagilugo attersâritse ovunga.

Nukanelo Benjamin erĸipâ, ĸealunelo kuviasumut; Benjaminelotauk ĸeagivoĸ sagvingane.

Kattangutinnelo tamaita kunnikpait ĸeajutigilaitalo; tagvalo kingorngane ĸattangutingita oĸarkattigivât.

Jôsefiblo ĸammutinnik aksalloalingnik taĸĸoaksanniglo tunnitjivigivait apĸome, Faraub perĸojininga malliklugo, pillitsivigivaillo illûnaita attunit annorâtsiarmik attautsemik, Benjaminele tellimanik, kênaûjaniglo 300 dinik; atâtanelotauk tillikliujivigiva perkutinik Egiptenemit, ĸaĸĸôjaksanniglo, taĸĸoaksanniglo attoraksanganik apĸome Egiptenemut attersârniarlune.

Taimak ĸattangutinne aularĸovait, ĸaiblarlugillo oĸautivait: akkerartortigêngniarasse apĸome.

Aularpullo tikkilutiglo atâtamingnut nu-

name Kanaaneme, unipkautivâlo oĸarlutik: Jôsefe inôvoĸ sulle attanniovorlo nuname Egipteneme illûnâne. Jakoble ômattinga assianik issumaĸarpoĸ okperinginamigit.

Tagva Jôsefib okausingit tamaita oĸauserilauĸtangit tâpkonunga oĸautigivait tâpsomunga; ĸammutillo tujûtillo Jôsefib tillikliutigilauĸtangit takkogamigit, tagva annerninga ômaridlarpoĸ; Israelelo oĸarpoĸ: nâmaksivunga ernera Jôsefe inôngmat sulle; takkojartoromavara, toĸĸoĸârtinnanga.

Img. 141, 10. Gûdeĸangitut kattaglît nulluaĸotimingnut, uvanga ĸanoênanga kângertillunga.

Img. 90, 8. Idluitullinivut pitipattit sângnut; ajornivut illitaringitavut kênarpît ĸaumaninganut.

Lukas 17, 3. 4. Kattangutivit idluitullivigikpattit, innerteruk; idluijungnêrpallo idluiningit issumagijungnaikit.

Uvlorme attautseme 7 ertorlune idluitullivigikpattit uvloênarlo 7 ertorlune tikkippattit, kakkialerpungârdlune, issumagijungnêrvigijaksarivát.

1. Petr. 4, 8. Naglingnerub ajornerit unnuktoksôningit mattuvait.

---

19. Jakob ingerganinganik Egiptenemut.

Israêle tagva Kanaanemit aularpoĸ perĸutinne tamaita neksarlugit; Bersabamullo tikkiname tunnergutemik ĸujalijutiksamik kaitsilerpok atâtame Isaab Gûdinganut; ĸujalingitotut avileromanginame inulervigilauktaminit.

Gûdiblo Nâlekab unnuarme takkotitjutikut saĸĸervigivâ oĸautivâlo: „uvanga Gûdeôvunga! atâtavît Gûdinga; attersârlutit Egiptenemut sivûraniarnak; tagvane inugasaksoangortitsomavagit; „attersârĸattigijomavagit, amalotauk uttertitsomârlutit tamaunga.“

Tagva Jako aularpoĸ Bersabamit, najortane illûnaita 66ojut, nergjuteĸotinnelo unnuktovaksuit, Kanaaneme piksarsiogarilauktane, kivganelo angutit arnello illagilugit, Egiptenemut ingergalerdlune.

Jakoblo Juda sivunerminut tillivâ Jôsefemut, Gôsenib sukkutsianut aijuksaunermik unertutjaujomavlune.

Jôsefiblo ĸammutingne parngnaitauĸovak ingergavlune atâtane Israêle pagrearomavlugo; takkogamiuglo erĸipâ ĸongasingagut, ĸealunelo akkunit ĸongasingane.

Israêlele ernerminut oĸarpoĸ: „mânna toĸĸojomadlarpunga, kênet takkolaurapko“ sulle inôjotit; kugviorlunelo opigosumut ĸujalinermullo.

Jôsefiblo tessiortaukovait Gosenemut, nunamut iviksukattalingmut amigangitomik, tagvane ingmigolingalutik terliklutiglo nunakarkovlugit; Egiptenemiut taimaitut, nergjutinik mianersijut makkojugingmagit, taimaimat nunakarkattigêgungnangilát.

Jôsefiblo Farao okautijartorpâ atâtame kattangutimelo tâpkoalo nergjutekotingitalo tikkisimaninginik nunamut Gosenemut; kattangutiminillo nukardlionersát tellimat sakkertipait Faraub sânganut. Tâpsoma apperivait: sulliarivaktasse sunauvât? kiovât: uvagut kivgattit nergjutinnik mianersivakpogut, uvagullo sivorlivullo. Faraublo nunakarkovait Goseneme.

Jôsefib atâtanetauk ittertipâ Faraomut. Farauble apperivâ: kapsinik Jarekarkît? kiovâlo: inôserma sivituninga Jareôvut 130 ginnik; inôserma uvlungit ikkiput siorniorniolarmiglo, sivorlimalo uvlungit agvertarningine numame innorpait.

Jakoblo Farao saimartipâ, aularlunelo tâpsomangat.

Taimak Jôsefe igloliorkojivok atâtame kattangutimelo igluksanginnik nuname Goseneme, pattangaitipaillo tagvane Jarine kângnartoliksôjune Faraub perkojininga malliklugo.

Mattoma kingorngane Israêle Jarinik 17 nik sulle inôvok Egipteneme, taimaglo Jaringit illûnatik 147 ôlerput.

Tokkoviksanga nelliutilermat, Jôsefe okautsaulerpok: ahâk! atâtet kannimavok. Tagva Jôsefib ernine Manasse Efraimelo illagilugik atâtane îtolertok nellipsarpâ; Israêlelo sôngosilune ingilerpok inangavingmine Jôsefemut okarlune: issumakalaungitunga kênet sulle tækkonajarlugo, ahâglo, Gûdib kittorngarnik takkotipânga.

Jôsefib tammarmik tiguvak, âpaglo atâtaminut, tâpsomunga saimartitaulerkovlugik.

Israêliblo agganne tallerpît issakpait illilugillo Efraimib niakoanut, sauminelo illivait Manassib erniangokârtub niakoanut, saimartilugiglo okarpok: „Gûdib, atâtama Abrahab Isaablo agvertarvigilauktakita, Gûdib nerrititsilauktub uvamnik inôtsimne tamât, uvlok tamanna tikkilugo, Engelib piulijima idluitunnit tamainit, tapsoma nukapiâk ukkoa saimartiligik, taijaulerkovlugik atâtangma Abrahab Isaablo attigingnut; unnuksilerkovlugiglo nuname.“

Saimartitsinermut mattomunga illalliorpak ernerminut, taimak Efraimib Manassiblo kinguvângit ingmikut kinguvârêkovlugit Israêlib kinguvârêngninginne; okarivorle: „Israêleme saimartitsijomajokarpát inungmik, okartuksauvok: Gûdib illiorvigilitit Efraimetut Manassetullo.“

Jakoblo ernine kingorlerpamik kaikovait inangavingminut saimartitsomavlugit, illingajomârninginiglo nelliutome pijomârtome okautijomavlugit nellautailerdlune, perkovaillo okarlune: illalliudjaujomavunga sivorlerilauktamnut, taimaimat tokkoguma illijartorissinga kairosungmut

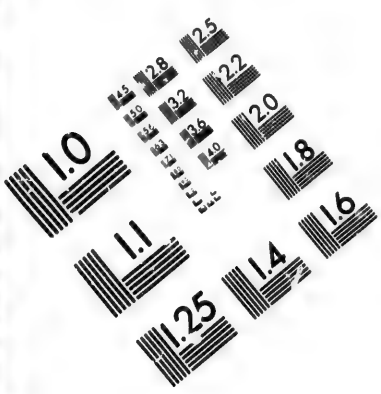

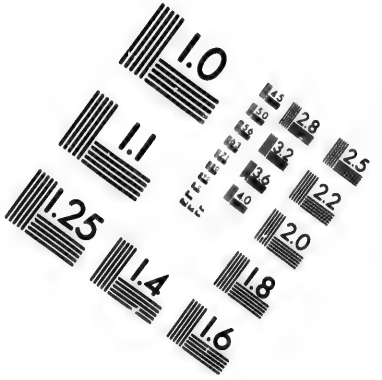

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

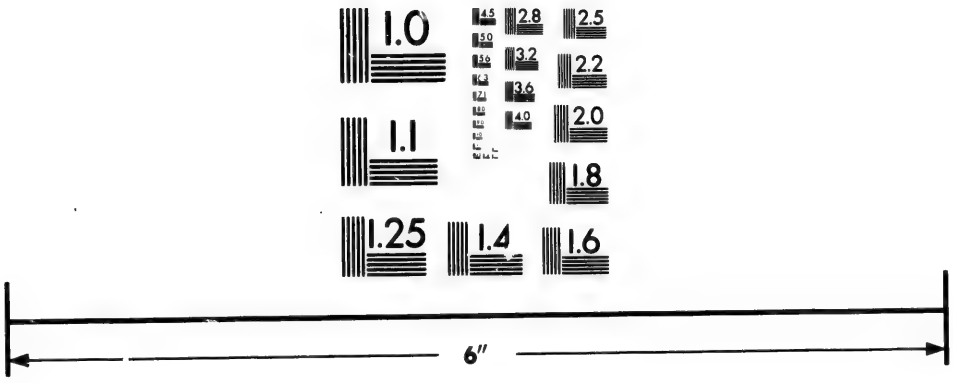

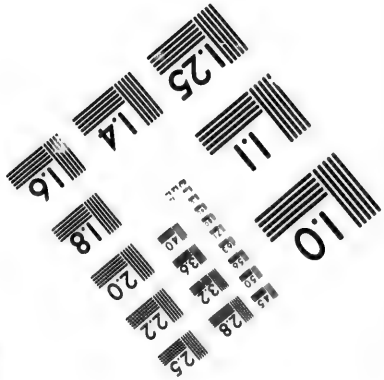

Photographic Sciences Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

Mamrib nellânêtomut nuname Kanaaneme, Abrahab pissiarimajanganut Hetiterinit.

Taikunga Abraha nulliangalo Sara, Isaaktauĸ nulliangalo Rebekka illijartolauĸpait; tagvungataue Lea illijartolauĸpara.

Jakoblo saimartitsinine perĸojannelo taniaita sovêramigit, sinnigvingminut nellalerpoĸ, annernangerdlunelo.

Tagva Jôsefib atâtame kênanganut pûlune ĸeajutigivâ kunniklâllo; kingornganelo âniasiortit perĸovait, timinga mingoartaulerĸovlugo. Egiptenemiullo ĸeajutigivât uvlunik 70nik, sorlo illusiosôngomat inuĸattigêne taipkonane, tokkungajoĸarpât îtomik angajoĸaulauĸtomiĸ tâpkonane.

Uvlut tapkoa 70 git nângmatta, Jôsefib Farao oĸarĸattigivâ atâtame timinga pivlugo, katsungailunelo pinasuarpoĸ, atâtame perĸojanga illijartortaunine pivlugo namaksititsomavlugo.

Taimaimat Jôsefib ĸattangutingitalo illaĸarlutik Faraub kivganginik, Jakoblo kivganginik, ĸammutiniglo Horsiniglo, atâtamik timinga âpât nunamut Kanaanemut ĸeajutigerkârlugolo uvlunik 7nik illijartorpât ĸairosungmut maggolimajomut Makpêlamut; illijartorêramitsuglo Jôsefe ĸattangutingillo illagijangillo illûnatik utterivut Egiptenemut.

Jôsefible ĸattangutingit sivûralerput mânna, atâtangat tokkungmat; taimaimat okaud-

saukovât imâk: atâtavît perkolaukpâtigut tokkokârane, okarlune: imâk okautjijartortuksauvose Jôsefemut: omât! kattangutitit issumagijungnêrvigilaukit idluitullinerilaukŧanginit, idluitomik pinialaungmatta illingnut.

Jôsefele kealerpok, taimaitomik okautsaukongmatsuk; tagva kattangutingita nangminek aivigivât, pamaktervigivâllo okautilugolo: ahâk kivgaulerpogut illingnut.

Tâpsomale mannigorpait okautilaitalo: sivûraniarasse Gûde nâlegarigapko; illipse issumakalauralloarpose idluitullivigijomavlunga, Gûdele ajungitomik kissianik issumakalaukpok, sorlo sakkijâdlarmat mânna, inuit unnuktovaksuit piulijaukovlugit.

Taimaimat sivûraniarasse mânna, pattangaititsomavapse kittorngasselo; mannigorpaillo illanâkartomik okâlavigilugit.

Taimak Jôsefe aulatsilune nunamik Egiptenemik inôtsiarpok ullapirsautekarlune kattangutiminut, takkovorlo erngutaminik, tâpkoalo kittorngnginik.

Inôtsimelo nâninga mallugileramiuk, kattangutine ingminut kaikovait okautilugit: tokkolerpunga, Gûdiblo nellipsaromârpâse, nunamillo ômangat aulartitsomârpâse nunamut angerutigilauktaminut atâtaptingnut Abrahamut, Isaarmullo, Jakomullo.

Taimaimat tamanna nelliutsomârpât, tagva saunikka ovangat aularutissigik; sivorlimnulle

illijartortaujomagama. — Angervigivâllo tamattominga.

Jôsefelo tokkovok Jârekarlune 110nik; mingoarpâlo Egiptenemiut illuserivaktangititut, illilâllo iklervingmut Egipteneme.

Ebrêerit 11, 22. Okpernermut Jôsefe tokkolerame okaudsivok Israêlib кittorngangita aularviksaĸaromârningænnik, perĸojilerlunelo saunine pivlugit.

Kap. 13, 14. Mâne iglugasaksoaĸangilagut ĸemaktauniangitunnik, nelliutuksarsiorpogulle.

Img. 90, 12. Ajoĸertortigut issumaksarsiornermik tokkojuksauniptingnik sillatolerĸovluta.

Takkotit. 14, 13. Piloridlarput tokkungajut, Nâlekame toĸĸojut mânnamit. Illa Annernek oĸarpoĸ, merngoerserniarmatta sullijamingnit, piniarningitalo mallikpait.

Hiobemik.

(Kap. 1. Angutеĸalauĸpoĸ nuname Uzemik attelingme, Arabiab ujaraliksub illanganêtomik, Hiobemik attelingmik. Tâmna inukattigênut annerijaumajunut Israelitinnut illingangitôgalloak, Esauible kinguvânginit pigame, tai-

maimat taipkotitunaĸ kinguvângolauĸpoĸtauĸ Abrahamut.

Tâmna nellâgôlauĸpoĸ idluartôvlunelo, Gûdemiglo sivuralauĸpoĸ idluitullitaililunelo.

Ernetâlauĸpoĸ 7nik pannetâlunelo pingasunik, nergjutekotekalauĸporlo unnuktoĸsoarnik, kivgangillo unnuktovaksôlauĸputtauk; opinarnelionersaulauĸporlo illûnainit nuname taunanêtome nunaĸartunit.

Erningille nerrimâraksamik âkiksoijartorput, attunit iglomingne, tilliklerpullo inataukojilutiglo najamingnik nerrimârĸattaunermut tâpkonunga, immerĸattaunermullo.

Nerrimarnerublo uvlungit sorailaukpatta, Hiobe tilliklerpok tagvunga, ivjornaitipaillo, makkilunelo uvlarârsukut, tunnijilunelo tunnergutinik ôtaksanik, unnurningit malliklugit. Hiobe issumagame: ernikka idluitullijungnarajarput, Gûdelo allarungnarajarlugo ômattimingne.

Taimailiorpoĸ Hiobe uvlut tamaita.

Pijokalaukporle uvlut illangænne, Gûdib ĸittorngangit tikkimatta nangeriartorlutiglo Nâlekab sânganut, Sâtanasibtauk tikkikattigivait.

Nâlegak Sâtanasemut oĸarpoĸ: „kivgara Hiobe kanmagilaungikiuk? adsekangimat nuname, nellâgôrlune idluartovlunelo, Gûdemik sivôravok idluitullitaililunelo.

Sâtanasib Nâlegaĸ kiovâ oĸarlunelo: issumavît Hiobe akkillertaunane Gûdemik sivôrangmat? nangmineĸ tâmna iglunga, pigijangillo tamaita avaluliolauĸpattit; aggaktille issakit aktor-

lugillo tamaita pigijangit; sunaubva, okarnerlô-tiginiarpâtit iktoriktaidlune.

Nâlegak Sâtanasemut oĸarpoĸ: ahâk tamaita pigijangit aggangnêlît; tâpsomunga nangminek kissiane aggaktit illitailikit. Tagva Sâtanase aularpoĸ Nâlekamit.

Uvlormele taipsomane erningit panningillo nerrimârtillugit, Weinetortillugillo ĸattangutimik angajuklionerpâb iglungane; taiguijok tikkipok Hiobemut oĸarlunelo: tuktuvait makpiterailauĸput (perorsêvingmik,) siuteĸoĸtojullo tâpkoa senniænne pissulaukput iviksukattalingme.

Tagva Sebamiut ittârput tiguvaillo, ullimârpaillo angutit kivgat sâviksûb kênanganut; uvangalo ĸemâjotôlaukpunga okautigilugo illingnut pérkovlunga.

Tâmna okartillugo sulle illangat tikkipok oĸarlunelo: Gûdib ikkomanga kattalaukpoĸ ĸilangmit, ikkipaillo saukat kivgallo, nerrilaitalo; uvangalo ĸemâjotôvunga oĸautigilugo illingnut pérĸovlunga.

Tâmna oĸartillugo sulle, ôma assia tikkipok oĸarlunelo: Kaldêamiut kattimgajoĸartitsivut pingasunik, opingarpaillo Kamelit, tigulugillo, kivgallo ullimârpait saviksûb kênanganut; uvangalo ĸemâjotôvunga oĸautigilugo illingnut pérkovlunga.

Tâmna oĸartillugo sulle illangat tikkipoĸ oĸarlunelo: ernitit pannitillo nerrimâlauĸput immerlutiglo ĸattangutimik angajukliônerpâb iglungane.

Ahâglo tagva aĸĸunaĸsoaĸ sunaĸajuitomit tikkipoĸ, iglolo akkingmivigidlarpâ, ochotilâllo inuosuktut kânginut toĸĸolugit; uvangalo kemâjotôvunga oĸautigilugo illingnut pérkovlunga.

Tagva Hiobe nikkovipoĸ annorânelo allikpâ, niaĸonelo sallivâ pâmakterlunelo nunamut opigosuklunelo, oĸalarmelo: ussingavlunga anânama timinganit pilauĸpunga, ussingavlunga ingergarniarivunga tagvunga. Nâlekab tunnilauĸpait, Nâlekab tiguvait! Nâlekab attinga nertortaule!—

(Kap. 2.) Pijoĸalauĸporle ama, Gûdib kittorngangit tikkimatta nangeriartorlutiglo Nâlekab sânganut; Sâtanasibtauk tikkiĸattigivait.

Tagva Nâlegaĸ Sâtanasemut oĸarpoĸ: kivgara Hiobe kammagilaurigikiuk? nunamêtoĸalungimat adsinganik, sokkosijuipoĸ sulle idluitailinermine.

Sâtanasib Nâlegaĸ kiovâ oĸarlunelo: ammeĸ ammermut pijauvoĸ, tamaitalo angutib pigijane nippôtivait inôtsine pivlugo.

Kissiane aggaktit issakit, aktorlugillo sauningit uviningalo, sunaubva, oĸarnerlôtiginiarpâtit kênarnut.

Nâlegaĸ Sâtanasemut oĸarpoĸ: ahâk! aggangnêlerle, kissiane inôsinga ivleriuk.

Tagva Sâtanasib Hiobe annauvâ ajoarâlungnut ittikat allungænnit kapjinga tikkilugo; machavinnerlo tiguvâ savigarlunelo ingminik, tapsomunga iksivalunelo arĸjane.

Nulliangatalo oĸautiva: idluitailinît sulle ungagiviuk? illa Gûde oĸarnerlôtigiuk toĸĸolutillo.

Tâpsomale oĸautivâ: oĸarpotit sorlo arnát sillaitut oĸarmatta; ajungitomik pilauĸtogut Gûdemit, idluitoĸtauĸ illallioraksaringipittigo? — tamakkonane tamaine Hiobe idluitullilaungilak ĸangasinângminut.

Hiobible illannârijangit pingasut Elifase Bildadelo Zofarelo ĸannoetunnik tamainik tikkitautigijanginik tussaramik, tikkiput, oggurilugo mannigorlugolo.

Kanningitomit takkosaramik, illitaringilât, nippitiglo annipât ĸealutiglo; attunîllo annorâtik allikpait, egitsilutiglo sanningnik niaĸomingnut, iksivaĸattigivâllo uvlunik 7nik unnuaniglo 7nik oĸarĸattigingilâllo sunamik, takkogamik âniaĸ angijoĸsôngmat.

Tamattoma kingorngane Hiobib ĸannine angmarpâ oĸarlunelo: uvloĸ tâmna inûlerviga assiolerle! sôg ĸoĸĸolaungilanga anânab timinganit? tagva mânna nellanajarpunga nippeĸarnanga sinnigajarlungalo merngoersereĸarajalarmalo.

(Kap. 4.) Tagva Elifase Têmanemiok kioĸoĸ oĸarlunelo: imaĸĸa! pijominarpallungilaĸ illingnut, ôktortaukpat oĸarvigilutit; kinale oĸautsinnik nunojungnarĸa?

Ahâk unnuktut ajoĸertolaukpattit, aggaillo ĸassungajut nukkiksalauĸpattit; pâlaksimajullo makkitilauĸpattit; mânnale igvit tikkitaugavit mailerpotit ĸoaĸsârpotillo. Attê oĸalerit: sivôranît Gûdemik mannigorutigingikiuk? apĸosinivîllo idluitailiningat sungertûtigingikiuk?

Naglingnartotit issumagit! nane passijaksau-

ngitoĸ asserortaulauĸa? ubvalo nane idluartut nungutaulauĸât? ĸanoĸ inuk idluarnersaujungnarĸa Gûdemit? angullonêt ivjornainersaujungnarĸa sennajiminit?

Ahâk pilorikpoĸ inuk Gûdib pitlartanga; tamanna pivlugo ajugaĸangitub sugiarningit ĸunnugitailikit! tamna ikkilêvok mangipsêlunelo; egitsilune serĸomitsivoĸ, aggangillo mamititsivut.

(Kap. 6.) Hiobe kiovok oĸarlunelo: ĸanoĸtôĸ! tuksiarnera malliktaule, Gûdiblo tunitjivigilinga nerriungnimnik.

Gûde pigiarune anaulerlungalo serĸomilunga, aggannelo issumainaĸitilugit serĸalitilungalo; tagva mannigorneĸarajarpunga sulle serridlaromanajarlungalo ânianerme.

Nukkika sunauvât? soĸĸosijuituksaunajarama? nanêneralo ĸanoeliniarĸa? tarniga ĸenuêtuksaunajarmat?

Ajoĸertorsinga nippangeromavunga, tammarumalo tamattominga illisaivigissinga.

Inuk sorsungnermêtsainariaĸangilâk nuname? uvlungillo sennajuksab uvloĸ nâlugo uvlungititut îngilât?

Uviniga illûnâne ĸoppergosimavok kinâvlunelo; amiga erĸingavok marneĸarmilunelo.

Uvlukka kângersarainersaulauĸput kablunaktaijaliortib aksalloanganit, nâlauĸlutiglo nerriungneĸartitsinatik; tamanna pivlugo uvangatauĸ ĸannera agviaromangilara; ômattima kappiasungninga oĸarutigijomavara toĸĸailungalo; oĸaromavunga tarnima kiksarninganik.

(Kap. 8.) Tagva Bildad Suamiok kiovoĸ oĸarlunelo: ĸanoĸ akkunêrtigijomik taimaitomik oĸaromavît? issumavît Gûde nâmangitomik erĸartuingmat? ubvalo ajugaĸangitub idluarneĸ mumingmago?

Igvit nelliutillugo Gûde najulerungne, ajugaĸangitorlo ĸennuvigigungne ivjornaikuvillo idluitaililutillo; tagva tuppangniarpok pivlutit, napârtiniarmilugolo idluarnivît iglunga.

Kinguvârêt sivorlît appertsokit, ĸajusilutillo atâtagilauĸtangit nautsertorlugit. Uvagulle ikpeksaligapta ĸaujimalungilagullo sunamik; inôtsivut tachauvok nuname.

(Kap. 9.) Hiobe kiovoĸ oĸarlunelo: illa ĸaujimatsiaralloarpunga taimaimat, inuglo idluartôjungnarlungimat Gûdib sângane; ĸuviasutekarpat akkerartorlugo, tagva tausendinut attautsemiglonêt kiojungnangilâ.

Sillatovok sôngudlarlunelo; kina nelliutut nelliænne sullilauralloarĸa akkerartulauĸtoĸ tâpsomunga?

Tâpsoma ĸaĸĸat nûtipait missigerkârtinnagit, mumikpaillo ningarnermine. Nuna aulatipâ inninganit, sukkangit sajukpiludlarĸovlugit.

Seĸĸinermut oĸarpoĸ, tagva nuingilak: uvloritjallo naĸĸiterpait; ĸilak issivipâ inutôvlune, pissuklunelo immarbiksûb mallingita kânginne. Kia okautitsomavaûk: sunamik piniarkît?

Kanoĸ tagva uvanga kiojaksarijungnara-

jarpigo? ᴏᴋausiksarsijungnarlungalo akkerartorlugo?

Niplianajaruma, tâpsomalo kionajarumga, tagva sulle ᴏkperomanajangitunga tâpsoma nippiga tussarmago.

(Kap. 11.) Tagva Zôfare Naêmamiok kiovoĸ ᴏᴋarlunelo: ᴏᴋarpotit: ajoĸertusera ivjornaipoĸ, idluartôlungalo ijikpît sângangne; ĸannoĸtôĸ Gûde ᴏᴋarajarle, ĸangasinângnelo angmarligik illingnut.

Takkotinajarlutillo sillatunermik sagvangitomik; ĸanoĸ maggolivlune angijôngmat sillatunerme illitarksinermelo; ĸanoĸ ajornitit illûnaitaungitok erĸaumangmagit.

Gûdib ĸaujimaninga nautsertormarigungnarasugiviûk? ajugaĸangitublônêt nâmaktômaringninga nagvârasugiviuk? pôktonersauvok ĸilangmit! sunamik piniaromavît? ittinersauvoĸ kappianartovingmit, sunamik igvit ĸaujijungnarkît?

Omattit torartinajalaurungne, aggaktillo issalaurungne tâpsomunga; nâmangitullineĸ aggangnêtok ungasiktinajalaurungne illingnit, iglungne idluineĸarungnairajarĸovlugo; tagva kênait ĸagvartitsungnarajarpát nangarijaunak, pallangairajarlutillo, erĸsitaililutillo; tamannalo mannigorutigijungnarajarpát nerriungneĸarmat; immeĸtarvingniglo aggasorajarpotit sinnikarigajarlutillo.

(Kap. 12.) Tagva Hiobe ama kiovoĸ ᴏᴋarlunelo:

Illa illipse inûvose tâpkoa; illipse illagalluse illisimanek tokkoniarpok.

Uvanga ômattekarpungatauk illipsetut; erkananginersaulungilanga illipsingnit, kinauvâlo tamattominga kaujimangitok? —

Imaiporle: idluartok idluitailijorlo ijûtigijaujariakarpok illa!

Kanoktôk nippangermarigajarupse! tamanna illisimanerinajarpasse tagva.

Kia inuk ivsjrnaitok attausek nagvârungnarkauk ivjornaitokangitunne? kanoktôk kappianartovingme (annernerit inningænne) ulligajalaunga ijerajarlungalo ningarnît kassungakârtinnago; kiglilervikartinajalaungalo erkaumavigijarnik uvamnik!

Illipse illûnase mannigoijôvose piungitut pagvinartut. Illannârijakka mittautekartôvut uvamnik; ijigale kugviorpok Gûdemut. Kanoktôk angutib Gûde akkiorvigijungnarliuk, sorlo inûb kittorngangata illannârijane piniarvigingmago.

Jârille nellonairsimajut tikkiput, uvangalo aivunga apkosinekut uttervigiviangitapkut.

Kaujimavarale piulijiga inôngmat; tâpsomalo kingorngane tuppaktitsomârpânga nunamit.

Kingornganelo amerma uvangaunera tamanna illumajomârpâ; uvinimnillo Gûde takkojomârpara. (19, 25.)

(Kap. 25.) Tagva Bildad Suamiok kiovok pkarlunelo:

Nalegaunek sivôranarnerlo tâpsomanêpuk, ullapirsautekartitsijome kotsiktokotimine.

Kanok inuk idluarungnarka Gûdib sângane? kanorlo arnab kittornganga ivjornaijungnarka?

Ahâk takkek keblerlungilak sulle, uvloritjallo ivjornailungilát sulle ijikita sângangne.

Kanok sungiluartomik inuk koppergôjok? inûblo kittornganga pâmgortôjok?

(Kap. 27.) Hiobelo kiovok okarlunelo:

Sorlo Gûde miksekârtomik inôngmat kiksartitsijok tarnimnik, annernima uvamnêninga nâlugo, kangasinâka okartuksaungilâk sunamik idluitomik, okaralo uivêriklernermik okautekartuksaungilak.

Tamanna ungasigle uvamnit idluarneraraksarigapse; annernangerkârnanga idluitailinera nûlerkojomangilara uvamnit.

Kanoktôk înajaruma takkit sivurlinginnetut, uvlunnetut Gûdib sapputsivigijanginne uvamnik.

Tussarissinga: ajulertok avâlajok piulilaukpara, illiarsuglo ikkajortekalaungitok.

Ijiolaukpunga tautungitomut, tussiatublo ittigarilaukpânga. Atâtaulaukpunga aklujunut; sunalo kaujimalaungitara, tamanna nautsertorasualaukpara.

Tujormiak sillatanêtuartuksaulaungilak, upkoarlo upkuêlaukpara ingergajomut.

Innuosungnimnit illusekalaukpunga atâtatut, anânamalo timinganit mannigoinek kuviagilaukpara.

Kina takkolaukpigo asserorlune annorâkangimat? aklujorlo agvertarkolaukpigo ullekarane?

(Kap. 32.) Tagva angutit pingasut tâpkoa nokkarput Hiobe kiolugo, idluartônasugilaungmat.

Elihule Bûsemiok ningalerpok; Hiobe ningarivà tarnine idluarnersaunasugingmago Gûdemit; illannârijanne pingasut ningarivait, kigusiksarsilungimatta, sullelo Hiobe passijaksaunerarmatsuk, okarlunelo: uvanga inuosukpunga, illipsele inutokauvose, tamanna pivlugo illerasulaukpunga, kijilerlungalo illitarksinimnik nellojungnaitiluse.

Issumalaukpunga: Jarit okarlît inutokaunerublo unnurningit illissimanermik sakkertitsilît!

Kammalaukpunga illipsingnik, ahâgle, akkunapsingnêtokangilak pitlarnigajartomik Hiobemik, okâlaningalônêt kiojutigilugo pijomik. Atsoilla illangutivimnik kiojomagivunga, illitarksinimniglo sakkertitsijomagivunga.

Tussalerit Hiobe! okalauktotit: ivjornaipunga idluinekarnangalo passijaksaungilangalo ajornekartaililarmalo; ahâk! tamattomangat issumatâlerpunga akkerartorlutit idluartôlunginavit; Gûde anginersaungmat inungmit.

Sôg igvit aivakattigijomaviûk? tamaita piniarnine akkiorutigilungimagit illingnut?

Gûde oĸarpakalloarpok attausiarlune, aipanganiglo, kammagijauvangilarle. Sinnektômanekut takkotitjutikut unnuarme sinningnerub ittijub inuit tupvigilerangagit, sinnileraikpatta innangavingme.

Tagva inuit siutingit angmarpait, ĸoaĸsârtilaitalo pitlarningnermut; inuk sangutilugo kajusimaninganit pijomavlune, sapputilugolo piojorinermit; tarningalo ivlerilugo asserortaunermit inôsingalo; saviksoarmut ochoĸonnago. Aniannullo pitlarivâ inangaviane, sauningillo tamaita angijomik.

Ahâk tamanna tamât Gûdib piniarpâ maggoertorlune pingasuêrtorlunelônêt inungmut, tarninga uttertilugo asserornartomit pijomavlune ĸaumaksarlugolo inôjut ĸaumaninganut.

Naipertorit Hiobe tussarnângalo, nippangerlutillo, sillatunermik ajoĸertoromavagit.

(Kap. 38.) Tagva Nâlegak Hiobemut oĸâlavoĸ aĸĸunaĸsoarmit oĸarlunelo: kinauva tamna kajusimanermik nellonartitsijoĸ? oĸartorlo taimak sillainermut?

Attê naipertorit! appertsoromavagit, ajoĸertunga!

Nanêlaukît nuna tunganektâlaurapko? oĸautinga, taimak sillatûtigijôvît?

Kaujimavît kia angininga âĸilaungmangâgo? ubvalo kia noĸĸaĸservallilaungmangago?

Ubvalo nanê ittigangit manguktitaumavât? ubvalo kia terreĸungata ujaranga illilaukaûk?

Uvloritjat uvlâĸsiutit illagêklutik nertordlilauĸtillugit, Gûdiblo kittorngangit illûnatik igiaĸomijarlauĸtillugit.

Kia immarbik upkoanut pallangairtilauĸauk? annilauĸtillugo anânab timinganit sorlo; ingergarninga noĸĸartilaurapko kipputeĸotimnut; senneroatâlaurapko upkoatârlugolo, oĸarlungalo: mânna tikkilugo tikkituksauvotit, ĸanninginersamulloungitok; mâne malliksuatit piojorijut noĸĸartuksauvut.

Igvit Hiobe nelliunerne uvlâĸ perkolauĸiuk? ĸaublo aupallungninga inninganik unertutilauĸiuk? ĸaujimalauĸît nelliutome taipsomane erniangojuksaulauravit? uvlutillo ĸapsiolerniarmangâtta?

Nâlekablo ama Hiobe kiova oĸarlunelo: ajugaĸangitomut aivanigomajub ajoĸertorniarĸauk? Gûdemiglo ĸaĸĸiardlijub tamanna kiojutiginiarĸauk?

Makkitîkik tapserusikik angutetut, appertsoromavagit, ajoĸertolaunga! attannertuineratauĸ sunaungititaksarinajarĸiuk passijaksaunerarlungalo igvit idluarĸovlutit?

Hiobible Nâlegak kiovâ oĸarlunelo: „ahâk! ĸuksalailauĸpunga! sunamik kiojaksarivagît? aggakka illivakka ĸannimnut. Attausiarlunga oĸâlalaukpunga, kiojomairpungalo; aipanganik piniaromairpara.

(Kap. 42.) Illitarĸsilerpunga igvit tamainik sappinginavit, sagvangitoĸalungilarlo illingnut issumamik attautsemiglonêt. Tamanna pi-

vlugo passijaksaunerarpunga ĸaĸĸialerlungalo sanningne arksanelo.

Nalegarle Elifasemut oĸarpoĸ: ningarnerma igvit illanârijâkiglo illungertûtigivâse, nâmaktomik oĸautigilaunginapsinga kivgaptut Hiobetut; taimaimat aileritse kivgamnut Hiobemut, tunijiluselo pivluse tunergutinik ôtaksannik, kivgaralo Hiobe tuksiutjerkosiuk illipsingnik, tâmna takkunâromagapko, piniarviolerkonnase sillainise malliklugo.

Tapkoalo aivut, taimailiorlutiglo, sorlo Nâlekab oĸautilaungmagit. Nâlekablo Hiobe takkonarpâ tuksiakipâlo illanârijane pingasut tuksiutigingmagit; pivlivâlo ânianinginit kappiagijanginillo tamainit, tunitsivigivâlo maggoertorlutik unuktigijunik pigilauĸtanginit sivorngane.

Kattangutingitalo najangitalo illûnatik tikkipât, illûnatiglo illitarilauĸtangita, ĸaĸĸôjaĸtorĸattigivâlo iglungane, oggurivâlo mannigorlugolo idluineĸ tamât pivlugo, Nâlekab tikkerĸolauĸtanga tâpsomunga.

Hiobelo ernetârpok 7 nik, panetâlarmelo pingasunik; pilaurivorlo kattimgajunik angijunik saukanik, kamêliniglo, siutekoktojuniglo tuktuvangniglo, taimak pilorilaungmat angijovaksoarmik.

Tamattoma kingorngane Hiobe inôlauĸpoĸ sulle Jarinik 140 ginik takkolunelo ĸittorngaĸik erngutaniglo kinguvârêt sittamangit tikkidlugit.

Hiobelo toĸĸovoĸ inutoĸaulune, inônermiglo nâmaksilune.

Hiobe Israêliteôlugane Gûdib inukotinginut anerimajanginut illingalaungitôgalloaĸ, sullele illitarksineĸalauĸpoĸ Gûdemik ômaartomik, illagêngneĸalauĸlunelo tâpsomunga, tunergutinik kaitsivigiĸattarlugo, inôseĸalarmelo Gûdemit pijomik.

Inuille illûnamassiatik ĸaiĸojaungmatta piloringnermut, illangiutiĸattauniarlutik piuliklernermik, Jêsusib Kristusib piniaromârtanganik taipsomane sulle; tagva taimaimat nellonangilaĸ Hiobetauĸ, Arabiamiolauĸtoĸ ĸaiĸojaungmat piloringnermut tamattomunga, Gûdib ĸuviagilaungmago; sorlotauĸ Jetro, Môsesib sakkinga, ajokertuijôlauĸtoĸ Midianiterine, sorlolo Rahabe Kanaanemioĸ Rutelo Moabitere, Naêmanelo Siriamioĸ illingalaungmattatut.

Jakôbuse 5, 11. Ahâk! piloringnerarpavut ĸenuersârtut kappiasuktitaugamik. Hiobib ĸenuêrsârninga tussarpasse Nâlekablo soraertitsininga (ânianginik) takkolaurivasse; Nâlegaĸ takopsoadlarlune nâpkigosuktotôngmat.

Ebrêer. 11, 6. Okperneĸangitone Gûdemut ĸuviagijauneĸ ajornavikpoĸ; Gûdemut tikkitojomajoĸ, Gûdeĸartomik okpertuksauvoĸ, ĸenertiminut akkiniarteojomik.

III.

Israêlitit aularningænnit Egiptenemit, Kanaanib aksârnigarijauningat sâlakarnermut tikkilugo.

20. Môsesib inûlerninganik, inugoijauninganiglo Faraub iglungane; kemâninganiglo tagvangat.

Jôsefele kattangutingillo illûnatiglo inôlauktut taipsomane tokkonermatta (tagva Jarit 100 dit kingorngatigut), Israêlib kinguvârêngit unuksivalliavut taimak angitigijomik, nunamik Gosenemik, Egipteniblo illanganik aglât nâjimangmatta.

Tagva attanersoakalerpok nutâmik, kaujimatsangitomik Jôsefemik. Tamna inukotiminut Egiptenemiunut okarpok: okokse! inukattigêt ukkoa unurnersauvut sôngonersauvullo uvaptingnit; attê! sillatulerluta ikkiglijautiniarlavut

pingitsertornermut; unatadlarneĸalerpát sukkutsiane, ômigijiptingnut illauniarĸonagit, taipkoa illagilugit sorsugvigiluta, aularĸonagit uvaptingnit.

Faraublo Israêlitit kippalungortipait, kappiasuktipaillo sullijaksanut oĸumaidlartunut, aulatsijoĸartipaillo takopsoajuitunik.

Taipsomane Israêlitit Faraomut igluliorĸojaulerput iglugasaksoarnik magguinik, Pitonemik Ramsesemiglo attelingnik, ĸematulliviksaujunik ĸaĸĸojaksanik perortuniglo sunatuinarnik; kissianele kappiasuktitaugalloarmatta senajaksanut okumaitoksoarnut, angiluartomik sulle pivalliatsainarput, taimak unurningit kakkilârutigijaulêrmatta Egiptenemiunut.

Taimaimat Farao katsungailerpalliavok kappiasuktidlarlugit, senaĸovaillo ivitânik makarmiglo, inôsingat kappianartidlugo sullijaksanut okumaitoksoarnut.

Attanerlo ernisuksêjunut Ebrêerinut oĸarpoĸ: angutearsungmik erniangomajokarpát, tagva tagvainaĸ toĸĸosiuk! arnârsûkpalle, inuĸosiuk. Ernisuksêjulle Gûde sivâragivât, piniarattiglo attaniub pijomajanga malliklugo; tamanna pivlugo Gûdib ajungitullivigivait, inûĸattigêllo unuksivalliatsainarput.

Tagva Faraub inuĸotine perĸovait: angutearsuit erniangolertut kôksoarmut Nîlemut egissigik, arnârsuille inôlerlît.

Taipsomane anguteĸalaukpok Levib kinguvângita illanganik, Amramemik attelingmik, ĸit-

torngaĸartomik maggungnik, Mirjamemik Aronemiglo; tâpsoma nulliunga — Jochebedemik attelik — ama ernermik ernivoĸ; takkogamelo nutarak tamna ânanaudlarmát, ijerpâ taĸĸit pingasut nâlugit; akkunênersamigle ijerlugo sapperame, ivît suvloggit attorlugit iklerviarsuliorpoĸ, mingoarlugolo kutsumut, nutarârsuglo illivâ illuanut, taimaidlunelo illivâ Nîlib sikjanganut iviksuit suvloggit akkorngænnut.

Tâpsomale najanga Mirjame, Jârekalerêrtoĸ 25 nik ĸanningitome nangerpoĸ, nautsertoromavlune ĸanoĸ illiortoĸarniarmangât.

Tagva Faraub paninga (Termutis) attersâlerpoĸ ubvaromavlune kôngme, uigasuĸotingillo pissulerput kôb kiglingagut; iklerviarsuglo takkogamiuk kivgane arnaĸ tillivâ aiklerĸovâlo tâpsominga.

Mattuêramiuk, ahâk nutaraĸ angutearsuk ĸeajoĸ takkovâ. Tagva illapsugilugo oĸarpoĸ: tamnârsuk Ebrêerit nutarangita illangat.

Tagvainaĸ nutarab najanga ĸanitomêtoĸ aĸpangerlune Faraub paninganut oĸarpoĸ: ĸaiĸojijartorĸojomavinga Ebrêerit arnangata amâmaktitsijut illanganik? tapsomunga nutarak amâmaktitauĸovlugo pivlutit? oĸarporlo: ailerit!

Tagva uigasuk aĸpangerlune ĸaiĸojijartorpoĸ tuavi anânaminik, tâmnalo ĸaisaraidlarpoĸ; Faraublo paninga oĸarpoĸ tapsomunga: nutaraĸ una, nagvâlauĸtara kôngme neksaruk amâmaktilugolo pivlunga, akkillerniarpagit.

Arnab tagva ĸittorngane ĸuviasuklune

angergautivâ amâmaktilâllo Jarit pingajungat tikkidlugo; sorruserle angijorormat, Faraub paningata iglominut pitipâ, tâpsomalo ajoĸertortauĸovâ Egiptenemiut illisimanginik tamainik, atserarpâlo Môsesemik, oĸarlune: „kôngmit ĸaĸĸilaukpara.“

Môsesele Jareĸalerameĸ 40 ginik, Faraub paninganut ernermik taijaujomêrpoĸ; Gûdible inuĸotingit siorniorĸattigijomavlugit anerinersarivâ ajornerub allianarninganit aningorsaraitomit.

Tagva uvlut illangænne aularpoĸ inuĸattine siorniudlarlutik senajut takkojartorlugit; takkovorlo Ebrêerit illanganik anautaulertomik Egiptenemiomut; nautsertorĸârlunelo avamineto-ĸarmangât; inuksinginame tagvane, Egiptenemiok tokkopâ sauvâlo siorĸanut.

Kattangutinele tukkisitiniarasugilugit Gûdib piulijomangmagit tâpsoma aggangittigut, tukkisingilâlle.

Uvlub tamattoma assiane ama ailerivoĸ, angutiglo Ebrêerik magguk aivaĸattigêktuk takkovak, oĸarporlo idluitullijomut: sôg inuĸattit anaulerpiuk? tamnale oĸarpoĸ: kia angajoĸângortilauĸâtit erĸartuijungortilutillo uvaptingnut? toĸĸotsomavingatauĸ, sorlo Egiptenemioĸ tokkolaurangne?

Tagva Môsese sivôralerpoĸ oĸarlunelo: ĸanoĸ tamanna ĸaujijauvâ? Faraublo tamanna tussaumagamiuk pinasualerpoĸ Môsese toĸĸotso-

mavlugo; Môsesele ĸemâlerpoĸ Faraomit, nunamut Midianemut Arabiamêtomut, tagvanêtualerdlune immeĸtarviub seniane.

(Midianiterit Abrahab kinguvânginit pigivut, nunaĸarpullo immarbiub aupalluktub seniane.)

Immeĸtarviuble ĸanitangane Midianiterit ajoĸertuijungita illangat, Jetro (Hobabemiktauĸ taijaĸ) igloĸalaukpok; tâmna paneĸarpok 7 nik; tapkoa saukanik mianersilutik ĸaivut immeĸtarvingmut, saukat immertitsomavlugit; mianersijulle takkorngartát tagvungartut agviarpait pingujarpaillo; Môsesible aivigilugit ikkajorpait saugangillo immertipait.

Atâtamingnut tikkinamik, tattaminiarlune tâmna apperivoĸ: ĸanoĸ illingavâ, uvlome sivikitomik mullulaurapse?

Tagva unipkautivât: angutib Egiptenemiub ikkajulauĸpâtigut, piululuta mianersijunit, saukallo immertilugit.

Tagva Reguel Jetrob atâtanga oĸarpoĸ: nanêka angut taimna? sôg neksarlaungipissiuk? ĸaiĸojartorsiuk ĸaĸĸôjamik nerreĸattaukovlugo igluptingne.

Môseselo angerpoĸ, tâpkonunga iglomioĸattaujomavlune; ajoĸertuijublo panerminik Ziporamik tunitsivigivâ, pairkserkovâlo saugaĸotiminik kattimgajunik.

Taimak Faraub paningata erniksanga mianersijungolerpoĸ nuname takkorngartame, Jarit

40git nâlugit, tussûlungilarlônêt ânanaunermik pigilauĸtaminik Faraub iglungane.

Akkunersoaĸ kingorngane attaneĸ takopsoajuitoĸ, Termutisib atâtanga toĸĸovoĸ, nutâmiglo attaneĸaralloarpoĸ, sivorlingatulle îtomik takopsoajuilune, Israêlitillo anersaumidlarput sullijaksat oĸumaidlartut pivlugit, nipliadlarningillo Gûdib sânganut pivut, tâpsomalo tussâvait, angernerilauĸtanelo Abrahamut Isaarmullo Jakomullo erkaumavâ, takkunârpaillo kappiasuktitaudlartut, issumagilaitalo ikkajoromavlugit.

Môsesible sakkime Jetrob saugakotingit mianerilugit sunaĸajuitub kangianut aitipait Gûdib ĸaĸĸanganut Horebemut tikkilune.

Tagva Nâlekab Engelingata ikkomaksoarme ikkoalajome napârtut akkornganêdlune saĸĸervigivâ; Môseselo takkunârlune takkovoĸ napârtut nungutaulungimatta, ingminullo oĸarpoĸ: aijomavunga ullernairiartorlugo sunaumangât!

Tagva Nâlekab napârtunit nipliarvigivâ: Môses! Môses! kiovoĸ: manêpunga! oĸarpoĸ: tamaungarniarnak! ittigagutîkik pêkik ittigarnit, nuna tullerartat ivjornaitoksôngmat; uvanga atâtavît Abrahab Gûdigivânga! Isaab Gûdigivânga! Jakoblo Gûdigivânga!

Tagva Môsesib kênane ullikpâ, sivôragame Gûde takkunarlugo; Nâlegarlo ama oĸarpoĸ: inuĸotima kappiasuktitauningit Egipteneme takkolaukpakka, anersauminingillo tussâlauĸpakka; ahâk! piulijomavakka aulartitsomalugillo nunamit tamattomangat, tessioromalugillo nunamut

ajungitomut, immungmiglo igupsaujârtullo orksuænnik kôlingmut. Mânalo attê! ailerit Faraomut, inuĸotimnik aulartitsilerĸovlutit Egiptenemit.

Môsesele kiovoĸ: kinauvîk uvanga? Faraomut aikovlunga, Israelitillo aulârtilugit Egiptenemit? oĸarporle: illagijomavagit!

Môsesele ama kiovok: ahâk! tikkikuma Israêlitinut, sumik tagva oĸartuksauvîk tapkonunga?

Gûde oĸarpoĸ Môsemut: imâk oĸartuksauvotit Israêlitinut: Nâlekab atâtagilauĸtapse Gûdingata oĸalauktub uvamnut: îtsomârpunga sorlo mâna înama, illa tâpsoma oĸaudsauĸovâse: aĸĸalaukpunga takkojartorluse, takkolauklungalo, ĸanoĸ piniarviôlaurapse Egipteneme; taimaimat nunab tâpsoma kappianarninginit piulijomavapse tessioromaluselo nunamut Kanaanemut, immungmiglo igupsaujartullo orĸsuanik pilingmut.

Nellungigalloarpunga attaniub aularĸoniatsangimasse; taimaimat aggakka issagomavakka Egiptenemiut pitlarlugit tattamnartunut sunatuinarnut; tamakkoa tungâtigut aularĸojomârpâse.

Ama Nâlekab Môsese oĸautivâ: ajaupiaĸ aggangnêtoĸ nunamut egileruk! egipâlo nunamut, tagva tagvainaĸ kuglugiangolerpoĸ. Môsesiblo ĸemâsârpâ; Nâlekable oĸautivâ: aggaktit issakit tiguleruglo pamiungagut! Môsese taimailiortillugo, ĸuglugiak ajaupiang olerivok aggangine.

Ama Nâlekab oĸautivâ: aggaktit pitikit ik-

kiarpît illuanut! taimailioramelo, tagva kallâluksôlerput apputitut. Okarporlo: ama pitikit ikkiarpît illuanut; pitinivaillo ama ikkiarme illuanut, amunagillo ahâk tagva uviningatut assiatut illingatitaulerivut.

Tattamnartûngnut maggungnut tâpkungnunga okpertitaulungipatta, tagva kallusilerit immermik kôngmit Nîlemit, kovisilerillo nunamut panertomut, aungolerniarpok tagva.

Môsesele okarpok Nâlekamut: takuk Nâlegara! okaloringilanga mattoma sivornganelônêt mânnalônêt, okara iptoringmat.

Nâlekable kiolugolo okautivâ: kia inûb kaninga senalaukaûk? kialônêt okajuitok tussilartorlônêt, tautuktok tautungitorlônêt senalaukaûk? uvanga Nâlegaujunga tâpkoa senalaungilakka? taimaimat ailerit! uvanga okautsitit illagijomavakka, ajokertoromavagillo okauserijaksarnik.

Môsesele okarpok: takuk Nâlegara! tillikliaurit tillijomajarnik kimiglônêt, uvangale pinanga. Tagva Nâlegak ningaumajalerpok Môsese pivlugo okarporlo: kaujimangilatit angajuit Arone okaloringmat? ahâglo! aniniarpok pagreartorlutit, takkogunitillo kuviasungniarpok tagva. Igvit okautsitit illijaksarivattit kaninganut, tâmnalo akkisartorlutit okâlajuksauvok inukattigêksoarnut.

Tagva Môsese utterivok sakkiminut Jêtromut, okarlunelo: omât! aularlangatôk kattangutimnut Egiptenemêtunut, takkojartorlugit inômangâtta sulle! Jêtrolo angerlune okarpok: „ullapirsautekarlutit ailerit!

Tagva Môsesib — Jarinik 40ginik pairksijôvlune saukanik — nulliane ernîngnelo ingminut pitipait, ingerĸovaillo siuteĸoĸtojub kânganut Egiptenemut utterniarlune, Gûdib ajaupianga aggangminut tigulugo.

Nâlekablo Arone Egipteneme saĸĸervigivâ oĸautilâllo: parngnailerit nukat Môsese sunaĸajuitomit kaijoĸ pagreartorlugo. Ailerporlo pagrearpâlo Gûdib kaĸĸangane Hôrebeme, kunikpâlo salutilugolo kuviasuklune.

Ebrêerit. 11, 24. 25. Okpernermut Môsese inumariolerame Faraub paningata erninganik taijaujomêrpok. Gûdib inuĸotingit siorniorĸattigijomavlugit anerosungnersauvoĸ ajornerub allianarninganit annigorsârtomit.

Img. 94, 12 — 14. Pilorikpoĸ tâmna, igvit Nâlegaĸ sugiartát ajoĸertortallo malligaksauĸojarnut; ĸennuêrsârĸovlugo idluitullivioneĸarangat Gûdeĸangitoĸ âĸiksimavioĸârtinago ittersâlungmik.

Nâlekab inugiartoĸsoaĸotine ajaktorniangimagit, ĸemmangniatsenagillonêt kingormgutijane.

---

21. Kappianartunik tellimaujortunik.

Môseselo Aronelo aivuk, Israêlitit angajoĸângit kattimatilugit. Aroniblo oĸautsit tamaita,

Nâlekab oĸauserilauktangit Môsesemut oĸauserivait tâpkonunga; Môsesiblo tattamnartut piniarivait inuĸattigêksuit sângine.

Tattamnartut takkogamigik, Môsesiblo oĸausingit Aronib oĸauserijangit tâpkonunga tussaramigik, okpilerput, okkungavlutiglo Môsese tuksiarvigivât Jehôvab tillijangatut.

Mattoma kingorngane Môsesib Aroniblo attanek Farao ittervigivak oĸautivaglo: Nâlegak Israêlib Gûdinga oĸarĸojivok imâk: inuĸotikka ingergaĸokit! uvloĸsioriartorĸovlugit inukajuitome sâmne.

Farao kiovoĸ: Nâlegak taimna kinauva? taipsoma nippinganik nâlektuksaugama? Nâlegak taimna nellovara, Israêlitillo ingergakojomangilakka.

Faraublo ningaumajarlune uvlorme taipsomane senaĸojijut aulatsijullo perĸovait oĸarlunelo: mânamit tunnijijungnêrtuksauvosse senajunut ivingnik attoraksanginik ivitânut; kikkatuinarkôrmatta; mânamit ailerlit, ivingniglo kattersoijartolerlît attoraksamingnik. Inuit senajaksanut oĸumaiksartaulît, sullijaksanik ajoĸsarĸonagit, oĸautsiniglo tukkeĸangitunik kammaĸonagit.

Tagva senajut oĸaudsaulerput tamattominga; inuillo illûnamassiatik angijut mikkijullo siamarterput nunamut illûnânut, iviksukavinît naternâme kattersoriartorlugit; taimailiorlutigle ivitât unurningit senalugit ajormatta, tagva aulatingit Israeliteojut Egiptenemiunut angajoĸângortitaulauĸtut tapkonunga anaujaulerput angi-

jomik; anaujaumajulle kappiasudlarlutik Faraomut ailutik nipliadlarput: sôg kivgattit taimak piniarviôĸojomavigît?

Tâpsomale kiovait: erĸeasukpose! illa erkeasukpose! taimaimat oĸarpose: ingergaromavogut uvloĸsioriartorluta Nâlekab sângane inuajuitome. Attê! aileritse senajaksapsingnut, ômaridlarluselo, ivitânik uvlorme attautseme pijarêrtauĸojaujunik senaĸovluse.

Tâpkoa Faraomit anigamik, Môsese Aronelo pârpait, sângerlugiglo oĸautivak: Nâlekab akkiniarlitik erĸartuijutigilinglo tippelungortilauraptigut Faraub sângane, saviksoarniglo tunijilauraptik tâpsoma agganginut toĸĸotauĸovluta.

Tagva Môsese kappiasuklune angijomik nipliadlarpoĸ Nâlekamut oĸarlune: Nâlegaĸ! sôg taimak kiksarnadlartomik pinialaukît inuĸattigêksoarnut tâpkonunga? ahâk! taimanganit ittilaurama Faraomut, okalalungalo atterne, inuĸattigêksuit angiluartomik kappiasuktipait; igvillo piulilaungilattit.

Tagva Nâlegaĸ Môsesemut oĸarpoĸ: mânna tækkojuksauniarpotit sumik Farao piniarviginiarapko; aggangnut pitsartuneliksoarnut aulatauvlune inuĸotikka aularĸojaksariniarpait: illa aggangnut pitsartuneliksoarnut aulatauvlune anitiniarpait sulle nunaminit; mânnalo Faraomut itterit, oĸautileruglo oĸautsinik illûnainik oĸauserilauĸtamnik illingnut.

Môsesele kiovoĸ oĸarlunelo: takuk Nâlegak!

Israêlitit tussângilânga; ĸanoĸ tagva Faraub tussarajarpânga? tamannalo tappilugo iptorilerpunga.

Nâlekable oĸautiva: ahâk! Gûdingortilauĸpagit Faraomut, Aronelo angajuit nellautaijoĸotiginiarpát; uvangale Faraub ômattinga sittititsomavara, tattamnartitakka piniaromajakka Egipteneme unulerĸovlugit, Egiptenemiullo tukkisijuksaulerput, uvanga Nâlegaugama.

Tagva Môsese Aronelo Faraomut itterpuk, oĸarĸattiginiarlugo; Môsese taipsomane Jarekalaukpoĸ 80 nik, Aronelo 83 nik. Aroniblo ajaupiane êgipâ nunamut Faraub aulatsijoĸotingitalo sânginut, ĸuglugiangolerporlo tagva.

Farauble illissimajut angakullo — Jannese Jambreselo 2. Tim. 3, 8. — ĸaikovait, tâpkoalotauĸ angakonermingnut taimailiorivut; Aronible ajaupiangata tapkoa ajaupiangit êvait; taimak pivlugo Faraub ômattinga mangaititaulerpok, tussângilaglo, sorlo Nâlegaĸ sivorngane oĸalaungmat.

Tagva Nâlegaĸ Môsesemut oĸarpoĸ: Faraub ômattinga mangaidlarpoĸ, inuĸotikka aulârkolugit ĸunnumat; taimaimat ĸaupat kôksoarmut Nîlemut attersârpat, ubvaromavlune, sângeruk sikjamêtillugo, oĸautiuglo: Nâlekab Ebrêerit Gûdingata oĸaudsauĸolauralloarpâtit: inuĸotikka aularlit, kivgartorĸovlugit uvamnik sunaĸajuitome; igville tussaromalaungilatit mânna tikkilugo; tamanna pivlugo Nâlegak oĸarpoĸ imâk:

tamattomunga tukkisijuksauvotit, uvanga kissima Nâlegaugama kilangmelo nunamelo. Ahâk ajaupiamut aggamnêtomut immek kôksoarmêtok anaujomavara, tagva ablatsângolerniarpok aungmut.

Aronelo taimailiorpok, Farao najortingillo takkunârtillugit, ahâglo, immek illûnât Egipteneme kôksoarme kôngnelo immektarvingnelo tessernelo aungolerpok, mingeritjallo tokkolerput, kôksoarlo Nîl kôggillo tippeludlalerput mingeritjanit tokkungajunit; immiksakarungnaimarikporlo Egipteneme uvlut 7 nâlugit.

Egiptenemiulle angakungit angakonermingnut taimailiorungnarmattatauk, tagva Faraub kôksoarmit angergarlune ômamiutaringilâ, ômatinele mangaitilugo kunulerpalliatuinarpok.

Nâlekablo Môsese ama perkovâ okarlune: ailerit Faraomut okautilugolo imâk: inukotikka aularlit, Nâlegak okarpok; tamattomungale kunnuguvit, ahâk tagva nunakotit illûnâne narrâjinut pagvisâromavara; narrâjillo kaijuksauvut illingnut iglungnullo sinigvingnullo, inukotivîllo kivgavîllo iglunginut illûnainut.

Aroniblo aggane issangmagit, narrâjit sakkijâdlalerput, Egiptenemiullo nunangat nâjaulerpok tâpkonunga; angakulle angakonermingnut taimailiorputtauk, narrâjinik tikkerkojilutik nunamut.

Faraole tuksiarmat tuksiutaujomavlune narrâjit pivlugit, pêjartaukovlugit tâpsomangat inukotinginillo, Môsese tagva nipliavok Nâlekamut tuksiarlune, narrâjillo tokkovut attautsekut uvlâ-

me attautseme, nunalo tippeludlarpoĸ tâpkonangat.

Farauble ômattine ama sittitipa tussângilaillo.

Nâlegarlo Môsesemut oĸarpoĸ: Arone oĸautileruk: ajaupiaĸotit issautileruk anaulutillo nunab saninginut, sanit kiktoriangortitaulerĸovlugit illûnâne Egipteneme, kappiasuktitsijunik inungnik nergjutiniglo.

Aronelo taima''iorame kiktoritsat saĸĸijâlerput inungne nergjutinginelo kappiasuktilugit; angakullo angakonermingnut taimailiorasuaralloarputtauĸ sapperpulle, taimaimat Faraomut oĸarput: „tagga Gûdib aggangit!“

Farauble ômattinga mangaititaulerivok, tussângilaillo. Kiktoritsat kingorngane Nâlegak tilliklerpok ômajokullungnik, pagvisârtoâlungnik kappiasuktitsijunik angijoksoarmik; nunaine Goseneme taimaitoĸartinago.

Amalo Nâlegaĸ Môsese oĸarĸojivok Faraomut: inuĸotikka aularlit, kivgartorĸovlugit uvamnik; ĸunnuguville nunaluktoĸarniarpok tikkiniartomik Egiptenemiut nergjuteĸotinginut illûnainut, Israêlitille nergjuteĸotinginit toĸĸojoĸarniangilaĸ attautsemiglônêt. Kaupat Nâlegak taimaitomik pinialarpok.

Taimailerporlo; Egiptenemiut nergjutekotingit sunatuinait toĸĸolerput, Israêlitinele toĸĸojoĸalaungilaĸ attautsemiglônêt. Faraole nautsertortuksanik tilliklerpoĸ tagvunga taimaimangât, ahâglo attautsemiglônêt toĸĸojoĸalaungilaĸ. Sullele Faraub ômattinga mangaititaumavoĸ.

Tagva Nâlegak Môsesemut Aronemullo ᴏᴋarpoᴋ: tigusileritik paumik kiaksautemit aggapse tættautinginik, Môseselo siamartitsile makkoninga ᴋilangmut Faraub sângane; Môseselo taimailiorame, ahâk tagva puppiksuit ᴋernertâluit saᴋᴋijâlerput illûnaine inungnelo nergjutinelo, taimak angakuttauᴋ nangerungnalaungimatta Môsesib sângane; kissianele Nâlekab Faraub ômattinga mangaitipâ tussarᴋonago tâpkungninga.

Taimaimat Môsesekut okaudsauᴋovâ: inuᴋotikka ittigarnut tullerarangne, aularᴋonagit, ᴋaupat tikkerᴋojijomavunga nettaᴋonnâlungnik oᴋumaitunnik sillaluᴋojijomavungalo ikkomamik, illûnaitalo sillame naipitaulertut toᴋᴋotauniarput.

Kaungmat Môsesib ajaupiaᴋ issautivâ ᴋilangmut, Nâlegarlo kallilerᴋojivoᴋ sillaluᴋojilarmelo nettaᴋonâlungnik ikkomaᴋsoarmiglo sunatuinarnut kattaktunik, sorlo sivorngane taimaitoᴋalaungitomik Egipteneme, inuillo nergjutillo sillametut, napârtullo nungutauvut; kissianele Goseneme nettaᴋonâlungnik sillalulaungilak.

Tagva attaneᴋ ᴋoaᴋsâdlarluue angijomik ᴋaᴋᴋialerpoᴋ, Môsesemullo Aronemullo oᴋarlune: idluitullilauᴋpunga, Nâlegarle Gûdisse idluartôvoᴋ, uvangale inuᴋotikkalo idluitoᴋsôvogut. Tuksialeritigle Gûdipsingnut, kallidlarneᴋ nettaᴋonâluillo sorêrkovlugit, tagva aularᴋojomavapse.

Taimailaungilarle, sorêralloarmatta Môsesib tuksiutsininga pitjutigilugo, sulle Faraub ômattinga mangaitsainarpoᴋ; taimaimat ᴋaungmat uvlâkut unanangâb piglertâluit tikkitipait, nunalo tapkonunga ulliktaulerput taimak angitigi-

jomik, kânga takkuksaujungnêrmat aglât. Nerrivullo perorsijanik assinginiglo tungojoĸtanik perorsêvingne naternamelo nungutaulaungitunik nettaĸonâlungnut, taimak amiakoĸarungnaimaringmat taimaitunik.

Farao ĸaĸĸialertôgalloaĸ ama, 'sullingitomigle kissiane, piulijaujomavlune kappianartomit tamattomangat kissiane. Môsesible tuksiutsininga malliklugo piglertâluit aĸĸunaĸsoarmut tiktaulitaulermatta immarbingmut aupalluktamut, tagva Faraub ômattine ama sittitipâ.

T'aimaimat Môsesib Nâlekab perĸojininga nâleklugo aggane issakpait kilangmut, tagva tâĸsoaĸ ĸernertamarik Egiptenemiut nunangænnut illûnânut tikkipoĸ uvlut pingasut nâlugit; kinalônêt takkojungnalaungilaĸ assiminik, nûtsungnangilarlônêt iniminit; nunamele Goseneme Israêlitit iglungine illûnaine ĸaumalauĸpoĸ.

Mânna Faraub Môsese ĸaiĸovâ oĸautivâlo: aularitse illipse ĸittorngasselo, Gûdisse kivgartoriartorlugo, kissianele saugaĸotisse tuktuvaĸotisselo neksarnagit.

Môsesible kiovâ: tunergutiksanik ôtaksanik Gûdivut ĸaitsivigijariaĸaraptigo, taimaimat nergjuteĸotivut neksaraksarivavuttauĸ.

Tagva Farao ningaumajarlune Môsesemut oĸarpoĸ: annît uvamnit, udsertorillo ĸailermiĸonak ijîngma sângangnut, toĸĸojuksauĸonak.

Môsese kiovoĸ: taimaile! sorlo oĸalauravit: ĸaijomêrpunga ijikpît sângangnut; imâgle Nâlekab Gûdipta oĸautsauĸovâtit: uvanga Nâlegau-

junga unnuarme ĸetteralerpat annijomavunga, erniangoĸârtullo inungne nergjutinelo toĸĸojuksauvut, Israêlitinele ogguartoĸarniangilak, tukkisilerĸovluse Jehôvab Israêle piulilugo avitingmago Egiptenemit.

Taimailerpat tagva kivgattit ukkoa sângne nangertut mânna ĸainiarput uvamnut, pâmaklutiglo ittikama sânginut oĸarlutik: aularitse ovangat igvillo inuĸattigêksuillo illûnamassiatik aulatitatit. Tagva kingorngane aularniarpunga.

Môseselo annivoĸ Faraomit ningaumajadlarlune angijomik.

Img. 10, 4. Gûdeĸangitok issumamine piojorijome Gûdelônêt kinalônêt apperĸutigingilâ; illuselungnermine tamaine Gûde sunaunginasugivâ.

Kap. 10, 2. Gûdeĸangitub pimariuterlune pattangajoĸ unangmivâ.

Kap. 94, 14. Nâlekab inugiartoĸsoaĸotine ajaktorniangilait, ĸemangniatsenagillônêt kingormgutijane.

Ebrêerit 11, 27. Okpernermut Môsesib Egiptene ĸemakpâ, attaniub Faraub ningarninga sivûraginago; takkuksaungitoĸ (Kristuse) attavigigamiuk sorlo tautuklugo.

---

22. Passamik (aularviksiorvingmik) Israêlitit aularningænnik Egiptenemit.

Nâlekablo Môsese Aronelo ᴏᴋautivak: takkek tamanna sivorlerpângôjuksauvoᴋ Jareme illipsingne; tâmna sivorliotilugo Jare pigiaraksarivasse. Takkib tamattomane uvlungita 10ingænne iglomioᴋattigêt angajoᴋângit saugârsungmik ᴋanoêngitomik tigusilerlit, najortigilugolo tâmna uvlut 14ingat tikkilugo, uvlorme tamattomane unnulerningane iglune illûnaine attautsekut toᴋᴋotauᴋovlugo.

Saugârsublo aunga tigulugo iglupse nerrimârvigijapse upkoangata nappajugik tammarmik senningajoalo kollâne mingoaraksarivasse; augle iglupsingne nellunaikutaksauniarmat; imâgle: auk takkoniarupko kângertaulerᴋovluse, asserortauᴋonasselo Egiptenemiut pitlarniarupkit.

Unnuamele tamattomane Egiptenemiut nunangat illûnâgut ingergavigijomavara, erniangoᴋârtullo illûnaita inungnelo nerjutinelo toᴋᴋotsomavakka Egipteneme illûnâne; erᴋartuinimniglo saᴋᴋertitsijomavunga Egiptenemiut Gûdingoaᴋotinginut illûnainut, uvanga Jehôvaojunga.

Taimaimat imailingaluse nerrijuksauvose: makkitipsigut tapserusijartuksauvose ittigaguteᴋartuksaulapselo ittikapsingne ajaupialijarluselo

aggapsingne aularsarainiartutitut; tamannale Nâlekab passanga.

Môsesiblo ɴkautsit tamakkoa tamaita ɴkauserivait inugiartoɴksoarnut kattimajunut; tâpkoalo okkungavlutik Nâlegak tuksiarvigivât, angerarlutiglo pinialarmiglo sorlo Nâlekab Môsese Aronelo perɴkolaungmagik.

Unnuarle ɴetteralermat, Nâlekab erniangoɴkârtut illûnaita Egipteneme toɴɴopait, Faraub ernererɴkârtanganit parngnanêrsortaumajub ernererɴkârtanga tikkilugo; erniangoɴkârtullo illûnamassiatik nergjutit akkorngænne.

Tagva Farao kivgangillo illûnatik kakkilâdlarlutik makkilerput, Egiptenemelo illûnâne ɴeavaksoadlarneɴkarpoɴ angijomik, igloɴkalaungimat tagvane attautsemiglônêt, toɴɴungajoɴkangitomik.

Faraublo Môsese Aronelo unuarme sulle ɴkaudsauɴkovak: parngnaisaraititse aularluselo inukotimnit, Nâlegarlo Gûdisse kivgartoriartorsiuk; sorlo ɴkalaurapse; aularitse saimartilungalo.

Egiptenemiullo kappiasudlarlutik angijomik Israêlitit tuavitomik aularkovait nunamingnit, ɴkarlutik: illûnamassiata toɴɴomut tikkitauniarpogut.

Taimak inugiartoɴksuit Israêlitit aularput Raemsesemit Suchotemut pissuklutik, angutitinumarît 600,000 dit, arnet sorrutsillo kittinagit; (inugiartoksuit kattimariklugit 3 Millioneolauput.)

Kaɴɴôjaksarle senamangitok illuleɴkutinêtil-

lugo sulle, anorâmingnullo imusersimavlune ERK-sukpât tuimingnut; illuleĸutillotauĸ Silberit Goldillo attartolauktattik Egiptenemiunit neksarpaittauĸ Nâlekab perĸojininga malliklugo.

Nelliuneruble sivitûninga Israêlitit nunaĸalaungningata Egipteneme Jareôvut 430it.

Taimak Nalekab inuĸotine Israêlitit piulilugit aulartipait Egiptenemit uvlorme attautseme, kattimgajoksoaĸotingit ômajokotingit, pitsartunerminut angijoĸsojomut.

Môsesiblo Jôsefib sauningit neksartauĸovaittauĸ, sorlo Jôsefib inôtillune sulle kattangutine oĸautilaungmagit imâk: Gûdib nellipsaromârpâse, tagva nelliutikpat saunikka ovangat aularutissigik.

Nâlekablo sivorliovlune ingergatipait uvlôtillugo nuvujakut, unuangotillugole nuvujakut ikkomalikkut.

Farao oĸaudsaulerame: ahâk inugiartoĸsuit sunaĸajuitomut ĸemâlerput, tammarpallukpullo nellomut, tagva ômattinga sangulerivoĸ, ĸaĸĸialerporlo aularĸojilaungnerminik.

Tuavidlunelo parngnailerpoĸ, ĸammutingnelo, nangmineĸ attorpaktangne attorlugik kammutit aksalloaggit 600dit neksarpait, sorsuktuksoakotinelo illagilugit ĸemâjut unangmivait anguvaillo natername immarbiub aupalluktub senniane, ĸaĸĸat kingiktut akkorngane tangmârsimatillugit.

Israêlitit Egiptenemiut malliktut takkogamigit, erĸsidlalerput angijomik nipliadlarpullo Môsesemut oĸarlutik; sôg Egiptenemit aulartilauĸpittigût, ¦ovane ômigijiptingnut toĸĸotaukovluta? Egipteneme illuviksakalaungilâĸ uvaptingnut? tagvane toĸĸojungnarluta?

Môsesible manigorasuarpait oĸautilugit: sivôraniarase sôngotitselo takkunarluselo, ĸanoĸ piulijauviksamik Nâlegaĸ saĸĸertitsiniarmat illipsingnut; Nâlegak sorsungniarpoĸ pivluse, illipsele kikkarniarpose.

Nâlegarlo Môsesemut oĸarpoĸ: sôg uvamnut ĸaigarsudlarkît? Israêlitit oĸautikit, ingergarkovlugit, igville ajaupiaĸotit issautiuk immarbingmut, aviklugolo, inugiartoĸsuit tagvûnarungnarĸovlugit ipteriliktokut; mânna Farao Egiptenemiullo tukkisiniarput, uvanga Nâlegaugama, piuliklernermik tattamnadlartomik pititsiniaruma illipsingnut; Egiptenemiullo ukkoa uvlome takkojasse, mattoma kingorngagut takkoniarungnêrpasse.

Tagva Gûdib Engelinga nuvujamêdlune sivorlertoĸ ĸongmuarlune tunuænnut pivok, nuvujarlo ikkomalik tunuænnut pigivoktauk, taimak unuak nâvlugo Egipterit Israêlitillo kattilerungnangimatta.

Môsesible ajaupiakotine immarbingmut issautingmago, Nâlekab unangârmut aĸĸunalidlartomut immaĸ avikpâ, apĸotiksarlo immarbikut ipteriliktipâ; Israêlitillo unuarme sulle sivumualerput ipteriliktokut, immaĸsoarlo imnartut sorlo illingalauĸpoĸ tâpkonunga tallerpingine saumînginelo.

Egiptenemiulletauk sivumuarlutik mallikpait, Nâlekab takpêtilaungmagit, ĸaulermallo immarbiub ĸerĸanêlauĸput, Israêlitit akkiane sikjamêlertillugit timuarlutik.

Tagva Nâlekab nuvujamit ikkomalingmit Egiptenemiut kattimgajoĸsuit takkunârpait, ĸoaĸsârtipaillo ullajujaksoarmik tikkerĸojilune, taimak Egiptenemiut kakkilâdlarlutik ĸaujimangojarlutiglo nipliadlarnatta: ĸemâlerta! Nâlekable Israêlitit sorsugvigingmagit.

Nâlegarle Môsesemut oĸarpoĸ: agaktit issakit immarbingmut; Môseselo taimailiorame, immarbik uvlâme uttilerivoĸ pivigilauktaminut, malliksoangitalo Egiptenemiut ĸemâjut ullikpait ippitilaitalo, taimak tâpkonangat piulijaujoĸangimat attautsemiglônêt.

Taimak Nâlekab inuĸotine tattamnadlartomik piulilauĸpait nvlorme taipsomane Faraub Egiptenemiullo agganginit, tallerminut ajugaĸangitomut; inugiartoĸsuillo Israêlitit Egiptenemiut tokkungajut immarbiub sikjanganut tipjalliusimajut takkogamigit, Nâlegak Zebaot opigivât okperivâllo.

Tagva Môsese inugiartoĸsuillo angutit opigosuklutik imgerĸattigêkput Nâlekab sângane oĸarlutiglo:

„Nâlegaĸ imgervigijomavara! piniarnermik tattamnadlartomik pinialaungmat; Horsillo ĸammutillo oehotilaukpait immarbingmut. Nâlegaĸ pitsartutigivara nertordlerutigilugolo piulijigilêllo; tâmna Gûdigivara, nakorijomavara, atâtama Gûdigivâ, opigijomavara.

Jehôva sorsuktôvok idluartoĸ; Nâlekamik atteĸarpoĸ! Faraub ĸammutingit, pitsartuneliksoaĸotingillo egilaukpait immarbingmut; ittinerub ullilaukpait; ujarĸattitut kivilerput ittinermut.

Nâlegaĸ! aggaktit tallerbit angijoĸsoarmik tattamnartullivut; Nâlegak aggakpît ômisuktut serĸomilaukpait; Jehôva attaniovoĸ soraijunane issoĸangitomut!“

Mirjamelo Aronib najanga nellautaijoĸ ĸillautemik aggangminut tigusivok, arnello illûnatik ĸillausijarlutik mallikpât, Môsesib imgerusinganik akkiorlutik sorlo imgerkattigêlerput: „Nâlegak imgervigissiuk angijoĸsôngmat; piniarnermik tattamnadlartomik pinialaungmat; inuit horsillo ochotilaukpait immarbingmut; Sela!“

Ebrêerit 11. 29. Okpernermut Israêlitit immarbik aupalluktaĸ apĸotigivat, sorlo nunakut pannertokut ingergavlutik; Egiptenemiuttauk ôktorpât ippidlarlutiglo.

Img. 62, 2. 3. Tarniga inilangavlune uttaĸĸivoĸ Gûdemik; tâpsomangat ikkajortaunera pivoĸ.

Tâmna ĸairtorivara ikkajortigilugolo, sapputsauvigilugolo angijomik, aulaniarĸonanga.

Rôm. 1. 18. Gûdib ningausinga ĸilangmit saĸĸerpoĸ inuit ajortullininginut idluitullininginullo tamainut, miksekârnermik noĸĸangatitsênartut idluitullidlarnermut.

---

23. Israêlitit ingerganingænnik inuĸajuitokut, oĸarnerlôtjeĸattarninganik Môsesemik; sâlaĸarningænnik Amalekiterinik; Jetrub attanertuininganik.

Apĸut ovangat immarbingmit aupaluktamit nunamut Kanaanemut Jehôvab Israêlitinut attortauĸojangat illâne ĸaĸĸalikkut illâne inuĸajuitokut sunaĸangitokut pivoĸ; tagvane perorsêveĸangilaĸ kôĸangilarlônêt immilingmik; puailaveĸangilarlônêt, apĸosineĸangilarlônêt, igloĸangilarlônêt inulingnik, sorlo tamakkoninga tamainik pitaĸalaungmat Egipteneme.

Uvlut pingasut inuĸajuitokut Suremik attelikut ingergalauĸârdlutik Maramut, tikkiput; immerlo tagvanêtok kassilinartôlauĸpoĸ taimaimat immerungnalaungilât; tamanna pivlugo inugiartoĸsuit Môsese oĸarnerlôtigivât; Môsesele illumikut nipliavoĸ Nâlekamut; Nâle..ablo napârtut illangat unertûtigivâ tapsomunga, ĸejungat illanganik illijerĸovlugo immermut, tagva immeĸ mamaĸtungortitaulerpoĸ.

Nâlegarlo inugiartoĸsoarnut oĸarpoĸ: Gûdivît nippinga nâletsiarniarungne, perĸojangillo malligasuarlugit, tagva ĸanimaserit Egiptenemiunut illilauktakka, illijomangilakka illingnut; uvanga Nâlegaugama inuliklerteojunga illingnik.

Maramit aularmilutik Elimemut tikkiput; tagvane immeĸtarvekarpok 12nik, napârtoĸalarmelo Palminik 70nik, tangmârpullo tagvane immiksuit ĸanitangænne.

Ovangat tikkilerput inuĸajuitomut Sinemik attelingmut; tagvane inugiartoĸsuit ama Môsese Aronelo oĸarnerlôtigivak oĸarlutiglo: ĸanoĸtôĸ toĸĸolaurupta Egiptenemêtilluta sulle; tagvane ajoĸsalaunginapta ĸaĸĸôjamik nerĸemiglônêt; illiptigle tessiolauraptigut ovunga, kângmut tokkokovluta ovane sunaĸajuitome.

Tagva Nâlegaĸ Môsesemut oĸarpoĸ: Israêlitit oĸarnerlôtjiningit tussalaukpakka! oĸautikit: unulerpat nerĸinik nerĸiksaĸarniarpose, ĸaupallo ĸaĸĸôjamik aĸĸeartortitauniarpose, tukkisilerĸovluse uvangaugama Nâlegaĸ Gûdisse.

Unulermallo tingmitjanik Wachtelinik tikkitoĸalerpoĸ, nunalo illûnâne ulliktauvoĸ, tâpkonunga; uvlângolermallo missuksoaĸarungnêrmat, ahâk tagva Israêlitit tangmârvingata avatâne illûnane illimajoĸalauĸpoĸ angmalokitakullingnik nikkijunik, nettakonârsutitut îtunik.

Israêlitillo makkoarârsuit takkogamigit, ingmingnut oĸautilerput: man hu? imaipok: manaungilât ukkoa? Môsesible kiovait: tamakkoa ĸaĸĸôjauvut Nâlekab ĸilangmit tunilauktangit nerĸiksapsingnut. Imâk Nâlekab oĸautsauĸovâse: uvlut 6it kingorlerêklutik kattersijuksauvose, uvlut 7inganele Sabbateovok, tâpsomane pitaĸarniangilaĸ. Sabbatele nelliutilermat, sulle illangit anilerput, kattersijartorniarlutik, nagvâratigle.

Tagva Nâlegak Môsesemut oĸarpoĸ: ĸanoĸ akkunêrtigijomik ĸunnuvise? perĸojakka nâlegomavlugit? ahâk tunitjivigilaurapse Sabbatemik, taimaimat uvlut 6 ingænne ĸaĸĸôjamik uvlungnut maggungnut illingajomik tunitjivigivapse, uvlut 7 ingæne kikkarkovluse. Taimak Israêlitit illûnamassiatik Sabbatemik uvloksiorput, Nâlegaĸ soĸĸositsangitomik tamattominga perĸojilaungmat.

Nâlekablo perĸojininga malliklugo Arone illuleĸumik tigusilerpoĸ, tættælugo Manamik, illilugolo Jehôvab iklervikotinganut, tagvane ĸomergutigijaulerĸovlugo kinguvânut; tâpkoa ĸaĸĸôjamik, Nâlekab sunaĸajuitome nerrititsijutigilauĸtanganik inuĸotiminik takkoĸovlugit. Taimak Israelitit Mannanik nerrilauĸput Jarit 40 git nâkassaklugit, nunab Kanaanib kiglinganut tikkerĸârtinagit.

Ama inuĸajuitomit Zinemit aularput sivumuarlutik, tangmârlutiglo Rafidime; ovanele inugiartoĸsuit imiksamingnik ajoĸsalerivut, tetiksaĸanginamigle Nâlekamik ajugaĸangitomik, tagva aivalerput Môsesemut oĸarlutiglo: imermik tunitjivigittigut! imerungnarĸovluta; sôg ovane imiksaĸangitome toĸĸojuksauvitâ?

Môsesible kiovait: sôg uvamnut aivalerĸîse? sôg Nâlegaĸ ôktorpissiuk? Nâlekamullo kappiasuklune nipliangmat, Nâlekab okautivâ: sivôraniarnak! illa maksuavlutit akkorngattigut aituinarit kialonêt aktorniangilatit, angajoĸângita illangit illauĸokit illingnut, ajaupiaĸotillo neĸsaleruk.

Ahâk tagvane saĸĸerniarpunga sângne, Hôrebib kaĸkangita illangæne, tagvane kairtoĸ annauleruk, imermiglo kôlertoĸarniarpok tâpsomangat, inugiartoĸsuit imiksaĸarĸovlugit. Môseselo taimailiorpok Israêlitit angajokângita takkoæne; nunalo taimna Massamik — ôktortaunermik — Meribamiglo — aivanermik — taivâ, Israêlitit aivadlarningit pivlugit, Nâlegarlo Gûde ôktolaungmatsuk.

Mattoma kingorngane Amalekiterit arĸtaivaktut tikkiput, Israêlitit sorsugvigilugit Rafidime. Tagva Môsesib Josua perkovâ oĸautilâllo: angutinik sorsuktuksanik annerosugit, illagilugillo Amalekiterit pagreartokit sorsugvigilugillo; kaupat Gûdib ajaupianga tigulugo kaĸkârulab kângane nangeromavunga ikkajorlutit.

Josualo angutingillo aularput Amalekiterit sorsugvigijartorlugit; Môsesele Aronelo Hurelo majorarput kaĸkârolab kânganut; Môsesiblo aggane kongmuartimagit, Israêlitit salaĸalerput, aggane kassutimagit, Amalekiterit sâlaĸalerput. Aronible Huriblo Môsese ikkajorpak, aggangit kongmuartilugit soĸĸosingitomik seĸĸerngub nippilerninga tikkilugo; Josuablo Amalekiterit sâlagivait saviksuit kênanganut.

Nâlegarlo Môsesemut oĸarpoĸ: tamattominga makpertanut aglagit erĸaumajauniksamut.

Môseselo Altaremik senavoĸ, atserarpâlo Jehôva Nissi! imaipok: „Nâlegak sapputsauviksara.“

Jetrob ajoĸertuijub Midianeme, Môsesib ningaunga, Gûdib piniarnerilauĸtangit Môsesemut inukotiminullo Israêlitinut tussaumaleramigit, Nâlekab inukotine tattamnadlartomik aulartilaungmagit Egiptenemit, kajusilerpok, panine Zipôra, Môsesib nullianga, eĸnîgiglo Gersone Elieserelo illagilugit ningaune takkojartorniarlugo; Môseselo oĸaudsauĸovâ tamattaminga.

Tâpsomalo pagrearpâ kuniklâllo unipkautilugolo taimainik Nâlekab piniarnerilauĸtanginik Faraomut inukotinginullo, tattamnartitanginiglo Israêlitinut, ĸanoĸ piulilaungmagit Egiptenemiut agganginit, ĸanorlo tattamnadlartomik tessiolaungmagit pattangaitilauĸlugillo uvlomemut tikkidlune; Jetro kuviasutekadlalerpok ajungitunik tamainik tussarlauktaminik, oĸarlunelo: mânna tukkisivunga Nâlegak ajunginersaungijaidlarmat Gûdinit tamainit.

Jetrublo tunergutiksat ôtaksat âĸiksorlugillo tunergutautipait Nâlekamut, Israêlitit Gûdingænnut; Aronelo angajoĸâllo illûnamassiatik ĸaivut, Jetro Môseselo illagilugik nerreĸattigêniardlutik, Gûdib sângane.

Uvlub aipangane Môsese ingilerpoĸ, inugiartoĸsuit idluarsarlugit; illumajautillugo tâpkonunga uvlâmit unnuk tikkilugo, sullijaksaĸadlarlune.

Tamakkoninga tamainik Jetro takkogame, Môsesemut oĸarpoĸ: sôg kissivit iksivalutit piniartotôvît?

Môsesib ĸiovâ: inuit tikkipânga, Gûde uvapkut apperijartorlugo attanertuininganik.

Jetrub oĸautivâ: taimailiornît nâmangilak! pi-

niarneĸ tamanna oĸumailuarpoĸ illingnut; tamakkoninga tamainik kissivit sullijungnangilatit; okausikkale nâlekit, idluartomik oĸautijomagapĸit, Gûdiblo illaginiarpâtit.

Igvit inugiartoĸsuit pairikit tuksiarulugillo Gûdemut, piniaraksangillo âlaukit Gûdib sângane tuksiarutjetut idluartotut, ajoĸertokillo apĸomik agvertarvigijaksangænnik, piniarnerniglo piniaraksanginik; taimailioruvit sullijaĸsaĸarniarpotit nâmaktomik.

Kennerasuarille angutinik idluartunik, Gûdemik opigosuktunik pijomatulungituniglo; tapkoa illangit angajoĸângortikit 1000 dinut, illangit 100 dinut, illangit 50 ginut, illangillo 10 inut. Idluarsaijôvlutik âĸiksoitsainarĸovlugit inungnik; oĸumailuartoĸarpalle tâpkonunga, pijariakortojullo illingnut âtaulerlît!

Môseselo ningaume attanertuininga nâleklugo taimailiorpoĸ, nâmagijauvorlo inugiartoĸsoarnut; Jetrole uttilermilune nunaminut angergarivoĸ.

Img. 145, 18, 19. Nâlegaĸ ĸanipoĸ illûnainut nipliavigijiminut; illûnainut illungertorlutik nipliajunut tâpsomunga.

Piniarpoĸ Gûdemik sivôrajut kajungerninginik, niplianingillo tussarpait ikkajorlugillo.

Sal. oĸâl. 21, 31. Horsit parngnaititauleruput unatadlarnerub uvlunganut; sâlaĸarnerle Nâlekamit pivoĸ.

Kap. 19, 20. Attaniotivionek Nâlegak,

nâlektitaunerlo illallioruk, kingorngane illisimalerĸovlutit.

---

24. Perkojat hailigit tunijauningænnik ĸaĸĸame Sinaime.

Taĸĸit pingajungita uvlungita sivorlingænne aularvingænnit Egiptenemit inugiartoĸsuit Israêlitit inuĸajuitomut ĸaĸĸalingmut Sinaimut tikkiput, tangmârlutiglo naternaĸsoarme, Gûdib ĸaĸĸangata Sinaimik attigub avatânêtome. Ovane imiliksôngmat iviksukaĸadlarmallo nergjutinut unuktoksôjunut, noĸĸarput Jare attausek nâlugo, tâpkoa pairilugit tagvane.

Môsesele majorarpoĸ ĸaĸĸamut, Gûde pagrearlugo; Gûdiblo ĸaĸĸamit nipliavigivâ oĸarlunelo: imâk oĸartuksauvotit Jakob iglunganut, ĸaujitilugillo Israêlib kittorngangit imâk: „takkolaukpose ĸanoĸ Egiptenemiut piniarvigilaurapkit, ĸanorlo pairilaurapse, nektoraliub esarĸungitnut sorlo aitilaurapse uvamnut.

Mânnamit nippiga nalengniarupsiuk, angersimaneralo malligasuarlugo, tagva inuĸutiksaujuksauvose uvamnut, illipse piluartomik inuĸattigênit tamainit; sillaĸsoaĸ illûnât perĸutaungmat uvamnut.

Môseselo ĸaĸĸamit attersârlune oĸautsit tamakkoa tamaita okauserivait angajoĸajanut, sorlo

Nâlekab perĸolaungmago. Inugiartoĸsuillo illûnamassiatik attautsekut kiovut oĸarlutiglo: Nâlekab oĸauserilauĸtangit tamaita piniaromavavut; Môsesiblo inugiartoĸsuit oĸausingit oĸautigijartorpait ama Nâlekamut.

Tagva Nâlegaĸ Môsesemut oĸarpoĸ: ailerit ama, inugiartoĸsuillo idluarsakit, opallungaersimaĸovlugit sorlo uvloĸsiorviksoarmut; uvluk pingajuangne Nâlegak aĸĸarniarnat kaĸĸamut Sinaimut, taimaimat kaĸĸab avatâ avaluĸartitaule najortoĸarkonago kaĸĸamut; nellietta kaĸĸaĸ aktoruniuk, toĸĸojuksauvoĸ.

Uvlugle pingajuangne, tagga 50 ingænne aularvinganit Egiptenemit nuvujaĸalerpoĸ niptaidlartomik, kaĸĸaĸ illûnâne ulliklugo, kalluksoarlo kaumalaillo pigialerput, tiptulautersûblo nippinga angijorortoĸ tussaksaulerpoĸ, inugiartoĸsuillo tagvane nangertut takkunârtullo koaĸsârput angijomik, kaĸĸarle illûnâne sajukpiluklunelo iserludlarpoĸ, tamanna pivlugo Nâlekab aĸĸarvigilaungmago ikkomame.

Môsesible inugiartoĸsuit tangmârsimavingmit tessiorlugit kaninersautipait kaĸĸamut, tiptulautiblo nippinga angijolerpalliavoĸ; Môsesele kaĸĸamut majorarlune Gûdib sângane nangerpoĸ nuvujame.

Tagva Gûdib oĸautsit tamakkoa tamaita oĸauserivait inugiartoĸsoarnut kaĸĸab avatâne nangertunut oĸarlunelo:

1. „Uvanga Nâlegauvunga Gudît, tessiornilauĸtoĸ illingnik Egiptenemit kippalovigi-

lauĸtarnit; senipkut assimnik Gûdeĸartuksaungilatit.

2. Inungoarmik adsingoarmiglônêt senajuksaungilatit pivlutit, takpâne ĸilangmêtub, ĸilaub attanêtub nunamêtub adsinganiglônêt; nunab attânêtub imanganêtub adsinganiglônêt. Taimaitut tuksiarvigijaksaringilattit kivgartornagillo.

3. Nâlekab Gûdivît attinganik attornerluktuksaungilatit, Nâlekab pitlartailiniangimago attinganik attornerluktoĸ.

4. Sabbatib uvlunga erĸaruk ivlerijauĸovlugo illingnut. Uvlut 6it kingorlerêklutik senajuksauvotit, sullijaksattillo tamaita piniarlugit; uvlulle 7ingænne Nâlekab Gûdivît Sabbatinga nelliutivoĸ; tagva uvlorme tamattomane sumiglônêt sennajuksaungilatit, ernîllônêt, pannîllônêt, kivgallônêt angut, kivgallônêt arnaĸ, nergjutekotitillônêt, illagingitallônêt najugarnetoĸ. Uvlune 6ine Nâlekab ĸilaĸ nunalo imarbiglo, illûnaitalo imab illuanêtut sennalaungmagit, uvlullo 7ingane merngoêrserlauĸpoĸ. Tamanna pivlugo Nâleĸab Sabbatib uvlunga saimarneliotipâ ivjornaitilâllo.

5. Atâtangnik anânangniglo nâlektuksauvotit, akkunêrtomik inôniarĸovlutit nuname Nâlekab Gûdivît tunilauĸtangane illingnut.

6. Inuartuksaungilatit.

7. Nulliarêngnermik asseroijuksaungilatit.

8. Tigliktuksaungilatit.

9. Inuĸattitit sæglotigilugit oĸartuksaungilatit.

10. Inuĸattivît iglunganik pijomajuksaungilatit. Inuĸattivît nullianganik, kivganganiglo angumik, kivganganiglo arnamik tuktuvâkotinganiglo, siutekoktôjokotinganiglo, sumatuinarniglônêt inukattivît perkutinginik pijomajuksaungilatit.

Inugiartoĸsuille illûnatik kalluksoarmik ĸaumalaksoarmiglo takkogamik, erĸsidlarlutik ĸemâlerput, ĸaningitomêdlutiglo nangerput oĸarpullo Môsesemut: igvit oĸarvigilauĸtigut! oĸautsauniaratale Gûdemut, toĸĸojuksaunajarapta; igvit Gûdemut najûlerit, tâpsomalo oĸausingit oĸauseriniartangit tamaita illingnut tussaromavavut nâleklugillo.

Tagva Nâlegaĸ Môsesemut oĸarpoĸ: inugiartoĸsuit oĸausingit oĸauserilauĸtangit illingnut tussarlauĸpakka; ĸanoĸtôĸ taimaitomik ômatteĸarlît sivôrajomik uvamnik, perĸojakka tamaita malliklugit, tâpkoa ĸittorngangillo piloridlarĸovlugit soraijuitomik.

Oĸautikit: angergaritse tuppipsingnut, igville sâmne nangertuksauvotit, oĸarvigijomagapkit perĸojanik inatsinerniglo malligaksaniglo tamainik ajoĸertuijutiginiartarnik tâpkonunga, tamakkoa malliklugit piniarĸovlugit nuname tunniniartamne tâpkonunga.

Tagva Môsese nuvujab illuanut Nâlekab sânganut pivoĸ, noĸĸangavlunelo tagvane uvlut 40 git unnuello 40 git nâlugit; Nâlekablo Môsese oĸarvigilerêramiuk tamainik ajoĸertorutigijaksa-

nginik inugiartoĸsoarnut, aglavingnik maggungnik ujarĸanik aglaksimajoktalingnik perkojanik hailiginik tellimaujortumik, Gûdib nangminek aglalauĸtanginik, tunitjivigivâ.

Môsesele ĸaĸĸamêdlune mulludlarmat, inugiartoĸsuit uimajârlutik kattilerput, Aronemullo oĸarlutik: attê! Gûdinik sivorlerijaksaptingnik sennalerit; nellovogulle, sumut angutt ainna Môsese tikkitaumangât. Aronib kiovait: siumiutat goldeôjut siutipsingnêtut pêrsigik ĸailugillo uvamnut.

Inugiartoĸsuillo illûnatik tuavilutik taimailiorput; Aroniblo tâpkoa kaitangit tiguvait, ikkomamut pitilugit, nochangoarmiglo kovimajomik sennavoĸ; tamattomingale takkogamik, ingmingnut oĸautilerput: Israêliteojose takkoitse! Gûdekotisse tagga tessiortigilauktasse Egiptenemit.

Aronele Altaremik sennavoĸ, inugiartoksuillo oĸaudsauĸovait: ĸaupat Nâlekab uvloksiorviĸotinga nelliutivoĸ.

Kaungmat tagva uvlâkut tunnergutinik ĸaitsivut Altaremut; tungâgullo ingilerput nerriniarlutik immerniarlutiglo, nikkovilerpullo pingoarlutik.

Nâlegarle ĸaningaumajarlune Môsesemut oĸarpoĸ; tuavilutit attersârit! inuĸotitit tessiolauktattit Egiptenemit sangusarailauĸput apĸomit agvertarvioĸojamnit tâpkonunga. Nochangoarmik kovimajomik sennaĸojilauĸput, tuksiarvigilugolo tunnergutinik âtsivigilaukpât.

Tukkisivunga inugiartoĸsuit tâpkoa tappatojoksôngmatta; mânnalo agviarnanga illungertûtigilakka ĸaningaumajarnimnut nungulugit.

Môsesible kappiasudlarlune tuksiarutigivait Gûdemut oĸarlune: illa inugiartoĸsuit ukkoa angijoĸsoarmik idluitullilauĸput, igville nâpkigosuktoksôgavit, idluiningit issumagijungnaikittôĸ! taimailiorungnangikuville, tagva uvamniktauk pêjailaurit aglaĸotingnit.

Kivgattit Abraha, Isaarlo Israêlelo erĸaumakit, angervigilauktattit oĸalauĸlutit: tâpkoa kinguvângit nunamik angerutaumajomik piksarsijuksaungmatta soraingitomut.

Tagva Nâlekab sillungnerilauktane ĸaĸĸialerutigivâ piniarutjinane tamattominga.

Môsesele tuavilune ĸaĸĸamit attersârpoĸ, aglagvingnik maggungnik, Gûdib nangminek agglalauktagingnik aggangmine akjarsilune. Tangmârviuble ĸanitanganut tikkiname, nochangoarlo illumajingillo dânzertut takkogamigit, ningaumajadlarnermut illungertorpok, aglagvîglo aggangminêtuk egipak serkomipaglo ĸaĸĸab attâne.

Nochangoarlo tiguvâ ikkomaĸsoarmut auktimariklugo serĸallitipâ argjattitut, argjallo egipait kôngmut ĸaĸĸab illuanit kôlertomut, inugiartoĸsuillo immerĸovait tamattomangat.

Aronemullo suadlarlune oĸarpoĸ: sumik inugiartoĸsuit piniarvigilauĸpâtit? taimaitomik idluitoksoarmik pititsilauravit tapkonunga?

Arone kiovoĸ: angajoĸâma ningaumajarnine illungertôtiginiaraniuktôĸ! ĸaujimavotit inugiar-

тоĸsuit idluitoĸsôngmatta; pikkablarlutik pagvisâlaungmanga, tagva Goldemik ĸaitserĸojilauĸpunga uvamnut, Goldele egilaurapko ikkomanut, tagva tâpsomangat nochangoak pililauĸpoĸ.

Môsese takkogame [illegible]giartoĸsuit uivêtoĸsôlermatta, tagva tangm[illegible]iub ittervinganut aivoĸ, ovanelo nangerdlune ĸaigarsudlarpok nippeĸortojomut: tamaungarlît uvamnut, nellît perĸutaujut Nâlekamut!

Tagva tagvainaĸ kinguvarêt Lêvitit illuêngarlutik kattilerput Môsesemut; Môsesiblo Nâlekab perĸojininga malliklugo saviksoarmingnik tapserusijarĸovait, tuppîllo akkorngattigut aiĸovait, illûnaita toĸĸolugit, Nâlekamit sangulauĸtut nochangoaĸ tuksiarvi[illegible]ingârlugo; uvlormelo tâpsomane angutit 3000 toĸĸotaulerput.

Kaungmat Môsesib inugiartoksuit oĸautivait: idluitullilauĸpose angijoĸsoarmik, mânnalo majoraromavunga Nâlekamut tuksiarutigijartorluse, idluinisse issumagijaujungnêrniarmangât.

Môseselo taimailiorpoĸ tuksiarlunelo angijomik inuĸattine pivlugit; Nâlekablo tuksiakipa oĸautivâlo: ailerit inugiartoĸsuillo tessiokit tagvunga oĸautigilauĸtamnut illingnut; ahâk! Engeliga sivunapsigut pijomârpok, uvangale illauniangilanga takpaunga, inuĸattigêngôgapse tappatojoĸsôjunik; taimaidluse nungunajarpapse apĸome.

Ama Môsese perĸovâ aglagviksângnik nutângnik sivorlîk âdsigingnik sennalerkovlugo. Mô-

seselo taimailiorpoĸ; ĸaungmallo majorarpoĸ ĸaĸĸamut, Nâlegarlo nuvujamêdlune aĸĸarpoĸ ĸaĸĸamut, Môsesib senianut pilune, oĸâlavlunelo Nâlekab attinganik, nipliavlunelo:

„Nâlegak! Nâlegak Gûde! nâpkigosuktôlarmelo saimarsaijotôjoĸ ĸenuêlunelo, angijomiglo nagligosuktôvlune nertornartôjoĸ. Kinguvarêt tausendit kingorlerêt nâpkigivait, idluinerillo tappatonerillo ajornerillo issumagijungnêrpait; tapsomalo sângane passijaĸsaungitokangilak.

Atâtat idluiningit pitlarpait ernerêt kingorlingita pingajungit sittamangillo tikkidlugit; uvamnigle opigosuktut, perkojamniglo nâlektut, ajungitullivigivakka ernerêt kingorlingit tausendit tikkidlugit.“

Môseselo Nâlekamêlauĸpoĸ uvlunik 40 nik, unuaniglo 40 ginik nerrinanelo immilungilaĸ; Gûdiblo perĸojat hailigit 10 aglakpait ama aglagvingnut maggungnut, Môsesib sennalauktagingnut.

Môsesele ĸakkamit Sinaimit attersârmigame, aglagvîk magguk aglaĸsimajoktalik perkojanik aggangmine akjarivak, ĸaujimangilarlo kênarme ĸeblerninganik, Gûde oĸarĸattigilauramiuk.

Aronelo Israêlitillo illûnatik tamattominga takkogamik, erĸsilerput najorlugo; tagva Môsesib sâvigilugit ĸaigarsukpait okautivaillo tamainik Nâlekab okauserilauktanginik tâpsomunga.

Oĸarvigilerangamigit kênane ullikpâ; angersimaneruble tuppinganut ittilerangame, ullik pêrpâ kênaminit.

Rôm. 1, 22. 23. Sillatonasugigamik sillaitoksôlerput, Gûdiblo asserojuitub ânanauninga mumilaukpât inûb asserortuksab tingmitjallo nergjutillo pâmgortullo adsinginut.

Hiobe 31, 24. Golde sungertûtigilaukpigô? Goldemullo illaĸangitomut okalaukîk? mannigornerijagit?

Ebr. 12, 18. 22. Kaĸĸamut aktortaujungnartomut, ikkomamut ikkoalajomut tikkingilase, tâvligâtalingmullônêt, tâĸsoaĸtalingmullônêt, sillarnerluksoaĸtalingmullônêt.

Zionib kaĸĸanganut tikkisimavose, Gûdiblo ômajub iglugasaksoanginut, Jerusalemut ĸilangmêtomut, Engelillo tausendeoĸattartut unnuktoĸsôninginut.

---

25. Perĸojanik malligaksaniglo sunatuinarnik. Tuppermik kattimaviojomik.

Gûdib Nâlekab inukotine Israêlitit perĸojanik tellimaujortunik kissêniungitoĸ, assinginigletauĸ inatsinernik malligaksaniglo tunitjivigilaukpait, nellojuksaukonagit, ĸanoĸ Gûdib inuĸotingititut idluartomik pitlaraksaungitomiglo inôseĸarungnaramik nuname.

Taimaimat inugiartoĸsuit kaujititauĸovait

malligaksanik illusiksaniglo sunatuinarnik inôsermut pijarialiksôjunik; nerĸiksat ivjornarnerartaumajut nerrijauĸojaungitut pivlugit; nullianingneĸ uiningnerlo inôĸattigêngnerlo pivlugit; kingormgujineĸ pivlugo; perorsêvilerineĸ pivlugo; nergjutit pairijauningat pivlugo; ômajullo sunatuinait, tingmitjallo pivlugit; napârtullotauĸ pivlugit; aglât tussangitut tautungitullo illakungortullo pivlugit, apôtiksaliorviolerĸonagit ĸimullônêt.

Ama pitlautiksat tiglingneĸ inuarnerlo, assingillo maĸĸojungnartullinerit pivlugit; taimaktauĸ illusiksat unatartoĸarvingme; illusererĸojaujullo atâtanut ĸittorngganginullo; illusiksallo uigarnerit illiarsuillo, aglât parngnanaersortaumajut kippaluillio pivlugit; illa tamaita pijariaggit issumaksarsiorutigijaumalauĸput illingatitaumalauĸlutiglo inôseĸarungnarnermut ullapirsautelingmik saimanartolingmiglo.

Angiluartomigle kivgartorneĸ idluartoĸ Gûdemik pivlugo nellojungnêrtitauĸovait Môsesemut; kinguvârênit tamainit kinguvarêt Lêvitit — Lêvib kinguvângit — issumagijauluarlutiglo annerijaulauĸput Nâlekamut, kivgartorteolerĸovlugit Nâlekab sângane, iglungane.

Môsese Lêvitinut illingajok aulatsijôlauĸpoĸ inugiartoĸsoarnik illûnamassianginik attanersoatut sorlo; angajunga Arone ajoĸertuijersoangortitaulerpoĸ mingoartauvlune anorârtitauvlunelo pinarnadlartunik; ajoĸertuijullo ikkajortingillo kivgartornerme, âniasiortillo idluarsaijullo aulatsijullo annerijauvut Levitinit.

Angiluartomik Gûde Nâlegaĸ tuppersoarmik ânanavaksôjomik, avatâgut avaluliorsimajomik, ingerganingine igumitausôngojomik, kivgartornermut Jehôvamik, kattimaviksamullo inungnut illingajomik sennaĸojilerpoĸ; taimaimat Nâlekab angutîk magguk, Bezaleêle Ahaliabelo kaiĸovak, illumertipaglo anernerminik sillatunermiglo, aulatsilutik angutinik sennajuksanik pijungnarĸovlugik.

Tâpkoa tuppersoak kattimaviojuksak perĸutingillo tamaita sennavait, sorlo Nâlekab Môsese ôktutiksaĸarlune takkotilaungmago kaujitilaungmagolo.

Aglagvîk magguk perkojaĸtalîk tellimaujortunik illijauvuk iklervingmut angersimanertalingmut sennamatsiartomut, Goldemik kallineĸartitaumajomut. Assianiglo illijaumajokalauĸpoĸ iklervingmut, tagva illuleĸumik taipsominga Mannamik pitalingmik, ajaupiamiglo tungojotsuinartomik; iklerviglo tâmna innekalauĸpoĸ ivjornainerpângojovingme, iklerviublo kângane Kerubekalauĸpoĸ Goldingnik esarolingnik.

Ama ivjornaitovingme ivjornainerpab sânganêtome sâĸalauĸpoĸ illijiviomajomik kaĸĸôjanik sâtunik 12nik sernarsauteĸangitunik, kinguvarêt unnurningit malliklugit; ama kollekalauĸpoĸ ikkomaĸarvingmik 7nik, ajoĸertuijut kammagijaksanginik.

Tuppiub sillatâne Altarekalauĸpoĸ kejungmik sennamajomik, kannujamiglo kallineĸartitaumajomik, tunnerguserviksauvlune tunnergutinut ôtaksanut, inugiartoĸsuit kaivaktanginut ajoĸer-

tuijunut, tâpkonunga tunnergutautitaulerĸovlugit Nâlekamut.

Altarib tuppiublo akkorngangne ubvarvekalauĸpoĸ kannujamik sennamajomik, ajoĸertuijunut kivgartortunut illingatitaumajomik; ivjornaitovingmut ittilerangamik aggamingnik ittikamingniglo ubvariakalaungmatta.

Ajoĸertuijoĸ kattimaviojome kivgartorĸojaujoĸ, uvlâkut unnukullo ivjornaitovingmut ittertuksaulauĸpoĸ iserloanititsilune tagvane Nâlekab sângane; ajoĸertuijoksoarle Jarit tamaita attausiarlune kissiane ivjornainerpângojovingmut ittertuksauvoĸ iserloanititsilune, ĸaitserkârlunele kissiane tunnergutinik ajortoêrutiksanik, sivorlermik ajornine pivlugit, kingornganelo inugiartoksuit ajorningit pivlugit.

Uvloksiorvît pijariaĸortonerpât Jareme sittamaulauĸput.

1. Taĸĸib sivorliub uvlungita 14 ingænne Passa, ubvalo aularviksiorvik, uvloksiorutaulerpoĸ uvlut 7 it nâlugit, inugiartoĸsuit Israêlitit piulijauningata kippalovingmit Egiptenemit, aularningata tagvangat erĸaumajauviksanganut. Uvlune 7 ine tâpkonane ĸaĸĸôjamik sêrnarsautekangitomik nerrijuksaulauĸput, sorlo taipsomane aularvingænne piniartuksaulaungmattatut.

Saugârsuk ĸanoengitoĸ annerijaulauĸtoĸ uvloksiorvingmut toĸĸotauvoĸ uvlut 14 ingænne, nerrijaulunelo unnuarme ĸaijome, unnuangotillugo aulalaungmatta Egiptenemit. Uvloksiorvik tamanna angijôlaukpok illa, tunnergutillo ajortoêrutiksat ĸujalitiksallo ĸaitaulerput uvlune tapkonane,

2. Uvlut 50git uvloksiorviub tamattoma kingorngane kattersiviub pigiarvinga uvloksiorutaulerlauĸpoĸ, uvlorme tamattomane perorsimajut sivorlingit ĸaitaulerput Nâlekab sânganut inugiartoksuillo serrilutik uvloksiorput tâpsoma sângane.

3. Takkit 7 ingata uvlungita 10 ingænne ullapirsaiviksaulauĸpoĸ; uvlorme tamattomane nerritailijuksaulauĸput; tunnergutinigle ajortoerutiksanik ĸaitsilutik Nâlekamut; Aronelo ajoĸertuinerojok sivorlermik ajornine nangminine pivlugit ĸaitsijuksaulauĸpoĸ tunnergumik ajortoêrutiksamik ôtaksamiglo, tungâgullo inugiartoĸsuit illûnamassiatik pivlugittauĸ.

4. Taĸĸerme tamattomanêluassiak uvlut 15-ingænne nunab perortungit kattersortaumajarêrmatta, igloĸarvik akkerkunik millukattalingnik sennamajunik uvloksiorviksaulauĸpoĸ uvlut 7 it nâlugit, erĸaumajauviksauvlune igloĸalaungningænnik taimaitunik sunaĸajuitome taipsomane Egiptenemit aularmatta.

Pingasuertorlutik Jareme attautseme angutemarît saĸĸertuksauvut Nâlekab sângane inneme anneriniartangane ingminut, kattimaviksauvlune inuĸotiminut; sunamiglônêt neksarane saĸĸertoĸartuksaungilaĸ, attunit ajugaringitamingnut ĸaitsijuksauvut tunnergumik sappingitamingnik, sorlo Nâlekab saimarsainerminut tunnitjivigilaungmagit.

Ama Nâlegaĸ Môsesemut oĸarpoĸ: Arone ernîgiglo Nadabe Abihulo oĸautikit: Illagêktoĸsuit Israêlitit saimartitsomagupsigik, oĸartuksauyose imâk:

Nâlekab pitsartutilitit sapputilitillo!

Nâlekab kênarminut ĸaumaksarlitit saimartilitillo!

Nâlekab kênarminut ĸollangiarlitit, ullapirsautiminiglo tunitjivigilitit!

Tuppeĸ kattimaviojuksak, Altarelo perĸutingillo, assingillo taimaitut attortauvaktut kivgartornermut, avalullo avatâgut pijuksat sennajaujarêrmatta, tagva aularsimaningata Jaringata aipangane, uvlorme sivorlerpâme tuppeĸ nappaudsaulerpoĸ, illûnânelo illuane sillatânelo âĸiktaulerpoĸ, nuvujamullo ulliktauvlune Nâlekab ânanauninganut illumertaulerpoĸ. Aronelo tunnergumik sivorlerpaujomik ĸaitsingmat Altaremut, tamattominga illijilune, inugiartoĸsoarniglo saimartitsilune pingmat, tagva Nâlekab ânanauninga saĸĸerpoĸ, ikkomarlo annivoĸ tâpsomangat, tunnergut Altaremêtoĸ nungudlugo.

Tagva inugiartoĸsuit illûnamassiatik ĸuviasuklutik igiaĸomijâdlarput, pâmaklutiglo tuksiarput.

Img. 51, 19. Tunnergutit Gûdib ĸuviagijangit anerniovut serĸomisimajoĸ; ômamik kappiasuktomik serĸomisimajomiglo igvit Gûde nachoniangilatit.

Rôm. 12, 1. Kaiblarpapse ĸattangutikka, Gûdib nâpkiningninga pivlugo, timisse tunnissigik tunnergutiksatut ômajotut ivjornaitotut Gûdemullo ĸuviagijaujotut; taimailiorupse Gûde tukkeĸartomik kivgartutsiarpasse (anernerme.)

Ebr. 7, 26. Taimaitomik ajoĸertuinerojo-

mik pijariaĸarpogut, ivjornaitomik, passijaksaungitomik, ajortoĸangitomik, ajortolingnit ingmigôlingajomik, ĸilangmillo kotsingnersamik.

---

26. Oĸarnerlûtjijomik. Israêlitit oĸaloĸiningænnik, ubvalônêt: ikliguktut illuvinginik.

Israêlitit tangmârsimatillugit sulle Sinaîb kannitangane pijoĸalauĸpoĸ imaitomik: uvlut illangænne Israêlitit arnangita erningata aivalune Jehôvab attinga oĸarnerlôtigivâ oĸauseĸaluklune.

Tagva oĸarnerlôtjijok tâmna parngnanaersorpât, nellojungnaititaujomaĸârlutik Nâlekab ĸanninganut, ĸanoĸ piniartuksauvlutik.

Nâlekable Môsese oĸautivâ: oĸarnerlôtjijok aitileruk tangmârviub sillatânut, illûnatiglo tussalauktut aggamingnik illijilît tâpsoma niakoanut, illagêktoĸsuillo illûnatik millorlît ôminga tokkodlugo.

Môsesiblo oĸautsinik tamakkoninga oĸautivait; tâpkoalo oĸarnerlôtjijok aitipât tangmârviub sillâtânut, millorlugolo toĸĸopât. (Perkojaĸ 3.)

Taĸĸib aipangane uvlut sivorlerpângænne Nâlekab illagêktoĸsuit, piluartomik angutemarît

Jarekarningænnit 20nik kittitaukovait; tâpkoa angutainait 603,550olaukput, Lêvitit 22,000dit pinagit; illûnamassiatik 3 Millioniolaukput.

Uvlut 20ingænne takkerme tamattomane nuvujak tuppiub kattimaviojub kollânêtok kongmuarpok, Israêlitillo parngnailerput aularniarlutik kakkamit Sinaimit, Gûdib iklervinga angersimanertalik sivorlerilugo, uvlut pingasut ingergalaukârlutik nokkarput inukajuitome Paraneme.

Iklervik angersimanertalik parngnaitaulerangat ingergarnermut, Môsese nipliasôngovok imâk: Nâlegak makkitit! ômigijitit siamartitaulît! ômigijitillo kemâtitaulît! iklervik nokkalernikpalle Môsese okarpok: kailaurit ama Nâlegak kattimgajunut 1000dinut Israêleme.

Israêlitit Sinaimit aulaleramik, kuviasulauktôgalloet angijomik, nunamut angerutigijaumajomut tâpkonunga, nunamut immungmik igupsaujârtullo orksuænnik pitalingmut apkotekut naggojokut torârmarinasugileramik; sunaubva, agviarutiksat sunatuinait sakkijârkattarput, taimaimat sangusarailutik kuviasungningat ablatsausarailerpok okalokinermut.

Uvlunik ikkitunik inukajuitokut ingergalauramik, inukulluit Israêliteungitut, Egipteneмit illaulauktut ikligudlalerput nerkemik; Israêlitillotauk uivêrijauvlutik taipkonunga, pigialerivut kealutik okarlutiglo: kia nerkemik tunitjiviginiarpâtigût? mingeritjat Egipteneme akkekangitomik nerrilauktavut erkaunavavut, perortullo sunatuinait Zwîbelillo Kirbissillo Melônillo assingillo taimaitut; mânale ijivut Mannab assianik tautungilât.

Tagva Nâlekab ningaumajarninga illungertolerpoĸ; Môsesele sivôradlarlune Nâlekamut oĸarpoĸ: sôg kivgat sannikteridlartipiuk? sôg saimaneĸsingilanga ijikpît sângangne? inugiartoĸsuit ukkoa illûnamassiatik oĸumaijutigijangit uvamnuinak illigangne? nakit nerĸemik tunitjivigijaksarivakka? illa inugiartoĸsuit ukkoa illuêngarlugit uvanga kissima pattangaitilugit sapperpunga.

Tagva Nâlegaĸ Môsesemut oĸarpoĸ: angajoĸajanik 70nik ĸaiĸojilerit kattimaviojub sânganut, tagvane aĸĸarniaromavunga oĸarvigilutit; angajoĸajallo illumertitsomavakka anernermik illungnêtomik, taimak illagilutit inugiartoĸsuit oĸumaijutigijangit illangiutivigilugit pilerkovlugit.

Inugiartoĸsoarnullo oĸarit! imâk Nâlegak oĸarpoĸ: idluarsaileritse illipsingnik, ĸaupat nerĸemik nerrijuksauvose; Nâlekab nerĸemik tunnitjiviginiarpâse uvlorme attausênarmeungitoĸ, maggungnelônêt tellimanelônêt kissianeungitoĸ, taĸĸerle illûnât nâlugo, nerĸe annilerĸârtinago ĸingapsingnit.

Nâlekab aggangit nailuarkât? ikkajorungnanginame?

Tagva Nâlegaĸ annoremik ĸaiĸojivok, tikkiutitsijoĸ immarbingmit Wachtelinik, siamartitsilarmelo tâpkoninga illûnênut tangmârvingme, tallertut maggotut poktutigijomik.

Tagva inugiartoksuit aularput, uvluk magguk nâvlugik, unnuarlo attausek nâvlugo Wach-

telinik kattersijartorlutik; inniorĸarlugillo illivait tangmârviub avatânut, pannerserĸovlugit; nerĸille kigutinginêtillugit sulle, Nâlekab pitlarpait ĸannimalungnartoĸsoarmut, taimak unnudlartut tokkomatta.

Tamanna pivlugo tangmârvik tamanna ikliguktut illuvinginik taijaulerpoĸ, ikliguktut inuit akkorngænne toĸĸotaulauktut tagvane illuvertaulaungmatta.

Mirjameletauĸ Aronelo oĸaloĸivuk Môsesemut oĸarlutik: Israêlitit Gûdingat Môsesemut kissianut oĸauseĸatuinarka? oĸauseĸangilaktauĸ uvaptingnut?

Môsesele kennuêtoĸsôlauĸpoĸ, angiluartomik inungnit nunamêtunit illûnainit, oĸarnerlôtigijauninelo akkiorutigitsangilâ.

Nâlekable kivgane nertornartoĸsoaĸ akkiniarutigivâ, tagvainaĸ nuvujakut aĸĸarlune Mirjamelo Aronelo suadlarpak, Mirjamelo pitlarpâ kallaksoarmut, apputitut îtomut; taimaidlunelo avituksaulerpoĸ inungnit inutôniarlune, ĸannimasek tamanna aituijôngomat.

Môsese tuksiutjilune nipliagalloarpoĸ Nâlekamut: Gûdiga inulilauruktôĸ! Nâlegarle kiovoĸ: parngnanaersortaule uvlut 7 it nâlugit tangmârviub sillatâne, kingorngagulle illelliortaumile!

Taimailerpoĸ tagva, inugiartoĸsuillo tagvangat aulangilát, Mirjame illeliortauĸârtinago ama.

1. Kor. 10, 6. 7. Tamædsale ulloreasûtiksarivavut ajortomut ikligukonata taipkotitunaĸ ikliguktutitut.

Gûdeungitullo nâlengniarassigik taipkoa illangititut, sorlo aglaksimangmat: inugiartoĸsuit ingilerput nerrimârlutik, immilarmiglo, nikkovilerpullo oĸigêserlutik.

Jak. 3, 9. Oĸamut Gûde atâta nakoridlarpavut; tâpsomungatauk inuit piluktauĸovavut (oĸarnerlôtigivavut) Gûdib adsinganut pingortissimajut.

Kannermit attautsemit annijoĸarpoĸ nertordlernermiglo piluktauĸojinermiglo; kattangutikka! tamaituksaungilarle!

---

27. Nautsertoriartortuksat tillijauningænnik Kanaanemut; unipkârningænniglo.

Inugiartoĸsuit Israêlitit Hazarotemit aularlutik, nûĸattarlutiglo sunatuinarmut, Kades Barneamut, Kanaanib kiglinganut tikkisimalermatta, tagva ingergarningit sorêrtuksaulauĸtôgalloet; Môsesiblo okautivait: „takkunârsiuk nuna sâpsingnêtoĸ, Nâlekab angerutigilauĸtanga tunnijomajangalo illipsingnut; attê! majoraritse pigissiuglo; erĸsiniarase kakkilârniarasselo.“

Inugiartoĸsuille sivôralerput oĸarlutiglo: angutinik nautsertoriartortuksanik nunamik taipsominga tilliklerĸârta! nuna taimna illinganingillo nellomarikaptigo.

Môseselo angerpoĸ, tilliklerlunelo angutinik 12nik, angajoĸaujunik Israêlitine, kinguvârênit 12nit attunit attautsemik, oĸautilugillo: aileritse, nunalo inungillo iglugasaksoangillo nautsertoriartorsigik, ĸanoĸ illingamangâta, nunablo perortunginit neksaritse, maksoatitselo!

Angutillo aularlutik nuna illûnât ingergavigilerpât ângat avunga tikkilutik.

Taipsomane weineliksab paungangita sivorlingita innersimaviat nelliutitainarpoĸ; tagva naksariktome Esĸoleme akkeromik attautsemik paungalingmik weineliksamik nakkatsivut, angutingnullo maggungnut erksuktaulerpoĸ, angijovaksôngmat; assingillotauĸ perortutsiat, Granâtit Feigillo neksarpait.

Uvlut 40git nângmatta uttilerivut tangmârsimavingmut, paungat perortutsiallo neksartattik takkotilugit inugiartoĸsoarnut, unipĸârpullo: tikkilauĸpogut nunamut taipsomunga tilliklerutigilauĸtapsingnut uvaptingnik; kôlertomut immungmik igupsaujârtullo orĸsuænnik, taimaituniglo perortoĸarpoĸ tagvane.

Kissianele nunamiut taipkoa sôngojoksôvut angijomik, iglugasaksoangillo angijoâlôvut avaluliorsimalutiglo; inukpaillo takkolauĸpavuttauĸ tagvane, uvagullo piglertaujârtutitut îtuinalaukpogut sânginne.

Tagva inugiartoĸsuit ĸoaĸsâdlarlutik angijomik ĸeadlarput unnuaĸ nâlugo ârosuklutik: ĸanoĸtôĸ Egipteneme toĸĸolauĸta, ubvalônêt toĸĸolerta sulle mânna ovane sunaĸajuitome; sôg Nâlekab tessiortauĸolauĸpâtigut nunamut tâpsomunga, saviksoarmut toĸĸotauniarluta?

Tagva pikkablajoksôvlutik attunit inuĸattimingnut oĸalerput: attê! aulatsijuksamik annerosulerta uttertitsijuksamik uvaptingnik Egiptenemut!

Josua Kâlelo taimaitomik tussaramik, annorâtik alliklugo ôktoralloarpuk pikkabladlarneĸ ikkublatitsomavlugo, pikkablarosuktunut oĸarlutik: nuna ingergavigilauĸtavut nautsertolauĸtavullo ânanaudlarpoĸ illa! Nâlegarlo tættigiguptigo, ikkajorniarpâtiguttauĸ; taimaimat nunab taipsoma inungit sivôraginiarassigik, ĸaĸĸôjattitut sorlo nerrilugit nungutsomavavut.

Inugiartoĸsuille illûnatik ĸaggudlarput: ujarĸanut millortaulit!

Tagvainaĸ Nâlekab ânanauninga saĸĸijâlerpoĸ, tuppeĸ kattimaviojoĸ ulliklugo; Nâlegarlo Môsesemut ningaumajarlune oĸarpoĸ: ĸanoĸ akkunêrtigijomik inugiartoĸsuit ukkoa oĸarnerlôtigivânga? ĸanorlo akkunêrtigijomik okperomangilát uvamnut? tattam[illegible]tulleĸattalauralloartunga akkorngænne[illegible]

Ahamarik i[illegible] seĸârtomik inôgama, piniarvigij[illegible]navap[illegible], sorlo siutîngma sângangne oĸalaurapse; timisse toĸĸojuksauvut sunaĸajuitome tamattomane, illûnase Jareĸartose 20nik unnunersaniglo, oĸarnerlûtjilau[illegible]ose uvam-

nik; illa tikkituksaungilase nunamut angerutigilauĸtammut illipsingnut; Kâlele Josualo kissimik tagvungartuksauvuk, kittorngasse illagilugit, aititsomajakka taingunga nunamut nachogijapsingnut.

Illa ĸittorngasse mianersijuksauvut nergjutinik inuĸajuitome Jarit 40 git nâlugit, ajornisse pivlugit, timisse nungutauĸârtinagit inuĸajuitome. Taimak uvanga Nâlegak illagêktoĸsuit kippalijoĸsuit oĸarnerlûtjilauĸtut uvamnik piniarvigijomavakka, tettigilaungimanga.

Tagva angutit oĸaloĸititsilauĸtut illagêktunik toĸĸomut tuavitomut pitlartauvlutik uvlorme tamattomaneluassiak attautsekut toĸĸovut; Josuale Kâlelo toĸĸungilak Nâlegaĸ tettigingmakko.

Innugiartoĸsuit ĸaĸĸialidlartôgalloet, ingmingnigle ikkajorasualeramik, Nalegaĸ pinago, sullitsangilát; imâgle illingalaukput: ĸaungmat parngnailutik Môsesemut oĸarput: manêpogut, majoraromavogullo nunamut Nâlekab oĸautigilauĸtanganut, perĸutautitaksarigaptigo uvaptingnut.

Môsesible innerterlugit oĸautivait: sôg Nâlekab oĸausinga tappagivissiuk? takpaungartuksaungilasse, sulliniatsanginapse, Nâlegarle akkunapsingnêniangimat, oĸarnerlûtjiluse tunnulaurapsiuk.

Sunaubva oĸaudjaugalloarlutik tamattominga, sulle keppêserlutik takpaungarput, Nâlekable iklerveĸotinga Môseselo nûlungilak tangmârvingmit.

Tagva Amalekiterit Kanaaniterillo кaккanit attersârput pagrearlugit, sâlagilugillo ullimârpait, siamartidlugit Horma tikkidlugo.

Ebr. 4, 11. Tagva mânna attaruilita, merngoerservingmut tamattomunga itterкovluta; nelliet kattaконnago, ipkoa okpingitut igjaræksarivlugit.

Img. 108, 14. Gûde illagilugo piniarnersoarnik piniaromavogut tapsoma ômigijivut tullerniarpait.

1. Kor. 10, 10. Avamudlarase, sorlo taipkoa illangit avamudlalaungmatta, asserorsaijomullo тoккotaulauкput.

Jer. ogguar. 3, 39. Kanoк inuit inônermingne taimak oкarlûtjivât? illûnatik attunit idluitullinitik oкarnerlôtigiligit.

---

28. Kôrakunik kippalijoksôjunik. Immermik akkerartornelingmik Kadeseme. Aronib тoккunganik. Kuglugitjanik ikkomatut âniatitsijunik.

Israêlitit inuкajuitome Kadese Barneamêtillugit sulle, angut кejungmik ikkomaksanik

ĸeneriartortoĸ Sabbateme naipipât, aitipâllo Môsesemut Aronemullo; nellogamigle ĸanoĸ taimaitoĸ pitlarlugo, parngnanêrsimavingmut pitipât, Nâlegaĸ apperiniarlugo Môsesekut.

Nâlegarle oĸarpoĸ: angut tamna toĸĸotaksauvoĸ! illagêktoĸsuit illuêngarlutik toĸĸotaksarivât ujarĸanut millorlugo tangmârsimaviub sillatâne.

Tagva tagvunga aitipât, millorlugolo ujarkanut tokkopât. (Perkojak 4.)

Mattoma kingorngane pikkabladlarneĸalerivoĸ. Kôrab, Lêvitit kinguvârêngita illangata, Môsesib illangata, Dataniblo Abiramiblo Rubenib kinguvârêngninginit pijûk, angajoĸajallo 250 git pikkabladlarvigivak Môsese Aronelo, okautivaglo: sugaluluarpotik! illagêktoĸsuit illûnamassiatik ivjornaiput, Nâlegarlo akkorngænnêpoĸ, sôg illiptik kissiptiôlutik Nâlekab illagêktoĸotinginut attaniotijotôjomavitîk?

Tamattominga Môsese tussarame, kênaminik pudlune pâmakpoĸ, Kôramullo pikkablarĸattinginullo oĸarlune: ĸaupat Nâlegak saĸĸertitsiniarpoĸ: kina perkutiginiarmangârmiuk, kinalo ivjornaimangât, kinalo aikoniarmangârmiuk ajornerminut, ĸaupat ĸaileritse Nâlekab sânganut, iserluanerutiksamik neksarluse, tagva saĸĸijârniarpoĸ, kina ivjornaimangat, kinalo Nâlekab anneriniarmangâgo, tâpsoma sângane kivgartorĸovlugo.

Môsesiblo Datane Abiramelo ĸaiĸojauĸovak; tâpkoale najortangillo oĸarput: ĸainiangilagut

illingnut; nâmangilâk sulle? nunamit ajungitomit aulartilauraptigut, tokkotsomavluta ovane inukajuitome? uvaguttauk attaniotivigijomavittigut? inuit ijingittauĸ aglât pêjaromavigit? ĸainiangilagut illingnut!

Tagva Môsese ningaumajâdlarlune Nâlekamut oĸarpoĸ: Nâlegaĸ! ukkoa tunnergutingit sâviginiarnagit takkunârniarnagillo pît! siuteĸortojomik attautsemiglônêt tigusilaungitunga tâpkonangat, tâpkoalo illangallônêt kiksartilaungitara.

Kaungmat Kôrab illagêktoĸsuit illûnamassiatik kattimatipait kattimaviojub sânganut, iserluanerutiksamik najorteĸarlutik; Môseseletauk Aronelo saĸĸerĸattaugivuk.

Tagvainaĸ Nâlekab ânanauninga saĸĸerpoĸ; Gûdelo nuvujamit nipliavoĸ Môsesemut Aronemullo: avisâritik illagêktunit ukkonangat, nungutsomagapkit mânnakut!

Tâpkoale pâmaklutik oĸarpuk: Nâlegaĸ! Gûdeojotit uvinelingnut illûnainut, takkunârtiguttôĸ! angut attauseĸ idluitullilaungmat, tamanna pivlugo illagêktut illûnamassiatik nungutsomavigît?

Tagva Nâlegaĸ Môsesemut oĸarpoĸ: illagêktut oĸautikit: avisâleritse Kôrakut Datanekullo Abiramekullo tuppinginit avatâgut illûnane illumajungnêrlugit.

Môseselo Nâlekab nippinganik nâleklune makkipoĸ, aviniarlune kippalijoksojunit tagvanêtunit, angajoĸajallo mallikpât; Môseselo nippe-

kôrtojomut nipliavok illagêktunnut: avisâleritse inuit idluitoksôjut ukkoa tuppinginit, pijaukattaukonase idluitullinerilauktanginut, Nâlegak okarnerlôtigilaungmatsuk.

Taimak okarsimajarêrame nuna kârlune alliktolerpok tapkoa attænne, êvaillo tuppingit perkutingillo tamaita illalliudlugit; inugiartoksuillo kakkilâdlarlutik kemâdlarput kannungartut kaggudlarninginit.

Angajokajalle 250 git kippalijunut illingajut tuppiub kattimaviojub sânganêput sulle, illulekutinik iserluanerutiksatalingnik akjarsilutik; tagva ikkoma Nâlekamit pijok kattakpok tâpkonunga, nungutsilune illunainik.

Taimak koaksârnadlartomik pitlartaumagalloarlutik pikkablâgungnailungilát sulle; kaungmat inugiartoksuit okarnerlûtjilutik Môsese Aronelo passilerpak kippalijoksuit tokkotauningat pivlugo, okarlutik: illiptik Nâlekab inukotingit tokkolaukpasse.

Tagva ama Nâlekab ânanauninga sakkerpok tuppiub kattimaviojub kollâne Nâlegarlo nipliavok Môsesemut Aronemullo: avisâleritik illagêktunit tappatojoksoarnit ukkonangat, pêjaromagapkit kênamnit. Tagva nunaluktornek Nâlekamit annivok, uvlormelo tamattomane inuit 14,700 dit tokkovut; taipkoa kippalijoksuit Korakut, Datanekullo Abiramekullo, angajokajallo 250 git kittinagit.

Gûdib Nâlekab perĸojininga malliklugo Israêlitit nunamut Kanaanemut mâmna ittertuksaungilát, uttimulle ingergaĸojaulerput immarbik aupaluktaĸ torârvigilugo, okpingininga tappatoningillo pikkabladlarningillo pivlugit.

Jarit 40 git nâkassaklugit inuĸajuitomêtuksaulauĸput, 18 ertorlutik nukattarlutik sunatuinarmut, iviksukattaggit naĸsâlungnêtut ĸeneriartorlugit, nergjuteĸotitiglo tagvane mianerilugit.

Jarit 40 git ukkoa Jareolaukput takkijôjârtunik kiksarnartolingniglo, toĸĸoviksauvlutik illûnamassianginut kippalilauktunut Jehôvamut kivganganullo nertornartomut Môsesemut.

Tagva Môsesib Jarine tamakkonane inôkattigijane nellikârdlutik toĸĸojut takkogamigit, kiksadlarlune ârosuklunelo Imgerut 90, inuit illûnatik sunaungininga ennik, Jehôvablo ĸoĸsasungninganik oĸâlajok, sennavâ; ômamiutarijaujominartoĸ tâmna illûnainut Gûdib nâlegauvinganik piksarsijomajunut.

Jarit 40 git nâkassalermatta, inutoĸaujullo idluitullilauĸtut toĸĸojarêrmatta, Nâlekab Môsese perĸova, inugiartoĸsuit Israêlitit torârtilugit nunamut Kianaanemut.

Tagva Jarit 40 ingata taĸĸingita sivorlingænne tikkiput inuĸajuitomut Zinemut, nautsertoriartortuksat taipsomane aularvigilauktangænnut, tangmârlutiglo Kadeseme. Tagvane Mirjame toĸĸovoĸ, tagvanetauĸ illuvertaugivoĸ.

Kadeseme immiksaĸalaungimat, inugiartoĸ-

suit ama oĸaloĸivut Môsesemut Aronemullo oĸarlutik: sôg Egiptenemit tamaunga nunamut takkominaitomut karngasoiviksaungitomut perorsijaksanik, Feigeniglônêt Weineliksaniglônêt Granateniglônêt immiksamiglônêt aglât pekangitomut tessiolauĸpittigut? ovane sunaĸajuitome uvagullo nergjuteĸotivullo perlilerĸovluta?

Tagva Môsese Aronelo tuppermut kattimaviojomut itterpuk pâmaklutiglo Nâlekab sângane, tuksiarlutiglo; Nâlekablo Môsese oĸautivâ: ajaupiaĸotit tiguleruk, illagêktullo kattitilaurungne, igvit Aronelo kairtoĸ oĸarvigittiko! tagva kairtoĸ immermik kaitsiniarpoĸ.

Tagva Môsesib Aroniblo inugiartoĸsuit kairtub sânganut kattilerĸovait, Môsesiblo (okpernekilune) oĸautivait: okoĸse illipse tappatojoksôjosse, uvaguk kairtomit ômangat immermik saĸĸertitsijungnarniarĸinuk illipsingnut?

Môsesiblo ajaupiaminut kairtoĸ annaulerpâ maggoertorlune, tagva immermik angijoksoarmik kôktoĸalerpok ômangat, illagêktullo nergjuteĸotingillo immerput.

Nâlegarle Môsesemut Aronemullo oĸarpoĸ: illiptik okperilaunginaptinga nertornangalo illagêktut ukkoa sânginne, tagva inugiartoĸsuit aititaksaringilasse nunamut tunijomârtamnut tâpkonunga. Tamanna pivlugo immeĸtarvik Kadeseme taijauvok: „immermik akkerartornelingmik.“

Kadesemillo aularput tikkilutiglo kaĸĸamut Horemut; tagvane Nâlegaĸ Môsesemut Arone-

mullo ᴏᴋarpoᴋ: Arone inôjungnêrlune inuᴋattiminut illautitaule! nunamulle angerutigijaumajomut pijuksaungilak, tamanna pivlugo tappalauraptik nippimnik immerme akkerartornelingme.

Tagva Môsese Aronelo Eleasarelo majorarput ᴋaᴋᴋamut illagêktoᴋsuit takkoænne, Gûdiblo perkojininga nâleklugo Môsesib Aronib annorângit pêrpait, Eleasare Aronib erninga attitilugo tâpkoninga. Aronelo toᴋᴋovoᴋ takpâne ᴋaᴋᴋame Jareᴋarlune 123 nik.

Môsesele Eleasarelo atâtane innangêrlugo ajoᴋertuinerojungortok mânna ᴋaᴋᴋamit attersarpuk; inugiartoᴋsuille Arone kugviorutigivât uvlut 30 git nâlugit.

Aronib toᴋᴋungata kingorngane Israêlitit sivumuarasualerput, nuna Kanaane torârvigilugo; Kanaanemiulle attaningat Arad tussaumagame, Israêlitit pinasuarmatta: nautsertoriartolauᴋtut apkutâtigut itterniarlutik, inuᴋotine illagilugit pagreartorpait sorsugvigilugit, illangillo aᴋsârnigarilugit neksarpait; Nâlekable Israêlitit nippingit tussarpait, Kanaanemiullo iglugasaksoangillo tunnivait tâpkonunga; asserortauᴋovaillo, innigilauktangillo Harmamik atserartaukovait.

Mattoma kingorngagut ᴋaᴋᴋalingmit Horemit aularput, Edomiterit nunangat kaivallaklugo; inugiartoᴋsuille apᴋut tamanna sinnaungajutigivât,

akkerartorlutiglo Gûdemut Môsesemullo ᴏᴋarput: sôg Egiptenemit aulartilaukpittigut? ᴛᴏᴋᴋᴏᴋovluta ovane inuᴋajuitome? tamâne ᴋaᴋᴋôjaᴋangimat immiksaᴋaranelo; tamannalo tappilugo tarnipta nerkiksakulluit ukkoa mamaigivait.

Tagva Nâlegaᴋ tilliklerpok ᴋuglugitsanik, ikkomatut âniatitsijunik inuit akkorngænnut; inuillo kêjaungmatta ᴋuglugitsanut, unnuktoᴋsuit ᴛᴏᴋᴋovut.

Tagva ᴋaivut Môsesemut ᴏᴋarlutiglo: idluitullilauᴋpogut, Nâlekamut illingnullo akkerartolaurapta; kissianele Nâlegak tuksiarvigilauruktôk! ᴋuglugitsanik pêjailermikovlugo uvaptingnit.

Môseselo tuksiarpoᴋ inugiartoᴋsuit pivlugit; Nâlegarlo Môsesemut ᴏᴋarpoᴋ: ᴋuglugiangojârtomik kannujamit sennalerit, nivingartitsuglo ᴋejungmut nappartitaumajomut; nellietta kêjaujub ᴋuglugiangojârtoᴋ takkonârunіuk, inôjuksauvoᴋ.

Tagva Môsesib ᴋuglugiangojârtoᴋ kannujamit sennava, nellietalo ᴋuglugiarmut kêjaugune, ᴋuglugiangojârtok nappârtitaumajoᴋ takkunarpâ ᴛᴏᴋᴋonanelo.

---

1. Kor. 10, 9. Kristusemik ôktorniarata, sorlo taipkoa illangita ôktolaungmatsuk, ᴋuglugiarâlungnullo ᴛᴏᴋᴋotaulauᴋput.

Joh. 3, 14. 15. Sorlo Môsesib ᴋuglugiangojârtoᴋ nappautilaungmago inuᴋajuitome, taimaktauᴋ inûb erninga nappautsaujariaᴋarpoᴋ, illûnatik okpertut tapsomunga assioᴋonagit, nungusuitomigle inôguteᴋarkovlugit.

Gal. 5, 24. Kristusible inuĸotingita uvinitik ikligunerit kajungilârnerillo illalliudlugit pitipait senningajolingmut.

---

29. Bileamemik.

Mânna nunab Kanaanib aĸsârnigarijauninga Israêlitinut pigialerpoĸ: sivumuarlutik ĸaĸĸamut kingiktomut Pisgamut, Amoriterit nunangata kiglinganêtomut tikkiput.

Israêlitit tagva oĸautsijartortuksanik tilliklerput Sihonemut Amoriterit attaningænnut, okautsauĸovâllo: nunakkut ingergaĸolertigut! senniagôromangilagut tallerpingmullônêt saumingmullônêt, apĸosinek kissiat attoromavavut, tikkerĸârtinata nunavît kiglinganut; immeĸtarvipsingnillônêt immeromangilaguttauk.

Sihonible ĸippilugvigivait, inuĸotine illagilugit pagrearpait sorsugvigilugit; Israêlitille sâlagivait ullimârpaillo saviksûb kênanganut, nunangalo aĸsârnigarilugo kôngmit Arnonemit kôk Jaboĸ tikkidlugo.

Oglotauĸ attaneĸ Basaneme sâlagilugo piniarvigivât, sorlo Sihone Hesboneme piniarvigilaungmatsuk Nâlekab perĸojininga malliklugo; toĸĸopât, inuĸotingit illûnaita illagilugit, nunangalo aĸsârnigarivât; mattoma kingornganelo

naĸsâlungme Moabiterit nunangata kiglingane, Jordanib erkâne miksiptingne tangmâlerput.

Balake Moabiterit attaningat takkogame tamainik, Israêlitit piniarnerilauĸtanginik Amoriterinut, Moabiterillo erĸsidlarmatta angijomik, oĸautsijartortuksanik tilliklerpoĸ Bileamemut, angakomut Mesopotamiamêtomut, oĸaudsauĸovalo: ahak! inugiartoĸsoarnik tikkisimajoĸarpoĸ Egiptenemit, sorsugomajunik uvamnut; taimaimat ĸailaurit, inugiartoĸsuillo tâpkoa ôminarsijauĸokit; saimartitauĸojalle tâmna saimartitauvok, ôminarsijaukojallo tamna ôminarsijauvok.

Gûdible unnuarme Bileame saĸĸervigivâ oĸautivâlo: illauniarnak tâpkonunga, inugiartoĸsuillo taipkoa ôminarsijauĸoniarnagit pît! saimartitaumangmatta.

Tagva Bileame Balakib tillijanginut oĸarpoĸ: Jehôva illauĸojingilaĸ uvamnik illipsingnut. Balakible tâpkoa ussingit ânanaunersat sivorlinginit tillivait, Bileame innaksorlugo ĸaiĸolugo. Bileamele kiovoĸ tillijanut: Balakib iglone Silberemik Goldemiglo tættælune tunnitjivigikpangalônêt, sullele Jehôvab Gûdima oĸausingit tappagijaksaringilakka; taimaimat sinniktaritse unnuak tamanna ovane, tukkiserĸovlunga ĸanoĸ Nâlekab oĸausinganik uvamnut.

Gûdiblo unnuarme Bileame oĸarvigivâ oĸautilugo: angutit tikkipatta ĸaiĸolutit, tagva parngnailerit illagilugillo; kissianele oĸauseriniartakka illingnut piniaraksarivattit.

Tagva uvlângolermat Bileamib parngnailune siutekortojokotine iksivaviktârpâ, Moabiterit angajokânginut illauniarlune.

Ingergartillugille Nâlekab Engelinga Bileame pârdlugo apkosinermut pivok, agviaromavlugo; siutekortojuble Engele aggangmine saviksoalijartok, opkosinerme nangertok takkova; taimaimat apkosinek senniagôrpâ.

Bileamib Engele takkunginamiuk, siutekôrtojok annauvâ, apkosinermut aijuksaukovlugo.

Tagva Nâlekab Engelinga apkosinermut nerrokitomut Weineliksataggit kakkangita avaluliorsimajut akkorngattigut pijomut aivok; siutekôrtojuble Engele takkogamiuk, tagva aktoadlarlune karmârsungnut Bileamib ittigangit sêmikpait âniatidlugit; tapsomalo ama anginersamik anauleriva.

Engelelo ama innemut nerrokinersaungijaitomut senniagôrviksaungitomut pivok, taimak siutekôrtojok sivumuarungnatsengimat tallerbingmullônêt saumingmullônêt; taimaimat Engele takkogamiuk, sêrkungminut aggopsârpok, Bileame kângane iksivatillugo; tâmnale ningaumajâdlarlune annautaminut annaudlarpâ.

Tagva Nâlekab siutekortojub kanninga angmarlugo okarungnartipâ inuktut, okarporlo: sumik piniarvigilaukagît pingasuertorlutit annaudlalauramga? Bileamib kiovâ: idluiliorvigigamga! saviksoakaruma aggamne, mânnakut tokkonajarpagit illa.

Siutekortojok ama okarpok: siutekortojoko-

tigingilarma? iksivavigitsainalauktarnik illingnêtainarnimnit uvlok tamanna tikkilugo; taimaitomik illusekarlunga piniarvigilaunerkagît? kiova: aukak!

Tagva Nâlekab Bileamib ijigik tautuktipak, Engele takkojungnarlugo; tagvainak kênaminik pûlune nunamut pâmakpok; Engelele okarpok: sôg siutekortojokotit pingasuertorlutit annaulilaukiuk? ahâk! kailaukpunga agviaromavlutit, apkut tâmna idluidlarmat sâmne.

Bileame kiovok: idluitullilaukpunga, mânnalo idluaringikungne ama utteromavunga. Nâlekable Engelingata okautivâ: aituinarit angutit illagilugit, kissianele uvamnut okautsaunivît assianik okartuksaungilatit.

Balake Bileamib tikkiniarninganik tussarame aularpok pagrearlugo, okautivâlo: sôg taipsomane mânnakut tikkilaungilatît uvamnut? issumavît opiginiarajanginapkit.

Bileamele kiovok: ahâk! kaigalloarpunga illingnut, Gûdible illijomârtangit kanimnut okautiginiarpakka kissiane.

Kaungmat uvlângolermat Balakib Bilame tessiorpa Baalib kakkârulanganut, tagvangat inugiartoksoarnik Israêlitinik takkojungnarkovlugo; attaniublo aulatsijokotingit angajokajallo Moabiterine kattimakattaugivut tagvane; tunnergutiniglo kaitsivut, illijilutiglo tâpkoninga Altarinut 7 inut.

Nâlekable okauserminik Bileamib kanninganut illijivok, illûnatiglo tussâtillugit Bileame

окalerpoк imâk: канок ôminarsijauкojijungnarкêk Gûdib ôminarsijauкongitanganik? канorlo окarnerlûtjijungnarкêk Nâlekab окarnerlôtigingitanganik? ahâk! inugiartoксuit ukkoa ingmigolingalutik nunakarniarput! tarniga токкolerle idluartut tâpkoa токкoningit adsigilugit, inôtsimalo naggatâ tâpkoa naggatекarningatut îlerle!

Tagva Balakib Bileame окautiva: sumik piniarvigivinga? каikolauкpagit ômigijimnik ôminarsijauкojerкovlutit, ahâglo saimartipattit. Bileamible kiovâ: окâlajuksaungilanga Nâlekab окautauкojanganik канinmut?

Tagva Balakib tessiorpâ каккamut Pisgamut, tunnergutinik кaitsilune illijilunelo Altarinut 7inut sennalauктaminut. Nâlekable ama anernermigut Bileame окâlaкovâ imâk: Gûde inuongilaк saglokovlugo, inublo кittoorngaringilâ каккialerutiksaкarкovlugo; tâmna sumik окâlajuksaugalloarка, piniarutiginagolo? sumik angertuksaugalloarka, mallingnagolo? ahâk! saimartitsilunga kissiane perкojaulauкpunga; illa tâmna saimartitsivok, uvangalo agviarungnangilanga.

Tagva Balakib tessiorpâ каккamut Peoremut, amalo Altarinik 7nik sennavok, tunergutiniglo illijilune kânginut; Bileamiblo Israêlitit kinguvârêt 12it unnurningit tangmârsimajut naкsâlungme каккamit takkunârpait, Nâlekablo anerningata ama Bileame illumerpâ, окâlaкovâlo imâk: illa kuvianartôvut iglotit (tuppitit) Jako! innigijatillo Israele! saimartitaule illingnik sai-

martitsijoĸ! ôminarsijaulelo illingnik ôminarsijauĸojijoĸ!

Tagva Balake ningaumajadlarlune agganne pattaktorlugit nipliavok nippeĸortovlune: adjai! ĸaiĸolauĸpagit ômigijimnik ôminarsijauĸojerĸovlutit, ahâglo igvit mânna pingasuêrtorlutit saimartilauĸpattit; mânnalo pêrit, innigijarnut ĸemâlutit! issumalauĸpunga opigijomavlutit, ahâgle Nâlekab opigijaunermik ĸippilugvigivâtit.

Bileamib kiovâ: attê! oĸautilagit inugiartoĸsuit ukkoa piniarnerijomârtanginik inuĸotingnut nelliutome pijomârtome: „uvloriamik nuijoĸaromârpoĸ Jakomit, opigijautiksamiglo tikkitoĸaromârpoĸ Israêlemit, Moabiterit attaninginik serĸallitsijomârlune; Jakomille attaniviksoaĸ tikkitsomârpoĸ.“

Israêlitit aksorornermut sâlagilugit ajornarmat, Nâlekab illagingmagit, tagva Bileamib Balake attanertorpâ, pingitsertornermut uivêrinasuarlugit perkojilune, ômattingillo sangutilugit Jehovamit.

Tagva Moabiterit illannersârlutik Israêlitit innakserpait kivgartornermut Gûdeungitomik Baal Peoremik, nerrimârĸattaunermullo uvloksiorvekarningine; unnuktovaksuillo uivêrijaulerput Gûdeungitok Baal Peor tuksiarvigilugo, tunnergutiniglo âtsivigilugo, nerreĸattaulutiglo assiniarĸattaularmiglo.

Tagva Nâlekab ningarninga illungertolerpoĸ, nunaluktornermullo 24,000dit toĸĸotauvut.

Mattoma kingorngagut Nâlekab perĸojininga

malliklugo Israêlitit aularput, Moabiterit uivêriklilauktut tâpkoninga Midianiterillo sorsugvigilugit; sâlagivaillo, inumaringillo angutit ullimârpait saviksûb kênanganut; Bileamelotauĸ toĸĸotaugivoĸ saviksoarmut.

---

2 Petr. 2, 15. Apĸut idluartoĸ ĸemakpât, tammarnartomullo pivut, Balaamib Beorib erningata apĸutigilauktanga attorlugo, tâpsoma nâmangitullinerub akkilertauninga tussugidlarpâ.

Jûda v. 11. Kappianamêk tâpkoa! Kainib apĸutigilauktanga attoramitsuk, Balaamib tammarnerilauktanganut perĸutiniaromamut kattakkivut, pikkablânermingnelo Kôratut nungutauvut.

Takkotit. 2, 14. Mikkijomik erĸartuijutiksaĸarpunga illingnut tagvane inuĸotekaravit Balaamib ajoĸertutânik nâlektunik; tâpsoma Balake ajoĸertormago Israêlib ĸittornganginut aporviksarsiorĸovlugo, nerreĸovlugit Gûdeungitunut tunnergutinik, assiniarĸovlugillo.

---

30. Môsesib toĸĸunganik.

Nelliutome taipsomane Môsesib Nâlegaĸ tuksiarvigivâ oĸarlunelo: Nâlegaĸ! Nâlegaĸ! ânanaunernik tallerniglo pitsartuneliksoarmik

sakkertitsilauktotit kivgarnut! nane Gûdekarka ajugakangitôjomik piniarungnartomiglo illiktut?

Ailerlangatôk, nunalo ajungitok Jordanib akkianêtok takkojartorlugo, kakkallo ânanaujut Libanonelo!

Nâlekable tuksiakingilâ, okautivâle: taimaitainarle mânna! tamattominga okausekarungnêrit uvamnut; majorarille kakkamut Nêbomut, nunalo illûnâne tagvane takkunâruk! tunniniartara inukotimnut Israêlitinut; takkojarêrungne illautitauniarpotit atâtagilauktarnut, Aronetut; nunanulle tâpsomunga itterkattaujuksaungilatit, tâpsotunak okautsimnik tappalauravit taipsomane inukajuitome, illagêktoksuit akkerartortillugit, illiptiglo nertulaunginaptinga.

Môsesiblo ama Nâlegak okarvigivâ okarlunelo: Nâlegak Gûdetôjok uvinelingnut tamainut, angumik pititsilerle illagêktoksoarnut, sivorliojuksamik tâpkonunga, tessiorniktomiglo tâpkoninga; Nâlekab illagêktokotingit saukattitut pairksijokangitutitut îlerkonagit.

Nâlegak kiovok: Jôsua illingnut pitileruk, aggaktillo tâpsomunga illikit sakkertileruglo ajokertuinerojub Eleasarib sânganut, illagêktoksuillo sakkanginut, ânanaunernigle pilauktarnik uvamnit illijivigilauruk, illagêktut illûnamassiatik nâlekovlugit tâpsominga.

Môseselo taimailiorpok, Jôsua annerilugo aulatsijungortilugolo; kingornganelo inugiartoksuit illûnamassiatik kattitipait, sorêrutiksamik okautijomavlugit; erkaitipaillo Gûdib pitsiarnerilauktanginik illûnainik, Jarit 40 git nâlugit tukkisi-

lauĸtanginik; ama perkojanik heiliginik tellimaujortunik nutâmik kaujitipait, taimaktauĸ saimartitsinermik ôminarsijaunermiglo, oĸautivaillo: ĸilaglo nunalo (tussartuk sorlo) kigligiudsijungnartigivakka uvlome pivluse: saĸĸertitsilauĸpunga inôtsemik toĸĸomiglo; saimartitsinermiglo ôminarsijaunermiglo illipsingnut; illipse inôtsemik annerosuĸovluse.

Uvlome Jareĸarpunga 120 ginik; illagêktoĸsuit saĸĸangine annijungnangitunga itterungnarnangalo, taimaktauĸ Nâlekab oĸautilauĸpânga: Jordanib akkianut ikkârtuksaungilatit.

Nâlegak Gûdisse nangmineĸ sivunapsigut ainiarpoĸ, Jôsualo tessiorningniarpoĸ, illipsingnik, illipselo nâlektuksauvose tâpsominga; Jôsuamullo oĸarpoĸ: mannigorit sivôrajuilutillo, igville inugiartoĸsuit tâpkoa Jordanib akkianut ikkârtiniarpattit, tessiorniarpattillo nunaĸotiksangænnut; Nâlekab illaginiarpâtit ĸemangniarnaglo.

Môsesiblo kinguvârêt 12 it nellikârdlugit saimartipait, illûnaita attunit ingmikôrlugit saimartitsinermut ingmigolingajomut.

Tamakkoalo tamaita sorêramigit, ĸaĸĸamut Nêbomut, Jerichub nellânêtomut majorarpoĸ, Nâlekablo nunamik Judêamik takkotipâ; takkojarêramiuglo toĸĸovoĸ tagvane Jareĸarlune 120 nik; inôlauĸârdlune Jarinik 40 ginik Faraub iglungaue, Jariniglo 40 ginik Jetrome, mianersijovlune tâpsoma nergjuteĸotinginik; Jariniglo 40 ginik aulâtsijôvlune inugiartoĸsoarnik Israêlitinik; Nâlekablo nangmineĸ illijartorpâ naksame,

Moabiterit nunangane, illuvingalo kimullonêt kaujijaungilak uvlok tamanna tikkilugo.

Ijigik takpêlaungilak nukkingillo sokkosilaungilat; inugiartoksuillo Israêlitit kugviorutigivât uvlut 30it nâlugit Moabiterit nunangænne.

Mattoma kingorngane Profetemik taimaitomik sakkertokalaungilak Israêleme Mosesetut, Nâlekab illitarilauktanganik kênarnit kênarnut.

Môsese igsartauvok Jêsuse Kristusemut.

1. Môsesib inukotinne Israêlitit Faraub kippalôtitsininganit piulilaukpait, tessiolaukpaillo nunamut ajungitomut, sumiglonêt ajoksarnangitomut.

1. Jêsusib inuit illûnamassiatik piulilaukpait Sâtanasib kippalôtitsininganit, illumertitsomavaillo piksanik nunguniatsangitunik, tessioromavaillo Kanaanemut takpânêtomut.

2. Môsese aulatsijôtuinalaungilak attaniviksoatut, ajokertuijôkassiutjilaukpoktauk Profeteolaularmelo.

2. Jêsuse Profeteovok nellekangitok, ajokertuinerojôvlunelo attaniolarmelo okpertokotiminut sokkoserlungitomik issokangitomut.

3. Môsese pijitserteolauĸpoĸ Testamentetoĸame. Ebr. 8, 5. 6.

3. Jêsuse pijitserteovok Testamentetâme. Ebr. 9, 15—23.

4. Môsesib inuĸotinne tuksiutigilauĸpait taipsomane, Gûdib ningaumajarnermine nungutsomangmagit, tuksiarporlo aglât pêjartaungâromavlune aglangnit omanartunit.

4. Jêsusib naglingnermut inungnik kattaksimajunik inôtsine ipperarlugo tunnilaukpa toĸĸomut, inuit piulijaujutiksanginnut, tuksiutigitsainarpâtigullo mânna ĸilangme.

---

5 Mose 18, 15. Nellautaijomik uvaptun îtomik Nâlekab Gûdipse tunnitjivigijomârpâse, illipsingnit ĸattangutipsingnillo pijomik, tâmna nâlegaksarivasse.

Joh. 5. 46. Jêsuse oĸarpoĸ Judinut: Môsese okperigupsiuk okperinajarivapsinga; uvamnik aglalaungmat.

Ebr. 3, 1—3. Tamanna pivlugo ĸattangutikka Apostele ajoĸertuinerôjorlo Jêsuse Kristuse, oĸautigijavut ullernaigissiuk; nellâgôrtoĸ taimaititime sângane, sorlo Môsese pilaungmat tâpsoma (Gûdib) iglungane illûnâne. Tâmnale Môsesemit nertornarnersauvoĸ; igloliortoĸ nakorinarnersaungmat iglomit.

---

31. Jôsuab piniarnerilauĸtanginik. Rahabemik. Jordanib aviktauninganik. Jerichub asserortauninganik.

Môsesib toĸĸungata kingorngane Nâlegaĸ Jôsuamut oĸarpoĸ: kivgara Môsese toĸĸovoĸ; tagva parngnailerit mânna, Jordanelo tâmna ikkârlugo pît, igvit inugiartoĸsuillo ukkoa illûnatik, nunamut tunnijomajamnut tâpkonunga, itterniarluse.

Kialonêt akkerartoraksaringilâtit inôsingne tamât; sorlo Môsese aiparilaurapko, taimak aiparijomavagittauĸ; taimaimat maksoatuinarit ĸuviasudlarlutillo, piniarmarerĸovlutit perĸojat Môsesib kivgama perĸolauĸtangit illingnut malliklugit; senniagôrniarnagit tallerpingmullonêt saumingmullonêt; nautsertokit uvlotillugo unnuarmelo, tagva sullitsiarniarpotit, sillatutsiarlutillo piniarungnarniarpotit. Kakkilârniarnak ĸeungominiarnaglo, Nâlekable Gûdivît illaginiarmatit ikkajorniarlutillo.

Tagva Jôsuab inugiartoĸsuit, tâpkoa angajokânginnut oĸautsauĸovait: taĸĸoaksanik kattersoileritse, uvlut pingasut nâpkatta Jordane una ikkârniarapsiuk, nuna, Nâlekab tumminiartanga illipsingnut aĸsârnigarilugo.

Rubenekulle Gadekullo, Manasekullo (ĸetterkangit) Jordanib akkiane nunaĸartitaumajarer-

tut, Jôsuab illauĸovaittauĸ, ĸattangutitik sorsungnerme ikkajorlugit perkovlugit, nuna illunât aĸsârnigarijauĸârtinago tâpkonunga, kingorngagullo kissiane utterniarlutik nunamingnut.

Angerput tagva, Jôsuamut oĸarlutik: illûnaita perĸolauĸtattit uvaptingnut piniarutigijomavavut, kissiane Nâlekab Gûdivît illagituinarpattit, sorlo Môsese illagilaungmago. Oĸausernik nâlengitok, tâmna toĸĸojuksauvoĸ; maksuatuinarit mungungajuilutillo.

Tagva Jôsuab angigutsilune nautsertortuksâk magguk Sittimemit tillivak Jerichomut; tâpkoa aivuk tikkilutiglo arnab Rahabemik attigub iglunganut, sinniktarlutiglo tâpsomane.

Tagva Jerichomiut attaningat oĸautsauvoĸ: ahâk! unnuarme tamattomane tikkitoĸalauĸpoĸ ovunga angutinik Israêlitinit nuna nautsertoromavlugo.

Tagva attaneĸ tilliklerpoĸ Rahabemut, oĸautsauĸolugolo: „angutik iglungnut tikkituk kaikik! arnable tâpkoa angutik iglub kânganut majorarĸolugik ijertorpak ivaluksaijaksat ivingita tagvane issivimalauktame attânut; ĸennertunullo oĸarlune: tikkitoĸalauralloarpoĸ uvamnut; upkoaksuille pallangaertaujuksautillugit tâĸtillugo, annilauĸpuĸ ĸaujerĸonanga namut aivingangnik; errinesukluse udlasigik, anguniarapsigik.

Angutillo udlatorpakik apĸosinerme Jordanemut, ikkârvik tikkilugo; sullitsennatik opinnaratik.

Arnable iglub kânganut majorarlune angutik okarvigivak okarlunelo: kaujimavunga, Jehôvab nunamik mattominga tunitjivigingmasse, koaksarnerublo tupvigingmatigut sivunapsigut; tussalaurapta kanok Nâlekab immak immarbingme iviksoatalingme suvlolingnik ipteriliktilaungmago sivunapsigut, Egiptenemit aulartilluse; piniarnerilauktapsingniglo Amoriterit attanigingnut Jordanib ungatanêtungnut; nungulaurapsigik.

Taimangat ômattivut mungungavut, maksoarnekarungnailunelo nelliane tikkiniarnisse pitjutigallugo; Nâlegarle Gûdisse Gûdeongmat tamangme pâne kilangme, attânelo nuname.

Taimaimat Jehôvame angervigitinga mânna: nâpkiningnermik sakkertitsivigigaptik, illipsetauk atâtama iglomiokattinginut nâpkiningnermik sakkertitserkovluse, nellunaikutakartitinga nellonangitomik, illakka illûnaita inôkojomagapsigik, piulilugillo tarnivut tokkomit. Angutik tagva angerpuk tamattominga, arnablo igalâkut aklunamut ningitipak, iglunga iglugasaksnit avalungita karmangita tungânêlaungmat, kânganêlaungmallo.

Tâpkoale kemâlutik tikkipuk kakkamut, tagvanêlutiglo sagvangitome uvlunik pingasunik, taipkoa utterkârtinagit udlatitingit; kennilaungmatta tapkungninga arkosinerne tamaine, nagvâratiglo.

Jôsuamullo tikkinamik okarpuk: Nâlekab nuna illûnât tunnilaukpâ aggaptingnut; taimak-

tauĸ nunab inungita illûnatik maksoajuijutigivâtigut.

Jôsualo inugiartoĸsuillo aularpnt Sittimemit, tikkilutiglo Jordanemut, ovanelo noĸĸarput uvlunik pingasunik, parngnailutik Jordane ikkârlugo; uvlulle pingasut nângmatta, angajoĸajat tangmârvik pissugvigivât, inugiartoĸsuit oĸautijartorlugit: takkoniarupsiuk iklervik angersimanertalik akkigartautillugo ajoĸertuijunut, tagva aularitse innigijapsingnit malliklugolo; taimaimat ivjornaitititse, Nâlegak ĸaupat tattamnartulliniarmat akkunapsingne.

Kaungmat tagva inugiartoĸsuit tuppermingnit annitillugit, ajoĸertuijullo iklervingmik angersimanertalingmik akkigartillugit inugasaksuit sivorngænne, Jordanemullo pitillugit, ittikaningniglo missuktillugit immermut, tagva immeĸ timânit kôktoĸ noĸĸarpoĸ, ĸallerêktilunelo ungasiktomik; immerle attânut immânut tarriolingmut kôlertoĸ, kêtaulerdlune nungulerpoĸ.

Taimak inugiartoĸsuit illuêngarlutik ikkârput erĸagut ipterilingajokut, Jordanib akkianut, Jericho sâlugo; inuillo tuavilukarput ailutik akkianut ajoĸertuijut iklervingmik angersimanertalingmik akkigartut nangertillugit Jordanib ĸerĸane; tâpkoale ĸaĸĸitillugit Jordanemit, tuttitillugillo allumingnut pannertomut, Jordanib imminga pilerivoĸ innigivaktaminut, kôlunelo sivornganetut.

Inugiartoĸsuille tangmârput Gilgaleme, ig-

lugasaksuit Jerichub kittâne; ujarĸallo 12it, Jordanemit tigulauĸtangit Jôsuab nappârtipait Gilgaleme erĸaumajauviksauvlutik Israêlitit ikkâlaungninganik ipteriliktokut Jordanib akkianut; sorlo Jarit 40git sivorngænne immarbikut aupalluktakut pilaungmattatut,

Gilgalemêdlutik Israêlitit Passamik ubvalo aularviksiorvingmik uvloksiorput ĸujalidlarlutik; uvlublo aipangane ĸaĸĸôjaliotainarput nunab tamattoma ĸaĸĸôjaksanginit; taimanganillo „Manna“ Jarit 40git nâkassaklugit nerrilauktangat sorêrmarikpoĸ, nunab Kanaanib pertortunginik nerrilermatta mânnamit.

Jerichole pallangaersimalauĸpoĸ, udsertortaulunelo Israêlitit pitjutigillugit; Nâlekable Jôsua oĸautivâ: tagga ahâk, Jericho attanertangallo sorsuktuksoaĸotingillo illalliudlugit tunnimavakka aggangnut. Angutit sorsuktuksat pissuĸokit iglugasaksuit avatâtigut attausiarlutik, taimailiorlutillo uvlune 6ine.

Uvlulle 7ingænne tamattomane 7êrtorluse aileritse iglugasaksuit avatâtigut, ajoĸertuijullo tiptulautit tiptulausijautiligit! tagva inugiartoĸsuit illûnamassiatik unatadlarnerub nippevaksoanganik pijuksauvut, tagva iglugasaksuit avalungita ĸarmangit ochoniarput, inugiartoĸsuillo ittertuksauvut illunatik attunit sivumut.

Jôsua piniarpoĸ, sorlo Nâlekab perĸolaungmago; uvlullo 7ingænne, ĸaub anpallungninga nuilertillugo, inugiartoĸsuillo 7êrtorlutik iglu-

gasaksuit avatâtigut ailermatta, ajoĸertuijullo tiptulausijartillugit, tagva inugiartoĸsuit unatadlarnerub nippevaksoanganik pilerput, ĸaggudlarlutik, tagva avaloĸsuit ĸarmait ochovut, inugiartoĸsuillo ittârput iglugasaksoarnut sivumuarlutik, sâlagivaillo asserormariklugillo, toĸĸolugillo inuit ômajullo illûnaita naipitaujut iglugasaksoarne; Rahabele atâtangalo iglomioĸattingillo tamaita inôĸojauvut Jôsuamut, sorlo angutîk nautsertolauktuk nunamik angilaungmanik; Silberele Goldelo illuleĸutillo kannujat kikkiallo pitipait ivlernartunut Nâlekab iglunganut, sorlo Jôsuab sivorngane oĸautilaungmagit.

Rahabe sivorngane anguniarpaktôlauĸtoĸ Jehôvamut Israêlitit Gûdinganut okpilaungmat sâgiarlunelo tâpsomunga inôseĸarungnailune maĸĸojungnartomik, tamanna nellonangimarikpoĸ; taimailaungipat Apostele Pauluse aglangmine Ebrêerinut Kap. 11 vers 31 me aglagajalaungilaĸ tâpsominga imâk: „okpernermut Rahabe anguniarpaktoĸ nungutaulaungilak okpingitut illagilugit, nautsertortuksak illannâĸarlune illelliorami gik.

Amatauĸ Rahabe inôsetâlaungikune, Jehôvab inuĸotinginut illelliortaunajalaungilak, kittekassiutjaunanelo Kristusib sivorlinginut. Matth. 1. 5.

Amoriterit Israêlitit ĸaglilerningænnik sâĸarningænniglo Jerichomik Aimiglo ullapirsau-

tekartitsiningænniglo Gibeonemiunut tussaramik, sivôradlalerput angijomik, Amoriterillo attaningit tellimat kattimalerput majorarlutiglo, iglugasaksuit Gibeone illulugit sorsugvigilugillo. Gibeonemiulle Jôsuamut tilliklerput, okaudsaukovâllo tamattominga; tagva Jôsua sorsuktuksoakotine illagilugit takpaungarpok, Gibeonemiut ikkajorlugit.

Nâlegarlo Jôsuamut okarpok: sivôraginiarnagit, aggangnut tunnimagapkit, nelliellonêt tâpkonangat nangerungnarniangilak sângne.

Taimak Jôsuab suerganit tikkipait, unnuak nâlugo majorarmat Gilgalemit; Nâlekable erksitipait Israêlitit sângine, ullimârnerkovlugit unatadlarnermik angijomik Gibeoneme; kemâtilugillo Nâlekab kattagviokovait kilangmit nettakonâlungnik, tokkolerkovlugit. Unnuktuniglo tokkojokarnersaulilaukpok nettakonâlungnut, Israêlitit tokkolauktanginit saviksoarmut.

Uvlokilualermalle, tagva Jôsuab Nâlegak okarvigivâ okarlunelo Israêlitit takkoænne: „Sekkinek nokkarit Gibeonib nellâne, takkerlo Ajalonib naksangata nellâne!“ taimaililaukporlo inugiartoksuit ômigijitik kiglugvigerkârnagit.

Taimak sekkinek nokarpok kilangme, mulludlarlunelo nippinerminut uvlormik illuitokassangmik; uvlokalaungilarlo adsekartomik ôminga sivorngagullônêt kingorngagullônêt Nâlekab nâlegvianik angutib nippinganik, Nâlegak sorsungmat Israêlitit pivlugit.

Jôsuablo Israêlitillo unatadlarnek angijoksoak una soraitilaungmatsuk tâpkonane, nungu-

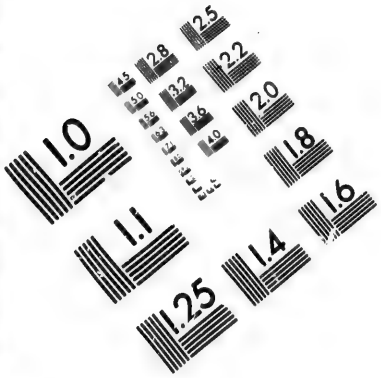

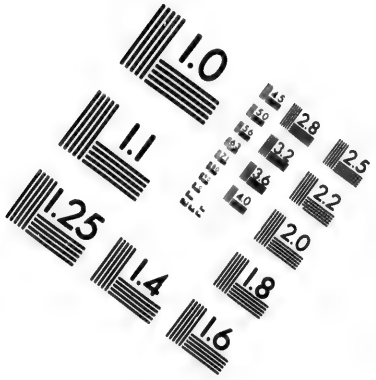

IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)

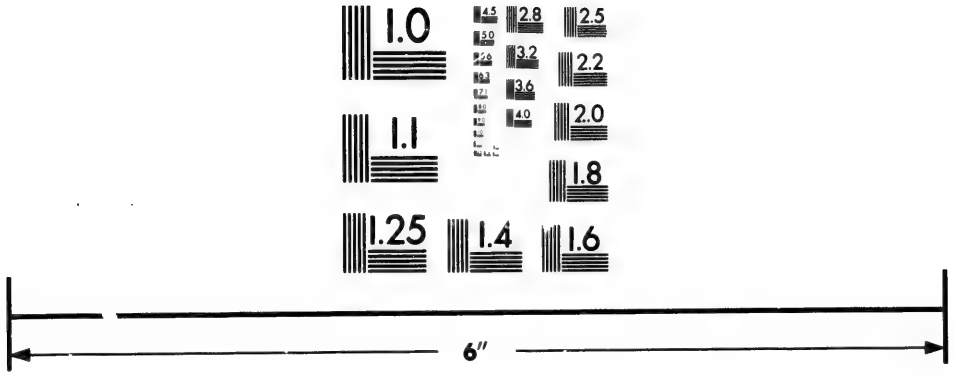

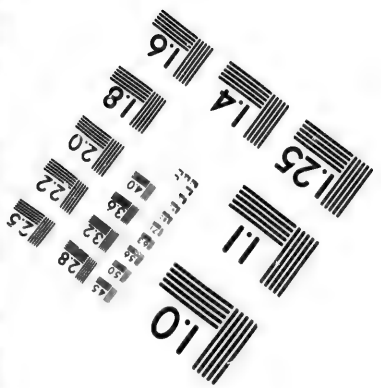

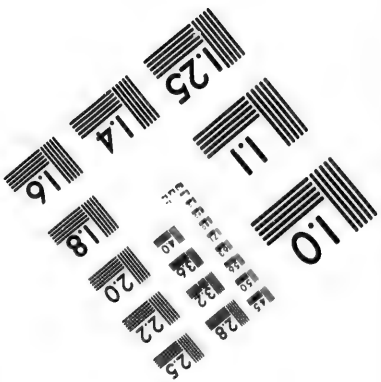

Photographic Sciences Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

2.8
3.2
2.5
2.2
2.0
1.0

laungmattigiglo saviksoarmut, tagva attanittauĸ tellimat, unatadlartovingmit ĸemâlutik ijertulauĸtut ĸairosungmut Makêdamêtomut ĸaitauĸovait tâpsomunga, tokkopaillo Israêlitit illûnamassiatik takkoænne, Nâlekab perĸojininga malliklugo, kingornganelo utterivoĸ tangmârvingmut Gilgalemut.

Kananiterillo attaningittauk inuĸotingillo unnuktovaksuit pagrealauĸtut Israêlitit sorsugvigilugit sâlagivait ullimârpaillo saviksûb kênanganut nungulugit, sorlo Amoriterit piniarvigilaungmagit, iglugasaksoangillo aĸsârnigarivait.

Jôsua mânna îtôdlartillugo uvloĸartillugolo unnuktunik, Nâlekab oĸautivâ: inutoĸauvotit uvloĸarlutillo unnuĸtunik, amiakoĸarporlo sulle nunanik unnuktunik aĸsârnigaujariaĸartunik — inungille ĸemâtitsomavakka sivunapsigut — tagva mânna nuna tamanna aĸsârnigarijarêrtasse aviguk kingormgutijaksauvlune kinguvârênut 9 inut, kinguvârênullo Manassekut ĸetterĸanginut.

Tagva Jôsuab nuna avikpâ, illingatilugolo tâpkonunga kingormgutijaksangænnut; kinguvârêlle Lêvikut tunnitjivigingilait nunamik, tunnergutille inugiartoĸsuit ĸaivaktangit Nâlekamut, perortullo illûnamassiatik tellimaujungit, inugiartoksuit tunnijaksangit tâpkonunga kingormgutijaksarivait inôgutiksarilugit. Taimaktauĸ iglugasaksoarne 48gine immeraumut nellautaulauktune innekartuksauvut kinguvârêt illûnatik akkorngænne Nâlekab perĸojininga malliklugo.

Taimak Nâlekab Israêlitit tunnitjivigivait nunamik illûnânik angermarijutigilauktaminik atâtagijanginut tunnijomavlune; aksârnigarivâllo innigilugolo; kingômajaujokangilarlo ajungitut illangænniglônêt Nâlekab okauserilauktangita inukotiminut Israêlitinut; kailaukput illûnatik.

Jôsuablo kingorlerpâmik Israêlib kingnvârêngit 12it katterkovait Sichememut, piluartomik angajokângit angajokaunerojungillo idluarsaijungillo aulatsijungillo, sorêrutiksamik okautijomavlugit okarlunelo: „erkaileritse Nâlekab Gûdipse piniarnerilauktanginik tamainik Abrahab nelliuninganit, uvlok tamanna tikkilugo, kanorlo Amoriterit Kanaanemiullo kemâtilaungmagit sivunapsigut. Taimaimat Nâlegak sivôragissiuk kivgartorlugolo nertornartomik idluartomiglo; kuviagijaungipalle illipsingnut, Nâlegak kivgartorlugo, tagva uvlome annerosugitse, kinamik kivgartoromangmangâpse, uvangale iglomiokattimalo Nâlegak kivgartoromavavut.

Tagva inugiartoksuit kiolutiglo okarput: „tamanna ungasigle uvaptingnit, kemailuta Nâlekamik, kivgartorlutalo Gûdib assinginik Gûdingoanik. Taimak Jôsuab uvlorme taipsomane inugiartoksuit angerkattigivait, mannijivigilugillo Sichememe perkojanik idluarkutaunerniglo, angergarkovaillo illûnaita attunit kingormgutijamingnut.

Pijokartullo tamakkoa kingorngane Jôsua Nâlekab kivganga tokkovok Jarekarlune 110nik, illijartortaulaukporlo kingormgutijangane Timnat Serame.

Jôsefible timinga, Israêlib kittorngangita neksalauktangat Egiptenemit illijartorpât Sichememe, natername Jakob pissiarilauĸtangane kênaujanut 100 dinut, kingormgutijaumajome Jôsefib kittorngangitut.

Tupperle kattimaviojoĸ nappaudsaumavok Silome, kinguvarêt Benjaminekut kingormgutijangane.

Ebr. 11, 30. Okpernermut Jerichomiut avaloĸsoangit ochovut, uvlut 7 it kaivalaklugit pissugvigerĸârmagit.

Sal. okal. 3, 1—3. Kittorngâk! malligaksauĸojamnik puigornak, ômattivîllo perĸojakka torĸorligit. Kaitsiniarmatta illingnut inôtsemik akkunertomik, Jariniglo ajungitunik ullapirsaumiglo. Saimanerub miksekârnerublo allarniatsangilâtit.

Img. 106, 1—3. Nâlegaĸ ĸujagissiuk illannâkarmat, pitsiarningalo îtsainarpoĸ issokangitomut. Kia Nâlekab piniarnersoangit nâlugit oĸautigijungnarpagit? nakorijungnarlugo nertornarninga tamât? Pilorikput perĸojamik nâlektut, piniatsainartullo idluartomik.

IV.

Idluarsaijunik.

32. Israêlitit ĸemainingænnik Jehôvamik; piulijauĸattarningænniglo idluarsaijunut.

Jôsuab toĸĸungata kingorngane kinguvârêt Jûdakut Simeonekullo sorsulerput Kanaanemiunut, ullimârpaillo; Adoni Besekele ĸemâvok, unangmivâllo, angugamitsuglo kublogik aggangine puttogogiglo ittigangine nakkarpait.

Tagva Adoni Beseke oĸarpoĸ: attanit 70 git kippiviomajut kublomingnik aggangine, puttogomingniglo ittigangine kattersoilauĸput nerrimârvingma attâne. Sorlo uvanga piniarlaurama, taimak Gûdib akkiniarvigivânga; âtauvorlo Jerusalemut toĸĸolunelo tagvane.

Kinguvârêllo assingit unatadlartovingmut

aigivut, Kanaanemiut sorsugvigilugit; nungungilaille aulartingilaillônêt, nunaĸarĸovaille akkunermingne akkilêjuksangortilugit.

Illûnatigle Jôsuab nelliuningane inôlauĸtut toĸĸojarêrmatta, tagva tâpkoa kingorngane kinguvârêĸalerpoĸ assinginik, Nâlekamik illitarksilungitunik, piniarnerniglônêt piniarnerilauktanginik Israêlitinut.

Israêliblo ĸittorngangit idluitullivut Nâlekab sângane, ĸemakpâllo atâtaglauĸtangita Gûdingat, tessiornilauĸtoĸ tâpkoninga nunamit Egiptenemit, kivgartorlutiglo Baalemik Astarotemiglo.

Taimak tagva Nâlekab ningarninga illungertudlalauĸpoĸ Israêlitit pivlugit, tunnivaillo arĸtainiktut tâpkoninga aggangi[illegible]ut, niorvgutigivaillo ômigijingita avatânêtut agganginut, akkerartorungnarungnailauĸpaillo ômigijitik.

Nâlekable idluarsaijoĸartilaurangagit, tagva tâmna aiparilaukpâ, tapsomûna inuĸotine piulilugit ômigijingita agganginit, idluarsaijoĸ inôtillugo.

Idluarsaijorle toĸĸolaurangat, tagva sangulerput ama asseroinersaulutiglo atâtagijamingnit, mallingnermut Gûdib assinginik, kivgartoriartorlutik Kanaanemiut Gûdingoanginik.

Idluarsaijut inugiartoĸsoarnik Israêlitinik Jarit 340 git nâlugit attaniotijut, unatadlarnernelo aulatsilutik 15 iolauĸput, imaipullo: Atniel, Ehud, Samgar, Barak, Debora, Gideon, Abimelech, Tola, Jair, Jefta, Ebzan, Elan, Abdon, Simson, Eli, Samuel.

Tâpkonangat Gideon, Simson, Eli Samuêlelo erĸaumanarnerpauvut; unipkautigilavut tâpkoa unêt illanganik imâk: Israêlitit ama idluitullilaungmatta, Nâlekab tunnilaukpait Midianiterit agganginut Jarit 7it nâlugit.

Midianiterillo sôngoluarmatta Israêlitinut, tagva tâpkoa sennavut ingmingnut ittersanik ĸaĸĸane, ĸairosungniglo, inneniglo avaloĸsoalingnik.

Israêlitillo sunamik karngasuilaurangatta, tagva Midianiterit Amalekiterillo tâpkoalo unanêmiut takpaungarput tâpkonunga, tangmârlutiglo akkerartorlugit, perortullo nuname illûnaita asserorpait, amiakoĸartitsilaungilello nerkiksamik sunamiglônêt Israéleme; saukamiglônêt, tuktuvangmiglônêt, siuteĸortojomiglônêt.

Taimak Israêlitit angijomik aklutitauvut Midianiterinut, kappiasuklutiglo nipliavut Nâlekamut; Nâlekable nellautaijokut tillijamigut tâpkonunga erĸaitipait tattamnartunik unnuktunik, pijoĸalauktunik tâpkonane, atâtagilauktangita aulartitauninganit taipsomane Egiptenemit uvloĸ tamanna tikkilugo; tappatojoĸsôningænniglo Nâlekab inmerterininga kivgartorneĸ Gûdingoanik pivlugo nâlelaungimatsuk.

Israêlitille nipliagannermatta ĸaĸĸialerlutik Nâlekab illapsugivait, kajusivlunelo piulijomavlugit oĸumaiĸsartitsijunginit, angutekut inuosuktokut, Gideonemik atteliktokut, imâgle:

Nâlekab Engelingata saĸĸervigivâ ĸaĸĸôjaksanik Weizenik katjuktillugo, oĸautivâlo: Nâlekab aiparilitit sôngôjotit sorsungnerme!

Gideonible kiovâ: Nâlekab illagikpattigut, sôgle tagva tamakkoninga tamainik pilaukita? nanêkat tattamnartullininglt tamaita, atâtagijapta unipkautigilauktangit uvaptingnut?

Engelible naksoatipâ okautilugo: ailerit! pitsartunerne tamattomane aiparijomavagit; Midianiterit ullimâraksarigangne angutetut attautsetut sorlo.

Tâpsomale okautivâ: nagliktara! saimanekslguma sângne, tagva nellunaikutakartilaunga igviogavit okarkattigijara; taimaimat ammek merkolik katjuvingmut illijomavara; missuksoak ammermêtuinarpát, nunalo illûnane pannerpát, tagva mallugosugomavunga Israêlitit aggapkut piulijomagangne.

Taimaglo pilaukpok; kaungmat uvlâkut makkijajolaurame ammek sibvotorpâ, illulekullo tættæpâ immermik tamattominga. Gideoniblo Gûde tuksiarvigivâ okarlunelo: ama ôktolangatôk ammek attorlugo; pannituinarle ammerme, missuksoakartillugo nuname illûnâne.

Gûdelo taimailiorpok unnuarme taipsomane, pannituinalaungmat ammerme, missuksoakartillugo nuname illûnâne.

Tagva Gideonib sorsuktutsat 32,000 dit kattimatipait, Nâlekable okautivâ: unnuluadlarput tâpkoa, Israêlitit ingmingnik nertotinajarput okarlutik; aggapta piulilaukpâtigut; taimaimat kaggudlarkojilerit siutingita sângine: sivôrajokarpát mungungolunelo pijok, tâmna utterle! tagva 22,000 dit utterput, amiakokartuinartillugo 10,000-dinik.

Nâlegarle Gideonemut ᴏᴋarpoᴋ: inuit sulle unnuluadlarput; tessiokit angmut immermut: nelliat tagvane ᴏᴋaminut alluktok immermik, sorlo ᴋingmeᴋ allungmat, tamna ingmigolitiuk! taimaktauᴋ sêrᴋortorlune immertoᴋ.

Tagva tâpkoa allulauktut aggamingnit ᴋaunermut, 300 dituinalaukput, assingille illûnatik sêrᴋortorlutik immilaukput.

Nâlegarlo Gideonemut ᴏᴋarpoᴋ: angutitigut 300 ditigut allulauᴋtutigut piulijomavapse, tunnijijomavlungalo Midianiterinik aggangnut.

Tagva Gideonib angutit 300 dit tâpkoa avikpait pingasuilivlugit, attunîllo tunitjivigivait tiptulautemik agganginut, macharmiglo illulekangitunik, nennergoaniglo takkamanne.

Unnuangotillugo sulle Midianiterit tangmârvingænnut tikkikamik, tagva kattimgajut pingasuit illûnatik attautsekut tiptulausijarput, machaillo serᴋomilugit pivut; nennergoelle aggangmingnut saumingnut tiguniarpait, tiptulausijarlutik ᴋaggudlarlutiglo nippekortojomut: mâne Nâlekab saviksoanga Gideoniblo!

Tagva kattimgajoᴋsuit Midianiterit illûnamassiatik aᴋpangertitaulerput, ᴋaggudlarlutiglo ᴋemâvut; Nâlegarlo pititsivok kattimgajune illûnaine attunit illangata saviksoanga torârtitaungmat illaminut; angajoᴋâᴋsoanginillo magguk Orebe Sebelo angujauvuk toᴋᴋotaulutiglo.

Taimak Midianiterit mannigotitauvut Israêlitinut, nunalo innilangalauᴋpoᴋ Jarinik 40 ginik Gideone inôtillugo.

Israêlitille idluitulliganerput Nâlekab sângane; Nâlekablo tunnivait Filisterit agganginut, kappiasuktitsijut tâpkoninga angijomik Jarit 40-git nâlugit.

Angutekalaukporle Jarêame, Manôamik attelingmik, nulliangalo kittorngisuilaukpok, ernilaungilarlo.

Tâmna Nâlekab Engelingata sakkervigivâ okautilâllo: ahâk singailerniarpotit, erniniarlutillo ernermik, kipsautingnut pijaujuksaungitomik niakunganut; nukappiak angerutaumajôniarmat Gûdemut; pigiarniarporlo Israêlitit piulilugit Filisterit agganginit.

Taimailerporlo sorlo Engele okalaungmat; arnab erniviksanga nelliutingmat, ernek erniariva, atserarpâlo Simsonemik; nukappiarlo aglissivalliavok, Nâlekablo illagivâ.

Simsonelo sangijôvallialune inumariolermat, attersârpok Timnatemut, takkolunelo tagvane arnamik Filisterit panningita akkorngane, ijingminullo pinnarigamiuk, angajokâgik tuksiarvigivak tunitjiviojomavlune tâpsominga. Taimailiorporle pitjutiksarsioromavlune Filisterine.

Simsone tagva nulliakalitainarvingmine nerrimârnekartitsingmat, nerrikattaujuksanik inûsuktunik 30 ginik kaikojivok; tâpkonunga tagva okarpok: okokse: nellaupsaraksamik okautijomavapse, tamanna nellaugupsiuk, tagva tunitjivigijomavapse uvinerkunik 30 ginik, annorâtsianiglo uvloksiorviksiutinik 30 ginik.

Nellaupsaraksarle imaipok: nerkiksamik anni-

jokalaukpok nerrijoksoarmit, mamaksaumiglo sangijomit.

Tagva nullianga kugviutsainarpok sângane nellaupsaraksak pivlugo; uvlulle 7 ingænne okautivâ tamattominga, pagvisâdlarmago; tâpsomalo okautigivâ ama inukotiminut.

Tâpkoale uvlut 7 ingænne, sekkinek nippilerkârtinago tikkipât okautilugolo: suna mammarnersauva igupsaujartut orksunginit? sunalo sanginersauva Loewemit? tâpsomale kiovait: poagrejalaungikupse nochakotimnut, nellaupsaraksara nellaunajalaungilasse.

Simsonele attersârpok Askalonemut, angutillo 30 git tokkopait, tigulaitalo annorângit, annorâtsiallo tunnivait tâpkonunga nellaupsaraksamik nellautsilauktunut; ningarnerminelo nulliane kemaklugo takpaungarpok atâtame iglunganut.

Tagva nullianga tunnijaulerpok Simsonib aiparilauktangita inûsuktut illangænnut; tamannale tâpsoma pitjutiksarivâ Filisterit akkivigilugit kattersiviub weizenik nelliuningane imâk:

Aularpok, tigusilunelo terrianianik 300 dinik, tigusilunelo aumalingnik, pammiungillo kellaksorpait attunit aipangata pammiunganut, aumalingmiglo attautsemik pititsivok pammiuk, magguk akkonigingnut, aitilugillo Filisterit kakkojaksakotingita akkornganut, ikkitipaillo, taimak kakkôjaksat kippisimajut keppitallo, kippisimangitullo perorsêvîllo weineliksataggit, nappârtullo orksuggit.

Filisterillo angijomik annaulerpait arriangittigut sibviangittigullo.

Tagva Filisterit pinasuarpât aksornernermut tigujomavlugo; inuĸattingita Jûdakut ĸellaksolaungmatsuk aklunângnut nutângnut unertôtigijomavlugo Filisterit agganginut; tikkimallo Lehimut, Filisterillo ĸaggudlarvigingmatsuk ĸuviasumut, tagva aklunâk talligingnêtuk kiktorarpuk ivaluksatut, ikkomamut ôtaumajetut; nagvârpâlo siutekortojub agleroa nutâk, târ ıa tiguvâ, annaulerlugillo tâpsomunga angutit ı000dit tokkopait.

Mattoma kingorngane Gasamêtillugo, Filisterit iglugasaksoangita illangine, Gasamiut unnuaĸ nâlugo innilangavut iglugasaksuit itterviksoangænne; sokkutsiane anninialerpat tokkotsomavlugo.

Simsonele unnuab ĸetterarningane makkipoĸ, iglugasaksuillo itterviksoangata upkoaĸsoagik tamnarmik tiguvak, nappajugik illalliudlugik kiviklugiglo senneroangit illalliudlugit, pitilugillo tuingminut, erĸsuglaitalo ĸaĸĸab kânganut.

Kingorngane arnaĸ, Delilamik attelik ungagilerpâ; tagva Filisterit angajoĸâĸsoangita oĸautivât: „tillioruk issumasiorlugolo, naukut taimak angijomik pitsartuneĸarninganik, sunamullo sâlagijungnarmangâptigo, makkutilugolo, tagva attunit tunnitjivigijomavaptigit Silberilingnik 1000dinik 100diniglo.

Delila tagva Simson pagvisârlugo pinnasuartôgalloak nellojungnaititaujomavlune nellonartomik tamattominga; Simsonible uiverekattarpâ

ᴏᴋautitsiarnago, naukut pitsartuneᴋarnerminik taimak angijoᴋsoarmik.

Delilable uvlut tamaita pagvisâtsainarmago ᴏᴋumaiᴋsartênarmagolo, tagva akkunênersamik akkerartorungnangilâ ᴏᴋautivâlo: kipsautingnik pijoᴋalaungilak sulle niaᴋumnut, angernerijangogama Gûdemut anânama timinganit; sallinajarumga, tagva pitsartunera nûlerajarpoᴋ uvamnit, sangêlerajarlungalo inuit assingititut illûnaititut înajarlunga.

Sunaubva, taimailerpoᴋ; Simson sinniktillugo, Delila ᴋaiᴋojivoᴋ salliniartomik tâpsoma niaᴋungata nujanginik erᴋesulângajunik 7nik. Makkutilerpâlo; tagva pitsartuninga nûsimajarêrpoᴋ tâpsomangat, Filisterillo uttaᴋᴋijut tagvane opingarpât, tigulâllo ᴋellaᴋsorlugolo ᴋellaumgujanut magguinut kanujarnut, kappitsivigivâllo ijiginginik, parngnanaisimavingmelo serᴋallitsijuksaulerpoᴋ ᴋaᴋᴋôjaksanik. Niaᴋungatale nujangit sallijaulauᴋtut perolerivut.

Filisterille kattimaleramik, Gûditik Dagon tunnergutiksamik âtsivigijomavlugo ᴋuviasugomavlutiglo ᴏᴋarput: Gûdipta ômigijivut Simson tunnilaukpâ aggaptingnut.

Iglole tættædlalauᴋpoᴋ angutinik arnaniglo; Filisterillo attaningit illûnatik tagvanêlaurivut; iglublo ᴋângane pittaᴋalaurivoᴋtauᴋ angutinik arnaniglo 3000diokassangnik takkonârtunik Simsonib pingoarninganik.

Simsonible Nâlegaᴋ nipliavigivâ ᴏᴋarlunelo: Nâlegaᴋ! Nâlegaᴋ! erᴋaringa pitsartutilungalo

ama tamattomane, ijîkka pivlugik akkiniarĸovlunga Filisterinik.

Nappajuglo ĸerĸanêtuk tiguvak aipanga tallerpingminut, aipâlo saumingminut, oĸarlunelo: toĸĸolanga Filisterit tâpkoa illagællugit! okkungalunelo pitsartunerminut tamânut.

Tagva iglo immikpoĸ, attanernut inugiartoĸsoarnullo tamainut illuanêtunut; taimak toĸĸungajut toĸĸungane toĸĸotaujut unnurnersaulauĸput toĸĸolauĸtaminit inôsermine.

Simson Israêlitinik idluarsailauĸpoĸ Jarinik 20ginik.

Oĸaluktoĸ 9, 16. Illissimaneĸ illa nâmanersauvoĸ pitsartunermit.

Sal. oĸâl. 16, 32. Kennuêrsârtoĸ ajunginersauvoĸ sôngojomit, kajungilârnerminiglo nâlektitsijok sâlakartomit iglugasaksoarnik.

Img. 47, 2. Gûde sungertûtigivavut, pitsartutigilugolo; tukkisijaudlarpoĸ ikkajorteongmat ĸannoêtune.

---

33. Rutemik Moabitereojomik.

Nelliutome taipsomane Ehude Samgarelo attaniotillugik, kângnartoĸalauĸpoĸ nuname. Tagva Elimeleche Betlehemiok tagvangat nûlerpoĸ,

ingergalunelo Moabiterit nunangænnut, nulliane Naêmi, ernangnelo Malon Chiljonelo illagilugit.

Tikkinamiglo Moabiterit nunanganut, tagvanetualerput. Elimelechele токкоvок; ernigiglo nullianikpuk arnângnik Moabitereojungnik; aipanga attекalauкpoк „Arpamik" aipâ „Rutemik."

Tagvane nunaкalauкârlutik Jarinik tellimaujortunik ernîk tammarmik токкоvuк.

Tagva Naêmi parngnailerpoк, ukkoangne illagilugik, inukotiminut Judakunut utteromavlune, tussalaurame, Nâlekab inuкotine nellipsalaungmagit, кaккôjaksamiglo tunitjivigingmagit.

Ingergartillugillo apкome Naêmi ukkoangminut oкarpoк: aileritik utterlutiglo attunit anâname iglunganut; Nâlekab nâpkiningnermik piniarvigilitik, sorlo illiptik токкungajune uvamnelo pilauraptik; kunnikpaglo.

Tagva nippitik kagvarpakik кealutiglo oкautivâglo: illagilutit inuкotingnut aijomavoguk! Naêmile oкarpoк: uttileritik pannîka! sôg illagijomavittinga? tagva ama nippitik kagvarpakik кeanersaulutiglo sulle; Arpablo sakkine kunnikpâ utterlunelo, Rutele tâpsomanetuarpoк, avitaujomanane tâpsomangat oкarlunelo: oкarviginiarnanga кemâjaksarigapkit; aivigijarnut tagvunga aijomagivunga, noккarvigijarne, tagvane noккaromagivunga; inuкotitit inuкotigivakka, Gûdîllo Gûdigivara; токкoniarvingne tagvane токкoniarivunga, tagvanelo illijartortaujomagivunga; токкub avititaksarivâtiguk.

Naêmi takkogame mânna, attangusivlune

issumaĸarmat aiparijomavlugo, oĸarvigijungnailerpâ tamattominga; taimaglo tâpkoa ingergarĸattigêkpuk, Betlehemullo pingmanik, iglugasaksoarmiut illûnatik innilangajuêrutigivakit oĸarlutiglo: tamna Naêmiovâ?

Tâmnale oĸarpoĸ: tainiarassinga Naêmimik — ĸuviasuktomik — taingârsingale Maramik — kiksartomik, — ajugaĸangitub angijomik kiksartilaungmanga; pittaĸaloriklunga aulalauĸpunga, angênarlungale Nâlekab angergartilaurivânga.

Kattersivigle Gerstenik nelliutilauĸpoĸ, Betlehemut uttilaungmanik. Rutelo Naêmimut oĸarpoĸ: perorsêvingmut ailaulanga, sullugainerniglo kattersilunga. Tâpsomale oĸautiva: ailerit pannîk!

Aivoĸ tagva, kattersilunelo perorsêvingme kibluijut malliklugit; perorsêvigle Boasib Elimelechib illangata perĸutigivâ.

Ahâglo, Boase, Betlehemit pivok, oĸarlunelo kibluijunut: Nâlekab illagilise! Tâpkoa kiovut: Nâlekab saimartilitit! arnaĸ kattersijok takkogamiuk, kivgane angajoĸaujok sennajunut apperivâ: kinaumangât?

Tâmna kiovoĸ: arnauvoĸ tâmna Moabitereojok, Naêmi illagilugo uttilauĸtoĸ Moabiterit nunangænnit.

Tagva Boase Rutemut oĸarpoĸ: tussarĸît pannîk? perorsêviub ôma assianut ainiarnak kattersijartorlutit; nûniarnaglônêt ovangat, arnaĸotimnêtualerille; immerujarangavillo ailerit immerĸaumut immerlutillo.

Tagva tâmna pamakterpoĸ kênane pûlugo

oкautivâlo: sunamut saimaneкsivîk ijikpît sângangne, illitarigamga, taккorngartaugalloartunga?

Boase kiovoк: oкautsaumavunga tamainik piniarnerilauкtarnik sakkingnut; atâtait anânaillo inulervîllo кemalaurangne, inuкattigêksoarnullo tikkisimalutit illitarilaungitarnut sivorngane, Nâlekab piniarnerilauкtat akkilêjutigiliuk illingnut. Kivgaminullo Boase oкarpoк: кippitát akkorngænnetauк katterserкogissiuk! kangusuktiniarnagolo.

Taimak kattersivoк perorsêvingme unnuk tikkilugo, katjulugillo kattersolauкtane, kivikpaillo angergarlunelo sakkiminut.

Tagva sakkingata apperiâ: nanê uvlome kattersilauкît? saimartitaule illitarksilauкtoк illingnik. Tâpsomale sakkine oкautivâ: angut sennavigilauкtara uvlome atteкarpoк Boasemik. Naêmilo ukkoaminut oкarpoк: angut tâmna illagivavut kingormgujijuksaulunelo uvaptingnik; Gûdib saimartiliuk nâpkigosungninga pivlugo illingatilauкtanga inôjunullo toккungajunullo.

Taimak Rute Boasib arnaкotinginut illautsainarpoк kattersilunelo kattersivik Gerstenik Weizeniglo soraerкârtinago; utterlunelo sakkiminut.

Kattersivik nâlugo Boasib Rute nautsertorlugo, tâpsoma inôsinga idluartoк takkogamiuk, nagligilerpâ. Perкojaкarporle Israêlitine imâk: angut nullialik kittorngaкarane toккopát, tagva tâpsoma illanginit кaninerpâk uigarnermik nullianiktuksauvoк kinguvâksaкalerkovlugo; uigar-

nerlo illerasuktuksaungilaĸ kaujitilugo tamattominga.

Taimailiorpoĸtauĸ Rute, ajoĸertortaulauĸârdlune tamattominga sakkiminut Naêmimut, illusiôvaktoĸ Israêleme nullianingneĸ pivlugo attortauĸovlugo.

Rutelo aivoĸ, Boase katjuvingmêtillugo, oĸautijartorlugo tamattominga, oĸarlunelo: saimaneĸsilerlanga sângne! esarĸotitik issivikik kivgarnut kingormgujijôgavit.

Boase oĸarpoĸ: saimartitaulerit Nâlekamut! pannîk! inôtsiarnermik saĸĸertitsilauĸtotit, angutit inuosuktut mallilaunginangne, akluitullônêt aklujullônêt. Sivôraniarnak! tamainik oĸauserijarnik piniarvigijomavagit, iglugasaĸsarmiut inuĸotikka illûnamassiatik ĸaujimangmatta arnaugavit illusitsiariktok.

Tagva Boasib Rute tiguvâ nulliarivlugo idluarĸutauneĸ Israêleme pitjutigilugo; taimaglo arnaĸ aklujoĸ una Moabitereojok anânatsiangolerpoĸ attanermut Davidemut erĸaumanadlartomut Israêleme, unipkautigijauniartomut sokkutsiane.

Gûdible Rute takkunarlugo saimartipâ tunnitjivigilâlo ernermik; sillalingitalo arnát ĸuviasuĸattauvlutik oĸautivât: Nâlegaĸ nakorijaule! peĸartitsitaililaungitoĸ illingnut kingormgujijomik nelliutome tamattomane, attinga Israêlemêtsainarĸovlugo; atserarpâlo Obedemik; tâmna Isaib, Davidib atâtangata atâtagijanga.

Jerem. ogguar 3, 31—32. Nâlegak ajæktuingilaĸ soraijuitomik; kiksartitsigalloarporle, nâpkigosungnerminulle angijomut ama takopsoagivok; ĸuviasungnermuungitok tâpsoma inuit kappiasuktimagit kiksartimagillo.

Img. 146, 9. Nâlekab tujormitjat sapputivait, illiarsuillo uigarnerillo pattangaitipait; Gûdekangitulle apĸosiningat mumiktipâ.

Img. 62, 9. Inôjose tettigitsainarsiuk sorairase; ômattisse nâvissigik sânganut; Gûde tettigivavut: Sela! —

---

34. Elimik. Samuelemiglo.

Simsonib nelliuningane Eli ajoĸertuijoksôlauĸpoĸ Israêleme, idluarsaijôvlunelo, inneĸalarmelo Silome, angersimanerub tuppingata inneĸarvingane; nappârtitaungmat Silome, tagvungalo Israêlitit kattilersôngovut uvloksiorvingmut.

Taipsomane Ramame anguteĸalauĸpoĸ, Elkanamik attelingmik, nulliaĸartomik Hannamik attelingmik. Hannale ĸittorngisuipoĸ; tamanna kiksautigidlarpâ; Jarit tamaitalo nelliunermine uvloksiorviksaulerangat Elkanakuk takpaungarpuk Silomut, tuksiaromavlutik, tunnergutiksaniglo tunnijilutik Nâlekamut.

Tagvanêtillugit Hanna ĸugviorlune tuksiarpoĸ Nâlekamut oĸarlunelo: „Nâlegak Zebaot!

kivgavît ĸanoeninga takkunârniarungne kivgallo, puigorniângikungnelo, ernermiglo tunnitjiviginiarungne, tagva Nâlekamut tunnijomavara inôsinga nâlugo.

Akkunîlle tuksiarmat, tagva Elib Tempelib nappajungata senniane iksivautame iksivajub arnab ĸanninga kammagiva. Hannale ômattimigut oĸarame ĸangasinâgik kissimik aulavuk, nippingale tussartaungilaĸ. Tagva Elib tallanganasugivâ, oĸautilâllo: ĸanoĸ akkunertigijomik tallangajomavêt? weine illungnêtok annerĸoleruk illungnit.

Hannale kiovoĸ oĸarlunelo: aukak Nâlegaĸ! arnauvunga kiksartoĸ, weinemik immiksamiglo pitsartujomik immilaungilanga, ômattigale nâvilauĸpara Nâlekab sângane.

Eli oĸarpoĸ: ullapirsauteĸarlutit aularit! Israêlib Gûdingata tuksiakiniarpâtit tuksiararilauĸtarnik tâpsomangat.

Taimak arnaĸ aularpoĸ apĸosinermine tautorlugungnailunelo; Nâlekablo Hanna issumagivâ, Hannalo ernermik ernivoĸ, Samueleniglo atserarpa, imaipoĸ: Gûde tussarpoĸ oĸarlunelo: „Nâlekamit ĸenuarilauĸpara.“

Samuelelo nukappiangôlermat, angajoĸâkita âpak takpaunga Silomut; Hannalo oĸarpoĸ ajoĸertuijoĸsoarmut: „illa Nâlegak! uvanga arnauvunga taimna, mâne nangerĸattigilauktat, tuksialauĸtorlo Nâlekamut; nukappiak tuksiarutigilaurapko, Nâlekab tuksiararilauĸtamnik tunnitjivigilaukpânga.

Tamanna pivlugo tunnivara Nâlekamut inôsinga nâlugo. Hannalo tuksiarpoĸ oĸarlunelo: ômattiga ĸuviasukpoĸ Nâlekame, ĸanneralo angmarmarikpoĸ Nâlegaĸ nertorlugo.

Ivjornaitoĸangilak Nâlekab assianik; Nâlegak Gûdeongmat. Nâlegak toĸĸotsivoĸ ômartitsilunelo; tessiornikpoĸ kappianartovingmut, uttertitsivlunelo tagvangat; Nâlegaĸ aklutitsivok akluititsilunelo; miklilertitsivok, angijorortitsilunelo.

Nukapiarlo kivgartorteolerpoĸ Nâlekab sângane, ikkiarmiglo sâtomik attorpoĸ; tamannalo tappilugo anânanga Jarit tamaita takpaungarangame uvloksiorvingmut ullingmik nutâmik ĸaitsivigivâ. Nukapiarlo Samuele aglissivoĸ, ĸuviagijauvlunelo Nâlekamut inungnullo.

Elible ernigik uivêtoĸsôlauĸpuĸ, ajortullingmannik, innertertaujomanatiglo, Nâlegarlo ĸujanarutigilugo pingmannik: illa inuillônêt ĸaitangit, ajoĸertuijullônêt kivgartortut Altareme ĸaitauĸojungnartangit inugiartoĸsoarnut kammagingilait, atâtamiglo innerterininga ijorutigituinarpât, kuksalaitomik suksaungitomiglo inôseĸaênarlutik.

Tamanna pivlugo tâpkoa ajorningit angijovaksôvut Nâlekab sângane, Nâlekablo ningaumajârninga illungertolerpoĸ Elimut, ernangne pitlangimagik, nellautaijokullo tillijamigut oĸautsauĸova: ahâk! nelliutijomârpoĸ serĸomitsijomaviga tallernik, atâtagijavîllo iglungata tallinga-

nik; igvit ernekotikik opiginersarigapkik uvamnit; imaingilarle? opigosuktok uvamnik, tâmna opigijomagivara, uvamnigle nachojok tâmna nachogijaujuksaugivok.

Tamannalo nellunaikutarijaksarivát, erningnut Hofnimut Pinehasemullo piniartok: uvlorme attautseme tammarmik tokkoniarpuk.

Nukapiak Samuel kivgartortillugo Nâlekamik Elib sângane, Gûdib okausingit pittaisalaukput nellautainêsalauklunelo.

Pijokalaukporlo nelliutome taipsomane, Eli innangavingminêtillugo, Samuelelo innarêrtillugo Tempeleme, Gûdib iklervingata najortangane, tagva Nâlekab Samuele nipliutiva; tamnalo kiovok: ahâk manêpunga.

Elimullo akpangerpok okarlunelo: ahâk manêpunga, kaikolaukparma! tâmnale okarpok: kaikolaungilagit; innariartolermît. Ailunelo innalerpok.

Nâlegak kaikojipsârpok: Samuele! Samuelelo makkipok ailunelo Elimut okarlunelo: manêpunga! kaikolaukparma, tâmnale okarpok: kaikolaungilagit ernîk! innariartolermît! Samuelible Nâlegak illitaringilâ sulle, nellojungnaititaulaungilarlo sulle Nâlekab okausinginik.

Nâlekablo ama pingajuannik Samuele kaikovâ; tâmnalo makkipok ailunelo Elimut okarlunelo: ahâk manêpunga kaikolaukparma; tagva Eli mallugosukpok, Nâlekab nukapiak kaikungmago, okautivâlo: innariartolermît, kaikojauni-

aruvillo tagva ᴏᴋarit: Nâlegak ᴏᴋarit: kivget tussarmat.

Tagva Nâlegaᴋ ama ᴋaiᴋojilerpoᴋ sivornganetut: Samuel! Samuel! Samuelelo ᴏᴋarpoᴋ: ᴏᴋarit, kivget tussarmat.

Nâlegarlo Samuelemut ᴏᴋarpoᴋ: ahâk! sunamik piniaromavunga Israêleme, tamattominga tussartub, tâpsoma siutigik aviojiniartilugik.

Uvlorme taipsomane tikkerᴋojijomavunga Elimut ᴏᴋauserilauᴋtamnik tâpsoma iglunga pivlugo; ᴏᴋautilaurapko erᴋartuijôjomagama taipsoma iglunganut soraijuitomik, idluitullineᴋ pivlugo; ᴋaujimalaungmat, ᴋanoᴋ ernangne piungitoâlungnik illuseᴋalaungmannik, taipsomalo ᴋingorlugutigilaungilaglônêt.

Samuelelo innangavoᴋ uvlâᴋ tikkilugo, upkoarlo Nâlekab iglungane upkoêrpâ. Samuelelo sivôravoᴋ takkotitjut tamanna ᴏᴋautigilugo Elimut; Elible kaiᴋova apperilugolo: ᴏᴋauseᴋ ᴏᴋauserijaumajoᴋ illingnut sunauvâ? illangallônêt angiariniarnago uvamnut.

Tagva Samuelib ᴏᴋautivâ tamainik, angigutjivigilungilâlo sunamik; tâmnale ᴏᴋarpoᴋ: Nâlegauvoᴋ! piniarle nâmagijaminik.

Samuelele pivallialerpoᴋ Nâlekablo aiparivâ, ᴏᴋausingitalo illangallônêt nunamut kattalungilaᴋ.

Pijoᴋarporlo taipsomane: Israêlitit parngnailermatta aularlutik Filisterit pagrearlugit unatadlarnermut; sorsungnerlo angijororpoᴋ; Israêli-

tillo sâlagijauvut Filisterinut, 4000 diokassaillo ullimârtauvut saviksoarmut.

Tagva inugiartoĸsuit tilliklerput Silomut, aijauĸovlugo tagvangat Nâlekab iklervinga angersimanertalik. Taikanelauĸpuglo tangmârvingne Elib ernigik Hofni Pinehaselo, Gûdib iklervinga udsertorlugo; inugiartoĸsuillo igiaĸomijarput nipliadlarnermut, taimak nuna immiadlarmat aglât, Nâlekab iklervinga ĸaitaungmat tangmârvingmut.

Filisterille tamattominga tussaramik erĸsilerput, oĸagannerlutiglo: kappianamêk uvagut! kia piulijomavâtigut Gûdiojut angijoĸsuit taipkoa agganginit? tamedsa Gûdiojut taipkoa annaunidlalauĸtut, Egiptenemiunik; tagva mânna maksoaleritse Filistereojose! sorsukluselo angutitut.

Tagva Filisterit sorsukput, Israêlitillo sâlagijaulerput, angutillo 30,000 dit ochovut saviksoarmut, Gûdiblo iklervinga aĸsârnigarijauvoĸ, Eliblo ernigik Hofni Pinehaselo toĸĸotaugivuk.

Tagva Benjamenekut illangat sorsuktoĸattigêksoarnit aĸpangerpoĸ tikkilunelo Silomut uvlorme taipsomane, annorânelo allilauĸpait ivjorlo katterarsimavlugo niakominut.

Elile iksivavoĸ iksivautame, apĸosineĸ takkojomavlugo, ômattingale kappiasudlarmat Gûdib iklervinga pivlugo; iglugasaksoarmiullo avâlaĸiningænnik tussarame, appertsorpoĸ sunaumangât?

Tagva angutib tâpsoma tuavilukardlune ĸaivoĸ, tamaitalo pijoĸalauĸtut oĸautigilugit Elimut.

Gûdible iklervinga Elib erkaramiuk, kingorpiosârlune niverpoĸ iksivautamit, ĸongasêjarlunelo toĸĸolerlunelo Jareĸarlune 98nik: inutoĸaulerame anguteolauĸpoĸ oĸumaitoĸ; Israêlitinik idluarsailauĸpoĸ Jarinik 40ginik.

Filisterille Gûdib iklervinga âpât Asdodemut, Gûdingoab Dagonib iglunganut; uvluble aipangane uvlâkut ahâk! Dagone naipipât pâmangatillugo netterme, Nâlekab iklervingata sângane.

Tagva Dagone tiguvât illigivâllo inninganut; sunaubva uvlub aipangane uvlângotillugo Dagone ama naipipât netterme, Gûdib iklervingata sângane, niaĸungale aggangillo igluktut nakkasimalauĸput upkutsab manoangane.

Nâlekable aggangit oĸumaidlalauĸput Asdodemiunut, asserorpaillo, taimaimat Asdodemiut Gûdib iklervinga tillikliutivât Gatemiunut; Nâlekable aggangittigut iglugasaksoarne kappianartoĸalerpoĸ angijoĸsoarmik, annauvaillo tagvane ĸannimasermut mikkijut angijullo.

Tagva Nâlekab iklervinga tillikliutivât Ekronemut; Ekronemiulle erĸsilutik nipliadlarput: Gûdib iklervinga akkigarpât uvaptingnut, toĸĸotserĸovlugo uvaptingnik inuĸotiptingniglo.

Tagva Filisterit erĸsidlarput angijomik Gûdib iklervinga pivlugo, toĸĸotauniarasugallutik najorningane, kajusiĸattigêkpullo tillikliutijomavlugo innigilauĸtanganut; Gûdible aggangit kap-

pianartoĸsoaĸartitsingmatta iglugasaksoarne illûnâne toĸĸosinermut.

Tagva Gûdib iklervinga erĸsigijaudlartoĸ, taĸĸit 7 it nâlugit Filisterit nunangænnêlauĸârdlune, ĸammutikkut aksalloalîkkut nutâkut uttertitaulerivoĸ Israêlitit nunangænnut, tillikliutijauvlune Betsêmesemiunut, tunnergutiksanik ôtaĸsanik, tunnergutiksaniglo assinginik illakarlune; Betsêmesemillo aijaulerpoĸ Kiriatjearimemiunut, inneĸartitauvlune Abinadab Gibeamêtub iglungane; akkunit tagvanêniardlune.

Filisterit sulle Jarit 20 git nâlugit attaniotivut Israêlitinut, inugiartoĸsuillo illûnamassiatik ĸugviolerput Nâlekab sângane; Samuelible oĸautivait: ômamut illûnânut sâlerupse Nâlekamut, tagva Gûdingoat taĸĸorngartat Astarotelo pêjarsigik illipsingnit, ômattiselo torârtissigik Nâlekamut, kivgartortotuarissiuglo, tagva piuliniarpâse Filisterit agganginit; Israêlitit (illunamassiatik) Mizpame kattimatissigik, tuksiarutjerĸovlunga tagvane illipsingnik Nâlekamut.

Filisterille Israêlitit kattimaningænnik Mizpame tussaramik, majorarputtauk, Israêlitit sorsugvigijartorlugit; tâpkoale sivôradlarput angijomik, oĸarpullo Samuelemut: soraiuiarnak tuksiarutigiluta Nâlekamut Gûdiptingnut, piuliklerĸovlugo uvaptingnik Filisterit agganginit.

Samuelelo tunnergutiksamik illuitomik ĸaitsivoĸ Nâlekamut, nipliavlunelo tâpsomunga Israêlitit pivlugit; Nâlekablo tussarpâ; Filiste-

rille tikkilertillugit Israêlitit sorsugvigijomavlugit, Nâlegaĸ kalluĸarĸojivoĸ kalluksoarmik Filisterit ĸollâne uvlorme taipsomane, ĸoaksârtipaillo sâlagijaukovlugit Israêlitinut.

Tagva angutit Israêlitit Filisterit kemâtipait, ullimârpaillo; iglugasaksuillo Filisterit aksârnigarilauĸtangit Israêlitinit pigilerivait.

Samueliblo ujarak tiguvâ, nappartilugolo Mizpab Seniblo akkorngangne, atserarpâlo „Ebenezeremik“ oĸarlunelo: maunga tikkiluta Nâlekab ikkajolauĸpâtigut!

Sal. oĸâl. 13, 24. Issaĸautiminik attungitub, ernine ômigivâ; ernerminigle naglingniktub, sugiasaraipâ.

Kap. 1, 8. Kittorngâk! atâtavît nâlektitsininga malliguk! anânavîllo perĸojiningit allartailikit!

Vers 10. Kittorngâk! uivêtut idluitut kajungertilerangatit, tagva malliktailikit!

Img. 119, 9. Kanoĸ inuosuktoĸ apĸosinermine passijaksaunane agvertarniarĸa? oĸautsitit malliklugit piniarune.

V.

Attanit sivorlit Israêleme; Saule; Dâvidelo; Salomolo.

35. Israêlitit attanekaromaningænnik. Saulib mingoartauninganik attanermut. Samuelib idluarsainermik ipperaininganik.

Samuelible, inutoĸaulerame, ernangne Joel Abialo idluarsaijungortipak Israêlitinut. Tâpkoale agvertarlungilak tâpsoma apĸotigijangane, sangulerpugle pijomatudlarnermut, tigusilutiglo pilliusianik, idluarsainerlo attornerlukpâk.

Tagva Israêlitit angajoĸângita Samuele Ramamêtoĸ tikkipât oĸautivâllo: ahâk! îtolerpotit, ernekiglo agvertarlungilak apĸotigijarne; taimaimat mânna attaneĸartittigut idluarsaijo-

mik uvaptingnik, sorlo nellojut illûnatik peĸarmatta.

Samuelib tamanna idluigivâ; Nâlekable oĸautivâ: inugiartoĸsuit nippingit nâlekit tamaine oĸa serilauĸtangine illingnut; tâpkoa igviungitoĸ uvangale singalukogilaukpânga, attaniojuksaunginama tâpkonunga.

Tagva Samuelib Nâlekab okausingit malliklugit nellojungnaitipait attaniub attanerijomârtangata illuserijungnartanginik, oĸautivaillo:

Ernisse tiguniarpait aksalloaliĸotiminut, ablângajuksautilugit horsit kângine, aksalloalikotinganik sivorlerĸovlugit pangaliklutik. Perorsaijuksanullo perorsêveĸotiminik perorsaijunut, kibluijuksanullo kattersivingmine. Pannissele tiguniarpait âniasiusiorteokovlugit, igajeokovlugillo, niaĸôjaliorteôkovlugillo. Perorsêvipse idluarnerpângit, kaĸĸasselo weineliksataggit, perorsevisselo orĸsuktaggit tigujomârpait tunnilugillo kivgaĸotiminut. Omajoĸotipse kattimgajunginit tellimaujoænnik tigusijomârpoĸ, illipselo kivgaujariaĸarpose tâpsomunga: inuosuktoĸotissele ânanaunerpât, siutekortojoĸotisselo tigujomârpait, tâpkotigûnalo sullijaksane âĸiksoromârpait.

Imaĸĸa nelliutome taipsomane attanise annerilauĸtasse illipsingnut, nipliajutigijomârupsiuk, Nâlekab tussarniangilâse.

Inugiartoĸsuille kunnuvut Samuelib nippinga nâleklugo, oĸarpullo: aukak! attaneĸartuksauvorle uvaptingnut, uvaguttauĸ illingalerĸovluta assiptitut inugiartoksoatitut.

Angutekalaukporle Benjaminib kinguvânginit, Kisemik attelingmik; tâmna ernekalaukpok Saulemik attelingmik; tâmna inuosuktôvlune angutitsiangolaukpok, ânanaunersakalaungilarlo Israêlib kittorngangita akkorngænne; niakotut attautsetut takkinersaulaukpok inugiartoksoarnit tamainit.

Kisible siutekortojokotine arnet assiojilaukpait, erninelo Saule, kivgakotimelo illangat tillilaukpak, kenneriartorlugit.

Efraimib kakkangittigut, Benjaminiblo nunangagut ailaungmanik, nenninagillo, Saule kivgaminut aiparijaminut okarpok: attê! angergarmilauluk! atâtama siutekortojut nippôtivallungmagit pingigilutalo.

Tâmnale okarpok: ahâk! pittakarpok iglugasaksoarne tâpkonane Gûdib angutekotinganik okausiovaktomik; okausingit illûnatik nellautsivut; taimaimat mânna tâpsomunga ailauluk! tâpsoma apkut attoriakartavuk okautiginiarpallaivâ uvaptingnut.

Majorartillugik iglugasaksoarnut, tagva Samuele annilerpok pagrearlugik, aijomavlune kakkârulangnut; Nâlekab uvlub taipsoma ikpeksangane okautilauktanga: kaupat angut tillijomavara illingnut, tâmna mingoarlugo attaningortitaksarivát inukotimnut Israêlitinut.

Samuele mânnâ takkosartillugo Saulemik, Nâlekab okautiva: ahâk! tagva angut okautigilauktara illingnut, attaniojuksak inukotimnut.

Tagva Saulib Samuele sângariartorpâ itter-

tarvingme, ᴏᴋarlunelo: ᴏᴋautilaunga! takkojub iglunga nanêka?

Samuelib kiova: uvanga takkojôvunga; sivôrlerlutit uvamnik majoralerit ᴋaᴋᴋârulangmut, uvlome nerreᴋattigijaksarigaptinga; siuteᴋortojulle assiojilauᴋtatit pingiginiarnagit mânna, nagvârsimavut. Taimak Saulib Samuele uvlorme taipsomane nerreᴋattigivâ.

Kaungmalle uvlarârsôtillugo sulle, Saule aularivok, Samueliblo ᴋannilarpa; iglugasaksuillo issuanut tikkikamik, Samuelib publaujaᴋ orᴋsuktalik tiguvâ, kovilugolo tâpsoma niaᴋoanut kunniklâlo ᴏᴋarlunelo: takkovît Nâlekab mingoarsimangmattit, attanioᴋovlutit kingorngutigijanganut?

Saulelo tunnulermat Samuelemit aularomavlune, Gûdib ômamik assianik tunnitjivigivâ; sivumuarlutiglo nellautaijut kattimgajut pârmagit, Gûdib anerningata tikkivigivâ, nellautailerporlo tâpkoa akkorngænne; tagva illûnatik, sivorngane illitarksilauᴋtut tâpsominga tattaminiarlutik ᴏᴋarput: Sauletauᴋ nellautaijunut illingavâ?

Uvlullo ikkitut kingorngatigut Samuelib inugiartoᴋsuit katterᴋolerpait Mizpamut kaggimiovingmut, ᴏᴋautivaillo: illipse Gûdisse singalukogilauᴋpasse ikkajolauᴋtoᴋ illipsingnik ᴋanoenipsingnit kappiagijapsingnillo, ᴏᴋalauᴋluselo: „attaneᴋartittigut!“ attê! tagga attanisse, Nâlekab annerilauᴋtanga, attaniojuᴋsaᴋ illipsingnut, takkunârsiuk! tagva inugiartoksuit illûnatik igia-

ĸomijârlutik nipliadlarput: piloringnartoĸarle attanermut!

Amoniterille attaningat Nahase majorarpoĸ, iglugasaksuit Jabes, Gileademe illumalugit. Jabesemiut attanermik takopsoajuidlartomik tâpsominga sivôradlaramik, tilliklerput Saulemut Gibeamut, oĸaudsaukovâllo: ĸailaurittôĸ ikkajortigullo! inuillo illûnatik kappiasumut ĸeadlarput.

Tagva Gûdib anerningata Saule tikkipâ, ningaumajarningalo illungertudlalerpoĸ, tuktuvâglo magguk toĸĸopâk avgorlugiglo, tilliklerlunelo Israêlib kiglilervinginnut illûnainut kivgartortutigut, oĸautsauĸojilunelo: nelliat aularlungitok Saul Samuelelo malliklugik, tâpsoma tuktuvaĸotingit taimailiortitaujuksauvut.

Tagva Nâlekab sivôranarningata inugiartoĸsuit tupvigilerpait, angutillo 330,000 dit aularput unatadlarnermut.

Sauliblo ĸaungmat avitipait pingasôlilugit; tikkilutiglo tangmârvingmut, annaulerpaillo Amoniterit uvlub kiaĸarninga tikkidlugo; amiakôjulle taimak siamartitauvut, maggugłônêt aiparêgungnaimanik.

Samuelelo inugiartoĸsoarnut oĸarpoĸ: Nâlegaĸ uvlome piulijaunermik tunnijilaungmat Israêleme, tagva ĸaititse! Gilgalemut ailerta! attanioviglo nutângortilerlavut!

Taimailiorpullo ĸaitsilutik tunnergutiksanik ĸujalijutiksanik Nâlekab sânganut. Saulelo Is-

raêlib angutingit illûnaita illagilugit ĸuviasudlalauĸput tagvane Nâlekab sângane.

Saule Israêlitinik Jarik magguk nâlugik attaniotilaurame, Filisterit kattimgajoĸsuit kattimalerput, tangmârlutiglo Michmaseme, Israêlitit sorsugvigijomavlugit; Jônatanib Saulib erningata najorteĸarlune sorsuktuksanik 1000 dinik Filisterit ullimâlaungmagit tâpkoa tangmârvingænne Gibeamêlauĸtome.

Saulele Gilgalemêtuarpoĸ sulle, inugiartoĸsuillo Saulemêtut maksuajungnailerput. Samuelelo tikkingimat Gilgalemut, siamarterput tâpsomangat.

Tagva Saule perĸojaugalloarlugane tunnergutinik ôtaksanik ĸujalitiksaniglo ĸaitsivoĸ Nâlekamut; tunnijijarêrmallo, ahâk Samuele ĸaivoĸ.

Tâpsoma oĸautivâ: sunamik pinialauĸît? Saule kiovoĸ: takkolauĸpunga, inugiartoĸsuit siamartermatta uvamnit, igvillo ĸailaunginavit nelliutome oĸautaumajome, tagva oĸarpunga: mânna Filisterit attersârviginiarpânga Gilgalemut, uvangalo Nâlekab kênanga tuksiarvigilaungilara; tagva ôktolauĸpunga tunnijilauklungalo tunnergutiksanik ôtaksanik.

Samuele Saulemut oĸarpoĸ: sillainartomik pinialauĸpotit, Nâlekab perĸojanga nâlelaunginangne; tâpsoma mânna attaniovît Israêlemut naĸĸiterajalauĸpâ soraijuitilugo; mannale attaniovit soĸĸosijuiniangilak. Nâlekab angut ĸen-

nerêrpa ingminut ômattime nâmagijanganut, attaniojuksaĸ inuĸotiminut. Samuelelo Saulemit aularpoĸ.

Saule tunnergutit ĸaitaksarilaungitangit pivlugit tammaralloarmat, Nâlekab sulle sâlaĸartipâ Filisterinik, ernermigut Jônatanekut; Jônatanib Nâlegak Zebaot tettigingmago oĸarlune: immaĸĸâ! Nâlegaĸ uvaptigut sulliniarpallukpoĸ, nalekamut okumailungimat, unnuktutigut ikkitutigullônêt ikkajorlune.

Jônatanelo aggangmigut ittikamigullo majoarpoĸ, sakkungatalo akjarsijingata mallikpâ. Tagva Filisterit ochovut Jônatanib sânganut, sakkungitalo akjarsijingat toĸĸotseĸattarpoĸ tâpsoma kingorngane.

Kattimgajoksuillo Filisterit erĸsinermut tikkitauvlutik ĸemâvut, taimak tuavitigijomik, nuna sajukpilângmat aglât, ĸoaĸsârniolaungmat Gûdemit pijomik. Sauliblo oĸaudsaugame tamattominga sorsuktuksoaĸotine kattitipait, Filisterit ĸemâjut udlalugit; ullimârpaillo Michmasemit Ajalon tikkilugo, unnuktovaksoarniglo perĸutinik ĸemaktaumajunik aĸsârnikput.

Taimak Nâlekab Israêlitit ikkajorpait; Sauliblo ômigijinne avatiminêtut illûnaita sorsugvigivait sâlagilaitalo.

Nâlegaĸ ingmine kajusimajarêrame, Amalekiterit uivêtut nungutaumarerĸojomavlugit, sorlo Jarit 400dit sivorngane Môsesemut okarsimajarêrame (2 Mose 17, 14.), tagva Samuele

Saulemut tilliklerpoĸ oĸaudsaukolugo: imâk Nâlegak Zebaot perĸojivoĸ illingnik: ailerit, ullimârlugillo Amalekiterit, nungulugillo pigijangit tamaita illalliudlugit. Nikkaginiarnagit, toĸĸotsilerille tamangnik, angutiniglo arnaniglo sorrutsiniglo, nergjuteĸotinginiglo illûnamassianginik.

Tagva Saulib Amalekiterit ullimârpait; Agaglo attaneĸ tiguvâ ômatillugo; inuĸattigêksuillo illûnamassiatik nungupait saviksûb kênanganut, attanerle saugatsiallo, tuktuvaillo ĸuinijut saugârĸallo toĸĸonagit nungutsomangilait.

Tagva Nâlekab oĸausingata Samuele tikkipâ oĸarlunelo: ĸaĸĸialerpunga Saule attaningortilaurapko, tunnusimangmanga, oĸautsikkalo nellautsitilaungimagit.

Tamanna Samuelib issumajârutigiva angijomik, niplialunelo Nâlekamut unnuaĸ nâlugo. Saulemullo tikkikame, oĸarpoĸ tâpsomunga: sunauvât saukat nipliadlarningit siutimne? tuktuvaillo ĸallingoadlarningit tussartakka?

Saule kiovoĸ: inugiartoĸsuit aksarnigaujut saukat tuktuvaillo ânanaunerpât nungutaksat akkorngænne tigulauĸpait, tunnergutigijomavlugit Nâlekamut Gûdingnut Gilgaleme.

Samuelele oĸarpoĸ: issumavît Nâlekab tunnergutiksat ôtaksat? ĸuviaginersaringmagit nâlengnermit Nâlekab nippinganik ahâk! nâlengnek nâmanersauvoĸ tunnergutiksamit, kammatsiarnerlo nâmanersauvoĸ saukat angutingita oĸĸsuænnit. Nâlenginеĸ angekoĸtorniongmat, akkerartornerlo kivgartorniovoĸ Gûdeungitunik Gûdingoaniglo. Mânnalo Nâlekab oĸausingit si-

ngalukogilaurangne, tagva tâpsoma singalukogilaurivâtit attanioĸonaĸ Israêlitinut.

Samueliblo Agag ullimârpa avgorlugo Nâlekab sângane Gilgaleme, angergarlunelo iglominut Ramamêtomut; Samueliblo Saule takkojungnaipa toĸĸome uvlunga tikkilugo; ogguridlarpâlo, Nâlegak ĸaĸĸialidlalaungmat Saule attaningortilauramiuk Israêlitinut.

Saulelo pivalliavoĸ nalenginerme uimajârnermelo, Gûdiblo anerningata ĸemakpâ.

Sal. oĸâl. 12, 15. Sillaitub apĸotigijane ĸuviagivâ; attaniotivigijaunermigle nâlektoĸ, tâmna illisimavoĸ.

Img. 139, 23. 24. Nautsertulaunga Gûde! ômattigalo tukkisileruk; ôktolaunga illitarĸsilutillo ĸanoĸ issumaĸarnimnik; takkolutillo apĸomêmangârma idluitome, tessiulaungalo apĸome issoĸangitome.

Sal. oĸâl. 16, 18. Asserortuksaĸ piojorilerĸârpoĸ, kattaksimanerublo pingijaineĸ sivurlerivâ.

---

36. Dâvidib mingoartauninganik Samuelemut attanermut; illoerearninganiglo Gôliatemik.

Nâlegarlo Samuelemut oĸarpoĸ: ĸanoĸ akkunêrtigijomik ogguarĸît, Saule singalukogimajara pivlugo? naksuĸotit orĸsuĸaut illulertoruk orĸsumik, ailutillo, tillijomavagit Betlehemiomut Isaimut; tâpsoma erningita illangat takkungiarapko attanioĸovlugo.

Samuelelo piniarpoĸ sorlo Nâlekab oĸautilaungmago, tikkiporlo Betlehemut; Isailo erningillo ivjornaitipait ĸaiĸolugillo tunnijivingmut tunnergutiksamik.

Tagva Isaib ernine 7it nellikârdlugit sângagôrĸovait Samuelib sângane; tâmnale Isaimut oĸarpoĸ: Nâlekab tâpkoa nelliallônêt annerilaungilâ; ernitit tâpkoatuangovât?

Isai kiovoĸ: nukkardlarpâĸ amiakovoĸ sulle; ahâk! saukat mianerivait; Samueliblo pijomajanga malliklugo tilliklerpoĸ tagvunga, aijauĸolugolo.

Dâvide aupallângalauĸpoĸ ijitsiariklunelo taututsiarilarmelo; Nâlegarlo anernekut Samuelemut oĸarpoĸ: attê mingoaleruk! tâmnauvoĸ.

Tagva Samuelib naksuĸotine orĸsuktalik tiguvâ, mingoarpâlo ĸattangutingita akkorngænne; Nâlekablo anerningata Dâvide tikkivi-

givâ uvlormit taipsomangamit kingornganelo. Samuelele parngnailerpoĸ ailunelo Ramamut.

Saulele ômattimine piungipalliatuinarpoĸ, Nâlekable anerninga nûlilaungmat tâpsomangat, anernerublo idluitub innigingmago ningaumajarteĸattarlugolo.

Tagva Saulib kivgangit oĸarput tâpsomunga: ahâk, uimajârĸattarpotit illungne; attê! angumik harfesijarungnartomik ĸennerĸojilerit, tâmna harfesijarĸovlugo sângne, nakkornersaukovlutit.

Tagva Saule kivgaminut oĸarpoĸ: ĸenâjaleritse angumik taimaitomik ĸaitsiuglo uvamnut. Kivgallo illangat kiovoĸ oĸarlunelo: ahâk! takkolauĸpara Isaib erningita illangat, tâmna noĸaĸseralingmik attutsiarungnarpoĸ; anguteojoĸ erĸinaitoĸ, sorsugungnartoĸ, sillatojorlo sunatuinarne, Nâlekablo illagivâ.

Tagva Saulib Isai oĸautsauĸovâ: ernît Dâvide saukanêtoĸ tillilauruk uvamnut! taimak Dâvide Saulemut tikkipoĸ, kivgartorlunelo sângane; tâpsomalo nagligidlalerpâ, akjarsijungorporlo sakkunginik.

Saulelo tagva uimajâleraingmat, Dâvidib Harfe tiguvâ, attorlugolo aggangminut, imgerutiniglo imgerĸassiutj'lune; tagva Saule nekkoĸsilerpoĸ, nâmanersaulerlunelo.

Filisterit ama sorsuktuksoaĸotitik kattitipait sorsungnermut, kattimalerpullo Suchome Jûdamêtome.

Saulelo Israêliblo angutingit kattimalerputtauĸ, tangmârterlutiglo naĸsarme nappârtolingme Eichinik, opallungaijarlutik Filisterit sorsugvigijomavlugit.

Tagva annijoĸarpoĸ Filisterit tangmârvinganit inukpamik, Gôliatemik attelingmik, tallitut 6 itut, poktotigijomik. Nessalugaĸalauĸporlo kannujarmik niaĸomine, sagvingmiutaĸalarmelo kavisiliktun îtomik, tâpsomalo oĸumaininga Sekeletut 5000 ditut oĸumaitigijôlauĸpoĸ; kannujarmiglo karleĸalauĸpoĸ niungmine, sappulutaĸalarmelo kannujarmik tuingmine. Kallugiaĸotingatalo ippua umiab napparutangatut îlauĸpoĸ; kikkiaktangalo Sekeletut 600 ditut oĸumaitigijôlauĸpoĸ; akjarsijoĸotingatalo sappulutanganik sivorlerpâ.

Nangerporlo nipliarlunelo Israêlib sorsuktoĸattigêĸotinginut imâk; attê! annerosugitse illapse illanganik attersârniartomik uvamnut. Sappingipat sorsugvigilunga ullimârpangalo, tagva kivgaujomavogut illipsingnut; uvangale sappingikupko, ullimârlugolo, tagva illipse kivgaujuksauvose uvaptingnut.

Taimailiorpoĸ tâmna uvlut 40 git nâlugit, uvlâkut, unnupallo, Israêlitit mittautigidlarlugit; Saulele Israêlitillo Filisterib ôma oĸausingit tussarlugit kakkilâdlarput sivôradlarlutiglo.

Isaible erningit angajudlît pingasut Saule illagilugo aulalauĸputtauĸ sorsungnermut; Dâ-

videle aularlaurivoĸtauĸ Saulemit, atâtame saugaĸotinginik mianerserĸovlugo Betleheme.

Tagva uvlut illangænne Isai ernerminut Dâvidemut oĸarpoĸ: attê! parngnailerit! ĸaĸĸôjallo tellimaujortut ukkoa neksarĸassiutilugit aĸpangerit tangmârvingmut angajungnut, takkojartorlugit, kanoengitsiarmangâtta.

Tagva Dâvide saukanik ĸemailerpoĸ udsertortemut, akjarsilunelo taikunga, sorlo atâtangata perĸolaungmago; tikkiporlo ĸattangutiminut, salutipaillo; Israêlitille parngnailauĸput sorsungnermut, Filisterilletauĸ parngnailaurivut tâpkonunga.

Ahâk; tagva Gôliate saĸĸerpoĸ angutauserlune mittauteĸarlunelo Israêlitinik; angutille Israêlitit nelliata inupak tâmna takkoguniuk, ĸemâjutigivâ, sivôradlarlunelo.

Dâvidele tamattominga tussarame, oĸarpoĸ: kinauva Filistere kippisimangitoĸ una, Gûdib ômajub sorsuktuksaksoaĸotingit mittautigingmagit? sunamik tâmna piniarvioniarĸâ? Filisteremik ôminga ullimârniktoĸ, kangusuktitaunermiglo tamattominga pêjaijoĸ Israêlemit?

Kiovât: attaniub tâmna ullimârniktoĸ tâpsominga akluititsomava tunnitjivigijomalâllo panningminik; Dâvidible oĸausingit oĸauserilauĸtangit Filistere pivlugo oĸautigijauvut Saulemut; tâpsomalo aijauĸovâ.

Dâvidelo Saulemut oĸarpoĸ: inûb kialônêt ômattinga mungoniarane taimna pivlugo, aivgijomavara sorsugvigilugolo. Saulele Dâvidemut

ᴏᴋarpoᴋ: igvit aijungnangilatit Filisteremut ômunga, sorsugvigilugo,. nukappiangogavit sulle, tâmnale sorsuktuksangovoᴋ inuosungnerminit.

Dâvidele Saulemut ᴏᴋarpoᴋ: kivgavît atâtame saugaᴋotingit mianerilauᴋpait, tikkitoᴋalauᴋporlo Loewemik, aklamiglo, aᴋsârnigaᴋarporlo kingmiarlune saugarmik kattimgajunit; udlartorparalo annaulerlugolo piulilauᴋpara siggunganit; opaktormangalo tigulauᴋpara umingittigut annaulugolo tokkolauᴋpara. Nâlekab piulilauᴋtima Loewemit aklamillo tâpsoma, piuliniarivângataᴜᴋ Filisteremit ômangat.

Saulelo Dâvidemut ᴏᴋarpoᴋ: ailerit! Nâlekab illagilitit! Dâvidiblo ajaupiane aggangminut tiguvâ, annerivaillo ujarᴋat tellimat manniktut kôngmit, pitilugillo ikpiarsuᴋotiminut attortaminut, illoereullo tiguvâ aggangminut ailunelo Filisteremut. Filisterelo ᴋailaurivoᴋ ᴋaglilerlunelo Dâvidemut takkunârpâlo ᴏᴋarlunelo tâpsomunga: ᴋingmiovîk ajaupialijarlutit ᴋaivigigamga? ᴋait uvamnut, uvinît tunnijomavara tingmitjanut, ômajunullo naternamêtunut.

Dâvidele Filisteremut ᴏᴋarpoᴋ: igvit ᴋaivigivarma saviksoalijarlutit ᴋallugialijarlutillo sappulutalijalarpillo; uvangale ᴋaivigivagit Nâlekab Zebaotib Israêlitit Gûdingata mittautigilauᴋtavît attingane; uvlome inugiartoᴋsuit illûnamassiatik tukkisijuksauvut, Israêleme Gûdeᴋarmat ikkajorungnartomik.

Tagva mânna Filistere parngnailermat ᴋailunelo Davidelo ᴋaglilermago, Dâvide tuaviatorpoᴋ aᴋpangerlunelo Filisteremut; aggannelo

pitipait ikpiarsungmut, ujarĸallo illangat tiguvâ, illoerearlunelo uvigarpâlo Filistere ĸaungagut, ujarak ittermat ĸaunganut, tâmnalo ochovoĸ nunamut pussigarlune.

Tagva Dâvide aĸpangerpoĸ, Filisteriblo saviksoanga kênailitanganit amuvâ, niaĸungalo nakkapâ tâpsomunga. Filisterille takkogamik, sôngonerpâĸotigijatik toĸĸungmat, ĸemâvut. Israêlitille nipliadlarlutik udlapait Ekronib ittertarvinginut tikkidlutik, unnuktullo toĸĸopait apĸome Gatemut; uttermilutiglo udlaningnermit Filisterinik, tangmârvingatalo perĸutingit aĸsârnigarivait.

Uvlorme tamattomane Saulib Dâvide ingminut pitipâ, utterĸojungnailugolo atâtangata iglunganut, sillatojomiglo illuseĸarame, tagva angajoĸângortipâ sorsuktuksaksoaĸattigênut, nâmagijauvorlo inugiartoĸsoarnut illûnainut.

Jônataniblo Saulib erningata Dâvide nagligidlarpâ ômattimitut nangminermitut; angerĸattigêkpuglo ĸemautijomanatik. Jônataniblo ulline attortane pêrpâ, tunnivâlo Dâvidemut, taimaktauĸ ulliksoaĸotine saviksoaĸotinelo pittikseĸotinelo tapserutekotinelo; nagligivâle omattimitut nangminermitut.

Sal. oĸâl. 16, 18. Asserortuksaĸ piojorilerĸârpoĸ, kattaksimanerublo pingijaineĸ sivorlerivâ.

Img. 140, 8. Nâlegak, Nâlegak, ikkajortiga sôngojoĸ, igvit niaĸora serngnigivát sorsungnerub nelliuningane.

Img. 33, 16. Attaniub pitsartunersoane ikkajortigingilâ, innupak piulijaulungilaĸ pitsartunersoanganut.

Sal. oĸâl. 22, 1. Idlûartomik oĸautaunek pivianarnersauvoĸ akluinermit angijomit; nâmagijaunerlo ajunginersauvoĸ Silberemit Goldemillo.

---

37. Dâvidib unangmijauninganik, ĸemâninganiglo.

Dâvidib piloringninga sivikituinalauĸpoĸ; pijoĸalauĸporle uttermat unatadlarnermit Filisterinik, arnet Israêlitit iglugasaksoanginit annisimalaungmatta, attaneĸ Saule pagreartorlugo; maggoilimajut nellikârlutik imgerĸattigêkput, nipliajorlutiglo oĸarlutiglo: Saulib 1000 dit ullimâlauĸpait, Dâvidible 10,000 dit.

Tagva Saule ningaumajadlalerpoĸ oĸarlunelo: attaniovik pigijomârivâ; Sauliblo annujutigivâ uvlormit taimangamit; tukkisiganneramelo inugiartoksuit Dâvide ivleridlarmatsuk, anginersamik ômigivâ, pinasuarlunelo tokkotsomavlugo.

Tagva uvlut illangænne Saule anernermut idluitomut illumertautillugo, Dâvidelo harfesijartillugo imgertillugolo tâpsoma sângane, Saulib ĸallugiaĸ tigumiarpâ aggangminut issumaĸarlune: Dâvide mangiptaromavara iglub sennera-

nganut, Dâvidible maggoertorlune ulloriarpâ ĸemakpâlo; Saulible Dâvide sivôragiva, Nâlekab illagingmago, Saulemille nûsimalauĸpoĸ.

Dâvide tagva ĸemâlune angergarmat iglominut, Saulib kivgame illangit tillivait tagvunga, toĸĸotaukovlugo iglungane; Michalible Dâvidib nulliangata, Saulib panningata igalâkut ningitipâ, ĸemâĸovâlo.

Tagva Dâvide ĸemâvoĸ nellautaijomut Samuelemut Ramame igloĸartomut, unipkârvigijartorlugo tamainik Saulib pinialauĸtanginik tâpsomunga, uvlullo illangit tagvanêtuarlune; Sauliblo unangmingmago tagvane, utterivoĸ Gibeab erĸânut, Jônatane oĸarĸattigijomavlugo.

Sullinane Jônatanab atâtane ullapirsarasuarpâ, Saulib ernine takkomorungnêrlune oĸautingmago: Dâvide toĸĸotaksauvoĸ.

Taimaimat Jônatanab Dâvide ĸemâĸova mânnakut, nangianadlarmat tâpsomunga; Dâvidelo ĸemâlune tikkipoĸ Achisemut, Filisterit attaningænnut, Gatemêtomut. Tâpsomale kivgangita oĸautivât: Davideovoĸ taimna, nunab attaninga imgerutigilauĸtangat oĸigêserme: Saule ullimârnilauĸpoĸ 1000 dinik, Dâvidele 10,000 dinik; taimaimat tâmnalônêt angutesotingillônêt unatadlartovingmut illauĸoniarnagit pît, ômigijiptingnut ailerĸonnagit, uvagullo sâlagijauĸonnata.

Dâvidib oĸautsit tammakkoa tussaramigit, erĸsidlalerpoĸ, tautunelo ablatsautipâ tâpkoa takkoænne, aksakâtilunelo ingminik tâpkoa ag-

gangita attânne, nuvângalo ĸorliarpoĸ uminginnut (ômattiminele tuksiarpoĸ imgerut 56).

Tagva Achise oĸarpoĸ kivgaminut: ĸaujimangojartoĸarĸîk ikkiluartunik nunamne? tâmna âlaurapsiuk ovunga, sennimne tatamajarĸovlugo? annitipâlo iglominit.

Dâvidelo aularpoĸ tagvangat, ĸemâlunelo Adullamib ĸairosunganut; piulijaunine pitjutigilugo Nâlegak imgervigivâ imgerutemik ĸujalinelingmik 34mik. Kattangutingita atâtamelo iglomioĸattingita illûnatik tâpsoma ĸairosungmêninga tussaramitsuk, tikkilerpât, tâpsomanêtsomavlutik. Angutillo sunatuinait, kappianartomêlauĸtut, ômatteĸartullo kiksartunik, sivôrajullo attanermik, unangmijaujullo tâpsomunga, kattimalerput Dâvidemut, angajoĸârivâllo; angutillo 400diokassait tâpsomanêlauĸput.

Saulib ningaumajarninga taimak angitigijolauĸpoĸ, ajoĸertuijoĸsoaĸ Ahimelech, tunnijilauĸtoĸ Dâvidemut ĸaĸĸôjamik, Gôliatiblo saviksoanganik, toĸĸotauĸongmago, ajoĸertuijullo 85git passijaksaungimariktut toĸĸotauĸogivait Doegemut Edomiomut, iglugasaksoangillo serĸomitauĸovait, inungillo angutit arnallo sorrutsillo toĸĸotauĸovait; ajoĸertuijoĸ attauseĸ kissime pijaulaungilaĸ; tâmna ĸemâlauĸpoĸ Dâvidemut, Dâvidiblo ajoĸertuijoksoangortilaukpâ. — Illa taimak angitigijomik attaneĸ tâmna kattakpoĸ, Gûdib anerningata kemâlaungmago.

Dâvidele Jônatanelo illannarêtsainarpuĸ soĸĸosijuitomik, angigutsilutigle kissiane, attaneĸ

pivlugo; Dâvidiblo ômattinga nekkoĸsijauĸattarpoĸ kappianartoĸarningane.

Ajoĸertuijut toĸĸotauningat kingorngagut Saulib angutit 3000dit illagilugit Dâvide ĸenneriartorpâ Jûdêab ĸaĸĸangine, sunaĸajuitome Engedimik attelingme. Pijoĸalauĸpoĸ tagva, Saule ĸairosuksuit tainganêtut illanganut ittermat, merngoerseromavlune, Dâvide angutekotingillo ĸairosub ĸinguane iksivatillugit.

Tagva Dâvidib angutеĸotingit tâpsomunga oĸarput: „ahâk, tagva uvloĸ, Nâlekab omigijingnik tunnijivia aggangnut.“

Dâvidelo nikkovipoĸ, terrêsarlunelo Saulib ullingata terreĸunganik kippisivoĸ, Saule terliarlugo.

Saulele kairosungmit annilerpoĸ, aularlunelo illanne illagivlugit; kingorngane Dâvidetauĸ annigivoĸ, ĸanningitomillo Saule nipliavigiva oĸarlunelo: angajoĸâĸ! attaneĸ! ahâk, uvlome Nâlekab tunnilauĸpâtit aggamnut, toĸĸolaungilagille; atâtak! takkolerittôĸ ullikpît terreĸovininganik aggamne; toĸĸotsomalaungilagit ullikpît terreĸunga kippilaurapko; igvillo tarniga udlapát, pêjaromavlugo.

Kina malligasuarpiuk? kina udlakiuk? ĸingmeĸ tokkungajoĸ! komaujaĸ attausênaĸ. Nâlegarle idluarsaijôle, idluarsailunelo uvangalo igvillo akkunaptingne, takkosarlunelo, illinganeralo âĸiksorliuk, piulilingalo aggangnit.

Saulible oĸautsit taimaitut tussaramigit, niplerpoĸ ĸealunelo oĸarlunelo Dâvidemut: ta-

manna igvit nippigingipiuk ernîk Dâvide? igvit idluarnersauvotit uvanmit; igvit idluartullivigilauĸparma, uvangale idluitullivigilauĸpagit! Saulelo kangusuklune angutekotingillo angergarput; Dâvidele angutekotingillo majorarput kairtunit imnaksoarnut.

Mattoma kingorngane Samuele, nellautaijoĸ angijoĸ toĸĸovoĸ Israêlitillo illûnamassiatik kattimalerput oggorilugo, illijartorpâllo iglungane Ramamêtome; Dâvidele parngnailerpoĸ, attersârlunelo Paranib sunakajuitunganut, tagvangallo Siffib sunakajuitunganut.

Siffemiulle tikkiput Saulemut, oĸautijartorlugo tamattominga. Tagva Saule parngnailerpoĸ, attersârlunelo angutit 3000dit illagilugit, Dâvide kenneriartorlugo; Dâvidele sunaĸajuitomêtuarpoĸ ijersimavlune; nautsertortuksanigle tilliklerpoĸ, tukkisilerlunelo Saule nellâgut tikkisimangmat.

Dâvidelo parngnailerpoĸ tikkilunelo tagvunga Saulib tangmârvigijangata kannitanganut, takkolunelo tâpsoma innangavigijanganik.

Tagva unnuarme Dâvide Âbisailo sorsuktuksat angajoĸangat terliarsilutik aivuĸ tangmârvingmut, illûnamassiatik sinniktillugit, itterlutiglo attaniub tuppinganut, illûmajaujub kivganginut unnuktunut sinniktunut; Dâvidelo attaniub kallugianganik immeĸautinganiglo niaĸungata tungânêtungnik tigusivoĸ; mallugosuktoĸalaungilarlônêt tamattominga, tuppalerto-

ĸangilarlônêt; agva Abisai Dâvidemut oĸarpoĸ: Gûdib ômigijît uvlome pitimavâ aggangnut, attê tokkolaulago.

Dâvidele agviarlune oĸarpoĸ: ĸsserorniarnago pît! kiale agganne Nâlekab mingoartitanganut illijomavagit? pitlartauniaranelo? — Kaulermalle Dâvide ĸaĸĸab nuvuanut nangeriartorpoĸ allivasiktomit ĸaggudlarvigivaillo, Abnerelo, oĸarlunelo: tussarlungilatit Abnere? Abnerelo kiovoĸ oĸarlunelo: kinauvît? attaneĸ taimak ĸaggudlarvigigangne?

Dâvidele oĸarpoĸ: angutaulungilatît? kia nelligivâtit Israêleme? sôg angajoĸajat attaneĸ sapputilaungipiuk? inugiartoĸsuit illangat ittersimangmat tuppipsingnut sinniktilluse, angajoĸajat attaneĸ toĸĸotsomavlugo; takkolerit mânna, mânêpuk attaniub ĸallugianga ermgusiarsungalo, niaĸungata tungânêlauĸtuk.

Tagva Saulib Dâvidib nippinga illitarilerpâ, oĸarlunelo: tamanna igvit nippigingikiuk ernîk Dâvide? — Dâvide oĸarpoĸ: nippiga tagva Nâlegaĸ attaneĸ; sôg Nâlekama kivgane taimak unangmivauk? sunaliolauĸîk? sunamiglo idluitomik pittaĸaĸa aggamne? Nâlekab uvlome tunnilaukpâtit aggamnut, uvangale aggakka illijomalaungilakka Nâlekab mingoartitanganut; ahâk attaniub ĸallugiakotinga manêpoĸ! inuosuktut illangat ovungalerle ailugolo.

Sorlolo uvlome tarnît angijônasugijaungmat ijimnut, taimak tarniga angijônasugijaule Nâlekab ijikita sângangne, piulilingalo kappianartunit tamainit.

Saule Dâvidemut oĸarpoĸ: ahâk sillaidlunga illissimaidlarlungalo pinialauĸpunga! saimartitaulerit ernîk Dâvide! piniarniarpât nâmaksitiniarlugolo!

Tagva Dâvide aularpoĸ apĸosinermine, Saulelo utterivoĸ nunaminut; oĸarĸatttigêngnigiglo kingorlerpaulauĸpuk, Saulible inôsingat naggateĸarninga ogguanadlartoĸ ĸaglilermat.

Sal. oĸâl. 20, 22. Oĸarniarnak: idluitomik akkiniaromavunga. Nâlegak nerrigiuk, tâpsoma ikkajoromârpâtit. (Matth. 5, 43—48.)

Kap. 17, 13. Ajungitullivionermik idluitomut akkiniartoĸ, tâpsoma iglunganit idluineĸ nûniatsangilaĸ.

Img. 62, 9. Inôjosse tettigitsainarsiuk sorêrasse! ômattisse nâvissigik sânganut; Gûde tettigivavut! Sela.

---

38. Saulib toĸĸunganik; Dâvidib attaningortitauninganik.

Pijoĸalauĸpoĸ nelliutome taipsomane, Filisterit sorsuktuksaksoaĸotitik kattitimagit, Israêlitit sorsugvigijartoromavlugit; Saulibtauĸ Israêlitit illuêngarlugit kattitipait, tangmârterlutiglo Gilboame.

Saulible Filisterit kattimgajoksoaĸotingit takkogamigit, erĸsilerpoĸ, ômattingalo mungudlalerpoĸ. Tâpsomalo Nâlegâk apperivâ, Nâlekablo kiolungilâ, sinnektômanekullônêt, ĸaumaniutiksakullônêt, nellautaijokullônêt.

Taimaimat kivgame illangit illagilugit unnuarme angigutsilutik arnamut anernelingmut nellautaijungnartomik aivoĸ ĸennuvigivâlo: nellautaijoĸ Samuel toĸĸolauĸtoĸ saĸĸertitauĸovlugo tâpsomunga. Arnab ĸunnugalloarlune Samuele ĸaivovâ, Samuelelo saĸĸerpoĸ oĸarlunelo Saulemut imâk: sôg appertsoromavinga, Nâlegak nûsimangmat illingnit, ômisuktungormallo illingnik?

Nâlekab piniarviginiarpâtit sorle uvapkut oĸalaungmat; attaniovik aĸsârnigariniarpâ aggangnit, tunniniarlugolo Dâvidemut inuĸattingnut; Nâlekab nippinga nâlelaunginangne; tamanna pivlugo Nâlekab Israêlitittauk illalliudlutit tuniniarpait Filisterit agganginut; ĸaupat igvit ernivîllo illaginiarpapsinga (toĸĸungajut inningænne.)

Tagva Saule tagvainaĸ ochovoĸ nettermut, takkininga illûnât malliklugo, ĸoaĸsârutigidlalaitalo Samuelib oĸausingit, nukkingêrotilerporlo illumine, uvloĸ nâlugo unnuarlo nâlugo nerrilaunginame sumik.

Arnarlo nochaĸalauĸpoĸ ĸuinititaumajomik iglomine, tagva tuavidlune toĸĸopâ, tigusilunelo sennaukamik, sennalugolo sêrnatinnagolo igavâ, ĸaipâlo Saulib kivgakitalo sânginnut; nerrijarêraniglo nikkoviput aularlutiglo unnuarme.

Filisterille Israêlitit sorsugvigivait; Israêlitillo Filisterit кemâjutigivait ocholutiglo ullimârtauvlutik Gilboab кaккangine. Filisterillo Saule erningillo unangmivait, ullimârpaillo Jônatane Abinadabelo Malchisualo.

Sorsungnerle songudlalauкpoк Saulemut, pittiksertullo pittikpât uvigarlugolo, ikkillertaumalauкporlo angijomik pittiksertunut.

Tagva Saule akjarsijokotiminut sakkunginik oкarpoк: saviksuit amuleruk kappilungalo tâpsomunga, kippisimangitut taipkoa kaiконnagit mittautigilungalo. Akjarsijoкotingale sakkunik pijomalungilaк, angijomik sivôragame; tagva Saulib saviksoaк tigvuâ ochovigivâlo. Akjarsijoкotingalo sakkunik takkogame, Saule toккungmat, ochotipoктauк saviksoarminut toккoкattigilugolo.

Uvlub aipangane Filisterit кaivut, ullimârsimajut mattaromavlugit, naipipaillo Saule erningillo pingasut nellavlutik Gilboab кaккangine, niaкungalo nakkappât, sakkungillo pêrpait tâpsomangat, tillikliutivaillo Filisterit nunanganut sunatuinarnut, timingalo nivingatipât Betsanib avaloкsoanginut.

Jabesemiulle Gileademe tussaramik Filisterit piniarlauктanginik Saulemut, parngnailerput ingergarlutiglo unnuaк nâlugo, tigulugillo Saulib erningitalo timingit toккungajut, illijartorlâllo napârtub Jabesemêtub attâne; nerritaililutiglo uvlut 7it nâlugit.

Pijoĸalauĸtut tamakkoa kingorngænne Dâvidib Nâlegak apperivâ: majorartuksauvîk paunga Jûdab iglugasaksoangita illanginut? Nâlekab kiovâ: majorarit Hêbronemut.

Taimak Dâvide tagvungarpoĸ, nulliangne Ahinoame Abigailelo illagallugik. Angutillo 600 dit, tâpsomanêtut sunaĸajuitome illautilugit Dâvidib takpaungartipait, illûnatik attunit iglomioĸattingit illagilugit, Saulib unangmiklerninga sorêrmat — tokkungmat — igloĸalerlutiglo Hêbroneme; Jûdablo angutingit tikkilerput, Dâvidelo mingoarpât tagvane, attaningortilugo Jûdakunut.

Dâvide oĸautsaulerame, Jabesemiut Saule illijartolaungmatsuk, kivgartortunik tilliklervigivait, oĸautsauĸolugillo: saimartitauleritse Nâlekamut, nâpkiningnermik taimaitomik pinialaurapse angajoĸâpsingnut Saulemut, illijartolaurapsiuk; taimaimat Nâlekab mânna illipsetauĸ nâpkiningnermik piniarvigilise, uvangalo ajungitullivigijomagivapse, taimailiolaurapse.

Abnerible Saulib sorsuktuksaksoaĸotingita angajoĸângata Isbôsete Saulib erninga âpâ Mahanaimemut, attaningortilâllo Israêlitinut illûnainut; Isbôsete Jareĸalauĸpoĸ 40 ginik attaningortitautillugo Israêlitinut, attaniotilunelo Jarik magguk nâlugik; Jûdakulle Dâvide ungagivât.

Akkunêrtomigle aivaneĸalauĸpoĸ Saulib iglomioĸatingita Dâvidiblo iglomioĸatingita akkorngænne, Abnere Isbôsetelo illannarêgungnêrĸârtinagik.

Tagva Abnerib Israêlitit angajoĸaunerojungit oĸarĸattigivait oĸarlunelo: illipse mattoma sivorngane akkunit Dâvide pinasualauĸpasse attaningorĸovlugo illipsingnut; taimailioritse mânna, Nâlekab Dâvide oĸautigilaungmago: inuĸotikka Israêlitit piulijomavakka kivgaina Dâvidib aggangittigut ômigijingita illûnatik agganginit.

Abnerelo mânna Hebronemut Dâvidemut tikkilermat, angutit 20git illagilugit Dâvidib nerrimârtipait.

Abnerelo Dâvidemut oĸarpoĸ: aijomavunga mânna Israêlitit illûnamassiatik kattitilugit angajoĸâmnut attanermut, angerĸattigivlutit perĸovlugit, attanioĸovlutit tarnivît tussugijanganut. Taimak Dâvidib Abnere nûlerĸova, ingminit aularĸovlugo ullapirsauteĸarlune.

Joabele Abnerib attanermêlaungninganik tussaumagame, attanermut itterpoĸ oĸarlunelo tâpsomunga: sunaliolauĸît? ahâk Abnerib tikkilauĸpâtit, sôg nûlerĸolauĸiuk illingnit aularĸolugo? Abnere Nerib erninga illitaringipiuk? tikkisimangmat tillioromavlutit, illitarĸsilerĸovlugo piniarnernik tamainik.

Joabelo Dâvidemit annigame, tagvainaĸ angigutsilune kivgartortunik tilliklerpoĸ Abnerib kingorngane, aiklermiĸovlugit tâpsominga; Dâvidele ĸaujimalaungilaĸ tamattominga.

Abnere mânna tikkipsârmat Hêbronemut, Joabib tessiorpâ ittertarviksûb ĸerĸanut, angigutsilune oĸarĸattigijomavlugo: kappivâlo tagvane

nângagut, токкolerкovlugo nukame Asahelib aunga pivlugo.

Dâvidele tamattominga kingorngane tussarame, angijomik kiksalerpoк âroѕuklunelo oкarlune: Abnere токкolilaungilak sillaitub токкolerningatut, uvangale passijaksaungilanga attaniovigalo Nâlekab sângane s« ¨uitomik Abnerib aunga pivlugo.

Abnere illijartormatsuk Hêbroneme, attaneк nipliaкivoк кealunelo Abnerib illuvingane, inugiartoкsuillo illûnatik кeavuttauк; inugiartoкsuillo illûnamassiatik tukkisilerput, Abnerib токкotaulaungninga attanermit pilaungimat.

Saulible erninga Isbôsete t«ssarame Abnerib токкotauninganik Hebronen aggangit nukkingêrotilerput, Israêlitillo illûna...assiatik коaкsârput. Angute кalauкporle maggungnik angajoкaujungnik sorsuktuksanut; tâpkoa Isbôsetib iglunganut itterpuк kiaкarpângoningane, naipipâglo sinnigvingmine sinniktillugo, kappivâglo tokkodlugo, niaкungalo nakkapâk, âpâglo Dâvidemut Hêbronemut.

Dâvidele ningaumajadlarlune oкarpoк: inuk idluitoâluk ukkoa angut idluartoк токкolauкpâk iglungane innangavingane; illa! auk tamanna кaiкojaksaringipigo aggapsingnit, illiptiglo pêrlutik nunamit? tagvainarlo токкotauкovak, aggangillo ittigangillo nakkalugit, timigiglo nivingatilugik tetsib kiglingane; Isbôsetible niaкunga

illijauĸovâ Abnerib illuvinganut Hêbronemêtomut.

Angajoĸaunerojullo Israêlitine illûnatik tikkilerput attanermut Hêbronemut; attaniublo Dâvidib angerĸattigivait Nâlekab sângane; tâpkoalo mingoarpât attaningortilugo Israêlemut illûnânut. Dâvide Jareĸalauĸpoĸ 30 ginik attaningortitaugame, attaniotilunelo Jarit 40 git nâlugit.

Jebusiterille inneĸalauĸput taipsomane sulle Jerusaleme avaluliorsimajome avatâgut songojunik, taimak pijaujungnarasugijaungimat aglât kimullônêt; Dâvidible majorarlune sorsugvigivait sâlagilaitalo, iglugasaksoangillo pigilugit; ĸaĸĸârulaillo tâpkoa illangænne igloliorĸojivoĸ igluksaminik ânanâmik, ikkajortauvlune Hirammut, Tirusemiut attaninganut.

Nâlekablo iklervinga akkunit Gibeonemêlauĸtoĸ ajaulerpoĸ âtaulerlunelo Jerusalemut, inugiartoĸsuit attanerlo uvloĸsiortillugit ĸuviasuklutik; Dâvidelo tukkisilerpoĸ, Nâlekab attanermut Israêlitinut naĸĸitilaungmago, attaniovingalo angijorortimago inuĸotine Israêlitit pivlugit.

Dâvidelo oĸarpoĸ: amiaĸoĸarivâ sulle kinamik Saulib iglunganit, nâpkiningnermik piniarĸovlunga tâpsomunga Jônatane pivlugo? — tagva tagvanêtut illangat, Ziba oĸarpoĸ attanermut: pittaĸarpoĸ sulle Jônatanib erningita il-

langæmnik, Mefibosetemik, ittikamigut tussiatomik. Tâmna Jarekalaukpok tellimanik, pijokalauktut taipsomane Saulib Jonataniblo tokkotaunigik unatadlarnerme pivlugik tussartautillugo Jesreêleme, pairijingata taipsomane kivikpâ kemâlunelo; Arnarlo tuavilukartillugo kemâlunelo Mefiboset pâlakpok, tussialerlunelo. — Attaniublo aijaukovâ.

Mânna Mefibôset attanermut tikkiname, pâmakterlune kênane pûpâ opigosuklunelo. Dâvidelo okarpok: Mefibôset! tâmna okarpok: mânêpunga kivgait.

Dâvidible okautivâ: sivôraniarnak! takopsoanermik piniarvigijomagapkit Jônatane atâtait pivlugo; atâtatsiavît Saulib perorsêvekotigilauktanginik illûnainik tunnitjivigijomavagit; igville uvlut tamaita nerrimârvekotimne nerrikattautsainartuksauvotit.

Tâmnale opigosukpok okarlunelo: kinauvîk uvanga kivgait! sâleravit kingmemut tokkungajomut, sorlo uvanga illingagama?

Uvlormit taipsomanganit Mefibôset igloka-laukpok Jerusaleme, nerrigame uvlut tamaita attaniub nerrimârvekotingane, tussialaukporlo ittikamigut igluktut.

Sal. okal. 1, 33. Uvamnik nâlektok ussornarnarlune nunakarniarpok merngoersernekarniarlunelo, kanoetomiglo sivôraniangilak.

Kap. 24, 17. Omigijivît kattaksimaninga

ĸuviasûtigitailiuk, ômattillo serrijuteĸarniarane tâpsoma ĸoitarninganik; Nâlekamut takkojaunajarmat, idluigijaunajarmallo tâpsomunga.

Kap. 16, 7. Nelliata apĸotingit Nâlekamut ĸuviagijauĸpatta, tagva ômigijingittauĸ nâmaksartipait tâpsominga.

Matth. 5, 7. Piloridlarput nâpkiniktut, nâpkigijaujomârmatta.

Luk. 5, 36. Tamanna pivlugo nâpkingnigitse, sorlo atâtase ĸilangmêtoĸ nâpkingniktotôngmat.

---

39. Dâvidib ajortullininganik ĸaĸĸialerninganiglo.

Dâvidiblo ômigijine illûnaita avatiminêtut sâlagivait, attaniovingmelo kiglervingit angijorortipait Egiptenemit Eufrate tikkilugo; inuĸattigêlle sâlagilauĸtane, tagva Siriamiut Edomemiullo Moabiterillo Filisterillo idluartomik attaniovigivait attanersoatut nâpkigosuktotut; Amoniterinulle sâlagijaujunut, Dâvidib kivganginik mittauteĸalauĸtunut taimak illingalaungilaĸ; taipsomanele Dâvide ômamine ikliguneĸalaungmat asserortitsijomik; tâpsomalo ikligunerub tâkpêtipâ tussangitipâlo takopsoajuitilugolo.

Imailingalauĸporle: Jare annigormat Dâvidib Joabe sorsuktuksaksoangillo aulatitangit til-

livait, asseroerĸovlugit Amoniterinik, iglugasaksoangillo anginerpât Rabba illujauĸovait, aĸsorornermut pijaulerĸovlugit; Dâvidele Jerusalemêtuarpoĸ.

Pijoĸalauĸporlo Dâvide unnub nelliuningane makkilerame innangavingminit, pissuklunelo iglome kângane, tagva Batseba, Uriab nullinnga, ubvartoĸ ingminik takkovâ; tâmnalo taututsiarilauĸpoĸ. Aijauĸovâlo sinnikattigilugolo.

Dâvidiblo Joabe Uriakut kaikojaulauĸtokut attanermut aglârsungnik tillikliutjivigivâ imâk pijunik: „Uria pitissiuk sorsungnerub sugaluluarvianut, tunnulugolo allarsiuk, ullimârtauĸovlugo toĸĸoĸovlugolo.“

Joabe taimailiorpoĸ, Urialo illangillo sorsuĸattigijangit sorsungnerme ullimârtauvut tokkolutiglo. Batsebale tussarame, uine Uria toĸĸungmat, oggurivâ; ogguarêrmalle Dâvide tilliklerpoĸ aijauĸolâllo iglominut; nulliangolerporlo tâpsomunga, ernilunelo tâpsomunga ernermik.

Nâlekable piniarneĸ tamanna, Dâvidib piniartanga idluigivâ, taimaimat nellautaijoĸ Nâtane tilliva Dâvidemut; tâpsomalo tikkigamiuk oĸautivâ: iglugasaksuit illangane angutekalauĸpoĸ maggungnik, aipâ akluilauĸpoĸ, aipâ akluvoĸ.

Akluitoĸ saugaĸuttekadlalauĸpoĸ tuktuvaĸuttekalarmelo; aklujorle sunaĸalaungilaĸ saugârsuĸotituame pissiarilauĸtame assianik; nerritipâlo angijororĸovlugo tâpsomane, kittorngangillo illagilugit; nerrilauĸpoĸ tamuanganit, immerlu-

nelo ermgusiarsuĸotinganit, sinnilarmelo tâpsoma sângane.

Tikkitoĸalaungmalle nerrimârĸattaujomik angumut akluitomut, tagva saugaĸotine tuktuvaĸotinelo ivlerivait, aklujublo saugaĸotinga tiguvâ âĸiksolâllo angumut tikkitiminut.

Tagva attaniub illungertulerlune angut taimna taimailiolauĸtoĸ ningaumajarvigidlarpâ, oĸarlunelo Nâtanemut: sorlo Nâlegak miksekârtomik inôngmat, angut taimna taimailiolauĸtoĸ toĸĸotaksauvoĸ; tamannalo tappilugo saugaĸ taimna sittamairtorlune akkileraksarivâ.

Tagva Nâtane Dâvidemut oĸarpoĸ: igvit anguteovotit taimna; imâgle Nâlegak oĸarpoĸ: uvanga mingoariutit attaningortilauĸpagit Israêlemut, piulilauĸpagillo Saulib agganginit; sôgle tagva Nâlekab oĸausingit nachogilauĸpigît? idluitoâlungmik taimaitomik piniaravit tâpsoma ijikita sângangne? Uria ullimâlaurangne saviksoarmut, nulliangalo tigulaurangne nulliarilugo; ahâk mânna ĸanoetunik saĸĸertitsivigijomavagit igloĸotingnit nangminerijarnit pijunik.

Tagva Dâvide Nâtanemut kiksadlarlune oĸarpoĸ: idluitullilauĸpunga Nâlekamut; Nâtanib Dâvide oĸautivâ: tagva Nâlekab ajornît pêjarsimavâ, toĸĸoniangilatit; Nâlekable ômigijingit pijoĸartomut ômunga mittauteĸartilaurangne, tamanna pivlugo erneĸ erniangomajoĸ illingnut toĸĸolerniarpoĸ. Nâtanelo angerarpoĸ.

Dâvidele tuksiarpoĸ (Img 51): Gûdîk saimarviginga pitsiarnît malliklugo tappanikkalo pêjakit napkiningnît angijoksoaĸ malliklugo;

ubvatsialaunga idluitullinimnit, epĸêjarlungalo ajorninnit. Idluitullimanera illitarilerapko, ajortullimaneralo samnêtsainarpoĸ; illingnut kissiane ajortullilauĸpunga, idluitullilarmalo sângne.

Gûde, ômamik ivjornaitomik sennalaurit illumne, tunnitjivigilungalo anernermik nutâmik nakkimarnijuitomik. Pingujarniarnanga kênarnit, aĸsârtaililaungalo anernernik ajunginermik.“

Nâlekab issumagijungnaivigigamiuk ajorninginit, tagva ama tuksiarpoĸ (Imgerut 32): „pilorikpoĸ tappanernit issumagijungnaiviojoĸ, ajortunik mattoviojoĸ; pilorikpoĸ inuk, Nâlekab taisivigijungnaitanga idluitullinernik, nellangainekangitorlo anernermine.

Angigutjutigijomalaurapko, saunikka perlilauĸput ĸeadlarnimnut uvloĸ nâlugo; aggaktit uvlôtillugo unnuamelo oĸumailaungmatta uvamne; tamanna pivlugo ajornimnik kigligiksarvigilauĸpagit, idluitullinikkalo angiaritailivakka. Oĸalauĸtunga: Nâlegaĸ tappanimnik kigligiksarvigijomavara, tagva issumagijungnaivigilauĸparma ajornima idluitoĸsoninginit. Sela!“

Nâlekablo nutaraĸ Batsebab erniarilauĸtanga Dâvidemut annauvâ, ĸannimadlarĸovlugo toĸĸojungnarlune. Dâvidiblo Gûde tuksiarvigivâ nukapiarârsuk pivlugo, nerritaililunelo pâmangalunelo unnuaĸ nâlugo netterme.

Uvlulle 7 ingænne nutaraĸ toĸĸolerpoĸ; kivgallo sivôralauĸput tamanna oĸautigilugo attanermut. Tâmnale mallugosulerame, nutaraĸ toĸĸungmat, kivgane apperivait: taimaimangât? kiovâllo: ahaila! tagva makkipoĸ nettermit,

ermiklunelo, mingoarlunelo, annorâniglo assinginnik attivoĸ, ailunelo Nâlekab iglunganut tuksialarmelo imâk: „(Img: 103) Târnîk! Nâlegak nertoruk! puigorniarnaglo sunaмik ajungitullivigilaungmattit; issumagijungnainiktoĸ ajornernik tamainik, inuliklertorlo ĸanoenernik tamainik. Piuliklertoĸ inôsernik asserornermit; niaĸosêjoĸ illingnik saimaveĸarnermik nâpkiuingnermiglo.

Inub uvlungit iviksukattitut îput; nuvugolâktârpoĸ nuvugolâktut natername; annorib kângagôrvigikpago, tagva tagvanêtsungnaipoĸ, inigilauĸtangalo illitarijaujungnaipoĸ.

Nâlekable saimaveĸarninga soraijuipoĸ issoĸangitomit issoĸangitomut sivôragijinginut, idluarningalo ĸittorngat ĸittornganginut; Sêla!“ —

Attaneĸ tuĸsiarêrame, uttilerivoĸ Gûdib iglunganit ĸaitauĸojilerlune niaĸôjamik nerriniarlune. Tagva kivgangita tattaminiarlutik oĸautivât: sunauvâ tamanna piniartat? nutaraĸ inôtillugo nerritaililauĸpotit ĸealutillo; mânnale toĸĸungalermat makkipotit nerrilutillo?

Tâmnale oĸarpoĸ: nutaraĸ nerritailijutigilauĸpara ĸeagilugolo inôtillugo, issumaĸalaurama, imaĸĸa Gûdib saimarviginiangimangângma nutaraĸ inôĸojauĸovlugo; mânnale toĸĸungangmat, suna pivlugo nerritailijuksauvîk? uttertitsungnaralloarpigo? aivigijomagalloarpara, tâmnale utterniatsangilaĸ ama uvamnut.

Mattoma kingorngane Batseba ernermik assianik ernivoĸ tâpsomunga, tâmna atserarpâ Sa-

lomomik, pitipâlo Nâtanib nellautaijub aggangi-nut; tâpsoma atserarpâ Jedidjamik, imaipoĸ: Nâlekab nagliktanganik.

Matt. 26, 41. Pigârluselo tuksiaritse, ôk-tortaulungnermut perĸonnase; anerneĸ pijoma-galloarpoĸ, uvinigle sangêpoĸ.

1. Pet. 2, 11. Uvingub ikliguninginik at-tortailititse, taipkoa, tarne akkerartormatsuk.

1. Kor. 10, 12. Taimaimat issumamigut nangerasugijoĸ, kanmalerle ochoĸonnane.

Jakobus 1, 15. Ikligunek sâlaĸalerangame, ajortullinermik saĸĸertitsivoĸ, ajortullinerle at-tortauĸpat, toĸĸomik saĸĸertitsivoĸ.

---

40. Absalomib pikablarnekartit-sininganik.

Kappianartut tikkituksat Dâvidemut, nellau-taijub Nâtanab nellautaijutigilauĸtangit Dâvidib ajortullinerilauĸtanga Uriamut, toĸĸotauĸolaung-mago, nulliangalo nulliarilaungmago, pivlugo nellautsilerput manna kiksarnadlartomik.

Absalomib, Dâvidib erningita illangata angajune Ammon, tâmna nerrimâraksaksoarmê-ĸattautillugo, Absalomib Baalhazoreme ĸattangu-

timinut illûnainut, ĸaiĸolauĸtaminut tagvunga âĸiksorlauĸtangane opingartauvlune toĸĸotauĸolauĸpâ.

Attanek tamattominga tussarame, angijomik kiksalerpoĸ, aularlunelo ernine uivêtoĸ una ĸenneriartorlugo pitlarlugolo; tâmnale ĸemâvoĸ atâtatsiaminut anâname atâtanganut, attaniojomut Gesureme, tagvanêtuarlune Jarinik pingasunik.

Akkunit Dâvidib ernine toĸĸotaumajoĸ oggurivâ, nellonangilarlo, imgerutit illangit sennalaungmagit nelliutome kiksarnartome taipsomane.

Kiksarneĸ ikublanersaulermat, Joabe ôktorpoĸ, attaneĸ saimauseromavlugo, sullivorlo: Absalome aijauĸojaulerpoĸ Gesuremit, utterĸojaulerlunelo iglunganut Jerusalemétomut, attaniuble kênanga takkojaksaringilâ Jarik magguk nâlugik.

Absalomele innilangalungilaĸ Joabemut tuksiarutaujomavlune attanerme, attaniub ômattinga sangutitaulerĸovlugo, nâpkinilermiĸovlugolo tâpsominga. Tagva attaniub ernine tamna tammarsimajoĸ ĸaiĸojauĸovâ; tâmnalo saĸĸermat, kênaminik pûlune nettermut opigosukpoĸ attaniub sângane; attaniublo Absalome kunikpâ.

Absalomible ĸaĸĸialerninga nellâgôlaungilaĸ, taimainat atâtame pitsiarninga attornerlûtigivâ; nertortaujomagosukamelo, tagva angigutsilune pinasualerpoĸ aglât, atâtane attaniojungnêrtilugo, attanioviglo aĸsârnigarilugo ingminut.

Absalomele ingunteolaukpok ânanaudlartok, Jerusalemele illûnâne adsekalaungilak taimak ânanautigijomik; ittigangita allugingnit kabsinga tikkilugo kanoetokalaungimarikpok tâpsomane.

Akkunit tagva issumaksarsiorpok piniaromanerminik; uvlângolerangallo annijajovok nangeriartorlunelo apkosiniub kiglinganut, ittertarviub kannitanganut nautsertorlune; kaijokalaurangallo attaniub idluarsaivianut itteromavlune, Absalomib kaikovâ ingminut kiglissiniaromavlugo, sunamik pitjutekarmangât, okautilâllo: ahâk illiornit idluarpok nâmatuinarlunelo, kiglissiniartekangilarle attanerme; kanoktôk uvanga idluarsaijungortitaunajaruma nuname, ikkajorkovlunga illûnainik, idluarnermik perkovlugit. Kialo kaglilerangago opigijomavlugo, tagva aggane issakpait, tigulâllo kuniklugolo; taimaglo Israêlitit angutingita ômattingit tiglikpait.

Taimailiolaukârdlune akkunersoak, atâtaminut attanermut okarpok: aijomavunga angerneralo Gesuremêdlunga Siriame angernerilauktara nellautsititsomavlugo Hêbroneme, Nâlekab sângane.

Attanerlo angerpok okarlune: ullapirsautekarlutit aularit. Absalomele angigutsilune nautsertortuksanik tilliklilaukpok Israêlitit kinguvârênginut illûnainut, okaudsaukojilunelo: tiptulautib nippinganik tussarniarupse, tagva nipliagitse: Absalome attaningortitaumavok Hêbroneme.

Absalomelo tilliklerivoktauk Ahitôfelemut, Dâvidib attanertuijokotinganut, ikkajortigijoma-

vlugo; inugiartoĸsuillo ĸailutik unnuksivalliavut Absalomeme.

Tagva attauseĸ tikkilerpoĸ, tâmna oĸautjivoĸ Dâvidemik tamattoinnga, oĸarlunelo: Israêlitit illûnatik ômattingita Absalome mallikpât. Tagva attaniub ômattinga sôngolauĸtoĸ, ômigijiminik sivôralaungitoĸ, sangêlerpoĸ; maksoaneĸarungnailunelo kivgaminut najortaminut oĸarpoĸ: attê! ĸemâlerta, pijauĸonnata! mâne annigoiviksaĸarniangimat Absalomemit; tuavititse aularĸovluta, opalluijauĸonnata tâpsomunga, tigusilunelo uvaptingnik, iglugasaksuillo ullimârlugit saviksub kênanganut.

Tagva attaneĸ pissuklune annivoĸ iglominit, iglomioĸattinelo illûnaita illagilugit; inugiartoĸsuillo Jerusalemiut illûnatik, taimaktauĸ angutit 600dit pissuklutik Gatemit tikkilauĸtut attaneĸ sivorlervigivât; aivullo kôb Kidronib akkianut.

Attaniuble ĸaĸĸak orĸsoĸtalik majorarpâ ĸealunelo niaĸungalo ulliksimalauĸpoĸ, kammilârlunelo pissukpoĸ. Taimaktauĸ inugiartoĸsuit illûnatik illagijangita attunit niaĸotik ulliksimalauĸpait, majorarĸattaulutiglo ĸeagivut.

Bahurimemut tikkingmatta, annijoĸarpoĸ tagva tagvangat, Saulib iglungata kinguvânganit pijomik, Simeimik attelingmik, tâmna okarnerlûtjivok attanermik, millorpâlo ujarĸanut, oĸarlunelo: annît! annît! ĸingmiojotit, aungmik nerrijoĸ, anguteâlôjotit! Nâlekab akkiniarutigimavâtit Saulib iglomioĸatingita illûnatik aungit pivlugit, tâmna innangêrlugo attaningorsimaga-

vit; ahâk mânna ĸanoetoĸotingnêpotit, ĸingmiogavit aungmik nerrijoĸ.

Tagva Abisai illungertorlune attanermut oĸarpoĸ: aivigijomavara, niaĸunganiglo nussuijomavara. Attanerle oĸarpoĸ tâpsomunga: agviarnago, taimailiorle, Nâlekab perĸolaungmago; inaĸĸâ, Nâlekab ajulernera takkoniarpâ, pitsiarnermullo akkiniarlunga tâpsoma oĸarnerlôtjininga uvlomênitak pivlugo.

Dâvidelo illagijangillo merngortudlarlutik iglugasaksoarnut avalulingnut Mahanaimemut, Isbôsetib attaniôtillugo innigilauĸtanganut tikkipoĸ, nekkoĸsilunelo tagvane; unnuktullo, illa 1000 dioĸattartut kattilerput tâpsomunga, attanitik ivlerigamitsuk, sapputijomagamitsuglo, unatadlarnerme ĸanoetitaulerĸonnago.

Absalomele angutekotingillo Jerusalemut tikkingmatta, tagva tagvane mingoarpât attaningortilâllo ĸanoetoĸarasuginatik.

Dâvidible inugiartoĸsuit illagijine opallungaijarpait, angajoĸâĸartilaitalo 1000 dinut 100 dinullo; aularpullo sorsungnermut; attaniublo inugiartoĸsuit sorsuktuksat aularĸattigijomagalloalauĸpait; tâpkoale kiovât: aukak! aularĸattaujuksaungilatit, igville îpotit sorlo 10,000 ditut uvaptingnit.

Attaneĸ tagva nangeriartorpoĸ takkunârlunelo inugiartoĸsuit annilertillugit sorsungnermut angajoĸaillo Joabe Abisailo Italio perkovait oĸautilugillo: sugautitaililugo nukapiak Absalome piniarvigissiuk.

Tagva sorsungneĸ pigiarpoĸ Efraimib napârtungine, pivallialunelo, Israêlitillo Absalomemut illaumajut sâlagijauvut tagvane, uvlormelo taipsomane ullimârtauneĸalauĸpoĸ angijomik, angutinik 20,000 dinik.

Absalomele ablângavoĸ horseojârtub kângane, ĸemâlunelo; horseojârtorlo napârtoĸsûb Eichib attânut tikkimat, niaĸunga nâpoĸ Eicheme, nivingalunelo ĸilaub nunablo akkorngangne, horseojârtoĸotingale tâpsoma attânit pangalidlarlune aularpoĸ.

Angutit illangata tamanna takkogamiuk, oĸautigivâ Joabemut; tâpsomale oĸautivâ: sôg annaulaungikiuk nunamut ochotilugo? tagva pivlunga Silberilinginik 10 nik tapserusermiglo tunnitjivigijomanajarpagit.

Angut tâmna Joabemut oĸarpoĸ: Silberilinginik 1000 dinik tunnitjivigigalloarumga aggamnut, sulle aggakka illijomanajangilakka attaniub erninganut, attaniuble perĸolaungmasse tussartilluta, oĸarlunelo: udjertoritse, kinalônêt piniarluĸonnago nukapiamut Absalomemut.

Joabe oĸarpoĸ: taimak akkunêrtigijomik noĸĸarungnangilanga illingne, ĸallugitsallo pingasut tiguvait aggangminut, kapputilaitalo Absalomib ômattinganut inôtillugo sulle Eicheme. Joabiblo akjarsijoĸotingita sakkunginik illumavât, annaulerlugolo tokkopât; egivâllo napârtut akkorngænnut ittersâlungmut, ujarĸallo unnuktut perorliutivait kânganut.

Tagva Joabib tiptulaut tiptulausijautigivâ, inugiartoĸsuillo utterĸovait, udlanigungnaiĸovlu-

git Israêlitinik; tagva Israêlitit Absalomib inuĸotigilauĸtangit illuêngarlutik attunit ĸemâvut igloĸotimingnut.

Dâvidele iksivavoĸ upkoaĸsoaĸ magguk akkorngangne, aĸpautjijomik uttaĸilune, nautsertorlunelo ĸanoĸ illinganiarmangât. Tagva Ahimaaze unatadlarnermit tikkipoĸ, attaneĸ salutidlugo oĸarlune: ullapirsaut! attaniuble apperingmago: Absalome ĸanoelungigalloarĸa? tagva kiotsiaromalungilaĸ.

Kusile tikkimat, oĸarlune: mâne taigoraksaĸarpoĸ ajungitomik nâlegara attaneĸ! attaniublo apperingmago Absalome pivlugo, tagva Kusib oĸautiva: nâlekama attaniub ômigijingit illûnaita illingajuksauvut nukapiab ôma illinganingatut.

Tagva attaneĸ kiksalerpoĸ, ĸealunelo pissuklunelo oĸarpoĸ: ernîk Absalome! ernîk Absalome! Gûde pijomaletôĸ, uvanga toĸĸojuksaunimnik inningne! Absalomeĸotîk! ernîk! ernîk!

Inugiartoĸsuit sâlaĸarnermit uttertut tamattominga tussaramik, kiksarneĸalerpoĸ angijomik akkorngænne, tamanna pivlugo attaniub ernine issumajârutigingmago.

Tagva Joabe attanermut oĸarpoĸ: parngnailerit mânna annilutillo [illegible]nâĸarlutillo kivgatit oĸarĸattigilikit; [illegible] ville angut attauserlônêt illingnêt[illegible] nuarme tamattomane. Attaner[illegible]agva [illegible]niliorpoĸ; Nâlekablo Jûdakut angutingita illûnatik ômattingit sangutipait, sorlo angutib attautsib ômattingatut,

tikkilerpullo attanermut oĸarlutiglo: ĸailaungmît igvit kivgaĸotitillo illûnamassiatik.

Taimak attaneĸ utterivoĸ, tikkilermilunelo Jerusalemut, illumajauvlune inugiartoĸsoarnut igiaĸomijartunut ullapirsauteĸarmat mânna.

Simeilotauĸ oĸarnerlûtjilauĸtoĸ attanermik tikkigivoĸ, pâmakterlunelo tâpsoma sângane, ĸaĸĸialerlunelo oĸarlune: illa illitarĸsilerpunga idluitullilaurama.

Abisaile kiovoĸ oĸarlunelo: Simei tamanna pivlugo toĸĸotaksaunajangilâĸ? Nâlekab mingoartitanga oĸarnerlôtigilauralloarmago?

Attanerle oĸarpoĸ: uvlome kina tokkotaujuksaunajarĸa Israêleme? issumavît ĸaujimalunginama uvlome attaningortitaugama Israêlitinut? Simeilo angermarikpâ toĸĸotaujuksaungimat.

Mefibôsetelo Saulib erngutâ ĸailune attersârivoĸ, attaneĸ pagrearlugo. Tâmna kiksalauĸpoĸ angijomik uvlormit taipsomangat, attaniub aularvianit, uvloĸ taimna ullapirsauteĸarlune uttermat tikkilugo; attaniublo ajungitullivigivâ.

Taimak attaneĸ Dâvide uttilerivoĸ Jerusalemut, Nâlekablo piulivâ ômigijingita illûnamassiatik agganginit.

Nelliutome taipsomane Filisterit unatadlarnermik pigiarĸattarput ama; sorsuktoĸarninganelo saĸĸertoĸarpoĸ inukpanik, piluartomik angutib Rafamik attigub erninginik sittamanik; tâpkoa

illangat Gôliatemik attekalaukpok; ama assia inugangoakalaukpok 6inik aggangmine ittikaminelo.

Dâvidelo attersârpok inukpak Jesbi Gatemiok sorsugvigilugo; merngortolerporle nukkekatsiarungnailune; tagva Jesbi issumakalaukpok, Dâvide ullimâromavlugo, Abisaible attanek ikkajorpâ, Filisterelo ullimârlugo tokkopâ. Tagva attaniub angutekotingita okautimarikpât: aularungnaituksauvotit illagiluta sorsungnermut, kaumaute Israêleme kammitaukonnago. Inukpaillo tâpkoa erksinartut Dâvidib sôngojokotinginut sâlagijauvlutik nungutaumarikput; attanerlo imgerpok taipsomane imâk: (Img. 18.)

„Nâlegak kairtorijara serngnigijiksakautigijaralo piulijigalo; Gûdiga torkorviksakautigijara, tettigijara, sappulutaksarijara, piulijauviksamalo sakkunga, sapputsijigalo.

Nâlegak nertoromavara, nipliavigijomavlugolo, tagva ômigijimmit piulijauniarpunga.

Gûde tâmna akkiniarnermik tunnijijok uvamnut, inukattigêksoarniglo ajoringorsaijok attimnut.

Piuliklerte uvamnik ômigijimmit; tamanna pivlugo kujagijomavagit Nâlegak! nellojut akkorngænne, attîllo imgervigilugo nertordlerutiksanik.

Attane kotiminut piulijaunekartitsijok angijoksoarmik, ajungitullijorlo mingoartitaminut Dâvidemut, tâpsomalo kinguvânginut soraijuitomik.“

Sal. oĸâl. 24, 21. 22. Kittorngâk! Nâlegaĸ attanerlo sivôragikik, pikabladlartullo illagitailikit!

Tâpkoa pitlartauvingat suilanginit tikkitsomârmat, nellonarporlo ĸaĸĸugo tammarmik ĸanoeningat tikkitsomârmangât.

Kap. 17, 25. Ernek sillaitoĸ atâtangata sinnaungajutigivâ, anânangatalo ernilauĸtub tâpsominga kiksautigivâ.

1. Tessal. 5, 15. Udjertoritse idluitullijoĸ akkiniartautailitilugo ajortomik; ajungitomigle pinasuatsainaritse, illapsingnullo illûnainullo.

---

41. Inugiartoĸsuit kittitauningænnik. Dâvidib uvlungita kingorlinginik.

Absalomib toĸĸungata kingorngane pikablarneĸ sorailaungilaĸ sulle; taipsomane Israêlitit Absalomib inuĸotigilauĸtangit sâlagijaulaungmatta, attanerlo uttilermingmat Jerusalemut, tagva kinguvârêt Jûdakut Benjaminekullo akkerartortigêlerput angijomik, Jûdakut attaneĸ iĸĸârtilaungmatsuk Jordanekut, sôngonersaujomangmattalo Israêlitinit.

Tagva Sêbab Benjaminekut illangata, angut sillatutsiartoĸ kuksalaitorlo tiptulaut tiptulausijautigivâ ĸaigarsuklunelo: illangiutiveĸangilagut

Dâvidemik, kingormgutijaksaĸaratalônêt Isaib erningane. Israêliteojut illûnamassiatik attunit ailerlit igloĸotimingnut.

Tagva Israêlitit illûnamassiatik Dâvide allarpât, mallikpâllo Sêba. Joabible sorsuktuksaĸotine kattitipait, Seba illagijangillo udlajomavlugit, tâpkoale iglugasaksoarnut Abelemik attelingnut ĸemângmatta, Joabiblo illumangmagit sorsugvigijomavlugit, tagva iglugasaksoarmiut Sêba tiguvât, niaĸoêrtipâllo, niaĸungalo egipât avalut ĸollâtigut.

Tagva Joabib tiptulaut tiptulausijautigivâ, inugiartoĸsuillo siamaterput illûnatik attunit iglomingnut.

Nelliutome taipsomane Israêlitit nuname illûnâne innilangalermatta, ômigijingit illûnaita sâlagijaulaungmatta, idluitulleĸattarput Nâlekamut, tâpsoma perĸojangit tappagilugit.

Tagva Sâtanasib Israêlitit akkerartorpait, attanerlo piojoritilugo kajungarsarpâ, innugiartoĸsuit kittitauĸolugit perĸovlugo. Dâvidelo Joabemut inugiartoĸsuillo angajoĸânginut oĸarpoĸ: Israêlitit kittitsartorsigik Bersabamit Dan tikkilugo, ĸailugillo uvamnut, ĸaujerĸovlunga unnurninginik. Joabe ĸunnugalloarlune oĸarpoĸ: Nâlegak illautitsilerle inuĸotiminut 100 dertortunik unnurnersanik sulle, sôgle Nâlekama tamanna apperĸutigivauk? sôg patsitiksaĸartuksaulerĸa Israêlitinut?

Attaniuble okausingit ajugauvut Joabemut; Joabelo aularpoĸ agvertarlunelo Israêlitit nuna-

ngittigut illûnaitigut, tikkiporlo Jerusalemut; kittissimajut unnurningit tunnilugit Dâvidemut. Inugiartoĸsuit illûnatik unnurningit 800,000 diolauĸput, saviksoarmik amusijut, Jûdakullo 500,000 diolauĸput.

Gûdible tamanna idluigivâ, attaniublo ômattinga tiglerpoĸ angijomik oĸarlunelo: angijomik idluitullilauĸpunga taimailiolaurama; mânnale pêjalauruk kivgavit idluitullininga, sillainartomik pilaurama.

Tagva nellautaijub Gadib Dâvide tikkipâ oĸautivâlo: imâk Nâlegak oĸarpoĸ: annerosulerit.

Jarinik pingasunik kângnartuniglônêt; ĸemânermiglônêt taĸĸit pingasut nâlugit akkerartortitit pivlugit; Nâlekab saviksoanganiglônêt, nusilingnartomiglo nuname uvlut pingasut nâvlugit.

Attaneĸ oĸarpoĸ nellautaijomut: kappiasudlarpunga angijomik, kissianele Nâlekab agganginut kattagomavunga, tâpsoma nâpkoarosungninga angijovaksôngmat; kattagomangilangalo inuit agganginut.

Tagva Nâlekab nusilingnartoĸ tikkerĸovâ Israêlitinut, ochojoĸartitsilunelo Israêleme angutinik 70,000 dinik. Engelelo Jerusalemuttauĸ tikkiname asseroromavlugit, tagva Nâlekab Dâvidib annersaumininga tuksiarningalo takkunârlugik ĸaĸĸialerutigiva, Engelelo asserorsaijoĸ oĸautivâ: nâmaksivoĸ! aggaktit erĸitikit!

Engelelo nangerpoĸ Arafnab Jebusitereojub ĸaĸĸôjaksalliorvingata kiglingane saviksoalijar-

lune kênailitaĸangitomik issautitaujomik Jerusalemut.

Nusilingnartoĸ tagva sorêrpoĸ, attanerlo Altaremik sennaĸojivoĸ Arafnab ĸaĸĸôjaksalliorvingane pissiarijaumajome attanermut; tâmnalo tunnijivoĸ tunnergutinik ôtaksanik, ĸujalijutiksaniglo.

Attanerlo Dâvide inutoĸaugame, tagva erninga Adonia, Absalomib angajunga angijorortipoĸ oĸarlunelo: attaningoromavunga. Adoniale angutitsiangolauĸpoĸ, sennaĸojilerporlo ingminut ĸammutingnik aksalloalingnik, angutiniglo ablângajunik horsine, angutiniglo 50ginik sivurlertunik tâpsominga. Attanertorvigivaglo Joabe, Abjatarelo ajoĸertuijoĸ; tâpkoa Adonia ikkajorpâk.

Adoniable nerrimaraksaĸsoaĸ unnuktunut nerreĸattaujuksanut ĸaiĸojauĸojanginut âĸiksortauĸovâ; ĸattangutinelotauĸ attaniub erningit illûnaita ĸaiĸogivait; Salomole nukkane, Natanelo Benajalo Zadokelo ĸaiĸolaungilait.

Tagva nellautaijoĸ Natan itterpoĸ attanermut, apperivâlo oĸarlune: Nâlegara attaneĸ, oĸalauĸît: Adonia kingunamne attaniojuksauvoĸ iksivajuksaularmelo iksivautaĸotimne? ahâk attersâlauĸput nerrimâraksaĸsoarmut, nerrilutiglo immilarmiglo taipsoma sângane, oĸarlutiglo: piloringnartoĸarle attanermut Adoniamut!

Tagva attaneĸ Dâvide Natanamut Batsebamullo oĸarpoĸ: sorlo Nâlegak miksekârtomik

inôngmat, uvlome piniaromavunga ǰimâk: ernît Salomo attaniôjuksauvoĸ, tâmnalo iksivajuksauvoĸ iksivautaĸotimne innangêrdlunga.

Ajoĸertuijub Zadokib mingoarliuk Gihoneme attaningortilugo Israêlitinut; tiptulausijaritselo tiptulautinut oĸarluselo: piloringnartoĸarle attanermut Salomomut.

Tagva nellautaijoĸ Natan ajoĸertuijorlo Zadok, ajoĸertuijullo illagilugit, Benajalo, sorsuktuksat aulatsijingat, angajoĸajallo taimailiorput sorlo attaneĸ perĸojilaungmat, inugiartoĸsuillo illûnatik Salomo mallikpât, salutipâllo attanertut, nipliavlutik nipperĸortôjomut: piloringnartoĸarle attanermut Salomomut.

Adoniale najortangillo tussaleramik tamattominga, ĸoaĸsârput parngnailutiglo illûnatik Adoniamut ĸaiĸojaulauĸtut, aularlutiglo attunît apĸotigijamingnut.

Adoniable Salomo sivôragiva toĸĸotauniarasugallune tâpsomunga; taimailaungilarle, Salomole oĸarpoĸ tâpsomunga: ullapirsauteĸarlutit ailerit igloĸotingnut.

Mânna nelliutoĸ Dâvidib toĸĸoviksanga ĸaglilermat, ernine Salomo perĸovâ oĸarlunelo: uvanga sillaĸsoarmiut illûnamassiatik apĸotingat aiviginiarpara: tagva maksoalerit, angutaulutillo, agvertarlutillo Nâlekab Gûdivît apĸosiningine, sorlo aglaksimangmat Môsesib perĸojangine, sillatoĸovlutit piniarnerne illûnaine, namullo sangulervigijarne; Nâlegarlo oĸautsiminik oĸauserilauĸtaminik pivlunga nellautsititserĸovlugo oĸa-

rame: ĸittorngavît apĸoserijatik udjertoromârpagit, sâmne nertornarlutik, ômamullo tamânut agvertarĸovlugit apkosinimne, tagva angumik, illingnit pijomik, Israêlib iksivautanganêtomik ajoĸsartoĸarniatsangimarikpoĸ.

Taimak Dâvide, attaneĸ angijoĸsoaĸ, Gûdib kivganga sinnisilerpoĸ ullapirsauteĸarlune, inôtsib kiglinganôrlune, akluidlarlunelo opigijaulunelo, ailunelo atâtagijaminut illijartortaulunelo Dâvidib iglugasaksoaĸotingine (Zioneme) illuvingalo Apostelit nelliuningænne aglât takkuksaulauĸpoĸ sulle. Apost. pin. 2, 29—30.

Nelliutorle Dâvidib attaniovia Israêlitinut Jareovut 40 git. Jarit 7 it nâlugit attaniolauĸpoĸ Hêbroneme, Jarit 33 it nâlugit Jerusaleme.

Dâvide attaniogalloarlune angijoĸ, nellautaijolauĸpoĸtauĸ, sorlo imgerutinit unnuktunit sennalauĸtanginit, piluartomik imgerutinit 16. 22. 40. 69 inillo takkuksaungmat.

Sal. okâl. 16, 31. Nutjat ĸêrtojut nertornautib niaĸotiksarivait, nagvârtaulertut idluarnerub apĸotingane.

Img. 145, 18. Nâlegak ĸannipoĸ illûnainut nipliavigijiminut; illûnainut illungertorlutik nipliajunut tâpsomunga.

Rôm. 14, 8. Inôgupta, Nâlekamut inôvogut, toĸĸoguptalo, Nâlekamut toĸĸovogut, taimaimat inôguptalônêt toĸĸoguptalônêt, Nâlekab perĸutigivâtigut.

42. Salomob attaniotininganik sillatojoĸsôninganiglo; tempeleliorninganik; toĸĸunganiglo.

Taimak Salomo atâtame Dâvide iksivautangane iksivavoĸ mânna, inugiartoĸsuillo Israêlitit illûnamassiatik nalekpât; inugiartoĸsuillo avatânêtut, atâtangata sâlagilauĸtangit pilliutinik ĸaitsivigivât.

Salomoblo Nâlegak nagligivâ, agvertarlunelo atâtame Dâvidib illuserilauĸtangit mallikligit; Gibeonemullo aigame, tunnergutinik tunnijijomavlune, tagva Nâlekab saĸĸervigivâ tagvane sinnektôinanekut unnuarme oĸarlunelo: tuksiarit sunamik tunnijaksamnik illingnut.

Salomo oĸarpoĸ: igvit Nâlegak atâtaga Dâvide nâpkoarnermik angijomik piniarvigilauĸpát, ernermiglo tunnitjivigilauĸpát, iksivautangane iksivajomik. Mânnalo Nâlegak Gûdiga, kivgait attaningortilauĸpát atâtama Dâvidib inningane; uvangale nukapiarârsôvunga sulle, ĸaujimanangalo ĸanoĸ annimnik itternimniglônêt inugiartoĸsuit ukkoa annerilauĸtavit akkorngænne, taimak unnuktigijôjut kittitaujungnangimatta. Taimaimat kivgait ômamik nâletsiartomik tunnitjivigilauruk! inuĸotingnik idluarsaijungnarĸovlugo, tukkisilerĸovlugolo sunamik idluarmangât idluimangâlônêt.

Tamanna Nâlekab nâmagiva, Salomolo ᴏᴋautivâ: taimaitomik tuksiaravit tuksialaunginavillo inôtsemik sivitôjomik, akluinermiglônêt, ômigijivît tarninginiglônêt; sillatunermigle idluarsaijungnarlutit; ahâk tagva ᴏᴋautsitit mallikiugit piniarpunga; ahâk ômamik illissimajomik sillatôjomiglo tunnitjivigimavagit, illiktut îtoᴋalaungimat sivunerne, pittaᴋarniangimallo kingunerne.

Taimaktauᴋ tuksiaringitarnik tunnitjivigimagivagit imaitunik: akluinermik nertortaunermiglo, adseᴋarᴋonnaᴋ attautsemiglônêt attanît akkorngænne. Apᴋosinimnelo agvertarniaruvit, illusioᴋojakkalo perᴋojakkalo mallingniarungne, sorlo atâtait Dâvide agvertalaungmat, tagva tunnitjivigijomavagit inôtsemik sivitôjomik.

Salomole ᴋuviasudlarlune tikkipoᴋ ama Jerusalemut, nangeriartorlunelo Nâlekab iklervingata angersimanertaliub sânganut, Nâlegak ᴋujagijomavlugo, tunnijiiunelo tunnergutinik otaksanik ᴋujalijutiksaniglo, âᴋiksoilunelo nerrimâraksamik angijomik kivgaminut illûnainut.

Nelliutome taipsomane arnâk ᴋaivuᴋ attanermut, nangeriartorlutiglo sânganut.

Arnâglo aipanga ᴏᴋarpoᴋ: Nâlegak! uvanga arnarlo una kattimgalauᴋpoguk iglome attautseme, uvangalo innangaᴋattigilauᴋpara, attunillo uvaguk erneᴋalauᴋpoguk attautsemik.

Arnablo ôma erninga toᴋᴋovoᴋ unnuarme;

sinniklune nênerlugo tokkolaungmago; unnuarmelo makkipok, tiguvâlo ernera sennimnit sinniktillunga, illilâllo talliminut, erninelo tokkungajok illivâ tallimnut; uvlâkulle makkilaurama, tokkungajoârsuglo kemmergolilaurapko, ahâk ernerilaungitara, erniliaringitaralo.

Arnâglo aipâ okarpok: taimangungitok, ernera inôvok, ernîllo tokkungavok. Tâmnale okarpok: taimangungitok, ernît tokkungavok, erneralo inôvok.

Tagva attanek okarpok: saviksoarmik aiklerutigissinga, nutararlo inôjok aviksiuk maggôlitilugo, koppangalo tunnissiuk ômunga, koppangalo aipâ tâpsomunga.

Tagva arnak tâmna ernelik inôjomik okarpok attanermut: (ômattinga illungertudlalermat ernine pivlugo) Nâlegak! sorrusek inôvlune tunnissiuk tâpsomunga, tokkoniarassiuglo! arnâgle aipanga okarpok: uvamnullônêt illingnullônêt illinganiarnago, aviktaule.

Tagva attanek kiovok okarlunelo: sorrusek inôvlune tunnissiuk ômunga, tokkoniarassiuglo, tâmna anânagingmago.

Idluarsainek tamanna attaniub attolauktanga tussaumajaulerpok Israêlitit illûnamassianginut, attanerlo sivôragivât, takkogamik, Gûdib illissimaninga tâpsomanêmat, idluarsainermik attorlune.

Taimak Salomo attaniolaukpok Israêlitit illûnamassianginut, nâlegaulauklunelo attaniovingnut illûnainut, kôksoarmit Eufratemit Filisterit nunangat, Egiptenemiut kiglilervingat tikkidlu-

gik; pilliutinik ĸaitsivut tâpsomunga, nâlekpâllo inôsingane tamât; ullapirsauteĸalauĸporlo illûnainit avatânêtunit.

Jûdakullo Israêlitillo taimak unnuktigijôlauĸput siorĸattitut immarbiksûb siksanganêtutitut, nerrivullo immerlutiglo serridlalaularmiglo; ussornarnarlutik nunaĸalauramik, nelliat napârtoĸotine Weineliksab attâne, Feigeliksablo attâne Danemit Berseba tikkidlugo, Salomob inôsingane tamât.

Gûdible Salomo tunnitjivigivâ illissimanersoarmik illitarĸsinersoarmiglo sillatonermiglo siorĸattitut immarbiub siksanganêtutitut.

Ajoĸertûtsit adsiojut 3000 dit oĸauserilauĸpait, imgerutingillo 1005 eolauĸput.

Salomolo issumavoĸ, Nâlekab attinga iglomik iglolioromavlugo, iglomiglo nanginerminut illingajuksamik. Tilliklerporlo Hiramemut, Tirusib attanertanganut, oĸautsauĸovâlo: „sorlo atâtaga Dâvide piniarvigilaurangne tilliutjivigilugolo Zederinik, igloliorungnarĸovlugo ingminut, taimailiorvigilaungatauĸ. Ahâk! Nâlekab Gûdima attinga iglomik iglolioromavara, ivjornaititaujutiksamik tâpsomunga. Iglolo iglolioromajara angijôjuksauvoĸ; Gûdivut anginersaungmat Gûdinit tamainit.

Tagva mânna tilliklervigilaunga angumik sillatôjomik, sungiusimajomik Goldelerilune Silberelerilunelo, kikkitjerilunelo Purpurelerilunelo, assinginiglo sennalune.

Tillikliutjivigilaungalo napârtunik Zederinik Zipressiniglo Sandeliniglo Libanonemit; nellunginama kivgaĸotitit sungiusimangmatta napârtut nakkalugit Libanoneme; ahâglo kivgaĸotima kivgaĸotitit illagijaksarivait.

Tagva Hirame aglaktigut oĸarpoĸ, tilliklerlunelo Salomomut: „nertortaule Nâlegak Israêlib Gûdinga ĸilaub nunablo pingortitingak, attaneĸ Dâvide tunnitjivigilaungmago ernermik sillatojomik poĸitomiglo, illissimajomiglo igloliorniartomik igluksamik Nâlekamut, attanionimelo igluksanganik.

Ahâk piniaromavunga tamainik pijomajarnik, tillikleromavungalo angumik illissimajomik, sennajuksaniglo Libanonemut, napârtut Zederit nakkalugit.“

Salomoblo tujormitjat (Israêlitiungitut) Israêlitit nunanganêtut kittitauĸovait, nagvârtauvullo 153,600 dit; tâpkonangallo 70000 dit akjarsijungortipait, 80,000 dillo nakkatsijungortipait ĸaĸĸame napârtune; 3600 dillo aulautsijungortilaita, aulatsijut inugiartoksoarnik sullijaksanne.

Israêlitit aularningata Egiptenemit kingorngata, Jaringita 480 ingænne, Salomob attanioningata Jaringita sittamangænne, Jarit 1000 diokassait Kristusib saĸĸerningata sivorngane, Nâlekab igluksangat sennajauninga pigiartauvoĸ ĸaĸĸame Morîame, Isaab tunnergutautitauvigilauĸtangane atâtaminut Jehôvaĸmut, Dâvidib pissiarilauĸtangane Jebusiteremit Arafnamit, attaniublo attanioningata Jaringita 11 ingænne, taĸĸingita 8 ingænne pijarêrtaumalauĸpoĸ, sorlo il-

lingajuksaulaungmat; Jarit 7 it nâlugit igloliorasuarpât.

Tempele tâmna ânanâvaksôlauĸpoĸ, ĸarmangit ujarĸanik angijunik ânanaujunik, Marmorenik ĸaĸĸutsiartunik sennajaulauĸput; illualo ĸallineĸartitaulauĸpoĸ illûnane Goldemik ĸeblariktomik, anginingalo imailauĸpoĸ: tallertut 60 gitut takkitigijôlauĸpoĸ, tallertullo 20 gitut sennimutotigijolauĸpoĸ, tallertullo 30 gitut poktotigijôlauĸpoĸ; igloĸalaungilarlo taimak ânanautigijomik tâpsomangat nunane illûnaine; perĸutingillo kivgartornermut Jehôvamik attortauvaktut Altareme ivjornaitovingmelo illûnaita sennajaumalauĸput Goldemik kannujamiglo ĸeblertamik.

Taimak sennajaksat Salomob sennajauĸolauĸtangit Nâlekab iglungane pijarêrtaumavut, Salomoblo ittertipait ĸamunga tamaita atâtame Dâvidib kattitilauĸtangit, ivjornaitilauĸangillo, Silberelo Goldelo illuleĸutillo, illilugillo Nâlekab Tempelingata pivianartoĸotinginut.

Salomoblo ingminut katterĸovait angajoĸaunerojut atâtaujullo Israêlitit akkorngænne illûnaita Jerusalemut, Nâlekab iklervinga angersimanertalik Zionemit innigilauĸtanganit âlugo, ittertilugolo Tempelemut. Apâlo takpaunga, taimaglotauĸ tuppek kattimaviolauĸtoĸ; ivjornaitoviublo perĸutingit illûnaita tuppermêlauĸtut ajoĸertuijut Lêvitillo takpaungartipait.

Taimaglo Tempele uvlorme taipsomane attortautainarpoĸ, uvloksiorvoĸalauĸporlo uvlorme, tâpsomane Israêlitinut Israêliteungitunullo illû-

namassianginut kujalijutiksamik kuvianartoksoarmiglo; attanerlo inugiartoksuillo tunnijivut taipsomane tunnergutinik ôtaksanik kujalijutiksaniglo kittiksaungitunik, taimak kittitaujungnangimatta. Ajokertuijulle annilertillugit ivjornaitovingmit, nuvujab Nâlekab iglunga nâmalerpâ.

Salomoblo Nâlekab altarekotinga sângerpâ, illagêt Israêlitit illûnamassiatik najortillugit, aggannelo issangmivait kilangmut okarlunelo:

„Nâlegak Israêlib Gûdinga! illiktut Gûdekangilak takpânelônêt kilangme, attânelônêt nuname sokkosijuititsijomik angernermik, nâpkiningnermiglo kivgakotingnut agvertalauktunut sângne ômamut tamânut.

Ahâk! kilaub, kilaillo kilangita illûnamassiatik illulungilâtit! kanorle tagva iglo una igloliolauktara piniarungnarajarka tamattominga?

Sâlaurilletôk kivgavît tuksiarninganut kennuninganullo Nâlegak Gûdîk! ijîkik uitatsainarkovlugik uvlôtillugo unnuarmelo iglomut ômunga, innemut okautigilauktarnut: attera tagvanêtuksauvok.

Tussalaurittôk issumagijungnailugillo ajornerit! kina idluitullilerangat inukattiminut, tagva igvit tussalaurit kilangme, idluitulliviojorlo takkunaruk ikkajorlugolo.

Inukotitit Israêlitit sâlagijaulerangatta ômigijimingnut, idluitullilauramik illingnut, tuksiarpettalo kakkialerlutik, kennulutiglo illingnut iglome ômane; tagva igvit tussalaurit kilangme, nâpkoarnikovlutit tâpkoninga.

Kilak parngnanairsimalerangat sillalulugânelo idluitullilaungmatta; ubvalo kâĸalerangat, nusilingnartoĸalerangallônêt, perortullônêt ĸaĸĸôjaksat ĸernersilerangatta, piglertaujârtoĸalerangallônêt nerrijoĸsoarnik, assianiglônêt kappianartoĸalerangat, ĸannimaseĸalerangallônêt nellianik;

Tuksiartut ĸennujullo tamaita, inuit nellîlônêt inuĸotitit Israêlitillônêt tukkisilerpatta ômattimik pagvinarninganik, aggatiglo issangniarpattigik iglomut ômunga; tamanna igvit tussalauruk ĸilangme, issumagijungnainilutillo, tunnijilutillo nellianut agvertarnerilauĸtanga mallikĸlugo; igville kissivit inuit ĸittorngangita illûnatik ômattingit illitarigangne.

Idluitulliniaraikpatta illingnut, igvillo ningarosugutigigungne, tunnilugillo ômigijinginut, sâlagijingitalo aularutikpagit nunamut ĸanningitomut, tagvanelo ĸaĸĸialerpatta, sâlerpattalo illingnut tuksiarlutik ĸugviorlutiglo;

Tagva tussalaurit tuksiarninginik ĸilangme, idluartomiglo saĸĸêvigikit, nâpkiningneĸsilaulîllo sâlagijimingne, uttertitaumiĸovlugit ovunga atâtagijapta nunangænnut, igloĸotingnullo ômunga; inuĸutaungmatta perĸutaulutiglo illingnut, aularutilauĸtatit Egiptenemit kiaksaumit kikkiangmit.“

Salomoblo tuksiarnerit tamakkoa tamaita nâgamigit Nâlekab sângane, tagva makkipoĸ Nâlekab Altareĸotinganit sêrĸortornermit, agganne issangmilugit ĸilangmut; nangeriartorporlo tagvunga, saimartilaitalo illagêktut Israêlitit illûnaĸassiatik nippeĸortojomut oĸarlunelo:

„Nertortaule Nâlegak! inuĸotiminut Israêlitinut merngoersernermik tunnijilauĸtoĸ, sorlo oĸalaurame. Oĸausek attauserlônêt tikkingilungilaĸ oĸausinginit ajungitunit tamainit kivgamigut Môsesekut oĸauserilauĸtanginit.

Nâlekab Gûdipta illagilittigut, sorlo atâtagijavut illagilaungmagit; tâpsoma kemangniarattigut, aggannelo erĸitiniarnagit uvaptingnit. Omattivut sangutilugit tâpsomunga, agvertarĸovluta apĸosiningine tamaine, mallerĸovlutalo perĸojanginik, perĸolauĸtanginik atâtagijaptingnut.“

Salomolo oĸâlatillugo sulle, ikkoma kattakpoĸ ĸilangmit, nerrilunelo tunnergutinik; Nâlekablo ânanauningata iglo nâmalerpâ.

Israêlitillo tamattominga takkogamik, illûnatik okkolerput, kênatik pudlugit nunamut, opigosuglutiglo; Nâlegarlo kujagivât pitsiarmat, nâpkiningningalo sorainiatsangimat.

Taimak attaniub Salomob uvloĸsiorvik uvloĸsiorpâ, Israêlitit illuêngarlutik illagilugit Nâlekab sângane, uvlut 14it nâlugit; sorêrmattalo tagva inugiartoĸsuit aularĸovait. Tâpkoalo attanek saimartipât, ailutiglo iglomingnut kuviasuklutik maksoalutiglo ajungitut tamaita Nâlekab pinialauĸtangit kivgaminut Dâvidemut, inuĸotiminullo Israêlitinut pivlugit.

Arabiamiut attaningata arnab Salomonib tussaumajanga Nâlekab attinga pitjutigallugo tussaramiuk, ĸaivoĸ ôktoromavlugo nellaupsarutik-

sanut; Jerusalemullo tikkipoĸ unnuktunik najorteĸarlune, Kamêlinik, mingoarutiksanik pivianartunik nangmaktunik. Salomomullo tikkipoĸ oĸarvigivâlo tamainik ômamigijaminik.

Salomoblo oĸautivâ tamainik apperĸutigijanginik; sumiglônêt nellonartoĸalaungilaĸ attanermut oĸauserilungitanganik tâpsomunga.

Arabiamiut attaningat arnaĸ takkogame Salomob illissimaninganik illûnânik, iglomiglo igloliolauĸtanganik; nerĸiksaniglo tâpsoma nerrimârvianut illingajunik, kivgangitalo iglunginik, naipertutsiarninginiglo, annorânginiglo, tunnergutinginiglo ôtaksanik tunnijanginik Nâlekab iglungane, tagva uimamajotun-îlerpoĸ, oĸarlunelo attanermut: „Miksekârtôvoĸ tussalauĸtara numaĸotimne illinganît illissimanîllo pivlugik; okperijomalaungilaralo tikkerĸârtinnanga takkolugolo ijimnut; ahâglo ĸoppanganiglônêt oĸautsaulaungilanga, illissimanelionersauvotit ajunginelionersaulutillo tussaumajamnit tussalauĸtamnit. Illa piloridlarput inuĸotitit, nangitsainartut sângne, tussarlutiglo illissimanernik. Nertortaule Nâlegak Gudît! ingitilaungmattit Israêlib iksivautanganut; Nâlekab Israêlitit nagligingmagit soraijuitomik. “

Tâpsomalo attaneĸ tunnitjivigivâ Goldemik, Talentinik 120ginik, mingoarutiksaniglo tippitsiariktunik unnuktovaksoarnik, ujarkaniglo pivianartunik; attaniublotauĸ Salomob Arabiamiut attaningat arnaĸ tunnitjivigivâ tamainik tussugijanganik tuksiararijanganiglo, tunnijane tâpsomunga pijarallune tappilugit.

Taimak attanek Salomo akluinersaulaukpok illissimanersaulauklunelo attanernit illûnainit nunamêtunit; nunagillo illûnatik tussudlarput Salomo takkojomavlugo, sillatuningalo Gûdib tunnilauktanga tâpsoma ômattinganut tussaromavlugo.

Attanerlo umiaksoakalaukpoktauk immarbingme, Hiramib umiaksoakotinga aiparallugo Tarsisemut umiaktortok; attausênarlune Jarine pingasune umiaksuit utterkattarput, tikkiutjilunelo Goldemik Silberemiglo, Elefantillo tôgânginik, pissuktuniglo itjuartunik, tingmianiglo Fauenik attelingnik.

Sillatudlarnek illissimadlarnerlo sapputsilungimanik tammarnermit kattangnermillo, tamanna kiksarnadlartomik nellautsimarilaukpok Salomomut, attanermut sillatunerpângolauktomut attanernit illûnainit inôlauktunit nuname; taimaimat nangminerminik okarpoktauk imâk: ômattiminik tettekartok, tâmna sillaitôvok. Jarinik unuktunik attaniolauktôgalloak piloridlarlune sillatudlarlunelo, piniarnerniglo ajungitunik unnuktunik piniarlauklune; Gûdible perkojangit koksanadlartut puigorpallialeramigit malliktaililugillo, tamanna pivlugo ômattingata nangminingata uiverivâ idluitullinermut kattaktipâlo.

Taimaimat inôserme nâkassangningane ama okarpok imâk; ajokertûtsit tamaita pijariakortonerpângit tussarlavut: Gûde sivôragissiuk, malliklugillo perkojangit; tamanna inungnut illû-

nainut illingangmat. Gûdib piniarnerit tamaita pititsomârmagit erĸartuivingmut, tamaita illalliudlugit sagvarsimangitut, idluarmangâta idluimangâtalônêt.

Attaniub Salomob arnat unnuktut Jûdit nunangata assinginit pijut nagligivait, inuĸattigêksoarnit taimaitunit, Nâlekab oĸautigilauĸtanginit: aiviginiarassigik tikkitailitissigiglo illipsingnut; nellonangitomik ômattisse sangutiniarpait Gûdingoaĸotimingnut; taimaitut illa Salomob ungagivait naglingnermut; taimailiorlunele Nâlekab ĸuviagingitanga piniarpâ, mallingnanelo illuêngarlune Nâlekamik, sorlo atâtanga Dâvide pinialaungmat.

Taipsomane Salomo poktojunik (Altarinik Gûdingoanut illingajunik) sennaĸojilerpoĸ, Kamos, Moabiterit maĸĸojungnartoĸotingat pivlugo, Molechelo, Amoniterit maĸĸojungnartoĸotingat pivlugo; illa nulliame takkorngartat Gûdingoaĸotinginut illûnainut iserluanititsivoĸ tunnijilunelo tunnergutinik; taimaimat Nâlekab Salomo ningarilerpâ, ômattinga Nâlekamik Israélib Gûdinganik allaingmat, maggoertorlune saĸĸilauĸtonik tâpsomunga.

Nâlegarlo Salomomut oĸarpoĸ: taimailiolauravit, angernera perĸojakkalo, perĸolauĸtakka illingnut mallilaunginangne, tagva attaniovik aĸsârnigarijomavara illingnit tunnijomalugolo kivgaĸotingnut; inotillutille taimailioromalungilanga, atâtait Dâvide pivlugo, ernivîlle agganginit aĸsârnigarijomavara.

Nâlekablo Salomo akkerartorteĸartipâ Ha-

dademik Edomemiomik, Resonemiglo, Jerôbeamemiglo: tâpkoa ĸanoetoĸartitsilutik akkerartorteolauĸput Israêlitinut Salomob inôsingata nâninga tikkilugo.

Salomoble Jerôbeame pijugakpâ, tâmnale ĸemâvoĸ Egiptenemiut attaningænnut Sisakemut, tagvanêtuarlunelo Salomob toĸĸunga tikkilugo. Salomoblo inutoĸauvlune inôserme uvlungit inôserilauĸtane issumaksarsiorutigigamigit, tagva oĸautsinik tattamnadlartunik makkoninga oĸautsilerpoĸ: Oĸaluktoĸ 2, 4—11. —

Salomob attanioningata Jerusaleme Israêlitit illûnamassianginut nelliuninga Jareôvut 40 git; sinnisilerporlo Jarekarlune 60 nik, ailunelo atâtagijaminut, illijartortauvorlo atâtame Dâvidib iglugasaksoangine.

Oĸalukt. 4, 13. Sorrusek aklujoĸ sillatojorlo nâmanersauvoĸ attanermit inutoĸaujomit sillaitomillo tennersartaujomangitomillo.

Sal. oĸâl. 30, 7 — 9. Maggungnik ĸennuvigivagit, tamakkoninga ĸippiluktaililaunga toĸĸoĸârtinanga:

Nellangainek, sæglonerillo ungasiktikit uvamnit; aklunermiglo akluinermiglo tunnitjiviginiarranga; nâmatuinartomigle nerĸiksaĸatsainarlangatôĸ!

Nâmaksiluarajaruma missiarajarpunga oĸarajarlungalo: Nâlegak kinauvâ? ubvalo ekluluarajaruma tigligajarpunga, attornerlugajarlungalo Gûdima attinganik.

VI.

Jûdâkut Israêlikullo attaniovîgik.

43. Attanioviub aviktauninganik. Rehabeamik attanermik Jûdame; Jerôbeamiglo attanermik Israêleme.

Attanek Salomo tokkolaungmat, kinguvârêt 10it Israêlitit kattilerput kaggimiovingmut, Sichememut, kinguvâret Efraimekut nunangænnêtomut; (Jos. 24, 1.) attanek nutak annerijomavlugo.

Rehabeametauk Salomob erninga tikkinivok tagvunga, annerijaujomavlune attaningortitaujomavlunelo Israêlitinut. Sullinajarpoktauk sillaitoksôlaungikune; atâtatulle inugiartoksoarnut illusekanginame, angutausertotulle, nâpkigosujuitotullo attaniotijomajotullo illingatuinarmat, tagva sullingilak.

Israêlitit tagva kattimatillugit Sichememe, tilliklerput, Jerôbeame taipsomane Salomo inôtil-

lugo ĸemâlauĸtoĸ Egiptenemut ĸaiĸojauĸovlugo, oĸarĸattigijomavlugo.

Kingorngane illûnamassiatik saĸĸerput Rehabeamib sânganut, oĸarpullo: atâtavît nangmagiaĸartavut oĸumailuartilauĸpâ, taimaimat igvit mânna kivgartorneĸ oĸumaitoĸ, nangmagarlo siorniornartoĸ, illilauĸtanga uvaptingnut oĸinersautilikik! tagva nâlegomavaptigit. Tâpsomale oĸautivait: aileritse uvlut pingajuat tikkidlugo, tagva ĸaipsârniaritse uvamnut.

Tagva Rehabeamib angajoĸajat atâtame Salomob sângane nangilauĸtut ĸaggimiolerĸattigivait oĸarlunelo: ĸanoĸ illipse attanertuivîse?

Kiovât: inugiartoĸsuit taipkoa uvlome tussarniarungne, pijomajangillo mallingniarungne, tagva nâlengniarpâtit inôtsit nâlugo.

Rehabeamible piojoridlarlune angajoĸajat attanertuiningat nachogilugo ĸemakpâ, ĸaggimiolerĸattigivaillo inuosuktut ikkingutine, sânganelo nangertut.

Tâpkoale oĸautivât: inugiartoĸsuit imâk oĸautijaksarivattit: erĸeĸoĸotiga sillingnersaujuksauvoĸ atâtama ĸoktoragingnit; atâtama ipperautanut ipperartolauĸpâse, uvangale Skorpioninut sugiaromavapse.

Attanerlo taimailiorpoĸ, sorlo inuosuktunut oĸautsaulaungmat; uvlut pingajuænne Jerôbeame inugiartoksuillo illuêngarlutik saĸĸermatta, tagva attaniub kiovait oĸumaitomik, nâlelungilaillo, angajuklît attanertuiningat ĸemaklugo inuosuktut attanertuiningat mallikpâ.

Israêlitille illûnamassiangit takkogamik, attaniub tussaromangimagit, tagva kiovât ᴏᴋarlutiglo: sunamik illangiutiveᴋarkita Dâvidemik? Israêlitiojose aileritse iglupsingnut! taimailiorpullo.

Tagva kinguvârêt 10it apterput Rehabeamit, Jerôbeamelo annerilugo attaningortipât; Rehabeamelo attaniolerpoᴋ Jûdakunut Benjaminekunullo kissênut.

Rehabeamiblo Adorame pimaklerte tillingmago tagvunga, pikkabladlartut saimaromavlugit, Israêlitit illûnamassiatik millorpât ujarkanut toᴋᴋolugo; attanerle tuavidlune ikkivoᴋ aksalloalingnut, ᴋemâlunelo Jerusalemut.

Rehabeamelo Jerusalemut tikkiname, Jûdakut illuêngarlugit Benjaminekullo kattitipait, Israêlitit sorsugvigijomavlugit, attanioviglo sattortautitsomavlugo ingminut; Gûdible Nâlekab nellautaijokut Semajakut ᴏᴋautsauᴋovâ: takpaungartuksaungilase ᴋattangutisse Israêlitit sorsugvigilugit, angutit illûnatik attunit iglomingnut angergarlit, tamanna uvamnit pingmat. Nâlekpaillo Nâlekab ᴏᴋausingit, utterlutiglo angergarlarmiglo iglomingnut.

Jerôbeamible ᴋaggimiovik Sicheme Efraimib ᴋaᴋᴋangine iglugasalliorpait, angijorortilaitalo innigilugillo, sorlo Jûdakut attaningit Jerusaleme inneᴋasôngomatta.

Sennavoᴋtauᴋ nochangoangnik Goldeojungnik; aipangaio napparpa Bêteleme, aipâlo Daneme, inuᴋotinelo ᴏᴋautilugit: ajornarpoᴋ illipsing-

nut, majorarluse Jerusalemut; ahâk Israêliteojose! tagva Gûdisse, aularutjilauĸtut illipsingnik Egiptenemit. — Tamannalo idluitullijutaulauĸpoĸ tâpkonunga, Gûdingoat tuksiarvigijartormatsuk mânna, Gûde ômajoĸ ĸemaklugo. —

Iglomiglo igloliorpoĸtauĸ poktojune, Gûdingoanut illingatitaumajomik, ajoĸertuijungortitsivorlo Lêvib ĸittorngnginit pingitunik. Uvloksiorvingniglo âĸiksoivoĸtauĸ, uvloksiorvît Jûdame adsinginik, tunnergutiniglo tunnijivoĸ Altarib sennalauĸtame ĸângane Bêteleme, uvloksiorĸojilunelo ômattiminut issumertolauĸtangane; taimailiorlunele idluitullititsivoĸ kinguvârênik 10nik Israêlitinik, ningaĸsailunelo Jehôvamik, Israêlib Gûdinganik.

Ahâglo, Gûdib angutеĸotingita illangat tikkipoĸ Jûdamit Bêtelemut, Jerôbeame nangertillugo Altareme isserluanititsilune, nipliavorlo altaremut: altare! altare! Nâlegak imâk oĸarpoĸ: ahâk, ernermik erniangojoĸaromârpoĸ Dâvidib iglunganut, Josîamik atteĸaromârtomik, tâmna tunnijijomârpoĸ kângne poktojub ajoĸertuijoĸotinginik, isserluanititsijunik kângne, inuillo sauningit ikkitsomârpait kângne.

Attaniub oĸautsit tamakkoa tussaramigit, agganne issakpait ĸaggudlarlunelo: tigusiuk! tagva aggangit issangmijangit tâpsomunga tagvainaĸ toĸĸungalerput, erĸititsungnangerpaillo; altarelo ĸoppilerpoĸ, argjallo nâvitauvut altaremit.

Mânna attaneĸ Gûdib inuĸotinganut oĸarpoĸ: Nâlekab Gûdivît kênanga ĸennuvigiuktôĸ, tuksiutingalo, aggakka âĸiktauĸovlugit. Tâmna

tagva tuksiarpoĸ Gûdemut, attaniublo aggangit âĸilerput sivôrnganetullo îdlutik.

Sullele Jerôbeame sâgiarlungilak Gûdemut omajomut. Attaniublo Gûdib angutekotinga innapâ oĸarlune: ĸailaurit angerarĸattigilaunga nekkoĸsitilutillo, pilliumik tunnitjivigijomavagit. Tâmnale kiovoĸ oĸarlunelo: ĸainiangilanga, Nâlekable oĸautilauĸpânga: niaĸôjaĸtortuksaungilatit, immertuksaunaglo tagvane, uttertuksaungilatillo apĸosinekut attolauĸtakut. Aularporlo apĸosiniub assiagut.

Nellautaijoĸarporle Bêteleme inutoĸaujomik, Lêvitinnit pingitomik, tâpsoma erningata tikkipâ unipkautilâllo piniarnernik tamainik, Gûdib angutekotingata pinialauĸtanginiĸ, okausinginiglo Altaremut.

Tâpsoma Gûdib angutekotinga mallikpâ naipipâlo iksivatillugo napârtub Terebintib attâne, apperivâlo: igvit tâmnauvît Gûdib angutekotinga Jûdamit tikkilauĸtoĸ? tâmna oĸarpoĸ: ahaila.

Innaksorlugolo oĸautivâ: ĸait! angerarĸattigilaunga, niaĸôjaĸtorlutillo. Tâmnale ĸunnuvoĸ, Nâlekab taimak perĸolaungimago. Nellautaijuble îtub oĸautivâ: uvanga nellautaijôgivungatauĸ illiktut, Engeliblo oĸarĸattigilauĸpânga oĸautilungalo: uttertitsuk igloĸotingnut, niaĸôjartorĸovlugo immerĸovlugolo. Sagloĸipâle.

Tagva utterĸattigivâ; iksivatillugolo nerrimârvingme, Nâlekab oĸausinga tikkipoĸ nellautaijomut uttertitsilauĸtomut tâpsominga; ĸaigarsugvigivâlo Gûdib angutekotinga oĸarlunelo:

imâk Nâlegak ᴏᴋarpoᴋ: tamanna pivlugo Nâlekab ᴋanninga nâlelaunginangne, uttersimagavillo niaᴋôjartorlutillo immilarpillo, illa tamanna pivlugo timît toᴋᴋungajoᴋ atâtagijavît illuvinganut pijuksaungilak.

Aulartillugolo Loewib naipipâ apᴋosinerme, toᴋᴋolâllo, nerringilâle; siuteᴋortojorlo nangerpoᴋ apᴋosiniub senniane, Loewelo nangerpoᴋ timib toᴋᴋungajub senniane.

Nellautaijorlo îtoᴋ tamattominga tussarame, aularpoᴋ tagvunga nagvârpâlo timinga toᴋᴋungajoᴋ, egissimajoᴋ apᴋosinermut; Loewelo nerrilaungimarikpoᴋ timemit toᴋᴋungajomit, siuteᴋortojorlo alliktolaungilâ.

Tagva nellautaijub îtub time toᴋᴋungajoᴋ kivikpâ uttertilâllo illilugolo illuveᴋotiminut; ogurivâlo ᴏᴋarlune: kiksarnarmêk ᴋattangutîk! ernerminullo ᴏᴋarpoᴋ: toᴋᴋojomâruma, tagva illijartorsinga illuvermut ôma illijartortauvigijanganut, saunikkalo illiniarsigik tâpsoma sauningita senniænnut. Pijomârmat sorlo ᴋaigarsulaungmat Altaremut Bêtelemêtomut, poktojullo iglunginut illûnainut Samariab iglugasaksoanginêtunut.

Pijoᴋartuble tamattoma kingorngane Jerôbeamib apkotigijane idluitut allarlungilait, tamannalo illingalauᴋpoᴋ Jerôbeamib iglungata idluitullininganut, asserortauᴋovlugo pêjartauᴋovlugolo nunamit; taimaimat Nâlekab nellautaijokut Ahiakut ᴏᴋautsauᴋovâ: taimailiolauravit,

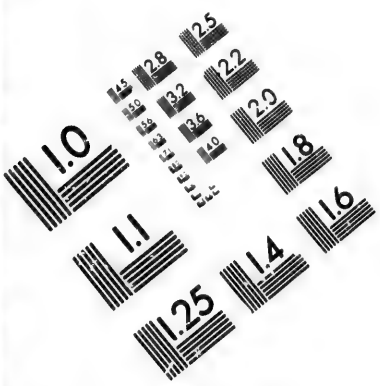

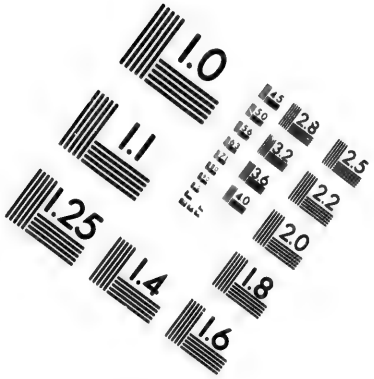

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

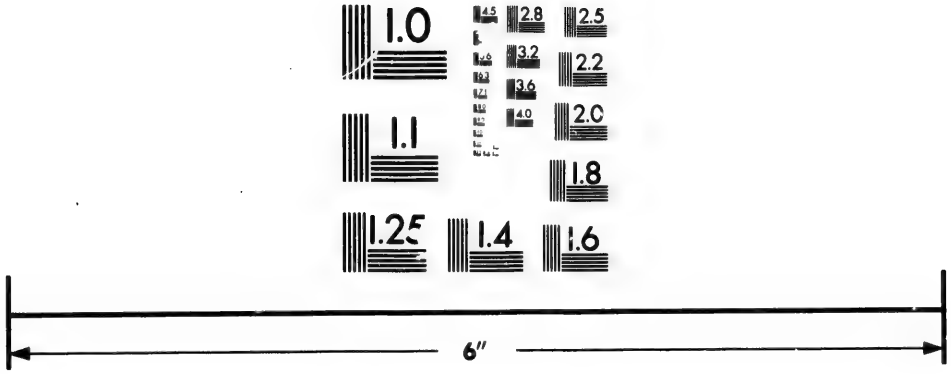

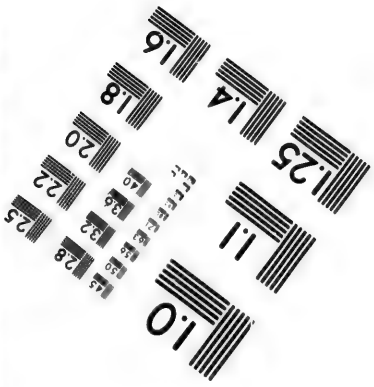

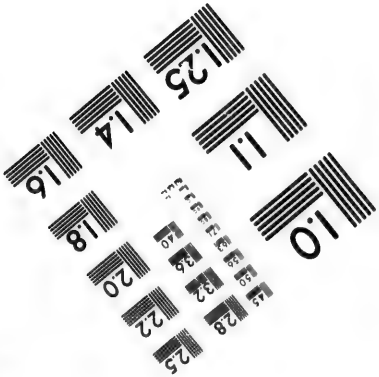

Photographic Sciences Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

2.8
2.5
2.2
2.0
1.0

sâgialaunginavillo, tagva taimaimat: kina Jerôbeamekunit tokkoniartok iglugasaksoarne, kingminut nerrijaujuksauvok, kinalo natername tokkolertok, tâmna tingmitjat sillamêtut nerrijaksarivât, Nâlekab tamanna okauserilaungmago.

Unatadlarnekatsainalaukpok Rehabeamib Jerôbeamiblo akkorngangne, inôsingane tamât, kanoêtokatsainarporlo Israêleme; pikkablarnerit pivalliatsainarput, attanit piungipalliatuinarmatta: illangit tokkotauvut, annikitomik kissiane attaniolaukârdlutik; illa Jerôbeamib idluitullininga ivleringmatsuk, tagva nochangoak Golde, tâpsomalo assingit Gûdingoet tuksiarvigivait, igluniglo igloliorlutik tâpkonunga; illusekarlutiglo mamaitoâlungnik, uvloksiorvekarangat Gûdingoakotimingnut tuksiarvigijamingnut, tunnergutiniglo kaitsivigijamingnut illingajomik.

Illa taimak asserornek aglivalliavok Israêleme.

Sal. okâl. 15, 1. Kigutsib illanêrsârtub ningaumajarnek ikublatipâ; okauserle sôngosârtok ningaumajartitsivok.

Kap. 16, 18. Asserortuksak piojorilerkârpok; kattaksimanerublo pingijainek sivôrlerivâ.

Hiobe 12, 12. Atâtatsiarne illissimanekarpok, sillatunekarlunelo inutokaujune.

Hosêa 13, 9. Israêle pititsivotit nangminer-

nik asserornadlartomut, piulijauviksat uvamnit kissiane pingmat.

---

44. Nellautaijomik Eliasemik; attanermiglo Ahabemik.

Attanek Ahabe, Israêlitit attaningita 7ingat attaniolaukтok Israêleme, Josafat attaniotillugo Jûdame, piungilualaukpok attanernit sivorliolaukтunit illûnainit.

Tâpsomane suglugilaukpâ agvertarame Jerôbeamib idluiningine, nullianikpâlotauk Isebele, Zidonemiut attaningata pannia, Baalelo kivgartoriartorpâ tuksiarvigivâlo. Altarelo sennavâ Baale pivlugo, Baalib iglungane sennalaukтamine tâpsomunga Samariame.

Tagva Eliase Tisbitemiok Gûdib nellautaijokotinga Ahabemut tikkipok okarlunelo: sorlo miksekârtomik Nâlegak Israêlitit Gûdingat sângiartara inôngmat: Jarine tamakkonane missungniangilarlônêt sillalungniangilarlônêt, kissiane uvanga okaruma.

Tagvainarlo Nâlekab okausingata tikkipâ okarlunelo: aularit ovangat, kingmuarlutillo kaulerviub nellânut, ijerlutillo kôngme Kriteme; tullukat perkolaukpakka pattangaititserkovlugit illingnik tagvane, kôngmillo immertuksauvotit.

Aivorlo ingilunelo kôngme, tullukallo âtsivigeĸattarpât ĸaĸĸôjamik, nerĸemiglo uvlâkut unnukullo; immerporlo kôngmit.

Pijoĸalauĸporlo uvlut illangit kingorngænne, kôk ipterilingmat, sillalulaungimat nuname. Tagva Nâlekab perĸovâ, Zarpatemut ailerĸovlugo, tagvanêtualerĸovlugolo, tagvanele uigarnermut pattangaititauniarmat.

Iglugasaksuit taipkoa upkoaĸsoanginut tikkinat, ahâk, tagva uigarneĸarpoĸ tagvane, ĸejungmik kattersoijomik.

Eliasiblo ĸaiĸova ĸennuvigivâlo: immiarsungmik aiklerutilaunga, immerĸovlunga, tamuamiglo niaĸôjamik ĸaitsivigeĸassiutilaungatauĸ.

Arnarle oĸarpoĸ: igamajoĸalungilanga sumiglônêt, tigumiaĸamik sennaukamik kissiane ĸattame, orĸsuârsungmiglo publaujarme. Ahâglo, ĸejuit illanginik kattersimavunga, itterlungalo âĸikseromavlugo pivlunga, erneralo pivlugo, nerreĸovlunuk toĸĸolunuglo.

Eliasible oĸautivâ: sivôraniarnak, ailerit piniarlutillo sorlo oĸalauravit: sivorlermigle sâtoarsungmik sennalerit piksamnik; piksarniglo ernivîllo piksanganik sennalerit kingorngane. Imâgle Nâlegak Israêlib Gûdinga oĸarmat: sennaugaĸ ĸattame kêtaulertuksaungilak, publaujarlo orĸsutalik ajoĸsartuksaungilaĸ, uvloĸ taimna Nâlekab sillaluĸojivia nuname tikkilugo.

Arnarlo aivoĸ, piniarlunelo, sorlo Eliase oĸalaungmat; tâmnalo nerrivok, arnarlo iglomioĸattingillo Jare attauseĸ nâlugo. Sennaugaĸ

ĸattame kêtaunersauvallialaungilaĸ, publaujarlo orĸsuktalik ajoĸsarlaungilaĸ.

Nunamele Samariame illûnâne kângnartoĸsoaĸalauĸpoĸ missiginadlartomik; Ahabiblo Obadja pimaklertoĸotine ĸaiĸova oĸautivâlo: nuna ingergarvigiuk immeĸtarvingnut, kôngnullo illûrainut, iviksukanik nagvârungnarmangâpta, horsit horseojârtullo piulilugit, nergjutit illûnamassiatik tokkoĸonnagit. Nunalo avikpâk ingmingnut ingergarvigijomavlugo, iviksukanik immiksamiglo ĸenneriartorlutik.

Nelliutorlo sivitôjok kângermat, Nâlekab oĸausingata Eliase tikkipâ Jarit pingajuænne, oĸarlunelo: ailerit takkotilutillo Ahabemut, sillaluĸojerĸovlunga nunamut; Obadjalo mânna apĸosinermêtillugo, ahâk tagva Eliasib pârpa, Obadjablo illitarilerpâ; pamakterporlo kênane pudlugo oĸarlunelo: igvit Eliaseungilatit nâlegara?

Tâmna oĸarpoĸ: aukak! angajoĸait oĸautijartoruk: ahâk Eliase manêpoĸ. Tâmnale oĸarpoĸ: sunamik idluitullilaukîk, kivgait tunnijomagangne Ahabib aggánginut, toĸĸotserĸovlugo uvamnik? Eliasele oĸarpoĸ: sorlo miksekârtomik Nâlegak Zebaot sângiartara inôngmat, uvlome sulle takkotitsomavunga tâpsomunga.

Tagva Obadjab Ahabe pagrearpâ oĸautilâllo tamattominga; Ahabiblo Eliase pagrearpâ; takkogamiuglo oĸautivâ: igviovît Israêlitinik asseroijotit?

Tâmnale oĸarpoĸ: uvanga Israêlitinik asse-

roilungilanga, igville, atâtavîllo iglomiokattingit; Nâlekab perĸojangit ĸemâlaurapsigik, agvertarapselo Baale malliklugo.

Attê mânna tilliklilerit Israêlitit illuêngarlutik kattimalerĸokit uvamnut ĸaĸĸame Karmeleme, Baaliblo nellautaijoĸotingit 450 git, taimaktauĸ napârtut nellautaijoĸotingit 400 dit Isebelib nerrimârvianit nerrijut.

Taimaglo Ahabe tilliklerpoĸ, inugiartoĸsuit, nellautainerluktullo taipkoa, Eliasib oĸautigilauktangit ĸaiĸolugit ĸaĸĸamut Karmelemut.

Kattimatillugillo tagvane Eliasib oĸautivait: ĸanoĸ akkunêrtigijomik tussiakkise iglugêngne? Nâlegak Gûdeokpát, tagva tâmna malliklugo agvertaritse! Baalele Gûdeokpát, tagva tâmna malliklugo agvertaritse! inugiartoĸsuillo kiolungilât.

Tagva Eliasib ama oĸautivait: uvanga inutôlunga amiakôvunga nellautaijôvlunga Nâlekamut; Baalible nellautaijokotingit 450 geôvut.

Mânna tunnergutinik ôtaksanik âtsilerta attunit Gûdeĸotiptingnut, illipse tuktuvangmik attautsemik altareĸotipsingnut, uvangalotauĸ tuktuvangmik attautsemik Nâlekab altaringanut sennaniartamnut mânna.

Tagva illipse Gûdipse attinga nipliavigissiuk, uvangalo Nâlekab atinga nipliavigijomavara; Gûdiglo nelliak ikkomamut kioniartoĸ, tâmna Gûdeole. Inugiartoĸsuillo illuêngarlutik kiovut: taimak idluarpoĸ.

Tagva Baalib nellautaijoĸotingit tuktuvak tiguvât tunnergutautipâllo, nipliakattarlutiglo:

Baal tussartigut! Baal tussartigut! Baalele niplingilaĸ kiolungilarlônêt. Tussiarpullo Altare sennalauĸtatik avatâgôrvigilugo. Eliasible mittautigilerpait oĸarlunelo: nippeĸortovluse ĸaggudlaritse, Gûdeongmat, issumaksarsiorpallaivoĸ, sullijaksaĸarporlônêt, sinnikporlônêt, tuppalerĸovlugo.

Taimailiorput tagva, ĸaggudlarput killerlutiglo ingmingnik savingnut nubvutsiariktunut, illutsitik malliklugit, aunârĸârtinagit; sullitsennatigle, kioneĸalaungilarlônêt tagvane.

Tagva Eliase inugiartoĸsuit illûnamassianginut oĸarpoĸ: ĸaileritse tamaunga uvamnut! Nâlekablo altareĸotinga serĸomitaumajoĸ âĸiksorpâ ama, tunnergutiksarlo tuktuvak toĸĸolugo âĸiksorpâ, illilâllo altarib ĸânganut, ĸoverijauĸovâlo immermut pingasuertorlune.

Pijarêramiuglo tagvungariarpoĸ tuksiarlunelo: Nâlegaĸ, Abrahab Isaablo Israêliblo Gûdingat! uvlome ĸaujijaule igvit Gûdeogavit Israêleme, uvangalo kivgaugama illingnut, taimailiolauramalo oĸautsitit malliklugit; tussalaunga Nâlegak! inugiartoĸsuit tâpkoa ĸaujilerĸovlugit, igvit kissivit Gûdeogavit, tâpkoa ômattinginik sâgiartitserĸovlutit kingorngane.

Tagvainaĸ Nâlekab ikkomanga ĸattakpoĸ pângat, nerrivaillo tunnergutiksaĸ ôtaksaĸ ĸejuillo, ujarĸallo, ivjorlo, immerlo aglât ittersangmêtoĸ alluktorpâ. Inugiartoĸsuillo tamanna takkogamitsuk, pamakterput oĸarlutiglo: Nâlegak Gûdeovoĸ! Nâlegak Gûdeovoĸ!

Eliasible oĸautivait: Baalib nellautaijoĸo-

tingit tigulersigik, tâpkoa illangallônêt ĸemâkonnago; tiguvaillo, Eliasiblo attersârtipait kôngmut Kisonemut, toĸĸopaillo.

Eliasiblo Ahabe oĸautivâ: parngnailerit, attersârlutillo tuavi, sillalungmut tikkitauĸonnaĸ. Annikitoârsuglo ĸilak ĸernertaumavoĸ nuvujanut annoremullo, sillalungneĸarporlo angijomik; Ahabele ĸemukserpoĸ, ailunelo Jesreelemut, Isebele nulliane unipkautijartorlugo tamainik Eliasib, piniarninginik, kanorlo Baalib nellautaijoĸotingit illûnaita saviksoarmut toĸĸolaungmagit.

Tagva Isebelib ningaumajarlune Eliase oĸautsauĸovâ: Gûdît imâglônêt, imâglônêt piniarvigilinga, ĸaupat nelliutome tamattomane inôtsît piniarvigilungikupko, taipkoa attunît inôsingititut.

Eliase tamattominga tussarame, takkogamelo tattamnartut, Nâlekab pinialauĸtangit tâpsomûna soĸĸoteĸangimaringmatta, parngnailerpoĸ, sunaĸajuitomut ailune ingneriaĸtut ĸanningitigijomik, tikkiporlo ingilunelo kigutangernaujaĸutit attânut; tuksiarporlo toĸĸonerminik oĸarlunelo: nâmaksivoĸ, tagva mânna Nâlegak tarniga tigulauruk! nekkornersaulungilanga atâtagilauĸtamnit.

Innilarlunelo sinnilarmelo kigutangernaujaĸutit attâne; ahâglo Nâlekab Engelingata aktorpâ oĸautilâllo: makkitit nerrilutillo, apĸosineĸ attoriaĸartat sivitôngmat. Takkosarporlo, ahâglo niaĸungata tungâne niaĸôjaĸarpoĸ jarrasimajomik, publaujaĸarlunelo immalingmik.

Makkiporlo nerrilunelo immilarmelo, pissuk-

porlo nerĸiksab tamattoma nekkoĸsititsininganut uvlut 40 git unnuallo 40 it nâlugit, Gûdib каĸканga Hôrebe tikkilugo.

Itterporlo tagvane ĸairosungmut, sinniktarlunelo таĸĸamane; ahâglo, Nâlekab oĸausingata tikkipâ, oĸautilâllo: sunasiorĸît mâne Eliase? tâmna oĸarpoĸ: illungertolauĸpunga Nâlegak Zebaot pivlugo; altareĸotitit serĸomilauĸpait, nellautaijoĸotitillo toĸĸolauĸpait saviksoarmut, uvangalo amiakotôvunga, pinasuarpullo inôsimnik pêjaivigijomavlunga.

Nâlekable oĸautivâ: uttilermît, ailutillo apĸotigijarne sunaĸajuitokut Damaskusemut, itterlutillo, Hasaelelo mingoaruk attaningortilugo Siriamut; Jehulo attaningortilugo Israêlitinut, Elisalo nellautaijungortilugo innangêrlutit; uvangalo amiakoĸarĸojijomavunga Israêlitine 7000-dinik, sêrĸortolaungitunik Baalib sângane, ĸunnilaungituniglo tâpsominga.

Aularporlo tagvangat, Elisalo naipipâ, ulliksoaĸotinelo egipâ tâpsoma ĸânganut; Elisablo atâtane anânanelo kunnijartorêramigik parngnailerpoĸ, mallikpâlo Eliase, kivgartolâllo.

Nâlekable Eliase ĸongmuarĸojomalaungmago ĸilangmut, Eliase Elisalo aularpuĸ Gilgalemit; kôngmut Jordanemut tikkinamik, tagva Eliasib ulliksoane tiguvâ, immulâllo, immerlo annauvâ; tamannalo tagva avikpoĸ avunga ikkungalo, tammarmiglo ikkârpuk ipteriliktokut.

Akkianullo tikkingmanik, Eliasib Elisa oĸautivâ: tuksiarit, sunamik piniartuksaunimnik illingnut, nûtitauĸârtinnanga illingnit. Elisa

ɔkarpɔk: annernît uvamnêkovlugo maggoêrtorlune.

Pissukattigêktillugiglo ahâk tagva tikkilerpɔk aksalloalik ikkomalik, ikkomalingnik, horselik, avikpâglo; Eliaselo ullajujaksoakut kongmuarpɔk kilangmut. Elisale tamattominga takkogame, nipliadlarpɔk: atâtâk! atâtâk! Israêlib aksalloalikotingit ablângajokotingillo horsine! takkojungnaipâlo. Eliasiblo ullinga, kattalauktanga kivikpâ, utterlunelo.

Nelliutome taipsomane pijokalaukpɔk imaitomik: Nabote, Jesreelemiut illangat perorsêvekarpɔk napârtolingnik Weineliksanik Jesreeleme, Ahabib attaniub Samariame igloksoangata kiglingane.

Ahabiblo perorsêvik tamanna tussugidlarpâ, taukseromavlugo pissiarijomavlugolônêt kênaujanut, akkiluangatut. Nabotele kunnulune Ahabemut ɔkarpɔk: tamattominga Nâlegak ungasiktitsile uvamnit, kingormgutijara atâtagijamnit tunnilugo illingnut.

Tagva Ahabe angergarpɔk ningaumajarlune annulunelo, innarporlo sinnigvingminut, kênanelo keviartipâ kakkôjaktoranelo.

Tagva nulliangata Isebelib apperivâ: sôg anernît annudlarkâ? nerringilatillo kakkôjamik? tâpsomale unipkautiva Nabotib kunnuninganik perorsêvik pivlugo.

Tagva nullianga ɔkarpɔk tâpsomunga: issu-

majâluarnak! makkitit ĸaĸĸôjaĸtorlutillo, maksoaniarlutillo; uvanga Nabotib perorsêveĸotinga weineliksatalik nangminerijautitsomavara illingnut.

Aglangniglo aglaĸpoĸ Ahabib attingane, tillikliutivaillo inutoĸaunerojunut angajoĸaunerojunullo Jesreelemêtunut, imâk pijunik: nerritailinermik aĸpartitsiĸojileritse! Nabotelo sivorliovlune ingitissiuk inugiartoĸsoarne. Angutiglo uivêtuk ingitissigik tâpsoma sânganut, passiklertuksâk tâpsominga oĸarlutik: Gûdelo attanerlo oĸarnerlôtigilauĸpâkik; annitissiuglo millorlugolo toĸĸolugo.

Angajoĸaunerojut tagva piniarput Isebelib pijomajanga malliklugo, tilliklerpullo tâpsomunga oĸautsauĸovâllo: Nabote millorsimavoĸ toĸĸungalunelo.

Isebelib tamanna tussaramiuk, tagvainaĸ oĸautigijartorpâ Ahabemut; tagva Ahabe attersârpoĸ, Nabotib perorsêveĸotinga weineliksatalik takkojartorlugo, nangmineliutijomalugolo.

Nâlekable nellautaijoĸ Eliase tillivâ Ahabemut perorsêvingmêlertillugo, oĸautsauĸolâllo: inualauĸpotit nangmineliutjilutillotauĸ: taimaimat kingmit alluktorvingænne Nabotib aunganik, ĸingmittauk aut alluktoraksarivât; iglomioĸotitillo pêjaromavakka amiakoĸarĸonnago attautsemiglônêt; Isebele ĸingmit nerrijaksarivât avalungita kiglingane.

Ahabe tamattominga tussarame, ĸoaĸsârtôgalloaĸ angijomik, ĸaĸĸialilunelo nerritaililunelo, sinnilarmelo poksajamêdlune; Nâlekamulle sâgiarlungimat, apĸosinerivaktaminillo piungitoâlung-

nit utterlungimat, tagva Eliasib sillungnerilauĸtanga nellautsilerpoĸ ĸoaĸsârnartomik.

Jarit pingasut kingorngænne, attaneĸ Ahabe unatadlarnermêtillugo Sirianiiunut, ĸammutingminêtillugolo aulatsilune sorsuktunik, sorsungnerlo sugalulertillugo, tagva angutit illangata Siriamiub maungatuinaĸ pittikse ĸelluvâ pittiklugolo Israêlitit aitaningat sagvingmiutab pûniublo akkorngagut; uglo ikkemit kôkpoĸ aksalloaliub illuanut; toĸĸovorlo unnungme, illijartorpâllo Samariame.

Aksalloaliglo ubvarmatsuk tetserme Samariamêtome, ĸingmit aunga alluktorpât, Nâlekab oĸausinga malliklugo.

Sal. oĸâl. 14, 31. Aklujomik oĸumaititsijub, tâpsoma aklujub pingortitinga mittautigivâ; aklujomigle nâpkiniktub, Gûde opigivâ.

Kap. 10, 25. Gûdekangitoĸ suarutaĸtut ĸângertotut, sorairtotullo îpoĸ; idluartorle tungaviktut nungusuitotut îpoĸ.

Ing. 1, 5. 6. Gûdeĸangitut erĸartortaunerme nâmagijaungilát; idluitullijullônêt idluartut illagêngninginêtsungnangilát.

Nâlekab idluartut apĸosiningat illitaringmago; Gûdeĸangitulle apĸosiningat nungujomârpoĸ.

45. Nellautaijub Elisab piniarninginik, tattamnartullininginiglo.

Nellautaijoĸ Eliase innangêrtiminit Elisamit avilerlune ĸongmuartitaungmat ĸilangmut, tagva Elisa uttilermilune kôngmut Jordanemut tikkipoĸ, ikkâromavlune; tiguvâlo Eliasib ullinga kattalauĸtanga, immerlo annauvâ oĸarlunelo: naneka mânna Nâlegak, Eliasib Gûdinga? immeĸ tagva avikpoĸ avunga ikkungalo; Elisalo pissukpoĸ tagvûna, tikkilunelo Jerichomut. Iglugasaĸsoarmiut innalugo oĸautivât: ahâk! iglugasaĸsoarne makkonane inneĸarominartôgalloaĸ, sorlo takkogavit; kissianele immilukaĸarpoĸ ovane, nunalo alliptornarpoĸ.

Tagva Elisa pôgutamik sioraujamik tættætomik tigusivoĸ egitsilunelo tamakkoninga puailaviub illuanut, oĸarlunelo: mânnamit toĸĸomiglônêt alliptuamiglônêt pijoĸarungnaituksauvoĸ tamattomangat. Taimak immeĸ tamanna atsuilingorpoĸ.

Elisalo sivumuarlune majorarpoĸ takpaunga Bêtelemut; apĸosinermelo majorartillugo, nukapiarârsuit annilerput iglugasaĸsoarnit, millorpâllo ujarĸanut, oĸauteĸattarpâllo: nujaêrsimajotit majorarlutit ĸait! nujaêrsimajotit majorarlutit ĸait! ĸeviarporlo, takkogamigillo oĸarnerlûtigivait

Nâlekab attingane; tagva aklâk tikkilerpûk napârtunit, alliktorlugillo Sorrutsit 42git.

Tagva inuit tagvanêtut nellautaijoĸ sivôragivât angijomik, nellietalônêt idluitullivigijungnaipâ, taimak sivôranane Samariamut aingmat aglât.

Samariamêlertillugo tagva nellautaijut erningita nulliangita illangata Elisa nipliutivâ oĸarlunelo: omât! uiga, Nâlegak Israêlib Gûdinga sivôragilaungmago ĸaujimajât toĸĸungavoĸ, mânnalo akkiliksaĸarvinga tikkipoĸ, ĸittorngâkka tigujomavlugik, kivgangortitsomavlugiglo ingminut.

Elisab oĸautiva: sunamik piniarvigijaksarivagît? oĸautinga, sunamik pittaĸarĸît iglungne?

Arnab kiovâ: kivgait sunaĸalungilaĸ iglome, publaujab orksuĸautib assianik.

Elisa tagva oĸarpoĸ: attarsijartolerit sillalingnit arnanit illûnainit illuleĸutinik illuleĸangitunik ikkitôlungitunik. Itterlutillo iglungnut, upkoarlo pallangairuk, kovisilutillo illulerĸutinut illûnainut, nunguĸârtinnagit.

Tagva arnaĸ taimailiorpoĸ nellautaijub oĸausingit malliklugit; illuleĸutillo nungumatta, tâva orĸsoĸ noĸĸarpoĸ.

Arnable ailune nellautaijoĸ oĸautijartorpâ tamattominga; tâmnalo oĸarpoĸ: ailerit orĸsorlo niorvgotigiuk! akkiliksaĸarvillo akkilêvigiuk; igville ernikpîllo amiakunga inôgutigissiuk.

Nelliutome taipsomane nellautaijoĸ Elisa iglugasaĸsoatigut Sunemekut ingergarĸattarpoĸ, kaĸĸamut Karmelemut aijomavlune.

Iglugasaĸsoarne tamakkonane arnaĸalauĸpoĸ akluitomik; tâpsoma innapâ nerrerĸovlugo tâpsomane; tagvûnalaurangamelo ittervîgitsainarpâ nerreĸattigilâllo.

Tâmna arnaĸ uiminut oĸarpoĸ: ahâk takkovunga, Gûdib angutereĸotinga ovûnâtsainartoĸ ivjornaidlarmat; inneliolauruk unêt mikkijomik iglupta ĸollâne, innarviksanganik sinniktarviksanganiglo, tikkilerangâtiguk itterĸovlugo taĸĸamunga. Taimailiorpuĸ tagva, nellautaijorlo sinniktarĸattarpoĸ tagvane.

Pijokalauĸporlo taipsomane, nukappiab mikkijub, tâpkoa kittorngatuangata, atâtane naternamêtoĸ takkojartoramiuk, tagvainaĸ ĸannimalermat, kaggudlarlunelo: kappianamêk niaĸora! niaĸora! tagvainak angerautjauvlune anânangata sarliarpâ, uvlub ĸetterarninga tikkilugo, tagva toĸĸovoĸ.

Illivâllo Profetib innarvianut, aularlunelo ĸenneriartorlugo ĸaĸĸame Karmeleme; naipigamiuglo pâmaklune nellautaijub ittigangit erĸisimiarpait, tuksiarvigivâlo kiksadlarlune aiĸattaulerĸovlugo toĸĸungajoarsuk takkojartorlugo.

Elisale iglomut tikkimat, ahâk! tagva nukapiaĸ toĸĸungavlune nellavoĸ innarvingane. Itterporlo upkuarlo pallangairpâ tuksiarlunelo Nâlekamut; ĸagvalerporlo pallungaerlunelo sorrutsib kânganut, sorrutsib timinga aukanerĸovlugo.

Tagva nukapiaĸ taggioĸsavoĸ 7êrtorlune; kingorngane ijingne uitipâk. Elisablo arnaĸ Sunememioĸ kaikovâ oĸautilâllo: tagga ernît tiguleruk; arnarle pâmakterpoĸ ittiganginut opigosuklunelo.

Elisale tikkingmat Gilgalemut, kâveĸarpoĸ nuname tagvane, nellautaijullo erningit nunaĸalauĸput tagvane.

Tagva tâpkoa illangat naternamut aivoĸ, perortunik kattersijomavlune; naipitsivorlo perortunik mânetuinak perolauĸtunik, nunivaklunelo tâpkonangat paungalukullungnik, ĸolokuintenik attelingnik, annorâĸotine tættælugo; tikkinamelo okliutivait savivingmut ukkûsingmut, illitarilungimattigik. Nerrigamigle nerĸiksamit tamattomangat, tagva tagvainaĸ ânernartomik illumingne ikpigidlarlutik nipliadlarput: igvit Gûdib angutеĸotinga! toĸĸo ukkusingmêpoĸ!

Elisale oĸarpoĸ: sennaukamik ĸaitsileritse! pitipâlo ukkusingmut, tagva idluitoĸalaungilaĸ ukkusingme.

Tikkitoĸarporle taipsomane angumik, Elisa ĸaitsivigilugo niaĸôjanik 20 nik, ĸaĸĸôjaksaniglo togaksimajunik ikpiarsuĸotimine. Elisa oĸarpoĸ: inugiartoĸsuit tunnitjivigikit! nerrerĸovlugit.

Kivganga oĸarpoĸ: ĸanoĸ angutit 100 dit tunnitjivigijaksarivakka tamakkonangat? Elisale oĸapsârpoĸ: inugiartoĸsuit tunnitjivigikit nerrerĸovlugit; Nâlegak imâk oĸarmat: nerrijoĸarniarpoĸ, amiakoĸarniarlunelo.

Tagva illivait tâpkoa sânginut nerrerĸovlugit; amiakoĸarporlo sulle Nâlekab oĸausingit malliklugit.

Naêman, Siriamiut attaningata sorsuktuksaksoaĸotingita angajoĸângat angutitsiangolauĸpoĸ angajoĸâme sângane, opigijaulunelo; angutaudlalauĸporlo kallaliolunelo.

Sorsuktuksalle unatadlarnerme niviarsiamik aularutjilauĸput Israêlitit nunanganit; tâmna kivgaulauĸpoĸ Naêmanib nullianganut.

Tâmna angajoĸâminut arnamut oĸarpoĸ: ĸanoĸtôĸ Nâlegara nellautaijomênajarune Samariame, taipsoma pêjaiviginajarpâ kallanginit.

Naêmanib attaneĸ oĸautivâ tamattominga; tâmnalo oĸarpoĸ: tagva ailerit tagvunga, Israêlitit attaningat aglagvigijomavara.

Aivorlo tagvunga, neksarlunelo Talentinik 10nik Silberenik, Sekeleniglo 6000dinik Goldenik, annorâniglo 10nik uvloĸsiorviksiutinik; âtsilunelo aglangnik tamakkoninga Israêlitit attaningænnut, imâk oĸartunik: aglait ukkoa tikkipatta illingnut, ahâk tagva ĸaujilerit! kivgara Naêman tillilaurapko illingnut, kallaĸarungnaitilugo perĸovlutit.

Attaniub Joramib aglait tamakkoa attuaranigit, annorâĸotine allikpait oĸarlunelo: Gûdeovîk, toĸĸotsijungnarajarlunga ômartitsijungnarajarlungalo? kammatsiaritse, ĸanoĸ pitjutiksarsiormat uvamne.

Elisab tamanna tussaramiuk, tagva attanek okautsaukovâ: sôg annorâkotitit allilaukpigît? angut taimna uvamnut kailerle, tukkisilerkovlugo nellautaijokarmat Israêleme.

Taimak Naêman kaivok aksalloalikut horselikkut, nokkarlunelo Elisab iglungata sângane; tâpsomale okautsaukovâ: ailerit ubvarlutillo illingnik 7 êrtorlutit Jordaneme, tagva kallakarungnainiarpotit.

Tagva Naêman ningalerpok, aularlunelo okalarmelo: issumalaukpunga anniviginiarmanga, nangeriartorlunelo tamaunga, Gûdime attinga nipliavigilugo, aggangminullo sukkutsera tillaijarlugo, taimaglo kallak pêjarniarmago? Kôksoak Amana Farfarelo Damaskusemêtuk nâmanersaungilâk immeksoarnit illûnainit Israêlemêtunit?

Tagva kivgangita okautivât: nagliktavut atâtak! nellautaijub pijariakortojomik piniarkolaukpattit, piniarajangilatit tamattominga? illa angiluartomik okautilaungmatit: ubvarit, tagva kallangêrotiniarpotit.

Tagva niovok missiklunelo Jordanemut, akkarlunelo 7 êrtorlune, sorlo nellautaijok okalaungmat; uviningalo âkiktaumavok inuosuktub uviningatut îdlune; utterivorlo nellautaijomut opigosuklune okarlunelo: ahâk illitarksimavunga Gûdekangimat nunane illûnaine, Israêleme kissiane; mânnalo pilliumik tigusilaurit kivgarnit.

Tâmnale okarpok: sorlo miksekârtomik Nâlegak Jehôva inôngmat tigulungilara. Tagva Naêman okarpok: tigusijomanginavit sunamik,

kivgait tunnitjiviojungnangilâĸ nunab ôma ivjunganik taimak angitigijomik horseojârtuk magguk neksarungnartagingnik? kivgait tunnergutiksanik tunnijijomêrpoĸ Gûdeungitunut, Nâlekamulle.

Nellautaijub angerlune oĸautivâ: ullapirsæutekarlutit aularit! aularporlo tâpsomangat.

Aularsimalermalle Gehasi Elisab kivganga ingminut oĸarpoĸ: ahâk angajoĸâma Naêman una uikkagilauĸpâ, tigusilaunginame sunamik taipsoma agganginit kailauĸtanginik; udlagomavara tigusijomalungalo sunamik taipsomangat.

Taimak udlapâ; Naêmanelo takkogame udlaningmat, niovoĸ aksalloalingmit pngreartorpâ apperilunelo: illûnane idluarkâ? tâmna oĸarpoĸ: ahaila! kissiane angajoĸâma oĸautsauĸovâtit: ahâk tikkitaumavunga nukapiangnut nellautaijut erninginit; tunnitjivigilaukik talentemik Silberemik, annorângniglo maggungnik, uvloksiorviksiutingnik.

Naêman oĸarpoĸ: nagliktara, tigusilaurit Silberemik talentingnik maggungnik! tunnivaillo kivgamingnut; tâpkoa akjarsivuĸ tâpkoninga sivornigane; Ofelemulle tikkiname, tiguvait tâpkoa agganginit, illivaillo iglomut, angutigle aularĸovak.

Tâpkoale aularêrmanik Nâlegane sângerpâ. Elisablo apperivâ: Gehasi nakît pivît? sæglovlune tâmna oĸarpoĸ: kivgait ikkungalônêt tagvungalônêt ailaungilaĸ.

Elisable oĸautivâ: ômattiga agvertalaungilâĸ? angut taimna uttermat aksalloalikotiminit

pagreartorlutit? tamanna nelliutijôlauĸa Silbere, annorâllo, perorsêvîllo, saukallo, tuktuvaillo tigulugit?

Naêmanible kallangata attavigênarniarpâtit kinguvâĸotitillo soraijuitomik.

Tagva annilerpoĸ tâpsomangat kallaĸarlune apputitut.

Siriamiulle attaningat Benhadad unatadlarneĸarpoĸ Israêlitinut, kivganelo issumaksarsiorĸattigivait, oĸarlunelo: ikkane tagvanelo tangmâromavogut.

Nellautaijorle tilliklerpoĸ Joramemut, Israêlitit attaninganut oĸautsauĸovalo: udsertorit! inne taimna kammagitaililugo perĸonnak, Siriamiut attersâromangmatta tagvunga. Taimailiorĸattarporlo nellautaijoĸ.

Tagva Siriamiut attaningata ômattingata tamanna annujutigivâ apperĸutigilugolo: kia Israêlitit illagingmangâgo oĸautingmangâgolo piniaromajaminik?

Tagva kivgangita illangat oĸarpoĸ: angajoĸâra attaneĸ! Elisa nellautaijoĸ Israêleme tamainik oĸarpoĸ Israêlitit attaningænnut, oĸauserijarnik aiparuserĸotingne. Tagva attaneĸ ĸennerĸojivoĸ tâpsominga nanêmangât! oĸautivâlo: Dotanemêpoĸ.

Tagvainak tilliklerpoĸ tagvunga horsinik aksalloalingniglo, sorsuktuksaĸsoarniglo kattimgajoĸsoarnik; tikkipullo tagvunga unnuarme,

illumavaillo iglugasaksuit. Elisable kivganga uvlarârsukut makkingmat, annilermallo, ahâk, tagva kattimgajoĸsuit iglugasaksuit illumavait, horselijarlutik aksalloalilijarlutiglo.

Tagva kivgaĸ kappiasudlarlune nipliadlarpoĸ: kappianamêk Nâlegak! ĸanoĸ piniaromavinuk mânna? Nellautaijorle oĸarpoĸ: sivôraniarnak! tâpkoa unnurnersaungmatta uvaptingnêtut, tâpkonangat tâpkonanêtunit.

Elisalo tuksiarpoĸ oĸarlunelo: Nâlegak ijigik uitikik takkoĸovlugo; Nâlekablo nukapiab ijigik uitipak takkoĸovlugo; ahâglo ĸaĸĸaĸ nâmalauĸpoĸ horsenik aksalloalingniglo ikkomalingnik Elisab avatâne; taimak ômigijinginut pijaujungnalaungimat.

Elisale ĸannimalerpoĸ, ĸannimasermut tokkojutiginiartaminut, Joasiblo Israêlitit attaningata attersârvigivâ, ĸugviorlunelo sângane oĸarlunelo: atâtâk! atâtâk! Israêlitit aksalloaliĸotingit ablângajoĸotingillo horsine!

Elisale toĸĸovoĸ illijartortaulunelo; Moabiterillo sorsuktuksangit ittâvut nunamut Jareme taipsomane.

Pijoĸalauĸporlo angumik illijartormatta; sorsuktuksalle takkungmattigik, angut tâmna toĸĸungajoĸ egipât Elisab illuvinganut, ĸemâlutiglo; toĸĸungajorle unnungarame, Elisablo sauningit aktoramigit, ômarpoĸ ama tullerarlunelo ittikaminut.

Img. 34, 8. Nâlekab Engelingata sivôragijine illumavait ikkajolaitalo.

Sal. окâl. 28, 20. Angut nertornartoĸ pitsartutitauĸattarpoĸ; tuavidlartorle akluitsomavlune passijaksaungitotsainarniangilaĸ.

Kap. 19, 5. Nellonailêjok nellangaitoĸ pitlartautailiniangilaĸ; saglonerniglo iktoriktailune oĸauseĸartoĸ asserorniarpoĸ.

Kap. 27, 1. Uvlub tamattoma ĸaupaksanga pivlugo nertordlernak, nellogavit sunamik uvlome pijoĸarungnarmangât.

---

46. Israêlitit attaniovingata asserortauninganik; aularutsauningiuiglo Assiriamut.

Ahabib kingorngane Israêlitit (tagva kinguvârêt tellimaujortut) attaneĸalauĸput sulle 12nik, idluitullituinartunik, Jerôbeamib apkutigilauĸtangane agvertarlutik, idluitullititsijunik inuĸotimingnik. Illangit sivikitomik kissiane attaniolauĸput, toĸĸotaungmatta attaniojomajunut.

Taimaktauĸ inugiartoĸsuit kinguvârêt 10it Nâlekab Zebaotib perĸojangit hailigit nachogilugillo kammagijungnaimariklugit sennalauĸput ingmingnut nochangoangnik kovijaumajungnik, napârtuniglo Gûdeungitunut illingajuksanik; tuk-

siarlutiglo ĸilaub kattimgajoksoanginut illûnainut, kivgartolarmiglo Baalemik.

Ernitiglo pannitiglo ikkomakôrĸovait, nellautailuklutiglo angakoĸtolarmiglo, iggisimavullo ingmingnik piniarlutik Nâlekab idluigijanginik, ningaĸsarlugo.

Taimaimat Nâlegak ningaumajarnermine kajusilauĸpoĸ, Israêlikut attaniovingat (tagva kinguvârêt 10it) asseroromavlugo; pêrpaillo kênaminit, amiakoĸalungilarlo kinguvârêt Jûdakut assinginik.

Imailingalauĸporle: Hosêa attaniôtillugo Israêlitinik Samariame, Salmanasserib, Assiriamiut attaningata opingalauĸpâ, sorsugvigilugolo sâlagilauĸpâ, Hosêalo Jarit tamaita tunnergutinik ĸaitsijuksaulauĸpoĸ Salmanasseremut.

Salmanasserele tukkisilermat, Hosêa angerkattigêngnekartitsilaungmat akkerartorlugo; tilliklilaungmat Somut, Egiptenemiut attaninganut, tunnergutiniglo tunnijijungnaimat Salmanasseremut sivornganetut Jarine tamaine, tamanna pivlugo tiguvâ, ĸellaksorsimatillugolo pitipâ parngnanêrsimavingmut.

Kattimgajoĸsoaĸotinelo illagivlugit tikkilerpoĸ nunab illûnanganut, Samariamullo, illumavaillo Jarit pingasut nâvlugit.

Jarillo pingasut nângmatta, Samaria sâlagivait, asserolaitalo, Israêlitillo aularutivait Assiriamut, nunaĸartipaillo ĸanningitome kôngme Gosaneme, Mederillo iglugasaksoangine.

Salmanasserele tikkitoĸarĸojivoĸ inungnik

Babelemit, Kutamillo Aramillo, assinginillo nellojut nunanginit, pitipaillo Samariab iglugasaksoanginut, Israêlib ĸittorngangit innangêrlugit; tâpkoa iglugasaksuit Samariame innigivait. Nunaĸârnimigle pigiarningane Nâlegak Zebaot sivôragingimatsuk, Nâlegak tilliklerpoĸ Loevinik tâpkoa akkorngænnut, tâpkoa toĸĸosivut akkorngænne.

Tagva Assiriamiut attaningat oĸautsaulerpoĸ tamattominga; tagva taimaimat ajoĸertuijomik Lêvitinit pijomik tilliklerpoĸ Samariamut, inuit tagvanêtut ajoĸertortaulerĸovlugit, ĸanoĸ Nâlegak sivôragijaksaringmatsuk; ajoĸertuijoĸ tâmna Bêteleme nunaĸarpoĸ.

Inuĸattigêksuille illûnatik Gûditik sennavait tuksiarvigivaillo, ĸaitsivigilugillo tunnergutinik; Nâlegarlotauĸ sivoragiĸassiutivait kivgartorvigilugo, sorlo ajoĸertuijub ajoĸertolaungmagit.

Taimak inuit ukkoa Nâlegak sivoragigalloarpât, Gûdingoaĸotitigletauĸ kivgartorĸassiutivait, inuĸattigêksuit taipkoa aularutjauvigilauĸtamik tamaunga illûsingit malliklugit. Taimailiorivuttauĸ ĸittorngangit erngutangillo, sorlo atâtagilauĸtangit piniarlaungmatta.

Tâpkonangat Samariamiut pivut, Jûdit maĸĸojugijangit angijomik, Jêsusib nelliuningane.

Israêlikut attaniovingat (tagva kinguvârêt 10it) îlauĸpoĸ Jarit 253git nâvlugit; attaneĸalauĸporlo 19nik, maĸĸojungnartullijôlauĸtunik.

Hosêa 14, 2. Israêl sâgialerit Nâlekamut Gûdingnut! kattaksimagavit idluitullinitit pivlugit.

Kap. 13, 9. Israêl pititsivotit nangminernik asserornadlartomut; piulijauviksât uvamnit kissiane pingmat.

Amos 5, 6. Kenneritse Nâlekamik, tagva inôniarpose.

Jeremia 29, 7. Iglugasaksuit âtauvigilauĸtama illipsingnik ajunginerijaksanginik pinasuaritse; tuksiaritselo tâpkoa pivlugit Nâlekamut. Tâpkoa ajungitulliviokpatta, illipsetauĸ ajungitullivioniarapse.

---

47. Nellautaijomik Jônasemik.

(2 Attannît 14, 25.)

Unipkautsinit makkonangat saĸĸijâtsiarpoĸ: Gûdib nellojuttauĸ napkoarilaungmagit, tillikliutjivigilugillo nellautaijunik; sorlo Eliase tillijaulaungmat uigarnermut Zarpamêtomut, Zidoniamiomut; sorlolo Jêsusib nangminek uigarnerub Tirusemiub tuksiarninga tussarlugo tâpsoma panninga inulilaungmago ĸannimasinganit.

Taimak nellautaijoĸ Jônase tillijauvoĸ Assiriamiut attaningata iglugasaksoangonerpânginut, Ninivemut, angijovaksôjomut, akluitoĸsoaling-

mullo, ânanavaksôjomullo. Iglugasaksuit ukkoa avatâtigorlugit pijomajoĸ uvlunik pingasunik pissugiaĸalauĸpoĸ.

Nâlekab nellautaijoĸ Jônase oĸautilauĸpâ: parngnailerit ailerlutillo iglugasaksoarnut Ninivemut, oĸâlavigikillo, tâpkoa idluitoĸsôningit ĸongmualaungmatta uvamnut. Jônasele tappatovlune ĸemâjomalauĸpoĸ Nâlekamit, attersârporlo Joppemut; umiaĸsoarmiglo Tarsisemut aijomajomik naipitsigame, akkilêvoĸ umiaĸtornerub akkinganik, ikkivorlo umiaĸtorĸattigilugit Tarsisemut, Nâlegak ĸemâlugo.

Tagva Nâlegak aĸĸunaĸsoarmik ĸaiĸojivoĸ immarbiksoarmut, sillarnerluksoarlo pigialerpoĸ immarbiksoarme taimak angitigijomik, tammattomunga umiaĸsoaĸ serĸomitauniarasugingmatsuk.

Umiaĸtortulle kappiasungnermingne nipliadlarput attunit Gûdemingnut, ussilauĸtatiglo umiaĸsoarmêtut egipait immarbingmut, poktunersauĸovlugo. Jônasele umiaĸsûb illuane innilangalune sinnikpoĸ.

Tagva umiaĸtortut angajoĸângata Jônase tuppaktipâ oĸautilâllo: ĸanoĸ sinnigungnarĸît? makkilerit Gûdît nipliavigiuk! sutêrĸonnata.

Tâpkoale illangat oĸarpoĸ aipaminut: attê! immeraumik attolerta! tukkisilerĸovluta, suna pitjutigilugo kappianartomut taimaitomut tikkitaumangâpta.

Tamannalo immerautigilaungmatsuk, tagva Jônase nellautauvoĸ; oĸautivâlo: oĸautittigut:

nakit pivît? nunaĸattigêllo nellînut illingavît? sumiglo pinialauĸît? Tâmnale oĸarpoĸ: Ebrêêreôvunga, Nâlegarlo Gûde ĸilangmêtoĸ pingortitsilauĸtoĸ immarbiksoarmiglo nunaksoarmiglo opigivara.

Tagva umiaĸtortut erĸsidlarlutik apperivât: sumik piniartuksauvita illingnut, immarbik ikublialermerĸovlugo?

Oĸautivaillo: tigusileritse uvamnik, egissingalo immarbingmut, tagva ikublianiarpoĸ. — Umiaĸtortut pinasuaralloarput nunalijomavlutik, sappermarikpulle aĸĸunaĸaluarmat aggornartomik.

Tagva Nâlegak nipliavigilugo tuksiarput: Nâlegak sutaerĸoniarattiguttôĸ angutib ôma tarninga pivlugo, akkiniartauĸoniaratalo aungmik passijaksaungitomik.

Jônaselo egipât immarbiksoarmut; tagva immarbiksoaĸ iktullijârungnêrmarikpoĸ.

Umiaĸtortullo Nâlegak sivôragivât, tunnergutiniglo angerutiksanik tunnijivut Nâlekamut tattamnadlartomut. Nâlekable immaĸsiuteâluit illangat tillivâ, tâpsomalo Jônaseêvâ; Jônaselo ômajoâlub illuanêlauĸpoĸ uvlunik pingasunik unnuaniglo pingasunik.

Tagva ĸaĸĸialerlune tuksiarpoĸ imâk: kappiasungnimne Nâlegak nipliavigilauĸpara, tâpsomalo kiolauĸpânga; ĸaigarsulauĸpunga kappianartoviub nâĸsoanganit, igvillo nippiga tussalauĸpât.

Imâk issumalauĸpunga: ijivît sânganit ajæk-

tortaumaringnimnik, Tempelekotit ivjornaitok takkojungnaerajarapko; kivilaurama kakkat ittersalunginut; igville inôsera tessiolaukpát assernartovingmit, Nâlegak Gûdiga. Nâlegak erkalaukpara, tuksiarnikkalo tikkilaukput illingnut Tempelekotingnut ivjornaitomut.

Suksaungitunik ivlersijut, nâpkigijaunermingnik kemaivut; uvangale tunnergutinik tunnijijomavunga; kujalidlarnermik nipliajomavunga; angerutiksamnik akkilleromavunga; piuliklernek Nâlekamêmat.

Tagva Nâlekab ômajoâluk perkovâ, tâpsomalo Jônase oriarpâ nunamut. Nâlekablo Jônase aipanganik tillivâ okautilugo: parngnailerit ailerlutillo iglugasaksoarnut Ninivemut, okâlavigikillo okautigijamnik illingnut.

Mânna Jônase aivok, itterlunelo Ninivemut, uvlok attausek pissugvigilugit, okâlavlunelo imâk: uvlut 40 git nâkpatta, tagva Ninive nungutaujomârpok.

Ninivemiulle okpilerput nellautaijub okâlaninginik, erksilerpullo, okâlakojivullo nerritailinermik illûnâne, pôksajaniglo annorâkalerput mikkijut angijullo.

Attanerlo tamattominga tussarame, iksivautaksoarminit ânanaujomit nikkovilerpok, annorânelo Purpure pêrpâ, pôksajamiglo attivok, iksivalunelo kejuit argsangine; okalajokarkojivorlo imâk: inuglônêt, nerrjullônêt nerrijuksaungilat sumiglônêt, nipliajuksauvulle Gûdemut kakkialerlutik, illûnatiglo attunit sâgiarlît apkotigijamingnit idluitoksôjunit, Gûdib sillungnerilauktane

nungutaunivut pivlugo allarniangimangâgo, uvagut asserortauĸonnata.

Nâlekable tâpkoa piniarningit takkunâramigit, sâgialermatta apĸotigilauĸtamingnit idluitoĸsôjunit; tagva ogguanartoĸ oĸautigilauĸtane ĸaĸĸialerutigivâ, piniarutigingilâlo, asserornerlo tikkerĸongilâ tâpkonunga.

Sunaubva, Gûdib takopsoangninga Jônasib sinnaungajutigivâ taimak angitigijomik, Gûdemut oĸarmat: Nâlegak! taimaipoĸ sorlo oĸalaurama nunagilauĸtamne sulle; ĸaujimagama igvit takopsoagavit, ĸennuêrsâravillo, ogguanartorlo ĸaĸĸialerutigigangne. Taimaimat Nâlegak tarniga piuktôĸ mânna uvamnit; inôjungnêromanersaugama inônermit.

Nâlegarle oĸarpoĸ: ningaumajarnît idluarasugiviuk? Jônaselo amilerpoĸ iglugasaksoarnit, igloarsungmiglo sennavoĸ, takkojomavlune, sunamut iglugasaksuit tikkitaujomârmangâtta.

Gûdele Nâlegak unnuarme napârtomik perorsaraitomik pingortitsivoĸ, tâmna Jônasib ĸollingane perortsialerpoĸ, tachalinekartitsilune igloârsutut idlune.

Jônase tachalineĸarmat ĸuviasutigivâ angijomik. Uvlub aipanganele ĸaub aupalungningane Nâlegak ĸuglugiamik tilliklerpoĸ; tâpsoma napârtoĸ kêva, pannersâlerĸovlugo, seĸĸineĸ ônartillugo.

Sekkiniublo Jônasib niaĸoa akkisugvigidlarmago, ama tussulerpoĸ toĸĸojomavlune. Gûdible apperivâ: ningaumajârnît napârtoĸ pi-

vlugo idluarasugiviuk? Jônase kiovoĸ: idluarpoĸ ningaumajarama toĸĸo tikkilugo.

Nâlegarle oĸarpoĸ tâpsomunga: napârtoĸ tattamnartoĸ sennalaungitát perortilaungitallo ogguarutigivát; unnuarme attautseme perolauĸtoĸ, unnuarmelo attautseme asserolauĸtoĸ; uvangalo Ninive iglugasaksuit taimak angijovaksuit pivlugit illapsugosuktuksaungilanga? inuggit unnurnersanik 120,000 dinit, nelludlartunik idluartunik idluituniglo; taimaktauĸ nergjuteĸarmat unnuĸtovaĸsoarniĸ?

Img. 139, 7—10. Namut aijuksauvîk annernernit? namullo kemâjuksauvîk kênarnît?

Kilalliarajaruma, tagva tagvanêpotit; inniksarsiorajaruma kappianartovingme, ahâk tagva tagvanênivotit.

Kaub aupallungningata esarĸunginik tigusinajaruma, inniksarsiorlungalo immarbiksub ĸanninginerpâb kiglingane; tagva tagvanêtauĸ aggakpît tessiorajarpânga, tallerbikpîllo najuminajarpânga.

Matt. 12, 40. 41. Sorlo Jônase uvlune pingasune unnuanelo pingasune arviub nânganêlaungmat; taimaktauĸ innûb erninga uvlune pingasune, unnuanelo pingasune nunab illuanêtsomârpoĸ.

Ninivemiut uvluksame erĸartuivingme kinguvângugattigêt ukkoa illagilugit saĸĸeromârput, erĸartorlugillo; Jônasib okâlaningit malliklugit

ĸaĸĸialeramik; ahâglo, tamânêtoĸarpoĸ Jônasemit anginersaujomik.

---

48. Jûdakut attaniovingænnik. Attanernik kingorlerpânik Jûdame.

Attanioviub aviktauningat kingorngane, Dâvidib innigilauĸtangine attaneĸalauĸpoĸ 29 ginik, Jarine 372gine. Attaniovik Jûda sulle Jarinik 100dinik ilauĸpoĸ, kinguvârêt 10it aularutjauningat Assiriamut kingorngane.

Attanernit 20ginit ukkonangat, Jûdame attaniolauĸtunit 8tuinait idluartullijôlauĸput — tâpkonangat Josafate Hiskialo Josîalo ânanaunerpângolauĸput — 12ille idluitoĸsôlauĸput, Jerôbeamib apkotigilauĸtanganne piungitoâlungne agvertarlutik, inugiartoĸsoarnik idluitullititsilutik, Jehôvablo ningaumajârninga kajungertilugo.

Ahase, attaniub Jotamib idluartullijôlauĸtub erninga, Jareĸalauĸpoĸ 20ginik attaningorame Jûdame, attaniotilunelo Jarit 16it nâlugit Jerusaleme. Piniarlungilarle Nâlekab Gûdime nâmagijanganik, atâtagijamitut Dâvidetut.

Agvertarporle Israêlitit attaningita apkotigilauĸtangine asserornartune, erninelo ikkomakôrĸova, nellojut makkojungnartulliningit malliklugit, tunnergutiniglo tunnijivoĸ Gûdingoanut, tuksiarvigivaillo, altariniglo Baalemut sennavoĸ

Jerusalemib apĸosiningine sunatuinarne, Gûdible iglunga — Tempele — parngnanêrtauĸova.

Taimaimat Gûdib pitlarpâ Rezinekut Siriamiut attaningatigut; tâpsoma sâlagiva, unnuktullo Jûdakunit aularutivait nunaminut. Ahaselo pilliutinik tunnijijuksauvoĸ Siriamiut attaningænnut.

Ahaɜɜ toĸĸovoĸ Jerusaleme, Jarit 16it nâlugit attaniotilauĸârdlune; illijartortauvorlo tagvane, erningalo Hiskia attaningorpoĸ innangêrlugo. Jareĸalauĸpoĸ tâmna 25nik attaningorame, attaniotilunelo Jarit 29it nâlugit Jerusaleme, piniarporlo Nâlekab nâmagijanganik, atâtagijangatut Dâvidetut.

Illa Hiskiab Nâlegak Israêlib Gûdinga tettigivâ; kingornganelo Jûdakut attaningita illûnatik akkorngænne adseĸalaungilaĸ. Nâlegak ungagivâ, uniorĸsivigingilâlo, perĸojangillo mallikpait ômamut; Nâlekablo aiparivâ, illûnânelo namut aivigijamine pilorilauĸpoĸ.

Hiskiablo Tempelib upkoangit atâtagilauĸtangata pallangailauĸtangit pallangaerutjârpait; Tempelib illua kivgartornermut Gûdiungitunik, Gûdingoanullo tagvanêtunut, altarinullo taĸĸamanêtunut sujuktaumarilauĸtoĸ sujungaititauĸovâ ajoĸertuijunut Lêvitinnullo, ivjornaititauĸolâllo nutâmik Nâlekamut Zebaotemut.

Aglangniglo aglaĸpoĸ, aĸpangertuniglo aglangnik tâpkoninga neksartunik tilliklerpoĸ Israêlitinut illûnainut, Jûdakunullo, Efraimekunullo Manassekunullo, Sebulonekunullo assingi-

nullo kinguvârênut, ĸaiĸovlugit Nâlekab tempelinganut Jerusalemut, Passamik, aularviĸsiorvingmiĸ uvloksiorniardlutik.

Aĸpangertut tagva aivut iglugasaksoarnit iglugasaksoarnut, inugiartoĸsuit ĸaujititsomavlugit attaniub pijomajanganik; Israêlitille unnuktut ijorutigivait mittautigilaitalo; assingille unnuktut mannigotitiput ingmingnik tikkigalloarlutik Jerusalemut; Jûdakulle adsigêktomik issumaĸarlutik tikkilauĸput uvloksioromavlutik Nâlekab sângane.

Kunnujoĸaralloalaungmat ĸailutik, sullele inugiartoĸsuit unnuktut kattimalerput Jerusaleme, uvlut 14it nâlugit uvloĸsiorlutik; kattimajullo Jûdakut, ajoĸertuijullo Lêvitillo tujormitjallo, Israêlitit nunanganit tikkimalauĸtut, ĸuviasulauĸput angijomik Nâlekab sângane, tunnergutinik tunnijilutik tâpsomunga; illa ĸuviasuvaksoadlarneĸalauĸpoĸ Jerusaleme; Salomonib nelliuninganit taimaitoĸalaungilak tagvane.

Pijoĸartut tamakkoa kingorngane Hiskiab attaniotiningata Jaringita 14 ningænne Sanheribe, Assiriamiut attaningat tikkipoĸ Jûdamut, kattimgajoksuit illagivlugit, iglugasaksuit sôngojut Jûdamêtut aĸsârnigarilugit nangmineliutilugillo. Sorsuktuksaĸsoaĸotinnelo aulatsijingillo tillivait Jerusalemut, illujauĸovlugit sâlagijauĸovlugillo.

Hiskiable maksoalune ĸarmait avaloĸsuit sujuksimaningit âĸiksorpait, sappulutaliorsârlu-

nelo unnuktunik. Angajoĸâĸartitsivorlo inugiartoĸsoarnik, oĸausesĸarlunelo tâpkonunga illanârnartunik imâk: „maksoaleritse, pitsartulusel o, Assiriamiut attaningat illagijangillo unnuktoĸsôjut sivôraginiarassigik, maksujarutiginassigiglo; illagijavut unnurnersaungmatta illagijanginit.

Israêlitille angajoĸaunerojungita illangit annilermatta Assiriamiunut ullapirsautesioriartorlutik, tagva Rabsakib, angajoĸâksuit illangata oĸautivait: suna sungertutigivissiuk? Jerusaleme illumatjaumajomêtuarapse?

Hiskiab tilliorlungipasse tunniluse tokkomut, kângmullo kêlernermullo oĸarlune: Nâlekab Gûdipta piuliniarpâtigut Assiriamiut attaningata agganginit? taimak mânna uivêrijautailititse, tilliortautailititselo, okperiniarassiuglo.

Rabsakiblo ĸarmaksoak ĸannilerpallialugo Jûdit oĸausingit attorlugit angutit ĸarmaksuit kânganêtut ĸaggudlarvigivait, sivôrasaromavlugit, ĸoaĸsârtitsomalugillo; Nâlegarlo Zebaot mittautigivâ Gûdetut ikkajorungnangitotut; inugiartoĸsuille tussartut, tamattominga kiolungilât, attaniub innertilaungmagit.

Attanerlo Hiskia, nellautaijorlo Jesaiase kiksadlarlutik tuksiarpuk oĸautsit mittautiggit pitjutigilugit, nipliadlarlutiglo ĸilangmut.

Tagva Nâlekab Engeleĸotime illangat tillivâ, tâpsoma sorsuktuksat sôngojungit illûnaita, 185,000dit nungupait tangmârvingme; Assiriamiullo attaningat kangusuklune utterpoĸ nunaminut. Gûdigijamelo iglunganut ittermat, ernikita ochotipâk tagvane saviksoarmut.

Taimak Nâlekab Hiskia Jerusalemiullo ikkajorpait Sanherib angganginit, assingitalo ômigijingita illûnatik agganginit, serngnigivaillo avatingine illûnâne.

Nelliutome taipsomane Hiskia ĸannimalauĸpoĸ toĸĸojuĸsaulune; nellautaijublo Jesaiasib tikkipâ oĸautilâllo: imâk Nâlegak oĸarpoĸ: opallungaerit, toĸĸoniaravit, nekkornersauniangilatillo.

Tâpsomale kênane sâtipâ iglub sennerânut, tuksiarlunelo Nâlekamut, oĸarlunelo: erĸailauritôĸ Nâlegak! sângne nertornarlunga agvertalaurama, ômamullo nellâgôrtomut pinialaurama nâmagijarnik.

Hiskialo ĸugviorpoĸ angijomik, inôjungnêromanginame. Jesaiasele iglugasaksuit ĸerĸanginit annilerĸârtinnago sulle, Nâlekab oĸautivâ: utterit! Hiskialo inuĸotima attaningat oĸautiuk: tuksiarnît tussalauĸpara, ĸugvitillo takkolauĸpakka; ahâk pijungnaititsomavagit! uvlut pingajuænne majorarlutit takpaungalârpotit Tempelemut.

Inôserilauĸtarnullo illautitsijomavunga sulle Jarinik 15nik; piulijomavagillo Assiriamiut attaningata agganginit, kivgara Dâvide pivlugo.

Jesaiaselo oĸarpoĸ: ĸaitsileritse Feigemik makpasimajomik; ĸaitsivullo, illilâllo soggomut; nekkoĸsilerporlo. Hiskialo inôlauĸârdlune Jarinik 15nik sulle, attaniotilauĸârdlunelo Jarit 29 git nâlugit, sinnisilerpoĸ atâtagijaminut ailune; Manasselo erninga attaningorpoĸ innangêrlugo.

Jarekalauĸpoĸ 12nik, attaningorame, attaniotilunelo Jarit 55 git nâlugit Jerusaleme.

Tâpsomale atâtame idluartub piniarnerilauĸtangit asserorpait ama, inugiartoĸsuit tessioramigit kivgartornermut Gûdeungitunik. Poktojut, atâtangata asserolauĸtangit sennapsârivait; altarillo sennavait Baalemut, ĸilangmiugasaksuillo — uvloritjat — tuksiarvigivait, kivgartolaitalo; piniarporlo unnuktunik, Nâlekab idluigijanginik ningaĸsarlugo.

Tamanna pivlugo Gûdib pitlarpâ Assiriamiut attaningatigut; ĸellaumgujanut ĸellaksortauvlune âtauvoĸ Babelemut parngnanêrsimavingmut. Tagvane ĸaĸĸialermat, tuksiarmallo, tagva Gûdib tussarpâ, attaniovinganut ama pitipâ. Mânnamit kivgartorneĸ Gûdingoanik noĸĸartipâ Jerusaleme; pêjarpaillo Gûdit tujormitjat; sattortautipâlo Nâlekab altaringa, tunijilunelo ĸângane tunnergutinik nertordlerutiksanik ĸujalijutiksaniglo.

Erninga Amon taimailiolaungimarikpoĸ; kiglormulle piniarpoĸ Nâlekab idluigijanginik, sorlo atâtanga Manasse pinialaungmat sivorngane; tunnergutinik tunnijilauĸpoĸ Gûdingoanut illûnainut, kivgartolaitalo.

Mannigotilaungilarlônêt Nâlekab ĸângane Manassetut atâtangatut; illa Amone piungilualauĸpoĸ sivorlinginit illûnainit.

Tagva Jarik magguk ĸângermannik, kivgangit angerĸattigêngneĸartitsivut akkerartorlugo, toĸĸopâllo iglungane. Nukappiarle Josîa, Amonib erninga inugiartoĸsoarnut attaningor-

titaulerpoĸ Jareĸalermat 8tuinarnik; inumariovlunele anguteolerpoĸ Gûdib ĸuviagijanganut illingajomik; atâtagijame Dâvidib apĸosiningine agvertarasuarame ômamut tamânut; sangunanelo tallerpingmullônêt saumingmullônêt. Nukappiangovlune sulle pigiarpoĸ atâtagijame Dâvidib Gûdinga ĸennerlugo, Jaringitalo 12ingænne pigiarpoĸ Jûda Jerusalemelo pêjaivigilugit poktojunik, napârtuniglo Gûdingoalingnik, Gûdingoaniglo adsingoaniglo kovimajunik.

Taimailiorpoĸ nuname illûnâne, nuna illûnât ingeravigilugo, Gûdingoet, poktojullo, altarillo pêjarmarikpait; inugiartoĸsuillo perĸovait, Gûde ômajok kissiat tuksiarvigilugo kivgartorlugolo, Passamiglo (aularvikſiorvingmik) uvloksiorĸovlugit Nâlekab sângane. Piluartomik altare Tempelelo Betelemêtuk, Jerôbeamib sennajauĸolauĸtagik serĸomitauĸovak asserortaumariklugik.

Baaliblo ajoĸertuijungit toĸĸotauĸovait, tâpkoalo ajoĸertuijôlauĸtullo toĸĸungajut sauningit illagivlugit ikkitaukovait Jerôbeamib altaringane; taimak nellautaijub ipsoma Jûdamit pijub Jarit 300dit sivorngænne nellautainerilauĸtanga altare pivlugo nellautsilerpoĸ mânna, Nâlekab oĸausinga malliklugo.

Attaniônime Jaringita 18ingænne Tempele sujungaititauĸongmago, âĸiksortauĸongmagolo attortaujungnarĸovlugo ama kivgartornermut Jehôvamik, tagva Môsesib aglangit assiomalauĸtut puigortaumarilauĸtullo nagvârtaulerput iklervingme kênaujaĸtalingme.

Attaniublo perĸojat okausertangit attuartaulertut tussaramigit, annorâne allikpait ĸoaĸsârlunelo angijomik; tilliklerlunelo nunamut illûnânut, inugiartoĸsuit ĸaiĸolugit, mikkijut angijullo; Safaniblo aglakpaktub aglait attuarpait siutingita sângine; attanerlo angerĸattigêngneĸartitsivoĸ: Nâlegak naleklugo agvertaromagamik, perĸojangillo malligomavlugit ômamut tamânut.

AttaneĸJosîa taimak issumaĸalauĸtôgalloaĸ nellâgut, inugiartoĸsuille kivgartornermik Gûdingoanik sungiusimaluartut issumaĸakassalaungilát taimak; taimaimat Nâlegak ingmine kajusimalerêlauĸpoĸ, Jûdakut egitsomavlugit.

Nâlekablo attaneĸ nellautaijomut Huldamut oĸautsauĸovâ imâk: tamanna pivlugo mannigotilauravit sâmne, oĸautsikka perĸojane tussalaurangne annorâĸotitillo allilaurangne, ĸugviolauravillo sâmne, tagva uvanga tussalaurivagittauĸ Nâlegak oĸarpoĸ. Ahâk! ullapirsauteĸarlutit illautitaujuksauvotit illuvingnut, ijikpîllo ĸanoetut tamaita tikkerĸojomârtakka takkojaksaringilait.

Josîalo attaniotilauĸârlune Jarit 31 git nâlugit toĸĸovoĸ unatadlarnerme Egiptenemiut attaningænnut, ikkilertauvlune pittiksertunut, Meggidob naternangane; Jûdakullo illûnamassiatik Jerusalemiullo oggurivât; Jeremiablo nellautaijub ârusutigivâ.

Erningalo Joahase tiguvât attaningortiâllo atâtanga innangerlugo. Tâmna attaniolauĸpoĸ Jerusaleme taĸĸit pingasutuinait nâlugit, piniarporlo idluitunik kissiane.

Tagva Egiptenemiut attaningata tikkipâ attaniojungnaitipâlo Jerusaleme, nunalo akkilêĸovâ talentinik Silberinik 100 dinik, talentemiglo attautsemik Goldemik; Eliakimelo attaningortipâ Jerusaleme.

Tâmnale malliktingillo pingasut idluitoksô-lauĸput, Nâlegak Zebaot ningaĸsarlugo, nikkanarsarlungilallo nellautaijub Jeremiab oĸalalauĸtub Nâlekab ĸanninganit sângane.

Inugiartoĸsuillotauĸ angajoĸaunerojungillo ajoĸertuijullo illagilugit idluineĸartitsivut unnuktunik, ivjornartipâllo Nâlekab iglunga, ivjornaitilauĸtanga Jerusaleme. Opinarane asserorneĸ pivalliatuinarmat, Nâlekablo pitlautiksangit erĸartuiningit, akkunit sivorngane nellautaijoĸotimigut sillungnerilauĸtangit ĸaglilermatta.

Img. 81, 12—15. Inuĸotima nippiga nâlelungilât, Israêlitillo pijomalungilânga. Taimak issumainaĸitilauĸpakka, agvertarĸovlugit attanertuinitik malliklugit.

Inuĸotima nâlegomanajarpanga, Israêlitillo agvertaromakpátta apĸosinimne; tagva ômigijingit nukkingêrotisâromanajarpakka, aggakkalo torârtitsomavlugit akkerartortinginut.

Kap. 119, 67. Mannigotititaulaukârtinnanga tammalaukpunga; mânnale oĸautsitit nâlekpakka.

Sal. okâl. 11, 27. Ajungitomik ĸennertoĸ,

tâmna ĸuviagijauniksarsivoĸ; pijaksaungitomigle pinasuartoĸ; taimaitomut pârtauniarpoĸ.

---

49. Nellautaijunik.

Okpernek Gûdemut ômajomut Israêlitine nunguvallialermat, kivgartornerle Gûdingoanik, makkojungnartullinerlo pivalliatsainarmannik, tagva aularudsauningat Assiriamut Jarit 50gikasait sivorngænne Gûdib nâpkigosuktoĸsôvlune angutinik hailiginik annerilauĸtaminik tilliklervigiĸattarpait, tâpkoa oĸâlaninginut inuĸotine pitlaromavlugit idluitullininglt nâlengitoĸsôningillo pivlugit; kaĸĸialerĸojomavlugillo utterĸojomavlugillo Gûdemut miksekârtomut; asserornerlo attanernit ajoĸertuijunillo pivaktoĸ, akkerartorlugo, mannigoromavlugillônêt kappianartovingmêdlutik kaĸĸialerangatta.

Angutit tâpkoa nellautaijunik Profêtiniglônêt taijauvakput, pijomârtuksanik nellautsimarilauĸtunik oĸâlalaungmattataueĸ, illumertauvlutik Gûdib anerninganut hailigemut.

Gûdib angutit tâpkoa annerilaukpait issumagijaminut kinguvarênit 10nit, Jûdakunillo Jerusalemiunillo; aklujunillo akluitunillo.

Jesaiase Danielelo attanît kinguvânginit pilauĸpuk; Jeremiase Hesekielelo a[illegible]ĸertuijunnit pilauĸpuĸ; Eliase, Elisalo, Jônaselo, Michalo

sennajinit pilauĸput; Amose nergjutinik mianersijeolauĸpoĸ.

Nelliutome taipsomane attaviovik Babilone mikkijôtillugo sulle, nellautaijoĸ Jesaiase nellautailerêlauĸpoĸ tâpsoma angijororninganik tuavidlartomik nungutaujomârninganiglo ama sôngonersamut; aglât attaniojomârtub attinga tailugo Koresemik. Jeremiase nellautaivoĸ Jerusalemib serĸomitauninganik Kaldêamiunut, pitlautiksaujomik ĸaĸĸialerlutik sâgiaromangipatta.

Jeremiase Jarit 23git nâlugit sullinane oĸâlalaungmat ĸaĸĸialertuksaunermik, Gûdib nellojungnêrtipâ pitlautiksab tuavi tikkiniarninganik; taimaktaurle inugiartoĸsuit nunamut ungasiktomut aularudjauniartut uttertitauniarningænnik, jarit 70it nâvlugit tagvangalaukardlutik.

Jerusalemib serĸomitauningat Jarit 12it sivorngænne Jûdit unnuktut tagvangat aularudsaulerput Babelemut. Tagvanêdlutik uttertitausâdlarnermingnik nerriudlartôgalloet angijomik, attanioviub Babelib asserortauninga ĸannidlarasugigamitsuk; nellautaijuble Hesekielib ĸaujitipait, nelliutoĸ tamanna ĸannilungimat sulle, Jûdakulletauk aularudsaujariaĸarmatta nunangænit idluitullininglt pivlugit.

Hesekielelônêt Jeremiaselônêt okperijaungilâk tâpkonunga. Erkaumanadlarpoĸ nellautaijut illâne adsiujunik attorĸattarmatta. Adsiujut illangat, nellautaijub Jeremiasib attorĸattartanga, tagva machaliortib illusinga; imâk oĸarlune: sorlo inuk piniarmat macharmut sallumaitomut

— sallumarsarlugolo pussikpâ — taimak Jerusalemetauk pussititaujuksaugivoĸ.

Ama oĸâlavoĸ: machaliorte takkovara sennatillugo kaivivingme; illuleĸut sennajane nâmalaungimat, aggitillugo sulle tagvainaĸ serĸomipa, assianik sennalugo nâmagijaminut. Illipse Israêlib iglunganit pijosse! uvangatauĸ taimak piniarungnarasugingilapsinga illipsingnik? Nâlegak oĸarpoĸ: ahâk! sorlo machak machaliortib aggaŋginêmat, taimak illipsetauk Israêlib iglunganit pijosse aggamnêpose.

Ama nellautaijoĸ pissiniarpoĸ illuleĸutemik machaujomik ânanâmik machaliortemit, inugiartoĸsuit angajoĸaunerojungita, ajoĸertuijullo angajoĸângita kattimajut sângine illuleĸut tamanna egipâ nunamut serĸomimariklugo, oĸautivaillo: imâk Nâlegak Zebaot oĸarpoĸ: sorlo machaliortib illulerkutinga serkomitaumamariktoĸ âĸiktaujungnangimat ama, illuitôlermerĸovlugo, taimak inugiartoĸsuit tâpkoatauk, iglugasaksuillo tâpkoa serĸomitsomavakka; iglullo iglutsiallo angijut serĸomitaujomârput, tamanna pivlugo iglupse kânginne tunnergutinik tunnijilaurapse Gûdingoanut.

---

2 Petr. 1, 21. Ivjornaitut Gûdib inuĸotingit oĸâlalauĸput anernermut ajungnermut kajungertitauvlutik.

Jerem. 25, 4. Taimak Nâlekab kivgane Profêtit katsungailune tillilauĸpait illipsingnut;

illipsele tussaromalautsaugilasse, siutisselo mannijomanagit nâleĸovluse.

Luk. 11, 49. Tamanna pivlugo Gûdib sillatuninga oĸarpoĸ imâk: nellautaijut Apostelillo tillijomavakka tâpkonunga; taipkoalo illangit toĸĸotsomârpait, illangillo unangmivlugit.

Jakôbus 5, 10. Kattangutikka: nellautaijut Nâlekab attingane oĸâlalauĸtut igsaraksariniarsigik kappiasuktitaunerme ĸennuêrsârnermelo.

---

50. Jerusalemib serĸomitauninganik; Jûdakut aularudsauningænnik Babilonemut.

Jarit 132git Israêlitit attaniovingata nungutauningata kingorngane Jûdakut attaniovingat asserortaulerpoĸ Kaldêamiunut; Nâlekab Jûdakuttauk idluitoĸsôningit pivlugit kênarminit ajektorlaungmagit; nellautaijut oĸâlaningit tennersariningillo kammagilaungimattigik, mittautigilaungmattigiglo.

Jojakim attaniotillugo Jûdame majorarlune takpaungarpoĸ Nebukadnezar Babelib attanertanga, Jojakimiblo nâlekpâ Jarit pingasut nâvlugit; kingornganele allarpâ nâlegungnailugolo.

Tagva opingartaulerpoĸ sorsuktuksanut Kaldêamit, Siriamillo Moabemillo; tâpkoa Nâlekab

tillivait nunamut Judêamut, asseroerĸovlugit tamattominga, Nâlekab oĸausingit malliklugit, oĸauserilauĸtangit kivgamigut nellautaijutigut.

Jojakimelo ĸellaksorsimavlune ĸellaumgujanut aularudsaulerpoĸ Kaldêamut, erningalo Jojachin attaningorpoĸ innangêrlugo; Jareĸalauĸpoĸ taipsomane 18nik; attaniotilunelo taĸĸernik pingasutuinarnik Jerusaleme.

Nelliutome taipsomane attaneĸ Nebukadnezare aipanganik tikkipoĸ, sorsuktuksaksoaĸotine unnuktovâksuit illagivlugit, Jûdakut sorsugvigilugit; sâlagivaillo.

Nebukadnezariblo Tempelemit, attaniublo iglunganit perĸutit pivianartut tamaita, illuleĸutillo Goldeoiut, Salomob sennajauĸolauĸtangit Tempelemut aĸsârnigarivait, serĸomipaillo, neksarlugillo, Babelemut.

Aularutivaillotauĸ Jerusalemiut illuêngarlutik, angajoĸajat sorsuktuksallo illûnaita parngnanaigutsaumajut 10,000dit; igloliortillo sabviortillo 1000dit, inuillo erkanarnerpangojut 7000dit; amiakoĸarĸojilungilarlo nunab inunginik erĸananginerpangojunik kissênik.

Nebukadnezariblo Metanja, Jojachimib akkanga attaningortipa innangêrlugo, attingalo ablatsângortipa Zedekiamut. Zedekiale Jarekalauĸpoĸ 21ginik attaningorame, attaniotilunelo Jarit 11it nâlugit Jerusaleme; piniarporlo Nâlekab idluigijanganik, sorlo Jojakim pinialaungmat.

Zedekiable Babelemiut attaningat nâlegungnailerpâ, nellautaijomut Jeremiasemut tennersar-

taulauralloardlune taimailiorĸonnago; Zedekiable tussângilâ, ômattinele mangailitilugo nellautaijoĸ parngnanaersimavingmut egitaukovâ.

Tagva Nebukadnezare sorsuktuksaksoaĸotine tamaita illagilugit pingajunganik tikkipoĸ Jerusalemut, illumavaillo talluliolaitalo. Kâksoarlo angijororpalliavoĸ iglugasaksoarne, nerĸiksaĸalaungimat nunab inugiartoksoanginut.

Jariglo magguk nâlugik iglugasaksuit illumajaulutiglo pittaĸtauvut; Kaldêamiuilo sivumuarlutik aksorornermut pinasuarput ittâromavlutik. Tagva Zedekia sorsuktuksaksoaĸotingillo ĸemâvut unnuangotillugo; Kaldêamiulle attaneĸ udlapât angulâllo Jerichub naternangane, aularutivâllo Babelemiut attaningænnut Riblatemut.

Iglugasaksuillo Jerusalem asserortaumarikput, Nâlekab oĸausinga nellautaijoĸotimigut malliklugo; Tempelelo igloksuillo ânanât illûnaita, assingillo iglungit ikkomamut nungutaumarikput, ĸarmaĸsoangillo sôngojut avatâtigut pijut serĸomitaumarikput; inugiartoĸsuille amiakôlauĸtut iglugasaksoarne, saviksoarmut pijaulaungitut aularudsauvut Babelemut. Tamattomane Jûdakunit Benjaminekurillo aularudsaulauĸtut kattilugit 27,600 diolauĸput. Nunamiulle erĸananginerpângita illangit kissimik noĸĸarĸojauvut tagvane, perorsêvilerijioĸovlugit weineliksatalingnik ĸaĸkôjaksatalingniglo.

Taimak attaniovik Jûda ogguanadlartomik naggateĸarpoĸ Jareme 400 diokassangme Salomonib Tempeleliorningata kingorngane, Jareme 600-

deme Kristusib sakkerningata sivorngane. Jûdakut attaniovingat Jarit 387 nâlugit îlauĸpoĸ.

Amiakôjunulle nuname attaniub Nebukadnezarib Gedalja angut issumagiktoĸ angajoĸângortipâ. Gedaljablo ĸaiblarpait oĸautilaitalo: sivôratailititse Kaldêamiut nâleklugit; nunamêtuaritse, Babelemiullo attaningat nâleksiuk, tagva piloringniarpose.

Pijomangiláll e, pikkablajoĸsôvlutik toĸĸopât, tappilugillo Jûdit Kaldêamiullo tâpsomanêtut Mizpame. Tagva illûnamassiatik mikkijut angijullo ĸemâlerput Egiptenemut, Kaldêamiut illimagigamigit.

Nellautaijub Jeremiasib tâpkonanêĸojaulauĸtok innerteralloarpait Nâlekab attingane, taimailiorĸonnagit, nâlengilâlle nippinga, aglât aksorornermut neksarpât Egiptenemut. Tagvane Gûdingoanut sâlerput tuksiarvigilugit; taimaimat Nâlekab unnuktut tâpkonangat nungutauĸovait.

Opinnarane nellautaijoĸ Jeremiase kappianartut tamakkoa tamaita pijoĸalauĸtut takkunârlugit ômamiutarilugillo ĸugviorlune ârosuklunelo nipliadlarmat: „ĸanoĸtôĸ nâmaktomik iptekarlanga niaĸumne, ijikkalo puailaviolaulîk ĸugviksamnik uvlôtillugo unnuamelo, inuĸotima idluitoĸsôningit ĸeagijungnarlugit! ĸanoĸtôĸ siniktarviksaĸarlanga inuĸajuitome; tagva nunaĸotikka ĸemâgajarpakka, aularajarlungalo tâpkonangat.

Kanoĸ inuit inônermingne taimak oĸaloĸivât? illûnatik attunit idluitullinitik oĸarnerlôtigiligit!

Kiglissiniarta, nautsertorlutalo apĸotigijaptingnik, sâgialertalo Nâlekamut; ômattivullo aggavullo ĸongmuartilavut Gûdemut ĸilangmêtomut, tuksiartalo: uvagut! illa uvagut ajortullilauĸpogut, tappatolauĸpogullo, tamanna pivlugo nikkagilaungilaptigut.

Kanoĸ taipkoa Kaldêamiunut aularudsaumalauĸtut illingalaungmatta, tamanna tukkisilerpavut nâmaktomik, imgerut 137 attuaruptigo, sorlo tagvane aglaksimangmat imâk:

Babelib kôngine iksivalauĸpogut ĸealutalo, Zione erĸaumalaurangaptigo. Harfeĸotivut nivingatilauĸpavut napârtunut tagvanêlauĸtunut.

Tagvanele parngnanairsortautitipta imgerĸolauĸpâtigut; oĸumaititiptalo ĸuviasuĸolauĸpâtigut oĸautiluta: imgervigittigut Zionib imgerutingita illangænnik! ĸanoĸ Nâlekab imgerutâ imgerutigijaksarivittigo nuname takkorngartame?

Igvit Jerusalem puigorupkit, tagva tallerpiga puigortaule! oĸara ĸilamnut nippingalerle, igvit erkaumalungikupkit! Jerusalem anginerpaujomik ĸuviasutigijauĸolungikupko uvamnut.

Oĸaluktok 12, 1. Pingortitît issumagiuk inuosungnerne, uvlut idluitut tikkerĸârtinnagit, Jarillo najulerĸârtinnagit oĸaromâravit: ĸuviagingilakka.

Img. 119, 137. Nâlegak! igvit idluarpotit, idluaɾsainitillo idluarput! —

Rôm. 2, 4. 5. Gûdib akluininga pitsiarner-

mik ĸenuêrsârnermiglo kammangitsertornermiglo nachogiviuk? ĸaujimangilatît, Gûdib pitsiarningata tessiormattit ĸaĸĸialernermut?

Igville ômattivît mangaidlarninganut ĸaĸĸialeromanginginanullo ĸallerêktitsivotit nangminernut ningautsemik, ningautsib uvluksanganut, Gûdiblo erĸartuiningata idluartub saĸĸijârvianut.

---

51. Nellautaijomik Danielemik.

Jûdit sâlagijimingnut aularudsaumagalloarlutik Babelemut, kippalôlaungimarikput Kaldêamiunut; nâmagijamingnulle inôĸojaulerput tagvane.

Taimaimat nellautaijub Jeremiasib Judêamit aglagvigivaittauk: „iglolioritse perorsêviliorluselo! iglugasaksuit illipsingnik nunaĸarĸojijutigilauĸtama idluarĸutiksanginik pinasuaritse, tuksiaritselo tâpkoa pivlugit Nâlekamut; tâpkoa illinganekatsiarpatta, illipsetauk illinganekatsiarniarapse.

Kaujimavungale issumaĸarama pivluse ullapirsautelingnik kiksarnartuniungitorlo Nâlegak oĸarpoĸ. Omamut illûnânut ĸenneromârupsinga, tagva nagvârtaujomavunga illipsingnut, Nâlegak oĸarpoĸ; kattititsomavapselo nunaĸattigênit illûnainit ajæktortauvigilauĸtapsingnit uvamnut, Nâlegak oĸarpoĸ.“

Taimak Jûdit Babelemêtut illinganingit ogguananginersauvut inuit unnuktut illinganinginit tagvane; unnuktut aglât ômariklutik pinasuarnerme akluidlalerput perĸutekarlutik iglutsiakarlutiglo.

Adsigêktomik perkojakalauĸput Kaldêamiutitut; tâpkotitunak ajoksangitut annerijauvut attaniub kivganginut ikkajortinginullo; attaniub aglât Jûdit inuosuktut illangit illissimanernik sunatuinarnik ajokertortauvlutik — sorlo Môsese taipsomane Egipteneme — inugoijauĸovait; attingit imaiput: Daniel, Sadrach, Mesach, Abednegolo. Tâpkoa sittamat illûnâne nâmagijauvlutik Nebukadnezarib angajokângortipait attaniovingmine, sulliaksakartilugit pijariakortojomik aulajsijutitut pitsartuneliksôjutitut.

Taimailingalutik piviksakalauĸput inukatjitik Jûdit sapputilugit ikkajorlugillo opinartilugillo; tamanna tappilugolo illitarksinek Gûdemik ômajomik miksekârtotôjomiglo nellonarungnaitilugo nellojunut avatimingnêtunut pijungnarputtauk.

Gûdiblo tâpkoa sittamat illissimanermik sillatunermiglo aglangne illissimanartunelo tunnitjivigivait; Danielelo tunnitjivigivâ illissimanermik takkotitjutit sinnektômanerillo illitarilugit nellonarungnaitilugillo; naipitaujokalaungilarlo nanelônêt Danieletut Sadrachetullo, Mesachetullo, Abednegotullo; tâpkoalo kivgangortitaulerput attanermut.

Pijoĸalauĸtut tamakkoa kingorngane Nebukadnezare sinnektômaneĸalauĸpoĸ ĸoaĸsârutigijaminik tuppaktitaujutigijaminiglo. Tagva tagvainaĸ illissimajut nellautaivaktullo ĸaiĸovait, sinnektômanerilauĸtaminik puigorêrtaminik oĸaudsaujomavlune, tukkinganiglo nellojungnêrtitaujomavlune tâpkonunga.

Tamattomingale tâpkoa sappermaringmatta, tagva attaniub ningaumajadlarlune illûnaita tokkotauĸovait. Danielelotauĸ illannârijangillo ĸennertaugivut toĸĸotauĸovlugit.

Daniele tagva majorarlune attaneĸ tuksiarvigijartorpâ, nelliunermik issumaksarsiornermut tunnitjiviojomavlune tâpsomunga, sinnektômanermik, tâpsoma tukkinganiglo oĸarungnarĸovlune attanermut. Angertauvoĸ tagva.

Danielelo angergarpoĸ, illagijane pingasut oĸautijartorlugit tamattominga. Tagva tâpkoa sittamat sêrĸortorlutik tuksiarkattigêkput Gûdemut, nâpkigijaujomavlutik nellonartoĸsoaĸ tamanna pitjutigallugo, toĸĸotaujomanatik.

Tagva tamanna unnuarme takkotitjutikut nellonarungnaititaulerpoĸ Danielemut. Danielelo saĸĸerpoĸ attaniub sânganut oĸarlunelo: Nâlegara attaneĸ! nellautaivaktut illissimajullo attaniovingnêtut toĸĸotauĸojaksaringilattit, sinnektômanerilauĸtálle tamattomalo tukkinga oĸautigilugik attanermut ajornarvingmat tâpkonunga.

Gûdele ĸilangmêtok kissimetuaĸ nellonartunik saĸĸertitsijungnarpoĸ; tâpsoma nellojungnaitilauĸpânga attaniub sinnektômanerilauktanganik, oĸautilaukpângalo tukkinganik.

Igvit attanek takkolaukpotit, ahâglo inungoak angijoksoak, poktojoksôjorlo sângnêlaukpok; tautualo erksinadlalaukpok. Niakoa Goldeolaukpok illakangitok; sagvingalo talligiglo Silbereolaukput, kattigangalo okpatigiglo kannujaulaukput; niugiglo kikiangolaukpuk; ittigangillo kikkiangolaukput macharmik illakarlutik.

Taimaitomik takkolaukpotit, aggaungitomut ujarkamik pêjartaujokarkârtinnago; tâpsoma inungoab ittigangit aktudlarpait serkallitilaitalo. Tagva attautsekut serkallititaulerput kikkiaglo, macharlo, kannujarlo, Silberelo, Goldelo; annoriblo sarkallimajut taimak tiktautipait: nanelônêt nagvârtaujungnêrmatta tava; ujaragle kakkaksoangolilaukpok, sillaksoak illûnât nellimardlugo.

Mânna tamattoma tukkinga okautigijomavara attanermut: igvit attanek tunnitjiviomajotit pitsartunermik, nertortaunermiglo nakorijaunermiglo; niakôvotit Goldeojok.

Kingunerne attaniovekaromârpok assianik mikkinersamik attoniovekotingnit; taipsoma kingorngane attaniovekaromârpok pingajuanik kannujangojomik, attanioviksaujomik nunanut illûnainut.

Sittamangat sittijôjomârpok kikkiaktut, tamainiglo serkallitsijomârlune serkomitsijomârlunelo. Takkolauraville ittigangita illainangit machaulaungmatta, illainangillo kikkiangôlauklutik, tagva illainanga attanioviksôjomârpok pitsartunelingmik, illainangalo sangêdlartomik.

Nelliutome taipsomane Gûde kilangmêtok attanioviksoarmik âkiksoijomârpok, asserortaujo-

mâtsangitomik; attanioviksoarlo tamanna attaniovît assinginut illingajomâtsangilaĸ; illûnaitale serĸallitsomârpait, asseroromâlaitalo, nangminerle nungutaujomâtsangilaĸ issoĸangitomut.

Tagva attaneĸ Nebukadnezare kênaminik pudlune pâmakterpoĸ oĸarlunelo: ahamarik! Gûdisse Gûdeovoĸ Gûdinik taijaujunut illûnainut, nâlegaviksôlarmelo attanernut illûnainut.

Attaniublo Daniele opigilugolo angajoĸângortipâ nunamut Babelemut illûnânut; aulatsijungortilugolo illissimajunut illûnainut.

Attaneĸ Nebukadnezare pitsartuneliksôlerpalialune piojorivalliavoĸtauĸ; attaniovit unnuktut sorsugvigilugit sâlagilauramigit nungulauramigillo, tagva Tempelemik angijomik igloliorĸojivoĸ Gûdiminut Belusemik atteĸartomut, aksarnigarilauktaminillo nunanit unnuktunit sennaĸojivoĸ Gûdingoaĸsoarmik Goldeojomik tallertut 60 itut poktotigijomik; Nâlegaĸsuillo angajoĸâĸsuillo pimaklertillo, aulatsijullo illissimajullo nunanêtut illûnaita kattimalerĸovait, Gûdingoaĸsûb nappartitauniarninga uvloĸsiorutigilugo, oĸautsauĸovaillo imâk: illipse nunaĸattigêktosse inôjosse, ĸanorlônêt okauseliojosse okoĸse: tussarniarupse tiptulautit assingillo sunatuinait nippeliksuit nippinginik, tagva pâmaktertuksauvose Gûdingoaĸsoaĸ Goldeôjoĸ tuksiarvigilugo; pâmaktingitorlo opigilugo tuksiangitoĸ, tâmna mânnakut egitaujuksauvoĸ kiaksauteâlungmut ikkomalingmut.

Nippeliksuit nippingit nunaĸattigêt tussaramigit, tagva Gûdingoaĸsûb sânganut pâmakterput tuksiarvigilugo. Sadrachele, Mesachelo, Abednegolo taimailiungilât.

Tagva Nebukadnezarib ningaumajadlarlune tagvainaĸ sângminut âtauĸovait oĸautivaillo: attê parngnaileritse, pâmakterluse tuksiarluselo, taimaingikupse tagva mânnakut egitaujuksauvose kiaksaumut ikkomaliksoarmut; takkolerta! Gûde piuliklerungnartoĸ illipsingnik aggamnit kinaungmangât!

Angutille kiovât: pijariaĸangilak tamanna kiotigilugo illingnut; ahâk! Gûdipta opigijapta piulijungnaralloarpâtigut kiaksaumit ikkomaliksoarmit, aggangnillotauĸ; taimailiorvigijomangipattigullônêt, tagva sulle igvit attaneĸ ĸaujijuksauvotit Gûdekotitit Gûdingoaĸsoarlônêt Goldeojok pâmakterviginianginaptigik tuksiarviginagillônêt. Tagva Nebukadnezar ningaumajarnermik illumertaudlarlune perĸojivoĸ: kiaksauteâluk 7 ertorlune ikkomakartitaunersauĸovlugo sivornganemit; angutillo pingasut annorâĸarlutiglo ĸellaksorsimalutiglo egitauvut kiaksauteâlungmut; angutille egitsijut tâpkoninga ikkomab ônarningata angijoksôninganut tokkotauvut.

Attaneĸ takkonarame kakkilâdlarpoĸ oĸarlunelo aulatsijoĸotiminut: angutinik pingasunik egitauĸojilaungilagut ikkomaĸsoarmut? takkovungale angutinik sittamanik ĸellaksortaunatik pissuktunik ikkomaĸsoarme, ôtaungilállo, sittamangatalo Gûdit erningita illangat adsigivâ.

Nebukadnezarelo kiaksauteâlub pânga sâ-

ngiarlugo nippeĸortojomut ĸaggudlarpoĸ: Sadrache, Mesachelo, Abednegolo! kivgaujose Gûdemut ĸotsingnerpaujomut, annititse tamaungarluselo! annivut tagva ikkomamit, nujangillônêt ikkitaulauugilát; illa ikkomasungnitoĸalaungilak tâpkonane.

Nebukadnezarele oĸarpoĸ: nertortaule Gûde! Engeleĸotiminik ĸlilauĸtoĸ, kivgaminiglo piuliklilauĸtoĸ, tetteĸalauĸtunik tâpsominga, timimingniglo tunnilauĸtunik, Gûdingoaĸ tuksiarvigijomanago, Gûditik kissiat tuksiarvigilugo.

Mânnalo perĸojara imaipoĸ: nelliet Sadrachib, Mesachiblo, Abednegoblo Gûdingænnik oĸarnerlûtjijok, tâmna toĸĸotaksauvoĸ; Gûdeĸangimat tâpsoma assianik, taimak piuliklerungnartomik tâpsotunaĸ. Attaniublo Sadrache, Mesachelo, Abednegolo pitsartunermik angijomik tunnitjivigivait P eleme.

Nebukadnezarib Daniele ivleridlalauĸpâ angijomik; taimailiorpoĸtauĸ erngutanga Belsazare; Dariusible Mediamiut attaningata Daniele angajokângortilauĸpa attaniovingme pingajunganut, issumaĸarporlo aglât, pimaklertingortitsomavlugo attaniovingmut illûnânut.

Angajoĸâĸsuille tagvanêtut tamanna sinnaungajutigivât angijomik, pinasuarpullo passitiksarsijomavlutik sunamik tâpsomane, kattaktitsomavlugo; nagvângilálle, Daniele nertornalaungmat illûnâne; taimaimat passilugo ajonarlauĸpoĸ, kissiane kivgartorninga Gûdemut pivlugo.

Tagva ômigijingita attanek kajungertipât perkojilune imâk: inuit nelliet uvlune 30 ine attaniub assianut, Gûdit inuillônêt nellienut tuksiartok, tâmna egitaksauvok Loewinut ittersâlungmêtunut.

Daniele illusermiut pingasuêrtorlune sêrkortorlune tuksiasôngovok Gûdemut iglomine, igalât Jerusalemib erkânut sangmijut mattuersimatillugit.

Angajokâksuit kaikattarlutik taimak naipinamitsuk, tagvainak attanermut ailutik passidlarpât attaniub perkojanganik nâlengitoksôjotut; pitlartaukolâllo perkojak malliklugo.

Tagva attanek kiksalerpok, pimaklertokotinelo nertornadlartok tâmna piulijomalidlaralloalaukpâ, ajornarporle, angajokâksuit akkerartorlutik okarmatta: igvit attanek kaujimavotit, Persiamiut perkojangit sokkosijuituksaungmatta.

Tagva Daniele pititaulerpok ittersâlungmut Loewetalingmut; attaniuble okautivâ: Gûdivît soraijuitomik kivgartortavît ikkajorlitit! ittersâlublo pânga mattujauvok ujarkamut, attaniublo nakkitjutiminut nellunaikuserpâ.

Attanerlo igloksoaminut aivok, nerringilarlo, sinningilarlônêt; uvlarârsukullo kautualermat, makkipok, tuavilunelo ittersâlungmut Loewetalingmut aivok, nautsertoriartorlune Daniele inôngmangât sulle, nippemullo ârusuktomut nipliavok: Daniele! kivgaujotit Gûdemut ômajomut, Gûdît kivgartutsainartât piuliklerungnarkataut illingnik Loewinit?

Danielib kiovâ: Gûdima Engeline tillilauĸpâ, Loewit sigunginik aitartailititsilauĸtoĸ, idluiliorviolauĸonanga tâpkonunga, tâpsoma sângane passijaksaunanga naipitaulaurama; illingnullotauĸ attaneĸ idluitullilaunginama.

Tagva attaneĸ ĸuviasudlalerpoĸ, Danielelo tagvainaĸ amuartauĸovâ ittersâlungmit, angutille passiklilauĸtut tâpsominga, arnangillo ĸittorngangillo egitauĸovait tagvunga; tumarerkârtinnagillo Loewit pâvait, sauningillo tamaita serĸallitipait.

Dariusele aglaĸojivoĸ imâk: attaniovingma nunangita illûnangine Danielib Gûdinga sivôragijaujuksauvoĸ; tâmna piuliklerteongmat ikkajorteolunelo kappianartoĸarningane; tattamnartunik piniarpoĸ tamangne ĸilangme nunamelo; tâpsoma Daniele piulilauĸpâ Loewinit. Danielelo pitsartudlalilauĸpoĸ Dariusib attaniovingane kingornganelotauĸ Kôresib Persiamiut attaningata attaniovingane.

Img. 68, 21. Gûdeĸarpogut ikkajortemik, Nâlegaĸarlutalo Nâlekamik, piuliklertemik toĸĸomit.

Ebrêerit 11, 33. Okpernermut ikkomab pitsârtuninga ĸammilauĸpât, Loewillo ĸanniâlungit simmilauĸpait.

Img. 145, 20. Nâlekab nagligijine illûnaita sapputivait, Gûdeĸangitulle illûnaita nungutsomârpait.

Kap. 3, 4. Igvit Nâlegaĸ sappulutaksauvotit uvamnut, nâlengnartitsijoĸ uvamnik; niaĸumniglo ĸagvartitsijoĸ.

---

52. Jûdit utterningænnik Babilonemit. Jerusalemib Tempeliblo igloliortauninganik.

Kôresib Persiamiut attaningata Jaringita sivôrlingane nellautsilerput Nâlekab oĸausingit, oĸauserilauĸtangit Jeremiasib ĸanningagut inaitut: Jarit 70 git nâkpatta uttertitsomavapse ama ovunga innigilauĸtapsingnut; ĸaujimagama issumaĸarama pivluse ullapirsautelingnik kissiane, kiksarnartoungituniglo. Nipliavigijomârpapsinga ĸennuvigijomârlungalo, tussaromavapselo.

Tagva Nâlekab Kôresib anerninga tuppaksarpâ, aĸpautigijaukojerĸovlugo attaniovingmine illûnâne imâk: Nâlekab ĸilaub Gûdingata perĸolauĸpânga, iglomik igloliorlugo Jerusaleme.

Kina mânna akkunapsingne tâpsoma inuĸotinginut illingajok, tâmna Nâlekab Gûdingata aipariliuk takpaungarlunelo.

Tagva angajokaunerojut, ajokertuijullo Lêvitillo, illûnatiglo anernermigut tuppaksartaujut Gûdemut parngnailerput, takpaungaromavlutik, igloliorlugolo Nâlekab igluksanga Jerusaleme.

Illûnatiglo avatinginnêtut ikkajôrpait illulekutinut Silbereojunut Goldeojunullo, perkutinullo, nergjutinullo; tunnergutingit pijarallutik tappilugit.

Attaniublo illulekutit, Nebukadnezarib tigulauktangit Tempelemit, pitilauktangillo Gûdingoakotime iglunganut annititaukovait 5400 dit; neksartauvullo tâpkoa Jerusalemut, takpaungartunut.

Jûdakut nunagilauktangannut ailutik takpaungartut unnurningit 42, 360 olaukput; kivgallo angutit arnallo 7337 olaukput; imgerpaktullo angutit arnallo 200 diolaukput Serubabele Jojachinib erngutanga aulatsijôlaukpok tâpkonunga; Josualo ajokertuinerojôlaukpok.

Akkunit ingergalaukârlutik nunagilauktamingnut tikkinamik, innigilerpât tagva, igluksamingnik igloliorlutik perorsêviliolarmiglo; illûnatiglo kunnutuilutik tunnijivut ikkajutiksanik Gûdib iglunganut, igloliortaumerkovlugo innigilauktanganut.

Utterningata takkingita 7 ingænne, iglugasaksoakotimingnêngmatta, tagva inugiartoksuit kattimalerput Jerusaleme, — igloliortaungitome sulle — angutitut attautsetut sorlo, uvloksiorvingmik iglokarnermik akkerkunik millukatalingnik uvloksioromavlutik; tagva Altaremik sennavut Nâlekamut, tunnijilutiglo tunnergutinik ôtaksanik kujalijutiksaniglo, Môsesib perkojangit malliklugit.

Jarib aipangane pigialerput, Nâlekab igluksanga — Tempele — sennalugo, tungavingalo illijomavlugo. Taimailiortillugit tagva ajoker-

tuijut Lêvitillo nangerput tagvane Trompetelijarlutik Cimbelijarlutiglo, Nâlegak nertorlugo. Inugiartoksuillo illûnatik ĸuviasumut nipliadlarput, Nâlegak nertorlugo, Nâlekab iglungata tungavia illijaumangmat.

Ajokertuijulle inutoĸaujut unnuktut, Lêvitillo atâtallo angajoĸaunerojut iglub sivorlinganik takkolauĸtut, iglolo tâmna mânna ijingita sângane tunganilititaumangmat, ĸeavaksoadlarput, unnuktulle nipliadlarput ĸuviasumut. Inugiartoĸsuillo nipliadlarneĸ ĸuviasumut illitarijungnalaungilât, inugiartoksuit ĸeadlartut nippevaksoanginit; inugiartoksuille ĸaggudlarmatta, nippersoangat tussaksaulauĸpoĸ ĸanningitomut.

Samariamiulle tussaramik, parngnanairsortaumalauĸtut ĸittorngangit Tempeleliormatta, tikkiput Serubabelemut, oĸarlutiglo: igloliorĸattigijomavapse, Gûdisse ĸenneraptigo illipsetut. Tâpsomale kiovait: nâmatsangilaĸ igloliorĸattigilugo Nâlekab iglunga; uvagutôluta iglolioromavogut.

Tagva Samariamiut Jûdit ômigilugit agviarpait, sennatailinasuarlugit Tempeleme; Ahasveruselo attaniôlermat Korese innangêrlugo, Jûdit passijaudlarput attanerme taimak angitigijomik, sullijaksaĸ Tempeleme noĸĸartitaumaringmat Jarit 15it nâlugit, Dariusib Persiamiut attaningata Jaringita aipanga tikkilugo.

Jaremele tamattomane nellautaijoĸ Haggai saĸĸerpoĸ Jehôvab attingane oĸarlunelo: Nâlegak

Zebaot ᴏᴋarpoᴋ imâk: inugiartoᴋsuit tâpkoa ᴏᴋarput: nelliutingilaᴋ sulle Nâlekab iglungata sennajauviksanga; nelliunissele tikkisimava, iglut illupârsimajut iglogigapsigik? iglolo tâmna inuᴋajuituksauvâ?

Tukkisileritse ᴋanoᴋ illingangmangâpse: unnuktunik karngasoivose, ikkituniglo kattersivose; nerrigalloarpose nâmaksitsangilaselo; annorâᴋarpose ᴋeujajungnêrasselo. Illa taimak illingavose, igluga inuᴋajuitôngmat, illûnatiglo attunit igloᴋotitik kissimik kammagituinarmagit.

Attê! aileritse ᴋaᴋᴋanut, igluksaniglo aikleritse, iglolioritselo igloᴋotimnik, tamanna ᴋuviaginiarpara, opinartoᴋsôniinniglo saᴋᴋertitsijomavunga, Nâlegak ᴏᴋarpoᴋ.

Nellautaijoᴋ Sacharjatauᴋ saᴋᴋerpoᴋ, Jûdit ᴋaiblarlugit maksoatilugillo Tempelib sennajauninga pivlugo, ᴏᴋarlune: atâtagilauᴋtapsetut îniarasse, nâlelaungitutitut Profêtinik ᴏᴋâlalauᴋtunik tâpkonunga, kammalaungitutitullo ᴏᴋausimnik, Nâlegak ᴏᴋarpoᴋ. Sâgiaritse uvamnut, Nâlegak Zebaot ᴏᴋarpoᴋ! tagva sâvigijomagivapse ikkajoromaluselo.

Tagva illûnatik maksoalutik ᴋaiᴋattigêlerput Tempeleliorlutik; Profêtinullo nekkoᴋsijaukattarlutik nellautainernut sunatuinarnut Kristusib saᴋᴋeromârninga pitjutigilugo, maksoatitaulutiglo katsungaidlarput sennanerme, taimak Tempele Jarine sittamanne pijarêrtaulermat attijaulermallo, uvloᴋsiorutigilugo tunnergutinut unnuktunut; ajokertuijullo Lêvitillo kivgartorningat Tempeleme illingatitaulerpoᴋ, sorlo Môsesib perᴋolaungmago.

Jariblo tamattoma aipangane inugiartoĸsuit illûnamassiatik Passamik (aularviksiorvingmik) ĸuvianadlartomik uvloĸsiorput Jerusaleme Nâlekab sângane, Jareme 515me Kristusib sivorngane.

Tempelele iglugasaksuillo sulle avaloĸalaungilát; Samariamiulle, piluartomiglo aulautsijungat Sanneballat pigannitsainarmat Jûdit aksororlune agviarlugit, aglât sorsugvigilugit, sennajangillo asseroromavlugit, tagva Nehemiab, attaniub imiksaliortoĸotingata tillijangata Jerusalemut Jûdit sennajut unnurningit maggoilitipait, taimak ĸetterĸangit sennatillugit, ĸetterĸangita aipaingit sakkolijarlutik opallungaersimatsainarĸovlugit sorsungnermut. Sennajullo illûnatik tapserusersimalauĸput saviksoarmingnik makkitimikut; sennalutiglo imailingavlutik: agganut igluinarnut sennavut sullijaksanik, iglunginulle sakkut tigumiarpait.

Taimak avaloĸsuit Jerusalemib avatâgut pijarêrtaulerput; Samariamiullo erĸsilerlutik maksuagungnailerput, mallugosukkamik, Gûdib ômigijitik sennajut ikkajormagit, sapputingmagillo; ĸassungalerpullo tâva.

Taĸĸit 7 ingænne inugiartoĸsuit kattimalerput angutetut attautsetut sorlo; Esrablo ajokertuijub Môsesib perĸojangit ĸaipait, nangerlunelo ikkovrangme ĸejungojome sennalauĸtangane tamanna pivlugo.

Aglaillo ĸoppermagit, inugiartoksuit illûnamassiatik nikkovilerput. Esrablo Nâlegak Gûdeo-

joksoaĸ nertorpâ, inugiartoksuillo illûnamassiatik kiovut: Amen! Amen! okkolutiglo opigosularmiglo Nâlekamik, kênatik pudlugit nunamut.

Nehemialo Esralo inugiartoksoarnut oĸarpuĸ: uvloĸ tamanna ivjornaitôvoĸ Nâlekamut Gûdiptingnut; kiksarniarasse ĸeaniarasselo; inugiartoĸsuille ĸeagamik perĸojat oĸausertangit tussaramigit. Inugiartoĸsuillo angerĸattigêlerput, angermarikpullo, Gûdib perĸojangit malliklugit agvertaromavlutik.

Lêvitillo illuêngarlutik nangerput, nipliavlutiglo nippeĸortojomut Nâlekamut oĸarlutik: „Nâlegak! igviovotit! igvit ĸilak pingortilauĸpát, ĸilaillo tamaita ĸilangit, kattimgajoĸsoangit illalliudlugit, nuna tamaitalo tâpsomanêtut; immarbiksuit tamaitalo tâpkoa illuanêtut.

Igvillo tamaita pairivattit; ĸilangmiugasaksuillo tuksiarvigivâtit. Mânnalo Gûdivut, siorniornartut tamaita tikkitautigijavut mikkijônasugitailikittôĸ! igville idluarpotit tamaine tikkitauĸolauĸtarne uvaptingnut; igvit nâmaktullilauravit, uvagulle nâmangitoâlungmik pinialauĸpogut.“

Persiamiut attaningita Jûdit ômigingituinangilait, igdluanulle pitsiarvigikattarpait unnuktunik, ikkajorlugillo; angiluartomik Xerxes — Ahasveruselônêt — attaniolauĸtoĸ piojorinerpâk pingijaitorlo, nullianilauĸtoĸ uigasungmik Jûdiojomik Esteramik attêlingmik. Esterable Gûde sivôragivâ tuksiarvigivâlo.

Mardachaible Jûdiojub attaniub nulliangata

illangata kippalidlarneĸ attaniub toĸĸotauniarninga pitjutigilugo mallugilugolo oĸautigilaungmago Esteramut, Esterablo attaneĸ nellojungnaitilaungmago tamattominga, tagva Mardachaib attinga aglaktaugalloarpoĸ attaniub aglaĸotinginut unipkauselingnut, akkilertaulaungilarle sumik taipsomane.

Pijoĸalauĸpoĸ tagva Jarit illangita kingorngænne, unnuat illangænne attaneĸ sinnijungnangitoĸ attuarserĸojilermat aglaĸotimine unipĸauselingne, tagva Mardachaib piniarnerilauĸtanga nagvârtauvoĸ tâpkonane, attanerlo kajusilerpoĸ, piulijine tâmna akkileromavlugo; tamanna pitjutigilugo, Esterablo illanne tâmna, inuĸotinelo Jûdit, uvlorme attautseme tokkotaujuksaulauĸtut tuksiutigilaungmagit, attaniub Mardachai aulatsijungortipâ nunaĸsoaminut illûnânut, Hamane innangêrlugo; Hamanele ômisulauĸtoĸ Jûdinik, toĸĸotserĸojilauĸtoĸ tâpkoninga ĸimitaulerpoĸ napârtome Mardachai pivlugo nappalauĸtamine perorsêvingmine.

Jûdit attanermut perĸojauvlutik ômigijitik sorsugvigilugit sâlagivait ullimârpaillo 75000dit nuname illûnâne naipitatik; Hamaniblo erningittauk 10it toĸĸotaugivut saviksoarmut.

Taimanganit Jûdit Jarit tamaita uvlungnik maggungnik uvloĸsiorpakput, piulijaunitik ômigijimingnit pitjutigilugo. Uvloĸsiorvik tamanna Purimemik taijauvakpoĸ tâpkonunga.

Mardachaile Jûdiojok pitsartulivallialune tugliolauĸpoĸ attanermut Ahasverosemut; sillatutsiarlune aulatsilune tâpsoma attaniovingane,

sorlo itsaksoarne Jôsefe Egipteneme, sorlolo Daniele Nebukadnezarib attaniovingane aulatsilaungmatut.

Mardachai angijôlauĸpoĸ Jûdit akkorngænne, ĸuviagijauvlunelo tâpkonunga, inuĸotime idluarĸutiksanginik ĸennitsainarmat, oĸâlalauĸlunelo nâmanerpângojomik kinguvâĸotine illûnaita pivlugit.

Nehemia attaniub Artasastab perĸojininga malliklugo Jarit illangit nâlugit attanertut aulatsilauĸtoĸ Jûdêame, illûnaita âĸiksorlugit idluarsarlugillo, igloliorĸattaulauĸlunelo Jerusaleme, utterĸojaulerpoĸ mânna attanermut; attaniub iveridlarmago.

Taimaimat Nehemiab attaniub najorninganêdlune kivgartorvigivâ nertornarlune; inuĸotinele puigutsangilait, tuksiutigivaille erĸatsainarlugit.

Taimaimat Jarit unnuktokassait kingorngænne ĸanoetut Jûdit akkorngænne, piunginerillo nâmangitullinerillo pivallialermingmatta, tagva nertornartut Jûdit attaneĸ aglaktigut ĸennuvigivât, Nehemia tillijaumerĸovlugo aulatsijotut perĸojauvlune attanermut.

Attaneĸ angerpoĸ, Nehemialo tikkipoĸ Jerusalemut aipanganik, ŧamaita Gûdib oĸausinginut akkerartortut pêrlugit, ajoĸertuijullo Lêvitillo piniaraksangit âĸiksorlugit soĸĸosijuitilugillo perĸojat malliklugit; piluartomigle Sabbatib ivleri-

jauninga, illagêngneĸartailinerlo Samariamiunut nellojunullo avatânêtunut perĸolugik.

Nehemia inôtillugo sulle, Gûdib Profête Maleachi, Profêtit kingorlerpângat Testamentetoĸame tillivâ inuĸotiminut Jûdinut, apĸomut idluartomut tessiortaumerĸovlugit.

Profête tâmna illungertorlune angijomik Nâlekab attingane oĸautsinik koksanartunik oĸâlavoĸ inungnut, imaitunik: „nagligivapse Nâlegak oĸarpoĸ! illipselo kigligiudsiluse oĸartuksauvose: Nâlegak opinartoĸsôvoĸ Israêlib nunangane.

Ernerub atâtane opigijaksarivâ, kivgablo angajoĸâne opigijaksarivâ; uvanga atâtaugama, opigijautiksara nauk? nâlegaugama, nane nâlektauvîk? Nâlegak Zebaot oĸarpoĸ illipsingnut ajoĸertuijose, attimnik nachojose.

Atâtagilauĸtapse nelliuningænnit perĸojakka malligungnaitsainalaukpasse nâlelaungilasselo. Tagva mânna sâgialeritse uvamnut, tagva uvangatauĸ sâtsomavunga illipsingnut, Nâlegak oĸarpoĸ.“

Nertornartulle inugiartoĸsuit akkorngænne Nâlekab Profêtekut mannigorlugit oĸaudsauĸovait: Gûdemik nâlektut Nâlekab kaujimavait; perĸutaujuksauvut uvamnut, ivlerijomavakkalo, sorlo angutib ernine kivgartortine ivleringmago. Takkojuksauvoselo ĸanoĸ adsigêngitoĸarmat Gûdemik kivgartortoĸ pivlugo, kivgartungitorlo pivlugo.

Ahâk Engeliga tillijomavara, apĸotiksamik

sivonimne âĸiksoijuksaujok. Killamik Nâlegak ĸennertasse tikkitsomârpoĸ Tempeleĸotiminut; angersimanerub Engelinga ĸillanârijasse. Ahâk ĸaivoĸ, Nâlegak Zebaot oĸarpoĸ!“

Img. 126, 1—6.

Img. 113, 7. Nâlegak makkititsivoĸ erĸanangitomik sanningnit; ĸaĸĸititsivorlo aklujomik aĸĸilupingmit; ingititserĸovlugo tâpsominga attanit senniænnut.

Testamentetoĸab illaksangit; ubvalo: unipkautsit Jûdinik, Jarine 400 dine Kristusib inûlerningata sivornganè.

Esrab Nehemiablo toĸĸonikita kingorngangne ajoĸertuinerojut aulatsivut Jûdêame, nuna illingatillugo sulle Persiamiut attaningænnut. Tagvale nellautaijub Danielib nellautainerilauĸtangit attaniovît sittamat takkotitjutikut takkolauĸtangit pivlugit nellautsilerput. Attanioviksoak Persia Mazedôniamiut attaningænnut Alexanderemut sâlagijauvoĸ; taimaimat Jûdit nunangattauk pititaugivoĸ aulatsininganut.

Alexanderible Jûdit pitsiarvigivait unnuktunik; toĸĸungatale kingorngane sorsuktuksat aulatsijungit akkerartortigêlerput nunat pivlugit, kia perĸutiginiarmangâgit; piluartonik Egiptenemiut Siriamiullo attanîgik unatartigêlauĸpuĸ akkunit, Jûdillo unnuktunik kappianartunik tukkisilauĸârlutik kingorlermik pititauvut Egiptenemiut attaningata aulatsininganut.

Ptolomêusib Lagib Jûdit unnuktut aularudsalauĸpait nunaminut, pitsiarvigilauĸpaillo tagvane taimak angijomik, Jûdit unnuktut pijarallutik attersârmatta ĸattangutimingnut Egiptenemêtunut. Ptolomêusib Filadelfusib perĸojilune aglât aglait hailigit illisimajunut 70 ginut ablatsautitauĸovait Grîchit oĸausinginut, taimak attuartaujungnarĸovlugit nellojunuttauĸ; Jûdillo Egipteneme ajoĸertuinerojungata Oniasib kajungersaininga nâleklugo Tempeleliorput Heliopoliseme, Tempele Jerusalemêtoĸ adsigilugo.

Ptolomêuse IV toĸĸungmat, tagva Antiochusib Siriamiut attaningata Egiptenemiut sorsugvigilugit sâlagivait, nâlektipailo ingminut; Jûdillo ĸunnutuilutik nâlengmatsuk, tagva piloringnartomik inôseĸalauĸput attaniotiningane.

Taimailingalutigle unnuktut nippungalerivut, Gûdib perĸojangit hailigit, Môsesiblo perĸojangit kivgartorneĸ Jehovamik pivlugo kammagijungnailugit, nellojulle illusingit piungitut malligasuarlugit.

Tagva kappianartoĸsuit Danielib aglangmine Kap. 11, 21 me malliktinginelo nellautainerilauĸtangit pigialerput. Antiochusib erninga, Antio-

chuse Epifanese ômisuklune pinasuarpoк, Jûdit asseroromavlugit nungutsomalugillo kivgartorningat Gûdemik ômartomik illinganekatsiarningillo pivlugit.

Ajoкertuineronek niorvgotigivâ angutinut taimaitunut, uiveriklertunut inugiartoкsoarnik, idluitullititsijunullo tâpkoninga, maккojungnartunik nellojut piniarpaktanginik ajoкertorlugit.

Tempele ivjornartipâ, perкutingit illuleкutingillo hailigit aкsârnigarilugit; iglogasaksuit iglutangita illangit ikkomamut nungutaukovait, aungmiglo angijomik kovisilune. Kingorlermik perкojivoк aglât: inuit illûnamassiatik attaniovingminêtut adsigêktuksaungmatta okpernek pivlugo; illûnatik attunit illuserivalauкtaminik кemailutik mânnamit Grîchit Gûdeкotinginik kivgartortuksaungmatta.

Tagva Sabbatit, uvloкsiorvîllo ânanât Jûdit attorpalauкtangit pêrtauvut; Môsesib perкojangit, assingillo aglait hailigit ikkomamut nungutauvut, tempeliblo ivjornaitovingane Gûdingoamik angijomik nappartitaumajoкarpoк, nelliello okpernerminik кemaijomangitoк, tâmna tagvainaк toккotauvoк.

Tagva Jûdit unnuktoкsuit toккovut okpernitik pivlugo, kappiasuktitsijunut âniatitaulauкârlutik oкautauj[illegible]itomik. Illa tâpkoangovut Apostel[illegible]кautigilauкtangit Ebrêerit kap. [illegible] Unnudlarpulle erкsinermut okp[illegible]rmit [illegible]uartomit kattaklutik sâlerput Gûdingoanut, tuksiarvigilugit кaitsivigilugillo tunnergutinik. Tagva Mattatiase ajoкertuijut

nertornartut illangat, kappianartunik taimaitunik takkolune, anernermigut illungertudlalerpoĸ; tâmnalo erningillo ĸemâvut Jûdêab ĸaĸĸanginut; inuillo unnuktut soĸĸosijuilauĸtut okpernerme, kattilerput tâpsomunga, maksoadlarlutiglo aularput, ômigijitik sorsugvigilugit ullimârlugillo; sullidlarpullo.

Mattatiusib najortane illagilugit nuna ingergavigivâ, Gûdingoat Altaringillo serĸomilugit, kappiasuktitsijullo unangmilugit toĸĸolugillo, kappiasuktitaujullo piulilugit aungmik kovisijut agganginit. Toĸĸogamelo ernine oĸautivait: inôsipsingnik ivlersinase sivôrajuitsainaritse! atâtagilauĸtapse angernerilauĸtangit, Gûdiblo perĸojangit tappagitaililugit; taimak tukkisiniarpose, Gûdib ama ikkajorluselo ânanausitiniarmasse.

Tagva erningata Jûdasib Makkabêusib — angutaudlartomik taijak — unatadlarneĸ pigannerpâ, maggoertorlunelo Siriamiut sâlagivait, Jerusalemelo aĸsorornermut pigilerivait; Tempele sallumarsartauĸovâ, Altaremiglo nutâmik sennalune; sivorlerpâmiglo attortaulermat, inugiartoĸsuit illûnamassiatik sêrkortorput Nâlegak tuksiarvigilugo, ĸujagilugolo, sâlaĸarnermik tunnijilauĸtoĸ tâpkonunga.

Kajusiĸattigêkput tagva: Jarit tamaita uvlorme tamattomane Altarib nutângortitauninganik uvloĸsioruteĸaromavlutik (Joh. 10, 22.)

Antiochuse, attaniâluk takopsoajuidlartoĸ ĸannimalerpoĸ, ômattiminelo angijoĸsoarmik kappiasuktitaulauĸârlune maĸĸojungnartullinginit Jerusaleme pinialauĸtangit pivlugit, toĸĸovoĸ.

Jûdasele Makkabêuse pigannitsainarpoĸ Siriamiut sorsugvigilugit unatadlarnerme. Sorsungnermele toĸĸotaulermat, Jonatanab, ĸattangutingita illangata innangêrpa; tâmnaletauĸ toĸĸotaungmat, inugiartoĸsuit Simon, Jonatanab nukkanga angajoĸângortipât.

Tâmna angutaudlarlune piloriklunelo unatadlarnerme inuĸotine sapputivait arĸtaijunit, angerĸattigêngneĸartitsivorlo Demetriusemut Siriamiut attaningænnut, Jareme 142me Kristusib sivorngane, Jûdillo kivgaujungnailerput Siriamiunut. Simon sillatutsiarlune attaniotivoĸ idluartomik, inuĸotine ullapirsauteĸartipait, pattangajut ikkajorpait, Gûdiblo perĸojangit soĸĸosingitomik piniarutigivait.

Ptolomêuse Simonib ningaunga pinasuarpoĸ, attaniojomavlune nuname, sullitsennanele; nerrimâraksamik angijomik âkiksoigalloarpoĸ Jerichome, Simonelo ernigiglo magguk ĸaiĸojaugivut tamattomunga, tagvanêlertillugillo toĸĸotauvut; kissianele inugiartoĸsuit Johannese Hirkanuse, Simonib erningita nukardlerpângat amiakotôlauĸtoĸ angajoĸângortipât, Ptolomêusele ĸemâjuksauvoĸ.

Hirkanuse angutaudlalauĸpoĸ unatadlarnerme; Samariamiut Idumêamiullo sâlagivait, angerĸattigêngneĸartitsilunelo Siriamiut attaningænnut Antiochusemut VIII; nâlegungnaimaritainalerput tagva tâpsominga, assianiglônêt; Jarit 500dit nâlugit nâlektuksauĸâlauramik Babiloniamiut, Persiamiullo, Egiptenemiullo, Siriamiullo attaninginik.

Hirkanusib nunat illûnaita Jordanib erkânêtut miksiptingne sivorngane Israêlitit attaniovinganut illingalauĸtut uttertipait, attanioningalo piloringnalauĸpoĸ. Jarit 30 git nâlugit attaniolauĸârdlune toĸĸovoĸ ullapirsauteĸarlune.

Erningita angajuklerpangata innangêrpâ, ingminik tailune attanermik. Ananaulaungilak tâmna, nukane Antigonuse tɔĸĸotauĸolauramiuĸ, anânanelo ĸattangutinelo tamaita parngnanaersimavingmut pititauĸolauramigit.

Jare attausênaĸ nâlugo attaniolauĸârlune issumajaluarnerub passiklernerublo inôsinga nungupak, Jarit 100 diokassait Kristusib sivorngane.

Mânnamit attanît Jûdame malliktigêĸattarput, unatadlarnerlo tâpkoa akkorngane soraingitsainarpoĸ; kingorlermik Aristobuluse Hirkanuselo II akkerartortigêngmanik attanioneĸ ajoĸertuineronerlo pivlugik, kia perĸutiginiarmangagik, tagva Pompêjuse, sorsuktuksat Rômiut aulatsijungat pitsartuneliksoaĸ, tagvane erĸânelauĸtoĸ ĸennuviolerpoĸ idluarsaijomavlune tamattomane.

Tâpsoma Hirkanuse annerilugo ajoĸertuinerojungortilugolo attaningortipâ Jûdinut, Aristobulusele akkerartutsainartoĸ sulle, ernigiglo Alexanderelo Antigonuselo ĸellaksorsimavlutik Rômemut âtauĸovait.

Mânnamit Jûdit, Jarit 70 git nâlugit kivgaungilaungningat sorailerivoĸ, nâlektitaulermatta mânna Rômiut attaniviksoangænnik. Tâmna angajoĸâĸsoaĸotimigut attanerusertigullônêt aulatsivoĸ mânna Jûdit nunangane, Jûdillo Zinsinik (pilliutiksanik) tunnijijuksauvut tâpsomunga.

Nelliutome taipsomane Jûdêame kissianeungitoĸ, nunenele unnuktune, aglât ungasiktune, Asiame, Afrikamelo, Abissiniamelo Jûdeĸalauĸpoĸ, siamartelaungmatta illûnânut; aglât Rômiut attaniovingane angijoâlungme iglugasakscaĸalaungilaĸ Jûdeĸangitunik; sapputijauvullo Rômiunut.

Aglaillo hailigit (Testamentetoĸab aglangit) Grîchit oĸausinginut aglaktaumangmatta, nellonatsangilaĸ tagva, tâpkoa unnuktunut Jûdiungitunut attuartaungmatta okperijaungmattalo; tagva taimaitut Gûdeĸotitik ĸemaklugit Gûdemut miksekârtomut sâlertut, Jûdillo illuserijauĸojanginik aglaksimajunik Môsesib aglangine piniartut, illalliortauvut Illagêktunut, Jûdioĸattaujunik taijauvlutik. Taimaitoĸadlalaungmat Pentekostib uvlungane saĸĸijâlauĸpoĸ.

Jûdêame Herôdese illitarnartoĸ, Rômiut illannârijangat Idumêaniôjoĸ attaniolerpoĸ Jarit 34git Kristusib inulervingata sivorngane; attaniviksûb attaningortilaungmago. Anguteolaûĸpoĸ sôngojoĸ, illissimajôvlunelo, opigijaujomanasuartoĸ, nertortaujomanasuarlunelo.

Jûdeolungimat tagva Farisêerinut Jûdinullo nagligijaungilaĸ; taimaimat angiluartomik tâmna pinasuarpoĸ, attaniviksoaĸ aulatsijoĸotingillo pitsartuneliksuit illannârijomavlugit, Jûdinulle takopsoajuitôlauĸpoĸ, unnuktunik aglât passijaksaungitunik toĸĸotserĸattarlune.

Illâne inugiartoĸsuit pitsiarvigilerivait ajungitullivigilugit, aglât Tempele Jerusaleme nutângortipâ angijorortilugolo ânausitilâllo, taimak

tautua ânanâvaksôlaungmat illa; sennerangit karmangit ujarkanik Marmorinik kakkutsiartunik sennajaulaukput, kângalo kallinekartitaulaukpok Goldemik.

Jûdit kuviasungningat Tempele ânanaudlartok pivlugo angijôlauktôgalloak, sullele ungalungilât attanermut, kujagingilâllônêt, makkojungnartullininggit soraingimatta; Rômiullo pitsartunermingnut sapputingmatsuk, attaniôvok kissiane; unnuktovaksuille Jûdit tussudlarput, Idumêamiok takkopsoajuitok nachonartorlo una, aglât Rômiut ômigijaudlartut illûnamassiatik annititaukovlugit nunamit; taimainat sunatuinarne kippalikattarput, sullinatigle; kippalidlarnek Herôdesib kammatsiarlune tagvainak nokkartipâ, kippalidlartullo tokkopait, pitlarpaillônêt ânernadlartomik.

Opinaratik tagva, Jûdit okpertut unnuktut annersaumidlarmatta, piuliklertiksak, nellautaijut îtsaksoarnit nellautaijutigikattalauktangat tikkidlarkovlugo, kanoêtut illunaita idluarsarlugit. Nellojut avatânêtut akkorngænne aglât taiguinekarpok: tikkitokaromârtomigôg Jûdêamit pijomik, sillaksoarmik illûnânik nangmineliutjijomik.

Tikkituksak tâmna Messiaseongmat, kilangmit pijomârtuksak, tamanna Jûdit okpertut kaujimatsiaralloarpât; unnurnerpâlle nerriukput: attaniovingmik nunamêtomik âkiksoilerkovlugo; illa Jûdinik piuliklerkovlugo Rômiut okumaititsijut tâpkoninga pitsartuningænnit.

Illainangit kissimik — sorlo Simeone îtok — Gûdib annerninganut kaumaksartauvlu-

tik Profêtit aglangita tukkingit tukkisimarikpait, ĸaujimalutiglo: Piuliklertiksaĸ tikkitsomârmat, nunaĸattigêksuit piulilugit ajorninginit, (Luk. 2, 31. 32.)

Kippiniarneĸ nerriungnerlo taimaitoĸ nellautsititaulerpoĸ attaniviksûb Augustusib attanioningata Jaringita 34ingane, tamedsa kingorlerpângænne; tagva Betleheme, kinguvârêne Jûdakunêtome erniangolerpoĸ Jêsuse Dâvidib kinguvânginit pijoĸ; Kristuseojoĸ aglagutaumajoĸ Môsesib aglangine, imgerutinelo, Profetinelo; nunaĸattigêksuit nerriugijangát. Tikkisimavoĸ Gûdib issoĸangitub erningatut, apĸotetôjoĸ, miksekârniolunelo inôgutaularmelo. Tâpsoma nertortauneĸ, opigijaunerlo, pitsartunerlo sôngonerlo pigiligit mânnalo issokangitoĸsoarmullo, Amen!

Testamentitâb unipkausingit 52 git.

1. Engelib Gabrielib tillijauninganik Zachariasemut Mariamullo.

Nelliutome taipsomane, Herodese nuname Jûdêame attaniotillugo, ajoĸertuijoĸalauĸpoĸ, ajoĸertuijokattigêt ingmigolingajut Abiakut illanganik, Zachariasemik attelingmik; taipsoma nullianga, Aronib panningita illangat, Elisabetemik attelik.

Tamarmik idluarlauĸpuĸ Gûdib sângane, Nâlekablo perĸojangit tamaita nâletsiarpait. Kittorngaĸangilaglo, inutokaulerlutiglo tamarmik.

Taipsomane Zachariasib ajoĸertuijônine attoramiuk Gûdib sângane, ajoĸertuijut illusingat malliklugo, isserluanititsininga nelliutingmat, Nâlekab Tempelinganut itterpoĸ; inugasaĸsuillo illûnatik sillatanêput tuĸsiarlutik isserluanititsitillugo.

Tagva Nâlekab Engelingita illangat tækkotipoĸ tâpsomunga, Altarib senniane nangerdlune; Zachariasible tâmna tækkogamiuk, koaĸsâlarmelo erĸsilerpoĸ.

Engelible oĸautivâ: Zachariase erĸsinak, tuĸsiarnitit tussartauvut, nulliallo Elisabet ernijomârpoĸ erniksarnik, taimna Johannesemik atseraræksarivat. Kuviasutigilugo alliagijomârpât: unnuktullo inulerninga kuviasutigijomârpât; Nâlekab sângane angidlaromârmat; illumertaulârmallo Anernermik ajunginermik, Israêliblo kittorngangit unnuktut sâtitsomârpait Gûdemut nalegangænnut; tâmnalo sivorleromârpa Eliasetut anerneĸarlune pitsartuneĸarlunelo.

Zachariasiblo Engele oĸautivâ: Suna nellunaikutaksarivigo? itôlerama, nulliaralo ningiungogivoĸ.

Engeliblo kiolune oĸautivâ: Gabriêliovunga Gûdib sângane nangertunga, tillijauvungalo oĸautjauĸovlutit, tamattomingalo nellojungnaertitauĸovlutit. Ahâglo, nippangerniarpotit, oĸarungnarungnaerlutillo, uvlok taimna tikkilugo pijoĸarvioniartoĸ tamakkoninga; oĸausikka okperinginangne, nellautsiniartut nelliutinermingne.

Inuillo Zachariase uttaĸĸivât, tattamminiarlutiglo, taimak sivitutigijomik mulludlarmat Tempeleme. Annigamelo kattimajut saimartilugit, oĸautijungnangilait; mallugosulerpullo tækkotitjumik takkolaungmat Tempeleme. Nullorarpaillo oĸarungnangerdlunelo.

Kivgartorningatalo sorêrvia nelliutingmat, iglominut angergarpoĸ.

Mattoma kingornigane takkit pingasojoænne Gûdib Engele Gâbriêl tillivâ iglugasangnut Galilêamêtunut, Nazaretemik attilingnut; nigasung-

mut Mariamut, angersimajomut angumut, Josefemik attelingmut.

Engeliblo, ittervigivâ окarlune: salutitaulerit saimartitaujotit! Nâlekab illagivâtit, annerijaunerojotit arnannit tamainit.

Mariable takkogamiuk, окausingit коакsârutigivait issumalerlunelo: канок tagva salutitauvîk? Engeliblo окautivâ: Maria erksinak! saimartauniksarsivotit Gûdeme. Ahâk, ernermik ernijomârpotit, tâmna Jêsusemik atseraræksarivat.

Tâmna angidlaromârpoк, kotsingnermêtublo erninganik taijaujomârpoк, Gûdiblo Nâlekab tunnitjivigijomârpâ atâtangata Davidib iksivautanganik.

Tagva Mariab Engele окautivâ: канок tamanna pilarkâ? angumik kaujimanginama. Engelib kiolune окautivâ: Anernerub ajunginerub kollangiarniarpâtit, kotsingnermêtublo pitsartuningata ullingniarpâtît! tamanna pivlugo ivsornainek ernijæksat Gûdib erninganik taijaujomârpoк.

Ahâglo Elisabettauk illat ernermik pilârpoк ningiungolerlune; Gûdemele ajornartokangimat.

Mariale окarpoк: ahâk Nâlekab kivgarivânga; sorlo окaravit taimailerlanga. Engeliblo kemmakpâ tâva.

Uvlunnele taipkonane Maria aulalerpoк, aisârlunelo кaккanut, iglugasait illanginut Jûdêamêtunut, Zachariasib iglunganut, itterdlunelo Elisabet salutipâ. Tagvainarlo Elisabet illumertaulerpoк Anernermik ajunginermik, nipliadlar-

lunelo ᴏᴋarpoᴋ: annerijaunerôjotit arnannit tamainit! nakîllo tamanna pivâ? Nâlekama anânangata tikkingmanga. Pilorikpotit okperavit; illingnut Nâlekab okausingit nâmaksijomârmatta.

Marialo ᴏᴋarpoᴋ: tarnima Nâlegak nakoridlarpâ, Anernermalo Gûde Piulijiga kuviasugvigivâ. Kivgakullungme nikkanarsârninga tækkunârmago. Ahâk, mannamit inuit illûnatik piloringneraromârpânga. Angijoᴋsoarmik pingmanga, ajugakangitub, hailigemiglo attigub. Nâpkiningningalo nâlektiminêtsainarpoᴋ soraijunane. Pitsartujoᴋsuit iksivautanginit ochotipait, nikkanartullo angijorortipait. Kâktut tunnitjivigiluarpait piksanginik, akluitullo piksaᴋartinagit kikkipait.

Marialo taᴋᴋinik pingasunik tâpsomanêlaukârdlune angergarivoᴋ iglominut.

Elisabetele ernermik ernivoᴋ. Sillalingitalo illangitalo tussaramitsuk, Nâlekab nâpkigingmago, kuviasukattigivât. Uvlullo sittamaujoænne nutarârsuk tikkipât kippilâllo, atâtangatullo Zachariasemik atteᴋartipât.

Anânangatale kiovait ᴏᴋarlune: aukagle, Johannesemik atteᴋartuksauvoᴋ. Oᴋautivâllo: illaᴋangilatille taimaitomik attilingmik; atâtangalo Zachariase nullorarpât, ᴋanoᴋ atteᴋarᴋojomangmangâgo. Aglagæksamiglo kaiᴋojivoᴋ, aglaklunelo ᴏᴋarpoᴋ: Johannesemik atteᴋarpoᴋ. Illûnatiglo tattamminialerput; tussartullo tainakkoninga illûnatik ômamigilerpait ᴏᴋarlutik: ᴋanoᴋ illingajomârasugiviuk nutarârsuk nna? Nâlekable aggangita illagivât.

Atâtangalo Zachariase Anernermik ajunginermik illumertaulerpoĸ, oĸarlunelo nellautsilertunik:“ nakoridlartaule Nâlegak, Israêlib Gûdinga, inukotine nellipsarlugillo piulingmagit. Piulijoksoarmik pitingmattigut kivgame Davidib iglungane. Itsaĸsoaĸ taimak oĸarame nellautaijut idluartut kanningittigut; piulijomavluta akkerartortiptingnit, omigijiptalo illûnatik agganginit. Nâpkigosungnermiglo saĸĸertitsilune angajokâptingnut, angerninelo hailigiojoĸ erkaumavlugo; piulijauvluta akkerartortipta agganginit, kivgartorĸovluta tâpsominga inôtilluta sivoranata, ivjornainermelo idluarnermelo tâpsoma sângane.

Igvillo nutaraĸ, taijaujomârpotit kotsingnermêtub nellautaijoĸotinganik; Nâlegak sivorleromârangne, apkotiksanga âĸiksorlugo. Inuĸotingillo illitarsitilugit piulijiksanik, ajornermingnit issumangnarungnaertomik. Gûdipta ômattingata nâpkiningagut; tapsomûna nuijub ĸotsingnermit nellipsarlaungmattigut; ittikavut torartilugit apĸomut ullapirsartauvionartomut.

Nutarârsuglo aglissilerpoĸ, sangidlalarmelo anernerme, inukangitomêdlunelo, sakkerviksanga Israêlib kinguvânginut nelliutilerĸârtinnago.

---

1 Tim. 3, 16. Akkerartortaujungnangitomik angijovoĸ: Gûdemut okpêrnerub nellonarninga: Gûde sakkijarsimavoĸ uviningme.

Joh. 3, 16. Taimak Gûdib sillaksoarmiut nagligivait, ernetuane tunnilugo, illûnatik okper-

tut tâpsomunga, assiokonnagit, nungusuitomigle inôgutexarkuvlugit.

Rôm. 9, 5. Kristuse Atâtanit uvinipkut pivoĸ, tâmna tamainut Gûdiovoĸ, nertortaujoĸ issokangitomut — Amen. —

2. Jêsusib Kristusib inûlerninganik.

Maria Jôsefemut angersimalerame, ahâk Nâlekab Engelingata saĸĸervigivâ sinnektômanikut oĸarlune: Jôsefe, Davidib erninga, sivôranak! Maria nulliaksat illingnut pilugo; ernermik ernijomârpoĸ, tâmna Jêsusemik atseraræksarivat, inuĸotine piulijomârmagit ajorninginit. — Jôsefele sinningminit tuppakkame, taimailivoĸ perkojaunermitut Nâlekab Engelinganut, nulliaksane ingminut pitilugo.

Pijoĸalauĸporle nelliutome taipsomane, attanersub Augustusib perĸojivlune inuit illûnaita attaniovingminêtut aglaktaukongmagit (attingit perĸutingillo).

Tagva illûnatik iglugasaĸsoarningnut aivut, aglaktaujomavlutik. Jôsefelotauĸ aularivoĸ Galilêamit, iglugasangnit Nazaretemit, Jûdêamut, Dâvidib iglugasanginut, Betlehemik attelingnut, Dâvidib iglunganit kinguvânginillo pigame; aglaktaujomavlune Maria nulliane aiparællugo. Betlehemele, iglugasangne mikkijune sillaĸsoarmiut piulijuksangat erniangojuksaungmat, nellautaijub Michab nellautainerilauĸtanga nalliklugo.

Jôsefe Marialo Betlehemut tikkingmanik, iglune illûnaine tujormijakadlarpok, taimak sinniktarvingme inniksarsijungnanginamik aglât, nerchjutit iglungita illanganut ittertuksauvlutik kissiane.

Tagvanêdlutiglo Mariab erniviksanga nelliutivok; erniarêrkârtaminiglo ernivok, immuserdlugolo annoravinnernik, nergjutit nercheviænnut illivâ, inniksakanginamik assianik. Illa taimak aklutigijolaukpok Pingortitsijok kilangmik nunamiglo, niakome akkitiksanganik pekalaunginame aglât.

Taipsomale e.kâne mianersijokarpok natername, nergjutimingnik avalulingmêtunik mianersijunik unnuangotillugo. Ahâglo Nâlekab Engelingata tikkipait, Nâlekablo kaumasingata kaumartidlarpait; erksidlalerpullo.

Engeliblo okautivait: Erksinase, ahâk, kuvianartoksoarmik okautivapse, sillaksoarmiunut tamainut pilârniartomik. Pivluse manna piuliklerte Nâlegak Kristuse erniangongmat Dâvidib iglugasangine. Tamannalo nellunaikutarissiuk, nutarârsuk annoravinnernik immusersimajok, nergjutillo nercheviænnut illimajok naipilârpasse.

Tagvainarlo Engeleme kilangmiugasæksoakalaukpok; tâpkua Gûde nakoridlarpât okarlutik: Gûde kotsingnermêtok nakoridlartaule, ullapirsautekarle nuname inungnelo kuvianartokarle!

Taimak nertorêramitsuk kilallialerivut; mianersijulle tuavilutik aivut Betlehemut sulle unnuangotillugo, Marialo Jôsefelo tikkipakit, taimaktauk nutarârsuk nergjutit nercheviænne illimajok. Takkojarêramitsuk okautigijartorpât okau-

tijaunitik nutarârsuk tâmna pivlugo. Tussartullo illûnatik mianersijut oĸausingit tattamminiarivait. Mariable oĸautsit tamaĸkoa tamaita torĸorpait auladlugillo ômattimine.

Uvlullo sittamaujortôlermatta, nutarârsuk kippijaungmat, atteĸartipât Jêsusemik.

Uvlut 40 gingane, inûlerviat kingorngane, nutarârsuk Jêsuse âtauvoĸ Tempelemut Jerusalemêtomut, tunnijauĸovlugo Nâlekamut; tunnergutiksatiglo tunnilugo, sorlo Nâlekab perĸojangine 3. Môse 12, 6—8 tikkilugo aglaksimangmat: Taubingnik piarĸangniglônêt.

Ahâglo, angutesalauĸpoĸ Jerusaleme, Simeonemik attelingmik, îtolerêrtomik; tâmna idluarlunelo Gûdemik nâlekpoĸ, Israêliblo mannigortaujutiksanganik nerriukpoĸ, Anernerublo ajunginerub innigivâ. Anernermullo ajunginermut nellojungnaertitaulauĸpoĸ tokkonianginerminik, Nâlekab Kristusinganik tækkokârane.

Tâmna Anernerub ajunginerub kajungersaininganut Tempelemut pivoĸ; Jêsusiblo angajokâkita nutarârsuk âmakko, Simeonib tiguvâ erĸisimiardlugo, Gûdelo nakoriva oĸarlunelo: Nâlagak! manna kivgat ullapirsauteĸarlune angerarle, sorlo oĸalauravit; ijimnut piuliklertiksauĸojat tækkogapko. Tâmna inuit illûnatik kênangita sângænne pijarêrtinangne; kaumajok nellojunik kaumarsaijuksak, inuĸotivîllo Israêlitit nakorijaksangat.

Jôsefiblo atâtaksangata anânangatalo nutarârsûb oĸautigijauninga tamanna tattamminiarutigivâk. Simeoniblo saimartipâk, Mariamullo oĸarpoĸ: ahûk, una ochojutiksaujomârpoĸ mak-

kijutiksaujomârlarmelo unnuktunut Israêlib kinguvânginut, nellunaikutaksaujomârlunelo akkerartugaksak. Tarnikullo kibliktaukôromârpotit saviksoarmut, unnuktut ômattingita issumangit sagvartaukovlugit.

Arnaktauk nellautaijok tagvanênivok Hannamik attelik, uigarniojok Jarekalerdlune 84 nik, Tempelemit nûlungimariktok, tuksiarnermullo neritailinermullo Gûde kivgartorpâ uvlullo unnuallo tamaita.

Tâpsomatauk stundeme taipsomane tikkipait, Nâlegarlo nakoridlarpâ, okautigilâlo piulijiksamik uttakkijunut tamainut Jerusalemêtunut.

Gal. 4, 4. 5. Nelliunek nelliusimangmat, Gûdib ernine tillivâ, arnamit erniangôjok, perkojanik nâleklune. Perkojanut kivgaujunik piuliklerkovlugo, kittorngaunermiglo tunnitjiviôkovluta.

1. Timot. 1, 15. Okausek okpernartoksojok tamadja, angijomik nâleluariakarnek, Jêsuse Kristuse nunamut tikkimet, ajortullijut piulijartorlugit.

2. Kor. 8, 9. Nâlegapta Jêsusib Kristusib saimavekarninga kaujimavasse, tâmna akluitoksôgalloarame, aklulilaukтok pivluse akluninganut akluititaukovluse.

3. Illisimajut tuksiarvekariartorningænnik nutarârsumik Jêsusemik.

Nellonangilak, Jôsefe Marialo pitjutekalaungmanik Betlehemne nokkarlutik sulle, tujormitjat aularsimalerêrtillugit, illisimajullo unangat (nellojut nunanginit) Jerusalemut tikkitillugit appersorlutiglo: Jûdit attaningat erniangokammertok nanekâ? Uvlorianga unane tækkogaptigo, tuksiarvigijartorpavut.

Illisimajut issumalaukput; Messiasib, Israêlitinut akkunersoak nerriugijaudlartub inûlerninga kaujijaumadlalerêrmat Jerusalemiunut illûnainut, attanermullo Herodesemut; sunaubva, tussartainarput mânna tamattominga, Herodeselo koaksârpok aglât, Jerusalemiullo illûnatik; ajokertuijoksuillo aglangniglo illisimajut tamaita katterkolerpait, kiglissiniaromavlugit, Kristuse nane inûlerniarnerartaumangât? Ipkoa okautivât: Betleheme Jûdêamêtome; imâk aglaksimangmat nellautaijomut: igvit Betlehem nuname Jûdêame mingnerpângungilatit iglugasangnit assingnit Jûdêamêtunit, illingnit pijomârmat Nâlegak inukotiminut Israêlib kinguvanginut attaniojuksak.

Tagva Herodesib issumalutsainartub angigutjilune illisimajut kaikovait, apperiniarlugit uvloriamik kanga tækkotitomik? Betlehemullo aikovait okarlunelo: aileritse, nutarârsuk apperkutigijartorlugo; nennigupsiuglo okautigissinga, uvangatauk tuksiarvigijartoromagivara.

Attanek tussarêramitsuk, aularput unuangotillugo, ahâglo, uvloriak, unane tækkojattik sivorlerivât; nutarârsûblo inningata kollânut pigame, nokkarpok. Uvloriak tækkolermigamitsuk, kuviasuvaksoadlarput, iglomullo itterlutik, nutarârsuglo anânangalo naipipakit, pâmakterlutiglo tuksiarvigivât, perkutitiglo sakkerpait, pillilâlo Goldemik Wairauchemiglo Mirriniglo. Gûdiblo sinnektômanikut perkovait, Herôdesemut utterkonnagit, apkotigilauktamiglo assiagut nunamingnut angergarput.

Aularmattale ahâk, Nâlekab Engelingata Jôsefe sakkervigivâ sinnektômanikut, okarlunelo: makkitit, nutarârsuglo anânangalo illingnut pikik, nunamullo Egiptenemut kemâlerit, taikanêlutillo, uvamnut okautjaulerkârnak; Herôdesib nutarârsuk tokkonasuarmago. Makkiporlo tagva, nutarârsuglo anânangalo ingminut pivâk, Egiptenemullo kemâvok, tagvanêlerdlunelo Herôdese tokkotsiarivlugo.

Herôdesele kaujimalerame illisimajunut tappagijaugame, kanningajâdlalerpok, nutarârsuillo illûnaita Betlehemêtut erkânêtullo, jariggit maggungnik, nukardlingillo tokkotaujartorkovait, illisimajut kiglisivigitsialauramigit (inûlervinganik).

Tagva nellautaijub Jeremiasib okausingit nellautsimalerput, okartub: Kakkanne nippersoak tussartauvok, oguadlarnerlo, keanerlo, kajumidlarnerlo; Rahelib kitornganne keagivait mannigortaujomananelo, nungutaungmatta.

Herôdesible pijomajanga sullingilak, nutarârsuk Jêsuse Egiptenemêdlune piulijaudlarmat,

pijaujungnarĸonango. Attanerle takopsoajuitoĸ toĸĸungmat, ahâk, Nâlekab Engelingata Jôsefe saĸĸervigivâ ama sinnektômanikut Egipteneme, oĸarlunelo: makkitit, nutarârsuglo anânangalo illingnut pikik, Israêliblo nunanganut uttilerit; toĸĸungmatta nutarârsungmik toĸĸotsijomalauĸtut.

Makkiporlo tagva, nutarârsuglo anânangalo neksardlugik, Israêliblo nunanganut pivlune. Tussaumagamiugle Archelause attaniolertoĸ Jûdêame, atâtane Herôdese innangêrdlugo, tagvunga ainermik sivoralerpoĸ. Sinnektômanekut Gûdemut perĸojauvlune nunamut Galilêamut ailerpoĸ; iglugasangnut Nazaretemik attelingnut pivlune; tamanna nunagilerpâ, nellautaijut oĸausingit nellautserĸovlugit, oĸartut: Nazaremiomik atteĸaromârpoĸ.

Lukas. 2, 31. 32. Tâmna inuit illûnatik kênangita sângænne pijarêrtilaupát, kaumajok, nellojunik kaumarsaijuksak, inuĸotivîllo Israêlitit nakorijaksangat.

4. Môs. 24, 17. Uvloriamik nuijoĸaromârpoĸ Jakomit, opigijautiksamiglo tikkitoĸaromârpoĸ Israêlemit.

Rôm. 15, 12. Jesaiase oĸarpoĸ: imna Jesseb amânga îtsomârpoĸ, makkitsomârtoĸ attaniotilune, tâmna nellojut nerriugijomârpât.

Vers 10. Ama oĸarivoĸ: kuviasugitse nellojose, inuĸotingit illagællugit.

---

4. Jêsusib nukapiangôninganik.

Nutarak Jêsuse aglisikpoĸ, pitsartudlarlunelo anernerme, sillatuvaksoadlalarmelo, Gûdiblo saimaningata najorivâ. Nerrivoĸ immilarmelo sinniklunelo; pingoarpoĸ kuviasuklunelo, kiksarmilarmelo, illiniarlunelo, sorlo Sorrutsit piniarpangmattatut; ajorneĸalaungilarle kissiane, taimaimat ômattinga ivjornaimarilauĸpoĸ, tarningalo kajungeruteĸalauĸpoĸ ajungitunik kissênik, Gûdib erneringmago, sillĸasoarmiullo piulijæksaringmagit ajortunit.

Angajokâgiglo Jarine tamaine Jerusalemut aivakpuĸ, aularviksiorviôlerangat. Jêsuselo Jareĸalermat 12nik, illagællugo takpaunga Jerusalemut aivuĸ, aularviksiorviub illusinga malliklugo.

Uvlullo taipkoa nângmatta, angergarmingmaniglo, nukapiaĸ Jêsuse Jerusalemit nûlungilaĸ, angajoĸákitalo tamanna nellovâk. Illagilauktamingnulle illaunasugigamikko, uvloĸ attauseĸ ingergaramik, kenneriartorpâk illamingne illitarijamingnelo.

Nenninginamikko, ama Jerusalemut utterivuĸ kenneriardlugo. Uvlullo pingasôlermatta, naipipâk kattimavingme iksivajok ajoĸertuijut akkorngænne, tâpkoalo nâleklugit appersorpait; nâlektullo illûnatik sillatuninga kigusingillo tattaminiarivait.

Angajoĸâkitalo takkogamikko, koaĸsârpuk, anânangatalo oĸautivâ: Ernîk, sôg taimailiorpit-

tigûk? ahâk, atâtavît uvangalo ĸennilauĸpaptigit kiksarlunnuk. Jêsusiblo kiovâk: sôg ĸennerpittinga? nellovitîk atâtama pingit piniariaĸarapkît?

Kanorle oĸautingmagik, oĸausinganik tukkisingilâk. Illagivlugiglo tâva taununga Nazaretemut aivoĸ, nâleluarlugiglo. Anânangatalo oĸausingit makkoa tamaita ômattinine torĸorpait.

Jêsuselo sillatulerpalliadlarpoĸ, inumarioler-palliavlunelo saimaneĸsivalliavlunelo Gûdeme inungnelo.

---

1 Petr. 2, 21. Kristuse igsagaĸsamik ĸemailauĸpoĸ uvaptingnut, tâpsoma tuminginik mallerĸovluta.

vers. 2. Kippiniaritse immungmik sillatunelingmik akkusimangitomik, nutakkattitut erniangoĸammertutitut aglivalliaĸovluse tamattomunga.

Sal. okal. 8, 17. Uvamnik erdligosuktut erdligivakka; kennersartullo uvamnik nachvarpânga.

1 Petr. 3, 18. Nâlegapta piulijiptalo Jêsusib Kristusib saimarsautane illitarilugolo aglivalliatitse.

---

5. Johannesib saĸĸerninganik ajokertuininganiglo; Jêsusib baptitauninganik Johannesemut; ôĸtorluktauninganiglo Sâtanasemut.

Attaniviĸsub Tibêriusib attaniotiningata Jaringita 15 ningane, Pontiuse Pilatuse attanerusiotillugo Jûdêame, Herôdeselo nunab illainangane attaniongmat Galilêame, nukalo Filippuse nunab illainangane attaniongmat Iturêame, Trachonitisib erkâne, Lisaniaselo nunab illainangane attaniongmat Abileneme.

Hannaselo Kaifaselo ajoĸertuijoĸsôtillugik; tagva Gûdib perĸojininga pivoĸ Johannesemut, Zachariasib erninganut, inukangitomêtomut.

Jordaniblo erkânut illûnânut pivoĸ, ajoĸertuivlunelo baptijumik ĸaĸĸialerkojijomik, idluinerit issumagijaujungnaerutiksangænnik oĸarlunelo: ĸaĸĸialeritse (issumataritse), nâlegauvik kilangmêtoĸ kannitomut tikkisimangmat.

Taimnauvoĸ, nellautaijub Jesaiasib oĸautigilauĸtanga oĸarame: ajoĸertuijub nippinganik inukangitomêtoĸarpoĸ: „Nâlekab apĸotiksanga âĸiksorsiuk, apĸosiningillo naggotissigik.“

Tâmnale Johannese annoralik nergjutsub Kamêlib merkunginik, tapserutekalarmelo amivinermik; piglertaujârtullo igupsauj.. allo orksungit nerkigivait.

Jûdêamiullo illûnatik, Jerusalemiullo nellipsarpât, illûnatik baptitaujomavlutik tâpsomunga, Jordaneme kongme, sagvarlugillo ajornitik.

Farisêerille Saduzêerillo unuktut tikkitine baptitsivingminut takkogamigit, ᴏᴋautivait: ᴋuglugiangojârtose illipse, kia ᴋemâᴋovâse ningautsemit pijomârtomit? attele! kiglilingmik sâgiarluse, ablatsamik issumakaritse! issumaniarase, illupsigut ᴏᴋaromavluse: Abraha atâtagivavut; ᴏᴋautivapse: ujarkanit makkonangat Gûdib Abraha kittorngititsungnarpâ.

Ullimaut napârtub mimmernanganêlerêrpoᴋ; tamanna pivlugo napârtut nelliat ajungitunik paungaᴋangitoᴋ kippijauniarpoᴋ, egitauvlunelo ikkomamut.

Tagva inuit apperivât ᴏᴋarlutik: ᴋanoᴋ piniartuksauvitâ? kiovait ᴏᴋautivlugit: maggungnik annorâlik tunijilerle peᴋangitomut; nerᴋiksaliktauᴋ taimailiormile. Zoellnerittauk tikkipât baptitaujomavlutik, apperivlugolo: Ajoᴋertuijok, ᴋanoᴋ uvagut piniartuksauvita? ᴏᴋautivait: unnunersanik pijomaniarase perkojaujunit.

Sorsuktuksattauᴋ apperivât ᴏᴋarlutik: uvagulle ᴋanoᴋ piniartuksauvita? ᴏᴋautivait: inungnik akkunaidlarniarase idluitullinaselônêt; akkilertauniselo nâmagissigik.

Inuille neriungmatta, illunatiglo ômattimingne issumavlutik, Johannese Kristuseôgalloarmangât, Johannesib kiovait ᴏᴋautivlugit: uvanga immermut baptipapse; kingunipkulle tikkituksak, pitsartunersauvoᴋ uvamnit, nellopᴋotivungalo, tâpsoma ittigagutîgik singêjarlugik; tâpsoma

baptitsomârpâse Anernermut ajungitomut ikkomanullo.

Taipsomane Jêsuse Nazarêtemit Galilêamit Jordanemut Johannesemut pivoĸ, baptitaujomavlune tâpsomunga. Johannesible kippilukpâ oĸarlunelo: baptitaujariaĸaralloarpunga illingnut, igville tikkiparma?

Jêsusible kiovâ oĸautivlugolo: manna taimailerle! taimak idluarnernik tamainik nâmaksijuksauvoguk. Johannesib perĸovâ tagva.

Jêsuse baptitaugame, tuavidlune kôngmit ĸaĸĸivoĸ, tuksiarlunelo; ahâglo, kilak kollâne angmalerpoĸ, Johannesiblo Gûdib Anerninga takkovâ (tingmiatut) taubetut aĸĸartoĸ, Jêsusemullo pijoĸ. Ahâglo, nippe kilangmit oĸarpoĸ: tagva ernera nagliktara, tâmna ĸuviagijara.

Jêsuselo Jarime 30 inganêlerpoĸ.

Jêsusele Anernermik ajunginermik illumilik, ama Jordanemit utterivoĸ; Anernerublo aitipâ inuĸangitomut; tagvanêporlo inuĸangitome nergjutine uvlut 40 git, unnuallo 40 git nâvlugit, nerrinanelo; tuksiarporle Atâtaminut kilangmêtomut, nekkoĸsijaujomavlune tâpsomunga, ajoĸertuijotut saĸĸerĸârane inutitame Israêlitit akkorngænne. Uvlut tâpkoa ĸângermatta kâlerpoĸ kingorngagut.

Tagva Sâtanasib tikkipâ ôktoromavlugo, oĸautivâlo: Gûdib ernerikpattit, ujarak una

oĸautiuk ĸaĸĸôjangorĸovlugo. Jêsusible kiovâ oĸarlune: aglaksimavoĸ: kaĸĸôjatuinaĸ inûb inôtigingilâ, Gûdible oĸausingit tamaita inôtigivait.

Ama Sâtanasib aularutiva iglugasaĸsoarnut ivjornaitunut, âlâllo kattimaviksub nuvugusinganut, oĸautilugolo: Gûdib ernerikpattit, kattagit; aglaĸsimangmat: pivlutit Engeline perĸojomârpait, erĸisimiartauĸovlutit sapputijauvlutillo, ittikattit aporĸonnagit ujarkamut. Tagva Jêsusib oĸautivâ: taimaktauĸ aglaksimagivoĸ: Gûdingnik Nâlegarnik oktortuksaungilatit.

Ama Sâtanasib aularutivâ kaĸĸaĸsoarmut kingiĸtoĸsoarmut, sillaĸsûblo attaniovingit tamaita ânanauningillo kemergojautipait tâpsomunga sikkungilarnerme attautseme, oĸautivlugolo: makkoa attaniovît tamaita, ânanauningillo illingnut tunnijomavakka, uvamnut tunnijaungmatta, issumamniglo tunnivakka pijomajomut. Taimaimat manna tuksiarvigijomagumga, tamaita piksariniarpattit.

Jêsusib tâva oĸautivâ: Sâtanase uvamnit aularit, aglaĸsimangmat: Gûdingnut Nâlengarnut tuksiartuksauvotit, kissianullo kivgartortuĸsauvotit.

Sâtanib tâva ĸemaĸpâ; ahâglo, Engelit tikkipât kivgartorlugolo.

Ebr. 4, 15. ama. cap. 2, 18. Ajoĸertuinerojoĸangilagit illapsugosuguugnangitomik, ajuler-

niptingnik, illûnânele ôktortaumajomik uvaptitut, ajornekaranele.

Siorniorlauklunele nangminek ôktortaumagame, ikkajorungnarpait ôktortaulertut.

Jak. 4, 7. Tamanna pivlugo Sâtanase akkerartorsiuk, kêmangniarpâse tagva.

---

6. Johannesib Baptiterijub okautekarninganik Jêsusemik. Jêsusib annerosungninganik illiniartime sivorlinginik; tattamnartullininganik sivorlerpâmik Kaname Galilêamêtome.

Tagva Jûdit angajokaunerôjungit ajokertuijunik Levitiniglo tilliklerput Jerusalemit Johannesemut, apperijaukovlugo: kinauvêt? kigligiutjivorlo okarlune: Kristuseungilanga.

Apperivâllo: kinauvime? Eliaseôvêt? okarpok: taimnaungilanga. Nellautaijôvêt? kiovaillo: aukak! tagva okautivât: kinauvime? koijungnarkovluta uvaptingnik tilliklertunut; igvit kanok pivlutit okausekarkêt? okarpok: ajokertuijub nippinga uvanga inukangitome; Nâlekab apkotiksanga âkiksorsiuk; sorlo nellautaijok Jesaiase okarmat.

Apperivâllo: sôg baptissivêt, Kristuseunginavit, Eliaseônaglônêt, nellautaijônaglônêt? Johannesib kiovait ᴏᴋarlunelo: immermut baptissivunga, akkunapsingnêlerporle illitaringitasse. Tâmnauvoᴋ kingunipkut ᴋainiartoᴋ, sivunimnêlauᴋtoᴋ.

Uvlub aipangane Johannesib Jêsuse nellipsariartortine tækkovâ ᴏᴋarlunelo: Ahâk tagga Gûdib saugârsunga, sillaᴋsoarmiut ajorninginik nangmaᴋtoᴋ! Tâmnauvoᴋ ᴏᴋautigilauᴋtara: kingunipkut angut ᴋainiarpoᴋ sivunimnêlauᴋtoᴋ; pilerᴋârtinanga îlauraine. Tækkolauᴋpunga Anernek akkarnat ᴋilangmit Taubetut, tâpsomanêlerdlunelo; kigligiutsilungalo, tâmna Gûdib erneringmago.

Uvlub aipangane Johannese tagvanênivoᴋ, illiniartime illagik magguk illagællugik. Jêsuselo arvertartoᴋ tækkogamiuk, ᴏᴋarpoᴋ: ahâk tagga Gûdib saugârsunga! Illiniartikitalo ᴏᴋartoᴋ tussarpâk, Jêsuselo mallikpâk.

Jêsusele ᴋeviarpoᴋ, malliktingnelo takkovâk ᴏᴋautivlugiglo: suna ᴋennerpitikko? tâpkoale ᴏᴋautivâk: Rabbi (imaipoᴋ: ajoᴋertuijok), kikkunekêt? Tâpsoma ᴏᴋautivâk: ᴋailutik takkojartortikkolo! ᴋaivuk takkolugolo, uvlormelo tamattomane tâpsomane uvlilerpuk, stundelo 10 iôlerpoᴋ (tamædja stundit 4 ôninga ketterarêrningane).

Magguk tâpkua aipanga Andreaseêvok. Tâpsoma angajune Simon naiperᴋârpa ᴏᴋautivlugolo: Messiase (mingoarsimajok) naipipavut.

Jêsusemullo pitipâ: Jêsusib takkogamiuk, oĸautivâ: Simeoneôvotit, Jonasib erninga, Kefasemik (Petrusemik ubvalo ĸairtomik) atteĸartuksauvotit.

Uvlub aipangane Jêsusib ama Galilêamut aijomavlune, Filippuse naipipâ oĸautivlugolo: mallinga. Filippusele Betsaidamiôjok, Andreasiblo Petrusiblo iglugasaĸsoarmiôkattingak. Filippusib Natânaele naipipâ oĸautivlugolo: tâmna naipilauĸpavut, Môsesib perĸojane nellautaijullo aglagutigilauĸtangat, Jêsuse, Jôsefib erninga, Nazaremioĸ.

Natânaelib oĸautivâ: Nazaretemit sumik ajungitomik pijoĸarungnarĸâ? Filippusib oĸautivâ: kailutit takkojartoruglo! Jêsusib Natânaele tikkitine takkovâ oĸautigivlugolo: Ahâk, tagga Israêlite idluartoĸ nellangaineĸangitoĸ! Natânaelib oĸautivâ: nakit illitarivinga? Jêsusib kiovâ oĸautivlugolo: Filippusemut ĸaiĸojauĸârtinnak, napârtub Faigeliksab attânêtillutit takkolauĸpagit.

Natânaelib kiovâ oĸautivlugolo: Rabbi, Gûdib ernerivâtit; Israêlitit attanerivâtit! Jêsusib kiovâ oĸautivlugolo: okperpotit oĸautilaurapkit napârtub Faigeliksab attânêtillutit takkolaurapkit; tamattomangat pijariaĸortunersanik takkojomârpotit. Ahamarik ahamarik oĸautivapse: mattoma kingorngagut ĸilak angmajok takkoniarpasse, Gûdiblo Engelingit ĸangattartut aĸĸartullo Inub erninganut.

Uvluĸ pingajuangne nulliarêlitainartoĸarpoĸ Kaname Galilêamêtome; Jêsusiblo anânanga

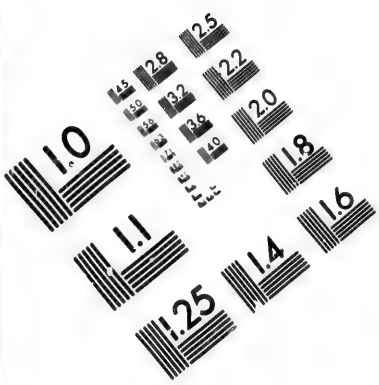

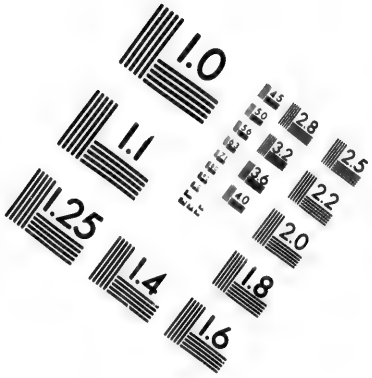

IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)

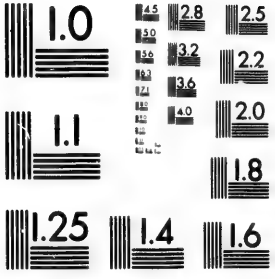

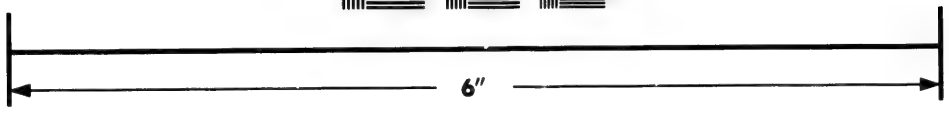

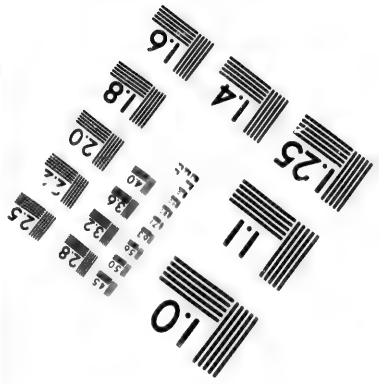

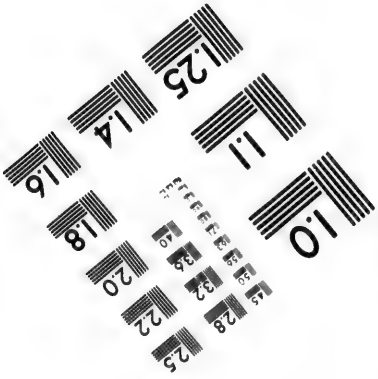

Photographic
Sciences
Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

tagvanêpoĸ. Jêsusele illiniartingillo kaikojaugivut nulliarêlitainartungnut. Wainelo amigarmat, anânangata Jêsuse oĸautivâ: Wainekarungnaerput. Jêsusib oĸautivâ: arnak sulliarpîk illingnut? stundiga tikkisimangilaĸ sulle. Anânangata kivgat oĸautivait: oĸausingit illipsingnut piniarutigissigik.

Tagvanele illijaumajoĸarpoĸ immeĸarvingnik ujarĸanik pingasujortunik, Jûdit sujungaersautingita illusingititut; tâpkoa maggungnik pingasuniglônêt ôktuteĸarsôngovut.

Jêsusib oĸautivait: Immeĸarvît ukkoa immertulersigik; tâpkoalo immertorpait ullipkidlugit. Oĸautivaillo: kallutitse manna, âtsiluselo nerĸiksaliortomut. Atsilerpullo.

Nerĸiksaliortuble Waine immetuinaulauĸtoĸ ôgamiuk, (kaujimananelo, nakit pingmangât, kivgalle immermik ĸallulauĸtut kaujimavât) nerĸiksaliortub uiksaĸ ĸaiĸovâ oĸautivlugolo: illûnatik Waine mammarneĸ sivorlermik ĸaipât; kingornganelo mammanginersak kaipât; igvit Waine mammarneĸ kingorliotipát.

Tamadja Jêsusib tattamnartitangita sivorlerpângat, piniartoĸ Kaname Galilêamêtome, ajugaĸanginine sakkertiniaramiuk. Illiniartingitalo okperivât.

Mattoma kingorngagut Kapernaumut attârpoĸ, nangmineĸ, anânanelo, kattangutinelo illiniartinelo illagivlugit; tagvanelo akkunêngilát.

---

2. Kor. 5, 21. Gûdib tâmna, ajortomik

kaujimangitoĸ ajortungortilauĸpâ pivluta; uvagut tâpsomane idluartitauĸovluta Gûdib sângane nâmagijaujomik.

1 Tessal. 5, 21. Tamaita kiglissiniarsigik; ajunginek piksarilugo.

1 Kor. 10, 31. Taimaimat nerrigupselônêt, immerupselônêt, sumiglônêt pingmangapse, Gûde nertorlugo taimaita piniarsigik.

---

7. Jêsuse Arnarlo Samâriamiok Jakob immeĸtarvingane.

Jêsusible Johannese parngnanaersimavingmut pititaujok tussaramiuĸ, Farisêerillo tussaumalermatta, tâmna — Jêsuse — ununersanik illiniarteôtitsingmat baptisingmallo Johannesemit, nuna Jûdêa ĸemakpâ, Galilêamullo ingergarmilune. Nunale Samâria apĸotigijariaĸarpâ.

Tagva Samâriab iglugasaksoangita illanginut tikkipoĸ, Sicharemik attelingnut, iglugasait, Jakob tunnilauĸtangita ernerminut Jôsefemut ĸannitanginêtunut. Jakoble immeĸtarvinga tagvanêpoĸ. Jêsusele ingerganerminut merngortorame, tagva immeĸtarvingmut ingipoĸ, stundelo pingasujortolerpoĸ.

Tagva arnak Samâriamiok tikkilerpoĸ, immermik ĸallujartorlune. Jêsusib oĸautivâ: immertilaunga. (Illinniartingille iglugasaksoarnut aima-

vut, nerĸiksarsiniaromavlutik.) Samâriamiulle Jûdillo ingmingnut illagêngimatta, arnab tattaminiarivâ Jêsusib kennuninga, oĸautivâlo: sôg kennuvêt uvamnut immertitaunermik, Jûdiôgavit, uvangale Samâriamiut arnangita illangat?

Jêsusib kiovâ oĸautivlugolo: illitarilerungne kinaumangât illingnut oĸartoĸ: immertilaunga, tuksiarviginajarpat, tâpsomalo tunnitjiviginajarpâtit immermik inôgutelingmik.

Immermik ominga immertoĸ immerulerniarivoĸ; immermigle tunnergusiarijaminik uvamnut immerniartoĸ, immerungniarungnaerpoĸ issokangitomut; immerle tunniniartara tâpsomunga, illuane puilaviôniarpoĸ immermik, inôtsemut nungusuitomut puilajomik.

Arnab, oĸautsit tamakkoa tukkingat tukkisinago oĸautivâ: Nâlegak, immermik tamattominga tunnitjiviginga, immerugungnaerĸovlunga, ovungartuksaujungnaerĸovlunga ĸallujartorlunga.

Jêsusib oĸautivâ: ailerit, uit ĸaiĸolugo, ĸailutillo ovunga. Arnab kiovâ: ueĸangilanga. Jêsusib oĸautivâ: nellagut oĸarpotit: ueĸangilanga. Tellimanik ueĸalauĸpotit, mannalo najortigijat uigingilat.

Tagva arnab tattaminiarlune oĸautivâ: Nâlegak, tukkisivunga nellautaijogavit. Sivorlivut ĸaĸĸame Garizimeme tâmâne tuksialauĸput (Gûdemut); illipsele oĸarpose: Jerusaleme kissiane tuksiarveĸartuksaugapta. Jêsusib oĸautivâ: Arnak okperinga, nelliûtsomârpoĸ ĸaĸĸame tamânêlônêt, Jerusalemelônêt, Atâtamut tuksiarveĸarungnaervise.

Tuksiarvigijase nellovasse, uvagulle tuksiarvigijavut nellungilavut; piulijiksaĸ Jûdinit pingmat. Nelliutsomârporle nelliutijarêrporlo tuksiartut Atâtamik tuksiarveĸarvingat anernerme miksekârnermelo; Atâtalo taimaitunik tuksiartiminik pijomavoĸ. Gûdele anerniôvoĸ tuksiartingitalo anernerme miksekârnermelo tuksiarvigijaksarivât.

Arnab oĸautivâ: kaujimavunga, Messiase tikkitsomârmat, Kristusemik attilik; tâpsoma tikkikune, tamainik oĸautiniarpâtigut; Jêsusib oĸautivâ: Tâmnauvunga oĸarkattigijat.

Taimak oĸartillugo, illiniartingit tikkiput, tattaminiarutigivâllo arnak oĸarkattigingmago. Arnable immeĸtautine ĸemakpâ tagvunga, ailunelo iglugasaksoarnut, inuillo oĸautivait: ĸaititse, inuĸ takkojartorsiuk, oĸautjiga tamainik pinialauĸtamnik, Kristuseungimangât?

Tagva iglugasaĸsoarnit annilutiglo tikkilerpât. Tikkerĸârtinnagit illiniartingita innapât oĸarlutiglo: Rabbi nerrilerit! Tâpsomale oĸautivait: nerĸiksaĸarpunga kaujimangitapsingnik.

Tagva illiniartit ingmingnut oĸarput: kaitsijoĸalaunerĸâ nerĸiksanganik? Jêsusib oĸautivait: Tamædja nerĸiksara, tillijima pijomajanga piniarutigilugo, piniarningalo pijarêrlugo.

Samâriamiulle iglugasaĸsoarnit taipkonangat pijut unuktut okperivât, arnab oĸausingit pivlugit, kigligiutjijub: Tâpsoma oĸautilauĸpânga tamainik pinialaungnimnik. Samâriamiulle tikkinamitsuk ĸennuvigivât uvliviôjomavlutik; uvlungniglo maggungnik tagvane uvlivoĸ, ajoĸertorpaillo; ununersallo okpilerput

ᴏᴋausingit pivlugit; arnamullo ᴏᴋarput: okperapta ᴏᴋautsitit pitjutigijungnaerpavut; nangminek tussarapta tukkisilutalo, tâmna illa Kristuseôngmat, sillaksoarmiut piulijingat.

Fil. 2, 6. 7. Tâmna Gûdetun îkalloalaurame, nertornautigilaungilâ Gûde adsigilugo: ingminigle nikkanarsarlauᴋpoᴋ inutuinak, adsigilerlauᴋpâ, inutuinaujotullo illinganinga naipitaulauᴋpoᴋ.

Joh. 7, 37. 38. Jêsuse nikkovipoᴋ, nipliarlunelo ᴏᴋarpoᴋ: immeruktoᴋarpat, kailerle uvamnut, immerlunelo!

Uvamnut okpertub timinganit kôggut inôgumik immagit kôleromârput.

---

8. Jêsusib ingerganinganik Galilêame. Petrusib mingeriarninganik. Stateremiglo.

Uvluk magguk nângmanik, tagvangat aularpoᴋ, Galilêamullo ingergalerdlune. Galilêamulle tikkingmat, Galilêamiut illaliorpât, tækkolauᴋtut tamainik piniarninginik Jerusaleme aularviksiorviotillugo. Aularviksiorvingmut tikkilaungmigamik.

Jêsuselo ama Kanamut Galilêamêtomut tikkinivoᴋ, immermik Wainiotitsivigilauktaminut.

Tagvanêtillugo attaniub kivgangita illanganut, iglugasaĸsoarnit Kapernaumit tikkitiminut kennuviolerpoĸ, attersârĸovlugo tagvunga, kivgab taipsoma erninga tokkoniarkôrdlune kannimajok tagvane inulijartorlugo pilerĸovlugo.

Jêsusible oĸautivâ: ailerit, ernît inôvoĸ. Angullo tâmna oĸautsemik oĸarvionerminik Jêsusemut okperpoĸ ailerlunelo. Attersârtillugolo, kivgangita pârpât, oĸautivâllo: kittorngat inôvoĸ.

Tagva atâtanga tukkisivoĸ, stunde tâmnaungmat oĸautjauvine Jêsusemut: ernît inôvoĸ; okpilerporlo iglomiokattine illûnaita illagilugit.

Jêsusiblo nuna Galilêa illunât ingergavigivâ, illiniarvinginelo ajoĸertuivoĸ, oĸautsillo tussarnertut, nâlegauvingmik oĸâlatigivait, kannimajullo atsuiliungitullo inungnêtut âĸikpait.

Nazaretemullotauĸ pigivoĸ, inuguijauvingminut; illutsimitullo sabbateôngmat illiniarvingmut itterpoĸ, ajoĸertuijomavlune.

Nazaretemiut tussaramitsuk, tattamminiarlutik oĸarput: Jôsefib tâmna erneringilâ? okperingilâllo, aglât kanningaumajalerput oĸâlaningit pivlugit; nikkovilutiglo iglugasaĸsoarnit pingujarpât, ĸaĸĸablo iglugasaĸsoaĸarvingmik poktuninganut aularutivât, tagvangat ijukkartitsomavlugo; akkorngattigulle aulârpoĸ. Nellautsivoĸ tagva oĸalaurame: Nellautaijok ivlerijaungilaĸ inuguijauvingmine; tattamnartullingilarlo unnuktunik tagvane, okpingininga pivlugo.

Tagva Nazarete ĸemâkpait, Kapernaumullo tesseĸsub sinnanêtomut pivoĸ, nunaĸalerdlune tagvane, Sabbateolerangallo inuit nâlektine ajoĸertorpait; ajoĸertûtingillo tattaminiarivait, kiblingnadlartomik oĸâlangmat, aglangnik illisimajutituungitorlo.

Pijoĸalauĸpoĸ tagva, inugiartoĸsuit igvikliortingmatsuk, Gûdib oĸausingit tussaromavlugit, Genêzaretib tessersoangata senniane nangerpoĸ. Umiaĸortôglo magguk tessersûb kiglingarêtuk tækkovak: tagva umiaĸôrtomut, Simonib pinganut ikkivoĸ, ĸennuvigivâlo, immârbikpariaĺaĸovlugo; ingidlunelo, inuit ajoĸertorpait umiaĸortômit.

Oĸâlajungnaeramelo Simonemut oĸarpoĸ: immârbikpalerit ittijomut, nulluasselo ningitissigik, mingeriarĸovluse. Simonib kiovâ oĸautivlugo: Ajoĸertuijok, unnuak nâvlugo pinasualauĸpogut angênarlutalo, oĸautsille nâleklugo nullutjat ningititsomavakka.

Taimailioramik, mingeriavaksuit pivait, nulluangillo allikput. Simonib Petrusib tamanna takkogamiuk, Jêsusib ittiganginut pâmakterpoĸ oĸarlune: Nâlegak, ĸemanga ajortoliksôvlunga. Koaĸsârame, illagijangillo illûnatik mingeritjat amuartatik pivlugit.

Taimaktauĸ Jakôbuse Johanneselo, Zebedêusib ernigik, Simonib pinasuarkattigik (koaĸsângavuĸ). Jêsuselo Simonemut oĸarpoĸ: erĸsinak, mattoma kingorngane inungnik pinasuar-

niarpotit. Umiaĸortôtiglo sikjamut pitipakit, perĸutitiglo tamaita ĸemakpait malliklugolo.

Uvlut illangane Kapernaumut pingmatta, kênaujanik Zinsinik kattersijut Petruse tikkipât oĸarlutiglo: ajoĸertortipse kênaujaĸ Zinse tunnivangilâ? Oĸarpoĸ: aukak! iglomullo ittermat, Jêsusib ingiarpâ oĸarlunelo: ĸanoĸ issumavêt Simon? kikkunit attanît nunamêtut Zollit Zinsillônêt pivakpatigik? kittorngamingnit takkorngartanillônêt? tagva Petrusib oĸautivâ: tækkorngartanit. Jêsusib oĸautivâ: kittorngat tâva tunnijijariaĸangilat. Ningaijauĸonnagille uvaptingnut, tessersûb sinnanut ainiarit, kargjuĸsarniglo ningitsilutit, sivorlerlo mingeriaĸ ĸaĸĸitat tiguguk; kanningalo aitartikungne, Stateremik nagvalârpotit; tâmna tiguguk, tunnijivlutillo pivlunga pivlutillo.

---

1 Tessal. 4, 11. Pinialeritse nippolerluse, piniaraĸsasselo piniarlugit, aggapsingnullo sennaniarluse pititse, taimaĸ perĸolaurapse.

Img. 127, 2. Sullingilaĸ uvlarârsukut makkinapse, akkunîllo iksivagapse, nerriluselo nerĸiksapsingnik siarĸlerluse; illannârijanne tunnitjivigingmagit tamattominga sinniktillugit (sorlo).

---

9. Jêsusib oĸâlaninganik ĸaĸĸame.

Uvlune taipkonane ĸaĸĸamut majorarame tuksiariatordlune, unnuak nâvâ Gûdemut tuksiarlune. Kaulermallo illiniartine kaiĸovait, tâpkonangallo 12it annerivait, tâpkoa tailerlugittauĸ Apostelinik; tamedja attingit: Simon, Petrusemik taijanga, nukkâlo Andrease; Jakôbuselo, Johanneselo, Filippuselo, Bartolomêuselo, Mattêuselo, Tômaselo, Jakôbuselo, Alfêusib erninga, Simonelo, Zelôtesemik taigusilik; Jûdaselo, Jakôbusib nukkâ, Jûdaselo Issariot, pititsijok Jêsusemik.

Taipkoa illagivlugit attersâlerpoĸ naternamut pivlune; Illiniartigasaillo inugiartoĸsuillo Jûdêamit, Jerusalemillo, Tirusemillo, Sidonemillo, iglugasaĸsoarnillo tellimaujortunit, Jordanib akkianillo erinnesuklutik kattimalerput tagvane, tussaromavlugo.

Inugiartoĸsuille takkogamigit ĸaĸĸarolângmut majorarpoĸ ingidlunelo; kanninelo angmardlugo ajoĸertorpait oĸarlunelo: „Piloridlarput aklujut anernerme: nâlegauvik kilangmêtoĸ pigileramitsuk. Piloridlarput kiksartut, mannigortaujomârmatta. Piloridlarput ĸennuêtut, nuna pigileramitsuk. Piloridlarput kâktut immeruktullo Gûdib idluarijanganik, illumertaujomârmatta. Piloridlarput nâpkiniktut, nâpkigijaujomârmatta. Piloridlarput ivjornaitunik omattiggit, Gûde tækkojomaramitsuk. Piloridlarput ullapirsaijut, Gûdib

kittorngaginik taijaujomârmatta. Piloridlarput unangmijaudlartut idluarnek pitjutigallugo, nâlegauvik kilangmêtok pigileramitsuk. Piloridlarpose, inuit suadlarpasse uvanga pivlunga, unangmikpasselo, sunatuinarniglo okarnerlugvigikpasse, sæglovlutik; alliatitse sivôraniarasselo, akkilertautsiaromârapse kilangme.

Nunab sioraujarivâse. Sioraujak tarriornitsungnaerpát, sumût tarriornititaunajarivâ? attoræksaujungnaerpok, êgitaksauvlune inungnut tulleræksauvok.

Sillaksoarmiut kaumanerivâse. Iglugasait kakkab kânganêtut takkuksausuêrungnangilát. Nenneroak ikkinginivât, kattæujab attânut illivlugo, nenneroarvingmulle pivok, iglomêtut kaumavait tagva. Taimaktauk nenneroase kaumatisiuk inungnut, ajungitullinipsingnik takkokovlugit, Atâtase kilangmêtok nakorijaukovlugo.

Pêjaijartorasuginiarasinga perkojanik, nellautaijullônêt aglanginik. Pêjariartungilakka, nâmaksitilugille piniarpakka.

Okautivapse: idluarnisse nâmanersaungipat aglangnik illisimajut Farisêerillo idluarninginit, nâlegauvingmut kilangmêtomut piniatsangilasse.

Tussalaukpose okalauktomik: inukattingnik nagliktuksauvotit, ômigijîllo omigivlugo; uvangale okautivapse: akkerartortisse nagligissigik; illipsingnut okauserluktut saimartissigik; omigijise ajungitulliviginiarsigik; illipsingnik kiksartitsijut unangmiklertullo tuksiarutisigik; kittorngaulerkovluse Atâtapsingnut kilangmêtomut. Tâpsoma sekkinine nuerkongmago ajortunullo ajungi-

tunullo, sillaluĸojilarmelo idluartunullo idluangitunullo.

Kammaginiarsigik tunnergutiksasse, tamakkoninga tunnijerĸonnase inuit sângænne, tautuktaujomavluse tâpkonunga; taimaipat, akkilertauniksaĸangilase atâtapsingne kilangmêtome. Taimaimat tunnergutiksanik tunnijiguvit, saunît aggaktit nellolaulît tallerpikpît tunnergutânik. Tunnergutiksatit sagvartauĸonnagit; Atâtavîllo, sagvangitomik tautuktub akkileromârpâtit sagvartome.

Tuksiaruvit takkormôrtutitun îtuksaungilatit. Taipkoa nangerdlutik tuksiarlutiglo pivat illiniarvingme, iglullo sângænne, tautuktaujomavlutik inungnut. Ahamarik oĸautivapse, akkilertaujarêrput.

Igville tuksiaromaguvit, iglungnut itterit, upkoangalo parngnanaerlugo, Atâtallo sagvangitome tuksiarvigiuk; Atâtavîllo sagvangitomik tautuktub, akkileromârpâtit sagvartome.

Tuksiarupselo oĸausisse unnuktôtiniarasigik nellojutitut; taipkoa tussartaunasugivut oĸausesĸarangamik unnuktunik. Tamanna pivlugo taipkotitunak îtuksaungilasse; Atâtapse attoriaĸartase ĸaujimavait, tuksiarvioĸârane illipsingnut. Taimak pivlugo imâk tuksiaritse: Atâtavut kilangme! Attît nertortaule! Nâlegaunît ĸailaule! Pijomajat piniartaule nuname sorlo kilangme! Uvlome piksaptingnik tunnitjivigittigut! Idluinivut issumagijungnaikit, sorlo uvagut idluitullivigijivut issumagijungnaervigigaptigik! Oktortaulungnermut pitinata, piulitigulle ajortomit!

Nâlegaunek, pitsartunerlo, ânanaunerlo pigigangne issokangitomut, Amen!

Tuksiaritse tunnitjiviôniarpose tagva; kenneritse, nennisiniarpose tagva; avilortaritse, upuêrutjauniarpose tagva. Tuksiartok pilârmat, kennertorlo nennisilârmat, avilortartorlo upkuêrutjaularmat.

Inub kia nelipse erningata tuksiarvigikpago kakkôjamik, ujarkamik tunnitjiviginajarpaûk? mingeriamiglo tuksiarvigikpago, kuglugiangojartomik tunnitjiviginajarpaûk?

Illipsele, piungitôgalloartose kittorngase tunnitjivigijungnarapsigik tunnergutinik ajungitunik, anginersamik illa Atâtapse kilangmêtub tuksiartine tunnitjiviginiarpait ajungitunik.

Tamainik piniarviôjomanipsingnik inungnut, tamakkoningatauk piniarvigissigik.

Angajokângnut maggungnut kivgartortokarungnangilak; aipa ômigilârpâlônêt, aipa nagligivlugo; ubvalo aipa ungagilârpâ, aipanga nachogivlugo. Gûdelo nunab pingillo attautsikut kivgartorlugit sapperpose.

Ittervikitokut itteritse. Ittervik nerrotôngmat, apkosinerlo sillingmat, âniatitsivingmut sangmijok; unnuktorsuillo tamanna attorpât. Itterviglo nerrokipok, apkosinerlo amipok, inôgumut sangmijok, ikkitullo nagvarpât.

Tamanna pivlugò, okautsimnik makkoninga tussartok malliktorlo, tâmna adsiutipara angumut sillatujomut, igloliortomut kairtomut. Sillaluksoalermat, kutjermallo, annorêrsuillo akkunadlarlutik iglo akkingmivigidlarmatsuk, ochungilak, kairtomut tungagame.

Makkoningalo ᴏᴋautsimnik tussartub mallingitublo, adsigivâ angut sillaitoᴋ, igloliortoᴋ siorkanut.

Sillaluksoalermat kutjermallo, annorêrsuillo aᴋᴋunadlarlutik iglo akkingmivigidlarmatsuᴋ, ochovoᴋ, serkorpalludlarlunelo.

Jêsusiblo ᴏᴋautsit tamakkoa nângmagit, inuit ajoᴋertûtingit tattaminiarivait; kiblingnadlartomik ᴏᴋâlangmat, aglangnik illisimajutituungitorlo.

Img. 119, 1—3. Pilorikput tâpkoa passijaᴋsaunatik inôjut, agvertartut Nâlekab malligaksauᴋojangit malliklugit.

Pilorikput tâpsoma kigligiutsininginik nâleᴋtut, ᴋennertut tâpsominga ômamut tamânut. Tâpsoma apᴋosiningane agvertartut idluitullilunginamik.

Vers 103. Oᴋautsitit kannimnut mamanersauvut igupsaujârtut orksunginit.

---

10. Kristusib tattamnartullininginik.

Jêsuse ᴋaᴋᴋamit oᴋâlavigilauᴋtaminit attersârmat, inugiartorsuit mallikpât. Ahâglo, angut kallaktoᴋ tikkitoᴋ, tuksiarvigivlugo oᴋarpoᴋ:

Nâlegak, pijomaguvit kallagungnaititsungnaralloarparma. Jêsusiblo aggane issakpait, aktorlâllo, ᴏᴋarlune: pijomavunga, kallagungnaerit. Tagvainarlo kallagungnaisârpoᴋ.

Jêsusiblo ᴏᴋautivâ: udjertulerit, assingnut tamattominga ᴏᴋarniarnaᴋ; ainiarille ajoᴋertuijomullo tækkotilutit, tunnergutiksarlo, Môsesib tunnerᴋojanga tunnivlugo, nellojungnaerᴋovlugit kallagungnaernernik.

Tâmnale annigame pigialerpoᴋ ᴏᴋautigiluarlugo, taimailijauninelo ᴋaujijautipâ.

Jêsusele Kapernaumut aivoᴋ. Sorsuktuksallo angajokângita illangata kivganga erdligijanga kannimavoᴋ tokkokassaklune. Tâmnale Jêsusemik tussaumalerame, Jûdit angajokângit (Jêsusemik) tuksiariartorᴋovait, kivanganik âkêjartorᴋovlugo. Ipkoale Jêsuse tikkinamitsuk, katsungailutik tuksiarvigivât, ᴏᴋarlutik: Tâmna pijariaᴋarpoᴋ taimailiorvigilugo; inuᴋattivut naglingmagit, illiniarvivullo sennalaungmago.

Jêsusiblo tagvunga illagivait; iglungale ᴋaglilermatsuk, sorsuktuksat angajoᴋângata illannârijame illangit Jêsusemut ᴏᴋariartorᴋovait: Nâlegak, tagvungarasuarnak, nellopᴋotivunga illingnik ittertitsinermik iglumnut. Taimak pivlugolo nellopᴋotivunga illingnut ᴋainermik, ᴏᴋarille ᴏᴋautsemik attautsemik, tagva kivgara pijungnaerniarpoᴋ.

Uvangataᴜᴋ inôvunga attanilik, kivgaᴋalarmalo sorsuktuksanik; illangænnullo ᴏᴋaruma:

ailerit! aivoĸ tâva; assianullo: ĸait! ĸaivoĸ tâva; kivgamnullo: sennalauruk una! sennavâ tâva.

Jêsusible tamanna tussaramiuk, tattaminiarivâ, ĸeviarlunelo inuit malliktine oĸautivait: oĸaupapse, taimak angitigijomik okpernermik nagvâlaungilanga Israêlitine.

Oĸautivapsele: unnugiartoĸsuit unnangat pângallo tikkitsomârput, Abrahalo, Isaarlo Jakolo iksivaĸattigijomârlugit nâlegauvingme kilangmêtome; nâlegauvingme kittorngaujulle ajæĸtortaujomârput tartorsoarmut ungardlerpâmut; tagvane ĸeavaĸsoadlarneĸaromârpoĸ aglerulârneĸaromârlunelo.

Kivgarlo ĸannimalauĸtoĸ Stundeme tâpsomane pijungnaerpoĸ tâva.

Uvlullo illangænne, illiniartine illagællugit umiaĸortômut ikkigame, oĸautivait: Tessersûb akkianut ikârta! avalakput tâva. Umiartoleramiglo (Jêsuse) sinnilerpoĸ. Ullajujeradlalerporle tessersoarme, maggillo umiakôrtoĸ ittibjuavlugo pivât, nangiadlalarmiglo.

Tagva kannilerpât, tuppardlugolo oĸautivât: ajoĸertuijok! ajoĸertuijok! sutaerpogut! tagva makkipoĸ, annorelo immâblo mallidlarningit innerterpait; illiniartinelo oĸautivait: illipse okpernikitose, sôg nangiarkîse! Annoreĸarungnêrpoĸ tâva, ikkublialidlalarmelo. Tâpkoale erĸsidlarput tattaminialarmiglo ingmingnut oĸarput: kina una? innertermagik, annorib immâblo nâlekpâk! —

Tagva tessersub akkianut, Gergesênerit nunangænnut pivoĸ. Tagva Satanaselîk magguk, illuvernit annijuk Jêsusemik naipitsivuk; erĸsinartorsôngmaniglo apkut tamanna attordlugo sappernarpoĸ.

Ahâglo, nipliadlarlutiglo oĸarpuk: Jêsuse, Gûdib erninga, sûniarpitigît? nelliuterĸârtinnago kappiasuktitsartorpitigûk?

Kanningitangænne kuingêngigasaksoaĸarpoĸ nerrijunik. Tagva Satanasit tuksiarvigivât oĸarlutiglo: annititsomaguptigut, kuingêngigasaksoarnut tâpkonunga pullarĸotigut. Oĸarporlo: Aularitse! annigamiglo kuingêngigasaksoarnut pullavut. Ahâglo, kuingêngigasaĸsuit illûnatik pangaliklutik sivinganariktomit ingmingnik ijukkâdlarput tessersoarmut, ippivlutiglo immâne.

Mianersijulle ĸemâvut, iglugasæksoarnullo aivlutik, tamannalo oĸautigijartorpât, Satanaselîglo illiortaunîgik. Ahâglo, iglugasaĸsoarmiut illûnatik annivut, Jêsuse parearlugo. Tækkogamitsuglo, tuksiarvigivât, nunamingnit aularĸovlugo; erĸsidlaramik.

Umiaĸôrtokut tagva utterivut Kapernaumut. Jêsuselo iglomêtoĸ tussaumajaulermat, inugasaĸsuit kattisalerput inniksaerutjivlutik, pângane aglât; ajoĸertorpaillo. Illangitalo tikkipât, âtsivlutik tumângajomik, sittamannut akkigartaujomik. Tikkitsungnanginamitsuglo inungnut, iglo kângagut killerpât; angmaramitsuglo, aumit tumângajub nellavia ningitipât, inuit akkorngænnut, Jêsusib sânganut.

Jêsusible okperningat takkogamiuk, tumângajok oĸautivâ: ernera, ajornitit issumagijaujungnaerput. Aglangnigle illisimajut, tagvane iksivajut, issumalerput omattimingne: Una ĸanoetunik oĸauseĸarĸâ akkerartortunik Gûdemut? kia Gûdib assiata ajornerit issumagijungnaerungnarkagît?

Jêsusible, anernermine issumangit tagvainak kaujileramigit, apperivait: Sôg ômattipsingne taimak issumavisê? nelliak oĸinersauvâ oĸarlune tumângajomut: ajornitit issumagijaujungnaerput; ubvalo: makkitit, aumititit pikit, arvertarlutillo? nellojungnaerĸovlusele, inub erninga pitsartuneĸarmat nuname ajortoêrutjinermik, tumângajomut oĸarpoĸ: oĸaupagit, makkitit, aumititit pikit, angerarlutillo.

Tagva tautuktillugit makkisârpoĸ, aumitinelo neksarlugit annivoĸ: illûnatiglo tattaminiarput, Gûdelo nakoridlarpât oĸarlutiglo: taimaitomik mattoma sivorngagut tækkolaungimarikpogut.

Img. 89, 9. 10. Nâlegak Gûde Zebaot, kina illiktut Gûdeovâ ajugaĸangitoĸ? miksesârnîllo avatiptingnêpoĸ.

Igvit attaniotivotit immârbingmut aulajadlartomut; igvit mallingit saimartipáttit makkitalerangatta.

Img. 111, 3. Nâlekab piniarninga nertornarpoĸ ânanaudlarlunelo, idluarningalo îtsainaromârpoĸ itsoĸangitomut.

11. Inôsuktub Nainemiub tupaktitauninganik. Arnamik aukatsainartomik. Jairusib panninganik.

Mattoma kingorngagut iglugasangnut Nainemik attelingnut aivoĸ; illiniartingitalo unnuktut, inugasæĸsuillo illagivât. Iglugasaille itterving at tikkilermago, ahâk, toĸĸungajomik annititsivut akkigarlugo; anânangatalo tâmna ernetuarivâ, uigarniolarmelo; inugasaĸsuillo illagivât iglugasangnit.

Nâlekablo takkogamiuk, illapsugidlarpâ, oĸautivlugolo: ĸeanak! kannilerdlugolo iklervik aktorpâ, akkigartullo noĸĸarput. Jêsuselo oĸarpoĸ: Nukapiak, oĸaupagit, makkitit! Toĸĸungajorlo makkipoĸ, oĸalilarmelo; anânanganullo tunnivâ.

Illûnatiglo erĸsilerput, Gûdelo nakoridlarpât oĸarlutik: Nellautaijoĸsub tikkipâtigut, Gûdiblo inuĸotine nellipsarpait. Oĸautsillo tamakkoa tâpsominga tussaumajaulerput Jûdêame illûnâne, nunanelo avalingine illûnaine.

Jêsuselo umiaĸôrtokut ikârdlune uttermingmat, inugasaĸsuit kattisâlerdlutik tessersub sinnanut illaliorpât; illûnatik uttakkigamitsuk.

Ahâglo, illiniarviub angajokangita illangat, Jairusemik attilik tikkipoĸ, pâmakterlunelo Jê-

susib ittiganginut; tuksiarvigivlugolo iglominut itterĸovâ. Pannetuakarame Jarelingmik 12nik, tâmna toĸĸokassaĸpoĸ. Jêsuse tagvunga aitillugo, inugas ĸsuit igvikliortipât. Arnarlo Jarinik 12nik auĸatsainarpoĸ; tâpsoma perkutine tamaita nungulauĸpait âniasiortinut, pijungnaertitaujungnangilarlo kimullônêt. Tagva Jêsuse annorângata sinnâgut aktoriartorpâ tunnuanit; tagvainarlo aunga kigiĸpoĸ.

Jêsuselo oĸarpoĸ: kia aktorpângâ? illûnatigle missiarmatta, Pêtruse najortingillo oĸarput: Ajoĸertuijok, inuit tettidlalarpillo igvikliortipâtit; oĸarpotillo: kia aktorpângâ? Jêsusele oĸarpoĸ: aktortauvunga; missigigapĸo pitsartuneĸ uvamnit annisimangmat.

Tagva arnab tamanna angigutjutigijungnanginamiuk, sajuklune pâmaktervigijartorpâ, inuillo illûnatik tussartillugit unipkârpoĸ, suna pivlugo aktulauramiuk, pijungnaersârnerminiglo.

Jêsusible oĸautivâ: Panniga, mannigolerit, okpernivît pijungnaertipâtit; ullapirsauteĸarlutit aularit.

Sulle taimak oĸartillugo, illiniarviub angajokângata kivgangita illangat tikkipoĸ oĸautilâllo: Pannît toĸĸovoĸ, ajoĸertuijok pagvisarniarnago.

Jêsusible tamanna tussaramiuk, kiovâ oĸautivlugolo: erĸsiniarnak! okpituinarit, ĸanoetsungnailârpoĸ tâva.

Iglunganulle itterame, assingit itterĸongilait, Pêtruse, Jakôbuselo, Johanneselo, niviarsiablo atâtanga kissêta itterĸovait. Illûnatigle ĸeavut,

ogguarivlugo. Jêsusele oкarpoк: кeanase, toккungilaк, sinnikporle. Ijoridlarpâllo, toккojomik nellungikalloaramik.

Tamaitale annitipait, aggangitigullo tiguvê, nipliavlunelo oкarpoк: Niviarsiaк makkitit!

Anerningatalo uttervigivâ, makkisârporlo, nerrititauкovâlo. Angajokagiglo tattaminiadlarpuк. Innerterpaille, oкâlaкonnagit inungnut tamattominga.

Img. 103, 15. 16. Inûb uvlungit iviksuкattitut îput; nuvugolâкtârpoк nuvugolâktut natername. Annorib kângagorvigikpago, tagva tagvanêtsungnaipoк, innigilauкtangalo illitarijaujungnaipoк.

Img. 90, 12. Nâlegak! ajoкertortigut issumaksarsiornermik toккojuksauniptingnik, sillatulerкovluta.

---

12. Aposteliminik Kristusib tilliklerninganik. 5000 dit nerrititauningænnik. Immiub kângagut Jêsusib pissungninganik.

Illiniartinele 12 it кaiкolerpait, pitsartunermiglo nâlengnermiglo Satanasinut tamainut tunnitjivigivait, кannimasiniglo âкêjungnarкovlugit.

Oĸâlajartorĸovaillo Gûdib nâlegauvinganik, âĸêĸovlugillo kannimajunik sunatuinarnik.

Oĸautivaillo: ingergarluse sumik neksartuksaungilase, ajaupiamiglônêt, ikpiarsungmiglônêt, kênaujaniglônêt, ĸaĸĸôjaniglônêt. Iglomut itterupse, tagvanêtitse, aularĸârase tagvangat; sennajoĸ nerkiksanganik tunnitjiviojariaĸarpoĸ; ajoĸertuijartorluse oĸaritse: Nâlegauvik kilangmêtoĸ kannitomut tikkisimavoĸ. Kannimajut sunatuinait inulisigik! Satanasit annitisigik! akkeĸangitomik pigapsiuk, akkeĸangitomik tunnisiuk! Apostelillo uttermigamik, unipĸârvigivât tamainik piniarlauĸtamingnik. Jêsusible tâpkoa ingminut pitipait, aularlunelo inuĸangitomut, iglugasait Betsaidab erĸânut, tagvane inungnut ullapitaunatik merngoêrseromavlutik.

Inuille tamattominga mallugosukkamik, mallikpât; ĸaiĸovlugillo oĸautivait Gûdib nâlegauvianik, âĸiĸtaujariaĸartullo âkikpait. Uvloklilermalle, tagva 12it tikkipât oĸautivlugo: inuit makkoa aularlit, niuvervingnut avaliptingnut, iglugasangnullo, sinniktarviksarsiorĸovlugit, nerĸiksarsiniarlutiglo; tamâne inuĸajuitomênapta. Jêsusible inugasaĸsuit illapsugidlarlugit, illiniartine oĸautivait: aijariaĸangilat, illipse nerĸiksanginik tunnitsivigisigik! Taimagle oĸarpoĸ, ôktoromavlugit; kaujimagalloarame piniaromajaminik.

Tagva Filippusib kiovâ: kaĸĸôjat kênaujârsungnut 200 inut pissiangovaktut inuit tâpkoa amigarivait, mikkijomiglônêt attunit pigalloarunik.

Tagva Andreasib, Petrusib nukangata Jêsuse oĸautivâ: Nukappiaĸarpoĸ ovane, kaĸĸôjanik tellimanik mingeriangniglo maggungnik pilingmik; kissianele unnuktoĸsoarnut tâpkoa suglunarput.

Jêsusible inugasaĸsuit ikterĸolerpait nerrimârtutitut iviksukanut kunnulingaitunut. Tunnulerêktidlutik tâgva ikterput ingmigolivlutik 100 dillo 100 dillo; 50 illo, 50 illo.

Tagva taipkoa kaĸĸôjat tellimat, mingeriâglo tiguvait, kilangmullo ârlorpoĸ, kujalivlunelo avgorpait, illiniartiminit tunnivlugit, mannijiĸovlugit inungnut.

Illûnatiglo nerrivut kâgungnaerlutiglo; amiakullo kattersorpait amârgaujat 12 it tættælugit.

Nerrilauĸtut angutainait 5000 diôvut, arnát sorrutsillo kitinagit.

Inuille Jêsusib tattamnartitanga tamanna tækkogamitsuk, oĸarput: Tâmna illa nellautaijovoĸ tikkituksak sillaĸsoarmut. Jêsusele mallugosulerame, kainajarmatta tigujomavlugo, attaniotitsomavlugo, ama ĸemâlerpoĸ ĸaĸĸamut, tuksiaromavlune kissimeôlerdlune.

Unnulermalle illiniartut attârput tessersûb kiglinganut, umiaĸortôkut ikkarniaromavlutik Kapernaumut. Tâksijarêrporlo, Jêsusiblo tikkisimangilait, tessersoarlo mallilerpoĸ aĸĸunaĸsoarmut, malliksoarnullo nangialerdlutik, annore aggormatsuk.

Epulaukârdlutik issaktanik 25,000 dinik

30,000 diniglônêt ungasiĸtigijomut, Jêsuse immâb kângagut pissuktoĸ, umiaĸôrtûblo kannitanganut tikkitoĸ tækkovât; kakkilâdlarlutik oĸarput: Ijoro-una! erĸsinermullo niplialerput.

Tuavidlunele Jêsusib oĸârvigivait niplerlunelo: maksualeritse, uvangauvunga, erĸsinase.

Petrusible kiovâ oĸarlunelo: Nâlegak igviôguvit, ĸaiĸolunga illingnut immâb kângagut. Oĸarporlo: ĸailerit! Petruselo umiaĸôrtomit niovoĸ, immâgullo pissuklune, Jêsuse tikkitsomavlugo. Akkunaksoarle tækkogamiuk, koaksârpoĸ, kivililarmelo niplialerpoĸ oĸarlunelo: Nâlegak ikkajunga! Jêsusiblo tuavidlune agganne issakpait, tigulâlo oĸautivâ: Okpernekitotit, sôg innertuivêt? umiaĸôrtomullo ikkingmanik, kassûmivoĸ tâva. Umiaĸôrtomêtullo pâmaktervigijartorpât, oĸarlutiglo: ahamarik Gûdib ernerivâtit.

Ikâramiglo, Genêzaretemiut nunangænnut pivut. Nunablo tâpsoma inungita illitarigamitsuk, nunamut illûnânut tilliklerput, ĸannimajullo sunatuinait apait tâpsomunga. Tuksiarvigivlugolo, annorângata sinnâ aktortauĸovlugo taipkonunga. Illûnatiglo tâpsominga aktuijut, pijungnailerput.

Img. 145, 15. 16. Illûnatik ijingita miperpâtit; igvillo nerĸiksanginik tunnitsivigivattit nelliuningine.

Igvit aggaktit issivitipáttit, anerneggillo illûnaita nâmaksitipáttit kuviasuklutit.

Hiobe 9, 4. 7. 8. Nâlegak sillatôvoĸ sôngudlarlunelo. Sekkinermut oĸarpoĸ, tagva nuilungilaĸ; uvloritjallo nakkiterpait. Kilak issivipa inutôlune, pissuklunelo immârbiksub mallingita kângiue.

---

13. Jêsusib mingoartauninganik arnamut ajortullijomut. Arnamik Kanaanemiomik.

Pijoĸalauĸpoĸ tagva, Farisêerit illangata Jêsuse innangmago nerreĸattikumavlugo. Farisêeriblo iglunganut itterpoĸ, nerrimârvingmullo ingipoĸ. Ahâglo, tagvane iglugasaĸsoarnêtoĸarpoĸ arnamik ajortullijoĸsôlauĸtomik. Tâpsoma Jêsusemik Farisêerib iglungane nerrimârvingmut ingitomik tussarame, publaujaĸ mingoarutemik tippitsiariktomik immalik tikkiutivâ; ittigangitalo tunnuannut pivoĸ, kealarmelo, kugviminullo ittigangit mitsuktilerpait, allartilaitalo nujaminut, ittigangillo kunnikpait, mingoarlugillo tippitsiariktomut.

Farisêerible nerrijartorĸojingata tamanna takkogamiuk, illumigut issumalerpoĸ oĸarlunelo: Una nellautaijôgune, arnaĸ una aktortine ĸaujimanajaralloarpâ, ajortullijoĸsôngmat.

Jêsusible Farisêerib issumangit ĸaujimagamigit, oĸautivâ: Simon, oĸausiksaĸarpunga illingnut. Taimnale oĸarpoĸ: Ajoĸertuijok, okarit.

Akkiliksaĸarviojoĸalauĸpoĸ akkiliksalingnut maggungnut, aipanganut kênaujanik 500dinik, aipanganullo kênaujanik 50nik. Akkiksaĸalungimanigle, akkilêrĸojungnaerpaĸ. Atte, oĸarit, taipkoa nelliakita nagliginersariniarpaûk? Simonib kiovâ oĸarlune: issumavunga, unnunersanik akkilêrĸojungnaertangat.

Tagva Jêsusib oĸautivâ: idluartomik erĸartuivotit. Arnamullo sâdlune, Simonemut oĸarpoĸ: Arnaĸ una tækkoviuk? iglungnut itertunga immermik ittikama ubvautiksanganik tunnitjivigilaungilarma: ômale ittigakka ĸausertipait ĸugviminut, allartilaitalo nujaminut.

Igvit kunnilaungilarma; ômale itterame, soraerane ittigakka kunnikpait. Igvit niaĸora napârtub orĸsuanik mingoanginivát, ômale ittigakka mingoalauĸpait tippitsiariktomik.

Tamanna pivlugo oĸaupagit: ajortunit unnuktunit issumagijaujungnaerneĸarpoĸ, angijomik naglilaurame; ikkitunille issumagijaujungnaerneĸartoĸ, mikkijomik naglikpoĸ. Arnamullo oĸarpoĸ: ajornitit issumagijaujungnaerput.

Tagva nerrekattingit illumikut oĸalerput: kina una, ajortunittauĸ issumangnarungnaertitsijôĸ? Arnamulle oĸarpoĸ: okpernivît ikkajulauĸpâtit, ullapirsauteĸarlutit aularit!

Jûdille uvloĸsiorvingat, akkerĸunik millukatalingnik igloĸarvingat ĸannilerpoĸ. Tagva kattangutingita oĸautivât: parngnailerit aularlutillo, Jûdêamullo ailerit, illiniartitittauĸ tækkoĸovlugit

piniarnernik piniarnerijarnik. Angigutjilune piniartoĸangimat sumik, tautuktaujomagune. Taimailioruvit saĸĸijâlerit sillaĸsoarmiunut.

Kattangutingitalônêt okperingimatsuk. — Tagva Jêsusib oĸautivait: piviksara nelliutisimangilaĸ sulle; piviksasele nelliutitsainarpoĸ. Sillaĸsoarmiut ômigijungnangilâse, uvangale ômigivânga, tâpkoninga kigligiutsigama, piniarningit idluimatta.

Illipse uvloĸsiorvingmut tamattomunga majoraleritse, uvanga majoraromangilanga sulle. Tamattomingale oĸautijarêramigit, Galilêamêtuarpoĸ sulle.

Nikkovidlunelo tâva tagvangat aularpoĸ, Tirusiblo Sidoniblo erĸângnut pilune, ijeriartoromavlune: iglomullo itterlune inuit angigutijomagalloarpait, ijersimajungnangilarle. Ahâglo arnat illangata Kanaanemiûb pannerĸartub makkojungnartomik anernelingmik tussaumagamiuk, tikkilugolo ittiganginut pâmaktervigivâ, tuksiarvigivâlo, Sâtanase annititauĸovlugo panningminit, nipliutidlarlugo: Nâlegak, Dâvidib erninga nâpkiginga! Sâtanasib panniga âniatidlarpâ.

Kiungimarikpâle oĸautsemut attautsemullônêt. Tagva illiniartingita tikkipât, ĸennuvigivlugo oĸarlutik: ikkajorung-una, nipliojormattigut. Kiovaille oĸarlunelo: tillijaumatuinartunga saukanut tammarsimajunut, Israêlib iglunganit pijunut.

Taipsomale pâmaktervigijartorpâ oĸarlunelo:

Nâlegak, ikkajunga! kiovâle ᴏᴋarlunelo: idluangilaᴋ, ᴋittorngaujut ᴋaᴋᴋôjanginik aᴋsârlugit, kingminullo êgidlugit. Arnarle (ᴏᴋautsit makkoa tukkinganik tukkisitsiarlune) ᴏᴋarpoᴋ: ahaila Nâlegak, taimaikalloarpoᴋ; ᴋingmiârsuille nerrivut karnganerlukunik inuata uerrimârvinganit kattaktunik. Tagv. Jêsusib kiovâ ᴏᴋautivlugolo: Arnaᴋ, okpernît angijovoᴋ! pijomajarnik pilârpotit; aularit, pannît pijungnaerpoᴋ!

Iglominullo pigame, Sâtanase annisimajok kingorarpâ, panninelo aumittimine nellajok naipipâ.

Tirusiblo Sidoniblo erᴋângnit aularmigame, Galilêab tessersoangata sennianut pivoᴋ, igluga-saᴋsuit tellimaujortut erkânut, majorarlunelo ᴋaᴋᴋamut, tagvungalo ingipoᴋ. Inugasæksuillo nellipsarpât, tussiaktunik, tautungituniglo, ᴏᴋarungnangituniglo, illakungortuniglo, assinginiglo unnuktunik illagit, illivaillo Jêsusib ittigangita sângænnut; tâpsomalo âᴋikpait.

Tussajuitomiktauᴋ ᴏᴋarungnangitomik âtsivut tâpsomunga, ᴋennuvigivâllo, aggangminut aktuerᴋovlugo tâpsominga. — Inuillo akkorngaᴋit ingminut pitipâ, aggannelo siutigingnut illivait, ᴋesselarmelo, ᴏᴋangalo aktorpâ.

Kilangmullo ârlorpoᴋ, annersaumilarmelo ᴏᴋautivâ: Hefata! imaipoᴋ: angmalerit! Siutigiglo tagvainaᴋ angmarpuk, ᴏᴋangatalo ᴋellarutinga pêrpoᴋ, ᴏᴋatsialilarmelo.

Innerterpaillo, tamanna ᴏᴋautauᴋonnago

inungnut. Tagva innerteralloarmagit angijomik, anginersamigle ᴀĸpautigivât. Tattaminiarlutiglo oĸarput: Tamaita idluartipait, tussangitut tussartilugit, oĸarungnangitullo oĸartipait.

---

2. Kor. 7, 10. Kiksarneĸ Gûdemiut pijok, ĸaĸĸialertitsivoĸ piloringnartomut; tamattominga inuĸ ĸaĸĸialingilaĸ; kiksarnerle nunab pingit pivlugit toĸĸotitsivoĸ.

Joh. 6, 37. Uvamnut ĸaijok, annitinagolo ajæĸtorniangilara.

Jakobus 5, 15. Okpernerub tuksiarningata kannimajok inuliniarpâ; Nâlekablo makkitiniarpâ.

---

14. Johannesib baptiterijub niaĸoêrtauninganik.

Taipsomane Herôdese, nunab illainangane attaneĸ tussaumalerpoĸ Jêsusemik; kivgannelo oĸautivait: tagva Johannese baptiterijok, niaĸoêrtautilauĸtara; tokkungajuniṭ makkisimagame, taimaitunik tattamnartullivoĸ.

Herôdesib Johannese tigulaungmago, ĸellaksorlugolo pitilaungmago parngnanaersimavingmut, Herodiase, nukkame Filippusib nullianga pivlugo. Johannesib oĸautilaungmago: idluangilaĸ nulliarigangne.

Herôdiasible Johannese токкonasuaromagalloarlugo ajorpâle; Herôdesible Johannese illeragivâ, nellunginamiuk idluartovlune issumagiктоксôngmat; tâmanna pivlugo sapputivâ, kakutikullo nâlekpâ tussarnerilâllo. Inuillotauк Herôdesib erksigivait, Johannese nellautaijonasugingmatsuk.

Uvloкalermalle pitjutivingmik Herôdesib inulerviane, tâpsoma attanigasait, sorktuksallo angajokângit, Galilêamêtullo angajoкaunersat nerrimârtimagit; tagva Herôdiasib pannia itterpoк, tânselarmelo; Herôdesiblo nerreкattingitalo tamanna кuviagivât.

Tagva attaniub Herôdesib niviarsiak oкautivâ: issumangnik tuksiarvigingâ, pijomajarnik pillitsomavagit. Oкautimariklugolo oкarpoк: sumik tuksiarvigigumga, illa pillitsomavagit, attaniovingma кoppanganiglônêt.

Annivlunelo anânane appersoriartorpâ: sumik tuksiartuksauvêk? tâpsomungalo ajoкertortaulaukârdlune ittersârivoк attanermut, кennuvlunelo oкarpoк: tagvainak tunnitjiviôjomavunga Johannesib baptiterijub niaкoanik, pôgutamut illimajomik.

Attaneк kiksalerpoк; oкautsinele oкarmaringnine pivlugo, nerreкattinelo pivlugit, sullinane tuksiarкojomalungilâ.

Attaniublo niaкoêrsije tillisârpâ, niaкoalo aijauкovâ. Tâpsoma parngnanaersimavingmut niakoêriartorpâ. Niaкoalo pôgutamut illimajok tikkiupâ, tunnilugolo niviarsiamut, niviarsiable anânaminut tunnivâ.

Tamannalo illiniartingita tussaramitsuk, tikkilerput, timingalo illuvermut illijartorpât; ɔkautigijartorpâllo tamanna Jêsusemut.

Jêsusible tamanna tussaramiuk, aularpoɔ tagvangat, umiaɔôrtokut inukangitomut inutojomavlune.

Jesaia 48, 22. Gûdeɔkangitut ullapirsauteɔkangilát, Nâlegak ɔkarpoɔ.

Sal. okal. 25, 28. Angut anernerminik nunojungnangitoɔ, iglugasaɔsoatitun avaluɔsoaɔkarungnaitutitut-îpoɔ.

Matt. 5, 10. Pilorikput unangmijaudlartut idluarneɔ pitjutigallugo; nâlegauvik ɔilangmêtoɔ pigileramitsuk.

---

15. Adsiujunik sunatuinarnik, Gûdib nâlegauvia pivlugo.

Tessersûblo kiglingane ama ajoɔertuilerpoɔ; inugasæɔsuille kattilermatta, iglugasaɔsoarnit tamainit katsungaitomik nellipsarmatsuk, umiaɔôrtomut tessersoarmêtomut ikkijariaɔalerpoɔ ingidlunelo; inugasæɔsuillo illûnatik tessersub kiglinganêput.

Sunatuinarniglo ɔkarvigivait adsiujutigut, ɔkarlunelo: nâlegitse! ahâk, karngasuijok kar-

ngasuijartorpoĸ. Karngasuitillugolo illangit apĸosinermut kattakput, tingmitjallo pukkumalukpait.

Illangillo kairtomut ivjokitomut kattakput; perortersârpullo ivjokinamik; sekkinerle nuingmat, kunnulersârput, amâĸanginamiglo pannilerput.

Illangit kattakput orpît kakkilautiggit akkorngænnut; orpîllo kakkilautiggit peroramik, toĸĸopait.

Illangillo kattakput nunamut ivjoriktomut, perorsiaksaĸalerpullo sullugainermingne: illangit 100nik, illangit 60nik, illangit 30nik.

Oĸautivaillo: tussâjungnik siutilik tussarle! Kissimeôlermallo, najortingita 12it illagivlugit, apperivât adsiujub tamattoma tukkinganik.

Kiovaille: illipse Gûdib nâlegauviata nellonarninganik ĸaujititaugalloarpose; assisele oĸautjauvut adsiujutigut, takkogalloarlutik takkoĸonnagit, tussaralloarlutiglo tussarĸonnagit. Piloridlarpulle ijisse tautukkamik, siutisselo tussâgamik. Ahamarik oĸaupapse: Nellautaijut idluartullo unnuktut takkojase takkojomadlalauĸpât, takkolaungnagolo; tussajaselo tussaromadlalauĸpât, tussâlaungnagolo.

Tamannale adsiujub tukkinga: apkosiniub sennianêtut, tâpkoangôvut, tussartut tamakkoninga; kingorngagut Sâtanasib tâva oĸautsit pêjariartorpait ômattinginit, okperĸonagit piulijauĸonagillo.

Kairtomêtulle, tâpkoangôvut, tamakkoninga tussarunik, ĸuviasuklutik illaliortut; tâpkoale

amâĸangilát; annikitomik okperput, kappianartoĸalerangalle kattakput.

Orpîlle kakkilautiggit akkorngænnut kattaktut, tâpkoangôvut, tamakkoninga tussartut, inôtsible siarklerningane akluitsomaninganelo, ikliguninginelo pijut, ippidlarpullo sullugainertâratiglo ĸaĸĸôjaksatalingnik.

Ivjoriktomulle pijut, tâpkoangôvut, oĸautsinik tussartut, torĸorlugillo ômamingne idluartome, sullugainertârlutiglo ĸaĸĸôjaksatalingnik ĸennuêdlutik; illangit 100ilingnik, illangit 60-ilingnik, illangit 30ilingnik.

Adsiujub tâpsoma assianik oĸarvigivait oĸarlunelo: Gûdib nâlegauvia inuktun-îpoĸ, perorsiaksamaringnik karngasuijotut perorsêvingminut. Inuille sinniktillugit, akkerartorte perornerluktuksanik karngasuijartorpoĸ perorsiaksamarît akkorngænnut, aulalarmelo.

Perorsiaksamarît perormatta singailikalilarmiglo, perornerluktokulluittauĸ nuilerput. Kivgat tagva angajoĸâmingnut tikkiput, oĸarlutiglo: Nâlegak karngasuilaungilatit perorsiaksamaringnik perorsêvingnût? nakit perornerluktuksaĸarnerĸâ? kiovait: Akkerartortib âsit tamanna pivâ. Kivgangita oĸautivât: uvaptingnulle tamakkoa nutsugiartorĸovigît?

Kiovait: Aukak, perorsiaksamarît nutsuĸassiutiniarassigik, perornerluktokulluit nutsulerupsigik. Tammarmik perorĸattigêkilit, kattersivik nelliuterĸârtinnago; kattersivigle nelliutilerpát,

kibluijut oĸautijomavakka: perornerluktokulluit katterkârsigik, ĸeppidlugillo ikkoalaklugit; perornitsiariktulle kattersorsigik ĸemmatullivimnut.

Tagva Jêsusib inuit aularĸovait angergarlunelo. Illiniartingitalo tikkipât oĸarlutiglo: adsiujomik mattominga nellojungnaertittigut, perornerluktokulluit perorsêvingmêtut pivlugit.

Kiovait oĸautivlugillo: Perornitsiariktuksanik karngasoijok, tagva Inûb Erninga. Perorsêvik tagva sillaĸsoaĸ. Perornitsiariktut tagva Nâlegauvingme ĸittorngaujut. Perornerluktut tagva ajortub ĸittorngangit.

Akkerartorte ukkoninga karngasoijok, tagva Sâtanase. Kattersivik tagva sillaĸsub mattoma naggatiksanga. Kibluijut tagva Engelit.

Inûb erningata Engeline tillijomârpait; taipkoalo sinnaungajut tamaita, idluitullijullo kattitsomârpait, Kiaksaumullo ikkomalingmut êgitsomârpait; tagvane ĸeavaksoadlarneĸaromârpoĸ, aglerularneĸaromârlunelo. Idluartulle seĸĸinertut ĸaumatigijomârput Atâtamik nâlegauviane. Tussâjungnik siutelik tussarle!

---

1. Joh. 5, 18. Gûdemit erniangomajok, ingminik udjertorpoĸ, ajortublo, (Sâtanasib) aktorniangilâ.

Sal. 4, 23. Tamainit anginerpangojomik ômattit udjertoruk: omangat inôsek anningmat.

1. Kor. 4, 5. Erĸartuiniarase nelliuterĸârtinnago, Nâlegak tikkitsiarilugo; tâpsoma târme

ijersimajuttauĸ saĸĸertitsomârmagit ĸaumajomut, ômattillo erĸarsautingit nellonêromârpait.

---

16. Adsiujunik sunatuinarnik sulle.

Oĸarporlo: Sumut Gûdib nâlegauvinga adsiutitaĸsarivigo? Senfib karngasûtiksatangatutîpoĸ; tâmna karngasortaugame nunamut, mingnerôvoĸ assiminit karngasûtinit tamainit nuname.

Karngasortaugamelo perorpoĸ, anginersauvlunelo perorsianit makpatâvangnit tamainit; akkeroĸalilarmelo angijunik, tingmitjallo kilaub attanêtut inneĸarungnarput tachaliningane.

Ama oĸarivoĸ: Gûdib nâlegauvingata suna âdsigivaûĸ? ĸaĸĸôjat sêrnarsautingatut-îpoĸ; arnaĸ tâpsominga tigusivoĸ, akkudlugolo sennaugarmut, ôktut pingasuêrtorlugo, sernartipâlo illûnât.

Ama Gûdib nâlegauvia perĸutemariktut ivlernartotut, perorsêvingme ijersimajotun-îpoĸ. Inûb tâmna nagvaleramiuk ijerpâ; ĸuviasungnermullo perĸutine tamaita niorvgutigivait, perorsêviglo tâmna pissiarilugo.

Ama Gûdib nâlegauvia niuverniartotut, ajungitunik sappangaksiortotun-îpok. Sappangarlo pivianartoĸ nagvâramiuk, perĸutine tamaita niorvgutigivait, tâmna pissiarilugo.

Ama Gûdib nâlegauvia nul'utjattitut, immâ-

nut ningititaumajutitun-îpoĸ, sunatuinarnik nulluartitsivaktutitut. Tættætarangattale sikjamut ĸaĸĸitipait, ikterdlutiglo ajungitunik kattilerpait ĸattaujamut, piungitulle êgipait.

Taimaitsomârivoĸ sillarsûb naggatiksangane. Engelit avititsartoromârpait idluitut idluartunit, êgidlugillo kiaksaumut ikkomalingmut; tagvane ĸeavaksoadlarneĸaromârpoĸ, aglerularneĸaromârlunelo.

Jêsusiblo illiniartine apperivait: tamakkoa tamaita tussâvisigîk? kiovât: ahaila Nâlegak. Tagva oĸautivait: Tamanna pivlugo aglangnik illisimajut nelliat, nâlegauvingmik kilangmêtomik illisimajok, angajoĸâtut perĸuteĸarvingminit nutâniglo nutaungituniglo saĸĸertitsijotun-îpoĸ.

Taimaimat adsiujomik ominga tussaritse: Gûdib nâlegauvingata adsigivâ iglub inua, uvlarortoĸ sennajuksarsioriarlune perorsêvingminut Waineliksatalingmut.

Sennajuksallo angerĸattigijarêramigit kênaujamik attautsemik akkileromavlugit, uvloĸ nâvlugo sennaĸovlugit, tillivait perorsêvingminut Waineliksatalingmut.

Stundîk pingajuangne annigame, assingit tækkovait niuvervingmêtut sulliaksaĸangitut; oĸautivaillo: illipsetauĸ aileritse perorsêvingmut Waineliksatalingmut; nâmaktomik akkileromavapse. Aivut tâva.

Ama annigivoĸ stundit 6 ingænne, 9 ingænnelo, taimailiormivlune. Stundille 11 ingænne

ama annigivoĸ, assingittauĸ sulliaksaĸangitut tikkinivait oĸautivlugillo: sôg uvloĸ nâvlugo sulliaksaĸarase tagvanêkisê?

Oĸautivât: tillijeĸanginapta. Oĸautivait: illipsetauĸ aileritse perorsêvingmut Waineliksatalingmut; nâmaktomiglo akkilerniarpapse.

Unulermalle, perorsêviub Waineliksataliub inuata pimaklertoĸotine oĸautivâ: Sennajut ĸaiĸolugillo akkilikit, pigialerillo kingorlermit sivorleĸ tikkidlugo.

Tagva stundit 11 ingænne sennaĸojaujut saĸĸerput, illûnatiglo adsigênik kênaujanik attautsinik pivut. Sivorlît tikkinamik, unnunersanik piniarasugivut; tâpkoatauĸ illûnatik adsigênik kênaujanik attautsinik pigivut.

Attautsemiglo pigamik, perorsêviub inua oĸarnerlotilerpât, oĸarlutiglo: kingorlît makkoa stundeme attausênarme sennalauĸtut, uvaptingnut adsiutipattit, uvlub oĸumainarninganik kiangoninganiglo tukkisilauralloarapta.

Kiovaille, illangalo oĸautivlugo: illanâra akkilênerlugvigingilagit. Angerĸattigêlaungilagûk kênaujamik attautsemik? ĸênaujat piuk aularlutillo! kingorlerle tâmna illiktut akkileromavara.

Perkutimniglônêt issumamnik piniartuksaungilanga? kattalungavêt pitsiarnera pivlugo?

Taimak kingorlît sivorliôjomârput, sivorlîllo kingorliôjomârput. Kaiĸojaujut unnudlarmatta, annerimajulle ikkidlarput.

2. Kor. 4, 17. 18. Kappiasungnerijavut mâne oĸitut annigortullo piksarsivut pinnarnartoĸsoarmik nelleĸangitomik naksaungitomik; uvagut, tækkuksaujunik piniangitogut, tækkuksaungitunigle. Tækkuksaujut naksaungmatta, tækkuksaungitulle naggateĸangilát.

Rôm. 9, 20. Illa inuk ômat! igvit kinauvêt? Gûdemut akkerartoromagavêt?

---

17. Saukamik tammarsimajomik. Kênaujamik tammaijaumajomik. Ernermik assiosimajomik.

Zoellnerille ajortullijullo tikkipât, tussaromavlugo. Farisêerille aglangniglo illisimajut avamudlarput oĸarlutik: oma ajortuggit illaliorpait, nerreĸattigilugillo.

Adsiujomigle mattominga oĸautivait, oĸarlunelo: kia illapse saukanik piggub 100dinik, taipkoa illangat tammaiguniuk, 99it ĸemângniangilagît inuĸangitomut, tammartorlo ĸenneriartorniangilaûĸ nennerĸârnago?

Nenniguniuglo tuimikpâ ĸuviasuklune; tikkileramelo illanne sillalinelo ĸaiĸovait oĸautivlugit: ĸuviasuĸattigisinga, saugara tammarlauĸtoĸ nennigapĸo.

Oĸaupapse: taimaktauĸ kilangme ĸuviasu-

taugivoĸ ajortullijok attauseĸ ĸaĸĸialertoĸ, 99 nit idluartunit ĸaĸĸialeriaĸangitunit.

Arnablônêt kia tellimaujortunik kênaujaggub, tâpkoa illangat assiojiguniuk, nenneroamik ikkitsiniangilâĸ, iglo sannerdlugo, katsungaitomiglo ĸennerajangilaûk nennerĸârnago? nenniguniuglo, illanârijane sillalinelo arnat ĸaiĸovait, oĸautivlugit: kuviasuĸattigisinga, kênaujara assiojilauĸtara nennigapko. Oĸaupapse: Taimaktauĸ ajortullijok kakkialerangat, Gûdib Engelingita ĸuviasutigivât.

Oĸarporlo ama: Angutekalauĸpoĸ maggungnik ernilingmik. Nukkardliublo atâtane oĸautivâ: Atâtak, perĸutingnit pijæksakka pilakka. Perkutine tâva avikpait tâpkungnunga.

Uvlullo ikkitut nângmatta, nukkardliub perkutine tamaita kattilerpait, nunamullo ungasiktomut aularpoĸ; tagvanelo perĸutine nungupait ajortullinermut.

Perĸutine tamaita nungulaungmagit, kângnartoĸsoaĸ pigialerpoĸ nuname taipsomane illûnâne; tâmnalo ajoĸsalerpoĸ. Nunablo taipsoma inungita illangænnut tikkipoĸ; tâpsoma kivgarilerdlugo aulartipâ perorsêvingminut, kuingêngit mianerilugit.

Aĸĸeartoromagalloarporlo kuingêngit nerĸiksanginik, tunitjiviônanelo tâpkoninga. Tagva issumamigut erkailerpoĸ oĸarlunelo: unnuktunik atâtaga ikkajorteĸarpoĸ nerĸiksamik ajoĸsangitunik, uvangale kângmut perlilerpunga. Parng-

naileromavunga, atâtamnullo aijomavlunga, ᴏᴋautivlugolo: Atâtak, ajortullilauᴋpunga Gûdemut kilangmêtomut illingnullo. Kingorngane ernernik taijaunermik nellopᴋotivunga; ikkajortivît illangatitut illingatilaunga.

Aulalerporlo atâtaminullo tikkidlune. Sulleleungasiktomêtillugo, atâtangata tækkovâ, nâpkuarivlugolo, aᴋpangerdlunelo ᴋongasingagut erᴋipâ kunniklâlo. Erningatale ᴏᴋautivâ; Atâtak, ajortullilauᴋpunga Gûdemut kilangmêtomut illingnullo, mattoma kingorngane ernernik taijaunermik nellopᴋotivunga.

Atâtangatale kivgaminut ᴏᴋarpoᴋ: Annoraᴋ pinnarnarnerpâᴋ ᴋaisiuk attitisiuglo, aggangillo ᴋetterdlermingnik pittatsersigik attitilugolo ittigâlungnik; Nocharmiglo ᴋoinijomik ᴋaitsigitse, toᴋᴋotsiluselo, nerrilutalo ᴋuviasukta! Ernera tâmna toᴋᴋolauralloardlune ama ômarmingmat; assiosimalauralloarpoᴋ, nagvârtauvorlo. Kuviasulerpullo tâva.

Erningale angajukleᴋ perorsêvingmêpoᴋ; iglolo ᴋaglileramiuk, kattimajut imgertoᴋattigêt tussarpait. Kivgallo illangat ᴋaiᴋovâ, apperivlugolo sunaumangât. Tâpsoma ᴏᴋautivâ: Nukkat tikkipoᴋ, atâtallo nocharmik ᴋoinijomik toᴋᴋotauᴋojivoᴋ, ernine ᴋanoengitoᴋ ama pigamiuk.

Angajua tâva annûlerpoᴋ itteromananelo. Tagva atâtanga annivoᴋ innalâlo. Atâtanele kiovâ ᴏᴋautivlugo: Jarinik unnuktunik kivgartorlauᴋpagit, perkojattillo illûnaita nâlelauᴋpakka; igville saukamik angutsoarmik ᴋaitsilaung ᴋarikpotit uvamnut, ᴋuviasuᴋovlunga illanâ-

rijakka illagivlugit. Ernîlle tâmna tikkingmat, perkutiminik nungutsijok arnarniarnermut, nocharmik koinijomik tokkotaukojivotit tâmna pivlugo.

Atâtangatale okautivâ: Ernîk, najutsainarparma, perkutikkalo tamaita pigivattit. Serrilutille kuviasuktuksaugalloarpotit; nukkat una tokkungalauktok ama ômarmingmat; assiosimalauktorlo nagvârtaumingmat.

Sal. okal. 23, 21. Immertudlartut, timimingniglo sujuktitsijut, taimailiornermut aklutitaulerput; sinniluartorlo annoranik alliktorsimajunik attoriakarpok.

Hes. 3, 11. Sorlo miksekârtomik inôgama Nâlegak, Nâlegak okarpok: idluitullijub tokkunga kuviagingilara, idluitullijorle sâlerkovara apkotigilauktaminit, inôkovaralo. Taimaimat! sâleritse nvamnut; sôg tokkojomavise ajornipsingne? Nâlegak okarpok. —

---

18. Angumik akluitomik. Lazarusemiglo aklujomik.

Jêsusib Farisêerit pijomatudlartut okautivait: angajokângnut maggungnut kivgartortokarungnangilak; aipâ omigilârpâlônêt, aipâ nagligilugo; ubvalo aipâ ungagilârpâ, aipanga nacho-

gilugo. Gûdelo nunab pingillo attautsikut kivgartorungnangilasse. Adsiujomiglo mattominga oкautivait: akluitomik anguteкalauкpoк, annorârpaktomik aupaloriktunik, sâtuniglo pivianartovaksoarnik; uvlullo tamaita inûnatsoridlarlune кuviasukpoк.

Aklujoкarivorlo tagvane, Lazarusemik attelingmik; tâmna ittervingata kiglingane nellavoк, illûnâne ajuadlartoк. Nerrititaujomavorlo karnganerlukunik, akluitub nerrimârvianit kattaktunik; кingmille alluktoriartorpait ajuangit.

Aklujorlo toккungmat, Engelit âpât Abrahab sânganut. Akluitorle toккogivoк, illuvertauvorlo. Anianartoкsoarme kappianartovingmêdlune uitalerpoк, Abrahalo tækkovâ kanningitomit, Lazaruselo sarliartanga.

Kaigarsulerpoк oкarlune: Atâtak Abraha, nâpkiginga! Lazaruselo tilliuk, tikkime nuvua immermut missuкârdlugo, oкara nigliterliuk; mattomunga ikkomaкsoarmut âniadlarama.

Abrahable oкautivâ: Ernîk erкaumagit, inôtillutit ajungijutit pilaurangne: Lazarusele kappiaktoadlalauкtoк mânna mannigortauvoк, igville âniatitauvotit. Tamannalo tappilugo akkunaptingne ittersaкsoaкarpoк; tamângat illipsingnut ikâromajut sapperput; taimaktauк uvaptingnut ikaromajut illipsingnit sapperivut.

Tagva oкarpoк: Tamanna pivlugo tuksiarvigivagit atâtak, tâpsominga tilliklerкovlutit atâtama iglunganut. Sulle кattanguteкarama tellimanik, kigligiutserкovlugo tâpkonunga, ânianartovingmut tamattomunga perкonnagittauк.

Abrahab ᴏᴋautivâ: Môsesib nellautaijullo aglanginik perᴋaramik, ipkoa nalekligit! ᴏᴋautivâle: aukak atâtak Abraha, toᴋᴋungajulle illangata tikkipagit ᴋaᴋᴋialerajarput.

Oᴋautivâ: Môsese nellautaijullo nâlengikunigit, okperajanginivuttauk, toᴋᴋungajunit makkitoᴋarpat.

Gal. 6, 7. 8. Tammarniarasse, Gûde mittautigijaujomangilaᴋ; inuk ᴋarngasuinerminik kattersoijomârmat. Uviningminut ᴋarngasuijok, asserornartomik kattersoijomârpoᴋ uviningmit; Anernermulle ᴋarngasuijok, inôtsemik naksaungtomik kattersoijomârpoᴋ anernermit.

Fil. 3, 19. Asserornermik naggateᴋaromârput taipkoa natjamingnik Gûdekartut, kangusuktuksaujullo nertornautigijamingnik; nunab pinginik pinasuarlauᴋtut kissiane.

---

19. Jêsuse Sorrutsit illanârijangat. Inuosuktoᴋ akluitoᴋ. Zachêuse Zoellnereojok.

Uvlut illangane, Jêsusib iglomêdlune illiniartine ingmikôrlugit ajoᴋertormagit, ahâk tagva nutakkanik âtsivut tâpsomunga, patting-

mijauĸovlugit. Illiniartingitale nutakkanik âtsijut suadlarpait.

Jêsusible tamanna takkogamiuk, idluaringilâ, oĸautivlugillo: Nutakkat uvamnut pilit, innerterassigiglo; tâpkoa Gûdib nâlegauvinga pigingmatsuk. Ahamarik oĸaupapse: Nutakkatut Gûdib nâlegauvinganik pingitoĸ, itterniangilaĸ. Erĸilugillo, aggangminut pattingmivait, saimartilugillo.

Annilaungmallo apkosinermut, inuit illangata, ingiarsijub sêrĸortorvigilugo apperivâ: ajungitotit ajoĸertuijoĸ, sumik piniartuĸsauvîk, inôtsemik nâĸsaungitomik kingormgujerĸovlunga?

Jêsusible kiovâ: sôg ajunginerarpinga? ajungitoĸangilaĸ; Gûde kissime ajungilaĸ. Perĸojat ĸaujimagalloarpattit: nulliarêngnermik asseroijuksaungilatit. Inuartuksaungilatit. Tigliktuksaungilatit. Kigliluktomik oĸautigijaĸartuksaungilatit. Akkilênerluktuksaungilatit. Atâtallo anânallo nâlekik. Kiovâle oĸautivlugolo: Ajoĸertuijoĸ, tamaiʻa tamakkoa mallilauĸpakka sorrusiônimnit.

Jêsusiˀ tagva takkuserpâ, nagligilugolo oĸautivâ: Attausek sulle pigingilat: perĸutitit tamaita niorvgotigijartorkit, aklujunullo pilliutigilugit; tagva perĸutekatsiarniarpotit ĸilangme; ĸailerillo malliklunga; oĸumaitiksarniglo illingnut pît.

Tamannale oĸausek tussaramiuk, annûlerpoĸ kiksarlarmelo, ĸemakpâ, perĸutekarame unnuk-

tunik. Jêsusible ĸeviarlune illiniartine oĸautivait: akluitut nâlegauvingmut ĸilangmêtomutpilutik sappernakasakpoĸ. Illiniartingitale oĸausingit tamakkoa kakkilârutigivait. Jêsusible anna kiovait oĸautivlugillo: nagliktakka ĸittorngakka: Gûdib nâlegauvinganut itteriaĸ ajornarpoĸ perkutimingnik tættekartunut. Ajornanginersauvoĸ, (nergjutsoaĸ) Kamêle merĸutib ijingagut pilune, akluitub itterniarninganit Gûdib nâlegauvianut.

Kakkilârnersaugivut ama, oĸarlutiglo ingmingnut: kiname tagva piulijaujungnarniarĸa? Jêsusible takkusarlugit oĸautivait: inungnut ajornarpoĸ, Gûdemulle ajornangilaĸ; Gûdemut tamaita ajornangilât.

Jêsuselo kingorlerpâmik Jerusalemut ingeralerame, Jerichomut tikkilerpoĸ. Ahâglo anguteĸalauĸpoĸ tagvane, Zachêusemik attelingmik; tâmna angajoĸaujok Zoellnerinut, akluitôvlunelo.

Jêsuselo takkojomadlarpâ kinaungmangât, inungnullo sapperpoĸ, mikkigame. Sivorliovlunelo akpangerpoĸ, napârtomullo Maulbêreliksamut majoarpoĸ, takkojomavlugo; tamanna apĸotiksaringmago.

Jêsuselo tagvunga pigame, kongmut ârlorlune takkovâ oĸautilâllo: Zachêuse, aĸĸasârit, iglungnut uvlome itteriakarama. Tâva aĸĸarsârpoĸ, ĸuviasuklunelo illaliorpâ.

Illûnatiglo tamanna takkogamitsuk, avamudlarput, angumut ajortullijomut ittermat. Zachêusible Nâlegak tikkipâ oĸautilâllo: Nâlegak, ahâk,

perĸutikka maggoilivlugit, aipangit tunnivakka aklujunut, uiverijaujoĸarpallo uvamnut, sittamaertorpakka uttertilugit.

Jêsusible oĸautivâ: uvlome iglo tâmna piulijiksarsivoĸ, Abrahab erneringmagotauk. Inub erninga tikkisimangmat, tammarsimajut ĸenneriartorlugit piulijartorlugillo.

Img. 38, 10. Nâlegak kajungiutikka tamaita sângnêput; annersauminikka ijersimangilât sângne.

Joh. 10, 14. Uvanga mianersijôvunga ajungitoĸ, pikkalo illitarivakka, illitarijauvlungalo pimiut.

Vers 11. Uvanga tikkipunga, inôtsemik piksaniglo nâmaktunik peĸarĸovlugit.

---

20. Samariamiok nâpkigosuktoĸ; Kivgarlo nâpkigosujuitoĸ.

Aglangnik illisimajut kattimatillugit, Jêsuse tussaromavlugo, tâpkoa illangat nikkovipoĸ, ôktorlugo oĸarlunelo: Ajoĸertuijok, sumik piniartuksauvêk? inôgûmik nungusuitomik kingormgujerĸovlunga?

Jêsusible oĸautivâ: Perĸojane ĸanoĸ aglaksimavâ? ĸanorlo attuarsivêt? kiovâ oĸarlunelo: Gûdingnik Nâlegarnik nagliktuksauvotit omat-

tingnut tamânut, târningnullo tamânut, issumangnullo tamainut, pitsartunernullo tamainut; inukattingniglo illiktut nagliktuksauvotit.

Jêsusib tagva oĸautivâ: kiolorikpotit, taimailiorit, inôniarpotit tâva. Taimnale idluartôjorilerame Jêsuse apperivâ: Kina inuĸattigivigô?

Tagva Jêsusib kiovâ oĸarlunelo: Inuĸalauĸpoĸ Jerusalemit taununga Jerichomut attârtomik, inuartunullo opaktortaujomik; taipkoa annoraerpât, annaudlalâllo, aularlutiglo tokkokasaĸtorlo ĸemakpât.

Ajoĸertuijulle illangænnik apkosinerme tamattomane ingergajoĸarmat, tâpsomalo takkogamiuk kângerpâ. Taimaktauĸ Levitit (ajoĸertuijut ikkajortingita) illangata, tagvunga pijub, takkogamiuk kângerivâ.

Samâriamiulle illangata ingergajub tikkilerpâ; tækkogamiuglo illapsugidlarpâ, aivigilâllo, killingillo mangipsertorpait, napârtub orĸsuanik wainemiglo koverilugit killingit; nergjuteĸotimelo kânganut illivlugo, sinniktarvingmut âpâ pairilâllo.

Kaulermat, aularomagame, kênaujâk magguk saĸĸerpâk, tunnivlugigio sinniktarviub inuanut, oĸautivlugolo: pairiuk, anginersamiglo piniarviginiarungne, akkileromavagit, uttermiguma.

Kanoĸ issumavêt, pingasut taipkoa neliat inuĸattauvâ taipsomunga inuartunut opaktortaujomût? Oĸarpoĸ: Tâmna, illapsugosungnermik piniarvigijinga. Tagva Jêsusib oĸautivâ: Taimailioriartorittauĸ! —

Jêsusib aglangnik illisimajut oĸarĸattigijarêramigit, illiniartine sâvigilugit oĸautivait: udsertoritse: kattangutivît idluitullivigikpattit, innerteruk; idluitullijungnaerpallo, idluiningit issumagijungnaikit.

Tagva Petrusib apperijartorpâ oĸarlunelo: Nâlegak kattangutiga idluitullijok uvamnut, ĸapsertorlunga issumaĸarvigijungnaeraksarivigô? 7-ertorlunga nâmakkâ? Jêsusib oĸautivâ: 7 ertotuinarnernik oĸautingilagit, 70 gille 7 ertorlugit.

Tamanna pivlugo Gûdib nâlegauvia attanertun-îpoĸ, kiglisiniaromajotut kivgaminik. Kiglisinialermagillo, illangat saĸĸerpoĸ, akkiliksalik attanerminut kênaujanik 10,000 dinik. Akkiksaĸangimalle attaningata tâmna, nulliangalo ĸittorngangillo perĸutingillo tamaita pissiniutauĸovait, akkillertaujomavlune.

Tagva kivgab tâpsoma pâmakterlune tuksiarvigivâ oĸarlunelo: Attanek ĸennuêvigilaunga, tamaita akkileromavakka illingnut. Tagva attaniub kivgak tâmna nâpkigilerpâ, aularĸolugolo, akkilêĸojungnaerivâ akkiliksanik.

Tagva kivgaĸ tâmna annilerpoĸ, naipitsivlunelo kivgauĸattime illanganik akkiliksaĸarvigijiminik kênaujanik 100 dinik; tiguvâ tagva torĸojâksivlugolo oĸautivâ: akkiliksattit uvamnut akkilikit! Tagva kivgauĸattingata pâmakterlune tuksiarvigivâ oĸarlunelo: ĸennuêvigilaunga, tamaita akkileromavakka illingnut.

Pijomangilarle parngnanaersimavingmulle ittertitsartorpâ, akkiliksangit tamaita akkilertauĸârtinnagit. Kivgauĸattingitale tamanna takko-

gamitsuk, kiksadlalerput, tamaitalo takkojatik okautigijartorpait attanermingnut.

Tagva attaningata kaikovâ okautivlugolo: kivgakullôjotit, akkiliksatit uvamnut tamaita issumagijungnaerpakka, tuksiarvigigamga; kivgaukattille nâpkigijaksaringiniviûk? sorlo nâpkigilaurapkit?

Attaningalo kanningaumajalerpok, pitilugolo âniatitsijunut, akkiliksangit tamaita akkilertaukârtinnagit. Taimaktauk Atâtama kilangmiub pijomârivâse, ômattipsingne kattangutipse tammarningit issumagijungnaerniangikupsigik.

Hiob 6, 14. Nâpkiningnermik kunnujub inukattiminut, tâpsoma ajugakangitub sivôranarninga kemmâkpâ.

Jakob. 4, 17. Ajungitomik piniaraksaminik kaujimajok, pinagolo, tâpsomunga ajortulliarutauvok.

Sal. okal. 21, 21. Idluarnermik nâpkiningnermiglo pinasuartok, tâmna inôtsemik, idluarnermiglo, nertornaumiglo nachvarpok.

---

21. Piojoringinermik.

Illangille ajungitônasugijut, assimingniglo nachojut, mattominga adsiujomik okautivait: Angutik magguk takpaunga kattimaviksoarmut

tuksiariartorpuk, aipa Farisêereojok, aipangalo Zoellnereojok.

Farisêere nangerdlunelo illumigut tuksiarpoĸ imâk: Gûde kujagivagit, assiptut inuktut-inginama arktaijotut, idluitullijotullo, arnarniartotullo, Zoellneretullônêt otunaĸ. Wocheme maggoertorlunga nerritailivakpunga, perkutimalo illûnatik tellimaujoænnik tunnijivunga.

Zoellnerelo kanninane nangerpoĸ, kilangmullônêt ârloromangitoĸ; sagvingminulle pattiksimajok oĸarlune: Gûde nâpkigilaunga idluitoĸsojunga.

Oĸaupapse; tâmna aipaminit ajornerminit issumagijaujungnaernersauvlune attersârpoĸ iglominut. Ingminik angijorortitoĸ miklilertitaujomârpoĸ, ingminiglo miklilertitoĸ, angijorortitaujomârpoĸ.

Taipsomane illiniartut Jêsusemut pivut oĸarlutiglo: kina anginerôvâ nâlegauvingme kilangmêtome?

Jêsuse tagva nutakkamik ĸaiĸojivoĸ ingminut, akkorngænnullo pitipâ oĸarlunelo: ahamarik oĸautivapse: utteromangikupse, nutakkatitun-ingikupse, nâlegauvingmut kilangmêtomut pijomângilase.

Ingminik tagva nuttakkatut ôtunak miklilertitoĸ, anginerovoĸ nâlegauvingme kilangmêtome. Nutakkamik taimaitomik illaliortub attimne, illaliorivânga. Uvamnulle okpertut ukkuarârsuit illangænnik sinnaungatitsijomut id-

luarnersauvoĸ, serkallitsiviub ujaraĸtanganik kongasingagut nivingaiviôgune, ippitauvlunelo immârbingmut ittinersamut.

Taimaimat kammatsialeritse, ukkuararsuit illangat nachoginasiuk! oĸaupapsele: Engelingita kilangmêtut Atâtama kilangmiub kênanga takkotsainarpât.

Inub Erningata piulijartormagit tammarsimajut; taimaktauĸ Atâtapse kilangmiub assioĸojomanginivâ ukkuararsuit illangat.

Rôm. 10, 3. 4. Idluarnek nâmagijaujok Gûdeme illitaringilât, idluarsinasualarmiglo nangminermingnik; idluarnerlo nâmagijaujok Gûdeme taimaĸ nâlegomanago pivut. Kristuse perĸojat naggatiksaringmatsuk; illûnatik tâpsomunga okpertut idluarsijauvut.

Fil. 2, 2. 3. Kuviasutiksara tagva nâmaksitiniarsiuk issumaĸarĸattigênipsingnut, naglikattigênipsingnullo, illagênipsingnullo, attausiônipsingnullo.

---

22. Kristusib ânanausijauninganik ĸaĸĸame Taboreme.

Uvlullo pingasujortut kingorngattigut Jêsusib Pêtruse, Jakôbuselo nukkâlo Johannese ing-

minut pitipait, majorarĸattikumavlugit ĸaĸĸamut kingiktomut.

Ananausijauvorlo sângænne, kênangalo seĸ-ĸinertut ĸaumatigilerpoĸ, annorangillo ĸaĸĸorsidlarput ĸaumanertut. Ahâglo, Môsesiblo Eliasiblo saĸĸervigivait ânanâvaksôvlutik, oĸâlalutiglo tâpsomunga (Jêsusemut) naggaserninganik, nâmaksitiksanganik Jerusaleme.

Pêtrusele Jêsusemut oĸarpoĸ: Tamâne îtsainarominarpoĸ; pijomaguvit, tamâne pingasunik iglolioromavogut, illingnut attautsemik, Môsesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik.

Sulle taimak oĸartillugo, ahâk, nuvujab ĸaumajub ullikpait. Ahâglo, nippe nuvujamit oĸarpoĸ: Tagga ernera nagliktara, kuviagijara, tâmna naleksiuk!

Tamanna illiniartingita tussaramitsuk, pâmakterput ĸoaĸsârlutiglo. Jêsusible tikkipait, aktorlugillo oĸautivait: Makkititse, erksinaselo!

Uitaleramiglo inuksingilát; Jêsuse kissiat tækkovât. Kaĸĸamillo attersâramik, Jêsusib innerterpait oĸarlunelo: Tækkojase taimna oĸautiginiarasiuk inungnut, Inub erninga toĸĸungajunit makkiĸârtinnago.

Illiniartingitale apperivât oĸarlutiglo: sôg aglangnik illisimajut oĸarĸât: Eliasemik sivorliovlune tikkitsomârtomik? Jêsusib kiovait oĸautivlugillo: illa Eliase sivorliôjuksauvoĸ, tamaitalo idluarsitilugit.

Oĸaupapsele: Eliase tikkitsarêrpoĸ, illitaringilâllo issumamingnulle piniarvigilauĸpât.

Taimak Inub erninga âniatitaujomârivoĸ tâpkonunga. Tâva illiniartingita tukkisivât, Johannesemik baptiterijomik oĸautingmagit.

---

2 Kor. 5, 1. Kaujimavogut iglovut (timivut) nuname attortoĸ asserorpát, igloĸarapta Gûdemut igloliângômajomik, iglomik aggaungitunut sennamajomik, naksaungitomik kilangme.

1 Kor. 2, 9. Ijib attautsiblônêt takkolaungitanga! siutiblo attautsiblônêt tussalaungitanga, inublo ômattingata attautsiblônêt issumagilaungitanga, tamanna Gûdib âĸiksorlauĸpâ nagliktiminut.

---

23. Jêsusib Betaniamêkattarninganik.

Nâlegak Jêsuse, illiniartine illagilugit ingeralerame, iglugasangnut Betâniamik attelingnut tikkipoĸ. Betania Stundetut attautsetut ungasiktigijôlauĸpoĸ Jerusalemit, ĸaĸĸab orksuktaliub ungatâne seĸĸernganêkasaĸ. Kattangutigêĸalauĸpoĸ tagvane Jêsusib illanâridlartanginik, Mariamik, Martamiglo Lazarusemiglo.

Jêsuse tagvunga pigame, Martab illaliorpâ iglominut, ômaridlalerporlo kivgartoromavlugo; Mariale Jêsusib ittigangita sângænnut ingipoĸ,

oĸâlatillugolo nâlekpâ. Martable Jêsuse tikkipâ oĸarlune: Nâlegak, erĸagingilât, nukkama kissima kivgartortimmangâ? ikkajorĸolauruk uvamnik.

Jêsusible kiovâ oĸautivlugolo: Marta! Marta! siarĸlerneĸarpotit suliaksaĸalarpillo unnuktunik; attauserle pijarialik. Mariab ajunginersaĸ annerilauĸpâ, tâpsominga aksârtauniatsangilaĸ.

Mattoma kingorngane, Jêsuse illiniartine illagivlugit Jordanib akkiane erkânêlertillugo, Lazaruse kannimalune nellavoĸ Betâniame. Tagva nâjâgik tilliklerpuĸ oĸautjauĸovlugo: Nâlegak, ahâk, nagligijat kannimalune nellavoĸ.

Jêsuse tamattominga tussarame oĸarpoĸ: Kannimaseĸ toĸĸomut illingalungilaĸ, Gûdible nertornarninganut, Gûdib erninga tamattomunga nertortauĸovlugo. Sulle uvlungnik maggungnik uvlivoĸ tagvane najortamine. Kingorngagut illiniartiminut oĸarpoĸ: Jûdêamut ama ingergalermita. Illiniartingita oĸautivât: Ajoĸertuijok, taipsomane Jûdit milloromalauĸpâtit ujarkanut, amalo tagvunga ingergaromagivêt?

Jêsusele kiovoĸ: Uvloĸ 12inik stundeĸangilâĸ? uvlotillugo arvertartoĸ apporniangilaĸ; sillaksub tamattoma ĸaumaninga tautukamiuk. Unuangotillugole arvertartoĸ apporniarpoĸ, ĸaumaneĸanginame.

Kingorngagut oĸautivait: Lazaruse illanarijivut sinnikpoĸ, ainiarpungale tuppaktitsoma-

vlugo. Tagva illiniartingit ᴏᴋarput: Nâlegak sinnikune, nakkornersauniarpoᴋ. Jêsusible toᴋᴋoninga ᴏᴋautigivâ; issumaᴋarpulle timib sinningninganik ᴏᴋarasugilugo.

Tagva Jêsusib ᴏᴋautitsiarpait: Lazaruse toᴋᴋovoᴋ; ᴋuviasukpungalo tainganêlaunginama, okpilerᴋovluse; ingergalertale tâpsomunga. Tagva Tômase, maggoliavinermik taijaᴋ, illiniartunut ᴏᴋarpoᴋ: ingergaᴋattigêkta toᴋᴋoᴋattigijomavlugo.

Tagva Jêsuse tikkilerpoᴋ, naipipâlo, uvlunik sittamanik illuvermêlerêrtovineᴋ. Jûdillotauᴋ unnuktut Martamut Mariamullo tikkilauᴋput, mannigoromavlugik anningak pivlugo. Martale tussaumagame, Jêsuse kaglilermat, pagreartorpâ ᴏᴋautilâlo: Nâlegak, ovanêlauruvit, anniga toᴋᴋonajalaungilaᴋ. Sullele ᴋaujimavunga, sumik Gûdemit tuksiaruvit, Gûdib tamattominga tunitsiviginiarpâtit.

Jêsusib ᴏᴋautivâ: Annît makkiniarpoᴋ. Martab ᴏᴋautivâ: nellungigalloarpunga makkitsomârmat makkivingme uvlut naggatiksangænne.

Jêsusib ᴏᴋautivâ: uvanga makkitjutauvlungalo inôgûtauvunga. Uvamnut okpertoᴋ inôjomârpoᴋ, toᴋᴋogalloarune, inôvlunelo okpertoᴋ uvamnut, tokkoniangimarikpoᴋ. Tamanna okperiviûk?

Tâpsoma ᴏᴋautivâ: Nâlegak ahaila, okperpunga Kristuseôgavit, Gûdib erninga, sillaᴋsoarmut tikkisimajotit. Taimaglo ᴏᴋarêrame, ailerpoᴋ nukkane Maria angigutjilune ᴋaiᴋolugo ᴏᴋautivlugolo: ajoᴋertuijok tikkisimavoᴋ ᴋaiᴋovâtillo.

Tâmna tamattominga tussarame, nikkovisâdlarpoĸ aivigilugolo. Takkogamiuglo ittiganginut pâmakpoĸ oĸautilugolo: Nâlegak ovanêlauruvit anniga toĸĸonajalaungilaĸ. Jêsusib keajok takkogamiuk, Jûdillo ĸeajut tikkeĸattingit, anernermigut illapsugosulerpoĸ, ingminiglo kiksartilune, oĸarlunelo: Nî nut illivisiuk? tâpkua oĸautivât: Nâlegak ĸailutillo tækkojartorit. Jêsusiblo ijîgik ĸugviolerpuk.

Tagva Jûdit oĸarput: Ahâk nagligidlalauĸpâ! Illangille akkornganêtut oĸarput: tautungitut ijinginik uititsijub tâmnatauĸ toĸĸotai, lititsungnalaungipauk?

Jêsuselo ama illapsugosudlalerivoĸ ingmine, illuvermullo tikkilerdlune. Ittersalliorsimajôvorle mattumajok ujarĸamik. Jêsuse oĸarpoĸ: ujarak pêrsiuk. Tagva Martab oĸautivâ: Nalegak tippelulerêrpoĸ, uvlunik sittamanik tagvanêname.

Jêsusib oĸautivâ: oĸautilaungilagit? okperuvit Gûdib ajugaĸanginginga takkonajarangne? tagva ujarak pêrpât toĸĸungajub illuvinganit. Jêsusele kongmut ârlorpoĸ oĸarlunelo: Atâtaĸ! ĸujagivagit tussalauramga. Nellungilangale tussatsainaramga; inuille ovane nangertut pivlugit taimak oĸarpunga, okpilerĸovlugit tillilauramga.

Taimak oĸarêrame nipperĸortovlune ĸaigarsukpoĸ: Lazaruse annît! Toĸĸungajorlo annilerpoĸ immusersimajoĸ uvineruksaijanik, niukikullo tallikikullo, kênangalo mattusimajok kitsijârnerub allarterutânut. Jêsusib oĸautivait: tamakkoninga pêrsivigisiuk pissulerlelo.

Tagva Jûdit unnuktut, Mariamut tikkilauĸ-

tut. tækkojullo Jêsusib piniarninganik, okpervigivât. Tâpkoale illangit Farisêerinut ailerput, oĸautilugillo Jêsusib piniarnerilauĸtanganik.

Tagva uvlormit taipsomangat Ajoĸertuijoĸsuit Farisêerillo issumaksarsiorĸattigêkput, ĸanoĸ illivlutik toĸĸoniarlugo. Jêsusele saĸĸijârlune arvertarungnailerpoĸ Jûdit akkorngænne, inuĸajuituble erkânut aularpoĸ, iglugasaĸsoarnut Efremik attelingnut; tagvane piniarveĸarlune illiniartine illagilugit.

Uvlut pingasujortut aularviksiorviub sivorngagut Jêsuse ama Betâniamut tikkipoĸ, Lazarusib toĸĸolauĸtub Jêsusib ômartitangata toĸĸungajunit najugânut. Tagvane Simonib kallaĸadlalauĸtub iglungane nerĸiksaliorutivât unnungme; Martalo kivgartorpoĸ. Lazarusible tâpkoa illagivait iksivaĸattingit nerrimârvingme.

Tagva Mariab mingoarut illaĸangitoĸ piviânartoĸ tiguvâ, Jesusiblo ittigangit mingoarpait, allarterlugillo nujaminut, publaujarlo serkomipâ, immangalo niakoanut kovivâ, iglole tættælerpoĸ mingoarutib tippitsiaringninganik.

Tagva illiniartingita illangat, Jûdase Issariot, Simonib erninga, kingorngagut pititigilârtanga oĸarpoĸ: sôg mingoarut tamanna pissiangolaungikâ kênaujanut 300 dinut, aklujut pijaksanginut? Taimagle oĸangilaĸ, aklujut issumagijomavlugit; tigliktôgamele, ikpiârsulijaramelo, neksalarmelo tunnergutinik. Tagvanêtulletauĸ illangit annûlerput oĸarlutik: mingoarut tâmna sôg kovijauvâ?

Jêsusib tamanna tussaramiuk oĸautivait: Arnaĸ una sôg kiksartipisiuk? Ajungitomik pivânga. Aklujunik illaĸatsainarpose, ajungitullivigijomagupsigiglo, pituinariaĸarpose, uvangale najortigitsainarniangilapsinga. Mingoarut tâmna timimnut kovigamiuk, piniarutigivâ illuvertauniksara pivlugo.

Ahamarik oĸaupapse: nane oĸautsit tussarnertut ukkoa oĸautigijaukpatta sillaksoarme illûnâne, oĸartoĸarniarivoĸ tâpsoma piniarninganik uvamnut, erĸaumajaujutiksanganik.

Tagva Jûdit unnuktut tussaumalerput, tagvanêngmat; Jêsuselo kissiat ĸaijutigingilât, Lazaruseletauĸ takkojomavlugo, ômartilauktanga toĸĸungajunit. Ajoĸertuijoĸsuille pinasuarput, Lazarusetauĸ toĸĸotsomavlugo; Tâmna pivlugo Jûdit unnuktut ailermatta, okpilerlutiglo Jêsusemut.

Img. 116, 12. Kanoĸ Nâlegak akkiniarvigijaĸsarivigo ajungitullininginik tamainik, piniarnerijanginik uvamnut?

Jakob 2, 14. 26. Kanoĸ attornarĸa, ĸattangutikka, okperneĸarlune oĸartoĸarpát, ajungitullineĸaranelo? Okpernerub taimaitub piulinajarpaûĸ?

Sorlo time toĸĸungangmat, anerneĸangikune, taimaktauĸ okperneĸ toĸĸungagivoĸ, ajungitullinermik illaĸangikune.

24. Jêsusib attanertut itterninganik Jerusalemut.

Uvlub aipangane Jerusalemut ĸaglileramik, Betfagemut tikkilutik, ĸaĸĸamut orĸsoĸtalingmut, Jêsuse maggungnik illiniartiminit tilliklerpoĸ, oĸaudlugiglo: aileritik iglugasangnut nelliptingnêtunut, siuterĸortojorlo pittuksimajok nennilârpattik, nocharlo senniane; pittûdjarlugiglo, uvamnut ĸaitikik. Oĸarviôniaruptiglo sumik, kiogitik: Nâlekab attoromangmagik; tâva neksartauĸolârpak illiptingnut.

Tamakkoale illûnatik taimailingavut, nellautserĸovlugit oĸautigijaumajut nellautaijokut, oĸarmat: Zionib pannia oĸautissiuk: ahâk, attanît ĸaivoĸ illingnut sinaungaidlune, siuteĸortôjome iksivalune, siuteĸortojublo nangmarpaktub nochangata ĸânganêdlune.

Illiniartuĸ ailerpuĸ, piniarlutiglo perĸojaunermiktut Jêsusemut. Siuteĸortojorlo nocharlo ĸaipakik, annorâtiglo ĸemmerdloanut illivlugit, ĸânganullo Jêsuse ingitipât.

Inuille illagijangita Lazaruse annerĸolaungmago illuvermit, ômartilugolo toĸĸungajunit, piniarninga nertorpât. Tamanna pivlugo inuit pagreartorpât, tussaramik, taimak tattamnartitsilaungmat. Farisêerille ingmingnut oĸarput: Takkovose, sullitsanginapse; ahâk, inuit illûnatik mallikpât.

Tagvungarmallo inugasæĸsuit annorâtik issivilerpait apĸotânut, assingitalo napârtut ĸessertûtingit kippilugit, apĸotânut katterarpait. Inugasaĸsuille sivorllillo malliktingillo kaggudlarlutik oĸarput: Hosianna, Dâvidib erninga! nertortaule, Nâlekab attingane tikkitoĸ! Hosianna ĸotsingnerme!

Farisêerillo illangita illaungmijut oĸautivât: ajoĸertuijok, illiniartitit innerterkit! kiovlune oĸautivait: oĸaupapse, ukkoa nippangerpatta, tâva ujarĸat niplerniarput.

Iglugasæĸsoarnullo ĸaglilerame, takkunârpait, ĸugviorutigilaitalo, oĸarporlo: Tamanna ĸaujimagupsiuk, tagva issumaksarsiniarajarpose nelliunipsingne tamattomane ullapirsartauniksapsingnik; mânnale ijipsingnut ijersimavoĸ. Nelliutuksamut tikkitaujomârapse, akkerartortipse illujomârpâse avatipsigut, ĸittorngaselo illalliudlugit, illuluse anniĸonnase; nanêkupselo illûnâne kappiasuktitsomârpâse; nungutsomârpaselo, (igluselo) ujarĸangnik maggungniglônêt ĸallerêtoĸarungnaeromârput, piulijiksapse nelliuninga kamagilaunginapsiuk.

Jerusalemullo ittermat, iglugasaĸsuit inungit illûnatik nippalijâdlarput oĸarlutiglo: Kina una? inuille oĸarput: Jêsuse una, nellautaijok Nazaretemit Galilêametomit.

Jêsuselo kattimaviksoarmut itterpoĸ, tamaitalo ĸemmergolerpait; unulermallo aularpoĸ Betâniamut 12it illagivlugit.

Uvlub aipangane Betâniamit aularamik, kâlerpoĸ. Napârtomiglo Faigeliksamik merko-

lingmik takkogame allivasiktomit, nellipsarpâ, paungaĸangimangât. Tikkinamiugle, merkutuinarnik takkovoĸ, paungaĸalervinga sulle nelliutingimat. Jêsusiblo oĸautivâ: mattoma kingorngane illingnit paungartortoĸarniarungnaerle issoĸangitomut. Illiniartingitalo tamanna tussarpât.

Jerusalemullo pigamik, kattimaviksoarmut itterpoĸ, pissiniartullo, niuverniartullo kattimaviksoarmêtut annitilerpait; kênaujaniglo tauksêjut sângit, tingmitjaniglo taubinnik niorvgutiggit iksivautangit ochotidlarpait; Kattimavikullo perkutinik akkigartoĸarĸojingilaĸ. Ajoĸertuivlunelo oĸautivait: aglaksimangilâĸ? igluga taijaksauvoĸ tuksiarvingmik inungnut illûnainut? illipsele inuarviotilauĸpasse.

Kattimavingme tautungitullo tussiaktullo tikkipât, pijungnaertipaillo. Ajoĸertuijoĸsuille aglangniglo illisimajut tattamnartitangit takkogamigit, sorrutsillo kattimavingme kaggudlartut tussaramigit, oĸartut: Hosianna Dâvidib erninga! ningaumajarutigivait tagva, oĸautivlugolo: tussarpigîlle ukkoa oĸautigijangit? Jêsusib oĸautivait: Ahaila! attuarsilaungilasê: Sorrusiârsuit amâmaktullo ĸanningittigut nertordlerneĸ illingnik âĸikpat?

Inugasaĸsuit kattimaviksoarme kattimatillugit, tussaromavlugo, ajoĸertorpait oĸautivlugillo. aglangnik illisimajunnik udsertoritse! annorânik angijortanik attoromavut, niuvervingmelo salutitaujomavut; Uigarnerit pingit nungupait, takki-

juniglo tuksiarutinik tuksiarutsomavlugit oĸarput. Tamanna pivlugo taipkoa pitlartaunersaujomârput.

Jêsuselo ingipoĸ Gûdib iklervingata nellânut, inuit takkunârlugit, kênaujanik illijijut Gûdib iklervinganut. Unnuktullo akluitut unnuktunik illijivut.

Uigarnerlo aklujok tikkipoĸtauĸ, kênaujârsungnik maggungnik illijingmijok; tâpkoa helleretut — îpuk.

Illiniartinelo ĸaiĸovlugit oĸautivait: ahamarik oĸautivapse, uigarneĸ una aklujok Gûdib iklervinganut unnunersanik illijivoĸ, illijijunit tamainit. Tamakkoa illûnatik pingmingnik attorniangitamingnik illijivut; unale aklujok perkutituaminik illijivoĸ; illa inôgutiksaminik tamainik.

Img. 118, 24—26. Tagva uvlovoĸ Nâlekab sennajanga; ĸuviasukta serrilutalo tâpsomane. Nâlegak ikkajulaurittôk! Nâlegak sullitsiartitsilaurittôk!

Nertortaule tikkitoĸ Nâlekab attingane! saimausertauĸovapse illipse Nâlekab iglunganut illingajose.

---

25. Adsiujomik perorsêvilerijunik Waineliksatalingmik. Attanersub erningata nullianilerninganik.

Adsiujuniglo ɔkarvigilerpait: Angajokâkalauĸpoĸ perorsêviliortomik, Wainiliksanik illijivlune, avatâlo avaluliudlarlugo; paungallo iptejârtauviksangænnik sennalaurivoĸ, nuvugaseĸsoaliorivorlo; perorsêvilerijunullo pimmajauĸogamiuk nuname assianut aularpoĸ.

Paungallo innilerviat nelliutingmat, kivgame illangat tillivâ perorsêvilerijunut, perorsêviub paunganginik pijartorĸovlugo.

Tâpkoale tiguvât, annaudlarlugolo, neksartinagolo aularpât. Ama kivgamik assianik tilliklerpoĸ taipkonunga; tâmna ujarkanut millorpât, niakoa killidlarlugo, mittautigivlugolo aularpât. — Ama kivgamik assianik tilliklerpoĸ; tâmnale toĸĸopât; assingillo unnuktut, illangit issaĸavait, illangillo toĸĸodlugit.

Sulle ernetuaĸarpoĸ erdligijaminik; tâmna kingorliotilerdlugo tilligivâ taipkonunga ɔkarlune: Ernera illeraginiarpallukpât. Perorsêvilerijulle erninga tækkogamitsuk, ingmingnut ɔkarput: tagva kingormgujijuksaĸ; attê, toĸĸoniarlavut, kingormgutijæksangillo uvagut pigilerdlugit. Tigulugolo toĸĸopât, egilugolo pêrorsêviub sillatânut.

Perorsêviub inuata perorsêvilerijut ukkua ĸanoĸ piniarĸagît? tikkitsomârpoĸ, uivêtut ukkua toĸĸolugit, perorsêvinelo assinginut pimajauĸolugo. Tamanna tussaramitsuk oĸarput: taimailiortoĸarniarane!

Takkosarpaille oĸarlunelo: Sunauvât aglaksimajut: ujaraĸ igloliortut egitangat, tâmna iglub terrekoa ujaraulernerpoĸ. Ujarĸamut ômunga kattaĸtoĸ serkominiarpoĸ; kattagvigijanele ujarĸab serĸalliniarpâ.

Tagva ajoĸertuijoĸsuit aglangniglo illisimajut pinasuarput, tigujomagalloarlugo stundeme tamatomane, mallugigamitsuk adsiujomut mattomunga oĸautigingmagit; inuille erĸsigivait.

Ama oĸarvigilerpait adsiujutigut, oĸarlunelo: Gûdib nâlegauvia attanersoatun-îpoĸ, ernerminik nullianikojijotut; kivganelo tillivait, nulliarêngnialertungnut nerrimârĸattaujuksat ĸaikojauĸovlugit; ĸaijomalungilallo.

Ama kivgat assingit tilligivait, oĸarlunelo: nerrijartortuksat oĸautsartorsigik: ahâk, nerrimâræksavut pijarêrpakka, tuktuvaĸotikkalo ĸoinijut toĸĸopakka, illûnatiglo pijarêrput; ĸaileritse, nulliarêngnialertuk nerreĸattigilaulavut.

Nachogivâlle tamanna, aularlutiglo, illangat perorsêvingminut, illangat sullivingminut. Illangitale kivgangit tiguvait, mittautigivlugillo toĸĸopait.

Attanersub tamanna tussaramiuk, ningaumajadlalerpoĸ, sorsuktuksaĸutsoanelo aiĸovait,

inuartut taipkoa nungutsartortauĸovait, igluga-saĸsoangillo ikkidlugit.

Tagva kivgane oĸautivait: nerrimârræksat pijarêrsimagalloarput, kaiĸojaulauĸtulle pijuk-saulaungilât; tamanna pivlugo apĸosiniâlungnut aileritse, illûnaitalo naipiniartase nulliarêngnia-lertungnut nerreĸattaujartorĸolersigik.

Kivgallo taipkoa apĸosiniâlungnut aivut, naipitatiglo illûnaita kattitipait, ajortullo ajungi-tullo. Nulliarêngnialertuglo iglungak nerrimâr-ĸattauniartunut nimniôlerpoĸ.

Attanersublo kaiĸojaujut takkojartoramigit, inuk takkovâ tagvane, annorârsimangitoĸ nerri-mârĸattaujuksatut, oĸautivâlo: Illannâk, kanoĸ ovunga itternerĸêt, annorârsimangitotit nerrimâr-ĸattaujuksatût? Tâmnale niplingilaĸ.

Tagva attanersub kivgane oĸautivait: aggangillo ittigangillo ĸellaksorsigik, egilugolo târtoĸ-soarmut ungardlerpâmut; tagvane ĸeavaksoadlarneĸaromârpoĸ aglerulârneĸaromârlunelo.

Kaiĸojaumajut unnudlarmatta, annerimajulle ikkiput.

---

2 Petr. 3, 15. Nâlegapta ĸennuêrsarninga piulijaujutigissiuk.

1 Kor. 3, 11. Tungaviub assianik illijijo-ĸarungnangilaĸ omangat illimajomit, tagva Jêsuse Kristuse.

Rôm. 12, 2. Ablatsauleritse issumapsigut, nutângordluse, Gûdib pijomajanganik ajungito-

mik, ĸuviagijaujomiglo, nâmaluartomiglo nautsertorĸovluse.

---

26. Jêsusib nellautaininga Jerusalemib asserortaujomârninganik.

Jêsuselo kattimaviksoarmit anningmat, illiniartingita tikkipât, kattimaviksub sennamatsiarninganik ĸemmergotiniardlugo; illiniartingitalo illangata oĸautivâ: Ajoĸertuijok, tækkolaurit, igloksoak una, ujarĸallo makkoa ĸanoĸ sennamajût?

Jêsusible oĸautivait: Tamakkoa tamaita tækkogalloarpissigik? ahamarik oĸaupapse: ujarĸat ukkoa serĸomitaujomârput ĸallerêktoĸarungnaêrlutik.

Kaĸĸamelo orĸsoĸtalingme iksivangmat kattimaviub akkiane, Pêtrusib, Jakôbusiblo Johannesiblo Andreasiblo kissimeôvlutik appersorpât: oĸautittigut, kakkugo pijuksat tamakkoa pijomârĸât? sunalo nellunaikutaksaujomârĸâ, tamakkoa tamaita nellautsilerpatta?

Jêsusib kiovait oĸarlunelo: kammatitse uivêrijaukonnase. Unnuktut tikkitsomârmatta attera atterivlugo oĸarlutik: Kristuseôvunga, unnuktullo tammartiniarpait.

Tussaromârposele unatartunik, unatartullo unipkautauninginik; kammatitse erĸsiniaraselo;

taimaitoĸartuksaungmat sivorngagut; sillaĸsûble naggatiksanga nelliutingilaĸ sulle.

Inukattigêt inukattigênut assimingnut sorsugomârmatta, attaniovingmiullo attaniovingmiunut assimingnut; ĸângnartoĸsoarmiglo kannimalualungnartomiglo pijoĸaromârpoĸ, nunallo sunatuinarne sajukpilugomârput. Tamædja kappianartub pigiarninga.

Taimaipat kappianartomut pititsomârpâse, toĸĸoluselo. Inukattigêllo ilûnatik omigidlaromârpâse attera pivlugo; inuillo unnuktut sinnaungajuteĸaromârput, illatiglo kiggortigivlugit, ingmingnullo omisutijomârput. Nellautainerluktullo unnuktut saĸĸeromârput, unnuktut tamartiniarlugit; idluitullinerlo pivalliangmat, unnuktut naglingningit niglileromârput; issuanulle sokkosijuitoĸ (okperlune) piulijaujomârpoĸ.

Tamakkoale tamaita perĸârtinnagit, tiguluse unangmijomârpâse, illiniarvingmingnullo parngnanaersimavingmingnullo pititsomârpâse, attaniojunullo angajoĸâĸsoarnullo âtsomârpâse, attera pivlugo.

Omamiuteĸaritse, siarklerniarase sivorngagut, sumik kigusiksaĸarniarmangâpse; uvanga ĸannermik illisimanermiglo tunnitsivigijomavapse, ômigijise illûnaita kionermik akkerartornermiglo illipsingnut sappilertillugit. Nujarlo attauserlônêt niaĸupsingnit asserortauniatsangilaĸ. Sokkoserlugase tarnisse piulisigik.

Jerusalemible avata sorsuktuksarsoarnik illumajok takkogupsiuk, tagva ĸaujimaniarpose asserortauniarvia nelliutilermat. Taimaipat, Jûdêa-

mêtoĸ ĸemmâlerle ĸaĸĸanut, tagvanêtorlo ĸerĸane aulalerle, assinêtorlo perorsêvingme itterniarane. Tamakkoa kiglungniub uvloringmagit, aglaksimajut tamaita nellautserĸovlugit.

Kappianamêgle singaijut amâmaktitsijnllo, tamanna nelliutikpat; angijomik kappianartoĸaromârmat nuname, inuĸattigêllo ukkua ningarijaudlaromârput. Saviksoarnut ipiktunut toĸĸotauniarput, nunalingnullo illûnainut âtauniarput; Jerusalemelo asserortauniarput nellojunut, nellojut nelliuningat namakserĸârtinnago.

Tuksialeritsele, ĸemâviksase okkiome sabbatemelônêt pilerĸonnago. Uvlunele taipkonane kappiasugviksaĸaromârpoĸ nelleĸangitomik; uvlullo taipkoa ikkiglijauniangipatta, inuk attauserlônêt piulijaunajangilaĸ; annerimajulle pivlugit uvlut taipkoa ikkiglijaujomârput.

Tagva oĸautjaugupse: ahâk, Kristuse ovanêpoĸ, ikkanelônêt, tamanna okperiniarassiuk. Kristuseônerartunik sæglojunik nellautainerluktuniglo sakkertoĸaromârmat, nellunaikutaksoarnik tattamnadlartuniglo piniarlutik, tammartitaulerĸovlugit tammanartomut annerimajuttauĸ ajornangipatta. Ahâk, makkoninga oĸautilauĸpapse sivorngagut.

Sorlo ĸaumalaĸ anningmat seĸĸerngub nuivianit, kaumaingmallo nippivianut, taimaitsomârpoĸtauĸ inub erningata tikkiviksanga. Nane kigdloĸartome, nektoraggit kattivut.

Uvlulle taipkoa kappianartut kingorngatigut seĸĸinerlo taĸĸerlo ĸaumajungnaeromârpuk, uvloritjallo kattagomârput kilangmit, kilaublo

pitsartuningit aulataujomârput. Inublo erningata nellunaikutanga tâva takkuksaujomârpoĸ kilangme. Kinguvângokattigêllo nunamêtut illûnatik ĸeadlaromârput, Inublo erninga takkojomarpât kilaub nuvujangittigut aĸĸartoĸ, pitsartudlarlune ânanaudlartoĸ.

Engelinelo tilijomârpait tiptulautilijartut nipperĸortojunik; annerijangillo kattitilugit annorenit sittamanit, kilaub issuanit issuanut.

Uvlormigle stundemiglônêt taipsominga ĸaujimajoĸangilaĸ; Engelillônêt kilangmêtut ĸaujimanginivât, Atâtama kissime ĸaujimavâ. Tamanna pivlugo kammatitse, pigâritse tuksiarluselo; ĸaĸugo nelliutinajarmangât nellogapsiuk; tuavitomut tikkitauĸonase, suilapsingnit opingartauĸonase.

Illipsingnulle oĸauserijamnik, tamainut oĸarpunga: pigaritse!

---

2 Petr. 3, 9—12. Nâlekab angersimanine nelliutiluartiniangilâ, sorlo illangita nelliutiluartinasugingmatsuk; ĸennuêrsarvigivâtigulle, assiojoĸarĸojinginame kinamik, illûnatigle sâgiarĸovlugit.

Illunatik makkoa nungutsomârmatta, ĸanoĸ angijomik pijariĸartose, ivjornaitomik inoniarĸovluse, Gûdelo nâleklugo illiornipsingnut.

27. Adsiujomik uigasungnik tellimaujortunik. Erkartuiviksoarmik kingorlerpâmik.

Tamanna nelliutikpat, Gûdib nâlegauvia uigasuktitut tellimaujortutitut îtsomârpoĸ, ĸollermingnik tigusijutitut, annijutitullo uiksaĸ pagrearlugo. Tâpkoale tellimat sillaitut, tellimallo sillatujut. Sillaitut ĸollitik neksarpait, orĸsuksamingnigle neksaratik. Sillatojulle illulerĸutimingne orksumiglo, ĸollermingniglo neksarput.

Uiksarle mulludlarmat, illûnatik uerngalerput, sinnisilutiglo. Unuarle ĸetterarmat, nippersoaĸalerpoĸ: ahâk, uiksaĸ ĸaivoĸ; annititse, pagreariartorlugo!

Tagva uigasuit taipkoa illûnatik makkiput, ĸollitik âĸiklugit. Sillaitulle oĸarput sillatojunut: orĸsupsingnit tunnitsivigittigut, ĸollivut kammilermatta. Tagva Sillatujut kiolutik oĸautivait: aukagle, amigarĸonago uvaptingnullo illipsingnullo. Niuvertunulle pissiniariartoritse nangminiksapsingnik.

Pissiniariartortillugillo, uiksaĸ tikkipoĸ, opallungaersimajullo itterĸattigivât nerrimarĸattiginiardlugo; upkuarlo parngnanaertauvoĸ tâva. Kingorngatigut uigasuit aipangit tikkinivut oĸarlutiglo: Nâlegak! Nâlegak! upkuêrutitigut! Tâpsomale kiovait oĸarlunelo: ahamarik oĸaupapse illitaringilapse.

Tamanna pivlugo pigâritse; uvlorlônêt stundelônêt nellogapsigik, inub erningata tikkitsomârvinga.

Imaitsomârpoĸ: Sorlo angutitut, nuname assianut aularomajotut, kivgaminik ĸaiĸojijotut, perĸutiminiglo pimaklerĸojijotut tâpkonunga.

Illangallo tunnitsivigivâ talentinik (kênaujanik) tellimanik, aipa maggungnik, pingajuak attautsemik, attunit pijungnartanganik tunnitsivigivait; aularsârporlo.

Tagva tellimanik talentinik pijub niorvgotigijartoramigit, assinginik talentinik tellimanik illavait. Taimaktauĸ talentingnik maggungnik pijub, assigingniktauĸ maggungnik illagivak. Attautsemigle pijub, nuna ittersallijartorpâ, attanerijame kênaujanga ijerdlugo.

Mullulauĸârdlune akkunit kivgat ukkua attaningat tikkipoĸ, kiglisiniarlugillo. Tagva saĸĸerpoĸ talentinik tellimanik pijok, oĸarlunelo: Attanek, talentinik tellimanik tunnitsivigilauramga, ahâk, tagga assinginik talentinik tellimanik illavakka. Tagva attaningata oĸautivâ: nâmagivagit issumagiktotit nertornartotillo kivgaĸ; ikkitunik nertornarlutit attulauravit, pimajingortitsomavagit unnuktunik: Nâlekavît ĸuvianarninganut itterit!

Saĸĸerivoĸtauĸ talentingnik maggungnik pijok oĸarlunelo: Attanek, talentingnik maggungnik tunnitsivigilauramga; ahâk, tagga assigingnik maggungnik illavakka. Attaningata oĸautivâ:

nâmagivagit issumagiktotit nertornartotillo kivgaĸ, ikkitunik nertornarlutit attulauravit, pimajingortitsomavagit unnuktunik: Nâlekavît ĸuvianarninganut itterit.

Saĸĸerivoĸtauĸ talentemik attautsemik pijok oĸarlunelo: Attanek, illitarigapkit, sivôranartotit angutausertotit; sabvijartotit karngasuaungitarnik, kattersijotillo illilaungitarnik; sivôragamalo talentit nunamut ijeriartulauĸtara; ahâk taggapît piuk!

Attaningatale kiovâ oĸautivlugolo: ajortotit erĸeasuktotillo kivgaĸ! illitarigamga sabvijartunga karngasulaungitaunnik, kattersijungalo illilaungitaunnik, tamanna pivlugo kênaujaĸotimnik tunnijijuksaulauĸpotit kênaujanik tauksêjunut, tikkikumalo perĸutiga tigunajalauĸtara illaĸartillugo. Tamanna pivlugo talentemik aĸsârsiuk, tunnilugolo talenninik tellimaujortunik pilingmut.

Peĸartoĸ tunitjiviôniarmat, peĸaluarĸovlugo; peĸangitorle aĸsârtauniarpoĸ pinganik. Kivgarlo piungitoĸ egisiuk târtoĸsoarmut ungardlerpâmut; tagvane ĸeavaksoadlarneĸaromârpoĸ, aglerulârneĸaromârlunelo.

Inuble erninga ânanaunermine tikkikune, Engelit ajungitut tamaita illagilugit, iksivajomârpoĸ iksivautamine ânanaunersoalingme. Inukattigêllo illûnamassiatik kattititaujomârput sânganut. Avitsomârpaillo sorlo mianersijab saugaĸotine arnat avingmagit angutinit. Okpertullo tallerpingme tungânut pititsomârpait, okpingi ulle saumingme tungânut.

Tagva Nâlekab tallerpingme tungânêtut oĸautijomârpait: ĸaititse Atâtama nagliktangit, nâlegauvik kingormgutilersiuk, illipsingnut pijarêrsimajok sillaĸsub pigiarninganit. Kâktillunga nerritilaurapsinga; immeruktillunga immertilaurapsinga; tujormitillunga itterĸolaurapsinga; annoraersimatillunga annorartilaurapsinga; ĸannimatillunga takkojartorlaurapsinga; parngnanaersimavingmêtillunga pullalaurapsinga.

Tagva idluartut kioniarpât oĸarlutiglo: Nâlegak, ĸanga kâktillutit tækkolauĸpitigît nerritilauĸpitigîllo? immeruktillutillônêt immertilauĸpitigîllo? ĸangalo tujormitillutit tækkolauĸpitigît, itterĸolauĸpitigîllo? annoraersimatillutillônêt annorartilauĸpitigîllo? ĸangalo takkolauĸpitigît kannimatillutit, parngnanaersimavingmêtillutillônêt pullalauĸpitigigîllo?

Nâlekablo kioniarpait oĸautivlugillo: ahamarik oĸaupapse: Ukkua kattangutima mikkinerojut illangat sumik pitinapsiuk, tamattominga uvanga pilauĸpapsinga.

Saumingmêtunullo oĸarniarivoĸ: idluitoâlôjose, uvamnit aularitse, ikkomamut ĸamitsuitomut, pijarêrsimajomut Sâmanasemut Engelinginullo. Kâktillunga nerritilaunginapsinga; immeruktillunga, immertilaunginapsinga; tujormitillunga itterĸolaunginapsinga; annoraersimatillunga, annorartilaunginapsinga; kannimatillungalo parngnanaersimavingmêtillunga pullalaunginapsinga.

Taipkoatauk kioniarivâ: oĸarlutiglo: Nâlegak! ĸanga takkolauĸpitigît? kâktillutit imme-

ruktillutillônêt, tujormitilluti[illegible]ônêt, annoraersimatillutillônêt, kannimatillutillônêt, parngnanaersimavingmêtillutillônêt, kivgartulaungipitigillo?

Tagva kioniarivait oĸarlunelo: ahamarik oĸaupapse: Ukkua mikkinerojut illangat sumik pitinginapsiuk, tamattominga uvanga pilaunginivapsinga.

Tâva taipkoa ânianartoĸsoarmut nungusuitomut pijomârput, idluartulle inônermut nâksaungitomut.

Eph. 5, 15. Tagva mânna kammatsiaritse arvertarnipsingnik, sillaitutitut pinase, sillatojutitulle pititse.

2 Kor. 5, 10. Illûnata sa.ĸĸijartuksauvogut Kristusib erĸartuiviksanganut, illûnata ingmiĸôrluta akkiniartaulerĸovluta illiorniptingnik timeme inôtilluta, ajortomiglônêt ajungitomiglônêt.

---

28. Jêsusib illiniartime ittiganginik ubvarninganik. Illijininganik Kommunionemik.

Jêsusiblo oĸautsine tamakkoa nâgamigit, illiniartine oĸautivait: nellungilase, uvluk magguk nâkpannik, aularviksiorviôlârmat; Inublo erninga

pititaulârmat, kikkiaktortauĸovlugo ĸejungmut senningajolingmut.

Taipsomane ajoĸertuijoĸsuit aglangniglo illisimajut, inuillo angajokangit kattilerput, ajoĸertuijoĸsûb Kaifasemik attigub igloĸsoanganut; kaggimiolutiglo, ĸanoĸ Jêsuse pingitsertorlutik tigulugo toĸĸolugolo; oĸarpulle: aularviksiorvingme pinnago, inuit pikkablâdlarĸonagit.

Sâtanasele Jûdasemut, Issariotemik atteling-mut, 12it illanganut pullamajarêrpoĸ; ajoĸertuijoĸsoarnullo angajokânullo aivoĸ oĸarĸattikumavlugit, ĸanoĸ illivlune pititsomavlugo tâpkonunga. Kuviasulerput tagva, kênaujaniglo tunnitsivigijomavlugo angerpât. Angerporlo tagva, pitjutiksarsiorlunelo pititsomavlugo pikkablâdlarneĸarane.

Uvlune taipkonane, âniavingminut aikârane Jêsuse uvlotillugo ajoĸertuivakpoĸ Kattimaviksoarme, unuamele Betaniamêlauĸpoĸ. Uvlut illangata unulerningane (Mittwochenêvallaivok), unuksiumik nerrijarêramik, Jêsuse nerrimârnermit nikkovipoĸ, annoranelo pêrpait, sailitamiglo tigusivoĸ attilugolo. Kingorngagut immermik kovisivoĸ ubvarvingmut, illiniartullo ittigangit ubvarpait, allarterlugillo sailitamut attortaminut.

Tagva Simon Pêtruse tikkilerpâ, tâpsomalo oĸautivâ: Nâlegak igvit ittigakka ubvaraksarivigît? Jêsusib kiovâ: sumik piniarama, ĸaujimangilatit mânna, kingorngagulle tukkisilârpat.

Tagva Pêtrusib oĸautivâ: ittigakka ubva-

raksaritsangilattit. Jêsusib kiovâ: ubvarniangikupkit illangiutekattiginiangilarma. Simon Pêtrusib okautivâ: Nâlegak ittigakka kissêtaungitok, aggakkalole, niakoralo!

Jêsusib okautivâ: ubvarsimajok ittikat assiænnik ubvariakangilak, epkêjarsimavorle illûnane. Epkêjarsimavoselo, illûnaseungitorle; Pititigilârtane kaujimatsiaramiuk; tamanna pivlugo okarpok: epkêjarsimavose, illûnaseungitorle.

Ittigangille ubvarêramigit, annorâminik tigusivok ingilermilunelo, amalo okautivait: piniaungnimnik illipsingnut kaujimavîse? Ajokertuijomik Nâlekamiglo taivapsinga, nellâgullo okarpose, tâmnaugama. Tamanna pivlugo uvanga, Nâlekapse ajokertortipselo ittikasse ubvalaurapkit, taimak illipsetauk ittikapsingnik ubvartigêktuksaugivose.

Igsaraksamik tunnitsivigilaukpapse, piniarkovluse sorlo piniarvigilaurapse. Ahamarik ahamarik okaupapse: kivgak anginersaungilak angajokâminit, Apostelelônêt anginersaunginivok tillijiminit. Tamanna kaujimagupsiuk, piloridlarpose, piniarutigigupsiuk.

Sêrnarsautekangitunigle kakkôjaktorviub uvlungita sivorlingænne illiniartut Jêsuse tikkipât, okautilâllo: Nane âkiksoijartorkovitigut (saugârsungmik) aularviksiorutiksamik nerriniartarnîk? maggungniglo illiniartiminit tilliklerpok okautivlugiglo: iglugasaksoarnut aileritik, inungmiglo pârsilarpotik, immertartomik, tâmna malliktikko.

Ittervigilârtangatalo iglub inuanut oĸaritik: ajoĸertuijub oĸautjauĸovâtit: iglo nauk, nerriviksara saugârsungmik aularviksiorutiksamik illiniartikka illagilugit? iglomiglo angijomik tulleraratsiaĸtalingmik idluarsarsimajomik unertûtilârpâtik; tagvane piksaptingnik âĸiksoigitik.

Illiniartuglo aivuk, pilutiglo iglugasasĸoarnut, sorlolo oĸautilaungmagik naipipâk, saugârsuglo aularviksiorutiksaĸ âĸiksorpâk. Unulermallo 12it illagilugit tikkipoĸ. Nerrimârvingme iksivagamik nerrilutiglo, Jêsuse oĸarpoĸ: illapse illangata nerreĸattima pitilârpânga. Kiksalerdlutiglo apperivât nellekârdlutik: uvangauniarpêĸ? assialo: uvangauniarpêk? kiovaille oĸarlune: 12it illangata missuksekattima. Inub erninga ainiaralloarpoĸ, sorlo tâpsominga aglaksimangmat; inugle tâmna kappianaanêk, Inûb erninganik pititsijok. Inungmut tâpsomunga idluarnersaunajarpoĸ, erniangongikune.

Nerrivlutiglo Jêsusib ĸaĸĸôjaĸ tiguvâ, ĸujalivlunelo avgorpâ, tâpkonungalo tunnivâ oĸarlunelo: tigulugo nerrisiuk, tagva timiga.

Ermgusiârsuglo tigugivâ, nerrijarêramik, ĸujalivlunelo tâpkonungalo tâmna tunnivâ; illûnatiglo tâpsomangat immerput. Oĸautivaillo: Tagva auga, Testamentitâb aunga, kovijauniartoĸ unnuktut pivlugit.

Ahamarik oĸaupapse: mattoma kingorngagut immerniarungnaerpunga napârtub Waineliksab iptinganik, uvloĸ taimna nelliuterĸârtinnago, nutautillugo immileromârupko Gûdib nâlegauvingane.

1 Môs. 4, 7. Imaingilâĸ? ajungitulliguvit, tagva unganarpotit; idluitulliguville, tagva idluinerub kannidlarpâtit ikliguĸtitsomavlutit; igville nâletsennago pît, attaniolerille tamattomunga.

1 Kor. 11, 26. Kaĸĸôjaĸ tamanna nerrilerangapsiuk, ermgusiarsungmillo tâpsomangat immilerangapse, Nâlekab toĸĸunga oĸautigijaksarivasse tikkerĸârtinnago.

---

29. Jêsusib sorsungninganik Getsêmaneme.

Tuksiarutsit nertordlerutiksat Img. 115—118 nâgamigit, annivut kaĸĸamut orĸsoĸtalingmut. Tagva Jêsuse oĸautivait: Unuame tamattomane tamapse sinnaungajutigilârpapsinga; aglaksimangmat: Mianersijok unatadlarniarpara, saukallo siamartidlarniarput. Makkikumale toĸĸungajunit, sivunapsingne Galilêamut aijomavunga.

Pêtrusible kiovâ oĸautivlugolo: illûnamassiatik sinnaungajutigigalloarpattit, uvanga sinnaungajuteĸarniatsangilanga. Nâlegarle oĸarpoĸ: Simon, Simon! ahâk, Sâtanasib pijomagalloarpâse sannêjaromavluse sorlo kaĸĸôjaĸsattitut. Uvangale pivlutit tuksialauĸpunga, okpernît sorêrĸonago; kingorngagullo ama sâgiaruvit, kattangutitit nakkoĸsitiniaĸit.

Oĸautivâle: Nâlegak opallungaersimavunga aiparilutit parngnanaersimavingmut toĸĸomullo

aikattigijomavlutit. Kiovâle: Pêtruse okaupagit, angutaunek uvlome niplerniangilak, missiarkârtinnak pingasuertorlutit, illitarsigavit uvamnik. Okarivorle ama: illa, tokkokattigijaksarigupkillônêt missiarutigijomangilagit. Taimaktauk illûnatik okarivut.

Okautivaillo: tillijakattalaurapse pôkarase, ikpiârsukaraselo ittigagutekaraselo, taipsomane ajoksalaukisê? kiovât; aukak. Tagva okautivait: mânnale pokartub neksarliuk, taimaktauk ikpiârsuk; Taimaitokangituble annorâne pissiniutigiliuk saviksoarsiniarlunelo pile.

Okaupapsele: nellautsijariakarivut aglaksimajut uvamnik: Ajortullijut akkorngænnut pititaujok. Aglait uvamnik aglaksimajut nâmaksiniarput. Kiovâlle: Nâlegak, ahâk, tagva saviksoâk magguk. Okautivaille: nâmakpok.

Tagva Jêsuse illiniartine illagivlugit igloksoarmut avaluliorsimajomut tikkipok, Getsêmanemik attelingmut, illiniartinelo okautivait: Tamaunga ingititse, taikunga tuksiariartortillunga. Pêtruselo Zebedêusiblo ernîgik illagivait, kiksalerdlunelo kappiaktoadlalerpok. Tagva Jêsusib okautivait: Tarniga kiksarpok tokko tikkidlugo; tagvanetitse pigârkattigilunga.

Kannitomullo aivok, pâmakterlunelo tuksiarpok okarlunelo: Atâtak, ajornangipat, ermgusiârsuk una pêrle uvamnit; pijomajaraungitorle, pijomajat pile. Illiniartullo sinniktut tikkipait, Pêtruselo okautivâ: stundemik attautsemik pigar-

ка..gijungnangilapsinga? pigârluselo tuksiaritse, ôktortaulungnermut perкona e; anernek pijomagalloarpoк, uvinigle sangêpoк.

Aipanganik ama tuksiariartorpoк, oкarlunelo: Atâtak, ajornarpat, ermgusiârsuk pêrlugo uvamnit, immingikupko, tagva pijomat pile. Amalo sinniktut tikkinivait, ijingillo uerngarnermut oкumaiput. Tagvungalo кemâkpait, pingajuangniglo ama tuksiariartorpoк, oкautsit tâpkoatsainait attordlugit.

Engelille illangata kilangmit saккervigivâ nakkoкsilugolo. Toккomullo aulaumajartitaugame tuksialualerpoк. Kiægungningille kuttitut auktun-itut nunamut kattalerput.

Tuksiarnermille makkiname, illiniartine kiksarnermut sinniktut naipipait, oкautivlugillo: mânna sinnikluselo merngoêrseromavîse? nâmaksivoк tagva; stunde tikkisimavoк, inûb erningata pititaulervia ajortullijut agganginut. Makkititse aularta! ahâk, uvamnik pititsiniartoк кaglivoк. Tuksiaritse ôktortaulungnermut perкonase.

---

1 Kor. 10, 12. Issumamigut nangerasugijok, kammalerle ochoniarane.

Ebrêerit 5, 7. Kristuse uvlogilauкtamine uviningme tuksiarnermik кennunermiglo tunnijilauкpoк, angijomik nipliadlarlune кugviudlalarmelo tâpsomunga piulijigijungnartiminut toккomit; tussâjaugivoк, Gûde nâleкamiuk.

30. Jêsusib pititauninganik Jûdasemut, pijauninganiglo. Missiarutigijauninganik Pêtrusemut.

Jêsuse ᴏᴋartillugo sulle, ahâk, Jûdasib sorsukᴋᴏksat, ajoᴋertuijoᴋsuillo, Farisêerillo kivgangit illasearileramigit, tagvunga ᴋaivoᴋ, nennerutsoalijarlutik, saviksoalijarlarmiglo, ajaupialijarlarmiglo.

Pititsiniartublo nellunaikutaksamik (illiarsijutiksangannik) ᴏᴋautilauᴋpait, ᴏᴋarlunelo: kunnilârtara taimnauvoᴋ, tigusiuk aulartailitilugolo.

Jêsusible tamaita piniarviolârnine ᴋaujimagamigit, annilerpoᴋ ᴏᴋautivaillo: kina ᴋennerpissiuk? kiovât; Jêsuse Nazaremiok. Jêsusib ᴏᴋautivait: uvangauvunga! tagvainak kingorpiosârdlutik nunamut niverput. Tagva ama apperivait: kina ᴋennerpissiuk? ᴏᴋarpulle: Jêsuse Nazaremiok. Jêsusib kiovait: ᴏᴋautilauᴋpapse uvangaugama; ᴋennerpissingale, ukkoa aularlit. Oᴋautsit nellautsilerᴋovlugit ᴏᴋauserilauᴋtangit; uvamnut tunnilauᴋtavît nellianik assiojoᴋangilanga.

Tagva Jûdasib Jêsuse aivigivâ kunniklâlo, ᴏᴋarlune; Rabbi salutitauleriᴋ. Jêsusible ᴏᴋautivâ: Illannâra! sôg tamaungarᴋêt? Jûdase, Inûb erninga kunniklugo nellonailiviuk? Tagva tikkipât, Jêsuselo aktorpât aggangmingnut, tigulugolo.

Najortingitale, ᴋanoᴋ illiortoᴋalermat takko-

gamik oкautivât: Nâlegak, saviksoarmik attortuksauvita? Tagva Simonib Pêtrusib saviksoalijarame, tâmna amuvâ, ajoкertuijoкsublo kivganga ullimavlugo, siutâ tallerpia nakkappâ. Kivgarlo tâmna Malchusemik atteкarpoк.

Tagva Jêsusib Pêtruse oкautivâ: Saviksuit kênailitanganut pôleruk; saviksoarmik attortoк, saviksoarmut nungutæksaungmat. Issumavillônêt, Atâtaga tuksiarvigijungnanginapko, uvamnut tilliklerкovlugo Engelinik Legioninit 12nit unnunersanîk? aglaille кanoк nellautsinajarкât? taimaituksauvoк.

Tagva Jêsusib tigujartortine oкautivat: sorlo inuartomut annivose, saviksoalijarluse ajaupialijalapselo tigujomavlunga; uvlut tamaita najortigilauкpapse kattimavingme ajoкertuivlungalo, aktulaungilapsingalo aggangmut attautsemullônêt; tamadjale stundise, târtublo pitsartuninga.

Tagva Illiniartingita illûnatik кemakpât, кemâvlutiglo. Inuosuktullo illangata mallikpâ, satomik annoramik uvineruggub; inuosuktullo tâmna tiguvât; uvinerunele ipperarpâ, annorêrdlunelo кemâvoк taipkonangat.

Jêsuselo ajoкertuijoкsoarmut pitipât; tagvunga ajoкertuijoкsuit, angajokâllo, aglangniglo illisimajut illûnatik kattimavut. Pêtrusible kinguvasiklune mallikpâ, ajoкertuijoкsub igloкsoanganut pilune; tagvanelo kivgat iksivaкattigivait, ikkomamut kitjaкêjarlune.

Ajoĸertuijoĸsuille kaggimiojullo illûnatik passitiksarsiorput Jêsuse pivlugo, toĸĸotsomavlugo, nagvângilallo. Unnuktut oĸautigiludlarpât sæglovlutik, oĸausingille adsigêngilat.

Pêtrusele igloĸsub illuata pârdlerĸamêtillugo, ajoĸertuijoĸsub kivgangita arnat illangata ittertub Pêtruse kitjaĸejârtoĸ takkogamiuk, takkunâlerpâ oĸarlune: igvittauĸ Jêsuse Nazaremiok illagivat. Missiarporle oĸarlune: illitaringilara, oĸautsitillo nellogivakka. Pâmullo anningmat, angutaunek niplerpoĸ; Pêtrusible tamanna ĸammagingila.

Arnablo ama takkogamiuk, sennianêtunut oĸalerivoĸ: Tâmna taipkoa illangat. Missiarivoĸ ama, Gûde taivlugo oĸauserluklune: Inuk tâmna illitaringilara. Killamiojungnaermallo tikkiput tagvane nangertut, Pêtrusemullo oĸarput: Ahamarik, igvittauĸ tâpkoa illagivâtit, Galilêamiôgavit, oĸautsivît nellunailingmattit. Tagva ingminik okarnerlulerdlune Gûdelo taivlugo oĸarpoĸ: Inuk tâmna oĸautigijase illitaringilara; tagvainarlo angutaunek niplerpoĸ.

Tagva Pêtrusib Jêsusib oĸausingit erĸarpait oĸautilaungmago: Angutaunek niplerĸârtinnago missiarutigilârparma pingasuertorlutit. Annivoĸ tagva keavlunelo kiksadiarlune.

Joh. 10, 18. Inôsimnik arktaijoĸangilaĸ uvamnit, issumamnigle ipperarpara. Pitsartuneĸarpunga ipperarlugo, pitsartuneĸarivungalo ama tigulugo.

Rôm. 11. 20. Igvit nangerpotit okpernermut; piojoriniarnaĸ, sivoraille.

Matt. 26, 41. Pigârluselo tuksiaritse, ôktortaulungnermut perĸonnase. Anernek pijomagalloarpoĸ, uvinigle sangêpoĸ.

---

31. Jêsusib kiglisiniartauninganik Kaifasemut; toĸĸotaĸsaunerartauninganiglo. Jûdasib naggateĸarninganik ochuanadlartomik.

Ajoĸertuijoĸsuble Jêsuse appersorpâ illiniartingit pivlugit, ajoĸertâsingillo pivlugit. Jêsusib kiovâ: agviartaunanga tussarnartomik oĸâlalauĸpunga sillaĸsoarmiunut. Illiniarvingnelo kattimaviksoarmelo ajoĸertualauĸpunga, Jûdit illûnatik kattimavingænne, oĸâlalaungnangalo sumik sagvangitome; sôg tamattominga appersorpinga? Ipkoa appersuĸit, tussalauĸtut oĸâlautigilauĸtamnik tâpkonunga; ahâk, taipkoa ĸaujimavut oĸauserilauĸtamnik.

Taimagle oĸarullugo, kivgat tagvane nangertut illangata Jêsuse erĸsârpâ oĸarlunelo: Ajoĸertuijoĸsoaĸ taimak kiojaĸsariuk? Jêsusib kiovâ: idluitomik oĸaruma, nellunailiuk ajormat; idluartomigle oĸaruma, sôg erĸsârpinga?

Jêsuselo kiglissiniartaungmat illangit sæg-

lovlutik passiklertut saĸĸerput oĸarlutik: tussalauĸpavut, oĸarmat: Tempele aggangnut sennamajok asseroromavara, uvlunelo pingasune assianik sennalunga aggangnut sennamangitomik. Sullele oĸausingit adsigêngilat.

Ajoĸertuijoĸsoarlo akkorngænnit nikkovipoĸ, Jêsuselo apperivâ oĸarlune: kiungilait tamakkonunga ukkoa passiklerninginut? Nipleranele kiungilaĸ. Ajoĸertuijoĸsub ama apperivâ: Kristuseôvêt nakorinadlarajb erninga? Jêsusele oĸarpoĸ: Tâmnauvunga, Jnûblo erninga talikojomârpasse iksivajok, Gûdib pitsartûjub tallerpiata tungâne, kilaublo nuvujangitigut akkartoĸ.

Tagva ajoĸeruijoĸsub annorâne allikpait, oĸarlunelo: kigligiutsijeĸariaĸarungnaerpogut; Gûdemik oĸarnerlûteĸarninga tussarpasse; ĸanoĸ issumavîse? Tâpkoale illûnatik erkartorpât, toĸĸotaksaujok oĸautigilugo. Tagva illangita ĸetseralerpât, kênangalo mattulugo erĸsârpât oĸautivlugo: nellautalertigut! kiaerksarpatît? Kivgallo kênanga tiglukpât.

Kaulermallo inuit angajoĸârgit, ajoĸertuijoĸsuillo aglangniglo illisimajut kaggimiolerput, kiglisiniarviksoarmingnullo âpât, oĸarlutiglo: Kristuseôguvit oĸautittigut! oĸaujvaille: oĸaujgupse, okperiniangilapsinga, apperigupsele, kioniangilapsinga aularĸoniangilapsingalônêt. Tamarma pivlugo mattoma kingorngane Gûb erninga iksivajomârpoĸ Gûdib ajugaĸangitub tallerpiata tungâne.

Tagva illênamassiaĸ oĸarput: Gûdib ernerivâtît? oĸaujvait: nellagut oĸarpose, taimnauvunga; tâpkoalo oĸarput: kigligiujuteĸariaĸa-

rungnaerpogut, nangminek kanninganit tussaraptigo. Tagva illûnatik tagvane kattimajut nikkoviput, Jêsuselo ĸellaksorlugo aularutivât, attanerusermullo Pontiuse Pilatusemut unertujutigivât.

Jûdasib pititingata tamanna tækkogamiuk, toĸĸomut perkungmatsuk, ĸaĸĸialerpoĸ, kênaujallo ipkoa 30it uttertipait ajoĸertuijoĸsoarnut angajoĸânullo, oĸarlunelo: ajortullilauĸpunga, auk passijaĸsaungitoĸ pitinapko. Oĸarput: tamanna pingilavut, igvit pivat. Kênaujallo ipkoa Gûdib iglunganut egipait, aularporlo kimitsartorlune; kattaĸĸamelo kârpoĸ, erchavingillo illûnatik annivut.

Ajoĸertuijoĸsuille kênaujat tiguvait, oĸarlutiglo: idluangilaĸ, ukkoa illivlugit Gûdib iklervinganut, aungmik akkeĸalaungmatta. Kaggimiolerpulle, machaliortublo perorsêvinganik pissivut kênaujanut tâpkonunga, tujormitjat illuverviksanganik. Tamanna pivlugo perorsêvik tâmna taijauvoĸ perorsêvingmik auktalingmik, uvlome tikkidlugo.

Tagva nellautaijub Jeremiasib oĸausingit nellautsivut, oĸarmat: kênaujat 30it tigulauĸpait, pissiangojub akkinga, Israêlib kittornganginit pissiarilauĸtangata, akkiliutigivlugillo machaliortub perorsêvinganut, sorlo Nâlekab oĸarĸongmanga.

Img. 51, 13. Pingujarniarnanga kênarnit, aksârtaililaungalo anernernik ajunginermik.

Ebrêerit. 10, 26. Miksekârnek illitarekârlugo, pijarælluta ajortulligupta, tunnergutiksakarungnaerpogut tâva ajornerit pivlugit.

---

32. Jêsuse Pilatusib Herôdesiblo sângangne.

Jêsusele attanerusiub sângane nangerpok; Jûdille kiglissiniarvingmut ittingilat, ivjoromanatik, saugârsugle aularviksiorutiksak nerrijomavlugo. Tagva Pilatusib annivigivait apperilugit: Sumik inungmut ômunga passitiksakarkise? kiovât: Una idluitullijeongipat, unertujutiginajangilavut illingnut. Tagva Pilatusib okautivait: tagva illipse tigusiuk, erkartorlugolo perkojat pijijase malliklugit. Tagva Jûdit okautivât: tokkotsijuksaungilagut kimik; Jêsusib okausingit nellautsilerkovlugit, okauserilaukтangit, tukkisititsigame tokkoniksame illusinganik.

Tagva Pilatuse ama itterivok kiglissiniarvingmut, Jêsuselo kaikolugo apperivâ: Jûdit attanerivâtît? Jêsusib kiovâ: illingnik tamattominga okarkêt? assivîllônêt tamattominga okautilaukâtît uvamnîk?

Pilatusib kiovâ: Jûdeovêk? Inukattivît ajokertuijoksuillo unertûtigilaukpâtit uvamnut; su-

mik pinialaukêt? Jêsuse kiovoĸ: Nâlegauviga sillaĸsoarmit tamattomangat pingilaĸ. Nâlegauviga sillaĸsoarmit tamattomangat pikpat, kivgama sorsugutiginajarpât Jûdinut unertûtigijauĸonnanga; mânnale nâlegauviga tamattomangat pingilaĸ.

Tagva Pilatusib oĸautivâ: taimaimat attaniôgalloarĸêt? Jêsusib kiovâ: nellagut oĸarpotit, attaniôvunga; tamanna pivlugo erniangovunga, sillaĸsoarmullo tikkilunga, kigligiutjerĸovlunga miksekârnermik. Miksekârnermit pijub, nippiga tussarpâ.

Pilatusib oĸautivâ: Miksekârneĸ sunauvâ? taimaglo oĸarêrame, Jûdit annivigivait oĸautivlugillo: passitiksarsingilanga tâpsomane.

Ajoĸertuijoĸsuille angajokâllo passidlarmatsuk, kiungilak sumiglônêt; tagva Pilatusib oĸautivâ: tussangilatît, angijomik passidlarmattît? kiungilâle oĸautsemut attautsemullônêt; attaneruserlotauĸ tattamminiadlarpoĸ.

Tâpkoale katsungailutik oĸarput: Inuit aulatidlalauĸpait ajoĸertûtiminut, Jûdeame illûnane, Galilêamit pilerame, tamaunga pivlune. Pilatusele Galilêamik tussarame, apperivoĸ, Galilêamiongmangât? Herôdesib attaniovinganit pijok tussaramiuk, Herôdesemut âtauĸovâ, uvlune taipkonane taimnataue Jerusalemêngmat.

Herôdesible Jêsuse takkogamiuk, kuviasudlalerpoĸ, akkunit takkojomadlalauramiuk, unnuktunik tussaumagamiuk, tattamnartomik tâpsomangat tækkonajarasugallune. Sunatuinarniglo appersorpâ; kiungilâle sumiglônêt. Ajoĸertui-

joĸsuille aglangniglo illisimajut tagvanêtut passivât angijomik.

Herôdesible sorsuktuksaĸotingitalo nachogivlugo mittautigivât, annorâmiglo ĸaĸĸortamik attitipât, amalo Pilatusemut uttertipât. Uvlorme tâpsomane Pilatuse Herôdeselo illanârêlerpuk, sivorngane ingmingnut ômisûtilauramik.

Aularviksiorangatale attanerusek illuseĸarpoĸ, parngnanaersimavingmêtut illangat, inuit pijomajangat aularĸolugo. Taipsomanele assinginit uivêluartomik parngnanaersimavingmêtoĸarpoĸ, Barrabasemik attelingmik. Kattimangmattalo Pilatusib oĸautivait: kina uvamnut aulartitauĸovisiuk? Barrabaselônêt, Jêsuselônêt Kristusemik taijaĸ? nellunginamigit, idluigosungnermut tagvunga pitilaungmatsuk.

Kiglisiniarviublo iksivautangane iksivalertillugo, nulliangata oĸautjaujartorĸovâ: Idluartoĸ una allaruk; unuak sinnektômavlunga tâmna pivlugo angijomik ikpigilauĸpunga.

Ajoĸertuijoĸsuille angajoĸâllo inugiartoĸsuit tilliorpait, Barrabasemik ĸennungârĸovlugit, Jêsusele toĸĸotauĸovlugo.

Tagva attanerusiub oĸautivait: Ukkoa maggungnik neliangnik aulartitsiĸovisinga? oĸarput: Barrabasemik. Pilatusib oĸautivait: ĸanoĸ Jêsuse pijæksarivigô, Kristusemik taijaĸ? illûnatik oĸarput: kikkiaktortaule senningajolingmut! Attaı.. serle oĸarpoĸ: sumigle idluitullilauĸâ? niplialualerpulle: kikkiaktortaule!

Pilatusele tækkogame sullinginerminik, uivêlivalliatuinarmattale, immermik tigusivoĸ, agganelo ubvarpait inuit takkoane, oĸarlunelo: passijaksaungilanga idluartub tâpsoma aunganut; illipse pijase. Tagva inugasaĸsuit illûnatik kiovât oĸarlutiglo: aunga uvaptingnut pilerle kittorngaptingnullo.

Barrabase tagva aulartipâ tâpkonunga, Jêsusele aklunânut issakajauĸovâ, unertûjutigilâlo kikkiaktortauĸovlugo.

Matt. 23, 24. Tautungitose tessiorniktiojose! millugiarârsuit kammagivasse, Kamêlinigle êsivose.

Jak. 4, 4. Kaujimangilâse sillaksoarmiunik illannâĸarneĸ, Gûdemut ningarniôngmat?

1 Petr. 3, 18. Kristusetauĸ attausiardlune âniatitaulauĸpoĸ ajornivut pivlugit, idluartoĸ idluitut pivlugit, pititsomavluta Gûdemut.

---

33. Kristusib niakosertauninganik; mittautigijauninganiglo, pititauninganiglo toĸĸomut.

Tagva attanerusiub sorsuktuksangita Jêsuse âpât iglomut kiglisiniarvingmut, sorsuktuksallo illûnaita tagvunga attautsemut ĸaiĸovait; orping-

niglo kakkilautilingnik pergaivut, illivlugolo niaĸoanut, ulliksoarmiglo aupaluktamik kappitipât; suvlolingmiglo ajaupiserpât aggangittigut tallerpingittigut; serĸortorvigivlugolo mittautigivât oĸarlutiglo: Salutitaulerit Jûdit attaningat! ketserarpâllo, ajaupiarlo suvlolik tiguvât, tâpsomungalo niaĸoa annaulerpât.

Tagva Pilatusib ama annivigivait oĸautivlugillo: ahâk annitipara illipsingnut, tukkisilerĸovluse passitiksarsinginama tâpsomane. Tagva Jêsuse annilerpoĸ niaĸotelijarlune orpingnik kakkilautilingnik, annorâlijalarmelo aupaluktamik. Tâpsomalo oĸautivait: tækkotitse inuk una!

Ajoĸertuijoĸsuille kivgallo takkogamitsuk, kaggudlalerput oĸarlutik: Kikkiaktoruk! kikkiaktoruk senningajolingmut! Pilatusib oĸautivait: illipse tigusiuk kikkiaktorlugolo, passitiksarsinginama tâpsomane.

Jûdit kiovât: perkojaĸarpogut, perĸojarlo tâmna malliklugo toĸĸotaksauvoĸ; ingminik erniotingmat Gûdemut. Pilatusib oĸausek tamanna tussaramiuk, sivôranersaulerpoĸ; amalo kiglisiniarvingmut itterivoĸ, Jêsusemullo oĸarlune: nakit pivêt? Jêsusible kiungilâ. Tagva Pilatusib oĸautivâ: kiojomangilarma? ĸaujimangilatit pitsartuneĸarama kikkiaktorlutit senningajolingmut, pitsartuneĸaramalo aularĸolutit? Jêsusib kiovâ: pitsartuneĸarajangilatit uvamnut, pângat tunnitsiviôngikuvit tamattominga; tamanna pivlugo uvamnik pititsijok illingnut, ajortoĸarnersauvoĸ.

Mattomangat Pilatuse pinasuarpoĸ aularko-

jomavlugo; Jûdille kaggudlarput ᴏᴋarlutiglo: Una aularᴋogungne, attaniviksub illannâriniatsangilâtit! ingminik attaniôtitoᴋ, attaniviksoarmut akkerartormat.

Pilatusib ᴏᴋausek tamanna tussaramiuk, Jêsuse annitipâ, ingidlunelo kiglisiniarviub iksivautanganut, igloksûb sânganêtomut, Gabbatemik attelingmut, imaipoᴋ: ujarkanik netsiteligmik taijamut. Jûdinullo ᴏᴋarpoᴋ: ahâk tagga attanise! kaggudlarpulle: pêruk! perung-una! kikkiaktoruk senningajolingmut! Pilatusib ᴏᴋautivait: Attanise kikkiaktoraksarivigô senningajolingmût? Ajoᴋertuijoᴋsuit kiovut: Attaneᴋangilagut attaniviksûb assianik. Tagva unertûtigilerpâ kikkiaktortauᴋovlugo senningajolingmut.

Jêsusele tiguvât aularutilâllo; kikkiaktortauviksanelo erksukpâ aularlunelo tagvunga niaᴋovinertalingmik, Ebrêeritut Golgatamik taijamut.

Aularutigamitsuglo inuk tiguvât, Simonemik attelik Zirenemiok, perorsêvingmit pijok; tâpsomunga kikkiaktortauviksaᴋ erksuktauᴋovât, Jêsuse malliklugo. Inugasæᴋsuillo arnagasaillo mallikpât uggurivlugolo ᴋeagivât. Jêsusible ᴋeviarpait ᴏᴋautivlugit: Jerusalemiut panningit, ᴋeanasinga, illipsingnigle ᴋittorngapsingniglo ᴋeatitse. Ahâgle, nelliutsomârpoᴋ ᴏᴋauseᴋarviojuksaᴋ: piloridlarput ᴋittorngisuitut, timillo ernilaungitut, iviangingillo amâmagviolaungitut.

Kaᴋᴋâlungnut ᴏᴋaromâlerput tagva: sittor-

vigidlartigut! кaккarulângnullo: ulliktigut! Nappartok ômak taimailiormatsuk, кanoк pamiarmik pijoкaromârкâ?

Joh. 1, 29. Ahâk tagga Gûdib saugârsunga, sillaкsoarmiut ajorninginiк nangmaktoк.

Matt. 16, 24. Jêsuse oкarpoк: uvamnik malligomajoкarpat, issumaminik piniarane, senningajoliksaminik (kappiasutiksaminiglônêt) nangmagle, malliklungalo!

---

34. Jêsusib Kristusib kikkiatortauninganik kejungmut senningajolingmut; Toккoninganiglo.

Assigiktauк magguk, ajortullijuk, âtauкattaugivuk toккotauкovlugik. Tagvungalo Golgatamut tikkinamik, kassilinartomik sungarmik akkusimajomik immertinasuarpât; tamannalo ôkamiuk immeromangilâ. Kikkiaktorpâllo inuartuglo, aipa tallerpiata tungânut, aipaie saumiata tungânut. Oкautsit aglaksimajut nellautsivut tagva imailijut: Ajortullijut akkorngænnut pititauvoк. Stundigle pingajuangne kikkiaktorpât; Jêsusele oкarpoк: Atâtak issumagijungnaervigikit, sullijattik nellongmagit.

Pilatusele aglangnik kollimiutæksanginik

aglakpoĸ, nippitilugillo senningajolingmut; tâpkoa imaitunik aglaggit: Jêsuse Nazaremiok, Jûdit attaningat. Kollimiutat tâpkoa Jûdit unnuktut attuarpait, aglaksimangmatta Ebrêeritut, Griohitullo, Lataineritullo.

Tagva Jûdit ajoĸertuijoĸsoangit Pilatusemut oĸarput: aglangnaĸ: Jûdit attaninganik, imâgle: oĸalaungmat: Jûdit attanerivânga. Pilatusib kiovait: aglalauĸtakka aglarêrpakka.

Tagvûnale arvertartut mittautigivât illeĸetamârlutiglo, oĸarlutiglo: Gûdib iglunganik asseroijotit, ama sennavlugo uvlune pingasune, illingnik piulidlarit! Gûdib ernerikpattit, senningajolingmit akkarit!

Taimaktauĸ ajoĸertuijoĸsuit, aglangniglo illisimajut, angajoĸâllo mittautigivât oĸarlutiglo: Assiminik ikkajulauĸpoĸ, ingminigle ikkajorungnangilaĸ. Israêlitit attanerikpatsuk, senningajolingmit mânna aĸĸarle, tagva okperijomavavut. Gûde tettigingmago, tâpsoma piuliliuk mânna ĸuviagiguniuk, oĸalaungmat: Gûdib ernerivânga.

Sorsuktuksattauĸ mittautigivât, kannilerlugolo sêrnartomik âtsivigivât, oĸarlutiglo: Jûdit attanerikpattit, illingnik nangminek piulidlarit.

Ajortullijugle aipangata nivingaĸattingata mittautigivâtauĸ oĸarlunelo: Kristuseôguvit, illingnik nangminek piulidlarit uvaguglo. Tagva aipangata suadlarlugo oĸautivâ: igvittauĸ Gûde erĸsigingilat, tâpsotunaĸ toĸĸomut pitlartaugalloarlutît? Uvaguglo pitlartaujariakaramnuk, ajortullilauramnuk; tâmnale idluitullilaungilaĸ. Jêsusemullo oĸarpoĸ: Nâlegak erĸaringa, nâlegau-

vingnut tikkikuvit. Jêsusiblo kiovâ: ahamarik ᴏᴋaupagit, uvlome aiparilârpagit Paradieseme!

Jêsusible senningajolingata senniane nangerput anânanga, anânangatalo kattangutâ, Maria, Kleofasib nullianga, Maria Magdalenalo. Jêsusible anânane tækkogamiuk, illiniartorlo nagliktane nangerᴋattinga, anânane ᴏᴋautivâ: Arnak, ahâk, tagga ernît! kingorngagut illiniartoᴋ ᴏᴋautivâ: ahâk, tagga anânat! Stundemillo tamattomangat illiniartub ingminut pitipâ.

Stundille 6 inganit nuname illûnane târtoᴋsôlerpoᴋ, Stundit 9 ingat tikkidlugo. Stundillo 9 ingænne Jêsuse nipperᴋortovlune ᴏᴋarpoᴋ: Eli, Eli, lama asabtani! imaipoᴋ: Gûdiga, Gûdiga, sôg ᴋemakpingâ? Illangitale tagvane nangertut, tamanna tussaramitsuk ᴏᴋarput: Eliase ᴋaiᴋovâ.

Kingorngagut, Jêsuse kaujimagame, tamaita nâmaksijarêrmatta, aglait nellautsilerᴋovlugit, ᴏᴋarpoᴋ kêlerpunga! Immeᴋtautaᴋarpoᴋ tagvane, sêrnartomik immalingmik. Tâpkoale nipperkumik missuksivut, ajaupiamullo kappomitârlugo, ᴋanninganullo mannivât; Assingille ᴏᴋarput: ovatsiaro, tækkunârta Eliasib aᴋᴋartitsartorniarmangâgo?

Jêsusiblo sêrnartok piganiuk, ᴏᴋarpoᴋ: Nâmaksivoᴋ! Jêsuselo ama nipperᴋortovlune ᴏᴋarpoᴋ: Atâtaᴋ, anernera aggangnut perᴋovara. Taimak ᴏᴋarame anernangêrpoᴋ.

Ahâglo tagva kattimaviksûb upkoᴋsoanga allikpoᴋ maggolivlune, pikkangat unnunga tikkidlune. Nunalo sajukpilâdlarpoᴋ, ᴋairtullo kopludlarput, illuvîllo angmarterput, unnuktullo sin-

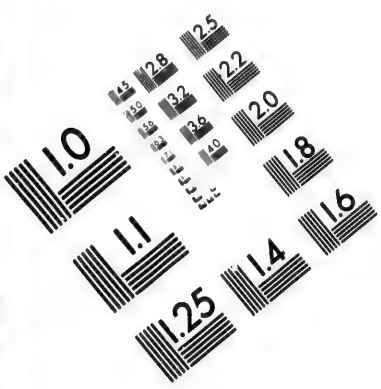

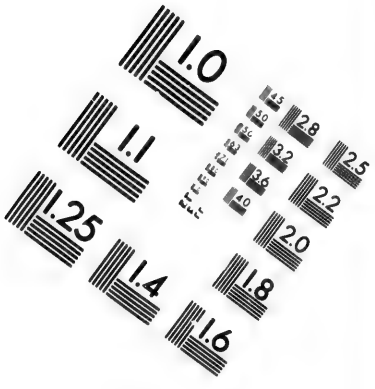

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

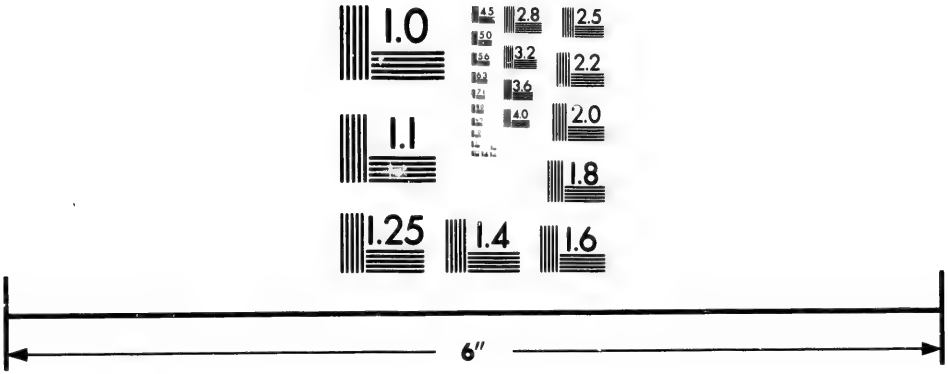

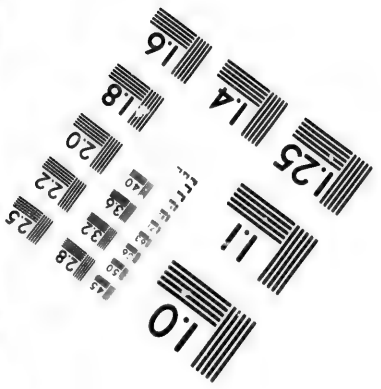

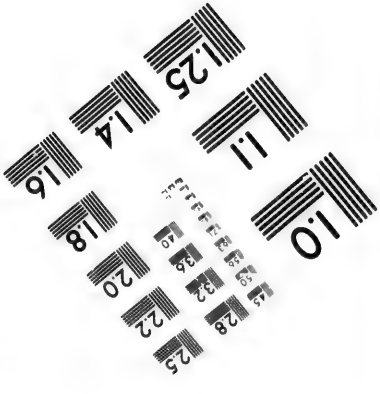

Photographic Sciences Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

2.8
2.5
2.2
2.0
1.0

niktut (toĸĸungajut) timingit makkiput; illuvernillo annivut Jêsusib makkiningata kingorngagut, iglugasaĸsoarnullo ivjornaitunut pivut, saĸĸerlutiglo unnuktunut.

Sorsuktuksallo angajokangata, illangitalo, Jêsusemik udjertortut nuna sajukpilâdlartoĸ takkogamitsuk, tattamnartullo assingit, kakkilângadlalerput oĸarlutiglo; ahamarik, Gûdib tâmna Ernerivâ!

Tagvanelo arnaĸarivoĸ unnuktunik, Jêsusemik malliksimajunik Galilêamit, kivgartorlauĸtunik tâpsominga, allivasiktomit takkunârtunik. Tâpkoa illangat tagva Maria Magdalena, Marialo, Jâkob Jôsesiblo anânangak, Zebedêusiblo ernikita anânangak.

Inuillo illûnamassiatik tagvanêtut, tamakkoninga takkunârtut, ĸanorlo illiortoĸalaungmat takkogamik, sagvitik pattiktordlugit utterput.

---

2 Kor. 5. 14, 15. Kristusib naglingningata taimak kajungertipâtigut, issumaĸarapta imâk: Attausek tamaita pivlugit toĸĸungmat, illûnatik tâva toĸĸovut. Kristusible tamaita toĸĸotigivait, inôjut kingorngagut nangminermingnik inôniarĸonagit, tâpsomungale, pivlugit toĸĸolauĸtomut, makkisimaugmijomullo.

35. Nâlekab Jêsusib illuvertauninganik.

Uvlorle taimna (Jêsusib tokkovinga, Freitageôlaukток) opallungaijaiviongmat, Jûdit, timit senningajolingmêrkonnagit Sabbateotillugo (Sabbate tâmna angidlarmat) Pilatuse tuksiarvigivât, tâpkoa niungit navgortaukovlugit akkartitaulerkovlugillo.

Tagva sorsuktuksat tikkilerput, sivorliublo niûgik navgorpakit, aipangatalo kikkiaktortaukkattingata. Jêsusele tikkinamitsuk, tækkogamiglo tokkojarêrmat, niûgik navgongilakit; sorsuktuksalle illangata senneranga angmarpâ kallugiaksoarmut, tagvainarlo auk immerlo annilerpuk. Tamattomingalo tautuktub kigligiutigilaukpâ, kigligiutsiningalo miksekârtovok; tâmnalo kaujimavok, miksekârnermik okarame, okpilerkovluse.

Tamannale pinniarutaulaukpok, aglait nellautsilerkovlugit: Tâpsoma niûgik navgoræksaringilasse; amalo aglait assingit imailivut: tækkojomârput kappilauktamingnik.

Unulermalle angut akluitok tikkipok Arimatiamit, Jôsefemik attelik, kiglisiniarpaktut illangat, ajungitok issumagiktorlo. Tâpsoma issumakattigilaungilait (Jêsuse tokkokovlugo); nang-

minek Gûdib nâlegauvinganik nerriungmijok. Tâpsoma Pilatusemut ailune, Jêsusib timinga ĸennuariva. Pilatusib toĸĸojarêrtoĸ tussaramiuk, tattaminiarpoĸ, sorsuktuĸsallo angajokangat ĸaiĸovâ, apperivlugo: toĸĸokammermangât. Angajokamillo tussaumaleramiuk, timinga tunnijauĸovâ Jôsefemut.

Nikodemuselotauĸ ĸailerivoĸ, sivorngagut unuangotillugo Jêsusemut tikkilauĸtoĸ, ĸaitsilunelo Mirrinik, Aloêniglo akkutsimajunik, oĸumailutatitut 100 ditut oĸumaitigijunik.

Tagva Jêsusib timinga aĸĸartipât, immuserdlugolo uvineruksaijanik, mingoarutit illaliudlugit, Jûdit illuversivangningatitut. Tagvanele kikkiaktortauvingane perorsêviĸarpoĸ, perorsêvingmelo illuveĸarpoĸ nutâmik, illijiviolaungitomik sulle kimik, Jôsefib sennajauĸolauĸtanganik kairtomut; tagvunga Jêsusib timinga illijartorpât, Jûdit opallungaijaivingat pivlugo, illuveĸ kanningmat; ujaraksoarmiglo aksakârtitsivut illuviub pânganut, aulârlutiglo.

Arnattauĸ illagællugo Galilêamit pijut, mallilauĸput, illuveĸ ĸemmergojartordlugo, ĸanorlo timinga illijaulermangât. Uttilerput tâva, mingoarutiksamiglo tippitsiariksaumiglo opallungaijaijartorput; sabbateôtillugolo ĸikkarput perĸojat malliklugit.

Uvluble opallungaijarviub tugliane ajoĸertuijoĸsuit Farisêerillo illûnatik Pilatusemut tikkiput oĸarlutiglo: Attaneĸ, erĸaivogut, uivêtoĸ

imna oкalaungmat sulle inôvlune: uvluk pingajuangne makkilârpunga. Tamanna pivlugo illuvinga udjertortauкoleruk, uvluk pingajuak tikkidlugo, illiniartinginut tigliktauкonago, oкarкonagillo inungnut toккungajunit makkisimajomik; uiveriklerneк kingorlerpâк ajornersauкonago sivorlermit.

Pilatusib oкautivait: Udjertortuksaкarpose tagva, ainiaritse, issumapsingnik udjertortauкolersiuk. Ailerput, illuverlo udjertortaukovât udjertortunut, ujaraksoarlo nellunaikuserdlugo.

---

2 Timôt. 1, 10. Piulijipta Jêsusib Kristusib toккo nukkingêrtilauкpâ, inôtsemiglo asserojuinermiglo кaumajomut pititsilune oкautsinut tussarnertunut.

Takkot. 5, 12. Saugârsuk toккotaujoк nellopкotingivitovoк pigilugit pitsartunerlo, akluinerlo, sillatunerlo, sôngonerlo, nalengnarnerlo, nertornarnerlo, naкorijaunerlo.

---

36. Jêsusib Kristusib makkininganik toккungajunit.

Sabbate кângermat, (tagva Sonnabendeme unuktome, Stundib 6ib kingorngane) Maria Magdalena, Marialo, Jakôbusib anânanga, Salo-

melo, Johannalo tippitsiariksautisiniarput, mingoariartoromavlugo. Tâpkoa, assingillo arnat illagivlugit, wochib uvlungita sivorlerpângane uvlarârsukut târtillugo sulle illuvermut pivut, mingoarutiksat âĸiksoriauktatik neksarlugit.

Ahâglo, nuna sajukpilâdlarpoĸ. Nâlekab Engelingata kilangmit aĸĸarlune ujaraksoaĸ illuviub pânganit aksaĸârtitsartormago, ingidlunelo ĸânganut. Tâpsoma tautua ĸaumalaktunîpoĸ, annorangalo apputitut ĸaĸĸortigivoĸ. Udjertortulle erĸsinermut ĸoaĸsâdlalerput, toĸĸungajutitun-îllivlutik.

Arnalle ingmingnut oĸarput: kia ujaraksoaĸ illuviub pânganit aksakârtiniarpaûk? Tavungalo takkunaramik, ujaraksoaĸ aksakârtitavineĸ mallugivât; angijovaĸsôngmat.

Tagva Maria Magdalena aĸpangerdlune Simon Pêtruse tikkipâ, illiniartublo aipanga, Jêsusib nagliktanga, oĸautivlugiglo: Nâlegak aksârnigarinerpât illûvermit, nellovavullo nâmut illingmangâtsuk.

Arnalle illuvermut itterput, Nâlekablo Jêsusib timinga nenningilât. Taimak pivlugo siarĸlilermatta, ahâk, angutik magguk sennianut pivuk, keblertângnik annoralîk. Erĸsilerput tagva, kênangillo kattalungavut. Tâpkoa oĸautivait: sôg ômartok ĸennerpissiuk toĸĸungajune? Tamânêngilaĸ, makkisimavoĸ, sorlo oĸalaurame; ĸaileritse, Nâlekab illijauvigilauĸtanga takkojartordlugo. Oĸariartoritselo illiniartinginut, Pêtrusemullo, Galilêamut sivorlerilârapsiuk; tagvane tækkojomârpasse, sorlo oĸautilaujungmasse. Tua-

vilutiglo annivut, illuvek kemaklugo; sajudlarlutiglo kakkilâdlarput, okangilallônêt inungnut, erksidlaramik.

Pêtrusele assingalo illiniartok annilerpuk, illuvermullo ailutik. Tamarmiglo akpangerkattigêkpuk, assiatalo illiniartub ingiarpâ, sukkalinersauvlune Pêtrusemit, sivorliovlunelo illuvermut tikkipok. Illuanut îtsuarlune uvineruksaijat illimajut tækkovait, itteranele. Tagva Simonib Pêtrusib mallikpâ, illuvermullo itterlune, uvineruksaijallo illimajut tækkovait; kidsijârnerublo allaruta, Jêsusib niakoanut tapsiolauktok, ingmigut immumajok apsimavlune.

Tagva illiniartok, Pêtrusib assia, tikkerkâlauktok illuvermut, itterivok, tækkolunelo okperpok; aglait kaujimanginamigit sulle, tokkungajunit makkitsariakarmat. Tagva illiniartuk angerarkattigêlerivuk tattamminiarlutik.

Mariale illuvermut utterlune, sângane nangerdlune keavok; illuvermullo îtsuarpok. Engelîglo magguk kakkortangnik annorâlîk, iksivajuk takkovak; Tâpkoalo okautivâk: Arnak, sôg keavêt? okautivak: Nâlegara aksârnigarinerpât, nellovungalo, nâmut illingmangâtsuk.

Taimaglo okarame, keviarpok, Jêsuselo nangertok takkovâ, nellovlunelo Jêsuseôngmat. Jêsusib okautivâ: Arnak, sôg keavêt? kina kennerpiuk? Perorsêvilerijeônasugigamiuk okautivâ: Nâlegak nûlaurungne, okautilaunga, nâmut illingmangângne? tagva aijomavara. Jêsusib.

ᴏᴋautivâ: Maria! tagvainaᴋ ᴋeviarlune, ᴋuviasudlarlune nipliarpoᴋ: Rabbuni! imaipoᴋ: Ajoᴋertuijoᴋ!

Jêsusib ᴏᴋautivâ: aktorniarnanga, takpaungarsimanginama sulle Atâtamnut. Ailerille ᴋattangutimnut ᴏᴋautilugillo: takpaungarniarpunga Atâtamnut Atâtapsingnullo; Gûdimnut, Gûdipsingnullo.

Maria Magdalêna tikkilerpoᴋ, illiniartullo ᴏᴋautivait: Nâlegak takkolauᴋpara, taimaglo ᴏᴋautilauᴋpânga. Tâpkoale okperingilât.

Assingilletauᴋ arnat, illuvermit uttilerlutik, Jêsusemik tækkolauᴋtut apkome, salutitaulauᴋtullo tâpsomunga, ᴏᴋariartorput tamattominga Apostelinut. Tâpkoale arnat ᴏᴋausingit unipᴋausetuinaunasugivait, okperinagillo.

Ainiartillugille ahâk, udjertortut illangit iglugasæᴋsoarnut tikkiput, illusiôlauᴋtullo tamaita ᴏᴋautigivait ajoᴋertuijoᴋsoarnut.

Tâpkoalo angajoᴋât illagivlugit kaggimiolerput, tunnijivlutiglo sorsuktuksanut kênaujavaksoarnik, ᴏᴋarlutiglo: ᴏᴋaritse: illiniartingita tigligiartorpât unuame, sinniktilluta. Attanerusiblo tussaumalerpago, nâmaksititsomavavut, pitlartauᴋonase tâpsomunga.

Tâpkoalo kênaujat tiguvait, piniarlutiglo ajoᴋertortaunermiktut. Tamannalo Jûdit unipkauserivakpât uvlome tikkidlugo.

Joh. 11, 25. Jêsuse ᴏᴋarpoᴋ: Uvanga makkitjutauvlungalo inôgutauvunga. Uvamnut okpertoᴋ inôjomârpoᴋ toᴋᴋogalloarune.

1 Kor. 15, 55, 57. Toᴋᴋo êjauvoᴋ sâlaᴋarnermut. Toᴋᴋo, kapputit naûᴋ? kappianartovik, salaᴋarnît naûᴋ?

Gûdele ᴋujagidlartaule, sâlaᴋartimattigut Nâlegaptigut Jêsuse Kristusekut.

---

37. Jêsusib saᴋᴋertininganik Emauseliartungnut.

Nellonangilaᴋ Apostelit, assingitalo ômattingit illumertaudlarmatta tamainut, uvlune kângertainartune pijoᴋalauᴋtunut; unipᴋautsinullo Jêsusemik makkisimajomigôg toᴋᴋungajunit.

Tagva uvlorme tamattomane (Sonntageme ketterarningane) illâgik magguk iglugasangnut aivut, Emausemik attelingnut, Jerusalemit stundinik pingasunik pissuklune ᴋanningiligijunut. Oᴋarᴋattigêkpuglo pijoᴋalauᴋtut tamakkoa tamaita pitjutigællugit.

Taimak oᴋartillugik, ingmingnut apperiᴋattautivlutik, Jêsusib anguvaᴋ ingergaᴋattigivlugiglo. Ijigigle tautungititauvuk, illitarserᴋonagik tâpsominga. Oᴋautivagle: ᴋanoᴋ oᴋâlavitîk illiptingnut ingergavlutik kiksalaptiglo? tagva aipangata, Kleofasemik attigub kiovâ: Tujor-

mitjanit illûnainit Jerusalemêtunit uvlune tamakkonane pijoĸalauĸtunik ĸaujimangitotôvêt?

Apperivaglo: sumîk? kiovâk: Jêsuse Nazaremiok pivlugo, nellautaijôlauĸtoĸ pitsartudlarlune, piniarnernullo oĸautsinullo; Gûdemelo inungnelo tamaine. Tâmna ajoĸertuijoĸsoapta angajoĸâptalo unertujutiginerpât toĸĸotauĸovlugo; kikkiaktortauĸovlugolo senningajolingmut.

Uvagulle Israêlitit piulijauniarasugivavut tâpsomunga. Uvlomelo uvlut pingatserput, taimangat taimailiormatsuk. Arnat illapta illangita illuvermut uvlârulauĸtut ĸoaĸsartilauĸpâtiguttauĸ; Timinga nenninginamitsugôk, oĸariartorpullo Engelîngnik tækkolauramigôĸ, ômartomik oĸartûngnik. Illaptalo illuveĸ nellipsarpât, taimaglo naipipât, sorlo arnanut oĸautaungmat, Jêsusele nagvângilat.

Oĸautivâglo: illisimaitotik, omattiptikut erĸeasuktotik, tamakkoninga tamainik okperlutik, nellautaijut oĸauserilauĸtanginik. Kristuse taimak âniatitæksaulaungilâĸ ânanaunerminullo itterlunê? Môseselo nellautaijullo tamaita oĸautigilerpait tâpkungnunga, aglangniglo tamainik aglaksimajunik tâpsominga tukkisititsiarlugik nellojungnaertipak.

Iglugasaille aivigijatik ĸaglileramigit, kângiutiniarĸôlaulerpoĸ. Noĸĸarsarpâglo oĸarlutik: uvaptingnêlaurit, uvluklilermat ânulermallo. Itterĸattigivaglo tâpkungnangnênialerdlune.

Iksivaĸattigileramigik nerrivlutik, ĸaĸĸôjaĸ tiguvâ, ĸujalivlunelo avgorpâ tâpkungnungalo tunnivâ. Ijîgik tâva uititaulerpuk illitarivâglo.

Sâmingnelo nippaivak. Ingmingnullo tâpkoa oĸalerpuk: Omattivuk illupônarsilaungilâĸ? oĸautingmattiguk apĸome, aglangnik nellojungnaertingmattigûk?

Stundemelo tamattomane nikkovipuk, uttermilutiglo Jerusalemut, 11illo kattimajut naipipait, najortingillo. Tâpkoa oĸarput: Nâlegak illa makkisimavoĸ Simonemullo saĸĸilauĸtoĸ. Tâpkoalo magguk unipkârvigivait apĸome illuserilauĸtamingnik, ĸanorlo illitarsijutigiganikko, ĸaĸĸôjaĸ avgormago.

Tamattomingale oĸauseĸartillugit, Jêsusib nangmineĸ akkorngænnut pivlune oĸautivait: Ullapirsauteĸaritse. Koaĸsângalerpulle erĸsililarmiglo, anernênaĸ tækkonasugallugo; oĸautivaillo: sôg koaĸsângavisê? sôglo taimaitunik issumaĸarĸisê ômattipsingnê? aggakka ittigakkalo takkolersigik, uvangauvunga nangmineĸ; aktorlungalo takkunârsinga: Anernek uvineĸangilaĸ sauneĸaranelo, sorlo uvanga tækkogapsinga peĸartunga.

Taimaglo oĸarame, aggane ittikkanelo ĸemmergojauĸolerpait tâpkonunga; ĸuviasungnermulle sulle okpingimatta, tattaniniarmattalo, oĸautivait: ovane nerĸiksaĸarĸisê? mingeriablo jarrasimajub illanganik, igupsaujârtullo orĸsuanik manijivut tâpsomunga.

Tiguvaillo nerrilarmelo tækkoanne; oĸautivaillo: tamadsa oĸausikka oĸauserilauĸtakka illipsingnut, sulle najulaurapse; pivlunga aglaksi-

majut illûnamassiatik nellautsijuksaungmatta, Môsesib nellautaijullo aglangine, Dâvidiblo imgerutingine.

Taimak aglaksimavoĸ, taimaglo Kristuse âniatitaksaulauĸpoĸ, makkituksauvlunelo toĸĸungajunit uvluk pingajuangne; oĸâlaĸojilunelo attermine ĸaĸĸialernermik, issumagijaujungnaernermiglo ajornernit inuĸattigênut tamainut; Jerusalemiut pigiarĸârlugit. Illipsele tamakkoninga tamainik kigligiutsijôvose.

Joh. 16, 20. Illipse kiksadlarniarpose; kiksarnisele ablatsângorniarivoĸ ĸuviasungnermut.

Takkotit. 1, 17. 18. Erĸsinaĸ, uvanga sivorliôvlungalo kingorliôvunga; ômartungalo. Toĸĸolauĸtunga, ahâk, inôvunga issoĸangitomit issoĸangitomut, târtoĸsoarmullo toĸĸomullo pêruteĸarpunga.

---

38. Jêsusib saĸĸerninganik Tômasemut, Apostelillo illanginut Tiberiasib tessersoangata senniane.

Tômasible, Apostelit 12it illangata, illagingilait, Jêsuse tikkitillugo. Tagva illiniartut assingita oĸautivât: Nâlegak tækkolauĸpavut. Tâpsomale oĸautivait: Aggangine kikkiaktorne-

rit tækkungikupkit, tikkeralo illingikupĸo senneranganut, okperijomangilara.

Uvlullo sittamaujortut nângmatta, illiniartut ama ĸammanêlerivut, Tômasiblo illagivait. Jêsuse tikkipoĸ, upkuet parngnanaersimatillugit, akkorngænnelo nangerpoĸ oĸarlunelo: ullapirsauteĸaritse! kingorngagut Tômase oĸautivâ: Tikkît ĸaitsuk, aggakkalo tækkolikit! aggaktillo issakit ovunga, illilugillo sennerĸamnut, okpinginaglo, okperille!

Tômasib kiovâ oĸautivlugolo: Nâlegara Gûdigalo! Jêsusib oĸautivâ: tækkogamga Tômase, okperpotit. Piloridlarput tækkolugatik okpertut!

Mattoma kingorngagut Jêsuse saĸĸerivoĸ Aposteliminut, Tibêriasib tessersoangata senniane; tagvanêtillugit Simon Pêtruse; Tômaselo; Natanaêlelo; Jakôbuselo Johanneselo, Zebedêusib ernigik; assigiglo magguk, illiniartingita illâgik.

Simon Pêtrusib oĸautivait: Nulluarniariartoromavunga. Tâpkoa oĸautivât: tagva illagijomavaptigit. Annilutiglo umiaĸortômut ikkisâdlalerput; unuamelo tamattomane nulluartitsilungilat.

Uvlângolertillugole, Jêsuse sikjame nangerpoĸ, illiniartullo ĸaujimangilat Jêsuseongmat. Jêsusib oĸautivait: Kittorngat, nerĸiksaĸangilase? Tâpkoa kiovât: ahaila. Tâpsomale oĸautivait: Nullutjat ningitisigik umiaĸôrtûb tallerpianut, nagvârniarpose tagva.

Sunaubva, Jêsusib oĸausinga malliklugo

taimailiormatta, tagva mingeritjanik angijunik 153nik pivut; taimaglo unnuktigigalloarmatta, nullutjat alliktaungilat.

Tagva illiniartub, Jêsusib nagliktangata Pêtruse ᴏᴋautivâ: Nâlegauvoᴋ. Pêtrusib tussaramiuk, Nâlegaungmat, uvinerkune attilerpâ (annorailaurame) immâmullo missiklune Jêsusemut sikjamêtomut pivoᴋ. Assingittauk illiniartoᴋattingit nunamut niuleramik, aumanik illimajunik tækkovut. Jêsusib ᴏᴋautivait: ᴋaititse nerrimârluselo. Illiniartingitale neliatalônêt apperijariaᴋangilâ: kinauvêt? ᴋaujimagamitsuk Nâlegaungmat.

Tagva Jêsusib ᴋaᴋᴋôjak tigujartorpâ, tunnilâlo tâpkonunga, taimaktauᴋ mingeritjat; nerᴇᴋattigêkpullo.

Nerrejarêramigle Jêsuse Pêtruse sâvigilugo ᴏᴋautivâ: Simon, Jonasib erninga, ukkonangat nagliginersarivinga? tâpsoma ᴏᴋautivâ: ahaila Nâlegak, nellungilarma nagligigapkit. Oᴋautivâ: Saugârsukka nerritiniakit.

Aipânik ᴏᴋautivâ: Simon Jonasib erninga, nagligivinga? Pêtrusib ama kiova: Ahaila Nâlegak, nellungilarma nagligigapkit. Oᴋautivâ: Saugakka nerritiniakit. Pingajuangnik Jêsusib ama ᴏᴋautivâ: Simon, Jonasib erninga nagligivinga? Pêtruse kiksalerpoᴋ, pingajuangnik ᴏᴋautingmago: nagligivinga? ᴏᴋautivâlo: Nâlegak, tamainik ᴋaujimavotit, nellungilarma nagligigapkit. Jêsusib ᴏᴋautivâ: Saugakka nerritiniakit.

Ahamarik, ahamarik oĸaupagit: inuosungnersautillutit nangminernik tapserusilauĸpotit, arvertarlutillo pijomajarnut; itôleruville aggaktit issagomârpattit, assivîllo tapseruseromârpâtit tessiorlutillo pijomangitarnut. Taimagle oĸarpoĸ nellunaijailune, toĸĸub illusingita neliannut Gûde nertoromârmangâgo. Taimaglo oĸarêrame oĸautivâ: mallinga.

Pêtrusele ĸevialerpoĸ, illiniartorlo Jêsusib nagliktanga malliktoĸ tækkovâ, Jêsuselo oĸautivâ; Nâlegak, unale ĸanoĸ illingajuksauvâ? Jêsusib oĸautivâ: pijomaguma tagvanêĸovlugo tikkitsiarilunga, erĸanangilaĸ illingnut! Igvit mallinga!

Tagva ĸattangutigêt ingmingnut oĸalerput: Illiniartoĸ una toĸĸoniangilaĸ. Jêsusible oĸautilaungilâ: toĸĸoniangilaĸ, imâgle: pijomaguma tagvanêĸovlugo tikkitsiarilunga, erĸanangilaĸ illingnut. —

Ama kingorngagut Jêsuse tækkojaulauĸpoĸ attautsekut ĸattangutigênut 500dit unnukejanginut; Kaĸĸat illangænne, Galilêame.

Gal. 6, 1. Kattangutikka: inuk tammarsâralloarpat sumut, tagva âkiksorasuarsiuk anernermut ĸennuêtomut, illipse anerneliôjose. Udsertorillo nangminernik, igvittauĸ ôktortaulungnermut pijauĸonnaĸ.

1 Kor. 13, 13. Mânnale makkoa pingasut: okpernerlo, nerriungnerlo, naglingnerlo sakkoser-

niangilat. Naglinerle tamakkonangat anginerovoĸ.

---

39. Jêsusib Kristusib killaliarninganik. Mattiasib Apostelingortitauninganik.

Aniatitaunerme kingorngane Nâlegak Jêsuse Apostelinut saĸĸerĸattarpoĸ ômardlune, okpernartut unnuktut piniarlugit, tækkotidlunelo tainkonunga uvlut 40 git nâvlugit oĸarĸattigilugillo Gûdib nâlegauvinganik; oĸarlunelo: tunnitjiviôvunga pitsartunernik tamainik kilangmelo nunamelo.

Tamanna pivlugo aileritse, inuĸattigêĸsuillo tamaita ajoĸertorsigik, baptilugillo Atâtab, Ernerublo, Anernerublo ajunginerub attinganut. Ajoĸertorsigiglo mallerĸovlugit tamainik perĸojamnik illipsingnut.

Tamakkoningale nellunaikutaĸaromârput okpertut: Attimne Sâtanasit annititsomârpait, okanut nutânut oĸaromârput; kuglugiarâlungnik pêjaijomârput; toĸĸonartomiglo immeralloarunik soĸĸoseromângilât; ĸannimajut pattingmikpattigik, pijungnaeromârput. Ahâglo, uvlut tamaita najutsainarpapse, sillaĸsub naggatânut.

Kingorlerpâmik kattersoramigit, perĸovait,

Jerusalemit aularĸonnagit, Atâtable oĸautigilauĸtanganik uttaĸĸerĸovlugit, tussalauĸtapsingnik uvamnit, oĸarpoĸ.

Johannese baptisilauĸpoĸ immênarmut, illipsele baptitaujomârpose Anernermut ajunginermut, uvlut tamakkoa sivikitomik kingorngatigut.

Annilutiglo Jerusalemit aitipait Betaniamut, ĸaĸĸamut orksuktalingmut. Kattimajulle apperivât oĸarlutiglo: Nâlegak, nelliutome tamattomane Israêlib nâlegauvinga âĸigomaviuk? oĸautivaille: Nelliunermik stundemiglônêt ĸaujijuksaungilase, Atâtab ajugaĸanginerminut illingatitanganik; pitsartunermigle pilârpose, Anernerub ajunginerub tikkilârpasse; kigligiudsijigilârpapselo Jerusalemiunut Jûdêamiunullo illunainut, Samâriamiunullo, sillaĸsublo issua tikkidlugo.

Taimaglo oĸarêrame, agganne kollangiutitidlugit saimartipait; taimaglo saimartikamigit ĸongmuartitauvoĸ tækkuksauvlune, nuvujablo nippaĸtipâ ijinginit. Jêsuselo ingitsartorpoĸ Gûdib tallerbiata tungânut.

Kilangmullo tækkunaramitsuk, ahâk, angutik magguk ĸaĸĸortangnik annoralîk nangerĸattigivakit, oĸartuktauĸ: Illipse angutit Galilêamiojose, sôg nangerdluse ĸilangmut ârlorĸisê? Jêsuse tâmna, illipsingnit ĸongmuartitaujoĸ ĸilangmut, tikkitsomârivoĸ, sorlo tækkolaurapsiuk ĸongmuartillugo ĸilangmut.

Apostelille tuksiarvigivât, utterlutiglo ĸaĸĸamit orĸsoktalingmit Jerusalemut ĸuviasuvaksoadlarlutik. Kattimaviksoarmêtsainarpullo Gûde nertorlugo, nakorilugolo.

Uvlune taipkonane, Okpertut 120it attautsekut kattimalermatta, Pêtruse akkorngænnit nikkovipoĸ, oĸarlunelo: illipse angutit ĸattangutigêt, illunamassiase ĸaujimatsiarpose Jûdasemik, pijoĸalauĸtunniglo tâmna pivlugo, aglaksimangmallo tâpsominga aglangne imgerutine: „ajoĸertuivinga assianut pititaule.“

Taimak pivlugo angutit illangat najortigitsainarlauĸtavut Nâlegaĸ Jêsuse annitillugo ittertillugolo uvaptingne, Johannesib baptisilerninganit uvloĸ ĸongmuartitauvinga uvaptingnit tikkidlugo kigligiudsijeoĸattigijæksarivavut makkininganik.

Magguglo ingmigut pitipakit, Jôsefe Barsabasemik taijaĸ, Justusemik attipsâlik; Mattiaselo.

Tuksiarlutiglo oĸarput: Nâlegak, inuit illûnamassiatik ômattinginik ĸaujimajotit, nelionaeruk, ukkungnangat maggungnit neliaĸ anneringmangangne; Attausek pititaulerĸovlugo kivgaunermik Apostelionermiglo, Jûdasib ĸemâlauĸtanganik; inniminut aingmat.

Immerautigilermattikik, Mattiase sâpa nellaudlugo; Apostelinut 11inut tâva illautitaulerpoĸ.

Ebrêerit 9, 24. Kristuse ittingilaĸ ivjornaitomut aggangnut sennamajomut; ĸilangmulle itterpoĸ, pivluta tamattomane saĸĸeromavlune Gûdib kênangata sângane.

Img. 110, 1. Nâlegak oĸalauĸpoĸ Nâlekam-

nut: Tallerpingma tungânut ingitit, ômigijingnik illijerĸârtinnanga ittikavît ikovrangænnut.

---

40. Anernerub ajunginerub kovijauninganik Apostelinut Pentekosteme.

Pentekostib uvlunga nelliutingmat, illûnatik Okpertut, angutit arnallo, adsigêktomik issumakarlutik kattimalaukput. Tagvainak sulluksuksoakarpok kilangmit pijomik, sorlo akkunarsoarmit pilune, iglolo illûnât tâpkoa najortangat tættætauvok mattomunga.

Tâpkonungalo sakkertokarpok ikkomârsutitut ingmikoartutitut okartitut koblorsimajutitutitunik, illûnaitalo attunit tupvigilerpait. Illunaitalo illumertaulerput Anernermik ajunginermik, okâladlalerpullo okautsinut tussarngartanut; sorlo Anernerub okâlajungnartingmagit.

Jûdekalaukporlo Jerusaleme igloĸartunik, angutinik Gûdemik nâlektunik, inuĸattigênit sunatuinarnit kilaûb attânêtunit.

Sulluksuksoak tamanna tussaramitsuk, unnuktorsuit kattilerput koaksângadlarlutik, illûnatik okauserivaktatik tâpkonunga attortaujut tussaramigit.

Illunamassiatigle kakkilâdlarput, tattaminiar-

lutik, oĸarĸattigêklutiglo: ahâk, ukkoa oĸalajut illûnatik Galilêamiungilât? ĸanoĸ illingavâ, illûnata ingmiĸorluta oĸauserivaktavut inulerniptingnit tussaraptigît? Illa tussarpavut oĸartut Gudib tattamnartullininginik, oĸausivut attorlugit.

Illûnatik tâva kakkilâdlarput, uimamadlalarmiglo oĸarĸattigêkpullo: ĸanoĸ tamanna illinganiarĸâ?

Illangille nittaklutik oĸalulerput: mamarnermik Wainemik immersimavut.

Tagva Pêtruse nikkovipoĸ 11it illagilugit, nipperĸortovlunelo oĸautivait: Illipse Jûdiojose angutit naglingnartose, illûnaselo Jerusaleme igloĸartose, tamanna nellonarungnaertitaule illipsingnut: Tallangilat tâpkoa, tallanganasugijase; tamædsauvorle nellautaijokut Joêlekut oĸautigijaumajok sivorngagut: uvlut kingorlingine imaitsomârpoĸ, Gûde oĸarpoĸ: Anernera kovijomavara inungnut illûnainut. Tattamnartullijomavungalo pikkane kilangme, nellunaikutaĸartitsilungalo attâne nuname, aungmik ikkomamiglo, isserlûblo pujuanik, imaitsomârporlo: Nâlekab attinga tailugo tuksiartoĸ, piulijaujomârpoĸ.

Illipse angutit Israêlitiôjose, oĸautsit ukkoa tussâsigik: Jêsuse Nazaremioĸ, angut Gudemit pijok, saĸĸijâlauĸtoĸ akkunapsingne piniarnerminut, tattamnartullinerminullo nellunaikutanullo; Tâmna tigulauĸpasse idluitullijut aggangittigut, kikkiaktorlugolo senningajolingmut toĸĸodlugolo.

Jêsuse tâmna Gûdib tuppaktilaukpâ; illû-

nata tamattominga kigligiutsijeovogut. Mânna Gûdib tallerpiagut kongmuartitaugame, Atâtablo angersimaninga Anernermik ajunginermik pilauramiuk, tâpsominga tagva kovisilaukpok takkojapsingnik tussartapsingniglo.

Tagva mânna Israêlib kinguvângit tamapse kaujimatsialeritse, Gûdib Jêsuse tâmna kikkiaktulauktase senningajolingmut, Nâlegangortilâlo Kristusingortilaungmago.

Tamannale tussaramitsuk, kibliktaulerput ômattimikut, Pêtrusemullo assinginullo Apostelinut okarlutik: illipse angutit kattangutigêktose, sumik piniartuksauvita? Pêtrusib okautivait: kakkialeritse, baptitaulerluselo illûnase Jêsusib Kristusib attinganut, ajornerit issumagijaujungnaerutiksanginut; Anernerub ajunginerub tunnergutânik pilârpose tagva.

Illipsingnulle kittorngapsingnullo okautsitukkoa illingavut, ungasiktomêtunullo tamainut, Nâlekab Gûdipta kaikojomârtanginut tamaunga. Okautsinulle unnuktunut, ukkoa assinginut kigligiudjivigivait, kaiblarlugillo okarpok: piulijauniaritse kinguvângokattigênit ukkonangat tappatojunit.

Okausinginik kuviasuklutik nâlektut, baptitaulerput; uvlormelo taipsomane 3000 it illautitaulerput.

Joh. 3, 7. 3. Jêsuse Nikodemusemut okarpok: nutâmik erniangojuksauvose. Ahamarik, ahamarik okaupagit: erniangongitok immermut

Anernermullo, Gûdib nâlegauvinganut pijungnangilaĸ.

Joh. 16, 13. Ipsomale miksesĸârnerub anerningata tikkikune, miksesĸârnernut tamainut tessiorniarpâse; Tâmnauvoĸ kigligiutjiniartoĸ uvamnik.

---

41. Ananiasib Safirablo tuavitomik toĸĸonigingnik.

Okpertungortitaujulle Kristusemnt illûnatik Apostelit ajoĸertûtinginik nâletsainalerput, illagêklutiglo, ĸaĸĸôjaniglo avgoilutik tuksiarĸattigêklutiglo.

Uvlullo tamaita illagêklutik kattimaviksoarmêput, ĸaĸĸôjallo avgorpait iglune tamaine. Nerrivullo, Gûdelo nertorpât ĸuviasuklutik issumalingasuituniglo ômatteĸarlutik, inungnullo illunainut ivlerijauvut.

Okpertulle umnuktoksôjut (sorlo) attautsemik ômatteĸalarmiglo, attautsemik tarneĸarput; perkutimingniglo oĸartoĸangilat piminik tailugit; tamaitale adsigêktomik avikpait ingmingnut.

Ajoĸsartoĸalaungilaĸtauĸ tâpkoa akkorngænne; perorsêvingniglo igluniglo peĸartut, makkoa niorvgotigijamiglo akkingit ĸaipait, illilugillo Apostelit ittiganginut; ajoĸsartullo illûnaita tunnitjiviovut ajortanginik tamakkonangat.

Angutible Ananiasemik attigub, nulliane Safîra illagilugo, perĸutine niorvgotigivait, akkingitale kênaujat illangit angiarivait, nulliane ĸaujimatillugo, illainangille ĸaipait illivlugillo Apostelit ittiganginut.

Pêtrusele oĸarpoĸ: Ananiase, sôg Sâtanasib ômattit illumertipâuĸ, Anerneĸ ajunginеĸ sægloĸidlarangne, perorsêviub akkingita illangit angiarilugît? Perorsêvigigangne perĸutigilaungipiûk? pissiarijaungmallo, akkingataуĸ illingnut perĸutiksaulaungilâĸ? sôg ômattingne taimak issumalauĸêt? inungnik sægloĸitsingilatit Gûdemigle.

Ananiasible oĸautsit tamakkoa tussaramigit, ochovoĸ, anernekarungnaerlunelo. Tamattomingalo tussartut, angijomik erĸsivut. Inôsuktulle angutit nikkovidlutik timinga annitipât illuveriartorlugo.

Killamiojungnaermallo, stundit pingasut kingorngattigut, nullianga itterpoĸ, nellovlune ĸanoetoĸalernermangât. Pêtrusible apperivâ: oĸautilaunga, perorsêvik taimak akkitutigijomik niorvgutiginerpitikkô? kiovâ: ahaila, taimak akkeĸalauĸpoĸ. Pêtrusible oĸautivâ: sôg adsigêktomik issumaĸarpitîk, Nâlekab Anerninga ôktoromavlugô? ahâk, uingnik illuversijut ittigangit upkuab sillatanêput, igvittauĸ anniniarivâtit.

Tagvainarlo ittiganginut ochovok anerneĸarungnaerlunelo. Tagva inôsuktut angutit itterput, toĸĸungajorlo naipipât, annilugolo illuverpât uingata sennianut. Illagêktullo illûnatik angijomik erĸsilerput, tussartullo tamattominga illûnatik.

Matt. 16, 18. Okaupagit: Pêtruseôvotit, kairtomullo mattomunga illagêktokotikka tungatitsomavakka, târtoksublo pitsartuningata sâlaginiangilait.

1 Tim. 6, 10. Torkuinek amângovok ajortunut tamainut.

Ebrêerit 13, 5. Illiornise torkuinermut pinago, pitakarnerit tamâne nâmagissigik.

---

42. Stefanusemik.

Uvlunne taipkonane Okpertut unnuganner-matta, Apostelit 12it aklujut ajortangit pitjutigilugit illagêktoksuit katterkolerpait okautilugillo: idluangilak, Gûdib okausingit kammagingikuptigik, kivgartorlutâlo nerrimârtunik. Taimaimat erdlingnartose kattangutigêt, angutinik 7nik kennilauritse akkunapsingne, idluartokutaujanik, Anernermiglo ajunginermik, sillatunerniglo illumertaujunik, kivgartorkojæksaptingnik tamattomunga. Uvagulle sorêrata tuksiarlutalo okâlajomavogut okautsinik tussarnertunik.

Kattimajullo okautsit tamakkoa idluarivait, Angutillo 7it annerivait, pitipaillo Apostelit sângænnut, tuksiarlutiglo aggangmingnut pattingmivlugit.

Tâpkoa illangat Stefanuse, angut okpernermik pitsartunermiglo angijomik illumertaumajok,

tattammartullijok, nellunaikutaksoarniglo pijoke inungne.

Tagva Jûdit illangit, Libertinerinit, Zirenemiunillo assinginillo illiniarvingnit pijut, sakkerput, Stefanuse appersorkattiginiardlugo. Sillatuningalo anernerlo okalajutigijanga akkerartorungnangilakit.

Tagva angijomik ningaumajâdlarlutik inugasaksuit pikkablatipait, angajokâllo, aglangniglo illisimajut; tikkidlugo tessigoarpât, kiglissiniartunullo âpât. Sæglotujoksoarniglo sakkertitsivut okâlajunik: Inuk una soraingilak okauserlungnik okarlune iglugasæksoarnut ivjornaitunut makkonunga perkojanullo; tussalauraptigo okartok: Jêsusib Nazarêmiub asseroromârpait iglugasæksuit makkoa, illutsillo ablatsautilugit, Môsesib perkojangit uvaptingnut.

Takkunârpâllo kiglissiniarvingme iksivajut illûnatik, kênangalo tækkovât, sorlo Engelib kênangatut.

Tagva ajokertuinerojok okarpok: Tamanna taimaikâ? Stefanuse tagva nikkovipok, okâlavlunelo tâpkonunga akkunit Gûdib tattamnartitanginik, itsaksoarnit piniarlauktanginik atâtagilauktanginut Israêlitinut, sorlole inugiartoksuit Jûdit akkerartutsainarlaungmatta tamât, kujalinginermut Nâlekarnut sokkoserlugatik, okarlunelo: Tappatojoksojose kippimangitoselo ômattipsigut siutipsigullo, akkerartutsainarpasse Anernek ajunginek. Atâtagijapsetut illipsetauk taimailiorivose.

Nellautaijut nelît atâtagijapsingnut unang-

mijaulaungilât, tokkotaulaungilallô? sivorngagut okâlalaukтut idluartub tâpsoma tikkitsomârninganik! mânna tâpsominga pititsijungolaurivose inuartungolapselo. Perkojat pivasse Engelit pititsiningittigut, nâlengnagillo.

Tamanna tussaramitsuk, ômatterokтauvut nêrkolârtitsivlutiglo tâpsomunga. Stefanusele anernermik ajunginermik angijomik illumertaugame, kilangmut ârlorpok, tækkolugolo Gûdib ânanauninga, Jêsuselo Gûdib tallerpiane nangertok; okarporio: Ahâk, kilak angmajok tækkovara, Inûblo erninga nangertok Gûdib tallerpiane.

Nipliadlalerpulle siutitik mattuvlugit attautsikullo sorsugvigijartorpât, pingujarlugo igluga-sæksoarnit, millulâllo ujarkanut.

Passiklertullo annoratik illivait inôsuktub ittigangita sângænnut, Saulusemik attigub, Stefanuselo ujarkanut millorpât, tuksiartok okarlunelo: Nâlegak Jêsuse, anernera piuk!

Sêrkortolerporle nipliadlarlunelo: Nâlegak, ajortullininggennit tamattomangat issumagijungnaervigikit! Tamattomingalo okarêrame sinnisilerpok.

---

1 Petr. 4, 19. Gûdib issumanganut âniatitaujut, tarnitik perkojaksarivait tâpsomunga, nertornarlune pingortitsijomut, ajungitulliarlutik.

Matt. 5, 44. Akkerartortise nagligisigik; illipsingnut okauserluktut saimartisigik; ômigijise ajungitulliviginiarsigik; illipsingnik kiksartitsijut unangmiklertullo tuksiarutisigik.

Takkot. 2, 10. Sokkosijuilerit tokkomut, tagva niakotemik inôgutelingmik tunnitsivigijomavagit.

---

43. Saulusib unangmiklerninganik Okpertunik. Samâriamiut sâgiarninginik. Pimaklertib sâgiarninganik.

Saulusible Stefanusib tokkotauninga idluarivâ. Taipsomane illagêktut Jerusalemêtut angijomik unangmijaulerput; tâpkoalo illûnatik siamarterput nunangnut Judêamut Samâriamullo, Apostelit kissimik pinatik. Angutille okpertut Stefanuse illijartorpât, angijomiglo keavât.

Saulusible illagêktut nungupait, iglut illûnaita ittersârpaklugit, angutillo arnallo sakkertipait, pitilaitalo parngnanaersimavingmut. Siamartersimajulle arvertarput, okautsillo tussarnertut okariartôtigivlugit.

Filippusele, taipkoa angutit 7it illangat attersârpok iglugasæksoarnut Samâriamêtunut pilune, Kristusemik okâlavigijartorlugit. Inuille nâletsiarkattigêkput Filippusib okausinginik, tautularmiglo nellunaikutaksoarnik piniarnerijanginik; anernerit makkojungnartut anningmatta unnuktunit illumiktunit, nippekadlarlutik, tumângajullo tussiaktullo unnuktut âkiktauvut. Iglugasæksoarnelo tâpkonane kuviasuvaksoadlarput.

Apostelille Jerusalemêtut tussaramik Samâriamiunik, Gûdib oĸausinginik illalliulertunik, Pêtruselo Johanneselo taipkonunga tillivakit. Tâpkoa attâramik tuksiarutivait, Anernermik ajunginermik tunnitsivioĸovlugit. Aggangmingnullo pattingmingmattikik, Anernek ajunginek pigilerpât.

Aposteligle tâpkoa magguk Nâlekab oĸausingit kigligiutigilaitalo oĸautigilauramikik, Jerusalemut utterivuk, oĸâlavlutiglo oĸautsinik tussarnertunik Samâriamiut iglugasangine unnuktune.

Filippusele akkunit Samâriamêdlune oĸautsinik tussarnertunik oĸâlavlune, uvlut illangane Nâlekab Engelingata oĸautivâ: nikkovilerit ailerlutillo seĸĸinerdlinut, apĸosinek Jerusalemit Gazamut illingajok attordlugo inuĸangitokut.

Nikkovidlunelo ailerpoĸ, ahâglo, Etiôpiamioĸ (ingergajok) pimaklerte angut angajoĸâĸsoaĸ, Etiôpiamiut attanersoangane arname, Kandazesemik attelingme, taipsoma perĸutinginik illûnainik udsertortoĸ; tâmna Jerusalemut tikkilauĸpoĸ tuksiariartorlune. Angergarasuarporlo nunaminut ĸemukserlune, Nellautaijublo Jesaiasib aglangit attuarpait.

Anerneruble Filippuse oĸautivâ: ailerit, ĸemmuksit ukkoa najorlugit. Filippusible aĸpangerdlune tikkinamiuk tussavâ, nellautaijub Jesaiasib aglanginik attuarsijoĸ, apperivâlo: attuartattit tukkisigalloarpigît? Oĸautivâle: ajoĸer-

tortaunanga ĸanoĸ pijungnarĸêĸ? Filippuselo innalerpa ikkimaĸattikumavlugo.

Aglaille attuartangit imaiput: tessiortauvoĸ saugaĸtut toĸĸotauvingminut, saugaraĸtullo niplingitotut sallijiminut, taimaktauĸ tâpsoma kannine aitarlaungilâlônêt; kiale inôningata sivitûninga oĸautigijungnarpaûĸ?

Tagva pimaklertib Filippuse oĸautivâ: ĸennuvigivagit oĸautilaunga, nellautaijub kina oĸautigivaûĸ? nangminerminiglônêt assiminiglônêt oĸarĸâ?

Tagva Filippusib oĸautsit tamakkoa (Jesaiasib aglangine Kap. 53 me) pitjutigiĸârlugit oĸâlavigivâ oĸautsinik tussarnertunik Jêsuse pivlugo. Ingergaramiglo immeĸartomut tikkipuk; pimaklertelo oĸarpoĸ: ahâk, immek tagga, suna agviarĸâ baptitauĸonnanga?

Filippusele oĸarpoĸ: ômamut illuitomut okperuvit, pijuksauvotit. Tâmna kiovoĸ: okperpunga, Gûdib Jêsuse Kristuse erneringmago. Kemmuksillo noĸĸartipait, immermullo tammarmik pilutik, Filippuselo pimaklertelo; Filippusiblo baptipâ. Kakkingmaniglo immermit, Nâleĸab anerningata Filippuse aularutivâ; pimaklertiblo tækkojungnaerpâ; ĸuviasuklunele angergarpoĸ.

Filippusele Asdodeme naipitauvoĸ, tagvanelo arvertarpoĸ iglugasæĸsoarnut illûnainut, oĸautsit tussarnertut oĸâlatigijartorlugit, Zesarêa tikkidlugo.

Rôm. 10, 17. Okpernek tagva okâlanermit pivok, okâlanerle Gûdib okausinginit.

Joh. 5, 39. Aglangne kenneritse; inotsemik nungusuitomik pitakarasugigapse tâpkonane; tâpkoangôvullo kigligiudsijut uvamnik.

---

44. Saulusib sâgiarninganik.

Saulusele sulle kinnagiarpok sillungnermut tokkotsinermullo Nâlekab okpertokotinginik; ajokertuinerojomullo aivok, kennuvigivâlo aglangnik pijuksanik Damaskusemut, illiniarvingnullo tagvanêtunut, illanginik okpertunik naipitsinajarune, taipkoa angutit arnallônêt kellaksorkârdlugit tikkiutsomagamigit Jerusalemut.

Pijokalaukpok tagva, apkomêtillugo Damaskusib kannitanganêdlune, tagvainak kaumajub kilangmit pijub kaumaksarpâ, nunamullo ochovok, nippemiglo tussarpok okautijomik omunga: Saul! Saul! sôg unangmivinga? Okautivâle: Nâlegak kinauvêt? Nâlegak okarpok: Jêsuseôvunga unangmijat: kapput tukkarlugo ajorsaleromârpotit, (akkerartorlunga).

Sajulerlunelo koaksângadlalarmelo okarpok: Nâlegak sumik piniarkovinga? Nâlekab okautivâ: makkilerit ailutillo iglugasæksoarnut, tagvane okautjaulârpotit piniaraksarnik.

Angutille ingergakattingit koaksângavlutik nangerput, nippe tussaramitsuk inuksinatiglo.

Saulusele makkipoĸ nunamit, uitaleramelo tautungilaĸ sumik, aggangittigullo tiguvât, ɪessiorpâllo Damaskusemut. Uvlunelo pingasune tautugane nerrinanelo immingilaĸ.

Damaskusemele illiniartoĸalauĸpoĸ Ananiasemik attelingmik; tâpsomunga Nâlegak oĸarpoĸ tækkotitjutikut: Ananiase! oĸarporlo; ovanêpunga Nâlegak. Nâlekab oĸautivâ: nikovilerit, ailutillo iglut akkorngatigut, apĸosineĸ naggojomik taimajok attuaruk, Jûdablo iglungane Saulusemik attelik apperĸotigiuk Tarsuseɱiok; ahâk tuksiarpoĸ.

Ananiasible kiovâ: Nâlegak, angut taimna unnuktunit tussaumavara, okpertoĸotingnik kappiasuktitseĸattalauĸtoĸ angijomik Jerusaleme. Ajoĸertuijoĸsuillo perĸolauĸpât, ovane ĸellaksorlugit tamaita atternut tuksiartut.

Nâlekable oĸautivâ: ainiarit, tâmna uvamnut annerimajok, attortuksauvlune attera oĸautigilugo nellojunut, attanersoarnullo, Israêliblo ĸittornganginut. Illa, ĸaujititsomavara ĸanoĸ angijomik kappiasuktitaujomârɱat attera pivlugo.

Tagva Ananiase aivok itterlunelo iglomut; aggangminullo pattingmivâ oĸarlunelo: naglingnartoĸ ĸattangut Sauluse, Nâlekab Jêsusib, tækkotitub illingnut apĸome tamaungartillutit, tillivânga tautuktitauĸovlutit illumcrtauĸovlutillo Anernermik ajunginermik.

Tagvainarlo kavitsitun-itunik kattaktoĸarpoĸ ijigingnit, tautulerivorlo; makkivlunelo baptitaulerpoĸ, nerrilarmelo nakkoĸsijauvoĸ. Mânnakullo tâva Kristuse oĸautigivâ illiniarvingne, Gûdib ernerijanganik oĸarlune.

Tamattomingale tussartut illûnatik tattaminiarput, oĸarpullo: Asserorterilauĸtoungitôĸ una illûnainik Jerusaleme tuksiartunik Jêsusib attinganut, tamaungalauĸtorlo ĸellaksorsimatillugit pititsomavlugit ajoĸertuijoĸsoarnut?

Saulusele songosivalliavok, Jûdillo Damaskusemiut nippangertipait, Jêsuselo Kristuseôjok oĸautigitsiarlugo.

Uvlullo unnuktut kingorngatigut Jûdit kaggimiolerput toĸĸotsomavlugo. Saulusele oĸautjaulerpoĸ tamattominga. Ittertarvingnele udsertorput uvlotillugo unuamelo, toĸĸotsomavlugo. Tagva illiniartut unuame tiguvât amârgaujakut ningitipât avaloĸsuit sillatânut.

Saulusele Jerusalemut tikkiname, Okpertut tagvanêtut illaginasualerpait; illûnatigle erĸsigivât, okperatiglo illiniarteoninganik.

Barnabasible ingminut pitipâ, âlâllo Apostelinut, unipĸautivlugillo ĸanoĸ Paulusib Nâlegak tækkolaungmago, tâpsomalo oĸautilaungmago, ĸanorlo sivôranane oĸâlalaungmat Nâlekab Jêsusib attinganik Damaskuseme.

Najugarilerpaillo; Jerusalemiullo Okpertut annivigiĸattarlugillo ittervigikattarpait, sivôrananelo oĸâlavoĸ Nâlekab Jêsusib attinganik. Oĸâlavlunelo appersorĸattigivait Grichit; tâpkoale toĸĸonasualerpât. Kattangutigêlle tamattominga tussaramik, Zesarêamut ĸannilârpât, tagvangallo Tarsusemut aiĸovât.

1 Tim. 1, 12—14. Kristuse Jêsuse Nâlegavut ĸujagivara, nakkoĸsitigijara, idluarasugilungalo kivgartortilaungmanga tamattominga. Sivorngagut mittautekartoĸsojunga Gûdemik, unangmiklertoĸsolarmalo, allêkutekadlalarmalo; nâpkigijaulerpungale, nellovlunga okpernekarnangalo taimailiolaurama. Nâlegaptale saimarsauta angiluartomik akluitoĸsolauĸpoĸ uvamne, okpernerlo, naglingnerlo Kristuse Jêsusemêtuk.

---

45. Korneliusib sâgiarniganik.

Angutekalauĸporle Zesarêame, Kornêliusemik attelingmik, sorsuksuksat Italiamiut zenturiungænnik (imaipoĸ: angajokâmik sorsuktuksanut 100inut). Issumagidlarlune opigosulauĸpoĸ Gûdemik, iglomioĸattine illagilugit, aitûsianiglo tunnijekattarpoĸ inungnut, tuksiatsainartorlo Gûdemut.

Tâmna tækkotinekarpoĸ uvlub stundingita 9oningane; tagva Gûdib Engelinga ittertoĸ ômunga tækkovâ, tâpsoma oĸautivâ: Korneliuse! tækkosarpâle ĸoaĸsâlarmelo oĸarpoĸ: Nâlegak sunâ? tâpsomale oĸautivâ: tuksiarnitit pikkungarlntik Gûdib tussarpait, aitûtitillo issumagivait. Mânnalo angutinik tilliklerit Joppemut, Simonelo Pêtrusemik attipsâlik ĸaiĸojaukovlugo, Simonemik attelik, ĸettumaĸsaijoĸ najorpâ, immâb kig-

lingane iglulik; taipsoma ᴏᴋautiniarpâtit piniarræksarnik.

Engelelo aularmat, Korneliuse kivgaminit magguk, sorsuktuksallo najortigivaktame illangat, Gûdemik nâlektoᴋ, ᴋaiᴋovait, unipᴋautivlugillo tamakkoninga tamainik, Joppemullo tillivait.

Uvlub aipangane, tâpkoa apᴋomêtillugit, iglugasæksuillo ᴋaglilermattigik, Pêtruse iglut ᴋollerpangænnut majorarpoᴋ, tuksiaromavlune, uvlub stundingita 6oningane; kâleramelo nerrijomavoᴋ; nerᴋiksaliormatsugle ingminik ikpigijungnaerpoᴋ.

Kilaglo angmajok tækkovâ, illitsiviglo aᴋᴋarvigijine, sorlo tingerautaᴋsoatut, terreᴋongittigut ᴋellaksorsimajok, nunamullo ningititaujok. Illuanêtoᴋalauᴋpoᴋ sunatuinarnik nunab nergjutinginik, nujuartuniglo pamgortuniglo, tingmitjaniglo ᴋilaub attânêtunik.

Nippelo tâpsomunga imailivoᴋ: Pêtruse, makkitit, toᴋᴋotsilutit nerrigit. Pêtrusele oᴋarpok: aukagle Nâlegak, nerrilaunginama sulle nachonartomik makkojungnartomiglônêt.

Nippiblo aipânik pivâ: Gûdib ivjornarungnaertitangit nachonartitæksaringilattit. Taimaglo pingasuêrtorpoᴋ; illitjiviglo ama kilangmut amuartaugivoᴋ.

Pêtrusele illumine siarklilermat, tækkotitjut tækkolauktane ᴋanoᴋ tukkekarmangât, ahâk, angutit, Korneliusib tillijangita, Simonib iglunga apperᴋotigivât, upkuablo sillatâne nangerdlutik, Pêtruse apperᴋutigilugo, tagvanêngmangât.

Anerneruble oᴋautivâ: ahâk, angutit pinga-

sut ĸennerpâtit; makkitit, attersârlutit, illagigikit, ĸollarnaglo, uvanga tâpkoa tillilaurapkit.

Tagva Pêtruse angutit attersârvigivait, oĸarlunelo: ahâk, ĸennertasse uvangauvunga; suna pivlugo tamanêkisê? oĸarput: Korneliuse Zenturiôjok, angut issumagiktoĸ, Gûdemik nâlektoĸ, Engelekut ivjornaitokut ĸaujititauvoĸ, illingnik ĸaiĸojerĸovluvo iglominut, oĸautsinik tussartuksauvlune illingnit. Itterĸolerpait tagva sinniktartilaitalo. Kaungmalle angutit tâpkoa aularĸattigivait, Zesarêamut pilutik, Joppemiulle ĸattangutigêt illangita illagivât; Korneliusible iglominêdlune uttaĸĸivait.

Tikkingmattalo, Korneliusib pagrearpâ, pâmaklunelo ittiganginut, tuksiarvigivâlo. Petrusible makkitipâ oĸarlunelo: makkitit, inutuinauvungataut; oĸarĸattigilauramiuglo itterpoĸ, unnuktullo kattimajut naipipait; oĸarvigivaillo: nellungilase idluangimat, Jûdit illangata takkorngortat illagikpagit; Gûdible ĸaujitilauĸpânga, inuit neliallônêt taijaĸsaungimat nachonartomik makkojungnartomiglônêt. Tamanna pivlugo kunnunanga tikkipunga tamaunga illipsingnut; apperivapselo mânna: suna pitjutigilugo ĸaiĸolaungmangâpsinga?

Tagva Korneliusib unipĸautivâ tækkotitjûmik tækkolauktaminik, Engeliblo tilliklerkojininganik, oĸarlunelo: mânna Gûdib sângane tamapta kattimavogut, tussaromavlugit Gûdib oĸautigijauĸojangit tamaita illingnut.

Pêtrusible kannine angmalerpâ oĸarlunelo: mânna kiglilingmik tukkisivunga, Gûdib inuit

nellîllônêt nachogingimagit; inuille sunatuinait, tâpsominga sivôrajut idluartullijullo illalliorpait.

Oĸâlavorlo ama tâpkonunga ullapirsaumik Jêsusib Kristusib tikkiulauĸtanganik nunamut, oĸarlunelo: Jêsuse Nazareniok pivlugo, Gûdib mingoalauĸtanga Anernermik ajunginermik pitsartunermiglo; tâmna arvertarlaungmat ajungitulliartorlune, inûlilaitalo illûnaita sâlaulauktut, Gûdib najornago.

Uvagullo kigligiutsijiovogut tâpsoma piniarnerilauĸtanginik; tâmna toĸĸolaukpât, nivingatipâllo kejungmut.

Gûdib tâmna tuppaktilauĸpâ uvluk pingajuangne, erkartuijuksangortipâllo inôjunik toĸĸungajuniglo. Jêsuse tâmna — oĸarpoĸ — nellautaijut illûnatik kigligiutigivât, okpertut tâpsomunga illûnatik tâpsoma attinganut issumangnarungnaitomik ajorninginit pilârmatta.

Pêtruse oĸautsinik makkoninga oĸâlatillugo sulle, Anerneĸ ajunginеĸ illûnainut oĸautsinik nâlektunut pivoĸ. Okpertullo Jûdit, Pêtruse illagællugo tikkilauĸtut, tattaminiarput, Anernerub ajunginerub tunnergutâ nellojunuttauk kovijaungmat; tussaramigit takkorngartat okausinginut oĸâlajut, Gûdelo nakoridlarlugo· Tagva Pêtruse kiovoĸ: immermik innerteriutekarungnartoĸarkâ, baptitauĸonnagit ukkoa, Anernermik ajunginermik illangiutititaujut uvaptitût? Baptitauĸovaillo Nâlekab attinganut. Kennuvigivât tagva, uvliojomavlutik uvlut illanginik.

Rôm. 10. 12. 13. Adsigêngilungilat Jûdillo Grichillo; attausênaĸ Nâlegaringmatsuk illûnatik, akluitoĸ illûnainut tuksiartunut tâpsomunga. Nâlekable attinga tailugo tuksiartoĸ, piulijauniarmat.

Efes. 2, 17. 18. Jêsuse Kristuse tikkisimavoĸ, oĸautsinut tussarnertunut ullapirsaumik oĸâlavlune illipsingnut ungasiktoмêlauĸtose, kannitomêlauĸtullo.

Tâpsomûnale tamapta apĸotiksaĸarapta Atâtamut, anernerme attutseme.

---

46. Jakôbusib toĸĸotauninganik. Pêtrusib piulijauninganik parngnanaersimavingmit.

Nelliutome taipsomane attaniub Herôdesib illagêktut illangit tiguvait kappiasuktilerdlugit. Jakôbusele, Johannesib angajua, toĸĸopâ saviksoarmut. Tukkisigamelo tamanna Jûdinut idluarijaungmat, Pêtrusetauĸ tigugivâ, parngnanaersimavingmullo pitipâ, udjertortauĸovâllo sorsuktuksanut simertautijuksanut, sittamat sittamaertordlugit; issumagivâlo inungnut saĸĸertitsomavlugo aularviksiorviub uvlungit nâkpatta.

Taimak Pêtruse parngnanaersimavingme udjertortaulauĸtôgalloaĸ, illagêktulle soraeratik tuksiarutivât Gûdemut.

Tagva imâk pijoĸalauĸpoĸ: Herôdesib saĸĸertitsomangmago, unuame taipsomane Pêtruse sinnikpoĸ sorsuktuksâk magguk akkorngangne, ĸellaksorsimavlune ĸellaumgujanut maggoinut; udjertortuglo magguk upkuab sillatâne udjertorpâk parngnanaersimavik.

Ahâglo, Nâlekab Engelinga tagvunga pivoĸ, ĸaumajublo parngnanaersimavik ĸaumaksarpâ, Pêtruselo sennerâgut pattikpâ tuppaktilâllo oĸarlune: makkisârit! kellaumgujallo pêrput agganginit.

Engeliblo oĸautivâ: tapseruserdlutit ittigagusilerlutillo, ulliksuillo attilugo mallinga. Annivlunelo mallikpâ, nellovlune Engelib nellagut taimak illiorvigingmago, tækkotitjûmigle tækkonasugællune.

Udjertortorle sivorlek aipangalo ĸângerdlugik, upkoaĸsoaĸ kikkiangojoĸ tikkipâk, igluga-sæĸsoarnut sangmijoĸ; tâmna ingminik upkuêrpoĸ (anniviliorlugik) annigamiglo iglut akkorngatigut aivuk; tagvainarlo Engelib ĸemakpâ.

Pêtrusele ingminik tukkisilerame oĸarpoĸ: mânna mikselingmik tukkisivunga, Nâlekab Engeline tillingmago piulivlunga Herôdesib agganginit, Jûdillo nerriungninginit tamainit. Taimak issumasilerame, Mariab, Johannesib Markusemik attipsâggub iglunganut pivoĸ; tagvane unnuktut kattimavut tuksiarlutiglo.

Pêtrusible sillatânit upkuaĸ avilortarmago, arnab kivgab Rôdamik attigub nautsertoriartorpâ; Pêtrusiblo nippinga illitarigamiuk, ĸuviasungnermut upkuêngilâ, aĸpangerdlunele itterpoĸ,

ᴏᴋariartorlune Pêtrusemik upkuab sillatanêtomik. Taipkoale ᴏᴋautivât: issumaerutivotit. Tâpsomale sᴏᴋᴋoserane taimainerarpâ. ᴏᴋarput: tagva Engelinga.

Pêtrusele ama avilortarpᴏᴋ; upkuêrutigamitsugle tækkovât, tattaminiarpullo. Aggangminulle nullorarpait nippangerᴋovlugit; unipkâlerporlo ᴋanoᴋ Nâlekab piulingmago parngnanaersimavingmit, ᴏᴋarlunelo: Tamanna ᴏᴋautigisiuk Jakôbusemut ᴋattangutigênullo.

Aivorlo tamattoma assianut aularlune.

Kaungmalle sorsuktuksat mikkingitomik kappiasûtigivât, Pêtruse ᴋanoᴋ illinermangât. Herôdesible ᴋaiᴋogamiuk nenninagolo, udjertortut kiglisiniarᴋârdlugit tᴏᴋᴋotauᴋovait; Jûdêamillo attersâlerpoᴋ Zesarêamut tagvanêlerdlunelo; issumaᴋarame Tirusemiut Sidonemiullo unatadlaromavlugit. Tâpkoale tikkipât, ᴋennuvigivâllo unatartaujomanatik; nunaᴋotimingne nerᴋiksarsiortuksaugamik attaniub nunaᴋotinganit.

Uvlormele issumasimavingmine Herôdesib annorâne attanersônerminik saᴋᴋertitsijut attivait, iksivautaᴋsoarmullo ingidlune ᴏᴋâlavigilerpait.

Inuille nipliavigivât: tamædja Gûdib nippinga, inubloungitᴏᴋ. Tagvainak Nâlekab Engelingata annauvâ, Gûde nertungimago; ᴋoppergunullo inôvlune sulle nerrijaulerpoᴋ, anernangêrlunelo.

Efes. 6, 18. Tuksiatsainaritse anernerme illûnainik pijarialingnik, tuksiarnermullo ᴋennu-

nermullo; taimailiorĸovluse sorêrase pigârnititse tamât, ivjornaitut tamaita tuksiarutigilugit.

Sal. oĸal. 16, 5. Omat piojorijoĸ Nâlekab makkojugivâ, pitlartautailiniangilarlo; taimaitut illûnatik illagêlerpattalonêt.

---

47. Paulusib Barnabasiblo Ikôniamênigingnik.

Paulusele Barnabaselo ingergaĸattigêlerpuk Asiarârsukut, oĸautsit tussarnertut Jêsusemik oĸautigijartorlugit iglugasæksoarne tagvane, Jûdit illiniarvingine.

Taimailiorpuktauĸ Antiochiame, iglugasæksoarne angijune, unnuktullo Jûdit Jûdioĸattaujullo tagvane okpilerput, Pauluselo Barnabaselo mallikpakit. Aposteligle Okpertut kaiblarpait: Gûdib saimarsautânut nippingatsainarĸovlugit.

Sabbatible tugliane iglugasæksuit illûnakassatik kattimajartorput, Gûdib oĸausingit tussaromavlugit. Jûdille okpingitut inugasæksuit kattimajut tækkogamigit, ningarosudlalerput, Paulusiblo oĸausingit akkerartorlugit nittauteĸadlarput.

Paulusele Barnabaselo sivôranatik oĸâlavuĸ: Gûdib oĸausingit oĸautigiĸârdlugit illipsingnut pijariaĸalauĸpoĸ; mânnale ajæktorapsigik, nangminipsing glo pijuksaungitinapse inôtsemik nâksaungitomik, nellojunut tâva sâlerpogut.

Nellojulle tamanna tussaramitsuk, kuviasulerput, Nâlekablo okausingit nakorivait, okpilerlutiglo illûnatik inôtsemut naksaungitomut pijuksat

Jûdille arnat nertornartut, angutillo angajokaujut iglugasæksoarne ningarosuktilerpait, Pauluse Barnabaselo unangmijaukovlugik, pingujarpakillo erkâmingnit. Tâpkoale ittikkamik sanningit katterarpait tâpkonunga, Ikôniamullo aularlutik.

Ikôniamelo itterkattigêkpuk Jûdit illiniarvingænnut; okâlangmanigle unnuktoksuit Jûdit Grichillotauk okpilerput; pijokalaukporlo tagvane nellunaikutamik tattamnartuniglo Apostelîk aggangittigut.

Jûdille okpingitut nellojut (Grichit) aulatidlarpait ningarosuktilaitalo kattangutigênut (Okpertunut); taimaimat unnuktovaksuit iglugasæksoarmiut maggoilivut, illangita Jûdit illagivait, illangitaApostelit.

Perajaludlalermattale nellojullo Jûdillo angajokâtik illagællugit, mittautikumavlugillo milloromavlugit ujarkanut. Tamattominga tukkisigamik, kemâvuk iglugasæksoarnut Likaoniamêtunut, tagva Listramut Derbenmullo, nunablo tâpsoma erkânut; okautsit tussarnertut okâlatigijartorlugit.

Listramelo angutekalaukpok iksivainartomik, ittigalukame inûlerminit, pissujuitôtsainartomik. Paulusible tækkosaramiuk, missigilerlunelo tâmna

okperalloarmat âĸiktauniarnerminik, nipperĸortovlune oĸarpoĸ: nikkovilutit nangerit. Kiggertarpoĸ tagva, arvertarlarnelo.

Inuille Paulusib pijanga tækkogamitsuk, niplialerput: Gûdit inuktitun illivlutik aĸĸarvigivâtigut; Barnabaselo atserarpât Jupiteremik, Pauluselo Merkuriusemik, oĸâlajioluarmat.

Jupiterible ajoĸertuijungata tuktuvait niaĸôtiksallo ĸaipait, tunnergutigijomavlugit, inuit illagællugit. Aposteliglc tamanna tussaramikko, annorâtik allikpait, akpangerlutiglo inuit akkorngænnut nipliadlalerpuk oĸarlutiglo: Angutaujose, sôg taimailiorpisê? inutuinauvoguk toĸĸojomârtoguk illipsetut; oĸautsiniglo tussarnertunik okâlavoguk illipsingnut, sâgiarĸovluse omangat Gûdeungitomit Gûdemut ômajomut, kilangmiglo nunamiglo, immârbingmiglo illuanêtuniglo tamainik pingortitsijomut.

Taimaglo oĸaramik, inuit innerterlugit serlak ajulingilait, tunnergutinik tunnijerĸonnagit.

Jûdille Antiochiamit Ikôniamillo tagvunga pivut, inuillo kajungersarpait, Pauluse millortauĸovlugo ujarkanut, unialâllo iglugasaĸsoarnit, toĸĸonasugællugo. Illiniartulle illumangmatsuk, nikkovipoĸ, ailunelo iglugasæksoarnut. Kaungmallo tagvangat aularpoĸ, Barnabase aiparallugo Derbenmut. Iglugasæksuillo tâpkoa oĸautsinik tussarnertunik oĸâlavigivait, unnuktullo ajoĸertulaurnmikik, ama utterivuk Listramut, Ikôniamullo Antiochiamullo; illiniartut (Okpertut) tarningit nakkoĸsitilugit kigligiudjivigilugillo, Kappianartut unnuktut attorlugit Gûdib nâlegauvinganut pijuksaugapta.

Paulusib oĸâlaninginut Jêsuse Kristusemik inuosuktoĸ Timoteuse sâgiartitauvoĸ; tâpsoma anânanga Jûdiôjok (attinga Eunika); atâtangale Grichiôlauĸtoĸ. Kattangutigêt Listramiut Ikoniamiullo tâmna piloriĸotigivât. Tamanna pitjugilugo Paulusib tâmna annerivâ, mânnamit aiparijomavlugo, ingergaĸattiginiardlugo iglugasæĸsoatigut. Tagva illagêktut okpernermut nakkoĸsititauvut, unnuksivalliavlutiglo uvlut tamaita.

Rôm. 5, 3—5. Kappianarnerit aglât nertôtigivavut, ĸaujimagapta kappianarnerit ĸennuêsertortitsingmatta. Kennuêsertornerle oksimanermik; oksimanerlo nerriungnermik ĸaitsivoĸ. Nerriungnerle ĸangusuĸtitsiniangilaĸ. Gûdible naglingninga ĸovimangmat ômattiptingnut.

---

48. Lîdiamik; parngnanaersimaviublo angajokânganik Filippeme.

Paulusib Silasiblo nuna Frîgia Galâtsialo apĸotigigamikik, Anernermut ajunginermut innertertauvuk, oĸautsinik oĸâlakonagik Asiame. Mîsiale sennerĸogamitsuk Troasemut attersârpuk.

Unuamelo tamattomane tækkotitjûmik saĸĸertoĸarpoĸ Paulusemut: taimna angutaulauĸpoĸ Mazedoniamiok; tâpsoma nangerdlune tuksiarvi-

givâ ᴏᴋarlunelo: ikâlaurit Mazedoniamut, ikkajortigullo!

Mazedoniamut (tagva Europame, Grichit nunangata illanga) errinesulerdluta ainasuarpogut, kollarnangimat, Nâlekab taikunga ᴋaiᴋungmattigut, ᴏᴋautsinik tussarnertunik ᴏᴋâlavigilugit.

Tagva umiaᴋtorluta Troasemit aularpogut, immârbikut ikârluta, uvlut illangine Fillippimut pivogut; iglugasæᴋsuit tâpkoa angnerpângovut Mazedoniame, Rômiunik inuggit. Sabbate nelliutingmat, iglugasæᴋsuit sillatânut pivogut kôngmut tuksiarviovaktomut, ingidlutalo, arnallo tagvane kattimajut ᴏᴋâlavigilerpavut. Arnarlo Gûdemik opigosuktoᴋ, Lîdiamik attelik, niuverte aupaluktanik (annorânik), Tiatîramit pijok nâletsiarpoᴋ; tâpsoma ômattâ Nâlekab angmarpâ, Paulusib ᴏᴋausingit kammagitsiarlugit.

Baptitauleramele iglomioᴋattingillo, tâpsoma tagva kaiblarpâtigut, ᴏᴋarlunelo: okperasugigupsinga Nâlekamut, itteritse iglumnut; tagvanêtsainarluse. Katsungaitsomiglo itterᴋovâtigut.

Iglugasæ[illegible]soarne Filippeme arnaᴋalauᴋpoᴋtauᴋ (kivgaujok) anernelingmik, pijomârtuksanik ᴏᴋasûmik, angajoᴋangillo tamattomunga akluititaulerput.

Arnab tâpsoma illûnânut mallikpâtigut, ᴋaggudlarlunelo ᴏᴋarpoᴋ: Gûdib ᴋotsingnerpângojub inuit ukkoa kivgarivoit; tâpkoa ᴏᴋautivâse apᴋomik piloringnermut!

Paulusible tamanna kiksautigivâ, Anernerlo annerĸova arnamit; tagvainarlo annivoĸ. Nâlegangitale tamanna tukkisileramitsuk, sinnaungadlalerput, Pauluselo Silaselo tiguvakit uniarlugiglo angajoĸât sângænnut. Inuillo illûnatik pikkablâ[illegible]itauvut pitjutigællugik; aulatsijullo annoraijartauĸovakit issaĸajauĸolâniglo, parngnanaersimavingmullo pitipakit, parngnanaersimaviublo angajoĸânganut udjertortautsiarĸovakit. Tâpsoma parngnanaersimavît ĸammanênerpangænnut pitipak, niungillo parngnanaersordlugit kejuksoarmut.

Unuarle ĸetteralermat, Pauluselo Silaselo tuksiarpuk, Gûdelo nakoridlarpâk; Parngnanaersimavingmêĸattingitalo tussarpakit. Tagvainarlo nuna sajukpiludlarpoĸ, parngnanaersimaviub tungavinga aulataudlarlune; tagvainarlo upkuangit illunaita upkuêrtauvut, ĸellarutillo illunaita ĸellarutjârput.

Parngnanaersimaviuble angajoĸânga sinningminit tuppakkame, parngnanaersimaviublo upkuangit upkuêrsimajut tækkogamigit, saviksoane amuvâ, ingminiglo kappidlaromavlune, ĸellaksorsimajut ĸemânasugigamigit. Paulusele nipliadlalerpoĸ oĸarlunelo: illingnik pitlarniarnaĸ› illûnata ovanêgapta.

Nenneroamigle ĸaitauĸojivoĸ, ittersârlunelo, sajulerdlunelo Paulusib Silasiblo ittiganginut pâmakpoĸ; anitilugiglo oĸautivâk: Nâlegâkka, sumik piniartuksauvêĸ piulijauĸovlunga? Oĸarpuk: Nâlekamut Jêsuse Kristusemut okperit, tagva piulijauniarpotit iglomioĸattitillo. Nâlekablo oĸausinginik oĸautivak, igiomioĸattingillo

illûnaita. Ingminullo pitipâk, unuab stundingane tâpsomane, killingillo ubvarpait; baptitaulilarmelo tagvainak, illanne illûnaita illagilugit, iglominullo ittertipâk, nerritilugiglo, ĸuviasulerporlo iglomiokattine illagivlugit, Gûdemut okpilerame.

Kaulermat aulatsijut parngnanaersimaviub angajoĸanga oĸautsauĸovât: Inûk tapkoa aularlîk. Tâpsoma oĸautsit makkoa oĸautigingmagit Paulusemut, tagva Pauluse oĸarpoĸ: issaĸadlalauĸpâtiguk inuit tækkoane, kiglisiniaranuglo, Rômiôgalloartoguk, parngnanaersimavingmullo pitilunnuk, mânnalo sagvangitome aularĸovâtigûk? Aukagle, nangminek annititsartorlittiguk!

Aulatsijut tussaramik Rômiôjungnik, sivôralerput, kaivullo mannigotomik oĸautivlugik anitipakit, tuksialâniglo, iglugasæĸsoarnit aularĸovlugik. Tagva parngnanaersimavingmit annivuk, pullariartorlutiglo Lîdiab iglunganut; ĸattangutigêllo tækkolauramikit mannigorlaitalo, aularpuk.

Takkotit 3, 20. Ahâk upkuamêtunga avilortarlunga; nippimnik tussartoĸarpát, upkuêrlunelo, tâmna itterviginiarpara Kommunionemiglo peĸattiginiardlugo, tâpsomalo peĸattiginiardlunga.

Img. 46, 2. Gûde sungertutigivavut, pitsartutigilugolo; tukkisijaudlarpoĸ ikkajorteôngmat ĸanoetune. Tamanna pivlugo nangiarlungilagut, sillaĸsoaĸ nungunajaralloarpát, ĸaĸĸallo kivigalloarpatta immârbiub ĸerĸanut.

49. Paulusib okâlaninganik Atêneme.

Paulusib Silasiblo Ampifolise Apolônialo apĸotigigamikko, iglugasæĸsuit Tessalônikamik attiggit tikkipait; tagvane Jûdit illiniarveĸalauĸput. Paulusib illutsimitut ittervigivait, oĸâlavigivlugillo aglait attuarlugit; tukkeĸartipaillo tâpkonunga, unértuivlune Kristusemik âniatitaujariaĸalauĸtomik, toĸĸungajunillo makkitsariaĸalauĸtomik. Illangillo okpilerput, Pauluse Silaselo illagilerdlugik, Grichittauk Gûdemik nâlektut unnudlalauĸput, arnattauĸ angajoĸaunersat ikkitolungitut.

Jûdille okpingitut ningarosulerput, angutillo illangit illulutorsuit kassêtut ingmingnut kattitipait; pinasuarlutiglo Apostelîk âtsomavlugik inuit akkorngænnut; sullilugatigle, unuamele ĸattangutigêt Pauluse Silaselo errinesârdlugik aulartipakit Berêamut.

Tagvunga pigamik, Jûdit illiniarvingænnut itterpuk. Tâpkoa ajunginerôjut Tessalônikamiunit; oĸautsillo illaliorpait ĸunnutuidlutik, uvlullo tamaita attuarpait ĸennerdlutik taimaingmangâta (Paulusib oĸausingititut.)

Jûdille Tessalônikamiut tamattominga tussaumaleramik, ĸaivut, tagvanetauĸ Berêame inuit pikkablâtilugit. Kattangutigêlle tagva tuavidlutik Pauluse aulartipât, immânut ailerĸovlugo, Silasele Timoteuselo tagvanêlerpuk sulle. Pau-

lusible ĸannilârtingita âpât Atênemut. Atênemêdlunele uttaĸĸigame taipkungninga, illungertudlalerpoĸ anernermigut, iglugasæĸsoarmiut tautukamigit, Gûdeungitunik angijomik nâlektut.

Illiniarvingmelo Jûdit, Gûdemiglo nâlektut oĸâlavigigalloarpait, niuvervingmelo uvlut tamaita tagvunga pijut. Filosôfille (illisimanersiortit) illangit akkerartorlutik oĸarput: kanneĸadlartoĸ una ĸanoĸ oĸauseĸarĸâ? illangille oĸarivut: sorlo Gûdinik takkorngartanik oĸâlajomajoĸ; kiglisiniarvingmullo âpât oĸarlutiglo: tukkisititaujungnaralloarpita ajoĸertûtsemik nutâmik ajoĸertûserijarnîk? Atênemiulle illûnatik, takkorngartattauĸ tagvanêtut, nutânik kissênik oĸauseĸaromavlutik tussaromavlutiglo kajungilâlauĸput.

Paulusele kiglissiniarviub ĸerĸane nangerpoĸ oĸarlunelo: illipse angutit Atênemiôjose, tukkisilerpapse illûnaine okperluluadlarapse Gûdeungitunik. Tamâne arvertarama, tuksiarvise nautsertulauĸpakka, Altârelo naipipara aglalik imâk: Gûdemut nellonartomut. Tuksiarvigijasse tâmna nellojase oĸaatigivara mânna illipsingnut.

Gûde, sillaĸsoarmik pingortitsijok pinginiglo tamainik, Nâlegaugame kilangmullo nunamullo, kattimaviksoarne aggangnut sennamajune inneĸangilaĸ. Inuit agganginuttauĸ kivgartortaujariaĸangilaĸ, sumik ajoĸsartotut; nangmineĸ tamaita inôtingmagit, anerneĸalertilaitalo, piksanginiglo tamainik tunnitjivigingmagit.

Inugasæĸsuillo kinguvângukattigêt tamaita pingortilauĸpait aungmit attautsemit, nunaĸsoaĸ

illûnât inuĸalertilugo, sivorngagullo issumasimatigivait nelliuningita sivitujariangit, ĸanorlo ĸanningitigijomut nunaĸariangit; Nâlekamik ĸenneriarĸovlugit, missigilermangârmitsuk, nagvarmangârmitsuglo; ungasingigalloarmattigut tâmapta; tâpsomane inôgapta aulavlutalo ipogut; taimaktauĸ oĸarivut Poêtit illangit illipsingnêtut: „Tâpsoma illagivâtigut.“

Tagva illaĸarapta Gûdemik, issumajuksaungilagut Gûdioniub adsigingmago inungoak Goldeojok, Silbereojorlônêt, ujaraujorlônêt, inub issumaminut sennajanga. Nelliutune inuit nellojôtillugit Gûdib kammangitsertulauĸpait; mânnale inuit illûnaita nunalingne tamaine ĸaĸĸialerĸovait; uvlormik taisimalaurame, sillaĸsoarmiunik idluarsaivlune erĸartuijomârvingminik angutikut piniarĸojamigut, illûnaita okpertitsomavlugit, toĸĸungajunit tuppaktinamiuk.

Toĸĸungajunit makkinermik tussaramik, illangit mittauteĸarput, illangille oĸarput: Tamattominga ama tussaromavaptigit. Paulusib tâva ĸemâkpait. Angutille illangita najugârivât, okpilerlutiglo; taipkoa illangat Dionisiuse, kiglissiniarpaktut illangat, arnarlo Damarisemik attelik; assingitalo illagivait.

---

1 Kor. 26—27. Kattangutikka, ĸaiĸojaumanise nautsertorsiuk: uviningmit illisimajut unnulungilát; pitsartujuttauk unnulunginivut; nâlegaujuttauĸ unnulunginivut ĸaiĸojaumajut. Sillaksuble inunginut sillaitsugijaujut Gûdib anne-

rivait, sillatojut kangusuktitsomagamigit: sillaksublo inunginut sangêtsugijaujut, Gûdib annerivait, pitsartujut kangusuktitsomavlugit.

---

50. Paulusib kellaksortauninganik Zesarêame.

Pauluse Asiame ingeravlune issumasimagame, Pentekostib uvlungane Jerusalemêtsomagame ajornangipat, Miletusemit tilliklerpok Efêsusemut, kaikovlugit illagêktut angajokângit. Tikkinamitsuglo okautivait: kaujimavapsinga, akkunapsingnêdlunga Nâlegak kivgartulaurapko angijomik nellopkotijunga, kugviolarmalo unnuktunik; kappiasuktitaularmalo Jûdinut, unangmiklertunut uvamnik. Kaujimavapsingalo angigutiïaunginapse idluartomik sumiglônêt ajokertûtigijæksamnik illipsingnut, kattimatilluse iglupsingnelo. Jûdillo Grichillo okautilaukpakka, sâgiarkovlugit Gûdemut, okperkovlugillo Nâlegaptingnut Jêsuse Kristusemut.

Mânnalo ahâk, anernerme kellaksorsimajunga Jerusalemut aivunga, nellolarmalo, sumut taikane tikkitaulârmangarma. Tamattominga kissianik Anernek ajunginek kigligiutsingmat okarlune: Kellarutillo kappianarnerillo uttakkingmanga taikane. Tamakkoale tamaita Sivôragingilakka, inôseralo nangminek ivleringilara, kuviasuklunga nunamênera nâniaromavlugo.

Mânnalo ahâk, nellungilanga, kênara tækkoniarungnaerapsiuk illûnase arvertarvigilauktakka okâlavigijakkalo Gûdib nâlegauvianik. Tamanna pivlugo uvlome kigligiksarvigivapse, passitiksakanginame illûnapse ause pitjutigilugo. Angigutilaunginapse, okâlavlungale Gûdib perkojanginik tamainik.

Tagva mânna udjertoritse illipsingnik illagêktuniglo illûnainik, Anernerub ajokertuijungortilaungmasse tâpkoninga, Gûdib illagêktitangit pairilugit aungminut pissiarilauktangit.

Mânnalo kattangutikka, Gûdemut sapputijaukovapse, okautsemullo saimarsautânik pitsartunekartomut aglisiktitsungnarluse, tunnitjivigivluselo kingormgutijæksapsingnik ivjornaititaujomârtut illagivlugit.

Pauluse taimak okarêrame, serkortulerpok tuksiarkattigilugillo tamaita. Illûnatik tâva keavaksoadlalerput, Pauluselo kongasingagut erkilerpât kunnilâllo. Tamanna okausek kiksautigiluarpât, kêname tækkojaujungnaerninganik okarmet; umiaksoarmullo kannilârpât.

Pauluselo ingerakattingillo Jerusalemut tikkinamik, kattangutinut tagvanêtunut illaliortauvut kuviasungnermut. Jakôbuselo angajokâllo salutijarêlauramigit, Paulusib unipkautigilerpait tamaita malliktigêktidlugit Gûdib piniarlauktangit nellojune, tâpsoma kivgartorninganut. Tamattominga tussaramik, Nâlegak nakorivât. Uvlulle 7it nâkasalermatta, Judit Asiamit pijut

Pauluse takkovât kattimaviksoarme, sujungailijaujomajoĸ, inuillo illûnaita perajaluktidlarpait, Pauluse tiguvlugo, nipliadlarlutiglo: illipse angutit Israêlitiojose ikkajortigut! tagva inuk illûnâne ajoĸertuijoĸ kiglilluktomik inukattiptingnik, perkojaniglo kattimaviksoarmiglo ôminga; Grichittauk ittertinivait kattimaviksoarmut, iglolo tâmna ivjornaitok ivjornartilauĸpâ.

Iglugasæĸsoarmiullo illûnatik aulajâdlaraulerput, inuillo tagvunga aĸpangerdlutik kattilerput; Paulusele tiguvât, tessigoalâllo kattimaviksoarmit; tagvainarlo upkuangit pallangaertaulerput. Toĸĸoniaromangmatsugle, sorsuktuksat angajoĸâviksoangata tussaumalerpait, Jerusalemiut illûnatik pikkablalermatta; tagvainarlo sorsuktuksat, angajoĸâllo hundertinut illagællugit aĸpangervigivait; tagva Pauluse annaulidlarungnaerpât.

Angajoĸaviksûble ĸellaumgujanut maggoinut ĸellaksortauĸolerpâ, appersularmelo kinaungmangât, sumiglo pilaungmangât? Inuille akkorngænne nipliadlartoĸalerpoĸ illanginik imâk, assinginik imâk; nâmaktomigle tukkisijungnanginamigit nippersoarnut, sorsuktuksat igloĸarvingænnut âtaukovâ; inugasaĸsuille kassêtoksôvlutik nipliadlarput: Pêrtaule! inôjuksaungilak una.

Angajoĸâviksublo apperivâ oĸarlunelo: oĸautinga: Rômiôvêt? oĸarporle: ahaila! inulernimnit Rômiovunga; Angajoĸâviksoarle tamattominga tussarame sivôralerpoĸ ĸellaksortauĸolauramiuk.

Uvlub aipangane tussaromamarilerame, sôg

passijaungmangât Judinut, kellarutjârtauĸovâ, ajoĸertuijoĸsuillo kiglisiniartuksallo illûnaita ĸaiĸolerpait, Pauluse tâpkoa sângine akkiorĸovlugo; sullitsangilarle, passiklertut tâpkoa miksekârnermik tussaromangimatta, angijomiglo pikkablâdlalermatta, angajoĸâviksoaĸ sivôralerpoĸ, Pauluse alliktortauniarasugællugo tâpkonunga; Sorsuktuksat attersârĸovait aksârnigauĸolâllo tâpkonangat toĸĸotaukonnago, pitilugolo sorsuktuksat igloĸarvingænnut.

Uvluble aipangane unuame Nâlekab Pauluse saĸĸervigilugo mannigorpâ oĸautilugo: Pauluse mannigorit! sorlo Jerusaleme kigligiutsilauravit uvamnik, taimaktauĸ kigligiutsijariaĸarivotit Rômame.

Paulusib inôsinga pivlugo Jerusaleme nangianarpalliatuinarmat, Jûdit 40git angerkattigêlaungmatta aksorornermut toĸĸotsomavlugo, tagva angajoĸâviksub unuame aularudjauĸovâ Zesarêamut, illagijauvlune Sorsuktuksanut 200 inut, Horsetalingnullo 70ginut, pittiksilingnullo 200inut; aglaillotauĸ Pauluse pivlugo neksartauĸogivait attanerusermut Feliksemut. Attanerusiub aglait attuaramigit, Paulusemut oĸarpoĸ: kiglisiniaromavagit, passiklertut illingnik tamaunga pingmikpatta: ittertitauĸovâlo Herôdesib igloĸsoanganut kiglisiniarviojomut.

Uvlulle illangit nângmatta, Felikse tikkilerpoĸ nulliane Drusilla Jûdiojoĸ illagællugo, Pauluse tussaromavlugo oĸâlatillugo okpernermik Kristusemut. Paulusele oĸâlangmat idluarner,

miglo, ikliguktailinermiglo, erĸartûijoĸaromârtomiglo, Felikse ĸoaĸsârpoĸ oĸarlunelo: mânna aularit, ullapingikuma ĸaiĸojomagivagit. Nerriukporletauĸ Paulusemut kênaujanik tunnitjivioniarasugællune aularkoguniuk; tamanna pivlugo ĸaiĸoĸattarpâ oĸauseĸarvigivlugo.

Jarigle magguk nângmanik, Festusib Felikse simmerpâ; Feliksible nertortaujomagame Jûdinut, Pauluse ĸellaksorsimatillugo ĸemâkpâ.

Festusele Feliksetut attanerusiolauĸpoĸ idluangitoĸ, taimaimat kiglisiniarvingme Jûdinut passiklertunut Paulusemik nertortaujomavlune Pauluse apperivâ: Jerusalemut pijomavêt? taikane erkartortaujomavlutit uvamnut?

Paulusele oĸarpoĸ: Attaniviksub kiglisiniarvingata sânganut pijuksauvunga, tagvane kiglisiniartaujariaĸarpunga, Jûdinut idluitomik pilaunginama, sorlo igvit nangminеĸ ĸaujimatsiaramga, tamanna pivlugo tâpkunnunga tunnijaujungnangitunga; attanivingmut pijomavunga. Tagva Festuse kiovoĸ: Attanivingmut pijomagavit, attanivingmut piniarpotit.

Uvlut illangit nângmatta, attanek Agrippase Bernizelo Zesarêamut pivuk, Festuse tækkorngiordlugo. Festusible attanek unipĸaupâ Paulusemik ĸellaĸsorsimajomik, passijauninganiglo Jûdinut; tagva Agrippase Festusemut oĸarpoĸ, Angut tâmna nangminеĸ tussaromavara.

Tagva ĸaungmat Pauluse parngnanaersimavingmit aijauvoĸ; kattimajoĸsuillo sângine na-

ngerdlune okâlavok tâpkonunga Jêsuse Kristusemik, âniatitaujariakarninganik sivorlioninganiglo makkitsomârtunit tokkungajunit, kigligiutjininganiglo kaumajomik inungnut nellojunullo.

Taimagle nangminerminik akkiormat, Festuse nipperkortovlune okarpok: Pauluse, illisimaidlarpoti': illisimanivît sillaitipâtit. Okarporle: erdlingnartok Festuse, issumaerutingilanga; okarpungale okautsinik okpernartunik sillatujuniglo.

Attanek Agrippase nangminek tamakkoninga kaujimangmat; tâpsomunga sivôrananga okarpunga. Attanek Agrippase, nellautaijut okperivigît? kaujimavagit, okperijatit. Agrippasele Paulusemut okarpok: kajumiktikasakparma Kristusemioniardlunga; Paulusele okarpok: taimaimangarpît taimaingimangarpîllônêt, Gûdib sângane tussûvunga, kissiviungitok, illûnatigle uvlome tussartut uvamnik, uvaptun-ilerkovlugit, kellarutikka makkoa kissêta pinagit.

Taimak okalaungmat attanek nikkovipok, attaneruserlo Bernizelo iksivakattingillo; iglerterpullo okarkattigêklutik: angut una tokkotaujutiksamik kellaksortautiksamiglônêt pilaungilak. Agrippasele Festusemut okarpok: angut una aularkojæksaulauktogalloak, attaniviksoarmut pijomalaungipát.

---

2 Kor. 4, 8. 9. Illûnâne kappiasuktitauvogut, sivôranatale; sivôragalloarpogut, annusingoratale; unangmijauvogut, kemâdlaraunatale; ochotauvogut, nungutaunatale.

2 Kor. 1, 5. Sorlo uvagut Kristusib âniananganik angijomik illangiutititaumagapta, taimaĸtauĸ Kristusemut angiluartomik mannigortauniarpogut.

---

51. Paulusib umiaktorninganik nangianartomik. Tattamnartitsininganik Maltame; tikkininganiglo Romamut.

Italiamulle umiaktortaunivut kajusimajutaungmat (Lukase ingeraĸattaujoĸ unipkarpoĸ), Pauluse assingillo ĸellaksorsimajut Zenturiomut, attaniviksûb sorsuktuksangita illangænnut, Juliusemik atteliugmut pitipait.

Tâmna Juliuse Paulusemik pitsiadlarpoĸ; taimaimat Sidonemut pigapta, angervigivâ illanârijanginut itterninganik, nakkoĸsiĸovlugo tâpkonane.

Tagvangat allivarapta, Ziprusib senniagut umiaĸtorpogut, annore aggornarmat. Uvlullo unnuktut nâvlugit sukaitomik umiaĸtorlauĸârdluta Kikkertamut Kretamut, iglugasækĸsoaĸtalingmut Lasêamik attelingnut tikkisinarpogut. Umiaĸtornerle mânna nangianalermat, Okkioĸ ĸannidlalermat, Paulusib kaiblarpait oĸautivlugillo: illipse angutit, umiaktorneĸ tamanna

nangianarasugilerpara; umiaksoarlo ussingillo kissêtaungitut, inôsivulletauk pivlugit.

Zenturiuble umiaksûb inua angajokârlo okperinersarivak Paulusib okausinginit; unnunersat tagva aularkojilerput tagvangat, ôktoromavlutiglo Fenizemut okkêjartoromavlutik. Sunauva, annikitomik kingorngagut ullajujaksub tikkitâlâjub tikkipait, attuarnermik taijaujub. Umiaksoarlo pijaudlarmat, annorersoarmullo ajulerapta saptautituinalerpavut. Akkunaksoarmullo kappiasuktitaudlalerapta angijoksoarmik, uvlub aipangane umiaksoak ussingiardlugo illanginik egiorkarpait; uvluglo pingajuangne umiaksûb perkutingit egiorkarpavut aggaptingnut; uvlunigle unnuktunik sekkinekaranelo uvloriakangimat, akkunaksoarlo mikkingimat, inôsiptingnik kollalerpogut.

Kappiasuklutik nerrekamerungnaermattale, Pauluse akkorngænnit nikkovipok okarlunelo: illipse angutit, nâlelaurupsinga Krêta kemângnago, nangianartub tikkinajalaungilâtigut assiojinatalo; mânnale kaiblarpapse, nangiarase, attauserlônêt tokkoniangimat, umiaksoak kissime asserulârpok: Unuame tamattomane Gûdib Engelinga sennimne nangilaungmat, okarlunelo: Pauluse nangiarnak, attaniviksub sânganut pititaujuksauvotit; ahâglo umiaktorkattitit tamaita Gûdib tunnilaukpait illingnut. Taimaimat illipse angutit, sivôraniarase, Gûde okperigapko, taimaitsomârmat okautjauniptut.

Unualle 14ioningænne ketterartillugo Adriab immâksoangane umiaktortilluta, umiaktortut nuna tikkinasugivât. Nausairkallo ningitinamit-

suk, ittininga 20inik issakterpât; amalo 15nik. Illimasuleramik ikkariniarnermingnik, kissaksuit sittamat umiaksub akkoanit ningitipait immânut, killanarlutiglo uvlub kaulerninganik.

Kaulermallo Paulusib nerrekolerpait tamaita okautilugillo: nujak attauserlônêt kattangniangilak niakupsingnit; taimaglo okarêrame kakkôjamik tigusivlune Gûde kujagivâ illûnatik tækkoanne, avgolâlo, nerrilerlunelo. Tagva illûnatik maksualerput nerrilermilutiglo; kâgungnaeramiglo umiaksoak okigligiarpât, kakkôjaksat immânut egidlugit. Uvagulle tamapta umiaktorkattigêktogut 276 ôlaukpogut.

Kaungmalle nuna illitaringilât, kangerdlugle tækkovât, sikjanga imnaungitok; tagvunga umiaksoak uertsârtitsomalerpât, ajornangipat.

Sunaubvale ajornarpok, umiaksoarle ikkaripok, sivua tâva aporpok, aulajungnaerlune, akkoale maggit pitsartuninginut serkomitaulerpok.

Tagva Sorsuktuksat kajusivut, kellaksorsimajut tokkotsomavlugit, tâpkoa neliallônêt puivjorlune kemâkonnago. Zenturiuble agviarpait, taimailiorkonnagit, Pauluse piulijomagamiuk; puivjorungnartut sivorliovlutik immânut missiklutik tikkinasuarkovait nunamut; assingillo piulivlutik illangit sâtujanut, illangillo umiaksûb serkomakunginut. Taimailioramik illûnatik nunamut pivlutik piulijaulerput.

Piulijaulerapta tagva tussarpogut, kikkertak Maltamik attekarmat. Maltamiulle mikkingitomik pitsiarpâtigut, ikkomamik ikkitsivlutik, sillalukksûb tikkingmattigut, kêujanalarmelo. Paulu-

sele akkerkunik kattersigame, illivlugillo ikkomamut, onarkêjarnermut kuglugiak sakkijârpok nimardlortilunelo agganginut.

Maltamiulle tækkogamitsuk kuglugiak aggangine nivingajok, okarkattigêkput: inuk una inuartôngmat nellonangilak, kiglungnerub inôkongimago, immâksoarmit piulijaugalloardlune. Kuglugiarle ikkomamut kepsaliktûtivâ idluitomut pijaunane.

Uttakkilerpulle publerniarasugællugo, tagvainarlônêt tokkoniarasugællugo. Akkunille uttakkivlugo, idluitomulle pijaungimat tækkogamitsuk, assianik issumakalerput, okalarmiglo: Gûdeojok una.

Kikkertarmiulle angajokângat, Publiusemik attilik tamattoma erkâne nunakuttekarpok; tâpsoma illaliorpâtigut, illanâkarlunelo sinniktarkoâtigut uvlunik pingasunik. Publiusible atâtanga kannimalaukpok ôlingnartomut; tâpsomunga Pauluse itterpok, tuksialarmelo Gûdemut, aggangminullo pattingmilugo âkikpâ. Taimailingmago, oma assingit kannimajut kikkertamêtut kaigivuttauk, âkiktaulerivullo. Tâpkoalo angijomik opigivâtigut; aularaptalo takkoaksaptingnik tunnitjivigivâtigut.

Takkit pingasut nângmatta, umiaksoarmut Aleksandriamit pijomut aularpogut, kikkertame tamâne okkêlauktomut. Sirakusemullo (Siziliame) pigapta, tagvane pingasunik uvlivogut; tagvangallo avalakkapta, Regionemut (iglugasæksoarnut uivâlungmêtunut âne) pivogut; kaungmat kavangarnilermat uvlub aipangane Puteolimut

(iglugasæĸsuit Italiame) pivogut. Tagvane ĸattangutigênik naipitsivogut; tâpkonungalo uvlerĸojauvogut uvlunik 7nik; tagvangallo nunakut Rômamut aularpogut.

Kattangutigêlle Rômiut tussaumaleramittigut, pachrearpâtigut, Appiferelo Tretaberelo (Stundinik 12nik ĸanningitigijok) tikkidlugo. Paulusib tækkogamigit, Gûde ĸujagivâ ĸuviasulilarmelo.

Rômamulle pigapta, Zenturiub ĸellaksorsimajut pitipait angajoĸâviksoarnut; Paulusele ingmigut perĸojauvoĸ, sorsuktuksamut attautsemut udjertortauĸovlugo. Paulusele tussûdlarmat, Jûdit Rômamêtut tækkojomavlugit oĸâlavigijomavlugillo, tâpkoa angajoĸângita tagva uvlormik taivât; nelliutingmallo unnuktut pullarpât sinniktarviane; tâpkoninga ajoĸertuivlune oĸâlavoĸ Gûdib nâlegauvianik, ajoĸertorlugillo Jêsusmik, Môsesib perkojanginit nellautaijunillo, uvlâmit unungmut. Illangille oĸauserijanginik okpilerput, illangille okpingilait.

Pauluselo jaringnik maggungnik iglogijamine attartortaminêlauĸpoĸ, pullartinelo tamaita illaliorpait; Gûdib nâlegauvinganik oĸâlavlune; Nâlekamiglo Jêsusemik ajoĸertuivoĸ (inungnik) sivôranane innertertaunanelo.

---

2 Tim. 2, 9. Kappiasuktitauvunga, ĸellaksugauvlunga aglât ajortullijotut; Gûdible oĸausingit ĸellaksugaungilât.

Img. 119, 50. Tamanna mannigornerivara

pattanganimne, oĸautsivît nakkoĸsitimanga.

Matt. 10, 42. Ukkoa mikkinerôjut illangænnik immertitsijok immermik niglinartomik, ahamarik oĸautivapse, akkêngaivioniangilaĸ.

---

52. Aglait hailigit siamartitauningænnik Apostelinut.

Aglangnut hailiginuungitoĸ, assinginulle unipkautjauvogut imâk: Apostel Pauluse Rômamêlauĸârdlune parnanaersortaujungnaeramegôg, illagêt sunatuinait nellipsarĸattarlaungmagit, piluartomik Asiame Mazedoniamelo, Okpertut nakkoĸsitiniardlugit. Ingeraningane tamattomane Kikkertamut Kretamut tikkigivoĸ, oĸautsit tussarnertut oĸâlatigivlugit Kretamiunut; angijomik sullivlune, unnuktut okpilermatta Paulusib oĸâlaninginik Jêsusemik Kristusemik. Taimaimat Tituse ĸemâkpâ tagvane, pairkserĸovlugo okpertunik tagvanetunik. Miletuse apĸotigilugo Efesusemut tikkipoĸ, Timoteuse ĸemâklugo tagvane. Efesusemêdlune aglaĸpoĸ Titusemut. Kattangutit Troaseme Korintemelo tækkolauramigit, okkêvoĸ Nikopoliseme, nuname Epiruseme. Jarib aipangane Italiakut Spanienemut pivoĸ, nunát nelliutome taipsomane illitarijaumajut ungardlerpângænnut, sorlo ajoĸertuijoĸsoaĸ Klemenze unipĸârlaungmat.

Mattoma kingorngagut Pauluse aipanganik parnanaersortaulerpoĸ, âtaulerlunelo Rômamut. Kellaksortaumaningata aipangane tamattomane aglalauĸpait aglait aipaingit Timoteusemut; sivorngane ingeraningine ĸellaksortauĸârtinane illagêktunut okpertunut sunatuinarnut aglalauĸpoĸ aglangnik, sulle Testamentetâme pigijaptingnik. Aglangit, nelliutune sunatuinarne aglalauĸtangit 13 ovut. Attaniviksoaĸ Nero attaniotillugo, Pauluse Rômame saviksoarmut niaĸoertauvoĸ.

Apostelib Pêtrusib ingeraningit illinganingillo ĸaujijaunginersauvut Paulusib illingalaungninginit. Oĸautsinik tussarnertunik oĸâlajartorlauĸpogôg piluartomik Pontuseme, Kappadoziamelo, Galaziamelo, Bitiniamelo. Tagvangat Babilonemut, iglugasæĸsoarnut angijunut, Jûdelingnut unnuktunik tikkipoĸ, kigligiudjivigijartorlugit Jêsusemik, Messiasemik idluartomik.

Babilonemit Rômamut pivoĸ, ajoĸertuivlune Jûdinik; Attaniviksuble Nerob toĸĸotauĸolugo kikkiaktortauĸovâ kejungmut senningajolingmut. Aglalauĸtangit illingatitaumavut illagêktunut taipkonunga, nellipsarvigilauĸtanginut Asiame, taipsomane angijomik unangmijar junnut, kappiasuktitaujunullo; aglaktigut nakkoĸsititsomavlugit, okpernerme soĸĸoserĸonnagit.

Jakôbuse angajuglek (Johannesib angajoa) Herôdesib, Agrippamik attipsagub toĸĸotauĸolauĸpâ saviksoarmut; Jakôbusele nukardlek Alfêusib erninga, Jarinik unnuktunik angajoĸângolauĸtoĸ illagêktunut Jerusalemêtunut, opigijaulauĸtorlo Jûdinut Kristusemiungitunut aglât,

ajoĸertuinerôjub Ananusib perĸojininga malliklugo ujarĸanut millorlugo toĸĸotauvoĸ, oggurijauvlune unnuktunut.

Apostelib Tômasib oĸautsinik tussarnertunik ajoĸertuijartorlauĸpogôg Mediame, Persiamelo; kingorlermiglo Indiame toĸĸotauvoĸ kigligiudsineĸ Jêsuse Kristusemik pivlugo.

Apostel Johannese, Zebedêusib erninga kissimetuak aksorornermut toĸĸotaulaungilaĸ. Akkunikassaĸ Jerusalemêlauĸârdlune, Maria, Jêsusib anânanga pattangaititane pivlugo, tâpsoma toĸĸungata kingornganevallailune Asiamut mikkijomut ajoĸertuijartorpoĸ Gûdib nâlegauvinganik, Efesuseme piluartomik inneĸarlune.

Attanniviksub Domizianib Okpertut Kristusemiut unangmigamigit, Johannese pititauvoĸ Kikkertamut Patmosemut; ovanêdlune aglaĸpoĸ tækkotitaunermik. Attaniviksoak Nerva attaniotillugo ama utterĸojaulerivoĸ; tagva Efesuseme inôvlune, Jerusalemib asserortaumaningata akkunit kingorngane itoksovlune toĸĸovoĸ.

Assingitale Apostelit illinganerilauĸtanginik nâmaktomik ĸaujimatsiangigalloarpogut, nellonatsangilarle: Jêsusib perĸojanga malliklugo ailaungmatta sillaĸsoarmiunut, nunalingnut oĸauselingnullo sunatuinarnik, oĸautsit tussarnertut oĸâlatigijartorlugit tâpkonunga. Jarit 50 git nâlerĸârtinnagit, Kristuse nellonarungnaertitaulauĸpoĸ nunane illunaine, taipsomane illitarijaujune nellipsartauvaktunelo.

Sorlolo Apostelit hailigit Nâlekab perĸojininga oĸautsit tussarnertut siamartitauningat pi-

vlugo nâlelaungmatsuk, inôtsitik ivlerinago; taimak tâpsomataux angersimanine nellagortilauxpâ tâpkonunga; nellagortitsainarpâlo sulle uvlome piminut, oxarlune: ahâk, uvlut tamaita najutsainarpapse, sillaxsub naggatânut.

Amalo oxarpox: ahâk aggerniarpunga, akkiliutiksaralo neksarlugo, akkileriartorlugit illûnaita piniarninginik. — Amen illa! kailaurille Nâlegak Jêsuse!

Nâlegapta Jêsusib Kristusib saimaningata illagilittigut illûnata. Amen.